Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 28 Μαρτίου 2021 • Έτος 13ο • Αρ. φύλλου 654* | Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy | €2,50

ΑΔΑΜΟΣ ΑΔΑΜΟΥ

Η πολιτική θέλει νυστέρι

Ο λόγος που αποφάσισα να ασχοληθώ με την πολιτική ήταν ένα καρδιακό επεισόδιο που έπαθα καθώς εξέταζα έναν ασθενή, λέει ο πρόεδρος της Βουλής, Αδάμος Αδάμου, σημειώνοντας πως τότε συνειδητοποίησε πως αν ήθελε να ζήσει περισσότερο έπρεπε να φύγει από την πρώτη γραμμή της ιατρικής. «Τα έδινα όλα. Με αποτέλεσμα αυτό το κόστος να το πληρώσω με ένα καρδιακό επεισόδιο, το οποίο με οδήγησε στη σκέψη να μπω στην πολιτική ώστε τουλάχιστον να προσφέρω από εκεί ό,τι μπορούσα στην κοινωνία». **Σελ. 9**

ΧΑΛΛΟΥΜΙ

Επίσημα εθνικό από την 1η Οκτωβρίου

Υγειονομικούς και ποιοτικούς ελέγχους από τον διεθνώς διαπιστευμένο οργανισμό Bureau Veritas για το χαλλούμι, προβλέπει ο φάκελος για κατοχύρωση του χαλλουμιού στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως ΠΟΠ. **Σελ. 8**

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Στο στόχαστρο η παραπληροφόρηση

Με σεμινάριο για το πως ρυθμίζεται χωρίς να υπονομεύεται η δημοκρατία, τους νέους κανόνες της ενημέρωσης προσπαθεί η Ε.Ε. να δώσει απαντήσεις για το μεγάλο προβλημα της παραπληροφόρησης. **Σελ. 10**

Κρίσιμο τρίμηνο για Κυπριακό-πανδημία

Οργιώδες παρασκήνιο εκτυλίχθηκε στη σύνοδο των 27 για τη στάση που θα τηρήσουν απέναντι στην Τουρκία

Είναι ένα κρίσιμο τρίμηνο αυτό που έρχεται και για το Κυπριακό αλλά και για ό,τι αφορά τη διαχείριση των επιπτώσεων της πανδημίας. Αναβάθμιση Τελωνειακής Ένωσης, Κυπριακό και ανανέωση ΟΥΝΦΙΚΥΠ συνθέτουν ένα περίπλοκο πακέτο με χρονικό ορόσημο τον προσεχή Ιούνιο. Οι αποφάσεις για την αναβάθμιση της τελωνειακής ένωσης και του Κυπριακού τείνουν να συμπέσουν βάσει και των αποφάσεων που λήφθηκαν από τους 27 στην τηλεδιάσκεψη της 25ης Μαρτίου. Μία συζήτηση που είχε αρκετό παρασκήνιο και αναδιπλώσεις σε ό,τι αφορά το προσχέδιο που αφορούσε τη στάση της Ε.Ε. απέναντι στην Τουρκία. Την ίδια στιγμή προβληματίζει και ανησυχεί όλα τα κράτη μέλη η πανδημία. Στη Λευκωσία αντιλαμβάνονται πως οι επιπτώσεις σε υγειονομικό κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο επηρεάζονται από την ευρωπαϊκή εξελικτική πορεία της πανδημίας. **Σελ. 3, 4, 7**

Ποιος θα σώσει την τουρκική λίρα που καταρρέει;

Το νέο κόσμημα της Αθήνας

ΑΠΕ

Το νέο υπερσύγχρονο κτίριο, προϋπολογισμού 60 εκατ. ευρώ, είναι έτοιμο. Περιλαμβάνει υπερδιπλάσιους εκθεσιακούς χώρους (21.000 τ.μ. έναντι 9.720 τ.μ.), χώρο περιοδικών εκθέσεων 2.000 τ.μ., αμφιθέατρο, καφέ, εστιατόριο. Η Εθνική Πινακοθήκη, στις 24 Μαρτίου, συμβολικά υποδέχθηκε τους ξένους ηγέτες που τίμησαν με την παρουσία τους τη χώρα στη διακοσιοστή επέτειο της Επανάστασης του 1821 και ξεναγήθηκαν στο αφιέρωμα για τα 200 χρόνια. Τα εγκαίνια της ανακαινισμένης Εθνικής Πινακοθήκης και η απόδοσή της στο ελληνικό και στο διεθνές φιλότεχνο κοινό θα πραγματοποιηθούν μόλις το επιτρέψουν οι υγειονομικές συνθήκες. **Ζωή, σελ. 8-9**

Η μη λύση υποσκάπτει την Κ.Δ.

Συνέντευξη Γιώργου Βασιλείου

Η μη λύση υποσκάπτει την Κυπριακή Δημοκρατία, λέει ο πρώην πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Γιώργος Βασιλείου και ξεκαθαρίζει πως η πολιτική ισότητα δεν οδηγεί σε κυριαρχική ισότητα. Τι λέει για τη σύνθεση της διαπραγματευτικής ομάδας και τις Τριμερείς. **Σελ. 18**

Τουριστικό restart τον Απρίλιο

Σ. Περδίος: Μετά το 2023 αναμένεται η πλήρης ανάκαμψη

Η σταθερότητα στον τουρισμό δεν θα έρθει πριν από το 2022, εκτιμά ο Σάββας Περδίος και προσθέτει ότι η πλήρης ανάκαμψη σε σχέση με το 2019 δεν αναμένεται πριν από το 2023-2024. Σε συνέντευξη στην «Κ» ο υφυπουργός Τουρισμού αναφέρει ότι τον Ιούλιο αναμένεται να υπάρξει κάποια σταθερότητα. Την ίδια στιγμή χαρακτηρίζει φιλί ζωής το ενδιαφέρον από το Ισραήλ για τον Απρίλιο και τη Ρωσία για το Πάσχα, ενώ θολή είναι, όπως λέει, η εικόνα για τη βρετανική αγορά. Τονίζει ότι θα συνεχισθεί η στήριξη των υφιστάμενων αγορών ενώ γίνονται ανοίγματα για προσέλκυση τουριστών και από νέες. **Οικονομική, σελ. 4**

ΠΙΝΔΑΡΟΥ-ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ

Μία σχέση με πολλά επεισόδια

Η πρόσφατη δήλωση του προέδρου Αναστασιάδη για την πολιτική ισότητα είχε αποδέκτη τον Αβέρωφ Νεοφύτου. Αυτή η κίνηση έβγαλε εκ νέου στο προσκήνιο ποια είναι τελικά η σχέση των δύο. Είναι πολιτική διαφωνία, θέμα προσωπικής ατζέντας ή προσυνεννοημένο κόλπο για συσπείρωση ενόψει εκλογών; **Σελ. 6**

ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ Σελ. 16-17

Σε τρεις γραμμές

- **Αννίτα Δημητρίου:** Ολέθριο να παραδώσουμε μικρότερη πατρίδα
- **Λεόντιος Φιλοθέου:** Η Αριστερά θα κυβερνήσει ξανά και καλύτερα
- **Ολύμπιος Χριστοφή:** Μόνη επιλογή του ΔΗΚΟ για το '23, η αλλαγή

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Καλά έργα ποιείτε

Όταν η Αϊτή γινόταν η πρώτη ξένη χώρα που αναγνώριζε την Ελληνική Επανάσταση για όλους σχεδόν τους Έλληνες δεν ήταν παρά μία άγνωστη χώρα. Ποτέ δεν έμαθαν για την προσφορά ποσότητας καφέ που έκαναν και την αποστολή 100 ανδρών, οι οποίοι ποτέ δεν έφτασαν στον προορισμό τους. Η ανίσχυρη και μακρινή Αϊτή εντυπωσιάστηκε από την κίνηση των ανίσχυρων και ταλαιπωρημένων Ελλήνων και έσπευσε. Παράδειγμα προς μίμηση και για τη μικρή και αδύναμη Κύπρο, να σπεύδει προς βοήθεια και αρωγή άλλων αδυνάτων. Η Ιστορία, αν και αργεί πολλές φορές, δεν ξεχνά να αποδίδει τα του καίσαρος τω καίσαρι και τα του Θεού τω Θεώ... και δεν διασώζει μόνο Εφιάλτες και Ηρόστρατους...

ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΑ

Γεωπολιτικά παιχνίδια με επίκεντρο την Ελλάδα

Η 25η Μαρτίου ανέδειξε τη διάσταση της μάχης για την επιρροή στο πεδίο της ήπιας ισχύος. Η θέληση για επιρροή στην Αν. Μεσόγειο και στις περιοχές που την πλαισιώνουν, από την Ελλάδα και τα Βαλκάνια, μέχρι τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική, παραμένει η ίδια. **Σελ. 19**

ΙΣΡΑΗΛ

Αναζωπύρωση έντασης Ρωσίας – Ουκρανίας

Πλησιάζει άραγε η στιγμή που η «παγωμένη» σύγκρουση θα αναζωπυρωθεί ξανά; Το ερώτημα απασχολεί έντονα τις ηγεσίες των εμπλεκομένων κρατών, καθώς οι ανησυχητικοί οιωνοί συσσωρεύονται με ταχείς ρυθμούς. Η επιθετική γραμμή Μπάιντεν έναντι της Ρωσίας ενθαρρύνει την ουκρανική ηγεσία. **Σελ. 23**

ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΕΚΘΕΣΗ

Η ναυτοσύνη το 1821

Η Εκθεση των Γενικών Αρχείων του Κράτους για τη συνδρομή της ναυτοσύνης στην Επανάσταση του 1821: «Τρέξε επάνω εις τα κύματα της φοβεράς θαλάσσης. 1821. Ο Αγώνας στη Θάλασσα». **Ζωή, σελ. 1**

- **Θέατρο:** Η Μαρίνα Βρόντη μιλάει για την παράσταση «Bradon» **Ζωή, σελ. 3**
- **Έκθεση:** Σάββας Χριστοδουλίδης, «Tools & Other Stories» στην Eins Gallery. **Ζωή, σελ. 4**

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / *Γράφει ο* **ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Περιμένοντας τον κοντό

Μόνο οκτώ λεπτά με τα πόδια απέχει η πλατεία Ελευθερίας από το διαμέρισμα της οδού Κωστή Παλαμά. Η Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον όμως κατάφερε να διαστείλει τον χρόνο, χωρώντας μέσα σε αυτά τα οκτώ λεπτά τη γυναικεία λεβεντιά, το απαράμιλλο στιλ και την πηγαία υπερηφάνεια για την εθνική παλιγγενεσία. «Πάμε κυράδες, σαν τις παλιές φιλενάδες βήμα το βήμα» έδωσε το τραγουδιστικό πρόσταγμα και το καρέ, ανεμίζοντας τα γαλανόλευκά του σημαιάκια, τράβηξε για το γιοφύρι της Ζάχα.

Στην κορυφή της παρέλασης βρισκόταν η Ευγενία η Καλαμαρού, με ωραιότατη πλισέ λευκή φούστα και σιγκούνι της προγιαγιάς της από τας Σέρρας. Ακολουθούσε η Κουλλίτσα Κυριακού κρατώντας το Πουγκί 1821 της Callista, που ανέδειξε η Γιάννα Αγγελοπούλου Δασκαλάκη στην πρόσφατη στιλιστική της εξτραβαγκάντζα. Η Φώφη Κούταλου επέλεξε ένα ελληνοπρεπές Zeus+Dion για να τιμήσει τη Μαρέβα Μητσοτάκη, ενώ η χήρα Ουίλσον συνδύασε υποδειγματικά το συλλεκτικό φουλάρι του οίκου Hermès με κοσμήματα Zolotas. «Θρίαμβος!» ομοφώνησαν οι κυρίες, καθώς βάδιζαν με το κεφάλι ψηλά καταχειροκροτούμενες από το πλήθος των φιλελλήνων μεταναστών, οι οποίοι λιαζόντουσαν στα φουτουριστικά παγκάκια.

«Και τώρα τι κάνουμε;» αναρωτήθηκε η Κούταλου. «Περιμένουμε», της απάντησε κοφτά η αναψοκοκκινισμένη Κουλλίτσα. Όλες βεβαίως γνώριζαν για το νέο αντικείμενο του πόθου της αειθαλούς φιλενάδας τους. Ο απόστρατος ταξίαρχος, με το πολλά υποσχόμενο όνομα Ηρακλής Λεοντίου, υποσχέθηκε να προσέλθει στους εορτασμούς της εθνικής επετείου ντυμένος τσολιάς, παρά τους 82 χειμώνες που κουβαλούσε στην πλάτη του. «Γνωριστήκαμε στο rapid test του Αρεδιού» είπε συνεσταλμένα η Κουλλίτσα. «Τι είναι το Αρεδιού;» αναρωτήθηκε η Καλαμαρού. «Χωριό, μάνα μου». «Αχ, η λεβεντογέννα κυπριακή επαρχία!» μουρμούρισε η Ιουλία, καθώς ξύπνησαν μέσα της οι ροζ μνήμες.

Απουσία αυθεντικών ευζώνων, δύο γηραιά τσαρούχια ανέλαβαν το βαρύ εθνικό καθήκον να βαρέσουν προσοχή στο γιοφύρι της Ζάχα, προκαλώντας ρίγη συγκίνησης.

«Μέχρι να έρθει ο απόστρατος, μπορούμε να απονείμουμε τα προεκλογικά βραβεία της εβδομάδας;» πρότεινε η πάντα πρακτική Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον. «Ξεκινώντας από τα εύκολα, πιστεύω ότι θα συμφωνήσετε όλες πως το Βραβείο Πολιτικής Φωτογένειας ανήκει δικαιωματικά στη Σάβια Ορφανίδου». Και διά του λόγου το αληθές, τους έδειξε την κάρτα τής υποψηφιας. «Πολλά μαλλιά» σχολίασε προβληματισμένη η Φώφη μπροστά στην πλούσια χαίτη που κάλυπτε τον ορίζοντα. «Η Ραπουνζέλ με μαύρο μαλλί» υπερθεμάτισε η Καλαμαρού και το βραβείο απονεμήθηκε ομόφωνα.

«Το Βραβείο Θέλει Ο Χρυσαυγίτης Να Κρυφτεί Και Η Χαρά Δεν Τον Αφήνει απονέμεται στον υποψήφιο του ΕΛΑΜ στη Λάρνακα Σωτήρη Ιωάννου» ανακοίνωσε η Ιουλία, ενώ τους παρουσίαζε και το φωτογραφικό τεκμήριο. Μια διαφημιστική ταμπέλα δηλαδή, όπου αναγράφονταν τα εξής εύγλωττα: «Χωρίς πατρίδα... δεν ξέρεις πού ζεις. Χωρίς θρησκεία... δεν ξέρεις γιατί ζεις. Χωρίς οικογένεια... δεν ζεις». Με τις λέξεις «Πατρίδα – Θρησκεία – Οικογένεια» να ξεχωρίζουν, προκαλώντας ανατριχιαστικούς συνειρμούς με την ελληνική χούντα εντελώς ανερυθρίαστα.

«Τώρα αρχίζουν τα δύσκολα» επικαλέστηκε η χήρα τη λαϊκή θυμοσοφία, όταν έπρεπε ν' αποφασίζουν ποιος θα κέρδισε το επετειακό Βραβείο Υψηλού Εθνικού Φρονήματος. Εν όψει της 25ης Μαρτίου πολλοί ήταν αυτοί που επένδυσαν στο εθνικό συναίσθημα. Δύο όμως ξεχώρισαν: Ο Μιχάλης Σοφοκλέους με τη μικρού μήκους δημιουργία «Τις σημαίες ψηλά!» και ο Μάριος Ματσάκης με μια ανάρτηση που ξεχείλιζε πατριωτική τεστοστερόνη. «Στην πρώτη υποψηφιότητα παρακολουθούμε τον υποψήφιο Μιχάλη να κρεμάει τη σημαία στο μπαλκόνι κι έπειτα από μια γερή δόση Παρθενώνα να δηλώνει: «Είναι η ελληνική ψυχή μας, το μοναδικό μας φιλότιμο». Στη δεύτερη υποψηφιότητα, βλέπουμε τον Μάριο –που όλες αγαπήσαμε– ντυμένο με στρατιωτικά και φορώντας γυαλιά ηλίου, να προτρέπει τον λαό του: «στήριξε όπως μπορείς τον στρατό της πατρίδας σου». Δύσκολη η απόφαση, κοπέλες, αλλά είμαι σίγουρη ότι θα συμφωνήσετε πως έχουμε νικητή. Και αυτός είναι ο ελληνόψυχος Μιχάλης Σοφοκλέους!» ανακοίνωσε πανηγυρικά η Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον και οι κυρίες ευχήθηκαν στον υποψήφιο βουλευτή «οι εθνικοπατριωτικές ψήφοι, σε καλή μεριά».

Η σεμνή τελετή ολοκληρώθηκε με την απονομή του Βραβείου Μια Κατηγορία Από Μόνος Του στον Σάββα Βουτήρου, υποψήφιο βουλευτή Λευκωσίας με το Κίνημα Αφύπνιση. Σύμφωνα με το σκεπτικό του καρέ «στο προεκλογικό βίντεο παρακολουθούμε τον εξωστρεφή Σάββα στην αυλή του, να μιλά με πάθος, κουνώντας το δάκτυλο στο μέλλον. Αυτό όμως που τον καθιστά μια κατηγορία από μόνο του, είναι ο αυτοπροσδιορισμός του ως «υποψήφιου πολιτικού». Πρόκειται για ένα συγκλονιστικό παράδειγμα αυτογνωσίας. Chapeau! Σάββα Βουτήρου!».

Με τούτα και με κείνα πέρασε η ώρα. «Πόσο ακόμα θα μας τρώει το αγιάζι, περιμένοντας τον απόστρατο;» δυσφόρησε η Κούταλου. Δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει τη φράση της και οι κυρίες είδαν να ξεπροβάλλει από την οδό Λήδρας ο γηραιός τσολιάς. «Περιμένοντας τον κοντό...» μουρμούρισε σοκαρισμένη η Ιουλία, καθώς εκείνος κατευθυνόταν προς το μέρος τους. «Πρώτον, όσος είναι από πάνω είναι και από κάτω» είπε σιγανά η Κουλλίτσα. «Και δεύτερον, το τσαρούχι του είναι νούμερο 45» συμπλήρωσε με νόημα.

Σύμφωνα με την τελευταία Πανευρωπαϊκή Έρευνα, οι Κύπριοι είναι οι πιο κοντοί πολίτες ανάμεσα σε 47 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι κυρίες γνώριζαν την άχρηστη πληροφορία της ημέρας, η οποία στεκόταν με σάρκα και οστά μπροστά τους. «Διατάξτε!» φώναξε με στεντόρεια φωνή ο Ηρακλής Λεοντίου και βάρεσε προσοχή με το τσαρούχι νούμερο 45. Ήτανε σαν να αναστέναζαν τα μπετά του γιοφυριού της Ζάχα. Και μαζί τους, λύγισαν οι γηραλέες λίμπιντο, ενώ άναβαν τα λαμπάκια και η καρδιά της Λευκωσίας βαφόταν μπλε.

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πρίν στην «Κ»

28.3.1941

ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ: Επείγοντα τηλεγραφήματα ανήγγειλαν την επελθούσαν από των πρώτων μεταμεσονυκτίων ωρών ραγδαίαν μεταβολήν εν Γιουγκοσλαυία κατόπιν επαναστατικής εκδηλώσεως λαού και στρατού αρνουμένων να παραδεχθούν τα γενόμενα εν Βιέννη υπό των τέως κυβερνητών των. Η σημειωθείσα λαϊκή δυσφορία ήτο πράγματι τοιαύτη ώστε από ημερών ήδη, αφ' ης δηλαδή κατεφάνη η διάθεσις της τέως Κυβερνήσεως ν' αποδεχθή τους γερμανικούς όρους, εθεωρείτο ως βέβαιον ότι ο γιουγκοσλαυικός λαός θ' αντέδρα ενεργώς κατά πάσης υποχωρήσεως θιγούσης την τιμήν και την ανεξαρτησίαν της χώρας. Τα γεγονότα εξειλίχθησαν ραγδαιότατα. Εντός ολίγων ωρών απέληξαν εις την παραίτησιν του Αντιβασιλέως Παύλου και εις την ανάρρησιν εις τον θρόνον του νεαρού Βασιλέως Πέτρου [φωτ.], εις την αποπομπήν των μελών της Αντιβασιλείας, τον σχηματισμόν νέας Κυβερνήσεως Εθνικής Ενώσεως και εις την σύλληψιν των υπευθύνων διά την υπογραφήν του Τριμερούς Συμφώνου. Η λαϊκή εξέγερσις υπήρξε καθολική επεκταθείσα εις όλας τας πόλεις της Γιουγκοσλαυίας και εις όλας τας τάξεις του πληθυσμού. [...] Η αστυνομία, κατά το πλείστον προφανώς συμμετέχουσα της εξεγέρσεως, δεν επεχείρησε να παρεμποδίση τας πατριωτικάς εκδηλώσεις των Γιουγκοσλαύων.

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ: «Εάν έπρεπε να νικά ο στρατός και όχι η ψυχή, τότε δεν θα υπήρχεν ούτε Αγγλία ούτε Ελλάς. Οι Γερμανοί όταν θα πολεμήσουν με τους Αγγλους και τους Ελληνας θα γνωρίσουν το μαρτύριον της κολάσεως» [Βρετανός αξιωματικός].

ΑΞΙΩΣΕΙΣ: [...] η Ιαπωνία προέβαλε νέας αξιώσεις ζητούσα από την Ινδοκίναν να προσχωρήση εις την συγκρότησιν αμοιβαίας ευημερίας εν τη ανατολική Ασία και συνάψη εμπορικήν συνθήκην καθ' ην τα ιαπωνικά εμπορεύματα θα εισάγονται με μειωμένους δασμούς.

ΑΥΘΟΡΜΗΤΩΣ / *Γράφει ο* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

Δείξαμε τον νου μας πάλι!

Δείξαμε τον νου μας πάλι. Το να βανδαλίσεις έναν χώρο λατρείας σε κάνει πατριώτη; Μάλλον, οι ανεγκέφαλοι μονοκύτταροι ακόλουθοι έτσι πιστεύουν. Την ευθραυστότητα των πραγμάτων περιμένουμε να αντιληφθούν; Είναι σαν να ζητάει κάποιος από τη γαλότσα να καταλάβει τι σημαίνει σαμπουάν. Το ότι δίνουμε δικαιώματα στους απέναντι ανεγκέφαλους μονοκύτταρους να κάνουν τα ίδια σαφώς και δεν το καταλαβαίνουν. Είναι κρίμα πάντως για όσους προσπαθούν να κάνουν τα αδύνατα δυνατά για να μην εξαφανιστεί διά παντός η παρουσία μας στα Κατεχόμενα. Δεν περιμένω να καταλάβουν και πολλά (το μαρτυρεί το Ω του ούγκανου), αλλά περιμένω η Αστυνομία να δείξει τον ίδιο ζήλο ταυτοποίησης που έδειξε για τα κορωνο-πάρτι της Λεμεσού, για τις διαδηλώσεις της Λευκωσίας και να βάλει μπροστά τις κάμερες... δεν μπορεί κάποια θα υπάρχει στην Επισκοπή.

Πάντως, και τα δικά μας δεν τα πολυπροσέχουμε...

Άκου πράγματα!

Μετά την αποκάλυψη της διαδικτυακής «Κ» για εταιρεία, η οποία έχει σύμβαση με το Υπουργείο Υγείας για αγορά υπηρεσιών από κινητές μονάδες, που διενεργεί εικονικά τεστ ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου για κορωνοϊό. Είδε μέλι η εταιρεία, υπάρχουν rapid test εν αφθονία σκέφτηκαν, είπαν στο υπουργείο Υγείας έχουν άλλες έννοιες, ας βουτήξουμε τις δαχτύλες μας! Ποιος ξέρει, μπορεί να ήλπιζαν σε ένα τσουνάμι κορωνοϊού και σου λέει δεν βγάζουμε και το χαρτζιλίκι μας; Λίγο έλλειψε να μην πιστέψω τους συναδέλφους... αφού είπα στον εαυτό μου. Μα δεν γίνονται αυτά τα πράγματα, βρε τους σατανάδες, τι σκέφτηκαν! Περιμένετε να περάσουν οι φούριες και θα δούμε και θα ακούσουμε πολλά τέτοια. Πάντως, οφείλουμε να παραδεχθούμε ότι οι λειτουργοί του υπουργείου Υγείας έκαναν πολύ σωστά τη δουλειά τους. Μπράβο τους πάντως.

Της Φανερωμένης

Το εμβληματικό κτήριο του Παρθεναγωγείο της Φανερωμένης στην παλιά πόλη της Λευκωσίας φαίνεται ότι θα είναι το νέο αντικείμενο αντιπαράθεσης μερίδας της κοινωνίας των πολιτών με την κυβέρνηση και τον αρχιεπίσκοπο. Θα δοθεί στο Πανεπιστήμιο Κύπρου για να στεγαστεί η Αρχιτεκτονική Σχολή, και τα εκεί σχολεία θα μετακινηθούν. Αυτό αποκάλυψε τις προάλλες ο «Φιλελεύθερος». Η αλήθεια είναι ότι η ιδέα να μετακινηθεί εκεί η Αρχιτεκτονική είναι ενδιαφέρουσα, και η αναζωογόνηση της περιοχής να μπορεί να επιτευχθεί, ωστόσο, αναδύονται σημαντικά ζητήματα. Οι ιδιοκτήτες της περιοχής θα πρέπει να είναι κατ' αρχάς έτοιμοι να ενοικιάσουν σε τιμές Κύπρου, και όχι Λοζάνης, επίσης ο Δήμος Λευκωσίας θα ήταν καλό να εκπονούσε και κάποια μελέτη βιώσιμης Αστικής ανάπτυξης, διότι οι φοιτητές έρχονται και παρέρχονται, είναι καλό να έχουμε και μόνιμους κατοίκους.

Κούπες άπανες

Δεν φταίνε οι αστυνομικοί για την υπόθεση Μεταξά, σύμφωνα με το ρεπορτάζ του Alpha Κύπρου. Φταίνε άλλες υπηρεσίες, φταίει η κακιά η ώρα, φταίει η έλλειψη καλών πρακτικών, ότι δεν έχουμε πρωτόκολλα, φταίει η Τουρκία που έφυγε από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και η οποία κρατεί διά της βίας το μισό νησί. Φταίνε τα ίδια τα θύματα, φταίνε οι γείτονες που δεν ενημέρωσαν, τις άλλος πταίει, ας μας πούνε εκεί στην Αστυνομία, να μην κατηγορώ αδίκως το σύστημα. Για την Έλενα Φραντζή ποιος έφταιγε, για τον Στυλιανό ποιος φταίει, για την Αναστασία ποιος φταίει, για το περιστατικό στους Εργάτες ποιος έφταιξε, για... για... για... Πάντα φταίει κάποιος άλλος, πάντα αυτό το καταραμένο «εγιώ εν τζιαι», σε όλα μας... Πότε επιτέλους θα πάψουμε να το ανεχόμαστε;

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Διευθύντρια: Μαρινα Οικονομιδου • Σύμβουλος Εκδοσης: Αλκης Ανδρεου
Υπεύθυνος Υλης: Αποστολος Κουρουπακης • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νοτης Παπαδοπουλος

Εκρηκτικό κοκτέιλ αναμένεται τον Ιούνιο

Αναβάθμιση Τελωνειακής Ενωσης, Κυπριακό και ανανέωση ΟΥΝΦΙΚΥΠ

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Ενα εκρηκτικό κοκτέιλ με χρονικό ορόσημο τον προσεχή Ιούνιο, αναμένεται σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» στο Κυπριακό και στα ευρωτουρκικά, με επίκεντρο αφενός την επιδίωξη για διευθέτηση του ζητήματος της Κύπρου και αφετέρου για αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας. Με βάση τους σχεδιασμούς, αλλά και τις αποφάσεις που έλαβαν οι «27», στο πλαίσιο της τηλεδιάσκεψης της 25ης Μαρτίου, οι δρομολογούμενες, ενδεχόμενες εξελίξεις στα δύο ζητήματα, τείνουν να συμπέσουν χρονικά, κάτι που προφανώς δεν είναι τυχαίο. Το πακέτο καθίσταται ακόμη πιο περίπλοκο αν στα δύο ζητήματα προστεθεί και ένα τρίτο θέμα, το

Το Βερολίνο «μοίρασε παιγνίδι» και η Λευκωσία έσωσε την παρτίδα, διατηρώντας το βέτο της και αγοράζοντας χρόνο.

οποίο θα «τρέχει» παράλληλα την ίδια περίοδο και αφορά στην ανανέωση της θητείας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Κάτι που έχει καταστεί τα τελευταία χρόνια μοχλός πίεσης στα χέρια του Λονδίνου, στην προσπάθεια να επιβάλει τους δικούς του όρους, στο Κυπριακό.

Το σκηνικό που επιχειρείται να στηθεί, μπορεί να τύχει αξιοποίησης και από τη Λευκωσία, η οποία σπεύδει να ξεκαθαρίσει προς πάσα κατεύθυνση, ότι η λήψη οριστικής απόφασης για αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης, περνάει μέσα από τη λύση του Κυπριακού, στη βάση των παραμέτρων του ΟΗΕ και συνεπώς προϋποθέτει ότι η Τουρκία θα επιδείξει εποικοδομητική στάση. Την ίδια ώρα, όμως, δεν πρέπει να παραβλέψει κανείς τον κίνδυνο μιας αντίστροφης προσέγγισης, στο πλαίσιο της οποίας η Λευκωσία ενδέχεται να βρεθεί αντιμέτωπη με πιέσεις για λύση του Κυπριακού, προκειμένου να διασφαλισθεί η αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης Ε.Ε. - Τουρκίας.

Το ζήτημα της αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας αποτελεί πρώτη προτεραιότητα του Ταγίπ Ερντογάν και εκλαμβάνεται από την πλειοψηφία των κρατών-μελών ως το αντιστάθμισμα της παγωμένης ενταξιακής πορείας της υποψήφιας χώρας. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι το ζήτημα αυτό ήταν το κυρίαρχο στις συζητήσεις της τηλεδιάσκεψης των ηγετών, στις 25 Μαρτίου (σε ό,τι αφορά στην Τουρκία). Και σύμφωνα με πληροφορίες, απετέλεσε σημείο τριβής σε τέσσερα συνολικά προσχέδια κοινής δήλωσης που υποβλήθηκαν. Το τελευταίο εγκρίθηκε γύρω στις 2:30 το πρωί (της Πέμπτης 25 Μαρτίου), κατόπιν διευκρινίσεων που έλαβε και τηλεφωνικώς ο Νίκος Αναστασιάδης από τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», η καγκελάριος της Γερμανίας Άγκελα Μέρκελ ανέφερε στη διάρκεια της τηλεδιάσκεψης, ότι το αποτέλεσμα ήταν προϊόν συμβιβασμού, ομολογώντας ότι το Βερολίνο επεδίωκε μεγαλύτερα ανοίγματα προς την Τουρκία (βλ. πιο κάτω). Ο εν λόγω συμβιβασμός, συνίσταται:

Στην αποδοχή εκ μέρους της Λευκωσίας της έναρξης συζητήσεων στο Συμβούλιο, για όρους εντολής προς την κατεύθυνση αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας.

Στην αποδοχή εκ μέρους του Βερολίνου της μετάθεσης της λήψης απόφασης σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο, το οποίο συνδέεται με ενδεχόμενη «καθοδήγηση» που θα δώσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, τον Ιούνιο. Σημειώνεται, μάλιστα, ότι απαιτείται νέα απόφαση από το Συμβούλιο (όχι κατ' ανάγκη σε επίπεδο ηγετών), η οποία θα πρέπει να είναι ομόφωνη, όπως διευκρίνισε ο Σαρλ Μισέλ προς τον πρόεδρο Αναστασιάδη, αφού μάλιστα εξασφάλισε, όπως πληροφορείται η «Κ» και γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας του Συμβουλίου, που ορθώς ζήτησε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Με άλλα λόγια, η Κυπριακή Δημοκρατία αποδέχθηκε την έναρξη συζητήσεων για προετοιμασία όρων εντολής επί της αναβάθμισης της Τελωνειακής Ένωσης. Αλλά, αγόρασε χρόνο, σώζοντας την παρτίδα, διατηρώντας τη δυνατότητα άσκησης βέτο και μεταθέτοντας τις όποιες εξελίξεις τον προσεχή Ιούνιο, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, περιλαμβανομένων όμως και κινδύνων που εγκυμονούν, όταν η επιδιωκόμενη και από την Ε.Ε. αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης, συνδεθεί με το Κυπριακό.

Η επίμαχη παράγραφος των «27» για την Τελωνειακή Ένωση αναφέρει: «Στην οικονομική συνεργασία, καλούμε την Κομισιόν να εντατικοποιήσει τις συζητήσεις με την Τουρκία, για να αντιμετωπίσει υφιστάμενες δυσκολίες στην εφαρμογή της Τελωνειακής Ένωσης, διασφαλίζοντας την αποτελεσματική εφαρμογή της σε όλα τα κράτη-μέλη και καλεί παράλληλα το Συμβούλιο να εργαστεί για όρους εντολής, προς εκσυγχρονισμό της Τελωνειακής Ένωσης. Τέτοιοι όροι εντολής θα μπορούσαν να υιοθετηθούν από το Συμβούλιο, υπό την προϋπόθεση (subject to) επιπρόσθετης καθοδήγησης από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο».

Οικονομική ένεση

Επιβεβαιώνοντας πληροφορίες που δημοσίευσε η «Κ», το μοναδικό δώρο που εξασφάλισε οριστικά η Τουρκία από την τηλεδιάσκεψη των ηγετών των «27», είναι μια νέα οικονομική ένεση για το προσφυγικό, με χρονικό ορίζοντα το 2022 και υπό το φως της φιλοξενίας 4 περίπου εκατομμυρίων Σύρων προσφύγων σε τουρκικό έδαφος. Στη δήλωση που εγκρίθηκε, οι «27» αναφέρουν ότι «συμφωνούμε ότι η βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους πρόσφυγες και τις κοινότητες υποδοχής θα συνεχιστεί. Καλούμε την Κομισιόν να υποβάλει πρόταση στο Συμβούλιο για τη συνέχιση της χρηματοδότησης των Σύρων προσφύγων στην Τουρκία, καθώς και στην Ιορδανία, στον Λίβανο και σε άλλα μέρη της περιοχής». Αν και ποσό δεν αναφέρεται στην απόφαση, οι πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι συζητείται ένα νέο πλαίσιο στήριξης που κυμαίνεται μεταξύ 4 και 6-5 δισεκατομμυρίων ευρώ, ενώ έχουν δοθεί διαβεβαιώσεις προς την Άγκυρα ότι η ευρωπαϊκή στήριξη θα είναι «ανοικτού τέλους» (open ended) και συνεπώς θα συνεχίζεται για όσο χρονικό διάστημα η Τουρκία φιλοξενεί Σύρους πρόσφυγες. Αξιοσημείωτο είναι πάντως ότι ουδείς γνωρίζει από πού θα προκύψουν τα κονδύλια αυτά και κατά πόσον θα παρασχεθούν μέσω του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού ή εάν θα απαιτηθεί τα κράτη-μέλη να βάλουν το χέρι στην τσέπη και να συμμετάσχουν μέσω εθνικών συνεισφορών. Εάν επικρατήσει το δεύτερο σενάριο εθνικών συνεισφορών, έστω και εν μέρει, η Λευκωσία αναμένεται να διαθέσει το ποσό που της αναλογεί, για τους πρόσφυγες που βρίσκονται στην Ιορδανία και τον Λίβανο, για ευνόητους λόγους.

Στα κέρδη της Τουρκίας, καταγράφεται η επανέναρξη και τυπικά των υψηλών πολιτικών διαλόγων με την Ε.Ε., με επίκεντρο την υγεία, το κλίμα, την τρομοκρατία και περιφερειακά ζητήματα. Παράλληλα, οι 27 ζήτησαν από την Κομισιόν να ενισχύσει τις επαφές και την κινητικότητα με την Τουρκία.

Η Λευκωσία, απέρριψε τόσο το πρώτο όσο και το δεύτερο προσχέδιο, κατηγορηματικά και χωρίς καμιά συζήτηση, κάτι που κατέστησε σαφές προς τις Βρυξέλλες και τους εταίρους της Κύπρου, ο μόνιμος αντιπρόσωπος Νίκος Αιμιλίου.

Επταμελής ομάδα Foreign Office

Επταμελή ομάδα υπό τον αναπληρωτή πολιτικό διευθυντή Ετζάι Σιάρμα, εγκαθιδρύει το Foreign Office για το Κυπριακό. Όπως πληροφορείται η «Κ», η ομάδα του Foreign Office στοχεύει στην ανάληψη πρωταγωνιστικού ρόλου στις προσπάθειες διευθέτησης του προβλήματος, ενώ το πλαίσιο δεν διαφοροποιείται από τις συνομοσπονδιακές ιδέες που έχουν διαρρεύσει και έχουν ενισχυθεί μέσα από δηλώσεις του πρωθυπουργού της χώρας Μπόρις Τζόνσον.

Η Λευκωσία απέρριψε τρία προσχέδια

Λίγο πριν από την τηλεδιάσκεψη της 25ης Μαρτίου, το Βερολίνο και ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ είχαν υποβάλει τρία διαδοχικά προσχέδια κοινής δήλωσης, «στα μέτρα» της Τουρκίας. Βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα, η ικανοποίηση του αιτήματος Ερντογάν για αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης, άμεσα και χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι θέσεις της Λευκωσίας. Η Λευκωσία, απέρριψε τόσο το πρώτο όσο και το δεύτερο προσχέδιο, κατηγορηματικά και χωρίς καμιά συζήτηση, κάτι που κατέστησε σαφές προς τις Βρυξέλλες και τους εταίρους της Κύπρου, ο μόνιμος αντιπρόσωπος Νίκος Αιμιλίου, κατόπιν ρητών οδηγιών από το Κέντρο. Στο τρίτο προσχέδιο επιδιώχθηκε η οικοδόμηση αναφορών που θα μπορούσαν να γίνουν αποδεκτές, ενώ στο τέταρτο προσχέδιο (που τελικά εγκρίθηκε) υπήρξε ανατροπή του «δώρου» που επεδίωκαν να δώσουν στον Ερντογάν το Βερολίνο και οι Βρυξέλλες για αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης. Θέμα που όπως προαναφέραμε παραμένει ανοικτό και παραπέμπεται τον Ιούνιο, με τη Λευκωσία να διασφαλίζει ότι η εν λόγω απόφαση θα ληφθεί ομόφωνα, διατηρώντας συνεπώς δικαίωμα άσκησης βέτο. Πέραν της εξέλιξης στο ζήτημα αυτό, η Λευκωσία κατάφερε να ενισχύσει το κείμενο σε σχέση με τη λύση του Κυπριακού, δια αναφορών στα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας 550, 789 και 1251, με το τελευταίο να καθιστά σαφές ότι η Ε.Ε. τάσσεται εναντίον οποιασδήποτε σκέψης για λύση δύο κρατών. Επιπλέον, οι «27» καλούν την Τουρκία να απόσχει από ανανεωμένες προκλήσεις κατά παράβαση του διεθνούς δικαίου, σημειώνοντας ότι σε περίπτωση νέας κλιμάκωσης, τότε η Ε.Ε. θα χρησιμοποιήσει τα εργαλεία που διαθέτει για να υπερασπίσει τα συμφέροντα των μελών της, παραπέμποντας σε κυρώσεις, κάτι που στην αρχή της συζήτησης κάποια κράτη δεν ήθελαν καν να ακούσουν. Στο πλαίσιο της δήλωσης τους, οι «27» δεσμεύονται με «σταδιακό, αναλογικό και αναστρέψιμο τρόπο για την ενίσχυση της συνεργασίας», με την Τουρκία, νοουμένου ότι η υφιστάμενη αποκλιμάκωση είναι διαρκής.

Η Μέρκελ ζήτησε μεγαλύτερα ανοίγματα προς την Τουρκία

Η παραδοχή ότι η Γερμανία επεδίωκε «μεγαλύτερα ανοίγματα» για την Τουρκία από αυτά που αντανακλούν το κείμενο της Κοινής Δήλωσης των «27», χαρακτήριζε σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», την τοποθέτηση της Καγκελαρίου Άγκελα Μέρκελ, στην τηλεδιάσκεψη της 25ης Μαρτίου. Οι ίδιες πληροφορίες αναφέρουν ότι εξαιρετικά υποστηρικτικός προς την Κύπρο ήταν ο ηγέτης της Ιρλανδίας Μιχόλ Μάρτιν, ενώ ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν εξέφρασε μεν ανησυχία για τις ενέργειες της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο, αλλά συνέστησε προσοχή, προκειμένου να οδηγηθεί η χώρα στην αγκαλιά της Ρωσίας, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Συνολικά, στην τηλεδιάσκεψη, αναφορικά με την Τουρκία, τοποθετήθηκαν οι εξής ηγέτες:

Άγκελα Μέρκελ: Η καγκελάριος ανέφερε ότι επιτεύχθηκε ένας συμβιβασμός και ότι η Γερμανία θα επιθυμούσε μεγαλύτερα ανοίγματα προς την Τουρκία, αλλά αντιλαμβάνεται την ανάγκη που θέτουν κάποια κράτη-μέλη, προκειμένου να διαπιστωθεί η συνέπεια και οι προθέσεις της χώρας. Είπε ότι το Βερολίνο θα συνεχίσει να στηρίζει

Αποκαλύπτουμε τι είπαν στην τηλεδιάσκεψη οι ηγέτες-Στήριξη στην Κύπρο από Ιρλανδία, Γαλλία Ελλάδα και ήξεις-αφίξεις Μπάιντεν.

την Κύπρο και την Ελλάδα και ότι έγιναν προσπάθειες να καθησυχαστούν οι εύλογες ανησυχίες τους. Πρόσθεσε ότι αντιλαμβάνεται τα προβλήματα με την Τουρκία, αλλά ότι στοχεύει στην αξιοποίηση της υφιστάμενης συγκυρίας και στην οικοδόμηση μιας νέας σχέσης, «με αιρεσιμότητα».

Εμανουέλ Μακρόν: Ο πρόεδρος της Γαλλίας ανέφερε ότι Κύπρος και Ελλάδα αποτελούν προτεραιότητα και ότι η απόφαση που λήφθηκε, μεταφέρει το βάρος στο γήπεδο της Τουρκίας. Επέκρινε την Άγκυρα για την εμπλοκή της στη Λιβύη, καθώς και για «σαμποτάζ» της επιχείρησης Ειρήνη.

Μιχόλ Μάρτιν: Ο ηγέτης της Ιρλανδίας στήριξε τη χρηματοδότηση της Τουρκίας για το προσφυγικό, σημειώνοντας ωστόσο ότι για να προχωρήσει η αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης, η Άγκυρα οφείλει να εφαρμόσει την υφιστάμενη Τελωνειακή Ένωση, στη βασική της μορφή, τοποθέτηση η οποία καλύπτει απόλυτα με τις θέσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ο κ. Μάρτιν σημείωσε ακόμη ότι όλες οι επιλογές πρέπει να μείνουν στο τραπέζι, περιλαμβανομένων των κυρώσεων, προκειμένου να ληφθούν μέτρα σε περίπτωση που η Τουρκία επιλέξει να κλιμακώσει εκ νέου την ένταση στην ανατολική Μεσόγειο.

Κυριάκος Μητσοτάκης: Ο πρωθυπουργός της Ελλάδας ανέφερε ότι η αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης της Τουρκίας αποτελεί το επίκεντρο των συζητήσεων και η προώθησή της απαιτεί ομοφωνία και τελεί υπό την αίρεση της εφαρμογής της υφιστάμενης Τελωνειακής Ένωσης, (σ.σ. κάτι που η Άγκυρα αρνείται να πράξει στην περίπτωση της Κύπρου). Ανέφερε ότι υπάρχουν προβλήματα με την Τουρκία αναφορικά με τις «επιστροφές» από τα ελληνικά νησιά, καθώς και λόγω της εμπλοκής της στη Λιβύη.

Τζο Μπάιντεν: Στο πλαίσιο της παρέμβασής του, στην τηλεδιάσκεψη των ηγετών των 27 κρατών-μελών της Ε.Ε., ο πρόεδρος των ΗΠΑ ανέφερε ότι οι σχέσεις με την Τουρκία χαρακτηρίζονται από διάφορες προκλήσεις, σημειώνοντας τα κοινά συμφέροντα αλλά και τις διαφορές που υφίστανται. Ο κ. Μπάιντεν συνέστησε προσοχή για να μην οδηγηθεί η Τουρκία σε πλήρη ταύτιση με τη Ρωσία. Εξέφρασε ανησυχία για τη συμπεριφορά της Τουρκίας στην ανατολική Μεσόγειο, σημειώνοντας ότι θα πρέπει να διαπιστωθεί ότι η αποκλιμάκωση, έχει διάρκεια. Ο ηγέτης των ΗΠΑ ήταν πιο αυστηρός στο θέμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Τουρκία, σημειώνοντας ότι επί του προκειμένου θα ασκήσει έντονες πιέσεις προς την κατεύθυνση του Ταγίπ Ερντογάν, κάτι που δεν ανέφερε στην περίπτωση της Κύπρου.

Η Καγκελάριος ανέφερε ότι επιτεύχθηκε ένας συμβιβασμός και ότι η Γερμανία θα επιθυμούσε μεγαλύτερα ανοίγματα προς την Τουρκία.

Καθοριστικός Απρίλιος για την πανδημία

Ανησυχητικά επιδημιολογικά δεδομένα για τη βρετανική μετάλλαξη του ιού οδηγούν σε παρατεταμένα Lockdown

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Επιφυλακτικότητα και σκεπτικισμό αφήνει πίσω της η πανδημία, έναν χρόνο μετά την εμφάνιση του ιού. Οι προσδοκίες που δημιουργήθηκαν από τα εμβόλια, ως ένα αποτελεσματικό εργαλείο επιστροφής στην κανονικότητα, για την ώρα τείνουν να χαρακτηριστούν υπέρμετρες, αν ληφθεί υπόψη η ευρωπαϊκή πραγματικότητα και όχι μόνο. «Η επιδημιολογική κατάσταση παραμένει σοβαρή επίσης υπό το φως των προκλήσεων που θέτουν οι μεταλλάξεις» είναι η αποτίμηση των 27, η οποία έρχεται να συμπληρώσει τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε επίπεδο κρατών. Η παράταση των περιοριστικών μέτρων σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες είναι απότοκο της

Η αδυναμία της AstraZeneca να ανταποκριθεί στις παραδόσεις των συμφωνημένων ποσοτήτων εμβολίων δημιουργεί κλίμα αβεβαιότητας ως προς την υλοποίηση του εμβολιαστικού προγράμματος, ένα κομμάτι του οποίου θα καλυφθεί από το εμβόλιο της Pfizer.

έξαρσης της πανδημίας, παρά τα εμβολιαστικά προγράμματα που είναι σε εξέλιξη. Υπό το πρίσμα αυτό, ο μήνας Απρίλιος θεωρείται κομβικής σημασίας για την εξέλιξη της πανδημίας και τις επιπτώσεις σε υγειονομικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Η Κύπρος αποτελεί μια μικρογραφία της ευρωπαϊκής εξελικτικής πορείας της πανδημίας, παρά τις αισιόδοξες εκτιμήσεις για την υλοποίηση του εμβολιαστικού προγράμματος του πληθυσμού μέχρι τον ερχόμενο Μάιο. Όπως και σε μεγάλες χώρες, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Πορτογαλία, έτσι και στην Κύπρο οι φόβοι για ανατροπή των σχεδιασμών παραμένουν. Τα δύο ζητήματα που παρακολουθούνται επισταμένως είναι οι επιδημιολογικοί δείκτες, που συνεχίζουν να παραμένουν επιβαρυμένοι και η υλοποίηση, εντός των χρονοδιαγραμμάτων, των εμβολιασμών. Ωστόσο, αυτό που φαίνεται να προκαλεί σκεπτικισμό είναι οι ενδεχόμενες οικονομικές επιπτώσεις από παράγοντες που έχουν να κάνουν με την πορεία της πανδημίας εκτός Κύπρου και σε χώρες οι οποίες επηρεάζουν ζωτικούς τομείς της οικονομίας, όπως ο τουρισμός.

ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

	ΔΕΙΓΜΑΤΑ	ΘΕΤΙΚΑ	
Δεκέμβριος 2020-Ιανουάριος 2021	18	0	0%
1-15 Φεβρουαρίου 2021	16	5	31%
15 Φεβρουαρίου-6 Μαρτίου 2021	44	40	91%

ΛΕΜΕΣΟΣ 44 θετικά

ΠΑΦΟΣ 1 θετικό

Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΩΝ ΕΜΒΟΛΙΩΝ

ΣΥΝΟΛΟ ΔΟΣΕΩΝ: 2,3 εκατ.

AstraZeneca	Pfizer	moderna
1,2 εκατ. (600.000 +600.000)	956.000 (391.000 +195.000 + 370.000)	156.000

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πλάνο κάλυψης των κενών από AstraZeneca

Με δεδομένα τα προβλήματα που παρουσιάσθηκαν με τις παραδόσεις της AstraZeneca, οι υγειονομικές αρχές στην Κύπρο έχουν προχωρήσει στην ετοιμασία σεναρίων αναπροσαρμογής του προγράμματος εμβολιασμών. Στην περίπτωση που η εταιρεία δεν ανταποκριθεί στις παραδόσεις μέσα στον Απρίλιο, η Κύπρος θα στηριχθεί στα εμβόλια της Pfizer, οι παραδόσεις των οποίων παρουσιάζουν σταθερότητα. Σύμφωνα με ασφαλείς πληροφορίες, καταβάλλεται προσπάθεια σε ευρωπαϊκό επίπεδο να επισπευσθούν οι παραδόσεις εμβολίων της Pfizer, οι οποίες παρά το γεγονός ότι το τελευταίο διάστημα είναι αυξημένες, είναι αμφίβολο αν θα καλύψουν στο 100% τα όποια κενά προκληθούν. Σε ό,τι αφορά την Pfizer, την ερχόμενη εβδομάδα αναμένονται δύο παραδόσεις ποσοτήτων. Όπως έλεγε στην «Κ» πηγή με γνώση του προγράμματος εμβολιασμού, από τις παραδόσεις εμβολίων του επόμενου διαστήματος θα εξαρτηθεί εάν θα υλοποιηθεί ο στόχος για εμβολιασμό 300 χιλιάδων ατόμων μέχρι τον ερχόμενο Μάιο, τουλάχιστον με την πρώτη δόση του εμβολίου. Στόχος, ο οποίος θεωρείται σημαντικός, πρώτον για την εκτόνωση της πίεσης που ασκεί η πανδημία στο σύστημα υγείας και δεύτερον προκειμένου να δοθεί προς τα έξω το μήνυμα πως η Κύπρος αποτελεί έναν ασφαλή υγειονομικό προορισμό, για όσους θα την επισκεφθούν μέσα στο καλοκαίρι.

Η βρετανική μετάλλαξη

Στο πρώτιστο ζήτημα της πανδημίας, το υγειονομικό, τα επιδημιολογικά στοιχεία από τον περασμένο Δεκέμβριο μέχρι σήμερα αποτυπώνουν τους λόγους για τους οποίους εκφράζονται έντονες ανησυχίες σε πολιτικό και επιδημιολογικό επίπεδο. Η βρετανική μετάλλαξη του ιού που έχει θέσει σε κινητοποίηση την Ε.Ε. παρουσιάζει αυξητική τάση και στην Κύπρο. Από τα τέλη του περασμένου Δεκεμβρίου το ποσοστό ανίχνευσης του βρετανικού στελέχους έχει εκτοξευθεί. Με βάση στοιχεία του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC), η εξέλιξη της βρετανικής μετάλλαξης είναι αυξητική, όπως φαίνεται και στο γράφημα της «Κ». Ενώ τον ερχόμενο Ιανουάριο το ποσοστό εμφάνισης ήταν στο 0%, αρχές Μαρτίου εκτοξεύθηκε στο 91%. Στα επιμέρους στοιχεία των δειγμάτων που στάλθηκαν στον ECDC, φαίνεται πως η βρετανική παραλλαγή του ιού έκανε την εμφάνισή της στην Κύπρο το πρώτο δεκαπενθήμερο του Φεβρουαρίου και σε 5 από τα 16 δείγματα, ποσοστό 31,25%. Το επόμενο εικοσαήμερο η εικόνα επιβαρύνθηκε ακόμη περισσότερο με τον εντοπισμό της βρετανικής μετάλλαξης σε 40 από τα 44 δείγματα που στάλθηκαν στον ECDC, ποσοστό 91%.

Η Λεμεσός

Οι επιστημονικές διαπιστώσεις ότι η βρετανική μετάλλαξη είναι πιο επιθετική, προκαλεί περίπου 60% μεγαλύτερη μετάδοση του ιού και σε πολλές περιπτώσεις ευθύνεται για την αύξηση των κρουσμάτων εντός της κοινότητας, σε συνδυασμό με τον γεωγραφικό προσδιορισμό των κρουσμάτων, αποκαλύπτει την ιδιαίτερη προσοχή με την οποία παρακολουθείται η επιδημιολογική πορεία της Λεμεσού. Από τα 45 δείγματα, στα οποία ταυτοποιήθηκε η βρετανική μετάλλαξη, τα 44 αφορούν θετικά περιστατικά από την επαρχία Λεμεσού (σύνολο δειγμάτων που εξετάστηκαν 73) και το ένα αφορά θετικό περιστατικό από την επαρχία Πάφου (σύνολο δειγμάτων που εξετάστηκαν 5). Επίσης, αυτό το οποίο καταγράφεται από τον ECDC είναι ότι μέχρι στιγμής, η αλληλουχία στελεχών του ιού SARS-CoV-2 ήταν επιτυχής σε 461 δείγματα, στα 177 εκ των οποίων ταυτοποιήθηκε η βρετανική παραλλαγή του ιού, ποσοστό 38,39%.

Τα εμβόλια

Σε μια προσπάθεια να αντιμετωπισθούν βραχυπρόθεσμα ζητήματα, όπως οι αντοχές του συστήματος υγείας, αλλά και μακροπρόθεσμα που σχετίζονται με την οικονομία, η Κύπρος συνεχίζει να πραγματοποιεί αγώνα δρόμου προκειμένου μέχρι τον ερχόμενο Μάιο να έχει πραγματοποιήσει συνολικά 300 χιλιάδες εμβολιασμούς με την πρώτη δόση. Ένας στόχος που σε συνδυασμό και με άλλους εξωγενείς παράγοντες θα επιτρέψει να μην επαναληφθεί η εικόνα που παρουσίαζε η Κύπρος το περσινό καλοκαίρι. Στο κομμάτι που αφορά τις προσπάθειες που καταβάλλονται σε τοπικό επίπεδο, τα εμβόλια αποτελούν το βασικό όπλο. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, η Κύπρος έχει προχωρήσει σε παραγγελίες εμβολίων που ανέρχονται σε 3,5 εκατ. δόσεις, ποσότητα που υπερκαλύπτει τις πληθυσμιακές ανάγκες και θα καταστήσει δυνατό τον εμβολιασμό 1,7 εκατ. ατόμων. Όπως φαίνεται και στο γράφημα της «Κ», το εμβολιαστικό πρόγραμμα στηρίζεται επί το πλείστον στα εμβόλια της AstraZeneca, της Pfizer και της Moderna. Ένα άλλο στοιχείο που φαίνεται ότι μπορεί να μειώσει τις πιέσεις από τα προβλήματα που παρουσιάσθηκαν με τις παραδόσεις εμβολίων, κυρίως από την AstraZeneca, είναι η αναμενόμενη παράδοση εμβολίων των εταιρειών Sanofi-GSK, Johnson & Johnson, CureVac. Η ενημέρωση που υπάρχει από τις παρασκευάστριες εταιρείες είναι πως εντός Μαρτίου αρχές Απριλίου θα αποσταλούν στην Κύπρο πέραν των 160.000 δόσεων των τριών εμβολίων, με τη ροή να αυξάνεται το 2ο τρίμηνο του έτους.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΜΙΧΑΛΗ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ**

Τα εθνικά διλήμματα της γενιάς μας

Ήταν 1η Απριλίου και ήμουν 7-8 ετών. Ήμασταν σπίτι της – μακαρίτισσας πια – γιαγιάς μου, όπου κάτω από την σκάλα υπήρχε μια ελληνική σημαία με τον ιστό. Γεμάτος χαρά, πήρα την σημαία για να τη στήσω έξω, μέρα που ήταν. Γεμάτη τρόμο όμως, η γιαγιά μου η Μελπομένη έτρεξε και μου την πήρε. «Όχι, γιε μου, προς Θεού, θα μας κυνηγήσουν» μου υπέδειξε, αναφερόμενη στην τότε κυβέρνηση.

Δεν θα κρύψω ότι αυτό ήταν και το πρώτο ερέθισμα για να ασχοληθώ με την πολιτική. Δεν μπορούσα να δεχθώ ούτε την αδικία, ούτε το έλλειμμα ελευθερίας. Άλλωστε, ούτε από πολιτική οικογένεια προέρχομαι, ούτε την ώθηση είτε της οικογένειάς μου είτε του όποιου άλλου είχα. Το αντίθετο. Για μένα, η ανάμειξη στα κοινά ήταν μια πράξη ενάντια στη θέληση των γονιών μου.

Έχουν περάσει 40 χρόνια από τότε και ο ελληνισμός φέτος γιορτάζει μεγαλοπρεπώς τα 200 χρόνια από την εθνική επανάσταση του 1821. Μέρος του Έθνους και ο Κυπριακός Ελληνισμός. Η Επανάσταση του 1821 είναι μια συγκλονιστική εποχή της νεοελληνικής ιστορίας και εξαιρετικά γοητευτική. Γέννησε ένα ανεξάρτητο, σύγχρονο κράτος, ενώ εμπεριείχε και στοιχεία ανατροπής, μεταρρύθμισης και νεωτερικότητας που σφράγισαν την πορεία της Ελλάδας και ενέπνευσαν ολόκληρο τον δυτικό πολιτισμό εκ νέου. Ας μην ξεχνάμε κιόλας, ότι ο Ελληνισμός αποτέλεσε το οχυρό της δύσης έναντι στις επιβουλές της ανατολής, από την αρχαιότητα.

Στην εποχή μας ζούμε ένα τεράστιο μπλέξιμο. Πολλοί συγχέουν το εθνικό με το εθνικιστικό, τον αλληλοσεβασμό και τον αυτοσεβασμό με την εθνική υπεροχή, και «ανωτερότητα», το μήνυμα και το δίδαγμα του εθνικού χρέους με δήθεν πατριωτικές κορώνες και περικεφαλαίες. Η ευθύνη, όμως, του έθνους είναι να προοδεύει και να προχωρεί μπροστά έναντι της παρακαταθήκης που προκαλεί το παρελθόν και η ιστορία του και όχι έναντι κανενός άλλου.

Η κατάσταση στην Κύπρο είναι ακόμη χειρότερη λόγω της διπλής ιδιότητας που έχουμε από το 1960. Λίγοι κατάφεραν να συνειδητοποιήσουν και πολύ λιγότεροι να επικοινωνήσουν, την ισορροπία που πρέπει να υπάρχει μεταξύ της ιστορικής εθνικής ταυτότητας του Έλληνα και της ιδιότητας του πολίτη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αντιθέτως, ζούμε μεταξύ δύο πολυπληθών άκρων.

Η μία πλευρά ισχυρίζεται ότι εάν δεν αποτάξουμε από επάνω μας την εθνική καταγωγή, δεν θα μπορέσουμε ποτέ να αγαπήσουμε την Κύπρο ως αυτόνομη οντότητα. Αυτή η θεωρία όμως αποτελεί επιστημονική φαντασία. Κανένας και ποτέ στην ιστορία δεν μπόρεσε να ξεριζώσει τη ψυχή κανενός λαού. Οι Ελληνοκύπριοι δεν θα πάψουν ποτέ να νιώθουν Έλληνες και οι Τουρκοκύπριοι να αισθάνονται Τούρκοι. Το ζητούμενο είναι να σεβαστούμε ο ένας τον άλλο και την ταυτότητα που φέρουμε, για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε από κοινού στο λαμπρό μέλλον που δικαιούμαστε σε ολόκληρη την Κύπρο.

Η άλλη πλευρά ισχυρίζεται ότι ως Έλληνες και με την ιστορία μας, δεν δικαιούμαστε να προχωρούμε σε κανένα συμβιβασμό με οποιονδήποτε. Είναι όσοι –πολλές φορές χωρίς να το αντιλαμβάνονται– αυτό που ουσιαστικά προτείνουν είναι να παραχωρήσουμε μέρος της Κύπρου στην Τουρκία για να μείνουμε στο υπόλοιπο μόνοι μας και να κάνουμε ό,τι θέλουμε. Η Κύπρος όμως συμπεριλαμβάνει για αιώνες το τουρκικό στοιχείο. Ολόκληρη Κύπρος σημαίνει ότι ένας στους πέντε μας θα είναι Τουρκοκύπριος. Σημαίνει ότι όπως εμείς γιορτάζουμε σήμερα την 25η Μαρτίου, θα μπορεί και οι Τουρκοκύπριοι, αντιστοίχως, να εορτάζουν – για παράδειγμα – την άλωση της Κωνσταντινούπολης.

Γίνεται πολύς λόγος τελευταία για το διαχρονικό «Την πατρίδα ουκ ελάττω παραδώσω». Μια υποχρέωση που έχουμε έναντι στη δική μας και τις επόμενες γενεές. Η ιστορία δεν θα μας συγχωρέσει ποτέ, εάν για λόγους προσωρινής ευδαιμονίας παραχωρήσουμε κομμάτι της πατρίδας μας. Είναι αντεθνική πράξη να παραχωρείς έδαφος. Και είναι πράξη που θα θέσει σε κίνδυνο την επιβίωση του συνόλου του κυπριακού ελληνισμού στην υπόλοιπη Κύπρο. Η ιστορία όμως θα γελάει μαζί μας, εάν προσπαθήσουμε να δημιουργήσουμε μια άλλη εθνική συνείδηση, ξένη προς τους Έλληνες, Τούρκους, Μαρωνίτες, Αρμενίους και Λατίνους που αποτελούν τον τόπο μας. Διότι οι ίδιοι οι άνθρωποι θα περιχαρακωθούν φυσιολογικά για να διαφυλάξουν το είναι τους.

Τα ψέματα τελείωσαν και ο χρόνος δεν μας επιτρέπει άλλα παιχνίδια με το μέλλον της ιδιαίτερης πατρίδας μας. Υπήρξαν γενιές που η εθνική ευθύνη δεν επέτρεπε τίποτα άλλο από τον αγώνα της θυσίας. Υπήρξαν και άλλες, όπως η δική μας, που ο πόλεμος δεν αποτελεί επιλογή. Και που η γενναιότητα θα καθοριστεί από το εάν, με τις πράξεις ή τις παραλείψεις μας, θα παραδώσουμε Κύπρο μικρότερη ή μεγαλύτερη από αυτή που έχουμε παραλάβει.

Ο κ. Μιχάλης Σοφοκλέους είναι βουλευτής Λευκωσίας ΔΗΣΥ.

Γεννητούρια εν μέσω πανδημίας και άγχους

Μιλούν γυναίκες για το πώς βίωσαν τον τοκετό τους μόνες τους

Της **ΑΝΤΡΗΣ ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ**

Ήταν 19 Μαρτίου 2020. Η έγκυος 25 εβδομάδων με δίδυμη κύηση, εν αναμονή θετικού ή αρνητικού αποτελέσματος για λοίμωξη Covid 19, έπειτα από πρόωρη ρήξη υμένων, του ενός από τους δυο αμνιακούς σάκους, μεταφέρεται αργά το βράδυ με ασθενοφόρο στο Μακάρειο νοσοκομείο. Ήταν το πρώτο περιστατικό που κλήθηκαν οι μαίες να χειριστούν εν μέσω πανδημίας στην Κύπρο. Η γυναίκα είχε έρθει για διακοπές στην Κύπρο με τον σύζυγό της, τη μητέρα της και τα άλλα δύο παιδιά τους. «Θυμάμαι έντονα το φόβο και την αβεβαιότητα που ήταν ζωγραφισμένη στα μάτια της μόλις την παραλάβαμε στην είσοδο του νοσοκομείου, αλλά και το άγχος όλης της ομάδας περίθαλψης, ώστε να τηρηθούν όλες οι διαδικασίες/πρωτόκολλα αναφορικά με τη λοίμωξη COVID-19», εξιστορεί στην «Κ» η πρόεδρος των μαιών/μαιευτών-ΠΑΣΥΝΜ, Στέλλα Λεοντίου.

Η έγκυος εξετάστηκε από τον γυναικολόγο και τη μαία στο ειδικό δωμάτιο που ορίστηκε ως δωμάτιο αξιολόγησης των ύποπτων/επιβεβαιωμένων περιστατικών πριν από την εισαγωγή. «Ακολούθως, αφού επιτρέψαμε στον σύζυγό της να την αποχαιρετήσει, ο οποίος φαινόταν επίσης φοβισμένος, μεταφέρθηκε στον θάλαμο του νοσοκομείου που ορίστηκε για τα μαιευτικά και γυναικολογικά περιστατικά ύποπτα/θετικά στη λοίμωξη COVID 19, σε μονόκλινο δωμάτιο. Η έγκυος έλαβε συντηρητική αγωγή και μεταφέρθηκε σε τρεις μέρες με αερο-ασθενοφόρο στη χώρα της, όπου γέννησε στις 32 εβδομάδες εγκυμοσύνης πρόωρα στην πατρίδα της».

«Μια τραυματική εμπειρία»

Εν μέσω πανδημίας, η μέλλουσα μητέρα διακατέχεται από αισθήματα άγχους, φόβου και απογοήτευσης που δεν θα μπορεί ενδεχομένως να βιώσει τον τοκετό της όπως τον είχε φανταστεί, λόγω των μέτρων για

«Μου τηλεφώνησε ο γιατρός μου και μου ανακοίνωσε ότι το τεστ μου ήταν θετικό, έπαθα σοκ»!

«Το μεγαλύτερό μου άγχος, ενώ ήμουν έγκυος, ήταν να μη μολυνθώ από τον ιό και ν' αναγκαστώ να νοσηλευθώ μακριά από τους δικούς μου».

τη πρόληψη της διασποράς της λοίμωξης COVID 19. «Όλοι μου έλεγαν ότι ο Μάιος οπότε και θα γεννούσα με καισαρική τομή, ήταν ιδανικός μήνας λόγω των θερμοκρασιών που επικρατούν.

Ωστόσο, τίποτα δεν ήταν ιδανικό», αναφέρει στην «Κ», η Ειρήνη Π. η οποία έφερε το παιδί της στον κόσμο εν μέσω πανδημίας τον περασμένο Μάιο, με καισαρική τομή στο Μακάρειο νοσοκομείο. Η Ειρήνη χαρακτηρίζει στην «Κ» τα όσα βίωσε ως μια τραυματική εμπειρία. «Θα γεννούσα με καισαρική τομή σε ιδιωτική κλινική στη Λευκωσία. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων εξετάσεων πριν από τον τοκετό, υποβλήθηκα εκεί σε τεστ για τον κορωνοϊό. Μου τηλεφώνησε ο γιατρός μου, ο οποίος μού ανακοίνωσε ότι το αποτέλεσμα ήταν θετικό. Έπαθα σοκ! Δεν είχα κανένα σύμπτωμα, όλα ήταν φυσιολογικά».

Η Ειρήνη νοσηλεύθηκε τότε στο Μακάρειο όπου γεννά το παιδί της με αυστηρά πρωτόκολλα και σε ένα πρωτόγνωρο περιβάλλον, που δεν θύμιζε σε τίποτα όσα είχε η ίδια φανταστεί για την πιο σημαντική εμπειρία της ζωής της. Απομονωμένη σε ένα δωμάτιο νοσοκομείου. «Γέννησα στις 3 Μαΐου. Όλοι μου φέρθηκαν πολύ ανθρώπινα, παρά το γεγονός ότι όλο αυτό ήταν κάτι νέο για εμάς. Γέννησα και δεν κράτησα το παιδί μου στην αγκαλιά μου, ούτε μπορούσα να το δω κάτω από αυστηρά μέτρα. Ήμουν πολύ στεναχωρημένη. Το παιδί μου το πήρα στην αγκαλιά μου μετά από πέντε ημέρες, όταν βγήκαν τα επόμενα δύο τεστ για τον κορωνοϊό στα οποία είχα υποβληθεί με το αποτέλεσμα εν τέλει να είναι αρνητικό», θυμάται η Ειρήνη. Αυτό που έχει σημασία όπως λέει η ίδια, είναι ότι το κοριτσάκι της γεννήθηκε υγιέστατο και πλέον μεγαλώνει φυσιολογικά.

Άγχος και απομόνωση

Με την «Κ» μοιράζεται τη δική της ιστορία και η Μαρία Μ., η οποία στις 7 Σεπτεμβρίου έφερε στον κόσμο ένα υγιέστατο αγοράκι. «Το μεγαλύτερο μου άγχος ενώ ήμουν έγκυος ήταν να μη μολυνθώ από τον ιό και ν' αναγκαστώ να νοσηλευθώ μακριά από τους δικούς μου. Αυτό με φόβιζε.

Όσο πλησίαζε ο τοκετός, ήμουν ακόμη πιο πανικοβλημένη, διότι σε τέτοια περίπτωση θα ήμουν απομονωμένη μακριά από τον γιατρό μου και την οικογένειά μου. Ανησυχούσα και για το μωρό. Για τις εξετάσεις κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης έπρεπε να πηγαίνω χωρίς τον σύζυγό μου. Πρόκειται για μια δύσκολη διαδικασία για τη μέλλουσα μαμά και ακόμα περισσότερο για τον πατέρα που δέχεται δυσμενή διάκριση και μένει εκτός από σημαντικές στιγμές της εγκυμοσύνης. Δεν γέννησα εν μέσω του lockdown, αλλά την περίοδο της χαλάρωσης των μέτρων, ωστόσο ενώ βρισκόμουν στην κλινική, δεν μπορούσε κανείς να με επισκεφθεί εκτός από τον σύζυγό μου. Ούτε καν η μητέρα μου, η οποία μπορούσε να έρθει μόνο στην υποδοχή και με έβλεπε από ένα παραθυράκι. Στην αρχή δεν το πολυσκέφτεσαι ότι θες κόσμο δίπλα σου, αλλά μετά όταν επιστρέφεις στο σπίτι ειδικά την πρώτη περίοδο, νιώθεις την απομόνωση και είναι ψυχοφθόρο».

Μέχρι τα μέσα Φεβρουαρίου 2021 έχουν εισαχθεί στον γυναικολογικό θάλαμο του Μακάρειου Νοσοκομείου για τα μαιευτικά και περιστατικά θετικά στη λοίμωξη Covid 19 του Μακάρειου νοσοκομείου, 53 έγκυες και 14 γυναικολογικά περιστατικά. Κάθε χρόνο διεκπεραιώνονται 9.000-9.500 τοκετοί παγκύπρια. Το ποσοστό των τοκετών από θετικές έγκυες ανέρχεται στο 0,58%.

500.000 RAPID TESTS ΔΩΡΕΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω του Μηχανισμού Έκτακτης Ανάγκης στέλνει στην Κύπρο μισό εκατομμύριο rapid tests με στόχο να ενισχυθεί η ικανότητα των κρατών μελών να διεξάγουν τις εξετάσεις των τεστ αντιγόνου.

Τα rapid tests είναι κρίσιμα εργαλεία στην επιβράδυνση της εξάπλωσης της νόσου COVID-19 και μέσα από τη διεξαγωγή των τεστ μπορούμε να δούμε την έκταση και την εξέλιξη της διασποράς.

Η στήριξη και ευρωπαϊκή αλληλεγγύη είναι καίριας σημασίας για την αντιμετώπιση της πανδημίας.

Στέλλα Κυριακίδου, Επίτροπος για την Υγεία & Ασφάλεια των Τροφίμων

Ευρωπαϊκή Ένωση: Ενωμένοι είμαστε πιο δυνατοί

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Αντιπροσωπεία στην Κύπρο
ec.europa.eu/cyprus

Μία ιδιότυπη σχέση με πολλά επεισόδια

Διαφορετικές φιλοσοφίες, προσωπικές ατζέντες ή προσυνεννοημένο κόλπο, η κόντρα Αβέρωφ-Αναστασιάδη;

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Ο Νίκος Αναστασιάδης και ο Αβέρωφ Νεοφύτου αποτελούν δύο διαφορετικούς χαρακτήρες, πολλές φορές συγκρούστηκαν, ωστόσο, όπως όλοι συμφωνούν και οι δύο ενώνονται όταν υπάρχει ανάγκη να διατηρήσει το κόμμα την πρωτιά.

Δεν τίθεται θέμα, να με καλούν κάποιοι να αποδεχθώ κάτι που έχω ήδη αποδεχθεί, έλεγε ενοχλημένα την περασμένη βδομάδα ο Νίκος Αναστασιάδης, όταν κλήθηκε να απαντήσει για το αν αποδέχεται τελικά ή αν απορρίπτει την πολιτική ισότητα. Και ήταν μία δήλωση που είχε έναν και μόνο αποδέκτη, καθώς λίγες μέρες προηγουμένως ο Αβέρωφ Νεοφύτου, κάλεσε την κυβέρνηση –και κατ' επέκταση– τον πρόεδρο της Δημοκρατίας να αποδεχτεί την πολιτική ισότητα. Στη συνέχεια είχε κάνει μία δραματική έκκληση ότι δεν θα αποδεχτεί τη διχοτόμηση, καθώς είναι σαν να κόβουν το ένα δάκτυλο από το χέρι του παιδιού του και λίγο πιο μετά είχε θέσει θέμα Τάσου Τζιωνή –της προσωπικής επιλογής του προέδρου στη διαπραγματευτική ομάδα– κατά τη διάρκεια του Εθνικού Συμβουλίου. Θέμα, που φρόντισε να δημοσιοποιήσει καθότι, ο Τάσος Τζιωνής, σε συνέντευξή του στον «Φιλελεύθερο» είχε εκφράσει ανησυχίες απέναντι στη γνωστή, όπως είπε, προτροπή του να δώσουμε την πολιτική ισότητα. Ο πρόεδρος βεβαίως φρόντισε να βάλει τελεία στο ενδεχόμενο αποχώρησης Τζιωνή από το Εθνικό Συμβούλιο. Η σχέση Νίκου Αναστασιάδη με τον Αβέρωφ Νεοφύτου είναι σχέση με πολλά ανεβοκατεβάσματα. Τόσα που όλο αυτό που εκτυλίσσεται δημοσίως προκαλεί ερωτήματα για το κατά πόσο υπάρχουν όντως διαφορετικές φιλοσοφίες μεταξύ των δύο, αν κρύβεται προσωπική ατζέντα ή αν όλο αυτό είναι ένα προσυνεννοημένο θέατρο που στόχο έχει τη συσπείρωση των συναγερμικών –συντηρητικών και φιλελεύθερων– λίγο πριν από τη μεγάλη μάχη.

Διαφορετικές πλατφόρμες

«Σε ένα κόμμα πολυφωνίας όπως είναι ο ΔΗΣΥ είναι λογικές οι όποιες διαφωνίες, ακόμα και αν η διαφωνία επικρατεί στην ανώτατη πυραμίδα» λένε στελέχη του ΔΗΣΥ, που ανακαλούν πως και επί διακυβέρνησης Γλαύκου Κληρίδη με τον Νίκο Αναστασιάδη στο πηδάλιο του κόμματος, τα πράγματα δεν ήταν πιο ήρεμα. Υπήρχε και τότε δυσφορία του κόμματος για τους κυβερνητικούς χειρισμούς που κάποιες φορές έβγαινε και στο προσκήνιο. Υπήρχε όμως και δυσφορία στον Λόφο για τον τρόπο που πολιτευόταν η Πινδάρου. Είναι συνεπώς λογικό ότι σε μία περίοδο που η κυβερνητική κόπωση αυξάνεται, να αυξάνεται και η γκρίνια. Όμως στην περίπτωση Νίκου Αναστασιάδη και Αβέρωφ Νεοφύτου τα πράγματα διαφέρουν από απλή γκρίνια.

Οι δύο πολιτικοί άνδρες έχουν δείξει πως είναι εκ διαμέτρου αντίθετοι χαρακτήρες. Και μπορεί όσο ο Νίκος Αναστασιάδης ήταν πρόεδρος του κόμματος και ο Αβέρωφ Νεοφύτου δεύτερο βιολί να βοηθούσε την κατάσταση αυτή η «ασυμφωνία» χαρακτήρων, όμως τώρα τι γίνεται; Ο Αβέρωφ Νεοφύτου άρχισε να δείχνει τη διαφωνία του σε ζητήματα που αφορούσαν το Κυπριακό από την πρώτη διακυβέρνηση. Αμέσως μετά τη διάσκεψη στο Κραν Μοντάνα, αποσύρθηκε –όχι και τόσο διακριτικά– από το προσκήνιο, σημειώνοντας στον περίγυρο πως είχε ανάγκη για διακοπές. Το κατά πόσο όμως η απόσυρσή του είχε να κάνει με

Η εύνοια Χάρη και Χριστοδουλίδη από τον Νίκο Αναστασιάδη φαίνεται πως δεν περνά απαρατήρητη από το στρατόπεδο του Αβέρωφ Νεοφύτου.

την ανάγκη του να παραθερίσει ή αν ήταν πρόσχημα για τη –γνωστή στο παρασκήνιο– απογοήτευσή του με την έκβαση του περιβόητου δείπνου είναι βεβαίως κάτι που συζητείται. Δεν πέρασε άλλωστε και απαρατήρητη η ομολογία του συναγερμικού Προέδρου στο «Ψυχογράφημα» της Ελένης Ξένου, ότι σκέφτηκε να αποχωρήσει από την πολιτική. Χρονική περίοδο που κάποιοι τη συνδέουν με την περίοδο της περισυλλογής του και της απόσυρσής του. Αλησμόνητες οι προειδοποιήσεις του Αβέρωφ Νεοφύτου περί εθνικού τσουνάμι που θα μας βρει, την ίδια περίοδο που είχαν γίνει οι αποκαλύψεις για τη λύση δύο κρατών. Αλησμόνητο και το διευρυμένο πολιτικό γραφείο του ΔΗΣΥ με ομιλητή το –κόκκινο πανί– για τον Αναστασιάδη Αλέκο Μαρκίδη, αλλά και τα εγκαίνια των γραφείων του ΔΗΣΥ που μετονομάστηκαν σε Γλαύκος Κληρίδης στο μνημόσυνο του ιδρυτικού ηγέτη και κατά την απουσία του προέδρου της Δημοκρατίας. Μία τελετή εγκαινίων που δεν πέρασε καθόλου απαρατήρητη, καθώς δεν είχε τίποτα μέσα να θυμίζει τον επί 20 χρόνια ηγέτη του ΔΗΣΥ. «Έχω κουραστεί τις τελευταίες μέρες να ακούω εκτιμήσεις για τσουνάμια» είπε με νόημα ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, όταν το θέμα άρχισε να παίρνει ανεξέλεγκτες προεκτάσεις και αφότου φρόντισε να κάνει γνωστό στον πέμπτο όροφο της Πινδάρου ότι τα όρια της υπομονής του εξαντλούνται επικίνδυνα. Και η αλήθεια είναι πως μετά και το μήνυμα που έστειλε ο Νίκος Αναστασιάδης, πρέμησαν τα πνεύματα και τα τσουνάμια, όμως ο περίγυρος του Αβέρωφ Νεοφύτου γνώριζε καλά πως ο συναγερμικός πρόεδρος δυσφορούσε με τις δηλώσεις που είχαν υποσημειώσεις γύρω από την πολιτική ισότητα.

Το '23 και η Πινδάρου

Όμως όλη αυτή η συζήτηση δεν αναζωπυρώθηκε τυχαία. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου φέρεται να ενοχλήθηκε με την κίνηση του αναπληρωτή προέδρου του ΔΗΣΥ Χάρη Γεωργιάδη να μιλήσει για νέο ρεαλισμό επικαλούμενος τον Κληρίδη στο περιβόητο άρθρο του στην «Κ» και να σημειώσει στη συνέχεια στην «Κ» πως η διχοτόμηση συντελείται εκ των πραγμάτων. Όπως λέχθηκε έριξε νερό στον μύλο όλων εκείνων που καταγγέλλουν την κυβερνώσα παράταξη για συζήτηση νέων ιδεών σε μία κακή χρονική συγκυρία. Καθόλου τυχαία και η διακριτική μεν αλλά άμεση παρέμβαση για διευκρίνηση από πλευράς Αβέρωφ με σχετική ανακοίνωση καθώς τα μηνύματα που έφταναν στην Πινδάρου ήταν πολλά και σίγουρα όχι θετικά. Όμως κατά τους γνώστες του παρασκηνίου, η κίνηση του Χάρη προκάλεσε ανακούφιση στον Λόφο και ήταν με τις ευλογίες του Νίκου Αναστασιάδη. Οι Νίκος Αναστασιάδης και Χάρης Γεωργιάδης έχουν άλλωστε μία ιδιαίτερα θερμή σχέση που χρονολογείται από τον καιρό που ο πρώτος ήταν πρόεδρος του κόμματος. Δεν θα έκανε συνεπώς αυτή την κίνηση έλεγαν διάφοροι στα συναγερμικά πηγαδάκια, αν δεν ήταν σύμφωνος ο Λόφος. Έστειλε συνεπώς το μήνυμα πως είναι συνεχιστής του έργου του Νίκου Αναστασιάδη και ίσως με αυτό τον τρόπο να λάμβανε και το δακτυλίδι για την προεδρία στο κόμμα. Άλλωστε ο θερμός τρόπος με τον οποίο ο Νίκος Αναστασιάδης αποχαιρέτησε τον Χάρη Γεωργιάδη από το σχήμα, θεωρήθηκε από πολλούς ότι του έδινε παράλληλα και το δακτυλίδι για το κόμμα. Και έδινε το δακτυλίδι για το κόμμα, σε μία περίοδο που οι φημολογίες ενισχύονταν ότι για τις προεδρικές

Η αστική Λευκωσία, την οποία προσπαθεί να φέρει πίσω ο συναγερμικός πρόεδρος και η οποία δυσφορεί από τις κινήσεις δικηγόρων, πολιτικών και επιχειρηματιών στη Λεμεσό.

του 2023, ο Νίκος Αναστασιάδης θα προκρίνει τον άλλο εκλεκτό του, τον υπουργό Εξωτερικών Νίκο Χριστοδουλίδη.

Η σφραγίδα Αβέρωφ

Γι' αυτούς ακριβώς τους λόγους, ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ θέλησε να βάλει το δικό του αποτύπωμα, αλλά και τη δική του τελεία σε όλο αυτό που αφορά τη διαδοχή και το δακτυλίδι που μοιράζει άλλοτε στον ένα και άλλοτε στον άλλο ο πρόεδρος της Δημοκρατίας. «Από τη στιγμή που ο Αβέρωφ Νεοφύτου νιώθει πως δεν αποτελεί επιλογή για τον Νίκο Αναστασιάδη, μπορεί και πιο εύκολα να διαφοροποιηθεί» λένε πολιτικοί κύκλοι. Με αυτό τον τρόπο θα μπορέσει να βάλει τη δική του πολιτική σφραγίδα και να φέρει κοντά εκείνο το ακροατήριο που θέλει λύση, αλλά δυσφορεί με τις εναλλαγές του Νίκου Αναστασιάδη.

Όπως σημειώνεται άλλωστε από συναγερμικούς που βρίσκονται πιο κοντά στον Αβέρωφ παρά στον Αναστασιάδη, με τα τελευταία γεγονότα ο πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει χάσει την επιρροή που είχε άλλοτε στο κόμμα, με τον Αβέρωφ Νεοφύτου να κερδίζει ολοένα έδαφος.

Σε σημείο, που αν διεκδικήσουν Αβέρωφ-Χριστοδουλίδης, τότε ο κομματικός μηχανισμός θα δουλέψει υπέρ του πρώτου, έστω κι αν ο δεύτερος φαίνεται να κερδίζει ένα ευρύτερο ακροατήριο και να είναι πιο ψηλά σε θέμα δημοτικότητας. Το δακτυλίδι για το 2023 θα το κερδίσει εκείνος που θα καταφέρει να συσπειρώσει το δεξιό ακροατήριο, λένε στελέχη του κόμματος που βλέπουν τις προεδρικές μακριά. Όπως σημειώνουν οι ίδιοι κύκλοι αυτό που έχει σημασία δεν είναι άλλο από το να διατηρηθούν τα ποσοστά του κόμματος στις βουλευτικές εκλογές. Τα ποσοστά και η διατήρηση των εδρών θα ενισχύσουν σίγουρα τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ, αλλά σε ένα αντίθετο σενάριο θα αυξηθεί και η γκρίνια και η εσωστρέφεια εντός του ΔΗΣΥ.

Ο καλός, ο κακός και ο Μάης

Και ακριβώς επειδή στόχος είναι η διατήρηση των ποσοστών τον προσεχή Μάιο, ή τουλάχιστον η διατήρηση των εδρών, θεωρείται από πολλούς πως όλη αυτή η κόντρα είναι εν πολλοίς προσυνεννοημένη μεταξύ Λόφου και Πινδάρου, με στόχο τη συσπείρωση όλων των συναγερμικών. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου απευθυνόμενος στην αστική Λευκωσία, η οποία επιθυμεί λύση και βλέπει με δυσφορία τις κινήσεις που γίνονται στη Λεμεσό, σε θέμα επιχειρηματιών, πολιτικών αλλά και δικηγόρων, βγαίνει μπροστά στο θέμα επίλυσης του Κυπριακού, ενώ ο Νίκος Αναστασιάδης, εκπρόσωπος της λαϊκής Δεξιάς και συγχρόνως συγκρατώντας τη Λεμεσό μιλάει στο πιο σκληρό ακροατήριο. Ένα καλό αποτέλεσμα βοηθάει τόσο την κυβέρνηση να συνεχίσει το δύσκολο έργο όσο και τον ΔΗΣΥ για τη συνέχεια. Άλλωστε, οι γνώστες της ιστορίας του ΔΗΣΥ, θυμούνται πως Νίκος Αναστασιάδης και Αβέρωφ Νεοφύτου, στις δύσκολες στιγμές ενώνονται σαν γροθιά. Και αυτό φάνηκε, όχι μόνο με τις παρασκηνιακές κινήσεις Αβέρωφ όλο αυτό το διάστημα για να περάσουν οι μεταρρυθμίσεις, αλλά και γιατί ο πρόεδρος τον είχε επιλέξει επικεφαλής της προεκλογικής του το 2018, ενώ το 2013, έπεισε τον εκλεκτό του συνεργάτη Τάσο Μητσόπουλο να κάνει ένα βήμα πίσω, ούτως ώστε ο Αβέρωφ Νεοφύτου να αναλάβει την προεδρία του κόμματος, χωρίς ανθυποψήφιο.

Ποιος θα σώσει την τουρκική οικονομία;

Η βύθιση της λίρας προκαλεί νέα δεδομένα στην κυβέρνηση Ερντογάν και ανησυχίες ενόψει των εκλογών του 2023

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Ο μεγαλύτερος φόβος του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν είναι αν ο πληθωρισμός στην Τουρκία θα του κοστίσει την επανεκλογή του, το 2023. Και είναι λογικό αν αναλογιστεί κανείς το πόσο ζοφερή είναι η εικόνα της τουρκικής οικονομίας. Τόσο σε διεθνές επίπεδο –λόγω και της μεγάλης έκθεσης ευρωπαϊκών τραπεζών σε αυτή, όσο και αναφορικά με το εσωτερικό μέτωπο δεδομένου ότι δεν υπάρχει μόνο η αυταρχική διακυβέρνηση του ιδίου αλλά και το ΑΚΡ. Το ΑΚΡ, εξάλλου, την τελευταία δεκαπενταετία κατόρθωσε να αναβαθμίσει το βιοτικό επίπεδο των μεγάλων λαϊκών μαζών που το στήριξαν. Η μέση οικογένεια στην Τουρκία, επί διακυβέρνησης ΑΚΡ, κατόρθωσε να συνάψει ένα δάνειο και να δει την εικόνα των ετήσιων οικονομικών της να ανθίζει τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια.

Η εικόνα αυτή έχει αλλάξει ριζικά την τελευταία τετραετία. Ο Ερντογάν έδειξε να διαχειρίζεται τον οικονομικό εφιάλτη του πληθωρισμού, όπως κάθε αυταρχικός ηγέτης την τελευταία εβδομάδα. «Έστειλε πακέτο» τον κεντρικό τραπεζίτη της χώρας, τον Νασί Αγκμπάλ, ο οποίος τηρούσε αυστηρή στάση ως προς τα υψηλά επιτόκια και ο οποίος επί μία εβδομάδα πριν από την απόλυσή του γίνονταν στόχος του φιλοκυβερνητικού Τύπου και στελεχών του ΑΚΡ. Η τρίτη αποπομπή κεντρικού τραπεζίτη της χώρας μέσα σε τρία χρόνια, από το 2019, και η αντικατάστασή του από έναν «κομματικό» (σε έναν υποτιθέμενα ανεξάρτητο θεσμό), όπως ο βουλευτής του ΑΚΡ Σαχάπ Καβτσίογλου δείχνει και το πως κινείται ο Ερντογάν σε επίπεδο διαχείρισης της οικονομικής κρίσης: Ο αυταρχισμός του δεν είναι «ολιγαρχικού τύπου», όπως στις οικονομίες κλίμακας χωρών όπως π.χ. η Ρωσία. Είναι προσωποπαγής και βαθιά «πολιτικός» με απώτερο στόχο τη διαχείριση της οικονομίας ως εργαλείο επανεκλογής του. Στο ίδιο μοτίβο κινήθηκε ο Ερντογάν και ως προς το «προσωπικό» του οικονομικό εργαλείο: Το πανίσχυρο Turkey Wealth Fund απολύοντας ουσιαστικά τον πολύπειρο Ζαφέρ Σονμέζ για να τον αντικαταστήσει από τον Αρντά Ερμούτ –συμμαθητή και για χρόνια κολλητό φίλο του γιου του Ερντογάν. Στο πολύ σημαντικό πόστο της τουρκικής Στατιστικής Υπηρεσίας ένας τέταρτος επικεφαλής –σε περίοδο δύο χρόνων– πήγε σπίτι του όταν προσπάθησε να είναι ακριβής σε σχέση με τα δεδομένα των πληθωριστικών τάσεων. Τι συμβαίνει όμως ως προς την τουρκική οικονομία πραγματικά;

Η μέση οικογένεια στην Τουρκία, επί διακυβέρνησης ΑΚΡ κατόρθωσε να συνάψει ένα δάνειο και να δει την εικόνα των ετήσιων οικονομικών της να ανθίζει τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια. Η εικόνα αυτή έχει αλλάξει την τελευταία τετραετία.

Ο πληθωρισμός στην Τουρκία αποτελεί για τον Ερντογάν τον μεγαλύτερο πολιτικό του εφιάλτη ενόψει του 2023.

Ο εφιάλτης του Ταγίπ

Πριν από την κατρακύλα της τουρκικής λίρας το περασμένο σαββατοκύριακο, ο Ερντογάν ουσιαστικά υποσχέθηκε μια φόρμουλα διάσωσης της οικονομίας με δύο άξονες. Τις ξένες επενδύσεις και τις θεσμικές αλλαγές. Μπορεί οι διεθνείς αγορές να έχουν άλλη άποψη αυτό ωστόσο που καθίσταται σαφές είναι πως ο πληθωρισμός αποτελεί τον πραγματικό εφιάλτη του Ερντογάν και συνταγή για να απωλέσει ουσιαστικά αυτή την φορά, την εξουσία. Ο Ερντογάν έστειλε σπίτι του τον Αγκμπάλ δύο ημέρες αφότου η κεντρική τράπεζα αύξησε τα επιτόκια κατά 2%, στο 19%, προκειμένου να αντιμετωπίσει τον καλπάζοντα πληθωρισμό, ο οποίος τρέχει σχεδόν με 16% και συμβάλλει στην ενίσχυση της λίρας. Σε λιγότερο από πέντε μήνες, ο Αγκμπάλ αύξησε τα επιτόκια σχεδόν κατά 9 ποσοστιαίες μονάδες.

Η λίρα κατέρρευσε ουσιαστικά, χάνοντας έως και 17,5% της αξίας της και υποχωρώντας σε νέο ρεκόρ έναντι του δολαρίου –τριγμοί του οποίου έφτασαν μέχρι και το τουρκικό χρηματιστήριο. Οι διορθωτικές δηλώσεις του Τούρκου ΥΠΟΙΚ μπορεί να περιόρισαν τις απώλειες της λίρας έναντι του δολαρίου, ωστόσο, η πορεία του νομίσματος και οι πληθωριστικές τάσεις στη χώρα θα απαντήσουν και στο κρίσιμο ερώτημα: Στο αν η τουρκική οικονομία θα έχει εισέλθει σε ένα σημείο καμπής που... δεν σώζεται ή αν ο συνδυασμός της παραοικονομίας του Ερντογάν, της συνεχιζόμενης οικονομικής του ανορθοδοξίας και της εμμονής του με τη μείωση του πληθωρισμού με «πολιτικά μέσα» θα περιορίσουν τη χρηματοοικονομική αναταραχή στη χώρα και θα καταστήσουν την πορεία της τουρκικής λίρας διακεκομμένη ως προς την υποχώρηση της αξίας της.

Ο Ερντογάν πάντως έκλεισε το μάτι –αποτελεσματικά ή μη θα φανεί– στην Ουάσιγκτον στην περίπτωση του Χακάν Αττίλα ενόψει και της δίκης της Halkbank (ξεκινά στις 3 Μαΐου), προκειμένου να περιορίσει –σε αυτό το επίπεδο– περαιτέρω κλονισμούς της τουρκικής οικονομίας λόγω αμερικανικών κυρώσεων. Αυτό που πρέπει να αναμένει κανείς πάντως είναι μια στα όρια της εμμονικής στάσης, αντίληψη του Ερντογάν για τον πληθωρισμό ως παράγωγο των υψηλών επιτοκίων. Τα επιτόκια θα μειωθούν και οι νέοι συνεργάτες του Τούρκου προέδρου θα αναζητήσουν μια χαλαρή πολιτική ανάπτυξης και προσέλκυσης ξένων επενδύσεων προκειμένου η τουρκική λίρα να σταθεροποιηθεί. Η τελευταία θα κρίνει πάντως σε μεγάλο βαθμό τη συνέχεια.

Η οικονομία της Τουρκίας

Η συζήτηση για την τουρκική οικονονομία και της διάσωσή της έχει δύο ποιοτικά χαρακτηριστικά:

α) Γίνεται πολιτική σε σχέση με τον διεθνή προσανατολισμό της Τουρκίας, τον ευρωατλαντισμό και τις ρωσοτουρκικές σχέσεις και την αυξανόμενη αυταρχικότητα του ιδίου του Ερντογάν στο εσωτερικό και

β) περνά, αναπόφευκτα, μέσα από τον βαθμό έκθεσης του ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα στην τουρκική οικονομία και το πώς θα επηρεαστούν οι τράπεζες μεγάλων χωρών της Ευρωζώνης από ένα εν δυνάμει «τουρκικό κραχ».

Ισπανία, Γαλλία και Ολλανδία έχουν σοβαρά ανοίγματα στην τουρκική οικονομία με την ισπανική τράπεζα Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (BBVA) να είναι η περισσότερο εκτεθειμένη στην τουρκική αγορά ευρωπαϊκή τράπεζα, και να ακολουθούν η γαλλική BNP Paribas και ο ολλανδικός τραπεζικός όμιλος ING. Η BBVA κατέχει το 50% των μετοχών της τουρκικής τράπεζας Garanti, η οποία αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους lenders των τουρκικών μικρομεσαίων νοικοκυριών. Το ισπανικό τραπεζικό σύστημα, με δάνεια σχεδόν 60 δισ. είναι το πλέον εκτεθειμένο στην τουρκική οικονομία, ενώ ο γαλλικός όμιλος της BNP Paribas έχει το 50% της TEB Holding της κοινοπραξίας που συμμετέχει και ο τουρκικός όμιλος Colakoglu Group –εκ των βασικών υποστηρικτών του Ερντογάν στον crony σύμπαν που έχει δημιουργήσει την τελευταία χρόνια στον τομέα της ανάπτυξης και των επενδύσεων.

Αυτό που καθίσταται σαφές είναι πως για την Ε.Ε. η κατάρρευση της τουρκικής οικονομίας αποτελεί ένα εφιαλτικό σενάριο, ενώ για τα καθ' ημάς μια προσέγγιση πρόκλησης «οικονομικού κόστους» της Τουρκίας για τη στάση της στην Ανατολική Μεσόγειο και το Κυπριακό δείχνει να μην αποτελεί μια ρεαλιστική προσέγγιση στην παρούσα συγκυρία. Φυσικά ρόλο κλειδί για το πώς θα κινηθεί η τουρκική οικονομία θα παίξει όχι μόνον ο βαθμός βελτίωσης των ευρωτουρκικών σχέσεων αλλά και η σχέση Ουάσινγκτον-Άγκυρας. Η πρώτη θα επιμείνει, μέχρι τέλους, στο ζήτημα της απομάκρυνσης του πυραυλικού συστήματος S-400 ενώ η δίκη της Halkbank θα φτάσει μέχρι τον προσωπικό περίγυρο του Ερντογάν, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την τουρκική οικονομία στο δεύτερο μισό του 2021.

Σε κάθε περίπτωση, η τουρκική οικονομία δείχνει να αποτελεί σοβαρή πρόκληση και για την Ευρώπη, λόγω γειτνίασης, πράγμα που θα μπορούσε να οδηγήσει και σε μια αναβάθμιση της σχέσης Τουρκίας - Ε.Ε. στο επίπεδο της τελωνειακής ένωσης –ως μορφής προσέλκυσης επενδύσεων για την περαιτέρω σταθεροποίησή της. Πέραν της Ισπανίας εξάλλου και τράπεζες της Βρετανίας και της Γερμανίας έχουν σημαντικά ανοίγματα στην Τουρκία. Αυτό που πρέπει η ελληνόφωνη ανάλυση, τέλος, να λάβει σοβαρά υπόψη της είναι πως παρά τη ζοφερή κατάσταση της τουρκικής οικονομίας οποιαδήποτε αναγωγή στα ελληνοτουρκικά ή στο Κυπριακό εξαιτίας της «άμεσης κατάρρευσης της Τουρκίας» για εξαγωγή συμπερασμάτων δεν είναι ούτε ορθολογική αλλά ούτε και χρήσιμη. Το διακύβευμα για την διάσωση της τουρκικής οικονομίας, στη Δύση, είναι σημαντικό.

Πολιτική διά της μικρής οθόνης από την Άγκυρα

Επιστράτευση εθνικιστικής ρητορικής μέσω τηλεόρασης εν όψει Πενταμερούς με την τηλεοπτική σειρά «Η Κύπρος Κάποτε»

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Περίπου έναν μήνα πριν από την κρίσιμη άτυπη διάσκεψη, η Άγκυρα διαιωνίζει τη σκληρή, εθνικιστική γραμμή-ρητορική της στο Κυπριακό. Σε μια περίοδο που στο εσωτερικό της Τουρκίας ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν στοχεύει στη ριζική ανασυγκρότηση του τουρκικού κράτους, στηριζόμενος στη συνεργασία του με τους εθνικιστές συμμάχους του, η Άγκυρα θέτει στο στόχαστρο της τις κινήσεις της Λευκωσίας στο Κυπριακό και το ενεργειακό πεδίο. Στο πλαίσιο της εθνικιστικής στάσης που τηρεί η Άγκυρα στο Κυπριακό, η κυβέρνηση Ερντογάν επιστρατεύει και τις δυνατότητες της τουρκικής βιομηχανίας του θεάματος. Νέα τηλεοπτική σειρά που θα προβληθεί στη ζώνη «prime-time» του πρώτου καναλιού της Δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης της Τουρκίας (TRT) έρχεται να προβάλλει τα δραματικά γεγονότα της περιόδου 1963-1974 στην Κύπρο, από την οπτική γωνία του τουρκικού εθνικισμού. Η Άγκυρα επέλεξε για την πρεμιέρα της νέας σειράς που φέρει τον τίτλο «Η Κύπρος Κάποτε» την επέτειο της 1ης Απριλίου.

Εθνικιστικό αφήγημα

«Η τ/κ οικογένεια Ντερελί απολάμβανε συνθήκες ειρήνης και ευτυχίας στο πλαίσιο της παραδοσιακής ζωής τους στην Κύπρο μέχρι το 1963. Στα τέλη του 1963 στην Κύπρο ξέσπασαν τα γεγονότα, οι συγκρούσεις που πέρασαν στην ιστορία με την ονομασία "Ματωμένα Χριστούγεννα". Τότε, μαζί με πολλές άλλες τ/κ οικογένειες η οικογένεια Ντερελί τράβηξε τον δρόμο της προσφυγιάς. Ο Κεμάλ Ντερελί έγινε ο ηγέτης των Τ/κ που αναζητούσαν στέγη εν μέσω δικοινοτικών συγκρούσεων. Την ίδια περίοδο, ο "Άνκαραλι" έφτασε στη Λευκωσία από την Τουρκία στα πλαίσια μιας μυστικής αποστολής. Μαζί με τον Ραούφ Ντενκτάς ο "Άνκαραλι" άλλαξε την τροπή των εξελίξεων». Το παραπάνω απόσπασμα αφορά το σενάριο της νέας τουρκικής τηλεοπτικής σειράς «Η Κύπρος Κάποτε» και δόθηκε στη δημοσιότητα τις προηγούμενες ημέρες από το TRT. Τα γυρίσματα της νέας σειράς πραγματοποιήθηκαν στα Κατεχόμενα και θα προβληθεί για πρώτη φορά την επόμενη εβδομάδα, την 1η Απριλίου.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η εθνικιστική ρητορική που επιστρατεύει η σειρά «Η Κύπρος Κάποτε» έχει προκαλέσει την αντίδραση των μερίδων της τ/κ κοινότητας που υποστηρίζουν λύση του Κυπριακού και την επανένωση του νησιού.

Έχοντας κλείσει το κεφάλαιο της ομοσπονδιακής λύσης, η Άγκυρα επιστρέφει στον εθνικισμό και στο γνωστό αφήγημα της διχοτόμησης, το οποίο άφησε το στίγμα του στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα.

Η σειρά «Η Κύπρος Κάποτε» κατάφερε να προσελκύσει το έντονο ενδιαφέρον των Τούρκων τηλεθεατών και της τ/κ κοινής γνώμης προτού ξεκινήσει τις προβολές της στη μικρή οθόνη. Δημοσιεύματα του τουρκικού Τύπου εστιάζουν στο σενάριό της και προβάλλουν διάφορες πτυχές των γυρισμάτων και της παραγωγής. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η εθνικιστική ρητορική που επιστρατεύει η σειρά «Η Κύπρος Κάποτε» έχει προκαλέσει την αντίδραση των μερίδων της τ/κ κοινότητας που υποστηρίζουν τη λύση του Κυπριακού και την επανένωση του νησιού. Το πρώτο διαφημιστικό σποτ της ταινίας, στο οποίο τις εντυπώσεις έκλεψε η απεικόνιση των δραματικών γεγονότων του Δεκεμβρίου του 1963, υπήρξε αφορμή για να εκφράσουν πολλοί Τ/κ δυσφορία για το γεγονός ότι η Άγκυρα επιστρατεύει τον εθνικισμό, λίγες μόλις εβδομάδες πριν από την κρίσιμη διάσκεψη για το Κυπριακό.

Τα «πυρά» της Άγκυρας

Η νέα σειρά του TRT σε συνδυασμό με το κλίμα που επικρατεί στην Τουρκία για το Κυπριακό, έναν μήνα πριν από την άτυπη Πενταμερή αιτιολογούν τους φόβους και προβληματισμούς των δημοκρατικών μερίδων της τ/κ κοινότητας. Έχοντας κλείσει το κεφάλαιο της ομοσπονδιακής λύσης, η Άγκυρα επιστρέφει στο γνωστό αφήγημα της διχοτόμησης, το οποίο άφησε το στίγμα του στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα. Η ρητορική της λύσης των δύο κρατών της κυβέρνησης Ερντογάν, δηλαδή του βελούδινου διαζύγιού στο Κυπριακό, το τελευταίο διάστημα, εκτός από τη βιομηχανία του θεάματος βρίσκει αντίκτυπο και σε νέες μελέτες και αναλύσεις Τούρκων μελετητών και ακαδημαϊκών. Μια από αυτή δόθηκε στην δημοσιότητα την προηγούμενη εβδομάδα από το Πρακτορείο Ανατολίας και αναδημοσιεύτηκε στο τουρκικό κέντρο στρατηγικών μελετών «Seta», το οποίο ως γνωστόν διατηρεί στενές σχέσεις με το τουρκικό Προεδρικό. Η νέα τουρκική έκθεση, την οποία υπογράφουν δύο νεαροί Τούρκοι μελετητές, έχει τον τίτλο «Τα σχέδια της Ελλάδας και της Κύπρου στην Ανατολική Μεσόγειο». Σημείο εκκίνησης της μελέτης αποτελούν οι τελευταίες πληροφορίες που θέλουν την Τουρκία και την Αίγυπτο να προχωρούν σταδιακά στην αποκατάσταση των σχέσεων τους. Σε γενικές γραμμές, η τουρκική έκθεση, που αποτελείται από δύο τμήματα, εστιάζει στον μεγάλο ανταγωνισμό της Τουρκίας με το δίδυμο Ελλάδας-Κύπρου στο Κυπριακό και στην Ανατολική Μεσόγειο. Η έκθεση ισχυρίζεται ότι η Λευκωσία, με την παρότρυνση και υποστήριξη της Αθήνας, στρέφεται με εχθρικά αντανακλαστικά κατά της Άγκυρας. Έτσι, η ε/κ πλευρά δεν αναγνωρίζει την ντε φάκτο ύπαρξη δύο ξεχωριστών κρατών στην Κύπρο. Την ίδια στιγμή, επιχειρεί να αποκομίσει οικονομικά και διπλωματικά οφέλη από το φυσικό αέριο, με κινήσεις που έχουν ως μοναδικό στόχο τον αποκλεισμό της Τουρκίας από το ενεργειακό πεδίο της Α. Μεσογείου. Τέλος, η Λευκωσία επιχειρεί να προκαλέσει προβλήματα στις σχέσεις της Άγκυρας με τις Βρυξέλλες.

Στο πλαίσιο της προαναφερόμενης, μονοδιάστατης ανάγνωσης, η τουρκική έκθεση συνοψίζει τα «αντι-βήματα» της Άγκυρας στη «σκακιέρα» της Α. Μεσογείου. Έτσι, η ανάλυση από τη μία αναφέρεται στην προβολή στρατιωτικής ισχύος και στη συνέχιση των ξεχωριστών τουρκικών ερευνών για ενεργειακά κοιτάσματα στην περιοχή. Από την άλλη, η έκθεση υπενθυμίζει τη σημασία του περιβόντου Συμφώνου Λιβύης-Τουρκίας για τα ενεργειακά δρώμενα της περιοχής μας. Τέλος, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η σταδιακή εξομάλυνση των σχέσεων Τουρκίας-Αιγύπτου θα έχει ως αποτέλεσμα την «αποδυνάμωση της περιφερειακής συμμαχίας που επιχειρεί να οικοδομήσει το δίδυμο Αθήνας-Λευκωσίας».

Υπενθυμίζεται ότι η νέα τουρκική έκθεση δημοσιεύτηκε στο Πρακτορείο Ανατολίας την στιγμή που στο εσωτερικό της Τουρκίας ο Πρόεδρος Ερντογάν, στηριζόμενος στην συνεργασία του με μικρότερους εθνικιστικούς πολιτικούς σχηματισμούς, ξεκινούσε δημόσια συζήτηση για δημιουργία νέου πολιτεύματος. Την ίδια ώρα, Δύση και τουρκική αντιπολίτευση εξέφραζαν έντονη δυσφορία για τις νέες αυταρχικές και συντηρητικές πρωτοβουλίες της κυβέρνησης Ερντογάν.

Επίσημα εθνικό από την 1η Οκτωβρίου

Στις 12 Απριλίου για την τελική έγκριση στο Κολέγιο των Επιτρόπων ο φάκελος ΠΟΠ για χαλλούμι - Διαδικαστική η συνέχεια

Του ανταποκριτή μας στις
ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Υγειονομικούς και ποιοτικούς ελέγχους από τον διεθνώς διαπιστευμένο οργανισμό Bureau Veritas για το χαλλούμι που θα παράγεται και στις ελεύθερες και στις κατεχόμενες περιοχές, προβλέπει ο φάκελος για κατοχύρωση του χαλλουμιού στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως προϊόν με Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης, σύμφωνα με το προσχέδιο του σχετικού Κανονισμού το οποίο έχει στην κατοχή της η «Καθημερινή». Σύμφωνα με το έγγραφο, που εγκρίθηκε από την αρμόδια επιτροπή της Κομισιόν την Παρασκευή, «όλοι οι παραγωγοί σε ολόκληρη τη νήσο θα υπόκεινται σε κοινό μηχανισμό ελέγχου που θα διασφαλίζει την πλήρη συμμόρφωση με τις προδιαγραφές του προϊόντος». Ο πλήρης φάκελος θα οδηγηθεί στο Κολέγιο των Επιτρόπων για τελική έγκριση στις 12 Απριλίου. Με την έγκριση του φακέλου από την Κομισιόν, η οποία θα είναι διαδικαστική, ανοίγει ο δρόμος για δημοσίευση της απόφασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε.

Σύμφωνα με τον φάκελο, η Κομισιόν έλαβε 17 ενστάσεις από εταιρίες όχι μόνο από την Κύπρο, αλλά και από Αυστραλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Τουρκία, Κουβέιτ, Νέα Ζηλανδία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και Φινλανδία.

Σύμφωνα με πληροφορίες, ο φάκελος θα τεθεί σε ισχύ την 1η Οκτωβρίου, όχι μόνο για τους προφανείς συμβολικούς λόγους, αλλά για να δοθεί μια εύλογη μεταβατική περίοδος στους παραγωγούς να προετοιμαστούν. Όπως τονίζεται στις Βρυξέλλες, οι έλεγχοι στο χαλλούμι και από τις δύο πλευρές θα αφορούν και τις υγειονομικές προδιαγραφές και τις προδιαγραφές του προϊόντος. Οι εκθέσεις του Bureau Veritas θα αποστέλλονται στις αρμόδιες αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενώ προβλέπεται και ρόλος για το Τουρκοκυπριακό Εμπορικό Επιμελητήριο, το οποίο «θα λαμβάνει πληροφορίες, όταν κρίνεται σκόπιμο». «Εάν κριθεί σκόπιμο, ο οργανισμός Bureau Veritas θα πρέπει να εξουσιοδοτηθεί να έλθει σε επαφή με το Τουρκοκυπριακό Εμπορικό Επιμελητήριο» αναφέρεται επίσης. Το κείμενο αναφέρεται και στην πιθανότητα «να συσταθεί δικοινοτική ομάδα εργασίας» για το χαλλούμι «δεδομένου ότι η πείρα έχει δείξει ότι οι ομάδες αυτές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο».

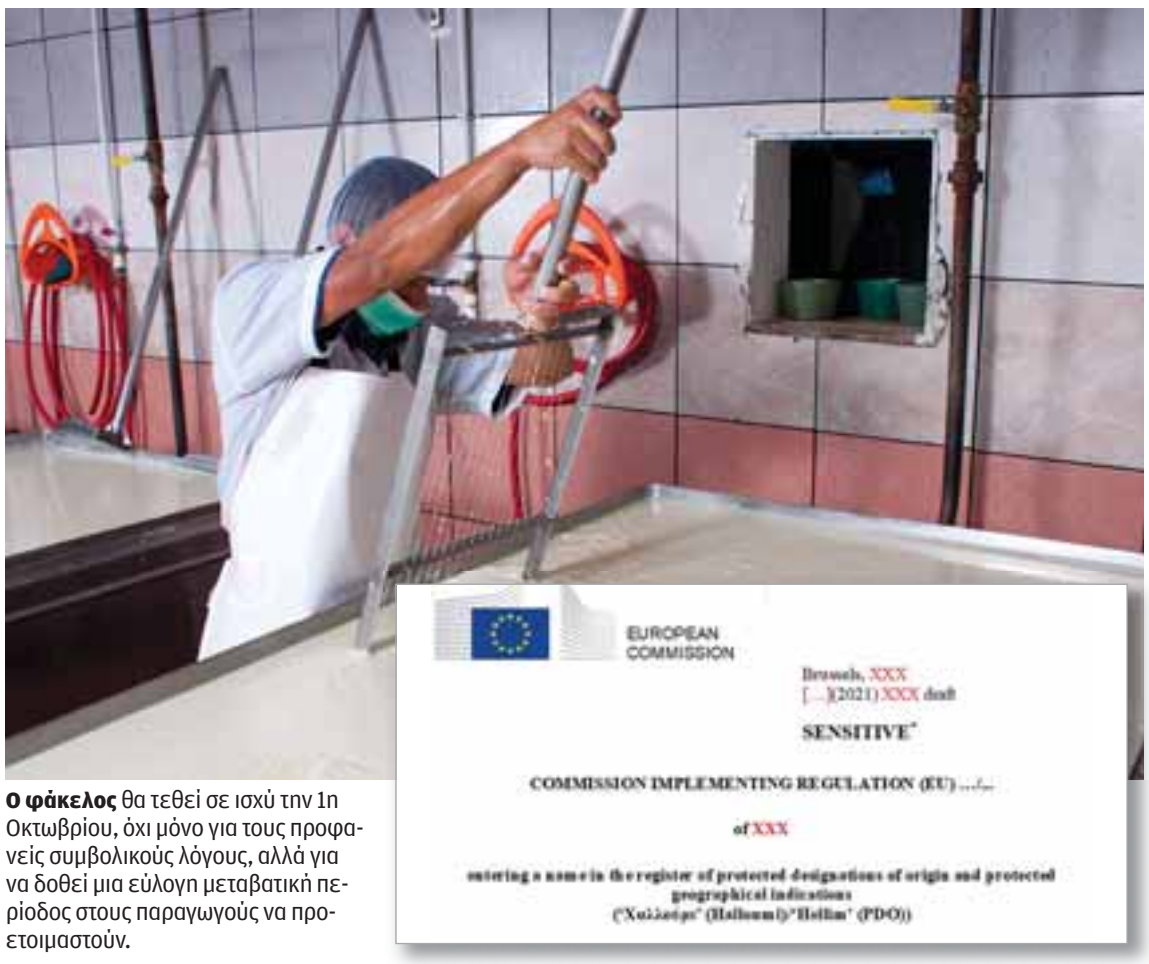

Ο φάκελος θα τεθεί σε ισχύ την 1η Οκτωβρίου, όχι μόνο για τους προφανείς συμβολικούς λόγους, αλλά για να δοθεί μια εύλογη μεταβατική περίοδος στους παραγωγούς να προετοιμαστούν.

Μεταβατικές περίοδοι

Όπως τονίζεται στο έγγραφο της Κομισιόν, η εφαρμογή του φακέλου υπόκειται στη δεκαετή μεταβατική περίοδο την οποία έχει αποφασίσει η Κυπριακή Δημοκρατία. Συγκεκριμένα σημειώνεται πως η κυβέρνηση έχει χορηγήσει μεταβατική περίοδο «στις επιχειρήσεις που δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν» ώστε «να ευθυγραμμίσουν πλήρως την παραγωγή τους με τις σχετικές απαιτήσεις» σε σχέση με τη χρήση αιγοπρόβειου γάλακτος. Πιο κάτω σημειώνεται πως σε εθνικό επίπεδο στην Κύπρο έχει υπάρξει «εξαντλητική εθνική διαδικασία ένστασης επί σειρά ετών σχετικά με την τρέχουσα αίτηση». Όπως πληροφορείται η «Κ», οι μεταβατικές περιόδου αυτές ισχύουν και για τους Τουρκοκύπριους παραγωγούς. Επίσης, θα υπάρξει μεταβατική περίοδος ενός χρόνου για τους Τ/κ παραγωγούς να εφαρμόσουν τις προδιαγραφές. Κατά αυτή την περίοδο δεν θα μπορούν να λάβουν πιστοποίηση ΠΟΠ, ωστόσο θα ενισχυθούν οικονομικά από τα Ευρωπαϊκά κονδύλια για την τ/κ κοινότητα έτσι ώστε να αναβαθμίσουν τις εργασίες τους. Δεν αποκλείεται τέλος να υπάρξει αλλαγή στις μεταβατικές περιόδους σε σχέση με την ποσόστωση αιγοπρόβειου και αγελαδινού γάλακτος που να αφορά και Ε/κ και Τ/κ παραγωγούς.

Καδής και Κυριακίδου

Αν και η κατοχύρωση δύναται να έχει θετική επιρροή στο κλίμα και στις προσπάθειες για το Κυπριακό, πρόκειται για το αποτέλεσμα μιας προσπάθειας που ξεκίνησε συστηματικά το 2019, στη βάση της συναντίληψης Γιούνκερ, Αναστασιάδη και Ακιντζί του 2015. Το ζήτημα της κατοχύρωσης του χαλλουμιού ως προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης είχε παγώσει μαζί με το Κυπριακό μετά την αποτυχία της συνόδου στο Κραν Μοντάνα. Η προσπάθεια ανακινήθηκε το 2019 από τον υπουργό Γεωργίας Κώστα Καδή, και στη συνέχεια έγινε αντικείμενο εντατικής συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Γεωργίας, της Επιτρόπου Υγείας και Ασφάλειας Τροφίμων Στέλλας Κυριακίδου και των Επιτρόπων Γεωργίας, Γιάνους Βοϊτσεχόφσκι, και Συνοχής και Μεταρρυθμίσεων, Ελίζα Φερέιρα. Όπως έγραψε και στο παρελθόν η «Κ», ο συντονισμός των αρμόδιων Γενικών Διευθύνσεων DG AGRI, DG HEALTH και DG REFORM, των οποίων ηγούνται οι τρεις Επίτροποι, ήταν ένα από τα κλειδιά που έλειπε καθώς η κάθε διεύθυνση προσέγγιζε την κατοχύρωση από τη δική της οπτική. Συνομιλητές της «Κ» σε Βρυξέλλες και Λευκωσία φρόντισαν να σημειώσουν πως ο συντονισμός των τριών ΓΔ, των τριών Επιτρόπων, του Υπουργείου Γεωργίας αλλά και του Υπουργείου Εξωτερικών, ήταν καθοριστικός στο να υπάρξει κατάληξη μετά από 10 χρόνια περιπετειών, με τις ομάδες της κ. Κυριακίδου και του κ. Καδή να σηκώνουν το βάρος της δαιδαλώδους προσπάθειας.

Τηλε-διαδικασία

Μετά την έγκριση στις 12 Μαρτίου του φακέλου από τη νομική υπηρεσία της Κομισιόν, η διαδικασία προχώρησε μέσα από τηλεδιασκέψεις τριών τεχνοκρατικών επιτροπών. Στις 16 Μαρτίου εγκρίθηκε η αλλαγή του Κανονισμού της Πράσινης Γραμμής ώστε το χαλλούμι που παράγεται στα Κατεχόμενα να μπορεί να περνά στις ελεύθερες περιοχές. Την περασμένη Πέμπτη, εγκρίθηκαν οι πρόνοιες που αφορούν την τήρηση των υγειονομικών και φυτοϋγειονομικών κανόνων της Ε.Ε. Την Παρασκευή τέλος, εγκρίθηκε με ομοφωνία ο φάκελος για το χαλλούμι. Όπως πληροφορείται η «Κ», η συνάντηση της Παρασκευής προχώρησε χωρίς διαφωνίες από τους εκπροσώπους των κρατών μελών, με αρκετά να τοποθετούνται θετικά όπως η Ελλάδα, η Ουγγαρία και η Κροατία. Αύριο και την Τρίτη αναμένονται να ολοκληρωθούν γραπτώς οι διαδικασίες ώστε οι υγειονομικοί κανόνες και ο φάκελος ΠΟΠ για το χαλλούμι να μπορέσουν να προωθηθούν στο Κολέγιο των Επιτρόπων για την τελική έγκριση. Η αλλαγή στον Κανονισμό της Πράσινης Γραμμής δεν χρειάζεται περαιτέρω έγκριση.

17 ενστάσεις

Ο δρόμος ήταν μακρύς και δύσκολος και τα εμπλεκόμενα Υπουργεία και Ευρωπαϊκές Γενικές Διευθύνσεις φρόντισαν ο φάκελος να λάβει υπόψη όλες τις ενστάσεις που καταγράφηκαν την περίοδο της διαβούλευσης από διάφορες χώρες. Σύμφωνα με τον φάκελο, η Κομισιόν έλαβε 17 ενστάσεις από εταιρίες όχι μόνο από την Κύπρο, αλλά και από Αυστραλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Τουρκία, Κουβέιτ, Νέα Ζηλανδία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και Φινλανδία. Τα επιχειρήματα κάλυπταν όλο το φάσμα της παραγωγής, από τον ορισμό των ντόπιων φυλών των αιγοπροβάτων, τη σημασία της τροφής που προέρχεται από την Κύπρο, αλλά και τη διασύνδεση του ονόματος με την Κύπρο. Η επιχειρηματολογία της Επιτροπής είναι εξαντλητικά λεπτομερής, φτάνοντας μέχρι και στην... μικροχλωρίδα της Κύπρου και του ρόλου που παίζει στη γεύση και τη σύσταση του χαλλουμιού.

Η πλάκα και το τσίλι

Κυβερνητικές πηγές σημείωσαν στην «Κ» πως έχει εξασφαλιστεί πως θα μπορούν να γίνουν μετά την έγκριση κάποιες μικροαλλαγές που αφορούν τη μορφή του χαλλουμιού που θα παράγεται, για παράδειγμα με την πώλησή του σε φέτες, ως πλάκα ή σε σχήμα μπέργκερ, οι οποίες καλύπτουν το 80% της παραγωγής στην Κύπρο. Η Κομισιόν σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες δεν έχει αποδεχτεί να λαμβάνουν την σφραγίδα ΠΟΠ προϊόντα όπως χαλλούμι με τσίλι ή χαλλούμι λάιτ, καθώς παράγονται με παρέμβαση στα υλικά και στις προδιαγραφές. Ωστόσο εκτιμάται πως οι απώλειες από αυτά τα προϊόντα είναι μικρές σε σχέση με τις δυνατότητες που δίνονται σε όλους τους παραγωγούς, και πως τέτοιες μορφές του προϊόντος μπορούν να προωθηθούν με άλλα ονόματα που να παραπέμπουν στο χαλλούμι.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΟΔΥΣΣΕΩΣ**

Έχουμε χρέος απέναντι στην ιστορία μας και στα παιδιά μας

Στην άτυπη πενταμερή, ο πρόεδρος Αναστασιάδης πρέπει να πάει αποφασισμένος να λύσει το Κυπριακό, κόντρα στη θρασύτητα της Τουρκίας, που έχει πατήσει πόδι στην περίκλειστη πόλη της Αμμοχώστου και επιμένει σε λύση δύο ανεξάρτητων κρατών.

Το ερώτημα είναι αν θα εκτεθεί και ενώπιον του γενικού γραμματέα επιμένοντας στην απαράδεκτη αυτή αξίωση, που παραβιάζει τα περί Κύπρου ψηφίσματα του Σ.Α. του ΟΗΕ. Μάλλον θα επιδιώξει και πάλι να φορτώσει σε εμάς την ευθύνη. Γι' αυτό δεν πρέπει να υπαναχωρήσουμε από οτιδήποτε συμφωνήσαμε με την άλλη πλευρά μέχρι το Κραν Μοντάνα. Το πλαίσιο λύσης, που διαλαμβάνεται και στα ψηφίσματα του, η διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία, την οποία συμφώνησαν οι Μακάριος και Ντενκτάς, το 1977, Κυπριανού και Ντενκτάς, το 1979, Παπαδόπουλος και Ταλάτ, το 2006. Οι φωνές, που ακούγονται από κόμματα του λεγόμενου «ενδιάμεσου χώρου» και του ΕΛΑΜ, να εγκαταλείψουμε τη Δ.Δ.Ο., εξυπηρετούν τα συμφέροντα της Τουρκίας.

Κόντρα στην παράλογη απαίτηση του εισβολέα να μοιράσει την Κύπρο σε δύο χώρες, η Ευρωπαϊκή Ένωση απορρίπτει μια τέτοια τη λύση. Δεν θέλει να βάλει την Τουρκία μέσα στην Ευρώπη από το παράθυρο, μέσω μιας τουρκικής τάχα ανεξάρτητης χώρας πάνω στην Κύπρο, αλλά ούτε θέλει να ενθαρρύνει αποσχιστικές ενέργειες μειονοτήτων και σε άλλες χώρες της Ευρώπης. Η αποκεντρωμένη ομοσπονδία είναι η λύση που θα επιτρέψει στις δύο κοινότητες να συνεχίσουν να λειτουργούν όπως και σήμερα, χωρίς ουσιαστική αλλαγή της καθημερινής ζωής των ανθρώπων, με ευρεία αυτοδιοίκηση στις δύο πολιτείες και με την ομοσπονδιακή εξουσία να ελέγχει κεντρικά την οικονομία, την εξωτερική πολιτική, την άμυνα και την ασφάλεια, να εκπροσωπεί δηλαδή το ενιαίο του κράτους, τη μία κυριαρχία, ιθαγένεια και διεθνή προσωπικότητα της χώρας. Η πλήρης εφαρμογή του ευρωπαϊκού κεκτημένου είναι αδιαπραγμάτευτη. Κανένας περιορισμός δεν μπορεί να υφίσταται στα δικαιώματα της ελεύθερης διακίνησης, εγκατάστασης και απόκτησης περιουσίας των Κυπρίων και στις δύο κοινότητες. Η αποκατάσταση των περιουσιών αποτελεί ουσιώδες συστατικό της λύσης και πρέπει να ισχύσουν και στο ζήτημα αυτό οι συγκλίσεις που έχουν επιτευχθεί στις διαπραγματεύσεις.

Η πολιτική ισότητα είναι σαφές και συμφωνημένο ότι δε σημαίνει αριθμητική ισότητα στα όργανα της ομοσπονδίας. Στο θέμα της αποτελεσματικής συμμετοχής υπήρξε συναντίληψη, από την οποία υπαναχώρησε στο Κραν-Μοντάνα η άλλη πλευρά και το ζητούμενο είναι να επανέλθει στα συμφωνηθέντα. Πάντως, δεν μπορεί το ζήτημα αυτό να επιτρέπει έμμεσες παρεμβάσεις της Τουρκίας στα εσωτερικά της Κύπρου. Άλλωστε ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση θέλει άμεσες ή έμμεσες παρεμβάσεις της Τουρκίας μέσω μιας χώρας μέλους της, όπως ούτε και ο Ισραήλ θα ανεχόταν ένα τέτοιο ρόλο της Τουρκίας στην Κύπρο, όταν σήμερα έχει διασφαλισμένη μια εξαιρετική σχέση μαζί μας. Είναι επίσης δεδομένης και η έλλειψη εμπιστοσύνης των ΗΠΑ απέναντι στην Τουρκία. Τις «πλάτες» αυτές πρέπει να τις αξιοποιήσουμε στο έπακρο, επιμένοντας αποφασιστικά και με ειλικρινή διάθεση συμφωνίας για μια δίκαιη και βιώσιμη λύση, χωρίς τουρκικές εγγυήσεις και κατοχικά στρατεύματα. Πάντως, η διχοτόμηση της Κύπρου σε δύο ανεξάρτητα κράτη είναι ένας εφιάλτης που δεν θέλουμε να δούμε. Η Τουρκία δρομολογεί την κατάληξη αυτή στο Κυπριακό εδώ και δεκαετίες, για να αλλάξει τη δημογραφική σύνθεση της Κύπρου, να την κάνει νησί με τουρκική πλειοψηφία, μετατρέποντας τους Κύπριους σε μειοψηφία. Αν κάτι διέσωσε την κρατική μας οντότητα και την επιβίωσή μας σε τούτο το νησί τόσα χρόνια ήταν η αριθμητική μας υπεροχή, γιατί η διεθνής κοινότητα δεν θα μπορούσε να ενθαρρύνει αποσχιστικές πράξεις μειονοτήτων σε καμία χώρα του κόσμου. Αν η Τουρκία καταφέρει τον στόχο της, τα παιδιά μας θα ζήσουν σε μια πολύ διαφορετική πατρίδα, που θα πάψει πια να είναι δική τους.

Έχουμε εθνικό χρέος απέναντι στην ιστορία μας και ηθικό χρέος απέναντι στα παιδιά μας να επιδιώξουμε λύση στη βάση των όσων έχουμε συμφωνήσει μέχρι σήμερα με την άλλη πλευρά, σε συνέχεια δηλαδή των όσων συμφωνήθηκαν μέχρι το Κραν Μοντάνα τα οποία, ανάμεσα σε άλλα, διασφαλίζουν τη σημερινή δημογραφική ισορροπία Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων σε αναλογία 4 προς 1, ώστε να μην επιτραπεί ποτέ στην Τουρκία να αλλάξει το δημογραφικό χάρτη του νησιού. Εφόσον καταλήξουμε σε λύση, η Τουρκία δε θα έχει κανένα λόγο στην Κύπρο, δεν θα έχει κανένα έρεισμα να παρεμβαίνει στα εσωτερικά ενός ευρωπαϊκού κράτους, ούτε να προβάλλει εδαφικές ή θαλάσσιες διεκδικήσεις, όπως κάνει σήμερα, εκμεταλλευόμενη την εκκρεμότητα. Μόνο έτσι θα σταματήσει η πειρατική συμπεριφορά της Τουρκίας, μόνο έτσι θα γίνει ξανά η πατρίδα μας πραγματικά δική μας.

Ο κ. Κωνσταντίνος Οδυσσέως είναι υποψήφιος βουλευτής Αμμοχώστου του ΔΗΣΥ.

Είμαστε live
στη νέα μας ιστοσελίδα!
www.GoGordian.com
GoGordian REAL ESTATE
7777 5656 | www.gogordian.com

Συζητήσεις περί πολιτικής, ηθικής, αισθητικής και άλλων... «δεινών»

ΑΔΑΜΟΣ ΑΔΑΜΟΥ

Η πολιτική θέλει νυστέρι

Δεν με έμαθε τίποτε η πολιτική. Είναι η ιατρική που με έμαθε. Ξεκάθαρα. Στην πολιτική τι να μάθεις;

Συνέντευξη στην **ΕΛΕΝΗ ΞΕΝΟΥ**

Ηταν γύρω στις 12 το μεσημέρι, στο γραφείο του προέδρου της Βουλής, όταν ανακάλυψα πώς μια ατάκα από παλιά μαυρόασπρη ελληνική ταινία, μια ιστορία ενός Αιγύπτιου γιατρού των Φαραώ και ένα καρδιακό επεισόδιο είναι οι λόγοι που ο κ. Αδάμος Αδάμου διατηρεί το βλέμμα του καθαρό.

–Πόσο ψυχοφθόρα υπήρξε για σας η πολιτική κ. Αδάμου;

–Όχι τόσο ψυχοφθόρα όσο η ειδικότητα της παθολογίας-ογκολογίας την οποία ασκούσα. Διότι εκεί πρέπει να είσαι κοντά στον άρρωστο και να συμπαρίστασαι και σε αυτόν και στην οικογένειά του και όχι μόνο με την ιατρική θεραπεία αλλά και με την υποστήριξη την ψυχοκοινωνική, οπότε αντιλαμβάνεστε ότι αυτό το κόστος είναι πολύ μεγαλύτερο από το κόστος της πολιτικής.

–Δεν νιώθατε πιο χρήσιμος;

–Ναι, σαφώς. Η προσφορά μου στην ιατρική ογκολογία είναι εκείνη που κρατώ και όχι την πολιτική μου σταδιοδρομία. Βάζεις πολύ κόπο, ξέρετε, και πολλή ψυχή για να ασκήσεις μια τέτοια ειδικότητα.

–Μια τέτοια άσκηση υποθέτω πως βαθαίνει την ψυχή.

–Ναι, έχετε απόλυτο δίκαιο. Ψυχή βαθιά, όπως έλεγε και ένας ηθοποιός σε μια παλιά ελληνική ταινία από εκείνες που αγαπώ να βλέπω. Αυτή η φράση τα λέει όλα.

–Τι άλλο βαθαίνει την ψυχή του ανθρώπου κ. Αδάμου;

–Πολλά πράγματα. Εγώ παίρνω σαν δεδομένο πως γεννιόμαστε με καλή ψυχή. Τώρα αν θα χαλάσει ή όχι εναπόκειται σε ένα σωρό πράγματα. Στον τρόπο που μεγαλώνεις, ποιοι σε μεγαλώνουν, τι σου εμφυσεί το κοινωνικό περιβάλλον, είναι πολλά που αλλοιώνουν ή διαμορφώνουν προς το καλύτερο την ανθρώπινη ψυχή.

–Εσάς τι τη διαμόρφωσε;

–Εγώ έπεσα από την καλή μεριά, γιατί μεγάλωσα σε μια οικογένεια φτωχή, μεροκαματιάρηδες και οι δύο γονείς που αγωνίζονταν να μεγαλώσουν τα παιδιά τους. Δεν θα ξεχάσω τι μου είπε ο πατέρας μου όταν του είπα ότι θέλω να σπουδάσω κάτι άλλο και όχι ιατρική που ήθελε ο ίδιος.

–Τι σας είπε;

– «Εμένα και της μάνας σου εν να στραγγίσει το αίμα της ψυχής μας να σε σπουδάσουμε γι' αυτό ή θα πάεις να γίνεις γιατρός ή τίποτε».

–Εσείς τι θέλατε να γίνετε;

–Καθηγητής φιλόλογος.

–Στην πορεία όμως αγαπήσατε την ιατρική;

–Αποδεικνύεται στην πράξη. Στο πώς την άσκησα και πιστεύω την άσκησα ευόρκως και ευσυνειδήτως. Να προσφέρω στον συνάνθρωπό μου, αυτό έκανα και αυτό θα κάμνω μέχρι να τελειώσω τη ζωή μου, η οποία πια έχει περάσει στην τρίτη της φάση και κάποια στιγμή σύντομα θα τελειώσει.

–Διακρίνω μια συνειδητότητα σ' αυτή την παραδοχή.

–Είμαι απόλυτα συνειδητοποιημένος σε αυτό που έρχεται, το έχω ζήσει και το έχω συνειδητοποιήσει πως ο θάνατος είναι μέρος της ζωής.

–Είστε εξοικειωμένος λοιπόν με την ιδέα του θανάτου.

–Ναι, όσο κι αν φαίνεται παράξενο, είμαι εξοικειωμένος. Συνήθως νομίζουμε ότι θα ζούμε αιώνια και δεν θέλουμε να σκεφτόμαστε πως έχουμε ημερομηνία λήξης. Έχουμε όμως ημερομηνία λήξης κι αυτό είναι το μόνο βέβαιο.

–Τι νομίζετε ότι μετρά ως σημαντικό όταν ο άνθρωπος είναι κοντά στο τέλος;

–Μετρά ο απολογισμός που κάνεις. Δεν ξέρω πόσοι τον κάνουν αλλά νομίζω ότι ο άνθρωπος όταν φτάνει σε αυτές τις ηλικίες πρέπει να κάνει έναν απολογισμό της ζωής του. Τι σχεδίασε, τι έκανε, τι δεν έκανε, πόσα από αυτά που ονειρευόταν πραγματοποιήθηκαν, πόσα όνειρα έμειναν ανεκπλήρωτα, πόσα λάθη έκανε... Έτσι βλέπεις αν άφησες κάτι, αν έμεινε κάπου το στίγμα σου, αν πρόσφερες κάτι στην κοινωνία.

–Εσείς κάνετε ένα τέτοιο απολογισμό;

–Ναι, τον έκανα και είμαι ευχαριστημένος.

–Δεν έμειναν όνειρά σας ανεκπλήρωτα;

> *Ο λόγος που ασχολήθηκα με την πολιτική ήταν ένα καρδιακό επεισόδιο που έπαθα, καθώς εξέταζα έναν ασθενή. Και τότε συνειδητοποίησα πως αν ήθελα να ζήσω λίγο περισσότερο έπρεπε να φύγω από την πρώτη γραμμή της ιατρικής.*

–Το αντίθετο. Έγιναν πράγματα που ούτε στα όνειρα μου δεν τα είχα φανταστεί.

–Όπως;

–Όπως το να φτάσω να γίνω πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων.

–Δεν το είχατε σκεφτεί ποτέ;

–Ποτέ μου. Το να βάλω υποψηφιότητα για βουλευτής το είχα σκεφτεί, και για ευρωβουλευτής επίσης αλλά το να είμαι πρόεδρος της Βουλής όχι. Και μάλιστα με τον τρόπο που έγινε ο οποίος ήταν πολύ τιμητικός για εμένα, διότι η εκλογή μου ήταν ομόφωνη, εκτός από δύο αποχές. Αυτό αν μη τι άλλο σημαίνει μια αναγνώριση όλων όσα έχεις προσφέρει στην κοινωνία. Και ειλικρινά σας λέω πως οτιδήποτε έκανα, το έκανα με την ψυχή μου, χωρίς να περιμένω ποτέ μου ανταλλάγματα.

–Γιατί αποφασίσατε να ασχοληθείτε με την πολιτική;

–Ο λόγος ήταν ένα καρδιακό επεισόδιο που έπαθα καθώς εξέταζα έναν ασθενή. Και τότε συνειδητοποίησα πως αν ήθελα να ζήσω λίγο περισσότερο έπρεπε να φύγω από την πρώτη γραμμή της ιατρικής, διότι ήταν πολύ ψυχοφθόρα και είχε κόστος με τον τρόπο που την ασκούσα. Τα έδινα όλα. Με αποτέλεσμα αυτό το κόστος να το πληρώσω με ένα καρδιακό επεισόδιο, το οποίο με οδήγησε στη σκέψη να μπω στην πολιτική ώστε τουλάχιστον να προσφέρω από εκεί ό,τι μπορούσα στην κοινωνία.

–Η άσκηση της πολιτικής δεν έχει κόστος που να επηρεάζει την καρδιά;

–Εξαρτάται πώς το βλέπεις. Για μένα όχι τόσο, αντιθέτως με ξαλάφρωσε από την προηγούμενη πίεση που αισθανόμουν. Φυσικά, δεν θέλω να πω ότι είναι κάτι ελαφρύ, καθόλου ελαφρύ δεν είναι, διότι εδώ παίρνεις αποφάσεις που επηρεάζουν το σύνολο των πολιτών, αλλά έχεις μια πλειάδα απόψεων και από άλλους πολιτικούς σχηματισμούς και από συναδέλφους σου και από τον σχηματισμό που ανήκεις και γίνεται μια ανταλλαγή ιδεών, ώστε να φτάσεις στο καλύτερο το οποίο θα εξυπηρετεί τον Κύπριο πολίτη και όχι τα συμφέροντα μιας μικρής κάστας ανθρώπων.

–Παρότι συχνά αυτό που γίνεται είναι να εξυπηρετούνται τα συμφέροντα μιας μικρής κάστας ανθρώπων.

–Δεν θα διαφωνήσω. Ναι, γίνεται κι αυτό αλλά όχι τόσο συχνά όσο λέτε.

–Σας έμαθε κάτι η πολιτική που δεν θα το μαθαίνατε αλλιώς;

–Δεν με έμαθε τίποτε η πολιτική. Είναι η ιατρική που με έμαθε. Ξεκάθαρα. Στην πολιτική τι να μάθεις; Θα έλεγα μάλιστα ότι η πολιτική θέλει νυστέρι. Πρέπει να έχεις τις πολιτικές σου θέσεις και να τις υποστηρίζεις. Κι αυτό που πάντα υποστήριζα είναι τις πολιτικές θέσεις που στόχο έχουν την εξυπηρέτηση του απλού πολίτη. Μ' αυτό το μότο πορεύτηκα. Να αναδεικνύονται και να προωθούνται θέματα που υπηρετούν τα καλώς νοούμενα συμφέροντα του πολίτη. Δυστυχώς βέβαια δεν είναι πάντα κατορθωτό.

–Γιατί δεν είναι πάντα κατορθωτό;

–Διότι εμπλέκονται διάφορα συμφέροντα και τα γνωρίζετε πολύ καλά εσείς οι δημοσιογράφοι. Παρεμβολές, παρεμβάσεις κτλ. που αλλοιώνουν σε τέτοιο σημείο αυτό που θέλεις να κάνεις ώστε στο τέλος της μέρας να καταντά ένα έκτρωμα, το οποίο το ψηφίζεις και μετά απορείς γιατί δεν εφαρμόζεται. Νομοθεσίες ψηφίζουμε, στην εφαρμογή τους είναι όμως που πάσχουμε. Αυτό είναι το πρόβλημά μας.

–Γιατί πάσχουμε στην εφαρμογή τους;

–Δεν ξέρω το γιατί. Προσπαθώ και εγώ να καταλάβω το γιατί. Έχουμε νομοθεσίες για το θεαθήναι, ψηφίζουμε νομοθεσίες για να πούμε ότι το κάναμε. Δεν λέω ότι είναι ο κανόνας αλλά συμβαίνει.

–Δεν έτυχε ποτέ να πείτε, όντας στην πολιτική, «μα τι γυρεύω τώρα εγώ εδώ;»

–Όχι. Είναι συνειδητά που μπήκα και συνειδητά έμεινα.

–Δεν σας κλόνισαν...

–Με κλόνισαν πολλά.

–Όπως;

–Κυρίως η κρίση του '13 και εκείνες οι αγωνιώδεις μέρες εδώ στη Βουλή. Που ερχόταν ο πρόεδρος της Δημοκρατίας να μας ενημερώσει για τις αποφάσεις των Βρυξελλών και ήταν σχεδόν όλη η Βουλή σε μια αίθουσα ο ένας πάνω στον άλλο για να ακούσουμε τι θα πει...Και οι αγωνίες του κόσμου, οι κλειστές τράπεζες, ήταν μια δραματική περίοδος ίσως από τις πιο δραματικές που πέρασε από την ανεξαρτησία της η Κυπριακή Δημοκρατία και η οποία άφησε το στίγμα της μέχρι σήμερα.

–Σε τι ακριβώς σας κλόνισε;

–Στην εμπιστοσύνη μου στους θεσμούς, στην εμπιστοσύνη μου στα ευρωπαϊκά όργανα, στο πώς σκέφτονταν και δρούσαν... Αμφισβητήσεις και ερωτηματικά για πολλά πράγματα. Και στο τέλος της ημέρας έγινε αυτό που έγινε και έχασε τόσος πολύς κόσμος τα χρήματά του. Και τι θα πεις σε όλους αυτούς τους ανθρώπους που μια ζωή δούλευαν και από τη μια στιγμή στην άλλη τούς έκλεψαν τα χρήματα και κανείς δεν τιμωρήθηκε ποτέ γι' αυτό.

–Τιμωρήθηκε ποτέ κανείς σ' αυτό τον τόπο;

–Ορισμένα πράγματα έγιναν, ορισμένοι πήγαν φυλακή αλλά δεν είναι ο κανόνας δυστυχώς, είναι οι εξαιρέσεις.

–Ποια πιστεύετε ότι είναι η μεγαλύτερή μας παθογένεια;

–Η διαπλοκή. Διότι είμαστε μικρός τόπος και ο ένας ξέρει τον άλλο. Αυτό είναι το πρόβλημα. Και επίσης η αυθαιρεσία. Αυτά τα δύο επισημαίνω.

–Με αυτά τα δεδομένα, διερωτώμαι πόσες φορές ήρθατε αντιμέτωπος με τη συνείδησή σας.

–Υπήρξαν φορές που είχα συνειδησιακό πρόβλημα και γι' αυτό τήρησα διαφορετική στάση.

–Πείτε μου μία από αυτές τις περιπτώσεις.

–Τότε που η Βουλή ψήφισε να μη δοθεί η δυνατότητα στον γενικό ελεγκτή να ελέγξει τον Συνεργατισμό. Εγώ και η κ. Χαραλαμπίδου διαχωρίσαμε τη θέση μας και ψηφίσαμε διαφορετικά. Ήταν συνειδησιακό το πρόβλημα γιατί εμείς θέλαμε να επέμβει ο ελεγκτής και στον Συνεργατισμό.

–Άρα όταν η συνείδησή σας το υπαγορεύει διαχωρίζετε τη θέση σας;

–Ναι, τη διαχωρίζω. Άλλες φορές με τον τρόπο που σας είπα και άλλες φορές με το να μην είμαι παρών στην ψηφοφορία. Κοιτάξτε... εγώ δεν ανήκω σε κόμμα, εγώ ήμουν βουλευτής των Νέων Δυνάμεων μη κομματικοποιημένος και είχα τη δυνατότητα να έχω διαφορετική γνώμη και ψήφο από αυτή που εισηγείται το κόμμα, γιατί δεν ανήκα στον κομματικό μηχανισμό, από την άλλη όμως κοιτάζεις να σέβεσαι και τις αρχές του κόμματος του οποίου είσαι βουλευτής.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: ΤΙΤΙΝΑ ΧΑΛΜΑΤΖΗ

Είμαι απόλυτα συνειδητοποιημένος σε αυτό που έρχεται, το έχω ζήσει και το έχω συνειδητοποιήσει πως ο θάνατος είναι μέρος της ζωής, λέει στην «Κ» ο πρόεδρος της Βουλής Αδάμος Αδάμου.

Προσπάθησα να προσφέρω όσο μπορούσα και όσο άντεχα

–Με άλλα λόγια είστε ήσυχος με τη συνείδησή σας;

–Είναι φορές, ξέρετε, όπου εκ των υστέρων έρχεσαι και λες «εκεί έπρεπε να δράσω διαφορετικά». Εκ των υστέρων όμως. Στην πορεία των γεγονότων βλέπεις ότι αυτό που ψήφισες ήταν λάθος, αλλά δεν μπορείς να αλλάξεις την ψήφο σου.

–Αναμετριέστε με πολλά τέτοια «εκ των υστέρων»;

–Όχι πολλά ευτυχώς. Νιώθω ήσυχος με τη συνείδησή μου. Προσπάθησα να προσφέρω όσο μπορούσα και όσο άντεχα. Και τώρα ως πρόεδρος της Βουλής θέλω να εκπληρώσω τον στόχο που έθεσα στον εαυτό μου, αναλαμβάνοντας αυτό το αξίωμα και χαίρομαι γιατί αισθάνομαι κοντά στην εκπλήρωσή του.

–Ποιος ήταν αυτός ο στόχος;

–Να δώσω τη λίστα Γιωρκάτζη στη δημοσιότητα –το οποίο και έκανα– και να περάσω τέσσερα νομοσχέδια που αφορούν τη διαφθορά και τη διαπλοκή, τους ψυθιριστές, τα λόμπι και τον κώδικα δεοντολογίας.

–Πώς αισθάνεστε που όταν αναφερόμαστε στους πολιτικούς, το ήθος είναι το τελευταίο πράγμα που έρχεται στο μυαλό μας;

–Γιατί να αδικούμε αυτόν που σκέφτεται έτσι; Αφού έτσι είναι. Έτσι κάναμε τον κόσμο να νιώθει. Άρα ποια είναι η δουλειά της νέας Βουλής και των νέων βουλευτών; Να αποκαταστήσουν το κύρος της Βουλής που είναι τόσο καταρρακωμένο. Είναι στο χέρι τους να ανεβάσουν το επίπεδο και πρέπει να το θέσουν ως πρώτο στόχο.

–Εσείς τι πιστεύετε ότι χρειάζεται να γίνει ώστε ο πολιτικός να είναι και παιδαγωγός;

–Άλλη ερώτηση. Έτσι να γράψετε. Άλλη ερώτηση.

–Ιδεολογία σας είναι ο άνθρωπος. Αυτό λέτε συχνά.

–Και αυτό είναι που εξακολουθώ να πιστεύω. Σ' αυτή την εποχή που ζούμε ιδεολογία μας πρέπει να είναι ο άνθρωπος. Είναι ένα παγκόσμιο αίτημα.

–Εσείς πώς επιδιώκετε να γίνετε καλύτερος άνθρωπος;

–Τώρα πια είναι αργά. Ό,τι ήταν να γίνω έγινα...

–Τι καθόρισε τη διαμόρφωση του χαρακτήρα σας;

–Η ανατροφή μου από τους γονιούς μου. Από τους δύο αυτούς απλούς αγράμματους ανθρώπους.

–Τι πολύ σημαντικό σας έμαθαν;

–Την τιμιότητα και την ανθρωπιά. Δύο μεροκαματιάρηδες που πάσκιζαν να μεγαλώσουν τρία αγόρια... Θυμάμαι πως δεν είχαμε καν παπούτσια, τρώγαμε ψωμί με ζάχαρη και ήταν μέρες που ρωτούσα τη μητέρα μου πότε θα έχουμε βούτυρο... Αυτά όμως καλύτερα να μην τα γράψεις...

–Υπήρχε και κάποιο βιβλίο που επηρέασε τη σκέψη σας;

– «Ο Αιγύπτιος» του Μίκα Βαλτάρι. Είναι ένας γιατρός στην υπηρεσία των Φαραώ που αφηγείται τη ζωή του. Καταπληκτικό.

–Βρεθήκατε ποτέ στη ζωή σας σε καθοριστικά σταυροδρόμια;

–Μα και βέβαια. Όταν ζούσα στο εξωτερικό και έπρεπε να αποφασίσω αν θα έμενα ή αν θα επέστρεφα Κύπρο.

–Και τι μέτρησε στο να πάρετε τον δρόμο της επιστροφής;

–Το ότι διάλεξα την ποιότητα ζωής που είχε να προσφέρει ο τόπος μου σε μένα και στα παιδιά μου και όχι τις ευκαιρίες ανέλιξης που θα μου έδινε η παραμονή μου στο εξωτερικό.

–Ο τρόπος που ζήσατε τη ζωή σας την κάνει αξιοβίωτη;

–Αδίκησα πολύ την οικογένειά μου. Αδίκησα την προσωπική μου ζωή. Ήμουν απασχολημένος με την ιατρική και έλειψα στα παιδιά μου. Αλλά ευτυχώς τώρα τα ξαναβρήκα και τώρα απολαμβάνω και εγγόνια.

–Τα λάθη είναι πηγή γνώσης κ. Αδάμου;

–Η ζωή του κάθε ανθρώπου αυτό είναι. Να κάνει λάθη και να μαθαίνει από τα λάθη του.

–Πείτε μου κάτι που σας έμαθαν τα λάθη σας;

–Να τα αποδέχομαι.

Οι προκλήσεις από την γκρίζα πληροφορία

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβουλίου διοργάνωσε διαδικτυακό σεμινάριο για την παραπληροφόρηση και πώς υπονομεύεται η δημοκρατία

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διοργάνωσε στις 17 Μαρτίου διαδικτυακό σεμινάριο με τίτλο «Το δίλημμα της παραπληροφόρησης: Πώς απαντάται και πώς ρυθμίζεται χωρίς να υπονομεύεται η δημοκρατία; [The disinformation dilemma: How to respond and regulate without undermining democracy?]». Το σεμινάριο είχε δύο διακριτές ενότητες, τις «Η πρόκληση της παραπληροφόρησης: Ξένοι και εγχώριοι παράγοντες [The disinformation challenge: foreign and domestic actors]» και «Καταπολεμώντας την παραπληροφόρηση και εκσυγχρονίζοντας τον ψηφιακό μας κανονισμό [Fighting disinformation and modernising our online regulation]». Στα δύο πάνελ που συγκροτήθηκαν συμμετείχαν ως ομιλητές μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου οι ευρωβουλευτές Sandra Kalniete από τη Λιθουανία, Sophie In 'T Veld από την Ολλανδία, Christel Schaldemose από τη Δανία, Magdalena Adamowicz από την Πολωνία, καθώς και αξιωματούχοι από διεθνείς φορείς και οργανισμούς οι Susan Ness (Distinguished Fellow, German Marshall Fund US), Tyson Barker (Head, Technology and Global Affairs at the German Council on Foreign Relations [DGAP] [TBC]), η πρέσβειρα Baiba Bra e, βοηθός γενική γραμματέας του Τμήματος Δημόσιας Διπλωματίας του ΝΑΤΟ, Geysha Gonz lez (CEPA). Στο σεμινάριο έλαβαν μέρος περισσότεροι από εκατό δημοσιογράφοι από όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε., δείχνοντας έτσι πόσο σημαντικό είναι το ζήτημα της παραπληροφόρησης και της ανάγκης που υπάρχει για θεσμική και νομική τακτοποίηση.

Στο σεμινάριο ως βασικός συνομιλητής συμμετείχε ο Christopher Krebs πρώην διευθυντής του Τμήματος Κυβερνοασφάλειας και Υποδομών Ασφαλείας του Υπουργείου Εσωτερικής Ασφάλειας. Ο κ. Krebs στην παρέμβασή του σημείωσε πως κατά τη διάρκεια των αμερικανικών εκλογών διάφορα θέματα έθεσαν εν κινδύνω τη διαδικασία, αφού υπήρξε μια ασύμμετρη σχέση μεταξύ όσων μοιραζόντουσαν πολλές και διαφορετικές παραπλανητικές πληροφορίες, ή όπως χαρακτηριστικά είπε: «throwing spaghetti against the wall strategy», δηλαδή ακολουθούσαν την πρακτική της

Στο σεμινάριο «Το δίλημμα της παραπληροφόρησης: Πώς απαντάται και πώς ρυθμίζεται χωρίς να υπονομεύεται η δημοκρατία;» συμμετείχαν και δημοσιογράφοι από την Κύπρο, μεταξύ αυτών και της «Κ».

Οι αμερικανικές εκλογές του 2020 δεν θα είναι οι τελευταίες που θα ναρκοθετηθούν από εκστρατείες ψευδών ειδήσεων και παραπληροφόρησης εναντίον της δημοκρατίας, δίνοντας ως παράδειγμα το αντιεμβολιαστικό κίνημα, που προέρχεται από την Κίνα και τη Ρωσία.

λασπολογίας, και ό,τι κολλήσει. Επίσης, παρατηρήθηκε το φαινόμενο της προσπάθειας να μην ενισχυθεί ο ψεύτικος ισχυρισμός των influencers, ενώ τον επικοινωνούσαν. Σημείωσε δε πως ήταν δύσκολο να πείσουν τους χαμένους των εκλογών ότι ηττήθηκαν και μάλιστα οι προσπάθειες εναντίον του Μεγάλου Ψέματος συνεχίζονται και σήμερα.

Ο κ. Κρεμπς είπε ότι οι αμερικανικές εκλογές του 2020 δεν θα είναι οι τελευταίες που θα ναρκοθετηθούν από εκστρατείες ψευδών ειδήσεων και παραπληροφόρησης εναντίον της δημοκρατίας, δίνοντας ως παράδειγμα το αντιεμβολιαστικό κίνημα, που προέρχεται από την Κίνα και τη Ρωσία. Προκειμένου δε να ενισχυθεί ο αγώνας εναντίον αυτών των πρακτικών θα πρέπει να υπάρξει ενδυνάμωση των εθνικών όσο και των δια-αντλαντικών σχέσεων, συνεχής επένδυση στη δημοκρατία, αναβαθμίζοντας τις δομές εναντίον των κυβερνοεπιθέσεων και των εκστρατειών παραπληροφόρησης. Σημαντικό βήμα είναι και η εκπαίδευση των πολιτών στα ψηφιακά μέσα, αλλά και στην ιστορία της δημοκρατίας.

Είναι δε πολύ σημαντικό, σύμφωνα με τον κ. Κρεμπς να τεθεί πλαίσιο λειτουργίας τόσο των κοινωνικών μέσων δικτύωσης όσο και των παραδοσιακών μέσων ενημέρωσης, «θα πρέπει τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης να συνεργαστούν σχετικά με το "deplatforming", χρειάζεται περισσότερη διαφάνεια και συντονισμός μεταξύ των ΜΚΔ».

Σχετικά με την πρόκληση της παραπληροφόρησης και με την αύξηση των χωρών που εμπλέκονται σε αυτή τη διαδικασία η κα Kalniete σημείωσε πως λόγω έλλειψης διαφάνειας στις χρηματοδοτήσεις συχνά είναι αδύνατο να εντοπίσει κανείς τη ροή των χρημάτων. «Ακραίοι και αντιευρωπαϊστές λαμβάνουν σημαντικά χρηματικά ποσά από ξένες χώρες» ένα δίκτυο μεσαζόντων, σημείωσε η κα Kalniete, δημιουργεί ψευδείς πληροφορίες, ώστε να κερδίσει την εμπιστοσύνη τους, μια διαδικασία που ομοιάζει με το ξέπλυμα χρήματος. Η κα Kalniete είπε ότι χρειάζονται διεθνή στάνταρντ και μεγαλύτερη διατλαντική συνεργασία, «Η Ε.Ε. και άλλοι δημοκρατικοί φορείς θα πρέπει να βρουν τρόπους, ώστε να περιορίσουν τους ξένους πράκτορες και τα μυστικά κονδύλια και υπόγειες ενέργειές τους». Με τη σειρά της η Sophie In 'T Veld είπε ότι η δημοκρατία δέχεται επιθέσεις εκ των έσω, «επικεφαλής κυβερνήσεων όπως ο Ντ. Τραμπ και Β. Όρμπαν συχνά κάνουν παράλογες τοποθετήσεις» συμπληρώνοντας πως παραδοσιακά Μέσα όπως το Foxnews είναι πολύ ισχυρά και γι' αυτό μαζικοί φορείς ενίσχυσης παραπληροφόρησης. «Δημοκρατικοί φορείς πολλές φορές επηρεάζονται και αναπαράγουν την ίδια λαϊκίστικη ρητορική σε μικρότερη κλίμακα, όπως για παράδειγμα όταν επιτίθενται σε δημοκρατικούς θεσμούς, όπως η Ε.Ε. για θέματα όπως το μεταναστευτικό. Μάλιστα, η κα In 'T Veld αναρωτήθηκε πώς γίνεται το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ακόμα χρηματοδοτεί οργανισμούς που συνεργάζονται με τον Steve Bannon, που ναρκοθετούν δημοκρατικούς θεσμούς, «Πώς μπορεί η Ε.Ε. να καταπολεμήσει την παραπληροφόρηση, αν τη χρηματοδοτεί;». Η διπλωμάτισσα Baiba Bra e στην τοποθέτησή της είπε ότι οι όροι εντολής της Ε.Ε. και του ΝΑΤΟ είναι διαφορετικοί, ωστόσο αμφότεροι παραμένουν σημαντικοί και αυτοί «είναι σημαντικό να κρατήσουμε τους λαούς μας ασφαλείς». Τόνισε, επίσης, ότι είναι σημαντικό το ΝΑΤΟ να συνεργαστεί και να συντονίσει ενέργειες με την Ε.Ε. και άλλους διεθνείς οργανισμούς, αλλά και να κινητοποιήσει την κοινωνία των πολιτών, τους ακαδημαϊκούς, τα μέσα, τον ιδιωτικό τομέα.

Η Geysha Gonz lez του CEPA σχετικά με το ζήτημα του πώς αξιολογεί τους κινδύνους που προέρχονται από την άλλη πλευρά του Ατλαντικού είπε ότι στα θετικά είναι ότι η παραπληροφόρηση αναγνωρίζεται ως απειλή, είναι θετικός ο ρόλος του Oxford Internet Institute και της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και ότι οι πλατφόρμες των ΜΚΔ ξεκίνησαν να αναλαμβάνουν δράσεις εναντίον κακών συμπεριφορών. Στα αρνητικά η κα Gonz lez έθεσε την εκ των έσω παραπληροφόρηση, λέγοντας πως είναι ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα με την πανδημία του COVID να προσφέρει γόνιμο έδαφος παραπληροφόρησης και θεωριών συνωμοσιών. «Η παραπληροφόρηση είναι όπως το κάπνισμα, δύσκολο να το σταματήσεις, θολώνει την ατμόσφαιρα και δεν μπορούμε να το απαγορεύσουμε».

Χρειάζεται νομική ρύθμιση

Ο ευρωβουλευτής Christel Schaldemose στην ομιλία του σχετικά με το τι πρέπει να γίνει για να αντιμετωπιστεί η παραπληροφόρηση σημείωσε πως χρειάζεται περισσότερη διαφάνεια σε ό,τι αφορά τους αλγόριθμους, έτσι ώστε να αποφεύγονται επιβλαβή περιεχόμενα να εμφανίζονται πρώτα, επίσης απαιτείται να υπάρξουν νομικοί τρόποι ώστε να μπορεί να ρυθμίζεται το περιεχόμενο. Η Magdalena Adamowicz στην τοποθέτησή της σημείωσε πως οι νομοθέτες πρέπει να εργαστούν ώστε το διαδίκτυο να γίνει χώρος προώθησης δημοκρατικών αξιών, πράγμα που θα γίνει με τη συνεργασία επιστημόνων, αλλά και ακτιβιστών. «Η διασφάλιση της ελευθερίας των Μέσων είναι εξαιρετικής σημασίας», τόνισε η κα Adamowicz. Στο πώς γίνεται η νομική ρύθμιση στις ΗΠΑ η Susan Ness σημείωσε πως ένας Κώδικας Καλής Πρακτικής είναι ένα καλό παράδειγμα συνεργασίας με τις διάφορες πλατφόρμες χωρίς να πλήττεται η ελευθερία της έκφρασης. Είπε δε πως η συνεργασία Ε.Ε. και ΗΠΑ είναι απαραίτητη, εμπλέκοντας την κοινωνία των πολιτών, την ακαδημαϊκή κοινότητα, και τις εταιρίες τεχνολογίας. Όπως είπε η κα Ness η Ε.Ε. είναι πολύ πιο μπροστά από τις ΗΠΑ στα ζητήματα νομικής ρύθμισης. Μάλιστα, στις ΗΠΑ οι περισσότεροι επαφίενται στις πλατφόρμες για τη διαγραφή ανεπιθύμητου περιεχομένου, μεταθέτοντας έτσι την ευθύνη σε αυτές. Ο κ. Tyson Barker μιλώντας για το ίδιο θέμα είπε πως ο Νόμος περί ψηφιακών Υπηρεσιών είναι μια καλή αρχή. Μία καλή ιδέα, είπε, θα ήταν να δημιουργηθεί ένα κανονιστικό οικοσύστημα. «Τα ΜΚΔ θα μπορούν να θέτουν τους δικούς τους όρους, αλλά θα πρέπει να είναι πλήρως διαφανή στο πώς ενεργούν, θα πρέπει να υπόκεινται σε ανεξάρτητους ρυθμιστές, και να δίνουν τη δυνατότητα στην ακαδημαϊκή κοινότητα να έχει πρόσβαση στα δεδομένα».

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΝΤΡΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ**

Κοινωνικές και πολιτικές συνέπειες του λαϊκισμού

Η έξοδος της Μεγάλης Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) ήταν ένα από τα σοβαρότερα πλήγματα που δέχτηκε η οικογένεια των 27 κρατών-μελών από την ημέρα ίδρυσής της. Οι διαπραγματεύσεις της Ε.Ε. με το Ηνωμένο Βασίλειο για σύναψη μιας συμφωνίας πριν από την οριστική αποχώρησή της ήταν χρονοβόρες, αφού η Μεγάλη Βρετανία παρουσιάζετο διχασμένη μεταξύ των υποστηρικτών του Brexit, όπως είναι ο πρωθυπουργός Τζόνσον, αλλά και του επιχειρηματικού κόσμου της πόλης του Λονδίνου, με επικεφαλής τον δήμαρχο της πόλης Καν, ο οποίος τόνισε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών ότι θα συνεχίσει τη συνεργασία του με την Ευρώπη, επαναλαμβάνοντας την αρχική του θέση ενάντια στο Brexit.

Ο λαϊκισμός στη Βρετανία έχει πλήξει το πολιτικό σύστημα της χώρας, αφού τα Κοινοβούλια στα τρία έθνη, Σκοτία, Ουαλία και Βόρεια Ιρλανδία, θέτουν τους δικούς τους όρους μετά το Brexit. Να υπενθυμίσουμε ότι οι υποστηρικτές του Brexit σ' όλη τη χώρα, τόνιζαν ότι με την έξοδο της Μεγάλης Βρετανίας από την Ε.Ε. θα διασφαλιστούν τα δικαιώματα των φτωχών και μη προνομιούχων, όπως οι ηλικιωμένοι, ενώ οι υποστηρικτές του Remain, θεωρούνταν η άρχουσα και μεσαία τάξη, όπως και πολίτες με υψηλό επίπεδο μόρφωσης.

Το αποκορύφωμα της λαϊκίστικης στροφής, που παρατηρήθηκε στα βρετανικά πολιτικά δρώμενα πριν από το Brexit, ήταν η συνεχής αναφορά στο παρελθόν, με τους υποστηρικτές του Brexit να επικαλούνται τον Ουίνστον Τσόρτσιλ και το όραμά του για μια Μεγάλη Βρετανία – παγκόσμια υπερδύναμη, κάτι που φαίνεται ότι ταιριάζει στον Μπόρις Τζόνσον, ο οποίος έχει στρέψει το βλέμμα του προς την Αμερική.

Στη Γερμανία, στη μεγαλύτερη οικονομική δύναμη της Ε.Ε., δύσκολα γίνεται αναφορά στα ΜΜΕ για τα κοινωνικά προβλήματα της χώρας, όπως τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, που απειλούν έναν στους πέντε Γερμανούς, ενώ ένας στους δέκα δυσκολεύεται να πληρώσει το ενοίκιο, όπως αναφέρει η εφημερίδα των Συντακτών. Παράλληλα, στη δεύτερη σημαντικότερη πολιτική δύναμη στην Ε.Ε. στη Γαλλία, ο πρόεδρος Μακρόν έχει καταφέρει να επιβληθεί στη γαλλική Δεξιά, κερδίζοντας ψήφους και συμπάθεια τόσο σε αστικές περιοχές, όσο και σε φτωχότερες συνοικίες του Παρισιού.

Και οι δύο ισχυρές χώρες της Ε.Ε., Γερμανία και Γαλλία, έχουν βρει τον τρόπο να χαϊδεύουν τα αφτιά των πολιτών, εν μέσω πανδημίας, εστιάζοντας από τη μία στην εξωτερική πολιτική και στον χειρισμό της Τουρκίας, ενώ στο εσωτερικό μέτωπο συνεχίζουν να λαϊκίζουν, δημοσιεύοντας φωτογραφίες με μετανάστες ή με ασθενείς στα νοσοκομεία.

Μετά και τις τελευταίες Ευρωεκλογές η Άκρα Δεξιά και οι λαϊκιστές έχουν εδραιωθεί στο Ευρωκοινοβούλιο, κάτι που ήταν αναμενόμενο μετά τη δυναμική που ανέπτυξαν στην Ολλανδία, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Αυστρία αλλά και σε χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Οι λαϊκιστές ηγέτες και πολιτικοί χρησιμοποιούν τη ρητορική μίσους, τον εθνικισμό, τον ρατσισμό, τον αυταρχισμό, την παραπληροφόρηση, τη μισαλλοδοξία και τον συντηρητισμό, για να στοχοποιήσουν τους «άλλους», τους κοινωνικά αδύναμους, όπως τους πρόσφυγες/μετανάστες και τις μειονότητες γενικότερα.

Ο λαϊκισμός παρουσιάζεται σήμερα από τους εκπροσώπους του ως μια φυσιολογική δύναμη, η οποία στις δύσκολες στιγμές που περνά η ανθρωπότητα με την κρίση της πανδημίας βρίσκεται πιο κοντά στον λαό.

Η άνοδος του λαϊκισμού και της Άκρας Δεξιάς αποτελεί ανησυχητικό φαινόμενο, το οποίο λόγω και της κρίσης της πανδημίας έχει ενδυναμωθεί. Αν δεν παρθούν άμεσα αποφάσεις για στήριξη της κοινωνίας των πολιτών, η δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ελεύθερη έκφραση, οι ανθρώπινες ελευθερίες και το κράτος δικαίου πιθανότατα θα πληγούν ανεπανόρθωτα στην Ευρώπη και αυτό θα έχει πολύ σοβαρό αντίκτυπο στην πρόθεση ψήφου των πολιτών.

Ο κ. Άντρος Γ. Καραγιάννης είναι δήμαρχος Δερύνειας.

ΑΙΩΝΙΑ ευγνωμοσύνη...

Τίμησε το 1821

Η Κύπρος διά του προέδρου της Δημοκρατίας τίμησε το 1821 και τη θυσία των αγωνιστών που ενέπνευσαν την Ευρώπη. Ο Νίκος Αναστασιάδης, τόσο στο επίσημο δείπνο στο Προεδρικό Μέγαρο στην Αθήνα, όσο και την επομένη με την κατάθεση στεφάνου στον Άγνωστο Στρατιώτη, απέτισε τον οφειλόμενο φόρο τιμής. Η αναφορά του για την παρουσία της Κύπρου στον αγώνα του 1821, το ελάχιστο και για τους Έλληνες της Κύπρου που δεν γύρισαν την πλάτη στο κάλεσμα της ιστορίας. Στο πνεύμα των 200 χρόνων από τον ξεσηκωμό, η Κύπρος ήταν παρούσα στους εορτασμούς τόσο με την γαλανόλευκη φωταγώγηση δημοσίων κτιρίων-δημαρχείων σε όλες σχεδόν τις πόλεις, όσο και με άλλες εκδηλώσεις για την Παλιγγενεσία. Η φωταγώγηση της πλατείας Ελευθερίας στη Λευκωσία, καθώς και του δημαρχιακού μεγάρου της Πάφου με τους αγωνιστές του '21 έκλεψαν τις εντυπώσεις.

Οι εμμονές

Το ΑΚΕΛ κάποια στιγμή θα πρέπει να ασχοληθεί σοβαρά με τα ζητήματα κρατικής υπόστασης που επικαλείται κατά διαστήματα. Ο λόγος για την πρόταση του προέδρου της ΕΔΕΚ στο Εθνικό Συμβούλιο για συμμετοχή αγήματος της Ε.Φ. στους εορτασμούς για το 1821 και την άρνηση του γ.γ. του ΑΚΕΛ, με το σκεπτικό ότι η Κύπρος είναι ξεχωριστό κράτος. Επειδή το ΑΚΕΛ είναι κόμμα που δείχνει ιδιαίτερη σημασία σε ζητήματα ιστορικά δεν πρέπει να ξεχνά πως η Κύπρος συμμετείχε στην επανάσταση του 1821, όπως και σε άλλους αγώνες στο πλευρό της Ελλάδας και άλλων χωρών μεταγενέστερα. Τη δε συμμέτοχή της, σε κάποιες περιπτώσεις, την πλήρωσε με αίμα. Η Ε.Φ. συμμετείχε σε εορτασμούς για τη γαλλική ημέρα ανεξαρτησίας, στο Παρίσι, χωρίς να τίθενται ζητήματα ανάλογα με αυτά που τέθηκαν από τον κ. Άντρο Κυπριανού. Να μην επικαλεστώ τις πτήσεις γαλλικών, αμερικανικών και βρετανικών πολεμικών αεροσκαφών πάνω από την παρέλαση στην Αθήνα. Το ΑΚΕΛ θα πρέπει να δει τα θέματα αυτά. Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει ωριμάσει πλέον, δεν είναι στο 1960.

Τα δύσκολα

Πάντως, από δημοσκοπήσεις αυτή την περίοδο δεν πρέπει να έχουμε παράπονο, όπως επίσης παράπονο δεν πρέπει να έχουν και οι Οικολόγοι από τα ευρήματά τους. Οι περισσότερες μετρήσεις δείχνουν τους πράσινους της Κύπρου να τσιμπούν ψηφαλάκια από τους μεγάλους, ΑΚΕΛ και ΔΗΣΥ. Οι Οικολόγοι, το επόμενο διάστημα είναι βέβαιο πως θα νιώσουν την πίεση των δύο μεγάλων που δεν πρόκειται να μείνουν με σταυρωμένα τα χέρια. Και εδώ θα φανεί η μαεστρία της νέας ηγεσίας. Για τον Χαράλαμπο Θεοπέμπτου το αποτέλεσμα της κάλπης θα είναι το πρώτο δυνατό τεστ. Οι ενδείξεις είναι θετικές αλλά δεν πρέπει να του διαφεύγει πως υπάρχει αρκετός χρόνος μέχρι να ανοίξουν οι κάλπες, καθώς και πολλές παγίδες. Η συμπεριφορά του υποψηφίου του κινήματος Μιχάλη Παρασκευά, καθώς και η παραίτηση της Μελανής Σταύρου δεν έχει αφήσει και τις καλύτερες εντυπώσεις.

Από την Κύπρο έως το Καστελόριζο, τις Οινούσσες και τον Έβρο, από την Ήπειρο, τον Μοριά και την Κρήτη, τη μακρινή Αυστραλία έως και την Αμερική, όπου υπάρχουν Έλληνες το 1821 φάρος λαμπρός στην ψυχή και στις καρδιές.

Τα πορίσματα

Υπάρχουν δύο ανοιχτά ζητήματα το επόμενο διάστημα, τα οποία αναμένεται να καταστούν μέρος της προεκλογικής διαμάχης. Το πρώτο είναι το πόρισμα της Ερευνητικής για τις πολιτογραφήσεις, το οποίο αναμένεται να ανάψει φωτιές ασχέτως εάν σε αυτό καταγράφονται με οπουδήποτε τρόπο πολιτικές ευθύνες. Το δεύτερο και πιο καυτό είναι η δημοσιοποίηση ή όχι της λίστας του γενικού ελεγκτή με τα ΠΕΠ, απόφαση που αναμένεται να ληφθεί από την Ολομέλεια της Βουλής. Αν η Ολομέλεια ανάψει το πράσινο φως θα γίνει του «Κουτρούλη ο γάμος», ιδιαίτερα αν ισχύουν οι πληροφορίες που έχουν διαρρεύσει, άραγε από πού, ότι η λίστα του Οδυσσέα είναι υπερκομματική με πρώην και νυν βουλευτές καθώς και άλλα πρόσωπα με δημόσια αξιώματα.

Περαστικά

Καλά είναι τα νέα για τον διευθυντή του γραφείου Τύπου του προέδρου της Δημοκρατίας. Ο Βίκτωρας Παπαδόπουλος βρίσκεται σε απομόνωση στην οικία του στη Λεμεσό. Η κατάσταση της υγείας του περιγράφεται ως καλή, ωστόσο θα πρέπει να παρακολουθείται και το επόμενο διάστημα έως ότου συμπληρωθούν οι δεκατέσσερις μέρες. Ο κορωνοϊός χτύπησε και τον κυβερνητικό εκπρόσωπο Κυριάκο Κούσιο, ο οποίος βρισκόταν σε αυτοπεριορισμό. Πρόταση προς τον κ. Νίκο: με την πρώτη ευκαιρία καλού κακού ας κάνει και ένα αγιασμό και στη συνέχεια άπαντες όσοι περνούν την πύλη του Προεδρικού, με αρνητικό τεστ ανά χείρας. Η στήλη πάντως εύχεται στον Βίκτωρα Παπαδόπουλο και στον Κυριάκο Κούσιο ταχεία ανάρρωση και γρήγορη επιστροφή στον Λόφο. Περαστικά και στον μητροπολίτη Λεμεσού Αθανάσιο, ο οποίος επίσης δοκιμάζεται από τον ιό.

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΟΛΑΚΑΚΗΣ

«Είμαστε ασπίδα για κάθε γωνιά του τόπου μας». Μήνυμα αισιοδοξίας από τον επισμηναγό και εκ των αρχαιοτέρων της ομάδας «Ζευς» των F-16, από τη Μοίρα 343 στη Σούδα, της 115 Πτέρυγας Μάχης.

Πήρε άριστα

Η διπλωματική αποστολή της Κύπρου στην Αθήνα είχε αρκετή δουλειά πριν και ανήμερα της επετείου της 25ης Μαρτίου. Πέρα από τους εορτασμούς η πρεσβεία έπρεπε να διεκπεραιώσει την παραμονή του προέδρου της Δημοκρατίας στην Αθήνα και τη συμμετοχή του στη Σύνοδο Κορυφής μέσω τηλεδιάσκεψης, η οποία πραγματοποιήθηκε από την ελληνική πρωτεύουσα. Επειδή η πρεσβεία δεν διαθέτει την κατάλληλη τεχνική υποδομή, οι υπηρεσίες της πρεσβείας και ο πρέσβης Κυριάκος Κενεβέζος φρόντισαν μέχρι και την τελευταία λεπτομέρεια για τα πάντα και εκ του αποτελέσματος τα πήγαν περίφημα. Η τηλεδιάσκεψη πραγματοποιήθηκε από κατάλληλο χώρο του ξενοδοχείου που διέμενε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο οποίος πήρε μέρος στη Σύνοδο έχοντας στο πλευρό του τον κ. Κενεβέζο και τον Γιώργο Γιάγκου από το διπλωματικό του γραφείο.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Ο φίλος μας ο Τζο που δεν μας παρατά αλλά ούτε και μας τηλεφωνά

Δεν μας παράτησε;

Δεν το παράτησε το Κυπριακό μάς είπε ο πλανητάρχης και μας έκανε να φουσκώσουμε λίγο ακόμα. Ωστόσο, πράξεις δεν βλέπουμε, καλέ μας φίλε Τζο. Πράξεις αναμένουμε. Δεν λέω το τηλεφώνημα στον Κυριάκο ήταν μια έκπληξη και η πρόσκλησή του στον Λευκό Οίκο, όταν με το καλό τερματιστεί η πανδημία, ακόμα πιο μεγάλη έκπληξη. Το φιλαράκι σου τον Νίκος ένα τηλεφώνημα πότε θα τον πάρεις;

Τώρα που τα περνά πολύ δύσκολα και που έχει και χίλια δυο να τρέξει για το Κυπριακό που εσύ τόσο πολύ καλά το ξέρεις; Αλήθεια στην τηλεδιάσκεψη με τους «27» της Ε.Ε., του Αναστασιάδη συμπεριλαμβανομένου, όπου συμμετείχε ο Τζο Μπάιντεν υπήρξε άραγε κάποια φιλοφρόνηση, μια ενθύμηση των παλιών, καλών στιγμών στη Λεμεσό με τα σουβλάκια; Ή μήπως η επισημότητα και η πολυκοσμία όλων των Ευρωπαίων ηγετών δεν το επέτρεπε; Για να σας πω την αλήθεια μου, εγώ το ανέμενα πως πρώτος Ευρωπαίος αρχηγός, ο οποίος θα δεχόταν τηλεφώνημα θα ήταν ο Αναστασιάδης. Ψωμί και σουβλάκι φάγανε οι δυο τους στη βεράντα με την υπέροχη θέα, όπως ο Τζο αποκάλυψε στους Ελληνοαμερικανούς. Ξεχνιούνται αυτά; Ας είναι, δεν πειράζει που η πρώτη τηλεφωνική επικοινωνία ήταν με τον Κυριάκο. Δικός μας και αυτός. Φανταστήκατε να ήταν με τον Ταγίπ;

Αγχος, νεύρα, προσχέδια

Πολύ ήταν το άγχος και του Νίκου Αναστασιάδη και του Νίκου Χριστοδουλίδη για τα τελικά συμπεράσματα της συνόδου (τηλεδιάσκεψης) κορυφής της Ε.Ε. Όπως έμαθα και οι δύο το προσπάθησαν πολύ, μαζί με τον Δένδια και τον Κυριάκο να μπουν οι θέσεις Μπορέλ στα συμπεράσματα. Γι' αυτό και όταν είδαν το πρώτο προσχέδιο «τα πήραν στο κρανίο», όπως μου ανέφερε διπλωμάτης που τα «λέει». Μετά από πολλές προσπάθειες και από πολλά προσχέδια κατάφεραν τελικά να ενταχθούν οι θέσεις, «τουλάχιστον οι κόκκινες γραμμές μας» στα συμπεράσματα και να τεθεί η Τουρκία ξεκάθαρα υπό παρακολούθηση μέχρι τον Ιούνιο. Η ερώτηση μου βγήκε αυθόρμητα: Καλά αυτό δεν είχε συμβεί και για τον Μάρτιο, τη διάσκεψη δηλαδή που ολοκληρώθηκε την Πέμπτη;

Τι προτιμάς τηλέφωνο ή επίσκεψη;

Και αμέσως ήρθε και η απάντηση του διπλωμάτη: Έτσι ακριβώς έγινε. Αλλά τότε δεν είχαμε ούτε πενταμερή, ούτε την απαίτηση της Τουρκίας για αποχή της Ε.Ε. Η Πενταμερής θα είναι ουσιαστικά το πρώτο ορόσημο για να ελεγχθεί η πορεία που ακολουθεί η Τουρκία. Μετά τα συμπεράσματα της τηλεδιάσκεψης επέστρεψε η αισιοδοξία ότι η Ε.Ε. θα βρίσκεται στη Γενεύη. Για να δούμε. Πάντως, η ανακοίνωση του τουρκικού ΥΠΕΞ κάθε άλλο από συγκατάνευση και συνεργασία προμηνύει. Υπό άλλες συνθήκες και μόνο για αυτή την ανακοίνωση που λέει στην Ε.Ε. ότι δεν έχει καμιά αρμοδιότητα στα θέματα της Κύπρου, της ΑΟΖ της και στην Ανατολική Μεσόγειο θα έπρεπε να είχε φάει κυρώσεις. Θα μου πείτε, εδώ δεν επέβαλαν κυρώσεις για την Αμμόχωστο, για τις γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ και στην ελληνική υφαλοκρηπίδα και θα της επιβάλουν για μια ανακοίνωση; Και θα έχετε δίκαιο...

Στο εδώλιο το πολιτικό πρόσωπο Στο δικαστήριο οδηγείται ο πολιτικός που φέρεται να παρενόχλησε σεξουαλικά γυναίκα η οποία τον έχει καταγγείλει. Ακόμα και τώρα το κόμμα του δεν έχει βγάλει μιλιά, παρά το γεγονός ότι έχει κατονομαστεί (το κόμμα) αρκετές φορές στα ΜΜΕ. Εξακολουθούν να σφυρίζουν αδιάφορα λες και αυτά συμβαίνουν αλλού. Εάν συνέβαιναν σε άλλο κόμμα δεν θα σταματούσαν στιγμή να ζητούν τοποθέτηση και ξεκαθάρισμα της θέσης του κόμματος. Όπως εξάλλου έγινε σε άλλες περιπτώσεις για λιγότερο σοβαρά θέματα. Χωρίς να σημαίνει κατ' ουδένα λόγο ότι θεωρώ ένοχο τον πολιτικό, ο οποίος δεν έχει ακόμη δικαστεί, απλώς θυμίζω πως το συγκεκριμένο κόμμα ζητούσε πρόσφατα από τον ΘΟΚ να δημιουργήσει τέτοιες συνθήκες ώστε οι εργαζόμενοι να μπορούν με άνεση να καταγγέλλουν σεξουαλικές παρενοχλήσεις και επιθέσεις. Δάσκαλε που δίδασκες...

ΚΟΥΙΖ: Η αποστολή αγήματος από την Κύπρο στην Αθήνα για τους εορτασμούς των 200 ετών από την επανάσταση συζητήθηκε σοβαρά στο Εθνικό Συμβούλιο; Αληθεύει πως δεν ήταν μόνο ο Άντρος Κυπριανού που είχε αμφιβολίες; Για την ακρίβεια, ο Άντρος διαφώνησε ξεκάθαρα. Υπήρξε και κάποιος άλλος που φάνηκε να μην τη θεωρεί και τόσο καλή ιδέα;

Πρέπει όντως να αλλάξει το αφήγημα

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Πιάσαμε τα μέτρα και ξεχάσαμε τον άνθρωπο. Η φράση ανήκει στον Κωνσταντίνο Φελλά, επικεφαλής της ειδικής επιτροπής ψυχολογικής στήριξης και ανάκαμψης των πολιτών. Τη δανείζομαι από μια συνέντευξή του στον «Φιλελεύθερο», όπου ο ίδιος μαζί με τον κ. Τσιούτη υποστήριξαν πως πρέπει να αλλάξει το αφήγημα της πανδημίας, εννοώντας πως διαβλέπουν την ανάγκη να σταματήσουμε να μιλάμε μόνο με ψυχρούς αριθμούς και να αρχίσουμε να δείχνουμε πραγματικές ιστορίες κορωνοϊού. Σαν μια ύστατη προσπάθεια να συνειδητοποιήσουμε την ευθύνη που φέρει ο καθένας μας να συνεχίσει να τηρεί τα μέτρα, κατανοώντας το πρόβλημα. Και ναι, ίσως αυτό είναι το επόμενο βήμα, να αλλάξει το αφήγημα της πανδημίας ώστε να σταματήσει η ενημέρωση να περιορίζεται σε αριθμούς.

Διότι η πανδημία δεν αφορά μόνο στους ασθενείς αλλά σε όλους μας, δεδομένου ότι καλούμαστε καθημερινά να αντεπέξελθουμε με ένα σωρό περιορισμούς και ανατροπές που έχουν ένα σωρό ψυχολογικές παρενέργειες. Δεν πρόκειται να είμαστε οι ίδιοι και δεν ξέρω αν αυτό θα έπρεπε να είναι πλέον το ζητούμενο. Δεν ανατρέπεται μόνο η καθημερινότητά μας και δεν περιορίζονται μόνο οι ελευθερίες μας, αλλά ερχόμαστε αντιμέτωποι με την ίδια την ευθραυστότητά μας και συνάμα με τις πραγματικότητες πάνω στις οποίες επιλέξαμε να χτίσουμε τη ζωή μας.

Κι αυτός ο συνδυασμός, ευθραυστότητας και πραγματικοτήτων, ενέχει σωρεία ψυχικών διεργασιών τις οποίες και όταν δεν είμαστε προετοιμασμένοι να διαχειριστούμε, υπάρχει ο κίνδυνος να χάσουμε την ισορροπία μας, καθώς και ο κίνδυνος να μην μπορούμε να διακρίνουμε το αληθινά σημαντικό από το λιγότερο σημαντικό. Και γι' αυτό είναι όντως επείγουσα η ανάγκη να ξεφύγουμε από τους αριθμούς και να αρχίσουμε να μιλάμε ανθρώπινα. Γιατί μόνο όταν μιλήσουμε ανθρώπινα θα συνειδητοποιήσουμε τις διαστάσεις της πανδημίας και θα αντιληφθούμε πως οφείλουμε να δρούμε κατόπιν βαθιάς ενδοσκόπησης. Όπως χαρακτηριστικά είπε ο κ. Φελλάς ο κόσμος μας έχει αναποδογυριστεί βίαια και βρίσκεται σε ένα άγνωστο τοπίο. Και γι' αυτό επείγεται να αρχίσουμε –όπως ανάφερε– να δείχνουμε την αλήθεια για να κατανοεί ο κόσμος το πρόβλημα και να φτάσει σε εκείνα τα σημεία συνειδητότητας, ώστε ο ίδιος να επιλέγει να τηρεί τα μέτρα προστασίας.

Και σε αυτή την συνειδητότητα δεν πρόκειται να φτάσουμε, αν εξακολουθήσουμε να μιλάμε με ψυχρούς αριθμούς θετικών περιστατικών, νοσηλευομένων, θανάτων, υποκείμενων νοσημάτων, διότι αυτά πλέον περνούν μπροστά μας σαν πίνακες στατιστικής, αποστραγγισμένα από τις ανθρώπινες ιστορίες που κουβαλούν, περνούν μπροστά μας σαν πίνακες στατιστικής, αποστραγγισμένα από τις ανθρώπινες ιστορίες που κουβαλούν, τις αγωνίες, τους φόβους, τα ψυχολογικά σκαμπανεβάσματα και τις απώλειες ζωών.

Και αυτή την αλλαγή αφηγήματος οφείλουν πρωτίστως να την κάνουν τα ΜΜΕ και δη τα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων, τα οποία αρκούνται στην παράθεση αριθμών και δεν συνειδητοποιούν το καθήκον που τους βαρύνει να συνεισφέρουν στην απόκτηση αυτής της συνειδητότητας. Αυτή η πανδημία δεν είναι απλώς μια τρομακτική συνθήκη που κάποια στιγμή θα φύγει και θα επανέλθει η «κανονικότητά» μας. Αυτός είναι ένας μύθος που όσο πιο νωρίς τον αντιληφθούμε ως τέτοιο τόσο πιο επείγουσα θα καταστήσουμε εμείς οι ίδιοι την ανάγκη για μια ενδοσκόπηση στις πραγματικότητές μας και μια κατανόηση του προβλήματος.

Και με δεδομένο ότι διανύουμε μια προεκλογική περίοδο που ο λαϊκισμός μετατρέπει ακόμα και αυτή την πανδημία σε αντιπολιτευτικό όπλο, προδίδοντας την ανικανότητα των πολιτικών αρχηγών να εστιάσουν στην ουσία της συνθήκης στην οποία ζούμε, η αλλαγή του αφηγήματος επιβαρύνει ακόμη περισσότερο τα ΜΜΕ, τις επιστημονικές ομάδες αλλά και το ίδιο το Υπουργείο Υγείας. Αν στόχος μας είναι όντως η έξοδος από την πανδημία με όσο το δυνατό λιγότερα θύματα και όχι μόνο από τον ιό, όπως χαρακτηριστικά είπε ο κ. Φελλάς, αλλά και από τις επιπτώσεις της πανδημίας και των μέτρων, αυτό θα επιτευχθεί μόνο αν αναγνωρίσουμε τις αβεβαιότητες της πανδημίας και αν ορίσουμε την νέα μας καθημερινότητα με ειλικρίνεια. Μιλώντας ανθρώπινα, μιλώντας για ανθρώπους.

elenixenou11@gmail.com

EPA/JESSICA PASQUALON

Μαθητές, δάσκαλοι και γονείς διαμαρτύρονται για την τηλεκπαίδευση στο Τορίνο της Ιταλίας.

Το πολιτικό έλλειμμα

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Κάποιος γίνεται ηγέτης, είχε γράψει κάποτε ο Μίμης Ανδρουλάκης, όταν το εσωτερικό του ρολόι συγχρονίζεται με το ρολόι της ιστορίας. Δεν γνωρίζω αν είναι η εποχή μας που δεν γεννά ηγέτες, αν αυτοί δεν υπάρχουν ή απλώς το δικό τους ρολόι δεν συγχρονίζεται με αυτό της ιστορίας. Το σίγουρο είναι πως σε μία περίοδο πολιτικού ελλείμματος και η κοινωνία και η παρούσα πολιτική ηγεσία ανακαλούν το παρελθόν. Κάποτε εξιδανικεύοντάς το, άλλες φορές προχωρώντας –ας μας επιτραπεί ο όρος– και σε καπηλεία.

Αν κάποιος για παράδειγμα, έκανε μία βόλτα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης την εβδομάδα που πέρασε θα παρατηρούσε πως πλειάδα μελών, στελεχών και υποψηφίων βουλευτών του ΔΗΣΥ αναρτούσαν φωτογραφίες τους μαζί με τον Τάσο Μητσόπουλο. Όλοι είχαν εξάρει το ήθος του, που «τόσο λείπει από την πολιτική σκηνή», άλλοι υπογράμμιζαν τη μετριοπάθεια και την ευγένεια που τον διακατείχε και οι τολμηροί έκαναν λόγο ακόμα και για δικό του πολιτικό ρεύμα που τους άφησε κληροδότημα.

Δεν γνωρίζω, αν είχε δικό του πολιτικό ρεύμα ο Μητσόπουλος. Όλοι όμως είχαν ανάγκη να ταυτιστούν μαζί του. Να ταυτιστούν προφανώς με το πολιτικό του ήθος, σε μία περίοδο που κάτι τέτοιο μάλλον δεν ευδοκιμεί στο πολιτικό μας σύστημα. Και βεβαίως ο Τάσος Μητσόπουλος δεν είναι η εξαίρεση, καθώς το πιο τρανταχτό παράδειγμα αποτελεί ο ιδρυτικός ηγέτης του κόμματος Γλαύκος Κληρίδης.

Την κληριδική σχολή σκέψης, τις κληριδικές αρχές και αξίες, κατάφερε με κάποιο παράδοξο τρόπο να τις οικειοποιείται τόσο το φιλελεύθερο ακροατήριο του κόμματος όσο και το συντηρητικό. Και προτού προχωρήσουμε στην ουσία, είναι ίσως καλό στο μέλλον να συζητήσουμε για το πώς ένα κόμμα, το οποίο ιδρύθηκε αντιτασσόμενο στην προσωπολατρεία προς τον Μακάριο, που επαγγέλλεται τον φιλελευθερισμό, τον εκσυγχρονισμό και την πρόοδο των ιδεών, εγκλωβίζεται στο να λατρεύει πρόσωπα.

Είναι όμως θέμα προσώπων, δικαίωσης των αποθανόντων, εξιδανίκευσης του παρελθόντος, οι λανθασμένες πολιτικές ο λόγος που η σημερινή πολιτική κατάσταση επιδεινώνεται; Ίσως όλα τα παραπάνω. Έχουμε ως αποτέλεσμα λοιπόν τον Σπύρο Κυπριανού από συνωμοσιολόγο να αναβαπτίζεται οραματιστής, ο Τάσσος Παπαδόπουλος από απορριπτικός να παίρνει προεκτάσεις εθνάρχη, ο Γλαύκος Κληρίδης των S-300 να αποτελεί εκπρόσωπο του πατριωτικού ρεαλισμού και τον Δημήτρη Χριστόφια που μετά το Μαρί ξεσήκωσε πορείες έξω από το Προεδρικό, να χαρακτηρίζεται κυνηγημένος λόγω των πολιτικών του πεποιθήσεων.

Ίσως λοιπόν οι συναγερμικοί σήμερα να τηρούν αποστάσεις ασφαλείας από τον επί 20 χρόνια ηγέτη τους και επί δύο θητείες αρχηγό κράτους Νίκο Αναστασιάδη και τον Αβέρωφ Νεοφύτου, επιλέγοντας τον Κληρίδη και τον Μητσόπουλο, ίσως όμως σε πενήντα χρόνια από σήμερα η σημερινή απαξίωσή τους να αλλάξει άρδην. Ίσως ο Νίκος Αναστασιάδης να δοξάζεται για τον ρεαλισμό του, ο Αβέρωφ Νεοφύτου για τη σοφία του, ο Νικόλας Παπαδόπουλος για τη διεκδικητικότητά του και ο Άντρος Κυπριανού να χειροκροτείται για την διορατικότητά του.

Το θέμα είναι τώρα τι γίνεται. Όλη αυτή η αμετροέπεια, ο παροξυσμός, η υποκρισία των αντιπάλων, όταν πρόκειται για αποθανόντες, κρύβει κάτι: την σημερινή πολιτική ένδεια. Και λέμε ένδεια, γιατί μία ανασκόπηση των δημοσκοπήσεων καταδεικνύει πως οι σημερινοί πολιτικοί ηγέτες δεν πείθουν ούτε το δικό τους ακροατήριο! Όσοι λοιπόν νιώθουν την ανάγκη να επικαλούνται το ήθος του Μητσόπουλου, τον ρεαλισμό του Κληρίδη, τον πατριωτισμό του Τάσσου, την ανθρωπιά του Χριστόφια θα πρέπει να μας πουν τι τους δίδαξε η ιστορία τους. Χωρίς ασθενή ή επιλεκτική μνήμη βεβαίως, αλλά και με σεβασμό. Σεβασμό προς τους αποθανόντες αλλά και προς τον ίδιο τον εαυτό τους.

Θα πρέπει να δουν τι παρακαταθήκη θα αφήσουν οι ίδιοι για το μέλλον. Γιατί καλό το μνημόσυνο, καλές οι αναρτήσεις για τον Αυξεντίου και τον Παλληκαρίδη με την υπογραφή των υποψηφίων από κάτω, καλή και η εθνική υπερηφάνεια ανεμίζοντας σημαίες, αλλά αν θέλουμε να αποδώσουμε τιμές για το ένδοξο παρελθόν μας και να τιμήσουμε τα πολιτικά πρόσωπα που άφησαν τη δική τους ιστορία, ας αρχίσουμε να γράφουμε και εμείς τη δική μας ιστορία. Σταματώντας να σπαταλούμε απλώς το όποιο πολιτικό απόθεμα μάς άφησαν και αποδεικνύοντας μέρα με τη μέρα τη δική μας πολιτική γύμνια.

economidoum@kathimerini.com.cy

Μια φευγαλέα ματιά στον καθρέφτη

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Θυμάται κανείς τα ονόματα των γυναικών που μακέλεψε ο Μεταξάς; Εγώ πάντως τα είχα ξεχάσει, ώσπου διάβασα προχθές πως «ουδείς θα παραπεμφθεί ενώπιον της δικαιοσύνης για παράλειψη καθήκοντος». Μάλιστα. Ουδείς λοιπόν. Κι ας μην αναζήτησαν τις Μαρί Ρόουζ, Μαρικάρ Βαλδέζ, Σιέρα, Αριάν Παλάνας, Κάχτα Ανού, Λίβια Φλορεντία και Έλενα Μπουνέα. Επειδή προφανώς δεν τις έλεγαν Αργυρώ ή Ελπίδα, κάτι ελληνικό τέλος πάντων που θα σήμαινε πως εκεί έξω υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι τις περιμένουν.

Τη γυναίκα που βρέθηκε σε μια σακούλα στη νεκρή ζώνη επίσης δεν γνωρίζω πως τη λένε. Μπορεί και να μην το είπαν, αλλά και να το ανέφεραν υποθέτω είμαστε όλοι αρκετά υποψιασμένοι πια ώστε να ξέρουμε πως γυναίκες σαν κι αυτήν είναι καταδικασμένες στη λήθη. Είχανε κρύψει το πτώμα της σε έναν αγωγό κοντά στα φώτα του Καλησπέρα και έπειτα, άγνωστο γιατί, το μετέφεραν στη νεκρή ζώνη. Ένας γεωργός το ξέθαψε ενώ ξεχέρσωνε το χωράφι του. Πέντε μήνες ήταν κρυμμένο το πτώμα. Και δεν ανησύχησε κανείς, δεν έψαξε κανείς, δεν ασχολήθηκε κανείς. Γιατί βεβαίως «ουδείς» είχε υποχρέωση να το πράξει σύμφωνα με τα επίσημα πορίσματα. Αλλά κυρίως επειδή όσοι πονούν τις γυναίκες αυτές βρίσκονται κάπου μακριά, αδύναμοι να πιάσουν την άκρη του νήματος που θα οδηγήσει στον άνθρωπό τους.

Καλό είναι να το εμπεδώσουμε αυτό. Ότι δηλαδή οι κοπέλες που μας καθαρίζουν και προσέχουν τα παιδιά μας ή τη μάνα μας, έχουν επίσης παιδιά και μάνα. Και μια ζωή. Μισερή ζωή, αλλά πάντως ζωή. Το ίδιο κι αυτοί που δουλεύουν στα βενζινάδικα ή στις οικοδομές. Ανασφάλιστοι μεν, με τρεις κι εξήντα για αμοιβή, αλλά με μια μάνα και έναν πατέρα να τους περιμένει πίσω στην πατρίδα. Καλό είναι επίσης να θυμόμαστε ότι κανείς από αυτούς δεν θα άφηνε τον τόπο του, αν δεν είχε ανάγκη. Για ένα κομμάτι ψωμί έστω. Ή για αυτά τα 500 ευρώ τον μήνα που θα θρέψουν ολόκληρη οικογένεια. Ακόμα χειρότερα είναι τα πράγματα για εκείνους που τους ξέβρασε στις ακτές μας ο πόλεμος. Ή ο φόβος για επιβίωση. Ή ακόμα η ανάγκη για απλή επιβίωση. Ποιος ανεβαίνει σε μια βάρκα για να ταξιδέψει στο άγνωστο; Μονάχα ο απελπισμένος. Έχει αξία λοιπόν να τα θυμόμαστε αυτά, ειδικά όταν ανασύρονται από τη γη πτώματα γυναικών χωρίς όνομα.

Να τα θυμόμαστε και να κοκκινίζουμε από ντροπή, όταν μοστράρουμε τα φιλάνθρωπά μας συναισθήματα, αλλά στο σουμάρισμα της ζωής μας αποδεικνυόμαστε κατώτεροι των περιστάσεων. Δεν θεωρητικολογώ πιστέψτε με. Ο τόπος είναι μικρός άλλωστε και γνωριζόμαστε. Γιατί η κυρία που περιφέρει τις αγαθοεργίες της συλλέγοντας χρήματα για τους πεινασμένους, ξέρουμε πώς συμπεριφέρεται στους αλλοδαπούς που δουλεύουν γι' αυτήν. Ξέρουμε τις προσβολές, ξέρουμε ότι υπάρχουν καταγγελίες, όλα τα ξέρουμε όμως κοροϊδεύουμε τους εαυτούς μας με το χυδαιότερο των επιχειρημάτων: ότι ο σκοπός αγιάζει τα μέσα. Κατά τον ίδιο τρόπο, δεν ήταν δύσκολο εντέλει να μάθουμε τους ιδιοκτήτες πολυκατοικίας στη Λευκωσία, οι οποίοι αρνούνται πεισματικά να ενοικιάσουν τα διαμερίσματά τους σε ξένους. Κι ας είναι περιπτώσεις υπεράνω πάσης υποψίας, με δημοκρατικές μάλιστα περγαμηνές. Κινδυνεύουμε να πνιγούμε από την μπόχα της υποκρισίας, αλλά εμείς συνεχίζουμε να καμωνόμαστε τους ανήξερους και να μηρυκάζουμε φτηνές συναισθηματολογίες στα πληκτρολόγιά μας.

Το ήθος μας μετριέται στο προσωπικό μας διά ταύτα. Εκεί που οι ξένοι βρίσκονται στη δούλεψή μας ή κατοικούν στο διπλανό σπίτι. Όπου η ανεκτικότητα και η αλληλεγγύη δεν είναι αόριστες έννοιες αλλά αφορούν στην αληθινή μας ζωή. Ο ρατσισμός έχει πολλές μορφές. Ενίοτε και ύπουλες, καμουφλαρισμένες πίσω από εράνους, δωρεές και ψυχοπονιάρικες αναρτήσεις στα κοινωνικά δίκτυα. Παραμένει ωστόσο ωμός, απεχθής, ρατσισμός, ο οποίος μολύνει το σώμα της κυπριακής κοινωνίας. Όσο χάνονται γυναίκες που δεν τις αναζητεί κανείς και όσο σε αυτό τον τόπο επιβιώνει ο «ουδείς», κάτι σάπιο υπάρχει στο μικρό μας βασίλειο. Λίγη ειλικρίνεια χρειάζεται για να το παραδεχτούμε και λίγη παραπάνω δύναμη για να ρίξουμε μια φευγαλέα ματιά στον καθρέφτη.

stavros.christodoulou@gmail.com

Πρώτα υπέρ πίστεως και ύστερα υπέρ πατρίδος

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Θαύμα του Χριστού και της Παναγίας πρέπει να ήταν και η επανάσταση του 1821 στην Ελλάδα, όπως και ο αγώνας της ΕΟΚΑ 1955-59. Διαβάζοντας τα ιστορικά γεγονότα, όχι μόνο τις πολεμικές μάχες, συνταρασσόμαστε από τα φρικτά λάθη και πάθη των πρωταγωνιστών, τα ανομολόγητα εγκλήματα ηγετίσκων και τις απίστευτες μικρότητες τυχοδιωκτών. Ωστόσο, το αίμα των λίγων και αγίων, φαίνεται ότι αρκούσε για να σώσει τους πολλούς.

Ο Βασίλης Μιχαηλίδης έγραψε με περισσή σοφία στο ποίημά του για την 9η Ιουλίου του 1821, ένα ποίημα το οποίο θα μπορούσε κάλλιστα να αποτελέσει και τον Εθνικό Ύμνο. «Παρά το γαίμαν τους πολλούς, έν' κάλλιον του 'πισκόπου. Η Ρωμιοσύνη έν' φυλή συνόκαιρη του κόσμου, κανένας δεν εβρέθηκεν για να την-ι ξηλείψει, κανένας, γιατί σκέπει την 'που τ' άψη ο Θεός μου. Η Ρωμιοσύνη έν' να χαθεί, όντας ο κόσμος λείψει!» Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης έβαλε τον Σταυρό στην πρώτη σημαία, την οποία πρόχειρα κατασκεύασε και έλεγε: «Όταν πήραμε τα όπλα, πρώτα είπαμε υπέρ πίστεως και ύστερα υπέρ πατρίδος».

Ο σπουδαίος Διονύσης Σαββόπουλος έγραψε για την επέτειο της Εθνικής Παλιγγενεσίας: «Στις μέρες μας είναι μόδα η απομυθοποίηση. Είναι ο νέος ναρκισσισμός. Οι αγωνιστές του '21 ήταν άνθρωποι τραχείς και μάλιστα με όλα τα στραβά και ανάποδα του κόσμου, αλλά στη δεδομένη στιγμή γίνανε πλάσματα που δέχονται να θυσιαστούν και να πεθάνουν για κάτι που πιστεύουν ανώτερο: για την ελευθερία ή την Αγία Τριάδα ή την πατρίδα ή την περηφάνεια του προσώπου μπροστά στην κοινότητα. Δηλαδή ήταν σαν εμάς, ενώ ήταν ήρωες. Ή, αν προτιμάτε, ήταν ήρωες ενώ ήταν σαν εμάς. Αυτή είναι η αλήθεια....»

Ο άγιος αγιογράφος και συγγραφέας ο Φώτης Κόντογλου έγραψε ότι: «Η Ελληνική Επανάσταση είναι η πιο πνευματική επανάσταση που έγινε στον κόσμο. Είναι αγιασμένη. Στην Πόλη κρεμάστηκε ο πατριάρχης Γρηγόριος, ανοίγοντας πρώτος το μαρτυρολόγιο της Επανάστασης. Ο Αθανάσιος Διάκος πολέμησε σαν νέος Λεωνίδας και σουβλίστηκε για την πίστη του. Στην Τριπολιτσά κλειστήκανε στη φυλακή κατά την Επανάσταση οι δεσποτάδες του Μοριά και οι περισσότεροι πεθάνανε με αβάσταχτα μαρτύρια. Το ίδιο και στην Πόλη, φυλακωθήκανε και κρεμαστήκανε πολλοί δεσποτάδες».

Η σπουδαία βυζαντινολόγος Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ ανέφερε ότι: «Το 2021 είναι μια καλή ευκαιρία ανατροφοδότησης για το μέλλον. Ας μην ξεκινήσουμε πάλι τις δοξολογίες ότι είμαστε οι καλύτεροι της παρέας, ο περιούσιος λαός. [...] Και κανένας λαός δεν αντέχει τόση μεγαλειώδη Ιστορία όπως αυτή που διαθέτει η χώρα μας. [...] Ελπίζω το 2022 να τιμήσουμε και τα 100 χρόνια από το 1922 και τη Μικρασιατική Καταστροφή».

Οι καταστροφές, οι ήττες και οι ταπεινώσεις, εναλλάσσονταν με τις νίκες, τις δοξασμένες στιγμές, αλλά και τα μεγαλεία ψυχής, καθ' όλη τη διάρκεια της επανάστασης του 1821, αλλά και του αγώνα της ΕΟΚΑ. Η Θεία Πρόνοια κατά τους πιστούς, ή ο από μηχανής θεός κατά άλλους, την ώρα τη δύσκολη, έφερε τις μεγάλες δυνάμεις και έσωσαν και την Ελλάδα και την Κύπρο. Το 1827 στη ναυμαχία του Ναβαρίνου, η Μεγάλη Βρετανία, η Γαλλία και η Ρωσία, διέλυσαν τον οθωμανικό στόλο και δημιούργησαν το ελληνικό κράτος, για τα δικά τους συμφέροντα. Και την ώρα της διάλυσης της ΕΟΚΑ, όπως παραδέχονται ιστορικοί και αγωνιστές, ήρθαν οι συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου, για να φέρουν το «νενικήκαμεν» του Μακαρίου και να ικανοποιηθούν και τα συμφέροντα των Βρετανών. Ωστόσο, οι εγωισμοί, τα πάθη, οι μικρότητες και οι προδοσίες έφεραν λίγα χρόνια αργότερα τη δολοφονία του Ιωάννη Καποδίστρια και το πραξικόπημα του αρχιεπισκόπου Μακαρίου και μαζί, πολλά βάσανα, πολλές ήττες, πολλές ταπεινώσεις.

Διαβάζοντας ιστορικά ντοκουμέντα για την Επανάσταση του 1821 και τον αγώνα της ΕΟΚΑ, μαθαίνοντας «πικάντικες» λεπτομέρειες, αλλά και ακούγοντας ανομολόγητες ιστορίες από ανθρώπους, οι οποίοι βρίσκονται στο κατώφλι της αθανασίας, το μόνο το οποίο μπορεί να πει κανείς είναι ότι ο κάθε άνθρωπος μπορεί να είναι και μικρός και μέγας. Και σήμερα τα ίδια. Μεγάλα λόγια για τη λύση του Κυπριακού, την ώρα που τα σκάνδαλα μολύνουν ψυχές και σώματα. Το μόνο που μπορεί να πει κανείς και σήμερα είναι: «τα αδύνατα παρά τοις ανθρώποις, δυνατά παρά τω Θεώ εστίν...».

kaparispan@yahoo.gr

Οι χούλιγκαν της Ιστορίας

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Μία φορά γιόρτασε η πατρίδα μας τα 200 χρόνια της. Θα ήλπιζε κανείς ότι για 24 ώρες θα υπήρχε μια άτυπη εκεχειρία. Στο βρισίδι και στον διχασμό. Ακόμη και στους πολέμους οι εχθροί σέβονται τις μεγάλες γιορτές. Ομως όχι. Κάποιοι στάθηκαν αντάξιοι μιας μακράς παράδοσης, που θέλει τον διχασμό κομμάτι του DNA μας. Στα όνειρά τους ντύνονται Κολοκοτρώνηδες, Βελουχιώτηδες, ό,τι να 'ναι. Ψαρεύουν στα θολά νερά μιας εξαιρετικά ταλαιπωρημένης κοινωνίας, που έχει φθάσει στα απόλυτα όριά της με την πανδημία. Και ήταν κακή, πολύ κακή, σύμπτωση ότι τα 200 χρόνια μας συνέπεσαν με αυτή την πρωτόγνωρη κρίση. Πολύς κόσμος δεν ήθελε καν παράτες τώρα.

Οσο θυμωμένος και αν είναι αυτός ο λαός όμως, όσο και να μην ανέχεται μισό στραβοπάτημα από τους ηγέτες του, μοιράζεται κάποιες αξίες που μένουν εκεί, βρέξει - χιονίσει. Κανείς δεν θα τον κάνει να νιώσει άσχημα ή να ζητήσει συγγνώμη επειδή συγκινείται αντικρίζοντας την ελληνική σημαία ή ακούγοντας το βαρύ περπάτημα των ευζώνων. Αριστερός, δεξιός, κεντρώος, τα νιώθει αυτά σαν στοιχεία της ταυτότητάς του. Οποιος θέλει να του βάλει την ταμπέλα του χουντικού ή του φασίστα σπέρνει σε χωράφι που δεν τον σηκώνει αυτόν τον σπόρο. Κάποιοι εξυπνάκηδες μπερδεύουν τον υπερεπικοινωνιακό ναρκισσισμό τους με τα λάβαρα της Επανάστασης.

Εχουμε μπει σε μια επικίνδυνη περίοδο.

Τα χρόνια της Μεταπολίτευσης μάθαμε –υποτίθεται– το μάθημά μας. Είχαμε αποφασίσει όλοι μαζί ως έθνος να θάψουμε τα μαχαίρια και τους δαίμονες του παρελθόντος. Τώρα κάποιοι τα ξεθάβουν και με τρόπο χουλιγκανικό κάνουν φασαρία. Ο κίνδυνος είναι να μας κάνουν όλους χούλιγκαν. Γιατί, πια, στον νέο δημόσιο διάλογο δεν ακούγεται παρά όποιος βρίζει, λασπώνει, φτύνει. Ο κίνδυνος είναι οι ακρότητες να μας πάνε όλους στα άκρα. Το νιώθω ήδη γύρω μου. Ανθρωποι ήρεμοι και συνετοί αρχίζουν να εκφράζονται με οργή και να μετακινούνται πολιτικά προς τα άκρα. Σε ένα «γήπεδο» όπου όλοι φέρονται σαν χούλιγκαν, είτε συμπεριφέρεσαι με τον ίδιο τρόπο είτε απλά δεν πας.

Το να μείνεις μακριά από το γήπεδο δεν είναι λύση, προφανώς. Θα υπερασπιστούμε αυτά που πιστεύουμε και τα αυτονόητα, τα ιστορικά και τα αξιακά. Θέλουμε μια μοντέρνα κοινωνία, με σεβασμό στη διαφορετικότητα, και το νεωτερικό μπολιασμένο με την παράδοσή μας. Οι συνεχιστές του πρωισμού της Επανάστασης είναι οι φύλακες των συνόρων μας, οι γιατροί και οι νοσηλευτές που φυλάνε Θερμοπύλες κάθε νύχτα, οι άνδρες των Ενόπλων Δυνάμεων που τα δίνουν και αυτοί όλα με ελάχιστη ανταμοιβή, οι επιχειρηματίες που στάθηκαν όρθιοι παρά την κρίση και την πανδημία, τα παιδιά των νεοφυών επιχειρήσεων που θα βοηθήσουν να απαλλαγεί ο τόπος από το χρέος και τη μιζέρια. Αυτά για τώρα. Οσο για την Ιστορία μας, είμαστε τυχεροί γιατί βρεθήκαμε στη σωστή πλευρά της κατά τον αγώνα της Ανεξαρτησίας, στις αρχές του 20ού αιώνα, όταν η Ελλάδα μεγάλωσε θεαματικά, το 1944 όταν η Ελλάδα απέφυγε να γίνει Βουλγαρία, το 1979 όταν μπήκαμε στον στενό πυρήνα της Ευρώπης.

Κανείς δεν είχε την πρόθεση να ξεκινήσει μεταχρονολογημένους, ανιστόρητους και μοιραίους καβγάδες. Τα είχαμε λύσει αυτά τα υπαρξιακά ζητήματα προ πολλών ετών. Αλλά δεν μπορούμε και να είμαστε δέσμιοι μιας κακώς εννοούμενης ευπρέπειας και ενοχικών συμπλεγμάτων που έχουν απαντηθεί εξαντλητικά. Φτάνει.

«Πρώτα η Αμερική» με άλλα λόγια

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Οταν ο τέως πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ εξήγγειλε και έθεσε σε εφαρμογή το δόγμα «Πρώτα η Αμερική», κατηγορήθηκε για αντισυμμαχική συμπεριφορά από την Ευρώπη και φυσικά από τους Δημοκρατικούς των Ηνωμένων Πολιτειών. Επί της ουσίας ο κ. Τραμπ απαιτούσε –με τρόπο αντιδιπλωματικό– από τους Ευρωπαίους συμμάχους της Ουάσιγκτον να τηρήσουν τις οικονομικές υποχρεώσεις τους προς το ΝΑΤΟ. Και ως προς αυτό το θέμα είχε δίκιο.

Σε αντίθεση με την πολεμική ρητορική του προκατόχου του, ο σημερινός πρόεδρος Τζο Μπάιντεν υποσχέθηκε την αναθέρμανση των σχέσεων των ΗΠΑ με τους υπερατλαντικούς συμμάχους τους. Αλλά το δόγμα «Πρώτα η Αμερική» ισχύει απολύτως επί της προεδρίας του, με διαφορετική ρητορική διατύπωση. Αποκαλυπτική επ' αυτού ήταν η τοποθέτηση του Αμερικανού υπουργού Εξωτερικών Αντονι Μπλίνκεν στο ΝΑΤΟ, όπου απεριφράστως άσκησε άμεση πίεση στο Βερολίνο να ακυρώσει την κατασκευή του αγωγού φυσικού αερίου Nord Stream 2, που ενώνει τη Γερμανία με τη Ρωσία.

Στην πραγματικότητα, δεν ήταν δυνατόν να συμβεί αλλιώς. Ο ισχυρότερος εταίρος μιας συμμαχίας διαμορφώνει την πολιτική κατά τα συμφέροντά του και απαιτεί να γίνει σεβαστός. Ετσι λοιπόν, ο κ. Μπάιντεν εξήγγειλε μια πολιτική που θα μειώσει την ισχύ της Κίνας και της Ρωσίας, και ταυτοχρόνως θα ευθυγραμμίσει την Ε.Ε. με τις στρατηγικές επιλογές της Ουάσιγκτον.

Από μιαν άποψη πρόκειται για δόκιμη επιδίωξη από πλευράς των ΗΠΑ, καθώς στην Ιστορία του ανθρώπου αυτό συνέβαινε και θα συμβαίνει πάντα. Με αυτόν τον τρόπο ο κ. Μπάιντεν θέτει βεβαίως σε δοκιμασία τις δυνατότητες που θεωρεί ότι διαθέτουν οι Ηνωμένες Πολιτείες. Ενώ οι ευρασιατικές δυνάμεις που έχουν στοχοποιηθεί από την Ουάσιγκτον είναι αναγκασμένες να δοκιμάσουν τις αντοχές των αντιδράσεών του. Η όλη διαδικασία προϋποθέτει δημιουργία κλίματος ψυχροπολεμικού.

Καμία δύναμη στο παρελθόν δεν ήταν δυνατόν να στηρίξει την όποια αντιπαράθεσή της αποκλειστικώς σε λόγους υλικού συμφέροντος, εξ ου και η συνεχής επίκληση αρχών ηθικής διαστάσεως. Η τσαρική Ρωσία είχε αναλάβει την υπεράσπιση των συμφερόντων των χριστιανών στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, προωθώντας φυσικά τις επεκτατικές της βλέψεις. Οι Αψβούργοι αναλάμβαναν διάφορες αποστολές. Σε πρώτη φάση τη διάσωση της Ευρώπης από τους Οθωμανούς. Στη συνέχεια ετέθησαν επικεφαλής της Αντιμεταρρυθμίσεως προς διάσωση της ρωμαιοκαθολικής πίστεως από τους διαμαρτυρομένους. Και έπειτα από τη συντριβή του Βοναπάρτη, ανέλαβαν τη συντριβή των επαναστατικών κινημάτων, που απειλούσαν την πολιτική και ηθική τάξη της Ευρώπης.

Η Βρετανία, ως πολιτικά η πλέον χειραφετημένη χώρα, συνεδύαζε την εξωτερική πολιτική της με την προαγωγή του κοινοβουλευτισμού και της δημοκρατίας, που ενίοτε είχε αποσταθεροποιητικές συνέπειες. Αυτή την πολιτική ακολουθούν και οι Αμερικανοί με τον δικό τους τρόπο έναντι της Ρωσίας και της Κίνας. Αυτή είναι η ηθική βάση της σημερινής αντιπαραθέσεως. Είναι άγνωστο πού θα οδηγηθεί το όλο εγχείρημα. Πάντως όχι σε ήττα της Ουάσιγκτον. Το ποσοστό επιτυχίας της επιλογής του κ. Μπάιντεν είναι άγνωστο ακόμη.

Οι Μεγάλες Δυνάμεις

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Πολεμικά αεροσκάφη των ΗΠΑ, της Γαλλίας και της Βρετανίας στον ουρανό της Αθήνας, πολεμικά πλοία της Αμερικής, της Γαλλίας και της Ρωσίας σε ελληνικά λιμάνια, έδωσαν ξεχωριστή σημασία στη στρατιωτική παρέλαση της 200ής επετείου της αρχής του Αγώνα της Ελευθερίας. Δήλωναν την παρουσία των τριών Μεγάλων Δυνάμεων που εξασφάλισαν τη νίκη των Ελλήνων τότε και –στην περίπτωση των ΗΠΑ– αυτής που αποτελεί βασικό σύμμαχο ακόμη σήμερα. Την ίδια ημέρα, η συμμετοχή του πρωθυπουργού στο Συμβούλιο των ηγετών των 27 χωρών-μελών της Ε.Ε. ανέδειξε μιαν άλλη πτυχή της σχέσης των Ελλήνων με τις μεγάλες δυνάμεις: εδώ και 40 χρόνια, η Ελλάδα των 11 εκατ. ανθρώπων είναι κομμάτι μιας τεράστιας οικονομικής και πολιτικής δύναμης. Η σχέση με την Ε.Ε. είναι εθνική επιλογή, δεσμός μεταξύ ελεύθερων κρατών. Προσδίδει στήριξη, ασφάλεια και προοπτικές στο έθνος, χωρίς το τίμημα του εξαρτημένου σε μιαν άνιση συμφωνία, όπως αυτές με τις «παλιές» Μεγάλες Δυνάμεις.

Τα 200 χρόνια εξάρτησης από μεγάλες δυνάμεις για ασφάλεια, για βοήθεια την ώρα του αδιεξόδου, έχουν αφήσει βαθιά σημάδια στην εθνική συνείδηση, στη δημόσια συζήτηση. Από τη μία, είμαστε υπερήφανοι για τους ισχυρούς φίλους μας (παρά τις διαφωνίες αυτών που υποστηρίζουν την «ανεξαρτησία» ή κάποια άλλη δύναμη), από την άλλη, η εξάρτηση μας προκαλεί δυσφορία. Παραπονιόμαστε όταν κάποια μεγάλη δύναμη δεν ανταποκρίνεται επαρκώς στις ανάγκες μας ή όταν οι απαιτήσεις της είναι δυσανάλογα μεγάλες. Οι σχέσεις με τις μεγάλες δυνάμεις περιπλέκουν και τις μεταξύ μας σχέσεις. Ο ανταγωνισμός μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων καθόρισε, σε μεγάλο βαθμό, την πορεία του απελευθερωτικού αγώνα. Μετά, και όταν οι ίδιες οι Δυνάμεις δεν παρενέβαιναν στις εσωτερικές υποθέσεις των Ελλήνων, οι Ελληνες πολιτικοί υποδύονταν τους εκπροσώπους τους για να ενισχύσουν την επιρροή τους εναντίον των αντιπάλων. Ετσι, το Γαλλικό, Αγγλικό και Ρωσικό κόμμα υπήρχαν και όταν οι Δυνάμεις αυτές απουσίαζαν από την ελληνική πολιτική σκηνή. Μέρος της κληρονομιάς αυτής είναι η πεποίθηση ότι βρισκόμαστε στο κέντρο του κόσμου, ότι όλοι οι λαοί ασχολούνται με εμάς. Είμαστε υπερβολικά ευαίσθητοι για το πώς μας συμπεριφέρονται οι άλλοι. Βασικό πλαίσιο αντιπολιτευτικής συμπεριφοράς είναι να κατηγορούνται οι κυβερνήσεις είτε επειδή «ξεπουλήθηκαν» στους ξένους είτε επειδή οι ξένοι τις αγνόησαν. Οι αντιδράσεις στην Αθήνα μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 25ης Μαρτίου και τη συζήτηση για την Τουρκία είναι το πιο πρόσφατο παράδειγμα. Στην οικονομία, ο διεθνής οικονομικός έλεγχος που θεσπίστηκε μετά την ήττα στον πόλεμο του 1897 μπορεί να ενίσχυσε την οικονομία σε βαθμό που η Ελλάδα μπόρεσε να βγει νικήτρια στους Βαλκανικούς Πολέμους, παραμένει, όμως, μια πικρή ανάμνηση εξάρτησης και ταπείνωσης, ανάμνηση που ζωντάνεψε ζωηρά με την έλευση της τρόικας το 2010 και τον κατακερματισμό της πολιτικής σκηνής.

Μέσα σε δύο αιώνες, οι παλιές Μεγάλες Δυνάμεις μεταλλάχθηκαν, νέες αναδύθηκαν, συμμαχίες διαλύθηκαν και άλλες σχηματίστηκαν, ο κόσμος και η πατρίδα μας σείστηκαν από πολέμους, πανδημίες, χρεοκοπίες, επιστημονικές και τεχνολογικές επαναστάσεις. Παρά τα λάθη, τις οπισθοδρομήσεις και τις χαμένες ευκαιρίες, η Ελλάδα μεγάλωσε, ο λαός της μπόρεσε να ζήσει δεκαετίες ευημερίας που οι παλιότεροι αδυνατούσαν να φανταστούν. Αυτό που δεν άλλαξε είναι ότι, παρά τις σωστές κινήσεις και αποφάσεις που οδήγησαν στη σταθερότητα και στην ευημερία (κυρίως με την ένταξη στο ΝΑΤΟ και στην Ε.Ε.), επιμένουμε να βλέπουμε εαυτούς είτε ως εξαρτημένους και ριγμένους είτε ως υπερήφανους και μόνους. Θεωρούμε ότι και στις δύο περιπτώσεις «πληρώνουμε» για τις πολιτικές άλλων. Αντί να βλέπουμε τις μεγάλες δυνάμεις ως ουσιαστικό στοιχείο της διεθνούς πολιτικής, και τις διμερείς σχέσεις με αυτές ως θέμα επιλογής και διαχείρισης για το μέγιστο εθνικό όφελος, αναζητούμε καταφύγιο στην αντίληψη ότι δεν ευθυνόμαστε εμείς για την πορεία μας αλλά οι «ξένοι» και οι ντόπιοι «εκπρόσωποί» τους. Καταφέραμε να δούμε έτσι και την ένταξή μας στην Ε.Ε., αντί να καταλάβουμε ότι η εξάρτηση μεταλλάχθηκε σε συμμετοχή και η ανάγκη σε αλληλεγγύη. Ας δούμε τον κόσμο και εαυτούς αλλιώς.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Δύο αιώνες αποδόμησης

Ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν μιλάει στον λαό του για «γαλάζια πατρίδα». Και εννοεί το Αιγαίο. Θέλει ο Ερντογάν, κάθε πολίτης Τούρκος όταν λέει «Αιγαίο», να το εννοεί τουρκικό. Αν οι σημερινοί Τούρκοι πιστέψουν σαν «γαλάζια πατρίδα Τουρκία» το μισό Αιγαίο, τα παιδιά τους ή, το πολύ, τα εγγόνια τους θα το έχουν ολόκληρο δικό τους.

Στην Ελλάδα πιστεύουμε, και το προπαγανδίζουμε μέρα-νύχτα, ότι οι «πατρίδες» είναι τελειωμένη ιστορία, όπως είναι και οι επιχώριες γλώσσες γραφικό φολκλόρ. «Πατρίδες» είναι πια οι πολυεθνικές εταιρείες, για τις οποίες άμεσα ή έμμεσα εργαζόμαστε, αυτές που μας συντηρούν με δάνεια σαν προσχηματικό «κράτος» και ορίζουν τους υπουργούς-κλειδιά σε κάθε κυβέρνησή μας δήθεν από τον λαό εκλεγμένη. Συντηρούνται στις «πατρίδες» μας και οι επιφάσεις του «σχολείου» και του «πανεπιστημίου», μόνο για να ποδηγετείται με προσχήματα ο αναγκαίος «καταμερισμός της εργασίας».

Σνομπάρουμε, λοιπόν, τις αναχρονιστικές, παλιομοδίτικες κορώνες του Ερντογάν για «γαλάζια πατρίδα» και ξεπουλάμε, με ξέφρενη μανία, την αιγαιοπελαγίτικη αρχοντική ομορφιά αιώνων στη διεθνοποιημένη «μπίζνα» της «τουριστικής αξιοποίησης». Ολο και περισσότερο, οι ιδιοκτησίες των απρόσωπων ξενοδοχειακών συγκροτημάτων είναι ξένες και άσχετες με την ντόπια ή την ευρύτερη ελλαδική κοινωνία. Το προσωπικό τους στρατολογημένο από τη διεθνή αγορά εργασίας. Αποκλειστική γλώσσα συνεννόησης, τα αγγλικά. Το φαγητό που σερβίρεται στα μεγάλα ξενοδοχεία (και όχι μόνο) των «ελληνικών» νησιών, είναι εισαγόμενο, «σε βαθειά κατάψυξη», από την Κίνα – κινέζικος ο «ελληνικότατος» μουσακάς, μαζί και το διεθνοποιημένο στρογγυλό άσπρο ψωμάκι.

Τούρκοι και Ελληνες, σαρκώσαμε ιστορικούς ρόλους παράλληλους και εναλλακτικούς – δοκιμάστηκε η συλλογική του κάθε λαού ποιότητα, και είναι μάλλον φανερή η διαφοροποιημένη ιστορική μας κατάληξη. Οι Ελληνες φθίνουμε δημογραφικά με ρυθμούς ακατάσχετους – οι Τούρκοι είναι ογδόντα σφριγηλά εκατομμύρια, με το 50% του πληθυσμού κάτω των 25 ετών. Οι Ελληνες έχουμε χρεοκοπήσει ανεπανόρθωτα στο πεδίο της Οικονομίας, κάθε στοιχείο κοινωνικής περιουσίας είναι ταπεινωτικά ξεπουλημένο ή εξευτελιστικά υποθηκευμένο – οι Τούρκοι έχουν αξιοποιημένες στο έπακρο πηγές φυσικού πλούτου και ζηλευτούς μηχανισμούς παραγωγής, αποκλείοντας οι περιστασιακές κρίσεις να γίνονται μόνιμες.

Αν παρακάμψουμε την καταφανή υπεροχή σε εξοπλισμούς και σε διπλωματική αγερωχία, φτάνουμε στην κρισιμότερη διαφορά των Τούρκων από τους Ελληνες σήμερα: Οτι ο κάθε Τούρκος, ανεξάρτητα από το επίπεδο καλλιέργειας και ευμάρειας, είναι περήφανος που είναι Τούρκος – ενώ ο Ελληνας, το αντίθετο: ντρέπεται που είναι Ελληνας. Οι Τούρκοι παρά την περιπέτεια του Κεμαλισμού (του μιμητισμού που φάνταζε «εκσυγχρονισμός»), δεν αφέθηκαν ποτέ να αλλοτριωθούν σε μετα-αποικιακή της Δύσης κοινωνία. Οπως άλλοτε ο Ελληνισμός της Αιγύπτου, των Παραδουνάβιων Ηγεμονιών ή των μεγάλων αστικών κέντρων της Ευρώπης έζησε και μεγαλούργησε εξευρωπαϊσμένος αλλά όχι αφελληνισμένος, το περίπου ανάλογο πέτυχε και ο Κεμαλισμός στη μετα-οθωμανική Τουρκία.

Ο Κεμαλισμός έδυσε φυσιολογικά και σχεδόν αθόρυβα, για να επανέλθει, μάλλον αυτοματικά, δηλαδή αυτονόητα, η απόλυτη κυριαρχία του Ισλάμ: μαντίλα στους δρόμους, προσευχητικές εκφωνήσεις δημόσιες από τον μιναρέ, οι άνθρωποι της εξουσίας σε συχνή επίδειξη ευσεβούς γονυκλισίας στα τζαμιά, χριστιανικοί ναοί, κορυφώματα αρχιτεκτονικής και ζωγραφικής μεγαλουργίας, να μεταποιούνται σε τεμένη ισλαμικά για χρήση της θρησκοληψίας.

Η Τουρκία έχει τον «αέρα» και τη συμπεριφορά (επομένως και τη γλώσσα) περιφερειακής Υπερδύναμης. Ψάχνει, όπου αυτή θέλει, σε όποιες θάλασσες αυτή προτιμάει, για φυσικό αέριο ή πετρέλαιο, σιωπώντας αφ' υψηλού όταν οι Διεθνείς Οργανισμοί χαϊδευτικά τη «μαλώνουν». Δηλώνει απερίφραστα ότι το Διεθνές Δίκαιο το καθορίζει αυτή, όπως τη βολεύει και όποια αντίρρηση τη δυσαρεστεί, απειλεί να τη θεωρήσει casus belli. Μέσα σε μια γενιά, υποδούλωσε, με πολεμική εισβολή, τη μισή Κύπρο, απέσπασε κρίσιμη εδαφική έκταση από τη Συρία, εγκαταστάθηκε «φιλικά» στη Λιβύη, με «ευσεβή» κριτήρια προστασίας του Ισλάμ ποδηγετεί την εξωτερική πολιτική κρατών ισλαμικής πλειονότητας πληθυσμού στα Βαλκάνια.

Το 1821, ξαφνιάστηκαν οι «Μεγάλες Δυνάμεις» της Ευρώπης με την ιστορική επαναβίωση του Ελληνισμού. Πρώτη αντίδρασή τους ήταν η οργή, η αποδοκιμασία του ξεσηκωμού. Δεύτερο στάδιο, ο αναγκαστός συμβιβασμός, θωρακισμένος με ακαταγώνιστη πανουργία: Ναι, να ξαναϋπάρξει οργανωμένη ελληνική συλλογικότητα, αλλά δεσμευμένη στο θεσμικό καλούπι του δυτικού-νεωτερικού «έθνους-κράτους»: Σχήματος θεμελιωμένου σε νομική σύμβαση, όχι σε λειτουργική ομοείδεια (πολιτισμό) – με αλλοδαπό («βαρβαρικό») βασιλέα και απόλυτη εξάρτηση (οικονομική, διοικητικών και εκπαιδευτικών θεσμών) από τη Δύση. Να αποκλειστεί στεγανά κάθε παραμικρό ενδεχόμενο να ξαναπάρουν οι Ελληνες τη διαδοχή της «κατά την Ανατολήν» αυτοκρατορίας των Ρωμιών («Ορθοδόξων»), να ζωντανέψει ο εφιάλτης των Δυτικών: το «Βυζάντιο».

Ο σχεδιασμός πέτυχε: πουλώντας συνεχώς τους Ελληνες η Δύση «χαλιναγωγεί» τους Τούρκους. Ταυτόχρονα, αποδομεί μεθοδικά τις προϋποθέσεις ιστορικής συνέχειας του Ελληνισμού: Εχουν ανεπίστροφα τελειώσει οι αυτοδιαχειριζόμενες «κοινότητες» των Ελλήνων. Προδιαγεγραμμένα έχει τελειώσει η γλώσσα (χάρη στο μονοτονικό). Εξέλιπε οριστικά το λαϊκό ήθος «σώματος» εκκλησιαστικού.

Demi Οικολόγος

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Οι **Πράσινοι** της Ευρώπης, με τα θετικά και τα αρνητικά τους, χαρακτηρίζονται από καθαρότητα θέσεων και πράξεων. Είτε συμφωνείς μαζί τους, είτε διαφωνείς. Γνωρίζεις τι πρεσβεύουν και τι διεκδικούν. Χωρίς να μασούν τα λόγια τους, τολμούν να έρθουν σε πολιτική ρήξη με κυβερνήσεις και ισχυρές πολιτικές δυνάμεις. Με άλλα λόγια, οι θέσεις τους δεν είναι «demi», ειδικά όταν οι Βρυξέλλες (ή/και το Βερολίνο), προωθούν πολιτικές που προσκρούουν στις αρχές και τις αξίες των Πρασίνων.

Σε αντίθεση με τους Πράσινους της Ευρώπης, η ηγεσία των Οικολόγων της Κύπρου δεν χαρακτηρίζεται ούτε από καθαρότητα θέσεων, ούτε από διεκδικητικότητα. Και σε καμιά περίπτωση δεν δείχνει να τολμά να προσεγγίσει την έννοια της πολιτικής ρήξης. Στο Κυπριακό, κάποιος θα πρέπει τελικά να μας πει εάν η θέση του σημερινού επικεφαλής των Οικολόγων, Χαράλαμπου Θεοπέμπτου και γενικότερα της ηγεσίας του Κινήματος, συμπίπτει με αυτήν του Γιώργου Περδίκη ή με αυτήν της Αλεξάνδρας Ατταλίδου. Και με ποια γραμμή θα πορευτούν τελικά οι Οικολόγοι στις επικείμενες βουλευτικές εκλογές. Για να ξέρει ο κόσμος τι ψηφίζει (αν ψηφίζει). Η ασάφεια και η παραπομπή του ζητήματος προς συζήτηση το φθινόπωρο, μπορεί να βολεύει τον ευγενικό κ. Θεοπέμπτου, προκειμένου να εξασφαλίσει ψήφους από όλες τις κατευθύνσεις. Στην προκειμένη όμως περίπτωση η διαφορετικότητα των θέσεων που επιχειρεί να συστεγάσει είναι τόσο μεγάλη, ώστε μαζί με την ασάφεια που ανέχεται ή/και επιδιώκει, κινδυνεύει να καταστεί ασαφής και η ίδια η ταυτότητα του Κινήματος των Οικολόγων. Εκτός κι αν αυτό δεν ενοχλεί και μπορεί να θυσιαστεί στον βωμό της ψηφοθηρίας…

Σε αντίθεση με το κυπριακό Κίνημα, οι Ευρωπαίοι Πράσινοι χαρακτηρίζονται από καθαρότητα θέσεων και διεκδικητικότητα.

Η ατολμία, αν μη τι άλλο, της ηγεσίας των Οικολόγων να τοποθετηθεί ξεκάθαρα, εκτείνεται και στο ζήτημα του υποψηφίου Μιχάλη Παρασκευά, ο οποίος έβρισε με όρους πεζοδρομίου την υπουργό Δικαιοσύνης Έμιλυ Γιολίτη, αλλά εξασφάλισε την ανοχή του Κινήματος. Η ηγεσία των Οικολόγων αποφάσισε αποβολή από το ψηφοδέλτιο με αναστολή, εισάγοντας στην πολιτική τον όρο μιας «κίτρινης κάρτας» που καταστρατηγεί κάθε έννοια ηθικής, προκαλώντας παράλληλα και τη νοημοσύνη μας. Η οχύρωση πίσω από την αγανάκτηση που ενδεχομένως κάποιος αισθάνεται για οποιοδήποτε ζήτημα, ορθώς ή αδίκως, δεν μπορεί να αποτελέσει επιχείρημα για τέτοιες συμπεριφορές, ούτε από υποψηφίους, ούτε (κυρίως) από τα πολιτικά σχήματα που τους στεγάζουν. Και στην περίπτωση αυτή, η τραγικά ατυχής στάση της ηγεσίας των Οικολόγων, έχει σαφή εκλογικό προσανατολισμό, προσέγγιση και συμπεριφορά που επίσης φέρνει το κυπριακό Κίνημα στο αντίθετο ρεύμα της ξεκάθαρης πολιτικής ροής λόγου και πράξεων των Πρασίνων, στην Ε.Ε.

Αλλά και στα ίδια τα «πράσινα» θέματα που η ηγεσία των Οικολόγων θα έπρεπε να δίνει κατεύθυνση σε όσους ηθελημένα υπνώττουν, περιλαμβανομένης της κυβέρνησης και του συνόλου των κοινοβουλευτικών κομμάτων, τηρεί και πάλι μια απαράδεκτα αμφιλεγόμενη προσέγγιση. Σε αυτά περιλαμβάνεται και η άθλια απόφαση του συντεταγμένου κυπριακού κράτους να πει «ναι» στη διαβίωση σκύλων σε κλουβιά. Απόφαση που δεν λήφθηκε πριν από 5000 χρόνια, όταν κόσμος ζούσε σε άγρια κατάσταση, αλλά πριν από μερικούς μήνες, με τους 56 βουλευτές, όλων των κοινοβουλευτικών κομμάτων και τον υπουργό Γεωργίας Κώστα Καδή να συμπράττουν σε ένα εγκληματικό πλαίσιο, για να το πω όσο πιο ευγενικά μπορώ.

Οι Οικολόγοι εξάντλησαν την υποτιθέμενη «διεκδικητικότητά» τους στην υποβολή μιας τροπολογίας. Και όταν η τροπολογία αυτή απορρίφθηκε, κάθισαν στα αβγά τους, διαφημίζοντας ότι έκαναν δήθεν τον καθήκον τους! Κατά συνέπεια, η «μάχη» που φαινομενικά έδωσαν οι Οικολόγοι της Κύπρου για ένα ζήτημα που θα έπρεπε να ενοχλεί τον σκληρό πυρήνα της υπόστασής τους, «έληξε». Και μαζί έσβησαν και οι όποιες ελπίδες που κάθε ζωόφιλος ενδεχομένως έτρεφε, για προστασία των ζώων.

Η ηγεσία των Οικολόγων πρέπει κάποια στιγμή να αντιληφθεί ότι η καθαρότητα θέσεων και η διεκδικητικότητα δεν συμβαδίζουν με μετέωρα βήματα και ημίμετρα. Η συντήρηση ενός ομιχλώδους τοπίου, σε όλα τα επίπεδα, με αμφιλεγόμενες και ενίοτε αντικρουόμενες πολιτικές προσεγγίσεις, μπορεί να εξυπηρετήσει πρόσκαιρα τις ψηφοθηρικές βλέψεις ενός κινήματος, αλλά σε καμιά περίπτωση δεν θα εμπεδώσει στη συνείδηση του κόσμου μια ουσιαστική εναλλακτική επιλογή. Άλλωστε, οι demi κινήσεις μόνο σε demi οικολόγους παραπέμπουν.

xanthoulis.pavlos@gmail.com

EPA/KHALED ELFIQI

Το πλοίο μεταφοράς εμπορευμάτων Ever Given προκάλεσε κυκλοφοριακό κομφούζιο στη Διώρυγα του Σουέζ, με τεράστιες οικονομικές συνέπειες.

Είναι ο χρόνος φίλος μας;

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Οι **έννοιες** αλλάζουν σημασία. Το ιστορικό περιβάλλον διαμορφώνει τα περιεχόμενα και καθορίζει τα ειδικά χαρακτηριστικά τους. Ζούμε σε μια διαφορετική εποχή με άλλες αξίες και προτεραιότητες. Για παράδειγμα, η προσπάθεια για την επίλυση του Κυπριακού και η επανένωση της νήσου πάνω στην εφικτή, ομοσπονδιακή βάση της ΔΔΟ, συνιστά μια κορυφαία πράξη ευθύνης απέναντι στο παρόν και το μέλλον των Κυπρίων.

Για παράδειγμα, τα ευρωπαϊκά έθνη παραχωρούν εξουσίες, οργανώνοντας μια υπερεθνική κοινότητα βασισμένη στην ελεύθερη συμμετοχή – Ε.Ε. Αυτή η εποχή δείχνει τις νέες ευθύνες για τους λαούς, τις ηγεσίες, τους πολίτες στην εποχή των ανοικτών συνόρων. Να δώσουμε περιεχόμενα στις έννοιες της ειρήνης, της συνεργασίας, της προόδου της Κύπρου μέσα σε συνθήκες σταθερότητας. Ενταχθήκαμε στην Ε.Ε. για να δυναμώσουμε τα περιθώρια της νήσου για να αλλάξει τις σημερινές σκληρές πραγματικότητες. Αντί αυτού, η Λευκωσία έχει μετατρέψει τα Συμβούλια σε κάτι από προσφυγή στο Σ.Α., ή σε απειλή προσφυγής στη Γ.Σ. του ΟΗΕ, μια πρακτική στην οποία είναι εκπαιδευμένη η διπλωματική τάξη των Κυπρίων.

Ποια είναι η ουσία της συνεχούς αντιπαλότητας της Λευκωσίας με τους θεσμούς της Ε.Ε.; Εκείνοι θέλουν «εποπτεία» και «θετική ατζέντα» με την Τουρκία για να συμβάλουν στην επίλυση των προβλημάτων, ενώ η Λευκωσία χρησιμοποιεί τους μηχανισμούς της Ε.Ε. για να μην επιλυθούν! Οι άλλοι εταίροι το έχουν κατανοήσει εδώ και καιρό, γι' αυτό και στο Συμβούλιο η γραμμή Αναστασιάδη έχει στήριξη μόνο από τον Κ. Μητσοτάκη και περιστασιακά από την Αυστρία –για άλλους λόγους!

Ο τέως πρόεδρος της Επιτροπής Γιούνκερ δήλωσε στο Euronews στις 30/1/2021 πως «πήγα στην Κύπρο, μίλησα με τον Ερντογάν. Ο Ερντογάν ήταν λίγο πολύ έτοιμος να κάνει ένα βήμα». Στο ερώτημα ποιος ευθύνεται γι' αυτήν την αποτυχία, απάντησε: «Και οι δύο. Η έλλειψη θάρρους. Και των δύο», εννοεί τους δύο κύπριους ηγέτες.

Ο ύπατος εκπρόσωπος της Ε.Ε. για την εξωτερική πολιτική Ζοζέπ Μπορέλ γράφει στο βιβλίο του με τον τίτλο «Η εξωτερική πολιτική της Ε.Ε. τις μέρες του COVID19», πως «οι διερευνητικές συνομιλίες Ελλάδας - Τουρκίας και οι διαπραγματεύσεις για την επίλυση του κυπριακού προβλήματος «πρέπει να καταλήξουν σε ένα ικανοποιητικό συμπέρασμα και δεν μπορούν να συνεχίσουν ατέλειωτα», καθώς «ο χρόνος δεν είναι φίλος μας σε αυτήν την περίπτωση» (20/3).

Πράγματι. Δεν είναι φίλος μας. Όλα τα στοιχεία του παζλ ενώθηκαν στο Κραν Μοντάνα. «Φτάσαμε στο παρά πέντε της λύσης» είπε ο ΥΠΕΞ Ν. Χριστοδουλίδης και στο «στο παρά τρίχα της λύσης» ο διαπραγματευτής Α. Μαυρογιάννης. Τώρα, μετά από τέσσερα χρόνια, αναζητούμε έδαφος, εάν και εφόσον βρεθεί, στην «άτυπη»!

Γιατί δεν προχώρησαν τα πράγματα; Πίσω από τη στασιμότητα ήταν η ενασχόληση με το «μαύρο χρυσό» της νήσου. Σύμφωνα με ανακοίνωση της Ερευνητικής Επιτροπής για τις πολιτογραφήσεις «ο συνολικός αριθμός των κατ' εξαίρεση πολιτογραφηθέντων αλλοδαπών επενδυτών και επιχειρηματιών, συμπεριλαμβανομένων και των συγγενών τους για την περίοδο 2007 μέχρι 17/8/20 ανέρχεται στους 6.744» («ο Φιλελεύθερος» 25/11/20). Στην περίοδο της προεδρίας Αναστασιάδης δόθηκαν συνολικά «6.324 διαβατήρια» (διαδικτυακός «Διάλογος, 25/11/20). Εκκρεμεί η αρίθμηση της πολύ δραστήριας σε αιτήσεις περιόδου από 17/8 μέχρι 31/10/20.

«Ο χρόνος δεν είναι φίλος μας», επειδή η ε/κ ηγεσία άλλαξε προτεραιότητες. Η Ε.Ε. στο Συμβούλιο της 25ης Μαρτίου σημείωσε πως «προσβλέπουμε στην επανάληψη των διαπραγματεύσεων υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών, στις οποίες η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συμμετάσχει ως παρατηρητής και θα διαδραματίσει ενεργό ρόλο στη στήριξη των διαπραγματεύσεων, μεταξύ άλλων διορίζοντας έναν εκπρόσωπο στην αποστολή καλής υπηρεσίας των Ηνωμένων Εθνών»»

Τι κάνει η Λευκωσία για να υλοποιήσει τα πιο πάνω ενόψει της «άτυπης» για το Κυπριακό ένα μήνα μετά; Κάνει μόνο δηλώσεις ότι θέλει ξανά συνομιλίες και ότι θέλει συμμετοχή της Ε.Ε. σε αυτές! Καμιά επεξεργασία κινήσεων, καμιά επαφή με αυτούς που επηρεάζουν αποφασιστικά τους σημαντικότερους ηγέτες, κανένα πλάνο που θα βάθαινε τη συμμετοχή της Ε.Ε. στη διαδικασία (λ.χ. ασφάλεια, οικονομία, τεχνογνωσία). Η Λευκωσία θέλει συμμετοχή της Ε.Ε. χωρίς να ετοιμάζει το έδαφος με πρωτοβουλίες συμβατές με την ευρωπαϊκή πρακτική. Εσχάτως η Λευκωσία έχει αναβαθμίσει το αίτημά της και σχεδόν κάθε μέρα «θέλει την Ε.Ε. στο Κυπριακό», προφανώς επειδή γνωρίζει πως δεν τη θέλει ο Ε. Τατάρ! Επιπρόσθετα, οι δύο πιο στενοί συνεργάτες Αναστασιάδη (Ν. Χριστοδουλίδης, Α. Μαυρογιάννης) έχοντας μηδενική αντίληψη για τη ζημιά που έχουν κάνει στη διαπραγματευτική διαδικασία, (εκ)τρέφουν και προεδρικές φιλοδοξίες για το 2023 και τις διακινούν εδώ και εκεί!

Γράφονται διάφορα για την άτυπη πενταμερή. «Άτυπη» σημαίνει ένα σύνολο από πολιτικές που εφαρμόζεις αν επιδιώκεις λύση (λ.χ. επεξήγηση των πλεονεκτημάτων, κλίμα στην κοινή γνώμη, επαφές με σημαντικές πρωτεύουσες), ή που εφαρμόζεις αν επιδιώκεις συντήρηση της στασιμότητας ή «δύο κράτη» δίπλα δίπλα (καθοδηγούμενη ενημέρωση, μηδέν πρωτοβουλίες, μόνο «θέλω συνομιλίες» και ανηλεές blame game)!

Η στρατηγική της περιχαράκωσης και της στασιμότητας ήδη έχει οδηγήσει την Κύπρο στην περιθωριοποίηση. Ο παράξενος εταίρος που εντάχθηκε στην Ε.Ε. με τεχνάσματα, συνεχίζει να θεωρεί ότι όλο το ευρωσύστημα οφείλει να υπακούσει στη «διπλή» γλώσσα Αναστασιάδη. Ο Μάριο Ντράγκι «αφιέρωσε» μια φράση του σε όλους τους Κυπρίους: «Εάν δεν κινηθούμε, θα είμαστε μόνοι στην ψευδαίσθηση εκείνου που είμαστε, στη λήθη αυτού που είμαστε και στην άρνηση του τι θα μπορούσαμε να είμαστε».

www.larkoslarkou.org.cy

Το ελληνικό έθνος κράτος (β΄ μέρος)

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑ**

Η **σύγχυση** του «έθνους» με το «έθνος κράτος», από τη μία πλευρά, και η ταύτισή του με την «εθνότητα» ή τη «φυλή» από την άλλη αποτελούν συνήθη σφάλματα. Ιδιαίτερα στο πλαίσιο της Ελληνικής Επανάστασης, η συχνή χρήση του όρου «γένος» προδιαθέτει για τέτοιου είδους παρανοήσεις. Ο Στάθης Καλύβας γράφει σχετικά με τον δεύτερο άξονα δράσης του νεοσύστατου ελληνικού έθνους κράτους: «Ο δεύτερος [άξονας] ήταν η διαμόρφωση ενός συνεκτικού έθνους καθώς ένας πληθυσμός αναλφάβητων αγροτών και κτηνοτρόφων που είχαν εξαιρετικά περιορισμένους τοπικούς ορίζοντες έπρεπε να μετατραπεί σε συνειδητούς πολίτες ενός νεωτερικού έθνους με κοινή και συνεκτική εθνική συνείδηση» («Στην ανατολή του τρίτου αιώνα», «Η Καθημερινή», 25/03/2021). Αυτό το «συνεκτικό έθνος» και αυτή η «συνεκτική εθνική συνείδηση» δεν υπήρχαν ούτε πριν ούτε κατά τη διάρκεια του Αγώνα. Αντίθετα υπήρχαν ισχυροί τοπικισμοί και τοπικές ταυτότητες. Οι αγράμματοι ραγιάδες, οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι είχαν δείξει αφοσίωση στην τοπική κοινότητα, το χωριό, την κώμη ή την επαρχία και πίστη στους ντόπιους προύχοντες, οι δε κλέφτες και αρματολοί στους οπλαρχηγούς τους. Η μία και αδιαίρετη Ελλάς θα δημιουργηθεί κατ' αρχήν μέσω του διαδικαστικού χαρακτήρα της αντιπροσώπευσης, της κατεξοχήν δηλαδή διαδικασίας γέννησης του νεότερου ευρωπαϊκού έθνους κράτους.

Ο Ζαν Ζακ Ρουσσώ πίστευε ότι οι καταβολές της αρχής της αντιπροσώπευσης, την οποία αντιμαχόταν, εντοπίζονται στο παλαιογερμανικό δίκαιο. Γι' αυτόν τον λόγο άλλωστε την απέρριπτε ως ξένη προς τους Γάλλους. Όπως όμως γνωρίζουμε και από τις μελέτες του Αμερικανού ιστορικού Γκέινς Ποστ, η αρχή αυτή βρίσκεται στον Κώδικα του Ιουστινιανού, το corpus juris civilis, δηλαδή στο Ρωμαϊκό Δίκαιο. Γνωστή και ως quod omnes tangit, η αρχή αυτή διακηρύττει πως, όταν μια απόφαση αφορά το σύνολο, πρέπει να συζητείται από όλους και να έχει τη συγκατάθεση όλων. Η ίδρυση των αρχαιότερων και μεγαλύτερων ευρωπαϊκών εθνών κρατών, της Αγγλίας και της Γαλλίας, στηρίχθηκε ακριβώς σε αυτή την αρχή. Μέσω ενός συστήματος αντιπροσωπευτικών σωμάτων, οι επαρχίες συνδέθηκαν με το κέντρο με αποτέλεσμα να ενοποιηθούν διοικητικά οι διαφορετικές επαρχίες σε μια ενιαία επικράτεια υπό τον βασιλέα και την κεντρική εξουσία. Συνεπώς η ίδρυση του έθνους κράτους είναι πολιτική πράξη, ηθικό αποτέλεσμα της ανθρώπινης ελευθερίας, όχι επιφαινόμενο της βιολογίας ή της ανθρωπολογίας των φυλών. Όπως είχε πει και ο Husserl στην περίφημη ομιλία του στη Βιέννη το 1936 για την κρίση των ευρωπαϊκών αξιών, «δεν υπάρχει ζωολογία των λαών».

Το ελληνικό έθνος κράτος συγκροτήθηκε σε ενιαία επικράτεια κατόπιν ένωσης των τοπικών κοινοτήτων που έδωσαν το «παρών» τους στις πρώτες ελληνικές εθνοσυνελεύσεις. Οι αντιπρόσωποι της κάθε τοπικής κοινωνίας συνήλθαν ελεύθερα σε συντακτική συνέλευση και προσυπέγραψαν το Σύνταγμα, συγκροτώντας έτσι με τις περιοχές τους και τους πληθυσμούς που τις κατοικούσαν το σώμα του ελληνικού έθνους κράτους. Έτσι στο Άστρος, το 1823, υπέγραψαν οι συμμετέχοντες από την Πελοπόννησο, την Ανατολική και τη Δυτική Ελλάδα, το Αιγαίο πέλαγος, την Ύδρα, τις Σπέτσες, τα Ψαρά και πολλά άλλα νησιά. Υπέγραψαν δε όλοι οι οπλαρχηγοί. Φωτεινό παράδειγμα αποτέλεσαν οι Κρήτες, οι οποίοι δέσμευσαν οριστικά με τη συμμετοχή τους την ένωση της νήσου με τον εθνικό κορμό, μολονότι η Κρήτη δεν ήταν μέρος της αρχικής επικράτειας του πρώτου ελληνικού κράτους. Κανείς από τους συνέδρους δεν διερωτήθηκε για την εθνότητα, τη γλώσσα ή τη ντοπιολαλιά, τη φυλετική καταγωγή ή την παιδεία των πληθυσμών που εντάχθηκαν στην ελληνική επικράτεια μέσω των συντακτικών συνελεύσεων. Όπως υπήρχαν αδιαμφισβήτητα συνεκτικά στοιχεία που ένωναν μεταξύ τους τους πληθυσμούς αυτούς, έτσι εντοπίζονταν άλλα που τους διαιρούσαν. Η πράξη όμως της ένωσης των τοπικών κοινοτήτων σε ενιαίο ελληνικό έθνος κράτος ήταν μια αμιγώς ηθική πράξη έκφρασης της πολιτικής ελευθερίας των επαναστατημένων αγωνιστών.

Το ιστορικό γεγονός της σύγκλησης των εθνοσυνελεύσεων αποτελεί τη γενεσιουργό πράξη του ελληνικού έθνους κράτους. Το Προσωρινό Πολίτευμα της Επιδαύρου αναθεωρήθηκε και το 1827 οδήγησε στο Πολιτικό Σύνταγμα της Ελλάδας. Παρόλο που το Σύνταγμα της Τροιζήνας, όπως ονομάστηκε, δεν τέθηκε σε ισχύ ούτε από τον Καποδίστρια ούτε από τον Όθωνα, είχε ήδη επιτελέσει την εθνική του λειτουργία. Ο φιλελεύθερος χαρακτήρας του Συντάγματος της Τροιζήνας έγκειται πρωτίστως στη διαδικασία της αντιπροσώπευσης κατά τη σύνταξή του και δευτερευόντως στον προοδευτισμό του. Μόνο εάν δούμε την ψήφιση του Συντάγματος από την εθνοσυνέλευση ως τη γενεσιουργό πράξη του ελληνικού έθνους κράτους μπορούμε να κατανοήσουμε και την ουσία του συντάγματος όχι ως κειμένου προς ερμηνεία και εφαρμογή αλλά ως πολιτικής πράξης. Υπ' αυτή την έννοια, ο μόνος τρόπος να καταργηθεί το Σύνταγμα είναι να διαλυθεί το έθνος κράτος. Έστω δηλαδή και εάν δεν εφαρμόστηκε το πολίτευμα που προέβλεπε το Σύνταγμα της Ελλάδας, κάτι τέτοιο δεν ακύρωσε την ισχύ του, διότι πίσω από την ιδρυτική πράξη του ελληνικού έθνους κράτους βρίσκεται η προϋπάρχουσα ισχύς του συντάγματος. Έτσι, λοιπόν, όταν ο Καποδίστριας ανέστειλε το Σύνταγμα για να μπορέσει να δημιουργήσει κράτος και κεντρική διοίκηση, ουσιαστικά κατάφερε να το υπηρετήσει πολύ καλύτερα. Εάν αντιθέτως τηρούσε τα άρθρα του, κάτι τέτοιο θα απέβαινε εις βάρος της δημιουργίας των αναγκαίων κρατικών θεσμών της ενιαίας εθνικής επικράτειας.

Ο κ. Παναγιώτης Χριστιάς είναι αν. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου και εταίρος του ερευνητικού κέντρου «Ευρωπαϊκές Δυναμικές» του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου.

Ένα μήνυμα, 200 χρόνια μετά

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Η **επέτειος** 200 χρόνων από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 (ή του Πολέμου για την Ελληνική Ανεξαρτησία της περιόδου 1821-1829 όπως συνηθίζεται στην ξενόγλωσση βιβλιογραφία) δεν είναι μόνον ένα σημαντικό, χρονικά, ορόσημο για τον απανταχού ελληνισμό αλλά και μια ευκαιρία για να αντλήσουμε, ιδίως στην Κύπρο, πολύτιμα μαθήματα. Το ιστορικό πλαίσιο των γεγονότων που σηματοδότησαν τη γέννηση του σύγχρονου ελληνικού κράτους μπορούν να ιδωθούν μέσα από πολλές και διαφορετικές αφηγηματικές αφετηρίες. Κι αναλόγως να «αισθητικοποιηθούν». Από το «τσολιαδάκι» των κλισέ τουριστικών αγορών μέχρι τον... αυτισμό (σ.σ. συμπεριλαμβανομένου του γράφοντος) για τους μηχανισμούς πυριτόλιθου των καριοφιλιών που κρατούσαν οι Έλληνες επαναστατημένοι. Το 1821, ιδωμένο δύο αιώνες μετά, αποτελεί ένα τεράστιο πεδίο άντλησης πληροφοριών –πολιτικής, στρατιωτικής και κοινωνικοοικονομικής φύσης, όπου ο μύθος συναντά τις τραγικές πραγματικότητες της ιστορικής αλήθειας και τα πρότυπα, που ο σημαντικός αυτός αγώνας γέννησε, την εθνική ταυτότητα και τα επιμέρους στοιχεία της.

Η επαναστατική περίοδος 1821-1829 περιλαμβάνει τα πάντα: Πολύ βία –λόγω των βίαιων ενόπλων συγκρούσεων και των σφαγών, εμφύλιες διαμάχες, βωμολοχία (αρκεί κανείς να διαβάσει την αλληλογραφία του Γεωργίου Καραϊσκάκη με τους αρματολούς της Στερεάς Ελλάδας), πολιτική ίντριγκα, προδοσία, μίσος, χορό και μουσική, λάφυρα, τυχοδιωκτισμό, στιγμές ηρωϊκής θυσίας και αντίστασης, διαφθορά, δανειοδοτήσεις, υπεξαιρέσεις και, φυσικά, διεθνείς διπλωματικές διαστάσεις. Το τελευταίο συνδέεται με την παρακμή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, την ανάδειξη των μεγάλων δυνάμεων και του ανταγωνισμού ισχύος στην περίοδο που ακολούθησε των πολέμων του Ναπολέοντα και φυσικά στην ανάδειξη της περιοχής των νοτίων Βαλκανίων σε ένα κρίσιμο υποσύστημα της περιόδου.

Η επανάσταση του 1821 περιλαμβάνει, ωστόσο, και μια σειρά γεγονότων μέσα από τα οποία φωτίζεται ο εσωτερικός κόσμος των Ελλήνων. Των Ελλήνων ως κατοίκων της περιοχής μακριά από τα αμιγή ταυτοτικά χαρακτηριστικά του «έθνους-κράτους» όπως αυτό διαμορφώθηκε ιστορικά με την ολοκλήρωση των διαδικασιών εθνογέννησης και κρατικογέννησης του ελλαδικού κράτους μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή και την ολοκλήρωση, μετά το 1923, των ορίων του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Ο Έλληνας παραμένει, στο βάθος της εσωτερικότητητάς του, ένας καρτερικός τύπος που γνωρίζει να επιβιώνει, να διαπραγματεύεται, να μάχεται –όπου κι όταν χρειαστεί– και κυριότερα, να εμπορεύεται. Εξωστρεφής και βαθιά συντηρητικός συνάμα. Πλέον ανίκανος να οργανωθεί αλλά τόσο οργανωμένος που δύσκολα διασπάται, όταν συγκρούεται με κάποιον. Η περίοδος του 1821, ως η σημαντικότερη στο πλαίσιο της αφύπνισης των Ελλήνων εντός μιας ένοπλης επαναστατικής περιόδου, καταδεικνύει τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα και τις μεγαλύτερες αρετές των Ελλήνων. Και ταυτόχρονα υπενθυμίζει τα χειρότερά του ελαττώματα και τις μεγαλύτερες αδυναμίες του.

Η περίοδος του 1821 και τα συμβάντα της Ελληνικής Επανάστασης δεν πρέπει να ιδωθούν σε ένα μη δυναμικό πλαίσιο. Δεν υπάρχει μόνον ο μύθος αλλά δεν υφίσταται, εξ ολοκλήρου, και μόνον η ιστορική αλήθεια –όπως αναζητάται ιστοριογραφικά στις πρωτογενείς πηγές και στα αρχεία. Υπάρχει ένα δυναμικό πλαίσιο στο οποίο συνυπάρχουν οι νησιώτες με τους Πελοποννήσιους και οι Ρουμελιώτες με τους Φαναριώτες. Οι Μακεδόνες και οι χριστιανικοί πληθυσμοί των Βαλκανίων. Οι κλέφτες και οι αμαρτολοί. Ο κλήρος και το Βυζάντιο. Η Οθωμανική Αυτοκρατορία και η βρετανική εξωτερική πολιτική. Αλλίμονο αν 200 χρόνια μετά την Ελληνική Επανάσταση ξαναγράψουμε την Ιστορία, κατά το δοκούν –μεταξύ σχετικισμού, ταυτοτικών πολέμων και πολιτικής ατζέντας. Στην Κύπρο το 1821 γιορτάστηκε, 200 χρόνια μετά, με τη συνηθισμένη σύγχυση –μεταξύ της καθ' ημάς υπερβολής– αναφορικά με το πού στέκουμε. Στον δημόσιο διάλογο επικράτησε η σύγκρουση –μεταξύ των Ελληνοκυπρίων– σε σχέση με την ελληνική μας καταγωγή και τον κυπριωτισμό μας. Από την ανιστόρητη υπερβολή του «μα γιορτάζουμε εθνικές επετείους ξένων κρατών» λες και οι Ελληνοκύπριοι δεν είναι ελληνικής καταγωγής μέχρι την υπερβολική «ελληνικούρα» όσων ετεροπροσδιορίζονται ως «ελληνικότεροι» των Ελλαδιτών από το Αίγιο, τις Σπέτσες, τη Χίο ή την Καλαμάτα.

Ποιο είναι το σημαντικότερο μήνυμα, 200 χρόνια μετά το 1821, για τον κυπριακό ελληνισμό –σε μια δύσκολη μάλιστα συγκυρία λόγω των εξελίξεων στο Κυπριακό και στην Ανατολική Μεσόγειο; Μα φυσικά η ανάδειξη των αρετών στις οποίες αναφερθήκαμε ως άνω κατά τη διάρκεια της επαναστατικής περιόδου. Και η εμπέδωση της γνώσης γύρω από τον χειρότερό μας εαυτό. Ως Κύπριοι, ας κρατήσουμε τις πρώτες και ας προσπαθήσουμε να απαλλαγούμε από τον δεύτερο.

ioannoug@kathimerini.com.cy

Οι δύο μορφές της διχοτόμησης της Κύπρου

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΝΤΕΛΙΔΗ**

Στ**ην Κύπρο** έχουμε δύο μορφές της διχοτόμησης, από τις οποίες πρέπει να επιλέξουμε ή να απορρίψουμε και τις δύο. Η πρώτη επιλογή είναι ο Νίκος Αναστασιάδης να διαπραγματευτεί τη λύση δυο κρατών, την οποία θέτει επιτακτικά η Τουρκία μέσω του Τατάρ. Θα αναγνωρίσουμε έτσι ότι περιοχή της Κ.Δ. που κατέκτησαν με την εισβολή τα τουρκικά στρατεύματα θα είναι το ένα κράτος. Το άλλο κράτος θα είναι η περιοχή που ελέγχει η Κ.Δ., που τώρα είναι ισότιμο μέλος της Ε.Ε. Θα νομιμοποιήσουμε δηλαδή την παράνομη διχοτόμηση που έφερε στην Κύπρο η τουρκική εισβολή με τον εκτοπισμό του ελληνικού πληθυσμού από τις εστίες του και τη συγκέντρωση των Τουρκοκυπρίων στο κατεχόμενο μέρος της Κύπρου. Αυτή είναι η λύση των δύο κρατών, που θέλει ο Τατάρ και η Τουρκία. Αποτελεί αναγνώριση της κατοχής και νομιμοποίηση της διχοτόμησης.

Η δεύτερη επιλογή είναι η σύναψη συμφωνίας για επίλυση του Κυπριακού, που θα περιλαμβάνει τις υποχωρήσεις και τις παραχωρήσεις Χριστόφια - Αναστασιάδη, με την ποντιοπιλατική μεσολάβηση του γ.γ. του ΟΗΕ και του πλαισίου του. Η λύση αυτή δεν θα είναι λύση ομοσπονδίας. Οι διαπραγματεύσεις, όταν συνεχιστούν, μπορούν να καταλήξουν μόνο σε μια λύση συνομοσπονδίας δύο κρατιδίων, με αναγνώριση της κατοχής στο κατεχόμενο τμήμα της Κ.Δ., που θα αποτελέσει το ένα από τα δύο κρατίδια.

Η λύση αυτή, από κει που μείναμε στον Κραν Μοντάνα, αποτελεί νομιμοποίηση της διχοτόμησης και έλεγχο του νέου κράτους από την Τουρκία. Φυσικά αυτή τη συμφωνία κάποιες πγεσίες θα την αποκαλούν λύση και επανένωση.

Το άλλο κρατίδιο θα προέλθει από κατάργηση της Κ.Δ. και υποβιβασμό της σε ισότιμο κρατίδιο. Η λύση θα ονομάζεται Δ.Δ.Ο., αλλά στην πραγματικότητα θα είναι συνομοσπονδία, επειδή ήδη με τις συγκλίσεις έχουν καταργηθεί πολλά χαρακτηριστικά ενός ομόσπονδου κράτους. Η λύση αυτή, από κει που μείναμε στον Κραν Μοντάνα, αποτελεί νομιμοποίηση της διχοτόμησης και έλεγχο του νέου κράτους από την Τουρκία. Φυσικά αυτή τη συμφωνία κάποιες ηγεσίες θα την αποκαλούν λύση και επανένωση. Στην πραγματικότητα θα είναι οριστική νομιμοποίηση της διχοτόμησης της Κύπρου σε δύο ισότιμα και κυρίαρχα κράτη, που θα συνεργάζονται. Έτσι η Τουρκία θα έχει τον έλεγχο και των δύο κρατιδίων. Η επανένωση προϋποθέτει απελευθέρωση, δηλαδή αποχώρηση των στρατευμάτων κατοχής και ελεύθερη διακίνηση, εγκατάσταση και κατοχή περιουσίας και αναγνώριση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλη την Κύπρο.

Όμως έχουμε και τρίτη επιλογή. Να μην αποδεχτούμε τα τετελεσμένα της εισβολής, να μην αποδεχτούμε την παράνομη διχοτόμηση. Να μην αποδεχτούμε οι έποικοι και οι καταχραστές των περιουσιών μας να γίνουν νόμιμοι ιδιοκτήτες ή να στερηθούμε το δικαίωμα περιουσίας, ελεύθερης διακίνησης και εγκατάστασης, δικαίωμα που έχουν όλοι οι Ευρωπαίοι πολίτες. Να αγωνιζόμαστε και να αντιστεκόμαστε για να διατηρηθεί η Κ.Δ., μέλος του ΟΗΕ και της Ε.Ε.

Πολλοί αμέσως θα διαχωρίσουν τη θέση τους και θα πουν ότι πρέπει να καταλήξουμε σε μια συμβιβαστική λύση ομοσπονδίας, που να επανενώνει την Κύπρο και να τερματίζει τη διχοτόμηση. Αμέσως όμως εγείρεται ένα πραγματικό και ρεαλιστικό ερώτημα. Μπορούμε να τερματίσουμε την διχοτόμηση και την κατοχή με μια συμβιβαστική λύση (συν)ομοσπονδίας ή απλώς θα τα νομιμοποιήσουμε. Στις συνομιλίες έχουν ήδη αναγνωριστεί στα συνιστώντα κρατίδια κυριαρχία, δικαίωμα σύναψης διεθνών συμφωνιών και δικαίωμα χορήγησης εσωτερικής υπηκοότητας. Οι κυβερνήσεις των δύο κρατιδίων θα έχουν δικαίωμα να περιορίζουν τη διακίνηση, την κατοχή και τη νομή περιουσίας καθώς και την άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην περιοχή του κάθε κρατιδίου.

Με την επιδιωκόμενη λύση θα έχουμε δύο κρατίδια που θα συνεργάζονται, άρα θα έχουμε μια συνομοσπονδία, που θα αντικαταστήσει την Κ.Δ. που θα καταργηθεί, με την υπογραφή της λύσης. Η συνομοσπονδία θα έχει και άλλα ρατσιστικά χαρακτηριστικά, όπως το δικαίωμα του βέτο, την εκ περιτροπής προεδρία, τις εγγυήσεις και τη στρατιωτική παρουσία της Τουρκίας, που θα ελέγχει πλήρως το ένα κρατίδιο και μερικώς το άλλο. Οι Τούρκοι μάλιστα απαιτούν όχι μόνο πολιτική, αλλά και κυριαρχική ισότητα.

Τώρα έχουμε μια παράνομη διχοτόμηση και μια νόμιμη Κ.Δ. μέλος του ΟΗΕ και της Ε.Ε. Με τη λύση, που πιθανόν να μας αναγκάσουν να αποδεχθούμε, θα έχουμε νομιμοποίηση της διχοτόμησης, δύο ισότιμα κρατίδια, στα οποία δεν θα εφαρμόζεται το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Θα έχουμε, πιθανόν, εγγυήσεις και παραμονή ξένων στρατευμάτων. Το σημαντικότερο όμως θα είναι ότι θα αποδεχτούμε κατάργηση της Κ.Δ., που είναι και ο τελευταίος στόχος της Τουρκίας για επανάκτηση της Κύπρου.

Η επιλογή μας πρέπει να έχει κριτήριο μόνο τη λογική. Και η λογική λέει, ότι αν καταργηθεί η Κ.Δ. δεν θα υπάρχει λύση, αλλά διάλυση και τουρκοποίηση. Αυτό κάποιοι θα το ονομάζουν λύση και επανένωση, μέχρι να αντιληφθούν ότι θα είναι νομιμοποίηση της διχοτόμησης και έλεγχος της Κύπρου από την Τουρκία.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Προς κ. Αβέρωφ Νεοφύτου Λόγος

Του **ΧΑΡΗ ΦΕΡΑΙΟΥ**

Κύριε Νεοφύτου, θα είμαι απόλυτα ειλικρινής μαζί σας σε ό,τι πω στο σημερινό σημείωμα. Πρώτη φορά σας γνώρισα πριν από πολλά χρόνια, ως δήμαρχο στην Πόλη Χρυσοχούς, σε μια σύσκεψη για το κτήμα Φωτιάδη στον Ακάμα. Ομολογώ, είπαμε θα είμαι ειλικρινής, ότι η πρώτη εντύπωση που μου δώσατε είναι πως δεν ήσασταν τίποτε άλλο παρά ένα καχεκτικό ανθρωπάκι.

Και φυσικά γελάστηκα! Διότι, όταν αργότερα, παίρνοντας τον λόγο, απευθύνατε στη σύσκεψη εκείνη την ομιλία σας, φανήκατε αίφνης ως άνθρωπος ιδίως ώριμος πνευματικά, με μυαλό εμπεριστατωμένο, και συγκροτημένο λόγο κατά πάντα ελληνότροπο, λόγο δε οργανωμένο, μεστό και εκφερόμενο με απέραντη βεβαιότητα, αργά και βαρυσήμαντα, κατά πώς δηλαδή αρμόζει σε ηγέτη που έχει την επίγνωση της ορθότητας του λόγου του. Έκτοτε, καθιερωμένος πια ως μια όντως συγκροτημένη προσωπικότητα, με ιδίως βαρυσήμαντο λόγο, και, παρότι «μικρός το δέμας», επαξίως ανεβήκατε όλες τις βαθμίδες της πολιτικής ιεραρχίας, και είστε πια αδιαμφισβήτητος ο ηγέτης του μεγαλυτέρου πολιτικού κόμματος του τόπου!

Καθώς όμως είπα ήδη, ότι θα είμαι ειλικρινής μαζί σας, θα πρέπει να σας ομολογήσω: Βαρέθηκα πια και να σας ακούω, όχι μόνο εσάς, παρά όλους τους πολιτικούς ηγέτες του τόπου. Και βαρέθηκα κυρίως, διότι, κι ας πέρασαν 54 ολόκληρα χρόνια αφότου εκδιώξατε το Ελληνικό Στρατιωτικό Άγημα, που πρώτο μετά από 2.400.000 χρόνια (από την εποχή δηλαδή του Ευαγόρα) έφτανε τώρα στην Κύπρο υπό το όνομα Ελληνική Μεραρχία, και, είτε λόγω ανικανότητας, είτε λόγω των, που ανελέητα σας κυνηγούν, Ερινυών, δεν κατορθώσατε ακόμα να «αναγνώσετε» τι ακριβώς το κοσμογονικό είναι που (μας) συνέβη στην προηγηθείσα τριετία ('64-'67).

Με αποτέλεσμα, για 54 συναπτά έτη, να επαναλαμβάνετε, όλοι μηδενός εξαιρουμένου, τις ίδιες και μάταιες και θνητές, εκτός του εσωτερικού χώρου του προβλήματος (που έλεγε και ο Σπύρος Κυριαζόπουλος) ακατάσχετες δε φλυαρίες, περί τάχα αναζητούμενης (και μηδέποτε παρουσιαζόμενης) δίκαιης «λύσης» του προβλήματος του τόπου!

Για να είμαι δε εντελώς ειλικρινής, εσείς μεν δεν κηρύσσετε τίποτε άλλο παρά την εκδοχή του ιστορικού υλισμού, της κεφαλαιοκρατικής ομοταξίας, ενώ ο Άντρος (ηγέτης του άλλου «μεγάλου» κόμματος) την εκδοχή του ίδιου ιστορικού υλισμού, αλλά της μαρξιστικής πια ομοταξίας (πλήρης δηλαδή ταύτιση των αντιθέτων!). Φυσικά υπάρχουν και οι άλλοι πολιτικοί ηγέτες του καλούμενου ενδιάμεσου χώρου. Πλην, όμως, ο χώρος αυτός μαστίζεται ανεξέλεγκτα από ένα ιδανικό «τατσίζη» αφ' ενός, και τον άλλο ανεξέλεγκτο ελέγχοντα, ο οποίος και κοσμείται με όλα τα δευτερογενή χαρακτηριστικά του παρανοϊκού! Γι' αυτό σας λέω κ. Νεόφυτου, και αμαρτία εξομολογημένη: Εβαρύνθην, που έλεγε και ο Καραμανλής, και να σας ακούω...

Όμως ο τελευταίος λόγος σας υπήρξε ίδιος καταπέλτης: Ήταν ο αφορισμός ότι «η Κύπρος είναι πολύ μικρή για να χωριστεί» εννοείτε σε δύο κράτη! Αλήθεια, ποιος σας έπεισε γι' αυτή την κομπορρήμονα κενολογία; Ή έτσι διαβάζετε εσείς τη γεωπολιτική! Η Κύπρος, κ. Νεόφυτου, έχει έκταση 9.282 τετρ. χλμ. Από την άλλη μεριά η Μάλτα, χώρα ανεξάρτητη και παλαιόθεν μέλος της Ε.Ε., έχει έκταση μόλις 316 τετρ. χλμ. Τούτο, κ. Νεόφυτου, σημαίνει ότι η Κύπρος είναι, από την άποψη του μεγέθους της εννοείται, ικανή να χωρέσει τουλάχιστον... τριάντα κράτη όπως η Μάλτα, αν αυτό σας λέει κάτι για τον ρηξικέλευθό σας αφορισμό. Τάχα για να τρομάξετε, η «να κόψετε τη φόρα» στον Ερντογάν, το είπατε! (ο οποίος, λέω εγώ, ακόμη χαχανίζει εις βάρος μας...).

Και αλήθεια, όταν εγώ ακούω έναν πολιτικό ηγέτη να εκφωνεί τέτοια τραγελαφικά, και με όλο το σέβας, δύο μόνο ερμηνείες μπορώ να σκεφτώ. Ότι πρώτο, μου θυμίζει εκείνη την ολίγιστη Επιτροπή Αισθητικού Ελέγχου του Δήμου Λευκωσίας, που, στην προσπάθειά της να εμποδίσει την ανέγερση του περιβόητου ναού του αρχιεπισκόπου, θεωρούσε ότι με ανοησίες για τάχα «οπτικές φυγές» και άλλα θνητά παρόμοια, θα μπορούσε να πείσει νουνεχείς δημοτικούς συμβούλους, ότι όλες εκείνες οι θλιβερές ημιμάθειες, ήταν πορίσματα της Αισθητικής Επιστήμης, και όχι ντιρεκτίβες απλώς ενός συγκεκριμένου (μαρξιστικοφανούς) κόμματος. Με αποτέλεσμα ο ναός όχι μόνο να ανεγείρεται ήδη νόμιμα, παρά και από τη συνεχή παρέμβαση της ίδιας ως άνω ομήγυρης ανθυπομετριοτήτων, θα καταντήσει τελικά να αποτελεί ένα καχεκτικό τέρας μέσα στην παλιά πόλη...

Τραγικότερη, όμως, είναι η δεύτερη ερμηνεία. Αλήθεια διαβάσατε ποτέ κ. Νεόφυτου εκείνο το «σχέδιο» Νιχάτ Ερίμ, το οποίο η τουρκική διπλωματία ακολουθεί, ειρήσθω, ανελλιπώς από το 1960 και εντεύθεν, ειδικά εκείνο το «πέμπτο στάδιό του»; Εκεί μιλά για το καθολικό, ειρήσθω, δημοψήφισμα, που όταν τελικά θα απαιτήσουνε να γίνει για να αποφασίσει σύνολος ο λαός για το μέλλον του, θα πρέπει ο πληθυσμός της Κύπρου να έχει φτάσει σε αναλογία Τούρκων-Ελλήνων, εκείνον επί Οθωμανικής εποχής! Εξ ου δηλαδή και ο ακατάσχετος εποικισμός... Και ξέρετε ποια είναι σήμερα η έκταση των Κατεχομένων; Γύρω στις 3.000 τετρ. χλμ. Τούτο, κ. Νεόφυτου, σημαίνει πως και μόνο την πυκνότητα κατοίκων της Θράκης αν επιδιώξει ο Ερντογάν, θα μαζέψει εδώ γύρω στα 2.500.000 κατοίκους. Μπροστά σ' αυτά τα νούμερα, οι 500 ψωροχιλιάδες μας θα είναι πια μάταιες...

Και ούτε θα χρειάζεται πια να «Τουρκέψομε», όπως φθέγγεσθε, κ. Νεόφυτου. Ούτε και οι Ιμβριώτες τούρκεψαν τελικά. Αλλά κανείς τους δεν είναι πια στην Ίμβρο. Παρά στις τέσσερις μεριές της Γης. Από Αυστραλία στον Καναδά, και από Νότια Αφρική στη Σκανδιναβία... Αν φυσικά γίνομαι αντιληπτός! Το τραγικότερο όμως δεν το είπα ακόμα. Και ούτε θα το πω ξανά. Υπάρχει δημοσιευμένο σε τρία βιβλία του γράφοντος, της τελευταίας δεκαετίας! Εξηγήσεις πάντως δίνονται ευχαρίστως...

Ο κ. Χάρης Φεραίος είναι διδάκτωρ του ΕΜΠ.

Ολέθριο να παραδώσουμε μικρότερη πατρίδα

Η Αννίτα Δημητρίου απαντά για το αν ένιωσε τους κυβερνητικούς χειρισμούς βάρος στην πολιτική της πορεία

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Δεν μας επιτρέπεται να παραδώσουμε την πατρίδα μας μικρότερη, μοιρασμένη, αδικαίωτη. Αυτό θα είναι ολέθριο και καταστροφικό» λέει στη συνέντευξή της στην «Κ» η αντιπρόεδρος του ΔΗΣΥ Αννίτα Δημητρίου. Μιλάει για την κληριδική σχολή σκέψης, τα επόμενα βήματά της, αν επανεκλεγεί και για το σε ποια σχολή σκέψης ανήκει εντός ΔΗΣΥ.

–Σε τρεις γραμμές, τι πρεσβεύει τελικά ο Δημοκρατικός Συναγερμός;

–Ο ΔΗΣΥ έχει ως κεντρικό πυρήνα την κληριδική σχολή σκέψης με βασικούς άξονες τον πλουραλισμό, την ανεκτικότητα και τον κοινωνικό φιλελευθερισμό. Είναι το κόμμα που δημιουργήθηκε και αγωνίζεται για μια ευρωπαϊκή Κύπρο ελεύθερη, ειρηνική και ενωμένη χωρίς διακρίσεις, χωρίς αποκλεισμούς.

–Εσείς προσωπικά ανήκετε στη φιλελεύθερη τάση του κόμματος ή τη λαϊκή Δεξιά;

–Δεν είμαι σίγουρη αν αντιλαμβάνομαι τις δύο κατηγοριοποιήσεις ή αν υπάρχουν και περισσότερες. Θεωρώ όμως ότι ο ΔΗΣΥ είναι ένα πλουραλιστικό κόμμα και η πολυφωνία του είναι η υπεροχή του, αφού συγκεράζει διαφορετικές προσεγγίσεις που συνυπάρχουν και λειτουργούν ως ένας κεντρικός άξονας με ξεκάθαρο κέντρο βάρους τον πατριωτικό ρεαλισμό. Προσωπικά, θεωρώ ότι αν ανήκω κάπου είναι αδιαμφισβήτητα σε αυτό τον κεντρικό πυρήνα της κληριδικής σχολής που διαφαίνεται αναγκαίος και ωφέλιμος όσο ποτέ άλλοτε.

–Στο Κυπριακό η διχοτόμηση έχει προκύψει εκ των πραγμάτων, όπως λέει ο αναπληρωτής πρόεδρος του κόμματος;

–Η διχοτόμηση αυτού του πονεμένου τόπου δεν μπορεί να είναι ούτε το παρόν, ούτε και επιτρέπεται να είναι το μέλλον. Αντιλαμβάνομαι και κατανοώ ότι στην πάροδο των χρόνων μετά από στασιμότητα, και μετά από σημαντικές παραλήψεις που δεν είναι της παρούσης, έχουν επέλθει σοβαρές δυσκολίες και τετελεσμένα που είναι πολύ δύσκολα να τύχουν διαχείρισης, ωστόσο έχουμε την υποχρέωση μέχρι και την υστάτη να εργαστούμε για την εκπλήρωση του εθνικού μας στόχου που δεν είναι άλλος από την απελευθέρωση και την επανένωση του τόπου μας. Θα είναι κατάντια και καταστροφή να παραδώσουμε στα παιδιά μας μια μοιρασμένη πατρίδα.

–Το «την πατρίδα ουκ ελάττω παραδώσω» ήταν διαχρονικό σύνθημα του ΔΗΣΥ. Πώς φτάσαμε στον νέο ρεαλισμό;

–Το «την πατρίδα ουκ ελάττω παραδώσω» δεν εξακολουθεί να είναι μόνο ένας διαχρονικός στόχος για τον ΔΗΣΥ αλλά κατά την άποψή μου το ουσιαστικότερο διακύβευμα

> *Η πολιτική είναι ένα ομαδικό άθλημα και ως εκ τούτου πολλές φορές πρέπει να μπαίνεις και στην φωτιά.*

της παρούσας χρονικής συγκυρίας –ίσως πιο επίκαιρο από ποτέ– συγκεντρώνοντας τους σοβαρότερους λόγους, δεδομένων και των τελευταίων τακτικισμών της Τουρκίας, για να μη συναινέσουμε ποτέ σε συρρίκνωση της πατρίδας μας και νομιμοποίηση της κατοχής. Δεν μας επιτρέπεται να παραδώσουμε την πατρίδα μας μικρότερη, μοιρασμένη, αδικαίωτη. Αυτό θα είναι ολέθριο και καταστροφικό.

–Η συνεχής επίκληση του Γλαύκου Κληρίδη τόσα χρόνια μετά το θάνατό του σημαίνει απουσία ηγεσίας που να εμπνέει;

–Απεναντίας! Σημαίνει απέραντο σεβασμό στον άνθρωπο που ορατίστηκε, ενστερνίστηκε και έκανε πράξη και βίωμα όλα αυτά που πρέπει να αποτελούν στόχο και κατεύθυνση για τον καθένα από εμάς πόσο μάλλον για την πρόοδο και ευημερία της πατρίδας μας. Για εμάς στον ΔΗΣΥ η αναφορά στον Γλαύκο Κληρίδη σημαίνει στοχοπροσήλωση, όραμα και διαχρονική στάση ευθύνης. Και αυτό είναι το ιδεατό χωρίς να αναγνωρίζω ότι δυστυχώς πολλές φορές φαινόμαστε ή αποδεικνυόμαστε κατώτεροι των περιστάσεων.

Καλώς ή κακώς δεν ήταν εύκολα τα τελευταία πέντε χρόνια και είχαμε να διαχειριστούμε αρκετά δύσκολα και σύνθετα ζητήματα στα οποία δεν υπήρχαν εύκολες ή ανώδυνες λύσεις λέει σε συνέντευξή της στην «Κ» η αντιπρόεδρος του ΔΗΣΥ Αννίτα Δημητρίου.

–Η παιδεία θεωρείται ένα από τα σοβαρά βαρίδια της κυβέρνησης. Πρόκειται για λάθος διορισμούς στο εν λόγω πόστο ή για αποτυχημένες πολιτικές στον τομέα της εκπαίδευσης;

–Ανέκαθεν ο τομέας της παιδείας υπήρξε ταυτόχρονα ο πιο υποσχόμενος και ο πιο δύσκολος τομέας διαχείρισης των κυβερνητικών προγραμμάτων, αφού από τη μία χρειάζεται να αλλάξουν πολλά και από την άλλη κάθε αλλαγή χρειάζεται να είναι στοχευμένη και επεξεργασμένη με τρόπο που να μην επηρεάζει αρνητικά το αντικείμενο και την ποιότητα της εκπαίδευσης. Άρα, δεν μπορεί να είναι προσωπικό το ζήτημα. Σίγουρα εφαρμόστηκαν πολιτικές που χαιρετίστηκαν θετικά αλλά και άλλες που έπρεπε να αποφευχθούν. Το μεγάλο στοίχημα, όμως, είναι να ξανακερδίσει η παιδεία και η εκπαίδευση τον κεντρικό ρόλο που τους αρμόζει στην κοινωνία και στη συνείδηση των πολιτών, με τη συνεργασία όλων των εμπλεκομένων και με στοχευμένες πολιτικές.

–Βάσει δημοσκοπήσεων, το κόμμα συμπαρασύρεται λόγω των χειρισμών της κυβέρνησης στο κεφάλαιο της διαπλοκής. Πού οφείλεται αυτή η εικόνα;

–Η διαπλοκή και διαφθορά δεν είναι σημερινό φαινόμενο και οι όποιες αποφάσεις πρέπει να ληφθούν για αυστηροποίηση κανόνων και διαδικασιών εξυπακούουν συνεργασία εκτελεστικής, νομοθετικής και δικαστικής εξουσίας και αυτό είναι ένα δεδομένο που φαίνεται να ξεχνάμε. Εξάλλου η κυβέρνηση δεν έχει πλειοψηφία στη Βουλή για να υπάρξουν βελτιώσεις ή μεταρρυθμίσεις. Αντιλαμβάνομαι ότι μετά από κάποια χρόνια στην εξουσία σε συνδυασμό με όλα όσα βλέπουν το φως της δημοσιότητας είναι κάπως αναμενόμενο να υπάρχει η αντίληψη ότι η ευθύνη βαραίνει την κυβέρνηση, αλλά και το κυβερνών κόμμα. Το μόνο σίγουρο είναι ότι η κοινωνία των πολιτών απαιτεί να διασφαλιστεί ότι δεν θα επαναληφθούν πράξεις και συμπεριφορές που κόστισαν στο κράτος αλλά κυρίως αναμένει κάθαρση και απονομή δικαιοσύνης. Ως ΔΗΣΥ έχουμε καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις και εισηγήσεις που συνιστούν ολοκληρωμένο μεταρρυθμιστικό σχέδιο ενίσχυσης της διαφάνειας και αξιοπιστίας της δημοκρατικής λειτουργίας.

–Νιώσατε ποτέ τους κυβερνητικούς χειρισμούς βάρος στη δική σας πολιτική πορεία;

–Η πολιτική είναι ένα ομαδικό άθλημα και ως εκ τούτου πολλές φορές πρέπει να μπαίνεις και στη φωτιά. Από εκεί και πέρα κάθε βουλευτής έχει υποχρέωση να παίρνει θέση λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις όλων των εμπλεκομένων και να εκφράζει αυτή μέσω της ψήφου του/της αν οδηγηθεί ένα θέμα ενώπιον της ολομέλειας. Άρα, δεν μπορεί άλλοι χειρισμοί και στην προκειμένη οι κυβερνητικοί να θεωρούνται βάρος αφού πάντοτε διατηρείς το δικαίωμα διαφοροποίησης και μάλιστα θεωρώ ότι αποκτάς και μεγαλύτερη αξιοπιστία να διαφοροποιηθείς αν το επιβάλει η συνείδησή σου. Ο ΔΗΣΥ έχει αποδείξει στην ιστορία του ότι τα μέλη του έχουν το δικαίωμα διαφοροποίησης χωρίς τον φόβο αποδοκιμασίας ή κυρώσεων.

–Κατά τη διάρκεια της σύντομης πολιτικής σας πορείας βρεθήκατε ενώπιον κρίσιμων διλημμάτων;

–Σε πολλές περιπτώσεις. Καλώς ή κακώς δεν ήταν εύκολα τα τελευταία πέντε χρόνια και είχαμε να διαχειριστούμε αρκετά δύσκολα και σύνθετα ζητήματα στα οποία δεν υπήρχαν εύκολες ή ανώδυνες λύσεις. Είχαμε και έχουμε όμως την υποχρέωση να είμαστε ωφέλιμοι και όχι αρεστοί ακόμα και αν σε πολλές περιπτώσεις μπορεί να δυσαρεστήσουμε συμπολίτες μας.

–Σε ποιο βιβλίο επανέρχεστε;

– Στην «Ασκητική» του Νίκου Καζαντζάκη.

–Ποια είναι η τελευταία παράσταση που έχετε δει;

–Τις προάλλες, την παράσταση επί ευκαιρίας των εθνικών επετείων και των 200 χρόνων από την ελληνική επανάσταση που διοργάνωσε ο Δήμος Λάρνακας. Ήταν μια εξαιρετική παράσταση γεμάτη μηνύματα, πολιτισμό και ελπίδα αλλά δυστυχώς χωρίς τη ζωντάνια του σύσσωμου κοινού λόγω των περιοριστικών μέτρων.

–Στο ενδεχόμενο επανεκλογής σας ποια είναι η πρώτη πολιτική σας πράξη;

–Να συνεχίσω να εργάζομαι για τα σημαντικότερα θέματα ανάπτυξης της πόλης μου που τόσο αγαπώ, αναλαμβάνοντας από την πρώτη κιόλας μέρας ενεργό ρόλο με την νέα κοινοβουλευτική σύνθεση. Μετά και την απομάκρυνση των πετρελαιοδεξαμενών ανοίγονται νέες προοπτικές και πρέπει να είμαστε να είμαστε απόλυτα προετοιμασμένοι για την επόμενη μέρα τονίζοντας την ανάγκη ενότητας και συνεργασίας.

Η Αριστερά θα κυβερνήσει ξανά και καλύτερα

Ο υποψήφιος βουλευτής του ΑΚΕΛ, Λεόντιος Φιλοθέου απαντά στο κατά πόσο ο αγώνας είναι ταξικός ή σε επίπεδο αξιών

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Μια μάχη που θα ήθελα να δώσω και μέσα από τη Βουλή είναι αυτή της εξάλειψης των διακρίσεων, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο υποψήφιος βουλευτής του ΑΚΕΛ Λευκωσίας Λεόντιος Φιλοθέου. Στο ερώτημα κατά πόσο μπορεί τελικά να κυβερνήσει η Αριστερά πέραν των θεωρητικών της προσεγγίσεων, απαντά πως θα κυβερνήσει ξανά και θα κυβερνήσει καλύτερα την επόμενη φορά.

–Λένε πως είναι καλή η Αριστερά στη θεωρία, ωστόσο απέδειξε πως δεν μπορεί να κυβερνήσει. Πώς απαντάτε;

–Αφού συμφωνούμε ότι η Αριστερά είναι καλή στη θεωρία, και είναι καλή επειδή έχει στο επίκεντρο τον άνθρωπο, τότε μπορεί. Θα κυβερνήσει λοιπόν ξανά και θα κυβερνήσει καλύτερα. Κρατάμε τις εμπειρίες, μαθαίνουμε από τα λάθη μας, βελτιωνόμαστε και έχουμε προτάσεις προς την κοινωνία. Η Αριστερά μπορεί και πρέπει να κυβερνήσει για να υπηρετεί τους πολλούς. Όχι για να εξυπηρετεί τους λίγους.

–Κανείς άνθρωπος δεν είναι λαθραίος, αλλά πέραν από τα συνθήματα υπάρχει πρόταση για το πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί το μεταναστευτικό;

–Το μεταναστευτικό θα αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά μόνο όταν εξαλειφθούν οι αιτίες που το δημιουργούν: ο πόλεμος και η φτώχια. Μέχρι τότε, πρέπει να γίνουν όλα αυτά που η παρούσα κυβέρνηση δεν έκανε οκτώ χρόνια: ταχεία εξέταση των αιτήσεων ασύλου, ενίσχυση και στελέχωση των αρμόδιων υπηρεσιών, αυστηροί έλεγχοι στα ιδιωτικά κολλέγια. Παράλληλα να διασφαλιστούν ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσης για όσους φτάνουν στη χώρα μας. Στο μεταξύ η κυβέρνηση οφείλει να μας εξηγήσει πώς αξιοποίησε τα 100 εκατομμύρια που έλαβε από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την υποδοχή των προσφύγων, εκτός από την αγορά φυσικά του συρματοπλέγματος του κυρίου Νουρή.

–Ο αγώνας τελικά είναι ταξικός ή είναι αγώνας σε επίπεδο αξιών της κοινωνίας;

–Πέρα από τον αγώνα για τις πανανθρώπινες αξίες, τα προβλήματα της κοινωνίας είναι σε σημαντικό

> *Η Αριστερά μπορεί και πρέπει να κυβερνήσει για να υπηρετεί τους πολλούς. Όχι για να εξυπηρετεί τους λίγους.*

βαθμό ταξικά. Όσο «ξύλινος» κι αν θεωρείται ο όρος, κάθε αγώνας είναι ταξικός εφόσον κανείς παλεύει για τους αδικημένους, τους αδύναμους, και τους μη προνομιούχους. Εφόσον παλεύει για μια πιο δίκαιη κοινωνία.

–Κώδικες συμπεριφοράς για τους υποψηφίους, χρήση των κοινωνικών μέσων δικτύωσης με μέτρο, τιμωρία του «παραγοντισμού». Ίσως είναι καιρός για μία πιο ανοικτή και δημοκρατική διαδικασία που να απελευθερώνει τις δυνατότητες των υποψηφίων στο ΑΚΕΛ;

–Οι δυνατότητες των υποψηφίων δεν θεωρώ ότι περιορίζονται από την αποτροπή της υπόσκαψης και του εξοντωτικού πολέμου μεταξύ τους. Κινούμαστε ο καθένας στον δικό του ζωτικό χώρο, λειτουργούμε παράλληλα και ως ομάδα. Και το ομαδικό παιχνίδι είναι πάντοτε παράγοντας επιτυχίας. Αυτή είναι και μια διαφορά μας από τους άλλους κομματικούς σχηματισμούς.

Όσο «ξύλινος» και αν θεωρείται ο όρος, κάθε αγώνας είναι ταξικός εφόσον κανείς παλεύει για τους αδικημένους, τους αδύναμους, και τους μη προνομιούχους. Εφόσον παλεύει για μια πιο δίκαιη κοινωνία, λέει ο Λεόντιος Φιλοθέου.

–Θα πρέπει συνεπώς το ΑΚΕΛ να ακολουθήσει τα μονοπάτια μιας πιο ανανεωτικής Αριστεράς τύπου ΣΥΡΙΖΑ, ή επιστροφή στις κομμουνιστικές του ρίζες;

–Ιστορικά το ΑΚΕΛ έχει αποδείξει ότι μπορεί να εκφράσει ένα πολύ μεγάλο κομμάτι της κοινωνίας, αγκαλιάζοντας όλους τους προοδευτικούς πολίτες του τόπου. Αυτό το μονοπάτι θα πρέπει να συνεχίσει να ακολουθεί. Με σοβαρότητα, με ήθος, ως ασπίδα για τους εργαζομένους και τους κοινωνικά ευάλωτους. Αυτή είναι και η συνταγή.

–Έχετε δει με καχυποψία τις τελευταίες δημόσιες ανησυχίες Αβέρωφ για το Κυπριακό. Ίσως να ήταν καλύτερα να μη συναντιόταν μαζί του ο Άντρος Κυπριανού, αποφεύγοντας όπως είπαν πολλοί να του δώσει το όποιο άλλοθι;

–Μας αδικείτε; Όταν για 4 χρόνια το Κυπριακό είναι στον πάγο και ο κύριος Αναστασιάδης φλερτάρει άλλοτε κρυφά και άλλοτε φανερά με τα δύο κράτη, πού ήταν ακριβώς ο κύριος Νεοφύτου; Οπότε, όταν ξαφνικά εμφανίζεται στο παρά ένα της διχοτόμησης, με το γνωστό μελοδραματικό ύφος, το λογικό είναι να υπάρχει καχυποψία. Από εκεί και πέρα, στο ΑΚΕΛ έχουμε την ίδια σταθερή θέση στο Κυπριακό 47 χρόνια: στήριξη της διαπραγματευτικής διαδικασίας που θα οδηγεί στην επανένωση του τόπου μας. Μπροστά στον καταστροφικό κίνδυνο της διχοτόμησης, δεν έχουν θέση τα μικροκομματικά συμφέροντα.

–Πώς απαντάτε στις δηλώσεις πολλών πως το ΑΚΕΛ κατά τη διάρκεια των χρόνων συνέβαλε στο τσιμέντωμα της διχοτόμησης;

–Αποτιμώντας συνολικά την πορεία του ΑΚΕΛ στο Κυπριακό κατά τη διάρκεια των χρόνων, όχι μόνο δεν συνέβαλε, αλλά αποτελεί τη μόνη συνεπή δύναμη και την πιο ισχυρή ελπίδα για αποτροπή της διχοτόμησης και για την επανένωση του τόπου μας. Από την άλλη το ΑΚΕΛ δεν διεκδικεί το αλάθητο και βεβαίως κρίνεται για αποφάσεις που έλαβε κατά την πολύχρονη ιστορία του. Εξάλλου είναι πολύ βολικό να κρίνει κανείς τα γεγονότα εκ των υστέρων.

–Από τη σύντομη πολιτική σας πορεία, νιώθετε πως έχετε προδώσει τον ιδεαλισμό των φοιτητικών σας χρόνων;

–Αντίθετα. Συνεχίζω να εκφράζω, να πιστεύω, να γράφω και να παλεύω για όλα αυτά που με συγκινούσαν στα όμορφα φοιτητικά χρόνια της Αθήνας. Και εξακολουθούν και σήμερα να με συγκινούν.

–Σε ποιο βιβλίο επανέρχεστε;

–Στα «Σταφύλια της Οργής» του Τζον Στάινμπεκ . Ένας ύμνος στην ανθρωπιά και στον άνθρωπο.

–Ποια ήταν η τελευταία θεατρική παράσταση που έχετε δει;

–Η παράσταση «Επάγγελμα Πόρνη», της Λιλής Ζωγράφου. «Χρωστάμε ενός λεπτού κραυγή για κάθε στιγμή που σιωπήσαμε».

–Μαρξ, Τσόμσκι ή Ζίζεκ;

– «Οι απλοί άνθρωποι, αυτοί που τα ονόματά τους δεν μπαίνουν σε βιβλία ιστορίας, είναι αυτοί που δημιουργούν την ιστορία». Νόαμ Τσόμσκι.

–Ποια θα είναι η πρώτη σας πολιτική πράξη στο ενδεχόμενο εκλογής σας;

–Ένα θέμα για το οποίο τοποθετούμαι συχνά είναι το θέμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η εξάλειψη των διακρίσεων, σε όλες τους τις εκφάνσεις. Αν είχα τη δυνατότητα, είναι μια μάχη που θα ήθελα να δώσω και μέσα από τη Βουλή.

Μόνη επιλογή του ΔΗΚΟ για το 2023 η αλλαγή

Ο Ολύμπιος Χριστοφή απαντά αν η νέα στρατηγική είναι σύνθημα κενού περιεχομένου και αν θα δουλέψει γι' αυτόν το κόμμα

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Το ΔΗΚΟ είναι ταγμένο στις αρχές και τις αξίες του Κέντρου. Και στο Κέντρο οφείλει και πρέπει να παραμείνει. Μια σειρά γεγονότων πλήγωσαν το ΔΗΚΟ και τους ανθρώπους του. Προσβλέπω στην ενδυνάμωση του Κέντρου για την αποτελεσματική συνδρομή στην πολιτική αλλαγή που έχει ανάγκη ο τόπος», λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Ολύμπιος Χριστοφή. Απαντά στο ερώτημα Τάσσος ή Σπύρος και αν θα δουλέψει γι' αυτόν ο κομματικός μηχανισμός δεδομένου ότι ανήκει στο οργανωτικό του κόμματος.

–Σε τρεις γραμμές τι είναι η λύση με το σωστό περιεχόμενο;

–Τα χαρακτηριστικά που εμείς θεωρούμε ότι καθιστούν το περιεχόμενο της λύσης σωστό είναι πολύ συγκεκριμένα. Αφορούν την ασφάλεια, δηλαδή έχουν να κάνουν με την κατάργηση των εγγυήσεων και την αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων καθώς και με τη λειτουργικότητα του κράτους σε σχέση με τις εξουσίες και τις αρμοδιότητες που πρέπει να έχει η κεντρική ομοσπονδιακή κυβέρνηση.

–Τι απαντάτε σε αυτούς που λένε πως η νέα στρατηγική είναι σύνθημα κενού περιεχομένου;

–Το γεγονός ότι τώρα βρισκόμαστε ίσως στη δυσκολότερη θέση που βρισκόμασταν ποτέ στις διαπραγματεύσεις του Κυπριακού, επιβεβαιώνει πλήρως την ανάγκη επανακαθορισμού της στρατηγικής μας δηλαδή προς μια συγκροτημένη και συνεπή στρατηγική σε αντιδιαστολή με τον τρόπο που λειτουργεί η κυβέρνηση Αναστασιάδη.

–Ποια είναι για σας η πεμπτουσία του Κεντρώου χώρου;

–Ο κεντρώος χώρος πρέπει πραγματικά και ουσιαστικά να εκπροσωπεί τη μεσαία τάξη, τους κοινωνικά αδύναμους και όσους ασφυκτιούν και εξοργίζονται με την υφιστάμενη κατάσταση. Ο κεντρώος χώρος πρέπει να συνθέτει απόψεις, να προσφέρει ισορροπία και να πολιτεύεται με μετριοπάθεια και χωρίς ιδεολογικές αγκυλώσεις.

> *Τα σύγχρονα πολιτικά κόμματα δεν πρέπει να είναι προσωπολατρικά και δεν πρέπει να μετατρέπουν τους ιστορικούς τους ηγέτες σε κομματική ατραξιόν για να καλύψουν τις αδυναμίες τους.*

–Θεωρείτε πως το ΔΗΚΟ ακολουθεί πλήρως τις αρχές και αξίες του χώρου ή υπήρξε ένα διάστημα το οποίο ξέφυγε από αυτές;

–Όλα τα πολιτικά κόμματα αξιολογούνται από την κοινωνία για τις πολιτικές επιλογές και για την πολιτική τους συνέπεια. Ο καθένας μπορεί να αξιολογεί διαφορετικά διάφορες επί μέρους πτυχές της πολιτικής δραστηριότητας ενός κόμματος όμως η ουσία είναι μία: το ΔΗΚΟ είναι το κατ' εξοχήν κεντρώο κόμμα της Κύπρου.

–Με δεδομένα όσα συμβαίνουν στο Κυπριακό και στα θέματα διαφθοράς, κακώς το ΔΗΚΟ επέλεξε τον «κανένα» το 2018;

–Η πολιτική δεν είναι σε καμιά περίπτωση στατική. Κάθε πολιτική απόφαση λαμβάνεται με τα δεδομένα που ισχύουν τη συγκεκριμένη στιγμή. Τα τελευταία 3 χρόνια η πατρίδα μας περνά δύσκολα και σε αυτό πρέπει να επικεντρωθούμε. Το πώς θα αλλάξουμε τα πράγματα και στο πώς θα κάνουμε την Κύπρο καλύτερη.

Ο οργανωτικός μηχανισμός του ΔΗΚΟ θα εργαστεί για το καλό του κόμματος. Πρώτιστος στόχος είναι η νίκη του ΔΗΚΟ στις επερχόμενες εκλογές και όχι η βοήθεια σε συγκεκριμένους υποψήφιους.

–Υπήρξε έντονη συζήτηση για τη δεξιά ροπή που παίρνει το κόμμα μετά και τη διαγραφή πρωτοκλασάτων στελεχών. Προσβλέπετε στην επανασυγκόλληση του Κέντρου ή είναι καλύτερο που ο καθένας πήρε τον δρόμο του;

–Το ΔΗΚΟ είναι ταγμένο στις αρχές και τις αξίες του Κέντρου. Και στο Κέντρο οφείλει και πρέπει να παραμείνει. Μια σειρά γεγονότων πλήγωσαν το ΔΗΚΟ και τους ανθρώπους του. Προσβλέπω στην ενδυνάμωση του Κέντρου για την αποτελεσματική συνδρομή στην πολιτική αλλαγή που έχει ανάγκη ο τόπος.

–Λέγεται πως ανήκετε στην αριστερή πτέρυγα του ΔΗΚΟ. Ισχύει;

–Δεν έχουν σημασία οι ταμπέλες, αλλά οι πολιτικές και οι πράξεις. Στα 20 χρόνια που έχω ενεργή εμπλοκή με τα κοινά, και πλέον ως υποψήφιος βουλευτής, πορεύτηκα και πορεύομαι με προοδευτικές και εκσυγχρονιστικές απόψεις επιθυμώντας να εκπροσωπώ τη μεσαία τάξη και τους κοινωνικά αδύναμους.

–Να υποθέσουμε πως το ΔΗΚΟ, για τις προεδρικές εκλογές του 2023 έχει μόνο μία επιλογή; Το ΑΚΕΛ;

–Η επιλογή του ΔΗΚΟ για τις εκλογές του 2023 είναι η αλλαγή. Αλλαγή διακυβέρνησης, αλλαγή νοοτροπίας. Και αυτή είναι εκ των πραγμάτων η επιλογή όλων των κομμάτων που βρίσκονται στην αντιπολίτευση.

–Ποιος ήταν ο σημαντικότερος ηγέτης για το ΔΗΚΟ; Ο Σπύρος Κυπριανού ή ο Τάσσος Παπαδόπουλος;

–Το ΔΗΚΟ διαθέτει πολύ βαριά πολιτική κληρονομιά που ξεκινά από τον αρχιεπίσκοπο Μακάριο και συνεχίζεται με τον Σπύρο Κυπριανού και τον Τάσσο Παπαδόπουλο. Ωστόσο, τα σύγχρονα πολιτικά κόμματα δεν πρέπει να είναι προσωπολατρικά και δεν πρέπει να μετατρέπουν τους ιστορικούς τους ηγέτες σε κομματική ατραξιόν για να καλύψουν τις αδυναμίες τους.

–Λόγω και της εμπειρίας σας στο οργανωτικό κομμάτι του κόμματος, να υποθέσουμε πως ο κομματικός μηχανισμός θα δουλέψει υπέρ σας;

–Η εμπειρία μου στο οργανωτικό κομμάτι του ΔΗΚΟ μου έδωσε την ευκαιρία να γνωρίσω καλύτερα τον δηκοϊκό κόσμο, να ακούσω τις ανησυχίες του, τους προβληματισμούς του. Ο οργανωτικός μηχανισμός του ΔΗΚΟ θα εργαστεί για το καλό του κόμματος. Πρώτιστος στόχος είναι η νίκη του ΔΗΚΟ στις επερχόμενες εκλογές και όχι η βοήθεια σε συγκεκριμένους υποψήφιους. Οτιδήποτε άλλο δεν είναι αποδεκτό.

–Σε ποιο βιβλίο επανέρχεστε συχνά;

–Στο μυθιστόρημα «Όλοι οι άνθρωποι του Βασιλιά» του RP Warren όπου θεωρώ περιγράφεται άψογα η πολιτική με τα καλά της αλλά και τα κακά της. Ένα βιβλίο που το προτείνω ανεπιφύλακτα σε οποιοδήποτε επιθυμεί να ασχοληθεί με την πολιτική.

–Ποια συναυλία που έχετε παρακολουθήσει σας έχει μείνει αξέχαστη;

–Η αποχαιρετιστήρια συναυλία για τον Θάνο Ανεστόπουλο των Διάφανων Κρίνων, που δεν είναι πλέον μαζί μας, στο Τεχνόπολις το 2015. Δεν θα ξεχάσω επίσης τη συναυλία που δώσαμε μαζί με τον Λαυρέντη Μαχαιρίτσα, την Ελεωνόρα Ζουγανέλη και τον Βασίλη Καζούλη στο ιστορικό Astoria του Λονδίνου το 2007.

–Ποια θα είναι η πρώτη πολιτική πράξη σας στο ενδεχόμενο εκλογής σας;

–Η προτεραιότητά μου θα είναι η ενίσχυση του δημόσιου σχολείου επειδή η παιδεία είναι ένα δημόσιο αγαθό και ένα κοινωνικό κράτος πρέπει να είναι σε θέση να προσφέρει υψηλού επιπέδου δημόσια εκπαίδευση σε όλους. Θα έχω ως προμετωπίδα μου τους στίχους του Λευτέρη Παπαδόπουλου που τραγούδησε ο Παύλος Σιδηρόπουλος, έχοντας δηλαδή τον νου μου στο παιδί, για να μπορεί να υπάρχει ελπίδα!

Δημιουργία Ομοσπονδιακής Περιοχής για την ανάπτυξη προτείνει το Νέο Κύμα

Παρουσιάζει τις θέσεις του για το Κυπριακό και τους κινδύνους άλλων μορφών λύσης

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Τη δημιουργία «Ομοσπονδιακής Περιοχής για την ανάπτυξη» προτείνει το Νέο Κύμα σε πολυσέλιδη έκθεσή του για το Κυπριακό, η οποία, όπως καταγράφεται, δεν θα πρέπει περιμένει τη λύση του Κυπριακού, αλλά χρειάζεται να τύχει της στήριξης της διεθνούς κοινότητας και της Ε.Ε. Θα αποτελεί τον συγκοινωνιακό κόμβο μεταξύ των δύο πολιτειών και θα αποτελεί εκπαιδευτικό και επιχειρηματικό κέντρο. Το Νέο Κύμα απορρίπτει τη λύση δύο κρατών και συνομοσπονδίας, και παρουσιάζει το ομοσπονδιακό μοντέλο ως τη μόνη ελπιδοφόρα και βιώσιμη προοπτική.

Τι προνοεί

Τι αποτελεί, ωστόσο, την ομοσπονδιακή περιοχή για την ανάπτυξη; Όπως καταγράφεται θα είναι πέραν της ε/κ και τ/κ Πολιτείας, η οποία θα λειτουργεί στο πλαίσιο της λύσης διζωνικής και δικοινοτικής ομοσπονδίας.

«Η δημιουργία της ΟΠΑ θα μετριάσει την ε/κ πολιτεία στο 67% του εδάφους και την τ/κ στο 23%, δεδομένου ότι θα πρέπει να της αφεθεί ένα 10% του εδάφους» αναφέρεται χαρακτηριστικά. Η λογική προφανώς είναι ότι με βάση τον χάρτη του Σχεδίου Ανάν που ήταν 28,2% με 72%,η κάθε πλευρά θα παραχωρήσει 5% του εδάφους. Η ΟΠΑ όπως σημειώνεται θα μπορεί να περιλαμβάνει περιοχές που συζητήθηκαν κατά καιρούς στα διάφορα σχέδια λύσης. Βάσει της πρότασης του Νέου Κύματος θα μπορούσε περιλαμβάνει τη νεκρή ζώνη, όλη την περιοχή του διαμερίσματος Μόρφου, όλη την εντός των τειχών νεκρή ζώνη της Λευκωσία, την εντός των τειχών πόλη της Αμμοχώστου, τα τέσσερα μεγάλα χωριά της Καρπασίας (Ριζοκάρπασο, Γιαλούσα, Αγία Τριάδα, Άγιος Ανδρόνικος) τα οποία ήταν σε διάφορα σχέδια για επιστροφή, τα τέσσερα μαρωνίτικα χωριά (Ασώματος, Κορμακίτης, Αγία Μαρίνα, Καρπάσια), και τέλος τα Κόκκινα στην Τυλληρία. Θα μπορεί επίσης να περιλαμβάνει όπως καταγράφεται και μέρος της βρετανικής βάσης της Δεκέλειας, για την επιστροφή της οποίας είχε γίνει αναφορά στο παρελθόν, καθώς και μέρος από τις άλλες βρετανικές βάσεις. «Η ΟΠΑ θα έχει μια εδαφική συνέχεια (Αμμόχωστος – Λιμνίτης) και τρεις θύλακες (Κόκκινα, τα χωριά της Καρπασίας και τα μαρωνίτικα χωριά). Οι αρχαιολογικοί και θρησκευτικοί χώροι όπως και τα λιμάνια και τα αεροδρόμια θα πρέπει επίσης να τεθούν υπό την ομοσπονδιακή διοίκηση».

> *Η Ομοσπονδιακή Περιοχή, όπως σημειώνεται, θα μπορεί να περιλαμβάνει περιοχές που συζητήθηκαν κατά καιρούς στα διάφορα σχέδια λύσης.*

Νέο εκπαιδευτικό κέντρο

Στην πρόταση που καταθέτει το Νέο Κύμα, σημειώνεται πως η Ομοσπονδιακή Περιοχή για την ανάπτυξη θα περιλαμβάνει ομοσπονδιακές πρότυπες πανεπιστημιακές σχολές, ομοσπονδιακά πρότυπα πανεπιστημιακά νοσοκομεία, ομοσπονδιακά ερευνητικά κέντρα, καθώς επίσης και τα ομοσπονδιακά δικαστήρια. «Η ΟΠΑ θα λειτουργεί με ειδικό καθεστώς και ως συγκοινωνιακός κόμβος ανάμεσα στις δύο πολιτείες. Από επιχειρηματικής άποψης, στην ΟΠΑ, θα μπορούσε να αναπτυχθεί ένας βιότοπος νεοφυών επιχειρήσεων, αλλά και να προωθηθεί η εγκατάσταση κάποιων εξειδικευμένων βιομηχανιών, με ειδικά κίνητρα. Θα μπορεί δηλαδή να μετατραπεί η περιοχή αυτή σε ένα νέο εκπαιδευτικό και επιχειρηματικό κέντρο και ένα απέραντο ευρωπαϊκό τεχνολογικό και επιστημονικό πάρκο, και να συμβάλει σε κοινές δραστηριότητες Ε/κ και Τ/κ, ειδικά των νέων της Κύπρου» αναφέρεται χαρακτηριστικά.

Από επιχειρηματικής άποψης, στην ΟΠΑ, θα μπορούσε να αναπτυχθεί ένας βιότοπος νεοφυών επιχειρήσεων και να προωθηθεί η εγκατάσταση εξειδικευμένων βιομηχανιών.

Βάσει αυτού, το Νέο Κύμα θεωρεί πως θα μετατραπεί η οικονομία της ομοσπονδιακής κεντρικής κυβέρνησης σε αιμοδότη των δύο πολιτειών της ομοσπονδίας. Η ΟΠΑ θα είναι στην ουσία μία περιοχή προώθησης της κοινής δράσης και εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο κοινοτήτων. «Αυτά πρέπει να ζητήσουμε από την Ε.Ε. να στηρίξει, ως μέρος της οικονομικής ενίσχυσης της λύσης» αναφέρεται στην έκθεση του Νέου Κύματος.

Αυτή η πρόταση, σύμφωνα με το Νέο Κύμα ξεφεύγει από τη λογική της εξελικτικής λύσης που διατυπώθηκε στο παρελθόν. «Θα εισέλθουμε σε μια περίοδο εξελικτικής βελτίωσης της λύσης, όπου βασικά οι δύο πολιτείες, ε/κ και τ/κ θα επιδιώκουν μία μεγαλύτερη σχέση και συνεργασία με την ΟΠΑ του ειδικού καθεστώτος που ενδεχομένως μελλοντικά να αποτελέσει πρότυπο για ολόκληρη την Κύπρο» αναφέρεται χαρακτηριστικά στην έκθεση του Κινήματος.

«Το περιουσιακό πρόβλημα και, ως εκ τούτου, το χρηματοδοτικό πρόβλημα της λύσης, με τη δημιουργία της ΟΠΑ, όπου θα υπάρξει σημαντική επιστροφή προσφύγων και επανεγκατάσταση, θα μειωθεί. Είναι επόμενο, ότι όσο περισσότεροι εκτοπισμένοι επιστρέφουν στις περιουσίες τους, τόσο και το λεγόμενο «κόστος» της λύσης περιορίζεται» σημειώνεται.

Πάντως, σε ο,τι αφορά λεπτομέρειες συνταγματικής φύσεως το Νέο Κύμα σημειώνει πως θα προωθηθούν και θα παρουσιαστούν στο μέλλον μελέτες για το ποιο θα είναι το καθεστώς λειτουργίας, ποια θα είναι η σχέση του καθεστώτος με τα ειδικά καθεστώτα των δύο περιφερειών και πώς αποφεύγονται περιπλοκές και στρεβλώσεις λόγω λειτουργίας ειδικής ζώνης παράλληλα με τις δύο πολιτείες.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ ΧΑΣΑΠΗ**

Από το 1821 στο 2021 - Γιατί γιορτάζουμε

Αυτές τις μέρες ο ελληνισμός γιορτάζει τα 200 χρόνια από την επανάσταση του 1821. Οι συλλογικές εκδηλώσεις έχουν λαβωθεί εκτεταμένα από την πανδημία λόγω covid-19, τα ανεξέλεγκτα κρούσματα, τα νοσοκομεία που αγωνίζονται σε συνθήκες κορεσμού και εξάντλησης και τους αυστηρούς περιορισμούς στις συναθροίσεις. Τί απομένει;

Καλούμαστε, σαν σε ατομικό προσκλητήριο, να σταθούμε αντίκρυ στην επέτειο, για να σώσουμε ό,τι μπορεί να αναστήσει και διαφυλάξει ο καθένας, στη σκέψη και στην ψυχή του. Αν αφήσουμε την ευκαιρία να περάσει, θα περιμένουμε τον επόμενο μεγάλο εορτασμό, ο οποίος θα αφορά τα 250χρονα… μέχρι τότε, οι σημερινοί νέοι θα είστε γεροντάκια.

Αδράξτε, λοιπόν, την ευκαιρία και ανοίξτε τις αισθήσεις σας, μάτια, αφτιά, γλώσσα για αναγνώσματα, εικόνες και ακούσματα που έχουμε παραμελήσει, στα χρόνια μετά το σχολείο. Μιλήστε με τα παιδιά και τα εγγόνια σας. Με τα σχολεία σε δυσλειτουργία, ο ρόλος σας γίνεται σημαντικότατος. Πείτε τους για τους ήρωες του 1821, για τη φλόγα που κράτησε ζωντανή την επανάσταση, κόντρα σε τρεις εμφύλιες συρράξεις. Αναλογιστείτε τη δύναμη της ορθόδοξης πίστης, που κράτησε ένα λαό στερημένο αγαθά και ελευθερίες, αλλά πεισμωμένο και ταμπουρωμένο για 400 χρόνια… όταν το ευκολότερο που μπορούσε κάθε ραγιάς να πράξει, ήταν να αλλαξοπιστήσει, για να βελτιώσει το βιοτικό του επίπεδο και να πάψουν να τον κυνηγάνε… κι όμως δεν ασπάστηκε το Ισλάμ παρά ένας πολύ μικρός αριθμός Ελλήνων.

Κάθε νέος αναζητεί πρότυπα στη ζωή του. Όσο του στερούμε, επειδή δειλιάζουμε, πρότυπα με τα οποία μεγαλώσαμε, τόσο αφήνουμε τα παιδιά βορά στα μοντέρνα καταναλωτικά πρότυπα, με τις πρόσκαιρες χαρές τους, που όμως δεν γεμίζουν την ψυχή. Κι αν το να μιλήσετε για πατρίδα και πίστη σάς φαίνεται ντεμοντέ, αν καταντήσαμε ο ήπιος λόγος για το έθνος να παρερμηνεύεται ως εθνικιστικός παροξυσμός, ας μην αναζητούμε φταίχτες αλλού, για τα δεινά που μας περιζώνουν!

Καλούμαστε να σταθούμε αντίκρυ στην επέτειο, για να σώσουμε ό,τι μπορεί να αναστήσει και διαφυλάξει ο καθένας στη σκέψη και στην ψυχή του.

> *Οσο τους στερούμε, επειδή δειλιάζουμε, πρότυπα με τα οποία μεγαλώσαμε, τόσο αφήνουμε τα παιδιά βορά στα μοντέρνα καταναλωτικά πρότυπα.*

Ο κ. Ξενοφών Χασάπης (Ph.D.) είναι σύμβουλος και εκπαιδευτής στελεχών Επιχειρήσεων και Νέων.
Xenophon.hasapis@gmail.com

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΣΤΗΝ «Κ»

Η μη λύση υποσκάπτει την Κυπριακή Δημοκρατία

Αποκλείεται να οδηγήσει σε κυριαρχική ισότητα η πολιτική ισότητα, λέει ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

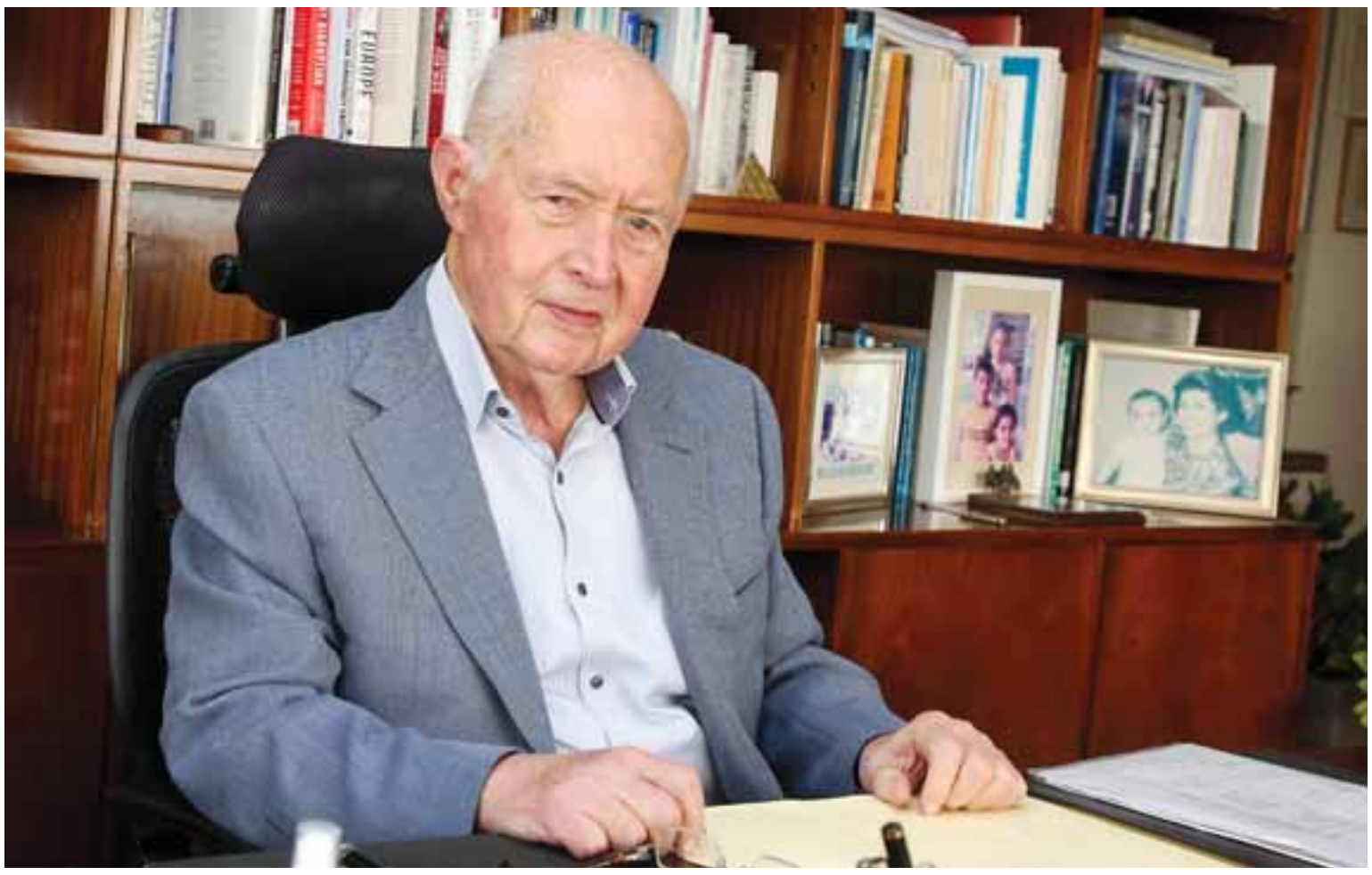

Πώς είναι δυνατόν να σκεφτείς ότι μπορείς να απομονώσεις την Τουρκία από την Ανατολική Μεσόγειο; Και πώς είναι δυνατόν να σκεφτείς πως η Ε.Ε. με τη σημασία που δίδει στη σχέση της με την Τουρκία θα επιβάλει κυρώσεις λέει στην «Κ» ο πρώην πρόεδρος της Δημοκρατίας Γιώργος Βασιλείου.

Δεν αρκεί ο πρόεδρος να πει ότι δέχεται τη διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία, λέει στην «Κ» ο πρώην πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Γιώργος Βασιλείου, σημειώνοντας πως θα πρέπει να πάει ένα βήμα πιο κάτω και να υποστηρίξει το πλαίσιο Γκουτιέρες και πως οι συνομιλίες δεν πρέπει να κρατήσουν για πάντα. Μόνο έτσι λέει θα διαλυθούν οι όποιες αμφιβολίες υπάρχουν στον κόσμο. Σημειώνει πως ο ίδιος δεν θα δεχόταν στη διαπραγματευτική του ομάδα να βρίσκονται πρόσωπα που απορρίπτουν τη διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία και θεωρεί απίθανο η πολιτική ισότητα να οδηγήσει σε κυριαρχική ισότητα. Αποκαλύπτει ότι το προηγούμενο διάστημα στις συνομιλίες παρουσίασαν πρόταση για το περιουσιακό την οποία δεν αποδέχτηκε τότε ο πρόεδρος Αναστασιάδης.

–Με δεδομένες τις ανησυχίες που υπάρχουν για την άτυπη Πενταμερή και τις θέσεις που εκφράζονται από την τουρκική πλευρά ίσως να ήταν καλύτερα να περιμένουμε μία ευνοϊκότερη συγκυρία;

–Δεν νομίζω να έχουμε την ευχέρεια να περιμένουμε μία υποτιθέμενη καλύτερη χρονική συγκυρία. Τις ίδιες θέσεις που εκφράζουν Άγκυρα και Τατάρ, τις εξέφραζε ο Ντενκτάς. Ο Ντενκτάς, ωστόσο, δεν τολμούσε να μιλήσει για δύο κράτη. Ήθελε όμως αναγνώριση.

–Κάναμε όμως πρόοδο υποτίθεται από τις θέσεις Ντενκτάς… Πάμε βήματα πίσω;

–Όχι δεν πάμε πίσω, γιατί δεν πιστεύω πως τίθεται θέμα διαπραγμάτευσης των όσων λένε οι Τούρκοι. Θέση μας στην διαπραγμάτευση είναι απλή: Στηριζόμαστε στις αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών και πάνω στους όρους που έχουν διαμορφώσει. Αν κάποιος διαφωνεί, ας το θέσει. Δεν νομίζω η Τουρκία να θέλει να βρεθεί ένοχη…

> *Το λάθος το δικό μας είναι ότι έγινε η προσπάθεια να απομονώσουμε την Τουρκία...*

–Μπορεί όμως μέσω ακραίων θέσεων να κερδίσει περισσότερα στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων…

–Τι να κερδίσει δηλαδή; Θα αλλάξουμε θέση από αυτήν των Ηνωμένων Εθνών;

–Υπάρχει βεβαίως και η φημολογία ότι και ο πρόεδρος συζήτησε άλλες μορφές λύσης. Αυτό δεν αλλάζει τα δεδομένα;

–Ο πρόεδρος πρέπει να νιώθει ότι του έχουν εμπιστοσύνη, ότι τον στηρίζουν. Αυτή τη στιγμή, ο κόσμος έχει ανησυχίες και αμφιβολίες για τη διαπραγμάτευση. Έχει πει ότι δέχεται τη διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία όμως δεν είναι αρκετό. Η άποψή μου είναι ότι πρέπει να επαναλάβει ότι δέχεται τη διζωνική, δικοινοτική, αλλά θα πρέπει να προχωρήσει και ένα βήμα πιο κάτω.

–Δηλαδή;

–Να πει ότι δέχεται το πλαίσιο Γκουτιέρες, ότι δέχεται πως οι συνομιλίες δεν μπορούν να κρατήσουν επ' άπειρο και να το πει με πειστικό τρόπο. Γιατί όταν μιλήσει με τέτοιο τρόπο ο πρόεδρος, θα διαλύσει την όποια αμφισβήτηση υπάρχει.

–Συνεπώς δεν έπεισε;

–Δεν έχει σημασία πόσοι άνθρωποι πιστεύουν ότι εννοεί όσα λέει, σημασία έχει ότι και λίγοι να υπάρχουν που να τα αμφισβητούν καλό είναι να τους κερδίσουμε. Με γραμμή ξεκάθαρη και αποφασιστική.

–Για ποιο λόγο επανέρχεται τώρα το θέμα της πολιτικής ισότητας; Δεν είχε συμφωνηθεί το 1991;

–Το 1991 έκλεισαν οι θέσεις των Ηνωμένων Εθνών. Η Τουρκία λέει πως στις διαπραγματεύσεις που έγιναν τελευταία δεν δεχτήκαμε ξεκάθαρα την πολιτική ισότητα. Εμείς θα πρέπει να επιβεβαιώσουμε ότι δεχόμαστε την πολιτική ισότητα.

–Λέγεται πως η Τουρκία ζητάει περισσότερα πράγματα από τα συμφωνηθέντα του 1991.

–Μόνο και μόνο που η τουρκική πλευρά επιμένει σε αυτό είναι αρκετό για να τονίσουμε εμείς ότι είμαστε έτοιμοι να δεχτούμε την πολιτική ισότητα με την πλήρη έννοια της λέξης. Και όταν λέμε για πολιτική ισότητα δεν εννοούμε μόνο τις τρεις ελευθερίες. Θα έχουμε και συμφωνημένη ΑΟΖ και το FYR συμφωνημένο. Θα συμφωνήσουμε να δεχτούμε το Πλαίσιο Γκουτιέρες, να συμφωνήσουμε ότι καλά κάνουμε που πάμε σε διαπραγματεύσεις, γιατί αυτό που λένε ορισμένοι πολιτικοί αρχηγοί είναι ότι δεν πρέπει να πάμε γιατί είναι παγίδα.

–Δεν μπορεί να οδηγήσει κυριαρχική ισότητα;

–Αποκλείεται. Είναι δυνατόν να πιστέψει κάποιος ότι η Ε.Ε. θα δεχτεί μία λύση που θα οδηγήσει μια μικρή Κύπρο να γίνει δύο κράτη;

–Η Ε.Ε. έδειξε σε πολλά αδυναμία τελευταίως.

–Αυτό όμως θα σημαίνει διάλυση της Ε.Ε. σκέψου τι έγινε με την Καταλονία και πώς θα αντιδράσουν αν ακούσουν κάτι τέτοιο. Γιατί να μη γίνει και η Ισπανία τρία ή και περισσότερα κράτη; Γιατί όχι και η Ιταλία και όπου υπάρχει μειονότητα να κάνουν δικό τους κράτος; Δεν γίνεται κάτι τέτοιο. Δεν είναι επειδή η Ευρώπη αγαπά εμάς που δεν θα δεχτεί κάτι τέτοιο, αλλά επειδή αγαπά την ενωμένη Ευρώπη. Και θέλει να διατηρήσει την ενωμένη Ευρώπη.

Δεν προσφέρουν τίποτα οι τριμερείς συνεργασίες

–Για ποιο λόγο συναντηθήκατε με τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ;

–Ήθελε να συζητήσει μαζί μου τα θέματα που θα έθεταν με τον Άντρο Κυπριανού.

–Είναι εις γνώσιν σας η βρετανική πρωτοβουλία;

–Είναι εις γνώσιν μου. Οι Βρετανοί επιμένουν βεβαίως πως δεν υπέβαλαν γραπτώς προτάσεις. Είναι κουβέντες που ειπώθηκαν και δεν πρέπει να τις λάβουμε υπόψη μας. Διαφωνώ με τη βαρύτητα που δώσαμε σε αυτό το θέμα.

–Διαφωνείτε με ό,τι άλλο πέραν της ΔΔΟ; Για την αποκεντρωμένη ομοσπονδία τι λέτε;

–Από τη στιγμή που αποδεχόμαστε την πολιτική ισότητα, θα πρέπει να γνωρίζουμε πως τα στοιχεία της πολιτικής ισότητας, οι βασικές εξουσίες είναι της ομόσπονδης κυβέρνησης. Δεν θα έρθει η ομοσπονδία να αποφασίσει σε ποιο γιατρό θα πας ή πού θα πας να ζητήσεις βοήθεια. Οι συνιστώσες κοινότητες θα πάρουν πολλές εξουσίες.

–Τι θα συμβουλεύατε τον πρόεδρο;

–Να τονίσει τα τεράστια οφέλη που θα έχουμε από τη λύση του Κυπριακού και οι Ε/κ και οι Τ/κ.

–Ποια είναι τα οφέλη;

–Από τη στιγμή που λύνεται το Κυπριακό θα υπάρξει ασφάλεια, γιατί χωρίς λύση δεν υπάρχει ασφάλεια. Περνούμε παράλληλα το μήνυμα στη διεθνή κοινότητα πως μία ενιαία Κύπρος είναι ανοικτή σε επενδύσεις, που αυτή τη στιγμή δεν γίνονται λόγω της ανασφάλειας. Θα υπάρχει ελεύθερη διακίνηση, θα έχουμε λύση του περιουσιακού και εδαφικού. Θα έχουμε συμφωνήσει ότι είμαστε υπεύθυνοι για την εξωτερική πολιτική και θα έχουμε καθορίσει την ΑΟΖ και το FYR.

–Πώς βλέπετε τη σχέση Ελλάδας-Τουρκίας σε αυτό;

–Θέλουμε λύση του Κυπριακού. Με ποιον θα την κάνουμε με τον Τατάρ; Όχι. Με την Τουρκία θα την κάνουμε. Η επιδίωξή μας λοιπόν πρέπει να είναι η βελτίωση των σχέσεων με την Τουρκία και η βελτίωση των σχέσεων της Ελλάδας με την Τουρκία.

–Μπορούμε να συνομιλήσουμε με αυτόν τον Ερντογάν όμως;

–Μπορούμε να πούμε πολλά για την εσωτερική πολιτική του Ερντογάν, με την οποία διαφωνούμε κάθετα. Άλλο όμως η εξωτερική πολιτική και άλλο τα εσωτερική πολιτική. Στην εξωτερική πολιτική η Τουρκία επιδιώκει να είναι μέλος της Ανατολικής Μεσογείου. Να μπορεί να συμμετάσχει. Το λάθος το δικό μας είναι ότι έγινε η προσπάθεια να απομονώσουμε την Τουρκία...

> *Δυστυχώς πολλοί από μας πιστεύουν ότι δεν πρέπει να καλυτερεύσουν οι σχέσεις Ελλάδας-Τουρκίας, διότι θα βλάψει την Κύπρο. Εγώ πιστεύω ακριβώς το αντίθετο.*

–Μέσω των Τριμερών;

–Αποδείχθηκε πως δεν προσέφεραν τίποτα το ουσιώδες οι Τριμερείς. Εκτός αυτού πρέπει να καταλάβουμε ότι όταν κάποιος κάνει εξωτερική πολιτική πρέπει να είναι ρεαλιστής. Πώς είναι δυνατόν να σκεφτείς ότι μπορείς να απομονώσεις την Τουρκία από την Ανατολική Μεσόγειο; Και πώς είναι δυνατόν να σκεφτείς πως η Ε.Ε. με τη σημασία που δίδει στη σχέση της με την Τουρκία θα επιβάλει κυρώσεις.

–Μα και οι υπόλοιπες χώρες προχώρησαν σε αυτή την κίνηση δεν είναι μόνο εμείς.

–Ήταν δική μας επίδραση. Έγινε και διάσκεψη φιλίας. Φιλία με ποιον; Μεταξύ μας; Αφού έχουμε φιλία μεταξύ μας! Το ζήτημα είναι πώς δημιουργούμε σωστές σχέσεις με την Τουρκία. Πώς μπορούμε να πετύχουμε σχέσεις Ελλάδας-Τουρκίας. Πώς θα γίνει αυτό; Με το να τη θεωρείς εχθρό και να την απομονώνεις;

–Υπήρξαν πολλά δημοσιεύματα που κατέδειξαν πως η Ελλάδα είναι επιφυλακτική σε όλο αυτό και προτιμά να κάνει τις δικές της κινήσεις σε σχέση με την Τουρκία.

–Η Ελλάδα θέλει να βελτιώσει τις σχέσεις της με την Τουρκία. Δυστυχώς, πολλοί από μας πιστεύουν ότι δεν πρέπει να καλυτερεύσουν οι σχέσεις Ελλάδας-Τουρκίας, διότι θα βλάψει την Κύπρο. Εγώ πιστεύω ακριβώς το αντίθετο.

–Δηλαδή;

–Από τη στιγμή που η Τουρκία έχει δείξει καλή θέληση έναντι της Ελλάδας, τότε είναι πολύ δύσκολο να μη δείξει καλή θέληση και έναντι σε μας.

–Υπήρξαν ιδιαίτερες αντιδράσεις για τη διαπραγματευτική ομάδα. Θεωρείτε πως η συμπερίληψη μελών με πιο σκληρές θέσεις, λέει κάτι για την στάση που θα τηρήσει ο πρόεδρος;

–Σίγουρα ο πρόεδρος αποφασίζει για το ποιοι θα είναι οι σύμβουλοί του. Τον καιρό που εγώ ήμουν πρόεδρος, δεν θα σκεφτόμουν να έχω δίπλα μου ως σύμβουλους, ανθρώπους που έχουν τοποθετηθεί ενάντια στη διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία. Αυτόματα ο πρόεδρος αδυνατίζει τη θέση του...

–Συνεπώς θα πρέπει να αναθεωρήσει τη σύνθεσή της;

–Σεβαστές όλες οι απόψεις. Εγώ όμως ποτέ δεν θα έπαιρνα ανθρώπους που διαφωνούν με τη ΔΔΟ ασχέτως ονόματος. Αν δεν συμφωνούν με τη ΔΔΟ, τι συμβουλή θα μου δώσουν;

–Ίσως να προσπαθήσουν να αποτρέψουν μία κακή λύση.

–Δεν υπάρχει καλή ή κακή λύση. Θα διαπραγματευτείς την καλύτερη δυνατόν λύση. Όσοι δεν θέλουν λύση, μιλούν για κακή λύση.

–Κακή λύση είναι η μη λειτουργική. Για παράδειγμα να μην καταργηθούν οι εγγυήσεις.

–Φυσικά και θα καταργηθούν. Δεν είναι αυτό που εννοούν. Εννοούν την πολιτική ισότητα. Αυτό τους φοβίζει.

–Πού θα οδηγήσει η Πενταμερής;

–Έχω πολλές ανησυχίες, γιατί θέλω να πετύχει η διάσκεψη και να οδηγήσει σε λύση. Το να μην έχουμε αυτή τη στιγμή λύση, συμφέρει μόνο στην Τουρκία. Η Τουρκία δεν ενδιαφέρεται για τη διχοτόμηση. Την έχει ήδη. Ενδιαφέρεται για την υπόσκαψη της Κυπριακής Δημοκρατίας και όσο δεν έχουμε λύση το βλέπουμε στην πράξη. Για ποιο λόγο νομίζετε μας στέλνουν συνεχώς παράτυπους μετανάστες; Για να υποσκάψουν την Κυπριακή Δημοκρατία.

–Και πώς νομίζετε ότι λύνεται το θέμα με το μεταναστευτικό;

–Μόνο με τη λύση. Ως τότε, η απάντηση δεν είναι η τοποθέτηση συρματοπλεγμάτων, αλλά ανθρώπων που θα ελέγχουν την κατάσταση. Οι παράτυποι μετανάστες είναι προσπάθεια πρόκλησης προβλημάτων στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Είχαμε πρόταση για το Περιουσιακό

–Συμμετείχατε την τελευταία φορά στις διαπραγματεύσεις για το Περιουσιακό. Σωστά;

–Ναι, ισχύει. Οι ιδιοκτήτες περιουσιών στα εδάφη που θα επιστραφούν θα έχουν σίγουρα προτεραιότητα στις περιουσίες τους έναντι των χρηστών. Ενώ αντιθέτως, στα εδάφη που θα μείνουν υπό τ/κ διοίκηση, το δικαίωμα το έχει πρώτα ο χρήστης και όχι ο ιδιοκτήτης. Φυσικά μπορεί να διαπραγματευτεί ο χρήστης με τον ιδιοκτήτη και να αγοράσει την περιουσία. Δεν θα ξεχάσω ότι ήταν από τα θέματα που συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων μεταξύ Αναστασιάδη-Ακιντζί. Μας ανατέθηκε να κάνουμε μελέτη για το θέμα, την κάναμε και ένα από τα συμπεράσματα που καταλήξαμε ήταν αυτό για το δικαίωμα του ιδιοκτήτη και του χρήστη. Δεν προχώρησε όμως. Ο Ακιντζί το δέχτηκε, οι δικοί μας όχι.

–Ποιος δεν το δέχτηκε;

–Ο πρόεδρος, τότε.

–Είναι το τέλος του δρόμου, αν δεν πετύχει αυτή η διάσκεψη όπως λένε;

–Είναι το τέλος, ναι.

–Μα το λέγαμε όμως και για το Σχέδιο Ανάν και η συζήτηση στο Κραν Μοντάνα ήταν βελτιωμένη.

–Έχουν περάσει πολλά χρόνια από τότε. Αυτή τη φορά έχουμε ξεκάθαρες θέσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας. Αν αποτύχει, επειδή η Τουρκία είναι αδιάλλακτη, τότε δεν θα είναι το τέλος του δρόμου για μας, γιατί οι πιέσεις θα ενισχυθούν προς την πλευρά της Τουρκίας. Αν όμως αποτύχουν και ρίξουν το βάρος στις δύο πλευρές, όπως και στο παρελθόν, τότε καήκαμε. Και εδώ είναι το κόστος της μη λύσης. Ας μη φοβόμαστε τη λύση, πρέπει να τη θέλουμε και πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ποιο θα είναι το κόστος του να καταλήξει η διεθνής κοινότητα στο συμπέρασμα ότι δεν θέλουμε λύση.

–Δεν έχει καταλήξει ακόμα;

–Για να καλούν διάσκεψη, σημαίνει πως όχι. Την καλούν γιατί πιστεύουν ότι έχουν πεδίο δράσεως. Το πιο σημαντικό είναι να εξηγήσουμε στον λαό μας τις τεράστιες επιπτώσεις που θα έχουμε από τη μη λύση.

–Ποιο θα είναι δηλαδή το κόστος της μη λύσης;

–Το κόστος είναι τεράστιο. Αν καταλήξει η διεθνής κοινότητα στο ότι δεν υπάρχει προοπτική λύσης, θα παρθεί απόφαση από το Συμβούλιο Ασφαλείας για τη μη ανανέωση της θητείας της Ειρηνευτικής Δύναμης και την αναχώρησή της από την Κύπρο μέσα σε ένα τακτό χρονικό διάστημα. Οι επιπτώσεις μιας τέτοιας απόφασης θα είναι δραματικές για την πλευρά μας, διότι η αποχώρηση της Ειρηνευτικής Δύναμης θα σημαίνει ότι η Νεκρή Ζώνη θα καταλήξει στα χέρια της πιο ισχυρής πλευράς. Όχι μόνο θα χάσουμε το περίπου 3% του εδάφους το οποίο σήμερα καλύπτει η Νεκρή Ζώνη αλλά θα έχουμε να αντιμετωπίσουμε και τη σκληρή πραγματικότητα των «συνόρων», περίπου 200 χιλιομέτρων, από τη μια πλευρά της Κύπρου έως την άλλη, και δεν θα είμαστε σε θέση να διασφαλίσουμε την ασφάλεια της διαχωριστικής γραμμή. Δεν θα έχει λυθεί το Κυπριακό και θα χάσουμε τη δυνατότητα να επανακτήσουμε μέρος των κατεχόμενων εδαφών. Το Περιουσιακό θα μείνει άλυτο και το χειρότερο είναι ότι θα εκλείψει το αίσθημα της ασφάλειας.

Νέα «ναυμαχία», γεωπολιτικής επιρροής

Σήμερα, 200 χρόνια από την Επανάσταση, η Ελλάδα γίνεται ξανά πεδίο ανταγωνισμού για την επιρροή των μεγάλων δυνάμεων

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Η Επανάσταση του 1821, καρπός του αγώνα των εξεγερμένων Ελλήνων ενάντια στον οθωμανικό ζυγό, επηρεάστηκε καθοριστικά από την παρέμβαση αλλά και τον ανταγωνισμό των Μεγάλων Δυνάμεων της εποχής εκείνης. Η Γαλλία, η Μεγάλη Βρετανία, η τσαρική Ρωσία επηρέασαν καθοριστικά την τύχη του έθνους στην επαναστατική περίοδο, πρακτικά υπέγραψαν τη ληξιαρχική πράξη γέννησης της νεότερης Ελλάδας και στη συνέχεια ανταγωνίστηκαν για την επιρροή σε αυτό. Σήμερα, τις ημέρες αυτής της 200ής επετείου από την Επανάσταση, παρότι οι ισορροπίες έχουν εμφανώς αλλάξει, η Ελλάδα γίνεται ξανά πεδίο ανταγωνισμού για την επιρροή των μεγάλων δυνάμεων της σημερινής εποχής, με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους. Από τη ναυμαχία του Ναυαρίνου το 1827 μέχρι τον ανταγωνισμό των νέων μεγάλων δυνάμεων σήμερα, έχουν προστεθεί μόνο κάποιοι πρωταγωνιστές. Η θέληση για επιρροή στην Ανατολική Μεσόγειο και στις περιοχές που την πλαισιώνουν, από την Ελλάδα και τα Βαλκάνια, μέχρι τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική, παραμένει η ίδια.

Η 25η Μαρτίου ανέδειξε τη διάσταση της μάχης για την επιρροή στο πεδίο της ήπιας ισχύος (soft power). Οι Γάλλοι, με τον πρόεδρο της Γαλλικής Δημοκρατίας Εμανουέλ Μακρόν στο επίκεντρο, έκαναν μια τεράστια προσπάθεια ανάδειξης της παρουσίας στην περιοχή. Ο κ. Μακρόν παραχώρησε συνέντευξη στην κρατική τηλεόραση, ενώ το επιμύθιο ότι «η δική σας ελευθερία είναι και δική μας» στο μαγνητοσκοπημένο μήνυμά του για την επέτειο της 25ης Μαρτίου, έδειξε ότι, αν μη τι άλλο, οι Γάλλοι πήραν πολύ σοβαρά την υπόθεση της προετοιμασίας της προεδρικής παρουσίας. Αν και ο κ. Μακρόν δεν κατόρθωσε να παραστεί στην Αθήνα, η αναπλήρωσή του από την υπουργό Ενόπλων Δυνάμεων Φλοράνς Παρλί, ενός προσώπου που είναι ιδιαίτερα αναγνωρίσιμο στην Ελλάδα λόγω της υπόθεσης προμήθειας των 18 Ραφάλ της γαλλικής αεροπορίας, είναι μία ακόμα ένδειξη για την έμφαση που έδωσε το Παρίσι στους εορτασμούς των 200 ετών από την Ελληνική Επανάσταση.

Εξίσου σημαντική ήταν και η προσπάθεια των Αμερικανών, παρά το γεγονός ότι οι ΗΠΑ δεν εκπροσωπήθηκαν σε υψηλό επίπεδο. Ωστόσο, το μήνυμα του προέδρου των ΗΠΑ, Τζο Μπάιντεν, ήταν μια ξεκάθαρη υπενθύμιση της στρατηγικής σχέσης με την Ελλάδα και, πολύ περισσότερο, η συνομιλία που ακολούθησε με τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη. Η πρόσκληση του κ. Μπάιντεν στον πρωθυπουργό να επισκεφθεί τον Λευκό Οίκο μόλις το επιτρέψουν οι συνθήκες, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο πρόεδρος των ΗΠΑ δεν έχει ακόμα συνομιλήσει με τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, είναι άλλη μια ένδειξη της ατμόσφαιρας που επικρατεί στην Ουάσιγκτον. Η ανακοίνωση του Λευκού Οίκου για την επικοινωνία Μπάιντεν - Μητσοτάκη ήταν εξαιρετικά θετική για την Αθήνα, καθώς έκανε αναφορά για «περαιτέρω εμβάθυνση» των υφιστάμενων δεσμών, την αυξανόμενη αμυντική συνεργασία, καθώς και τον συντονισμό, μεταξύ άλλων για τον «συντονισμό» σε θέματα όπως η Κίνα και η Ρωσία. Η συνομιλία Μπάιντεν - Μητσοτάκη ήταν κάτι παραπάνω από θερμή και δεν θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι καταγράφηκε λίγο μετά την ολοκλήρωση των συζητήσεων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για την Τουρκία, όπου, παρά τις αντιδράσεις πολλών μεγάλων ευρωπαϊκών χωρών, οι διατυπώσεις δεν ήταν αυτές που περίμενε η Αγκυρα. Σημειώνεται ότι ο κ. Μπάιντεν αναφέρθηκε ονομαστικά στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σε τρεις χώρες, την Κίνα, τη Ρωσία και την Τουρκία.

EPA/ZARPAINEWS

Το αμερικανικό αεροπλανοφόρο «Dwight D. Eisenhower» στη ναυτική βάση στο Μαράθι της Κρήτης, την περασμένη εβδομάδα. Το ενδιαφέρον των δυτικών αποτυπώθηκε τις τελευταίες ημέρες σε αέρα και θάλασσα με εύγλωττο τρόπο.

Η θέληση για επιρροή στην Αν. Μεσόγειο και στις περιοχές που την πλαισιώνουν, από την Ελλάδα και τα Βαλκάνια, μέχρι τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική, παραμένει η ίδια.

Εντυπωσιακά προωθημένη, για τα δεδομένα των στρατηγικών σχέσεων των τελευταίων ετών, είναι και η απόφαση της Βρετανίας να εκπροσωπηθεί από τον διάδοχο του θρόνου, πρίγκιπα της Ουαλλίας Κάρολο, και τη σύζυγό του δούκισσα της Κορνουάλης Καμίλα. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει την πρόθεση του Λονδίνου να εκμεταλλευτεί ό,τι απομένει από την παλαιά αγγλική παράδοση στην Ελλάδα. Επίσης, η παρουσία του Ρώσου πρωθυπουργού Μιχαήλ Μισούστιν υπενθύμισε το σταθερό ενδιαφέρον της Μόσχας για την Ελλάδα, παρά τις υφιστάμενες διαφορές. Μάλιστα, ο κ. Μισούστιν επιστρέφοντας στη Ρωσία, έκανε και μια στάση για ιδιωτική επίσκεψη στο Αγιον Ορος, υπόμνηση των πνευματικών δεσμών που η Μόσχα θεωρεί ως το πιο ισχυρό όπλο επιρροής της στην Ελλάδα. Η Ρωσία θέλει στενότερες σχέσεις με την Ελλάδα και το προσπαθεί με πολλούς τρόπους.

Παράδοξη, αλλά αναμενόμενη η μάλλον περιορισμένη γερμανική παρουσία, η οποία αρκέστηκε σε ένα μήνυμα του προέδρου της Γερμανίας Φρανκ-Βάλτερ Στάινμαγερ προς την ομόλογό του Κατερίνα Σακελλαροπούλου, αναδεικνύοντας για ακόμα μια φορά τη στρατηγική αμηχανία του Βερολίνου απέναντι στην Ελλάδα. Ιδιαίτερα καθώς πλην του κ. Στάινμαγερ δεν υπήρξε μήνυμα από κάποιον κυβερνητικό αξιωματούχο. Η γερμανική «αφωνία» οφείλεται, μεταξύ άλλων, και στο γεγονός ότι στο Βερολίνο βιώνουν την περίοδο «lame duck» της απερχόμενης καγκελαρίου, ως εκ τούτου προέχει η εσωστρέφεια. Η γερμανική απουσία έγινε ακόμα πιο εμφανής από το γεγονός ότι ένθερμο και εκτενές μήνυμα έστειλε ο Ολλανδός πρωθυπουργός Μαρκ Ρούτε.

Ωστόσο, η επέτειος των διακοσίων ετών φέρνει και νέους παίκτες στο προσκήνιο. Αυτό το Σαββατοκύριακο βρίσκεται στην Αθήνα για υψηλές επαφές ο υπουργός Αμυνας της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, Γουέι Φένγκε. Η στάση του Κινέζου στρατηγού στην Αθήνα είναι μέρος περιοδείας του στα Βαλκάνια και αποτελεί μια έμμεση αλλά εύγλωττη δήλωση του Πεκίνου ότι θα διατηρήσει το ενδιαφέρον και τα συμφέροντα της Κίνας στην ευρύτερη περιοχή. Το ενδιαφέρον των δυτικών αποτυπώθηκε σε αέρα και θάλασσα με τον ίδιο εύγλωττο τρόπο. Την ημέρα της παρέλασης της 25ης Μαρτίου, πάνω από τον αττικό ουρανό πέταξαν όχι μόνο μέσα των Ενόπλων Δυνάμεων, αλλά και τέσσερα γαλλικά Ραφάλ, τέσσερα F-16 και ένα ιπτάμενο τάνκερ KC-135 της αμερικανικής αεροπορίας αλλά και το βασιλικό «Voyager» της βρετανικής βασιλικής αεροπορίας. Την ίδια στιγμή, στον Πειραιά έμεναν δύο φρεγάτες, η ρωσική «Ναύαρχος Κασατόνοβ» και η γαλλική «Λαγκεντόκ». Τις προηγούμενες ημέρες το αμερικανικό αεροπλανοφόρο «Dwight D. Eisenhower» παρέμενε δεμένο στη ναυτική βάση της Σούδας, όπου και το επισκέφθηκε ο πρωθυπουργός.

Προσφορές

Η 25η Μαρτίου έγινε, λοιπόν, αφορμή για μια νέα «ναυμαχία», γεωπολιτικής επιρροής αυτή τη φορά. Σε ειδικότερο επίπεδο η «ναυμαχία» αυτή αφορά το πρόγραμμα τεσσάρων νέων φρεγατών του Πολεμικού Ναυτικού (Π.Ν.) και την αναβάθμιση υφιστάμενων ΜΕΚΟ. Αν και το πρόγραμμα ύψους 5 δισ. ευρώ αφορά τη ναυπήγηση τεσσάρων νέων φρεγατών, άπαντες γνωρίζουν πολύ καλά ότι όποιος επιλεγεί, θα έχει σημαντικό ρόλο και για τις επόμενες κύριες μονάδες επιφανείας του Π.Ν., δεδομένου ότι η παρούσα κατάσταση του ελληνικού στόλου χωράει σχεδιασμούς τριακονταετίας.

Οι Γάλλοι προτείνουν τη φρεγάτα FDI (Belharra) και σε αυτό το πλαίσιο παραχωρούν ως ενδιάμεση λύση μια φρεγάτα κλάσης Cassard με την ονομασία «Jean Bart» και το αντιτορπιλικό κλάσης Georges Leygues με την ονομασία «Latouche-Tréville». Υπενθυμίζεται ότι η αποτυχία συμφωνίας ανάμεσα στην Αθήνα και στο Παρίσι για την αγορά δύο φρεγατών FDI αξίας 3,4 δισ. ευρώ οδήγησε το περασμένο καλοκαίρι στη λύση των 18 Ραφάλ. Αυτή τη φορά, πάντως, οι Γάλλοι έχουν προσαρμόσει την προσφορά τους, καθώς σε περίπου 4,1 δισ. ευρώ χωρούν τέσσερις φρεγάτες FDI. Οι Αμερικανοί κατέρχονται με την προσφορά τεσσάρων MMSC, ενός σχεδίου που έχει συγκεντρώσει αρκετή κριτική, παρότι η Lockheed Martin επισημαίνει ότι πλέον οι «παιδικές ασθένειες» του σκαριού έχουν ξεπεραστεί. Το ισχυρό χαρτί της αμερικανικής πρότασης αφορά την εμπλοκή των τοπικών ναυπηγείων, αλλά και τη δυνατότητα ένταξης της Ελλάδας στο πρόγραμμα συμπαραγωγής των νέων πλοίων του αμερικανικού ναυτικού «Constellation».

Οι υπόλοιπες φρεγάτες

Από τις «Μεγάλες Δυνάμεις» του 1821, η Βρετανία έχει μπει στον αγώνα με μια πολύ ανταγωνιστική πρόταση, τη νέα φρεγάτα που έχει επιλεγεί και ως Type 31 του βασιλικού ναυτικού, την Arrowhead 140 της Babcock. Η πρόταση της Babcock έχει εξαιρετικά χαμηλό κόστος ναυπήγησης και δίνει τη δυνατότητα προσθήκης ακόμα και αντιβαλλιστικών συστημάτων. Οι Ολλανδοί της Damen προτείνουν στην Αθήνα τη SIGMA 115, ένα σχέδιο το οποίο, επίσης, προκαλεί το ενδιαφέρον των στελεχών του Π.Ν., καθώς περιλαμβάνει και ενδιάμεση λύση τις φρεγάτες τύπου «Μ», που θεωρούνται από πολλούς ιδανικός διάδοχος των, επίσης, ολλανδικών «S» του Π.Ν. Με μια διπλή πρόταση για την παραχώρηση φρεγατών τύπου A200 ή A300 κατέρχονται οι Γερμανοί, ενώ οι Ισπανοί συμμετέχουν στην κούρσα με την ισπανική F-110. Το ιταλικό ενδιαφέρον για ναυπήγηση τεσσάρων φρεγατών τύπου FREMM (Bergamini) μένει να γίνει πιο συγκεκριμένο, αν και δεν αποκλείεται τελικά η Ρώμη να μείνει εκτός κούρσας.

Η Αγκυρα «στριμωγμένη» μεταξύ Ουάσιγκτον και Βρυξελλών

Του ανταποκριτή μας στην ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ
ΜΑΝΩΛΗ ΚΩΣΤΙΔΗ

Σκεπτικισμός και ανησυχία επικρατούν στην Αγκυρα λόγω των πιέσεων που δέχεται η τουρκική κυβέρνηση από τις ΗΠΑ και την Ε.Ε., καθώς, παρά τη θετική ρητορική των τελευταίων εβδομάδων, η Δύση δεν έχει πεισθεί επαρκώς για τις προθέσεις και τους στόχους της Τουρκίας. Σε επίπεδο υποσχέσεων, γίνονται κάποιες προσπάθειες αλλαγής στην εξωτερική πολιτική της Τουρκίας, όπως στο θέμα των σχέσεων με τη Ρωσία, αλλά και σχετικά με το Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο, όμως αυτό μέχρι στιγμής φαίνεται πως δεν είναι αρκετό. Εδώ και αρκετές ημέρες έχει φουντώσει και η φημολογία για ανασχηματισμό στην κυβέρνηση που στόχο θα έχει την αλλαγή του κλίματος, καθώς κυρίαρχος της πολιτικής στη χώρα είναι ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν.

Στη συνάντηση του υπουργού Εξωτερικών της Τουρκίας Μεβλούτ Τσαβούσογλου με τον Αμερικανό ομόλογό του Αντονι Μπλίνκεν, την περασμένη Τετάρτη, φάνηκε πως η Ουάσιγκτον δεν έχει σκοπό να υποχωρήσει ούτε βήμα σχετικά με το ζήτημα των ρωσικών αντιαεροπορικών συστημάτων S-400. Ο κ. Μπλίνκεν τόνισε στον Τούρκο ομόλογό του πως η Αγκυρα δεν πρέπει να διαθέτει το ρωσικό αντιαεροπορικό σύστημα S-400 και δεν συζήτησε το ενδεχόμενο της αποθήκευσής του. Σύμφωνα με πληροφορίες, ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ ξεκαθάρισε πως δεν μπορεί να συζητηθεί οποιοδήποτε ενδεχόμενο άρσης των κυρώσεων αν η Τουρκία δεν εγκαταλείψει το ρωσικό αντιαεροπορικό σύστημα.

Αίσθηση προκάλεσε η αποκάλυψη ότι ο Ερντογάν μπορεί με ένα απλό διάταγμα να αποφασίσει την αποχώρηση της Τουρκίας από οποιαδήποτε διεθνή σύμβαση.

Ο κ. Τσαβούσογλου, στη συνέντευξή του, ανέφερε πως «για την Τουρκία η συμφωνία των S-400 έχει ολοκληρωθεί και εξηγήσαμε τους λόγους που οδήγησαν στην επιλογή αυτή». Ανέφερε μάλιστα πως η Αγκυρα πρότεινε στον κ. Μπλίνκεν τη σύσταση ομάδας εργασίας για να βρεθεί λύση στο ζήτημα των S-400, αλλά και στο θέμα των κυρώσεων.

Το βράδυ της Τρίτης, ο εκπρόσωπος της τουρκικής προεδρίας Ιμπραήμ Καλίν είχε τηλεφωνική συνομιλία με τον σύμβουλο Εθνικής Ασφαλείας των ΗΠΑ Τζέικ Σάλιβαν και βασικό θέμα συζήτησής τους ήταν τα F-35 και οι S-400. Και σε αυτή τη συνομιλία, ο κ. Σάλιβαν φέρεται να ξεκαθάρισε προς τον κ. Καλίν πως η κατοχή των S-400 έρχεται σε αντίθεση με τις δεσμεύσεις της Τουρκίας προς το ΝΑΤΟ.

«Αν δούμε την κοινή ανακοίνωση των υπουργών Εξωτερικών του ΝΑΤΟ, η Τουρκία, μαζί με τα υπόλοιπα μέλη του ΝΑΤΟ, θεωρεί τη Ρωσία μια επιθετική χώρα, όμως από την άλλη πλευρά έχει προμηθευθεί από τη Μόσχα αντιαεροπορικά συστήματα S-400. Αυτό είναι ένα από τα πιο "ευαίσθητα" ζητήματα εντός της Συμμαχίας», αναφέρει ο πολιτικός αναλυτής Σεντάτ Εργκίν σε άρθρο του στην εφημερίδα Hurriyet.

Εκτός από τα μηνύματα που λαμβάνει η Τουρκία από την Ουάσιγκτον, με προσοχή παρακολουθούν στην τουρκική πρωτεύουσα και τη στενή σχέση των ΗΠΑ με την Ελλάδα. Το τηλεφώνημα του Τζο Μπάιντεν προς τον Κυριάκο Μητσοτάκη την ημέρα της επετείου της Ελληνικής Επανάστασης, τα μηνύματα υποστήριξης, αλλά και η πρόσκληση του Ελληνα πρωθυπουργού στις ΗΠΑ σημειώνονται με προσοχή από τους Τούρκους αξιωματούχους. Επίσης, η άφιξη του αεροπλανοφόρου «Αϊζενχάουερ» στην Κρήτη έλαβε μεγάλες διαστάσεις στα τουρκικά μέσα ενημέρωσης. Κι αυτό συμβαίνει καθώς ο Τζο Μπάιντεν δεν έχει καμία επικοινωνία με τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν.

Στις σχέσεις με την Ε.Ε., η Αγκυρα ανακουφίστηκε καθώς δεν της επιβλήθηκαν κυρώσεις και εστιάζεται η προσοχή στη θετική ατζέντα, όμως υπάρχει ενόχληση καθώς οι όροι που θέτουν οι Βρυξέλλες και η εξέτασή τους τον Ιούνιο προκαλούν σκεπτικισμό. Η Ε.Ε. χαρακτήρισε «παράνομες ενέργειες» τις έρευνες της Τουρκίας στην Ανατολική Μεσόγειο κι αυτό εκνεύρισε ιδιαιτέρως την Αγκυρα.

«Η Ε.Ε. αγνοεί τη μαξιμαλιστική στάση του διδύμου Ελλήνων-Ελληνοκύπριων, όπως και τις μονόπλευρες προκλητικές δραστηριότητές τους. Ενώ τώρα χαρακτηρίζει παράνομες τις δραστηριότητες γεώτρησης της χώρας μας και της "Τουρκικής Δημοκρατίας Βόρειας Κύπρου" στην Ανατολική Μεσόγειο· αυτό είναι αντίθετο με το διεθνές δίκαιο. Η Ε.Ε. δεν έχει την αρμοδιότητα ούτε και τη δικαιοδοσία σε αυτό το θέμα», αναφέρει στην ανακοίνωσή του το υπουργείο Εξωτερικών της Τουρκίας.

«Κλειδί» το Κυπριακό

Η τουρκική κυβέρνηση προσπαθεί να διαχωρίσει τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και τις σχέσεις της Τουρκίας με την Ε.Ε. Στο ζήτημα της Ανατολικής Μεσογείου, αυτή την περίοδο δεν υπάρχει κανένα πλοίο που να πραγματοποιεί έρευνες ή γεωτρήσεις. Ομως αναλυτές εκτιμούν πως σε περίπτωση που αποτύχουν οι προσπάθειες για την επίλυση του Κυπριακού, όπως και οι επαφές με την Ελλάδα, τότε τα τουρκικά σεισμογραφικά σκάφη και τα γεωτρύπανα μπορούν να εμφανιστούν άμεσα στην περιοχή όπου βρέθηκαν το 2020.

Πάντως και η αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης που αφορά την προστασία των γυναικών από τη βία προκάλεσε σκεπτικισμό στον δυτικό κόσμο. Ο αρθρογράφος της Hurriyet Ερτουγρούλ Οζκιοκ, σε άρθρο του, αναρωτήθηκε «τι άλλαξε στην Τουρκία που το 2011 το τουρκικό Κοινοβούλιο ομόφωνα ενέκρινε τη σύμβαση και το 2021 με μια υπογραφή αποχώρησε;».

Ωστόσο, η αποκάλυψη του προέδρου του τουρκικού Κοινοβουλίου Μουσταφά Σέντοπ, σε τηλεοπτική εκπομπή, προκάλεσε ακόμη μεγαλύτερο σοκ στην Τουρκία. Ο κ. Σέντοπ υποστήριξε πως με το νέο προεδρικό σύστημα, ο κ. Ερντογάν, αν το επιθυμεί, μπορεί με ένα διάταγμα, χωρίς να έχει ανάγκη κάποιας έγκρισης από το Κοινοβούλιο, να αποφασίσει την αποχώρηση της Τουρκίας από τη Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθώς και να καταργήσει και τις συνθήκες τις οποίες έχει υπογράψει, όπως αυτή του Μοντρέ.

Μαζικά τεστ, «κλειδί» για το άνοιγμα

Η «Κ» απαντάει σε επίκαιρα ερωτήματα για τον εβδομαδιαίο αυτοδιαγνωστικό έλεγχο των πολιτών και τον κυβερνητικό σχεδιασμό

Προσμετρώντας και αξιολογώντας όλα τα δεδομένα, επιδημιολογικούς δείκτες, την πίεση που δέχεται το ΕΣΥ, τις εισηγήσεις και προβλέψεις των ειδικών, την κοινωνική κόπωση και την (καθολική) προσδοκία ανοίγματος των οικονομικών δραστηριοτήτων, η κυβέρνηση ετοίμασε και προωθεί άμεσα στρατηγικό σχέδιο μαζικών και εβδομαδιαίων αυτοδιαγνωστικών τεστ για την ακριβή καταγραφή των κρουσμάτων, ώστε να υψωθεί αξιόπιστο τείχος ανάσχεσης διασποράς του κορωνοϊού. Η όλη διαδικασία, μάλιστα, προβλέπει την υποχρεωτική χρήση του οικιακού τεστ και για εκπαιδευτικούς, μαθητές και εργαζομένους στο σχολικό περιβάλλον, ενώ στις κυβερνητικές προθέσεις είναι, σε περίπτωση αδυναμίας ολοκλήρωσης του τεστ στο σπίτι, αυτό να διενεργείται από φαρμακοποιούς επ' αμοιβή – προτείνεται δύο ευρώ έκαστο. Η «Κ» περιγράφει με ερωταπαντήσεις τα βήματα του εν λόγω κυβερνητικού σχεδιασμού και το πρακτικό σκέλος εφαρμογής του.

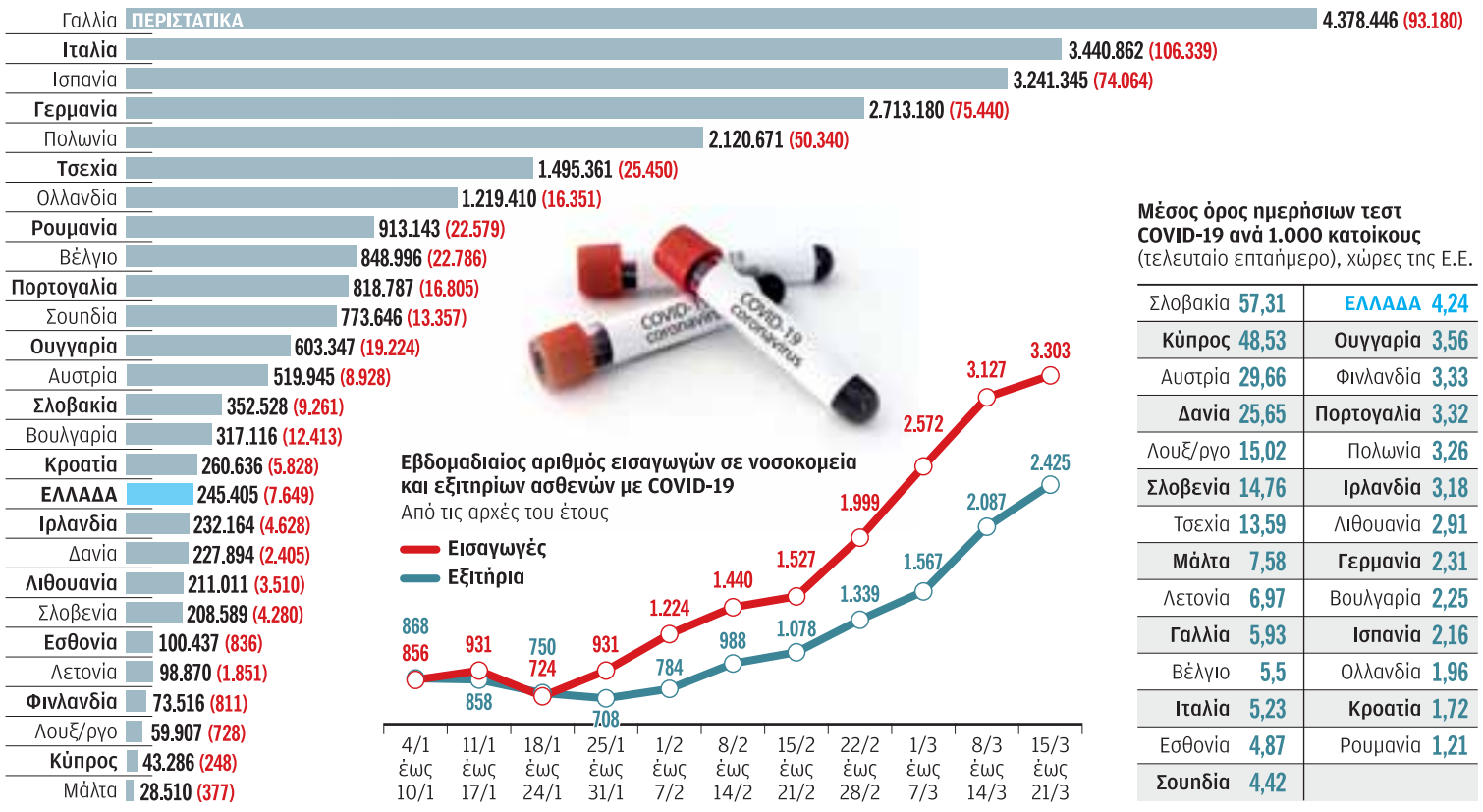

Μέσος όρος ημερήσιων τεστ COVID-19 ανά 1.000 κατοίκους (τελευταίο επταήμερο), χώρες της Ε.Ε.

Σλοβακία	57,31	ΕΛΛΑΔΑ	4,24
Κύπρος	48,53	Ουγγαρία	3,56
Αυστρία	29,66	Φινλανδία	3,33
Δανία	25,65	Πορτογαλία	3,32
Λουξ/ργο	15,02	Πολωνία	3,26
Σλοβενία	14,76	Ιρλανδία	3,18
Τσεχία	13,59	Λιθουανία	2,91
Μάλτα	7,58	Γερμανία	2,31
Λετονία	6,97	Βουλγαρία	2,25
Γαλλία	5,93	Ισπανία	2,16
Βέλγιο	5,5	Ολλανδία	1,96
Ιταλία	5,23	Κροατία	1,72
Εσθονία	4,87	Ρουμανία	1,21
Σουηδία	4,42		

1 Γιατί πρέπει να κάνω το τεστ;
Περίπου ένα στα τρία άτομα που είναι φορείς του νέου κορωνοϊού δεν έχει συμπτώματα και τον μεταδίδει χωρίς να το γνωρίζει. Σύμφωνα με όλες τις μελέτες γύρω από την πανδημία, οι τακτικοί περιοδικοί έλεγχοι με τεστ ανίχνευσης αντιγόνου του ιού συνδράμουν στον περιορισμό της διασποράς της νόσου. Η διεξαγωγή τεστ στο σπίτι μία φορά την εβδομάδα είναι ακόμα ένα σημαντικό εργαλείο στην προσπάθεια αναχαίτισης της εξάπλωσης του ιού, που θα βοηθήσει ώστε τα σχολεία –και, αργότερα, καταστήματα, εστιατόρια, μπαρ και λοιπούς χώρους– να παραμείνουν ανοικτά.

2 Πώς μπορώ να προμηθευθώ το οικιακό αυτοδιαγνωστικό τεστ για τον νέο κορωνοϊό;
Οι πολίτες θα προμηθεύονται όλο τον απαραίτητο εξοπλισμό για τη διενέργεια του τεστ στο σπίτι από το φαρμακείο της γειτονιάς, με την επίδειξη μόνο του ΑΜΚΑ και της αστυνομικής ταυτότητας, δωρεάν.

3 Οταν ανοίξουν τα σχολεία, θα υποβάλλονται οι μαθητές σε τεστ υποχρεωτικά;
Αυτή τη στιγμή, που η κυκλοφορία του ιού στην κοινότητα είναι μεγάλη, πρέπει να διασφαλιστεί πως τα σχολεία θα ανοίξουν με σχέδιο, ασφάλεια και την κατάλληλη προετοιμασία. Για να επιτευχθεί αυτό, η κυβέρνηση θα νομοθετήσει την υποχρεωτική χρήση του οικιακού αυτοδιαγνωστικού τεστ μία φορά την εβδομάδα, για μαθητές, εκπαιδευτικούς και λοιπούς εργαζομένους των σχολείων, διασφαλίζοντας έτσι τον περιορισμό της διασποράς εντός των σχολικών υποδομών.

Η τήρηση των μέτρων εξακολουθεί να αποτελεί τον καλύτερο τρόπο προστασίας, ακόμη και επί αρνητικού αποτελέσματος.

4 Οι μαθητές των δημοτικών σχολείων θα μπορούν να κάνουν μόνοι τους το τεστ;
Οι μαθητές κάτω των 13 ετών θα χρειαστούν τη βοήθεια των κηδεμόνων τους προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία του οικιακού αυτοδιαγνωστικού τεστ.

5 Θα γίνεται περιοδικός έλεγχος σε εργαζομένους εταιρειών;
Στην ίδια ακριβώς λογική με τα σχολεία, οι εργαζόμενοι επιχειρήσεων θα πρέπει να υποβάλλονται σε εβδομαδιαίο έλεγχο μέσω των οικιακών αυτοδιαγνωστικών τεστ. Η διενέργεια του τεστ καθίσταται υποχρεωτική εντός της εβδομάδας από την παραλαβή του κιτ από το φαρμακείο, προκειμένου να παρουσιάζονται κανονικά στην εργασία τους οι εργαζόμενοι.

6 Υπάρχουν άλλες δραστηριότητες που υπόκεινται στην υποχρεωτική διενέργεια εβδομαδιαίου τεστ;
Ναι, το σταδιακό άνοιγμα της κοινωνίας συνοδεύεται από την υποχρέωση των πολιτών που δραστηριοποιούνται στην ακτοπλοΐα, στο λιανεμπόριο, στην εστίαση, στις επιχειρήσεις τουρισμού, στη μεταποίηση και στα δικαστήρια να υποβάλλονται σε εβδομαδιαίο τεστ ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου του νέου κορωνοϊού.

7 Οσοι δεν έχουν ΑΜΚΑ μπορούν να προμηθευτούν αυτά τα τεστ δωρεάν;
Ναι, πολίτες τρίτων χωρών και Ευρωπαίοι πολίτες, αν δεν διαθέτουν ΑΜΚΑ, μπορούν με τον ΠΑΥΠΑΑ ή τον προσωρινό αριθμό ΠΑΜΚΑ, ο οποίος χρησιμοποιείται για τον εμβολιασμό, να προβούν στην προμήθεια από το φαρμακείο των τεστ.

8 Πόσα τεστ δικαιούμαι να κάνω δωρεάν;
Οι πολίτες θα μπορούν να προμηθεύονται έως τέσσερα ολοκληρωμένα κιτ ανίχνευσης του νέου κορωνοϊού κάθε μήνα, με ελάχιστο μεσοδιάστημα μεταξύ των παραλαβών τις 7 ημέρες. Οι γονείς ανήλικων τέκνων θα μπορούν να προμηθεύονται οι ίδιοι τα τεστ των παιδιών τους. Τα οικιακά τεστ μπορούν να πραγματοποιηθούν χωρίς υποστήριξη επαγγελματία υγείας από τις ηλικίες 13 ετών και άνω.

9 Είναι δύσκολο να κάνω το τεστ μόνος μου;
Οχι. Πρόκειται για τεστ που πραγματοποιούνται κατ' οίκον χωρίς την υποστήριξη επαγγελματία υγείας. Απλές, κατανοητές και αναλυτικές οδηγίες θα δίνονται με κάθε τεστ. Επίσης, θα αναρτηθεί επεξηγηματικό βίντεο στον ιστότοπο του υπουργείου Υγείας όπου θα παρουσιάζεται βήμα προς βήμα όλη η διαδικασία.

10 Σε περίπτωση αδυναμίας ολοκλήρωσης του τεστ στο σπίτι, μπορεί κάποιος να με βοηθήσει;
Εναντι του ποσού των 2 ευρώ, ο φαρμακοποιός θα δύναται να βοηθήσει για τη διενέργεια του τεστ (πάντα σύμφωνα με τον κυβερνητικό, προς υλοποίηση, σχεδιασμό).

11 Σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος, ποιες είναι οι επόμενες ενέργειες;
Σε αυτή την περίπτωση οι πολίτες πρέπει να δηλώσουν το θετικό αποτέλεσμα στην ηλεκτρονική πλατφόρμα self-testing.gov.gr και να προβούν σε δεύτερο τεστ προς επιβεβαίωση του θετικού τεστ στο σπίτι, προκειμένου να λάβουν τη νόμιμη άδεια που δικαιούνται εφόσον εργάζονται ή να απουσιάσουν από το σχολείο. Η επιβεβαίωση αυτή μπορεί να γίνει οπουδήποτε οι πολίτες επιθυμούν δημόσια (δωρεάν) ή ιδιωτικά εφόσον το επιθυμούν, με δικό τους κόστος. Στην ίδια πλατφόρμα είναι αναρτημένα τα σταθερά σημεία για τη διενέργεια του αντιγονικού τεστ επιβεβαίωσης, τα οποία μπορούν να επισκεφθούν οι πολίτες. Η θετική διάγνωση του οικιακού τεστ δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βεβαίωση για άδεια από την εργασία χωρίς επανέλεγχο με δεύτερο τεστ αντιγόνου σε δημόσια ή ιδιωτική δομή.

12 Τι πρέπει να κάνω μέχρι την επιβεβαίωση;
Οσοι προχωρούν στη διαδικασία κατ' οίκον και έχουν θετικό αποτέλεσμα, άμεσα με την ολοκλήρωση του τεστ απομονώνονται και εφαρμόζουν τις αντίστοιχες οδηγίες όπως περιγράφονται στην ιστοσελίδα του ΕΟΔΥ. Στη συνέχεια, με την αποστολή μηνύματος στο 13033 με τον κωδικό 1, μεταφέρονται στο σημείο επιβεβαίωσης, εφόσον απαιτείται, τηρώντας όλα τα αναγκαία μέτρα.

13 Αν έχω συμπτώματα, μπορώ να κάνω τεστ στο σπίτι;
Επί οποιασδήποτε συμπτωματολογίας κρίνεται απαραίτητη η εκτίμηση από ιατρικό προσωπικό για αξιολόγηση των συμπτωμάτων και να δοθούν οι απαραίτητες οδηγίες.

14 Είναι αξιόπιστο αυτό το τεστ;
Ναι, τα οικιακά ατομικά τεστ έχουν υψηλό βαθμό ευαισθησίας και εγκυρότητας που προσεγγίζει το 92%-100%. Ωστόσο η τήρηση των μέτρων (χρήση μάσκας, τήρηση αποστάσεων, υγιεινή των χεριών, καλός αερισμός των χώρων) εξακολουθεί να αποτελεί τον καλύτερο τρόπο προστασίας, ακόμη και επί αρνητικού αποτελέσματος.

15 Οι εμβολιασμένοι πολίτες πρέπει να υποβάλλονται σε εβδομαδιαίο έλεγχο με τεστ στο σπίτι;
Ενώ οι τελευταίες μελέτες έχουν αποδείξει τη μείωση της μεταδοτικότητας του ιού έως και 90% μεταξύ των εμβολιασμένων, εξακολουθεί να υπάρχει κίνδυνος μόλυνσης και νόσου χωρίς βαριά συμπτωματολογία, όπως δηλαδή συμβαίνει με το εμβόλιο της γρίπης.

16 Ποια είναι η χρησιμότητα των τεστ στο σπίτι;
Σκοπός της δωρεάν διανομής οικιακών αυτοδιαγνωστικών τεστ είναι η έγκαιρη ανεύρεση ασυμπτωματικών φορέων του ιού οι οποίοι δεν είχαν λόγο να εξεταστούν. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη του Πανεπιστημίου του Yale των ΗΠΑ, η εβδομαδιαία διάθεση τεστ στο σύνολο του πληθυσμού θα απέτρεπε 2,8 εκατ. μολύνσεις και 15.700 θανάτους. Στη Σλοβακία, επίσης, η μαζική διάθεση τεστ αντιγόνου σε δύο δόσεις μείωσε τον επιπολασμό της νόσου κατά 50% και βοήθησε σημαντικά στην ασφαλή λειτουργία των σχολείων.

17 Τα ψευδώς αρνητικά αποτελέσματα θα επηρεάσουν την εγκυρότητα της διαδικασίας;
Λόγω της υψηλής ευαισθησίας των διατιθέμενων τεστ, ο αριθμός των ψευδώς αρνητικών αποτελεσμάτων αναμένεται μικρός. Το αρνητικό αποτέλεσμα εξάλλου δεν αποτελεί λόγο εξαίρεσης από τους υφιστάμενους περιορισμούς. Δεν υπάρχει ένα μόνο μέτρο αντιμετώπισης της διασποράς του κορωνοϊού. Η συνέχιση του εμβολιαστικού προγράμματος και η τήρηση των αποστάσεων με τη συνοδό χρήση της μάσκας και της υγιεινής των χεριών πρέπει να συνεχιστούν για όσο διάστημα εξακολουθεί η κυκλοφορία του ιού. Σύμφωνα με τη μελέτη του Yale, αν αξιοποιηθεί μόνο το 25% του συνόλου των τεστ, το όφελος για την πανδημία αλλά και για την οικονομία της χώρας είναι τεράστιο.

Το 100% άγγιξε για κάποιες ώρες η πληρότητα στις ΜΕΘ COVID Αττικής

Της **ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ**

Σε έναν αγώνα ταχύτητας για τη διεύρυνση της δυναμικότητας των νοσοκομείων της Αττικής στο ύψιστο δυνατό επίπεδο, προκειμένου να μπορεί να αντιμετωπίσει όλα τα σοβαρά περιστατικά COVID-19, αποδύεται το υπουργείο Υγείας. Ηδη στις περίπου 390 κλίνες Εντατικής που είχαν διατεθεί έως την Παρασκευή για τη νοσηλεία ασθενών με COVID-19 στο λεκανοπέδιο, προστίθενται σταδιακά επιπλέον 50 πολυδύναμες κλίνες Εντατικής που θα αναπτυχθούν έως μεθαύριο Τρίτη σε χειρουργικές αίθουσες που δεν χρησιμοποιούνται, σε μονάδες ανάνηψης και άλλους χώρους με αντίστοιχες υποδομές.

Η κατάσταση στα νοσοκομεία τις τελευταίες δύο εβδομάδες είναι «στην καλύτερη περίπτωση» οριακή. Οπως ανέφερε στην «Κ» ανώτατο στέλεχος του ΕΣΥ, το ποσοστό πληρότητας στις περίπου 390 ΜΕΘ COVID της Αττικής για κάποιες ώρες της ημέρας αγγίζει το 100%. Στις απλές κλίνες η εικόνα είναι πιο καλή, αφού η πληρότητα κυμαίνεται στο 75%-80%. Στο σύνολο της επικράτειας, οι νοσηλευόμενοι ασθενείς με COVID-19 ξεπερνούσαν την Παρασκευή τις 5.000, η κάλυψη των κλινών ΜΕΘ COVID ήταν στο 83,3% και των απλών κλινών στο 56,6%. Μάλιστα, οι ειδικοί επιστήμονες της επιτροπής εμπειρογνωμόνων, με βάση το επιδημικό φορτίο της χώρας, αναμένουν το επόμενο διάστημα αύξηση της πίεσης στα νοσοκομεία της Κεντρικής Μακεδονίας, όπου η κάλυψη των κλινών Εντατικής COVID ήταν ήδη την Πέμπτη στο 77%.

Επιπλέον 50 πολυδύναμες κλίνες Εντατικής, πέραν των 390, θα αναπτυχθούν έως την Τρίτη σε χειρουργικές αίθουσες που δεν χρησιμοποιούνται και σε μονάδες ανάνηψης.

Την Παρασκευή οι νέες εισαγωγές ασθενών με COVID-19 στα νοσοκομεία της Αττικής ήταν 169. Αντίστοιχος αριθμός είχε καταγραφεί και τις προηγούμενες ημέρες. «Είμαστε κάτω από τις 200 εισαγωγές την ημέρα, σε αντίθεση με τις αρχές της εβδομάδας, όπου είχε ξεπεραστεί αυτό το "όριο". Αυτό όμως δεν μας λέει κάτι. Εάν δεν δούμε σταθεροποίηση για τουλάχιστον μία εβδομάδα, δεν μπορούμε να βγάλουμε συμπεράσματα», ανέφερε στη «Κ» η ίδια πηγή, προσθέτοντας πως «περιμένουμε εξίσου το χειρότερο ή το καλύτερο σενάριο». Αλλωστε τα μέλη της επιτροπής εμπειρογνωμόνων, στην εξίσωση για τον χρόνο της επανεκκίνησης οικονομικών δραστηριοτήτων, φαίνεται να μην υπολογίζουν τόσο στην αισθητή μείωση της πίεσης στα νοσοκομεία. Οπως είπε ενδεικτικά η καθηγήτρια Παιδιατρικής Λοιμωξιολογίας του ΕΚΠΑ Βάνα Παπαευαγγέλου, «στην επιτροπή επεξεργαζόμαστε την προσέγγιση που θα πρέπει να έχει το άνοιγμα της επόμενης μέρας. Κυρίως περιμένουμε τη μείωση των νέων κρουσμάτων και τη σταθεροποίηση των νέων εισαγωγών στα νοσοκομεία, καθώς νομίζουμε ότι θα αργήσουμε να δούμε μείωση των νοσηλευόμενων ασθενών και της πίεσης στο ΕΣΥ».

INTIME NEWS

Οι δεκάδες διασωληνωμένοι ασθενείς στη λίστα αναμονής για εισαγωγή σε μονάδες εντατικής θεραπείας COVID έχουν φέρει σε απόγνωση μεγάλο μέρος του προσωπικού στα δημόσια νοσοκομεία.

Συνθήκες πολέμου

Οι εργαζόμενοι στα δημόσια νοσοκομεία πάντως περιγράφουν μια εικόνα πολύ δύσκολη με δεκάδες διασωληνωμένους ασθενείς στη λίστα αναμονής για εισαγωγή σε ΜΕΘ COVID, αλλά και εφημερίες σε συνθήκες πολέμου. «Εάν εξαιρέσουμε τη χθεσινή (σ.σ.: της Πέμπτης) εφημερία, που ήταν κάπως πιο ήρεμη σε ό,τι αφορά την προσέλευση περιστατικών με COVID-19, δηλαδή έγιναν 50-55 εισαγωγές έναντι 70 άλλες ημέρες, τόσο οι γενικές όσο και οι καθημερινές εφημερίες έχουν φέρει σε απόγνωση μεγάλο μέρος του προσωπικού και έχουν προκαλέσει ασφυξία στον "Ευαγγελισμό"», επισημαίνει στην «Κ» ο πρόεδρος του συλλόγου εργαζομένων στο νοσοκομείο «Ευαγγελισμός» και γενικός γραμματέας της Ενωσης Ιατρών Νοσοκομείων Αθηνών - Πειραιώς, Ηλίας Σιώρας. Οπως σημειώνει, σχεδόν το ένα τρίτο των κλινών του νοσοκομείου νοσηλεύει περιστατικά COVID-19. «Είχαμε 170 απλές κλίνες για ασθενείς με κορωνοϊό, έγιναν 195 και τώρα ετοιμάζουν μια νέα παθολογική κλινική 30 κλινών να γίνει COVID», σημειώνει και προσθέτει πως «οι κλίνες Εντατικής COVID στο νοσοκομείο είναι 58 και μόλις 8 κλίνες ΜΕΘ είναι για τους υπόλοιπους ασθενείς». Σύμφωνα με τον κ. Σιώρα, οι γιατροί σε κάθε εφημερία βιώνουν ένα αδιέξοδο. «Υποδέχονται τους ασθενείς, τους υποβάλλουν σε τεστ, περιμένουν μέχρι να βγει το τεστ, να δουν σε ποια κλινική θα νοσηλευθούν. Κάποιοι θα διασωληνωθούν από τα επείγοντα, καθώς η κατάστασή τους είναι κρίσιμη. Είναι μια αλυσίδα με κρίκους προβλημάτων που δεν μπορούν να λυθούν εάν δεν υπάρχουν επιπλέον κλίνες και προσωπικό». Η ΕΙΝΑΠ έχει επανειλημμένα ζητήσει αφενός την άμεση επίταξη χωρίς αμοιβή όλων των ιδιωτικών ΜΕΘ, αφετέρου την άμεση πρόσληψη γιατρών που είναι στις λίστες των υποψηφίων της πρόσφατης προκήρυξης για το ΕΣΥ. «Για 20 θέσεις πνευμονολόγων στο "Σωτηρία" υπάρχουν 80 υποψήφιοι και για μία θέση στο Σισμανόγλειο τουλάχιστον 35», αναφέρει χαρακτηριστικά ο κ. Σιώρας.

Νέο κράτος οραματίζεται ο Ερντογάν

Επιχειρεί να κρατηθεί στην εξουσία με την υποστήριξη συντηρητικών και εθνικιστών

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Ο ισχυρός πολιτικός άνδρας της Τουρκίας αναζητεί έξοδο από τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα του τα τελευταία χρόνια, μέσα από τη δημιουργία ενός νέου πολιτεύματος. Παράλληλα με τη ριζική ανασυγκρότηση της Δημοκρατίας της Τουρκίας, ένα εγχείρημα που έμπειροι Τούρκοι αναλυτές προσεγγίζουν ως σχέδιο δημιουργίας νέου τουρκικού κράτους, ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν θέτει και έναν άλλο σημαντικό στόχο: Την αλλαγή του εκλογικού νόμου. Με αυτά τα βήματα, ο κ. Ερντογάν στοχεύει να τερματίσει την αξιοσημείωτη πτώση των ποσοστών της κυβερνητικής συμμαχίας που πριν από λίγα χρόνια, στον απόηχο του αποτυχημένου πραξικοπήματος δημιούργησε το νέο προεδρικό σύστημα της Τουρκίας. Τις προηγούμενες δύο εβδομάδες, ο κ. Ερντογάν πραγματοποίησε σημαντικά βήματα για τη δρομολόγηση του ιστορικού εγχειρήματος της ριζικής ανασυγκρότησης του τουρκικού κράτους. Ο έμπειρος πολιτικός άνδρας έσπευσε να ενισχύσει την κυβερνητική συμμαχία ικανοποιώντας ταυτόχρονα τις συντηρητικές και εθνικιστικές ομάδες που την υποστηρίζουν. Παράλληλα, μέσα από το μεγάλο συνέδριο του κυβερνώντος Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ), έδωσε το πράσινο φως για την έναρξη των προετοιμασιών για μετάβαση σε νέο πολίτευμα.

Η στροφή της κυβέρνησης Ερντογάν στο σύμπλεγμα αυταρχισμού-συντηρητισμού-εθνικισμού δεν εκπλήττει τους έμπειρους Τούρκους και ξένους αναλυτές που παρακολουθούν από κοντά τις εξελίξεις στο εσωτερικό πολιτικό πεδίο και στην εξωτερική πολιτική της Τουρκίας. Εστιάζοντας κυρίως στην περίοδο της τελευταίας διετίας, οι αναλυτές υπογραμμίζουν τον ρόλο που διαδραματίζουν οι δυσκολίες και τα μεγάλα εμπόδια που αντιμετώπισε την τελευταία περίοδο η κυβέρνηση Ερντογάν. Ως γνωστόν, λίγο μετά τη μετάβαση στο προεδρικό σύστημα, στα πεδία της διπλωματίας και της οικονομίας, η Τουρκία του κ. Ερντογάν βρέθηκε αντιμέτωπη με μεγάλες προκλήσεις. Πρώτα ήρθε το ρήγμα στις σχέσεις με τις ΗΠΑ. Η αντιπαράθεση στον άξονα Άγκυρας-Ουάσιγκτον πυροδότησε ιστορικούς κλυδωνισμούς στην τουρκική οικονομία. Από το 2019 και μετά η πτώση της τουρκικής λίρας έπληξε πολυδιάστατα την καθημερινότητα των Τούρκων πολιτών. Την ίδια στιγμή, η Τουρκία βρέθηκε στα πρόθυρα του πολέμου με γειτονικές χώρες όπως η Συρία και η Ελλάδα. Επίσης, η εμπλοκή της στην κρίση της Λιβύης έδωσε νέες διαστάσεις στα προβλήματα που αντιμετωπίζει στις σχέσεις της με την Αθήνα και το Κάιρο. Όλες αυτές οι εξελίξεις επηρέασαν αρνητικά και άλλα πεδία, όπως λ.χ. τον διάλογο της Άγκυρας με τις Βρυξέλλες. Τη στιγμή που η Τουρκία αντιμετώπιζε σημαντικές προκλήσεις στο πεδίο της διπλωματίας και επιχειρούσε να περισώσει από το γόητρό της ότι μπορούσε με επίδειξη ισχύος στα «μέτωπα» της Ελλάδας, της Συρίας, της Ανατολικής Μεσογείου και μέσα από την εμπλοκή στα δρώμενα του Καύκασου, στο εσωτερικό της γειτονικής χώρας η κυβερνητική συμμαχία γνώρισε μια πρωτόγνωρη ήττα στις δημοτικές εκλογές του 2019. Ο έμπειρος Τούρκος δημοσιογράφος και αναλυτής, πρώην διευθυντής της αγγλικής έκδοσης της εφημερίδας «Χιουριέτ», Μουράτ Γιετκίν φέρει την άποψη ότι ο κ. Ερντογάν δεν κατάφερε μέχρι σήμερα να ξεπεράσει το «σοκ» της ήττας στις δημοτικές εκλογές, κυρίως την απώλεια του μητροπολιτικού δήμου της Κωνσταντινούπολης.

Παράλληλα με το εγχείρημα της δημιουργίας του νέου συντάγματος, ο Ερντογάν αυτό το διάστημα επεξεργάζεται τον νέο εκλογικό νόμο της Τουρκίας.

Ο πρόεδρος της Τουρκίας με μεθοδικές κινήσεις ξεκίνησε να δημιουργεί το κατάλληλο έδαφος για την δημιουργία του νέου τουρκικού κράτους, το οποίο σχεδιάζεται να είναι κομμένο και ραμμένο στα μέτρα της άρχουσας συντηρητικής-εθνικιστικής συμμαχίας της χώρας.

Η εσωστρέφεια του Τούρκου προέδρου

Ο κ. Γιετκίν συνδυάζει τον αντίκτυπο της ήττας στις δημοτικές εκλογές με τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Τουρκία στο διπλωματικό πεδίο, για να αιτιολογήσει τη νέα εσωστρέφεια της κυβέρνησης Ερντογάν. Η εξήγηση του Τούρκου αναλυτή είναι σχετικά απλή: Μετά την αποχώρηση του ξένου κεφαλαίου από την τουρκική αγορά, σε κλίμα μεγάλης αβεβαιότητας στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής και υπό την επήρεια της πρόσφατης ήττας στην κάλπη, ο κ. Ερντογάν δεν έχει άλλη επιλογή παρά να επιχειρήσει να κρατηθεί στην εξουσία με την υποστήριξη των συντηρητικών και εθνικιστικών συμμάχων και τροποποιώντας το πολιτικό σύστημα της χώρας του.

Οι τελευταίες εξελίξεις από το εσωτερικό της Τουρκίας έρχονται να επιβεβαιώσουν την επισήμανση του κ. Γιεκτίν. Από τις αρχές Μαρτίου, ο κ. Ερντογάν με μεθοδικές κινήσεις ξεκίνησε να δημιουργεί το κατάλληλο έδαφος για τη δημιουργία του νέου τουρκικού κράτους, το οποίο σχεδιάζεται να είναι κομμένο και ραμμένο στα μέτρα της άρχουσας συντηρητικής-εθνικιστικής συμμαχίας της Τουρκίας.

Μέσα στο πλαίσιο της προαναφερόμενης προσπάθειας, ο κ. Ερντογάν πρώτα εντατικοποίησε τις επαφές του με τις ηγεσίες των Γκρίζων Λύκων και του Κόμματος Ευτυχίας, του μικρού συντηρητικού κόμματος που ίδρυσε πριν από δυο δεκαετίες ο ιστορικός ηγέτης της τουρκικής συντηρητικής παράταξης, Νετζμεττίν Ερμπακάν. Με βάση την συνεννόηση που επιτεύχθηκε σε αυτές τις συναντήσεις, ο κ. Ερντογάν στην συνέχεια υπέγραψε την απόφαση της αποχώρησης της Τουρκίας από την Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, η οποία κατοχυρώνει τα δικαιώματα της γυναίκας. Παράλληλα, αντικατάστησε τον Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας και προχώρησε στην ανασυγκρότηση της ηγεσίας του κόμματος του μέσα από το μεγάλο συνέδριο της προηγούμενης εβδομάδας. Την ίδια στιγμή, ο Τούρκος Πρόεδρος ξεκίνησε τις προετοιμασίες του για κυβερνητικό σχηματισμό και δημόσια συζήτηση για την δημιουργία νέου συντάγματος.

Ως προς το ζήτημα του κυβερνητικού ανασχηματισμού, την στιγμή που γραφόταν το συγκεκριμένο δημοσίευμα στα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας, στους πολιτικούς και δημοσιογραφικούς κύκλους της Άγκυρας συζητούνταν το ενδεχόμενο σημαντικών αλλαγών σε αρκετά υπουργεία, όπως λ.χ. το Υπουργείο Εξωτερικών.

Σε ό,τι αφορά το νέο σύνταγμα, ο ίδιος ο κ. Ερντογάν από το βήμα του συνεδρίου του ΑΚΡ ανακοίνωσε ότι την επόμενη περίοδο η συντηρητική-εθνικιστική συμμαχία πρώτα θα δημιουργήσει το νέο σύνταγμα και στη συνέχεια θα οδηγήσει την Τουρκία στην κάλπη για την έγκρισή του.

Σημειώνεται ότι παράλληλα με το εγχείρημα της δημιουργίας του νέου συντάγματος της Τουρκίας, ο κ. Ερντογάν αυτό το διάστημα επεξεργάζεται τον νέο εκλογικό νόμο της χώρας του. Σύμφωνα με πληροφορίες από τους τουρκικούς δημοσιογραφικούς κύκλους, σε στενή συνεργασία με τους Γκρίζους Λύκους, ο κ. Ερντογάν εστιάζει σε μια σειρά σημαντικών πρωτοβουλιών, όπως λ.χ. τη μείωση του εκλογικού μέτρου και τη δημιουργία «μικρών εκλογικών περιφερειών», με τρόπο που αυτές οι πρόνοιες θα τερματίσουν την πτώση των ποσοστών της κυβερνητικής συμμαχίας.

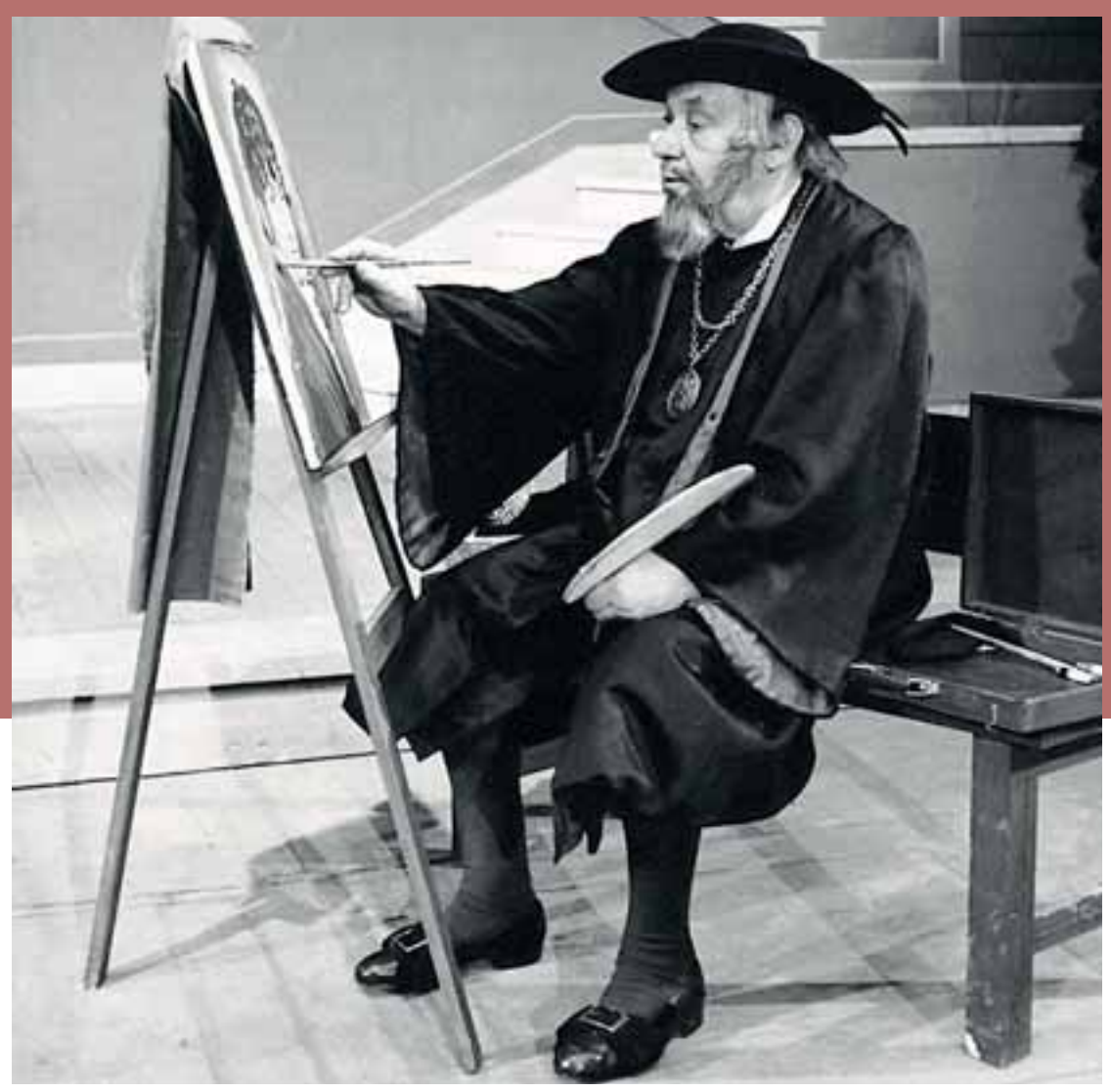

ΜΕΓΑΛΟΙ ΗΘΟΠΟΙΟΙ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΒΕΑΚΗΣ

Πρωτοπόρος στην αναγέννηση του θεάτρου, ο Αιμίλιος Βεάκης πρωταγωνιστεί στον έβδομο τόμο της συλλεκτικής σειράς «Μεγάλοι Ηθοποιοί του Θεάτρου» με την υπογραφή του Μάκη Δελαπόρτα.

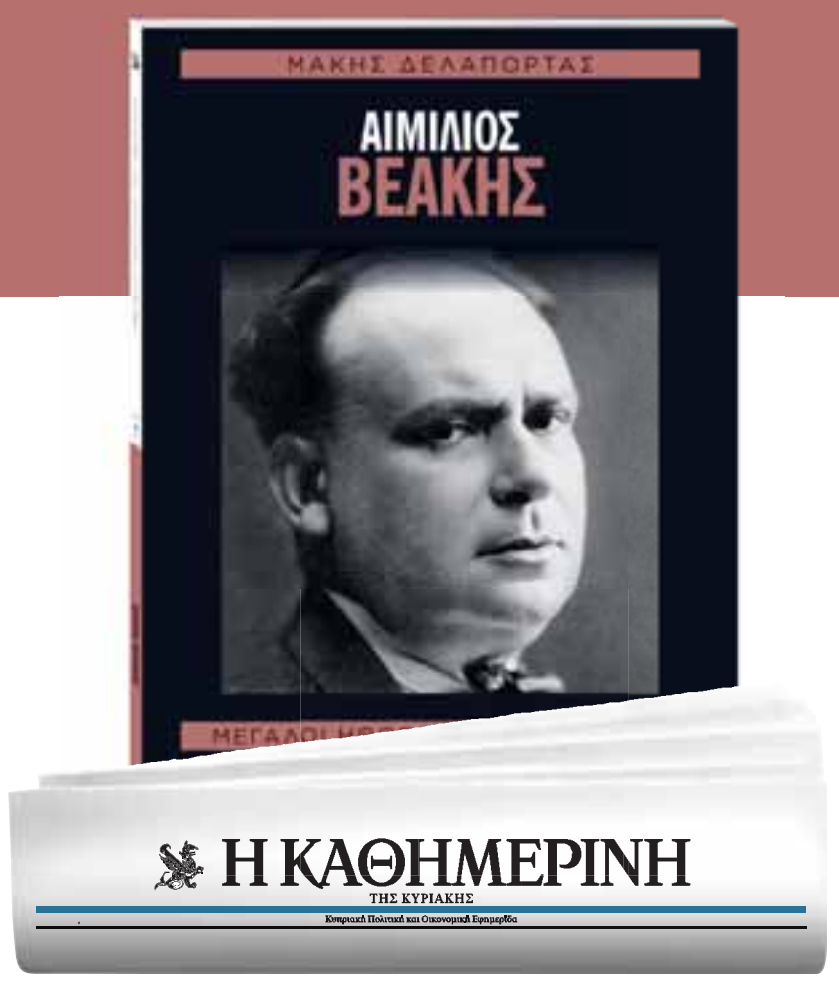

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σε κυβερνητικό αδιέξοδο το Ισραήλ μετά τις εκλογές

Ούτε ο πρωθυπουργός Νετανιάχου ούτε οι αντίπαλοί του εξασφάλισαν πλειοψηφία

Του **PATRICK KINGSLEY**
THE NEW YORK TIMES

Σε ακόμη ένα αδιέξοδο κατέληξαν οι τέταρτες κατά σειράν, τα τελευταία δύο χρόνια, εκλογές στο Ισραήλ, καθώς ούτε ο πρωθυπουργός της χώρας, Μπένζαμιν Νετανιάχου, ούτε οι αντίπαλοί του εξασφαλίζουν κοινοβουλευτική πλειοψηφία, σύμφωνα με τα τελικά αποτελέσματα. Ανοίγει, έτσι, ο δρόμος για ενδεχομένως πολύμηνες διαπραγματεύσεις, που πολλοί αναλυτές θεωρούν πιθανό να αποτύχουν, οδηγώντας σε νέα αναμέτρηση στο τέλος του καλοκαιριού.

Τα τελικά, επίσημα αποτελέσματα θα παρουσιαστούν στον πρόεδρο της χώρας, Ρούβεν Ρίβλιν, την επόμενη Τετάρτη, αν και η καταμέτρηση επιβεβαιώνει τις εκτιμήσεις των exit polls ότι η συντηρητική συμμαχία του Νετανιάχου, μαζί με τα θρησκευτικά κόμματα, συγκεντρώνει 52 έδρες, εννέα λιγότερες από την απαραίτητη πλειοψηφία. Μια ετερόκλητη συλλογή κεντρώων, αριστερών, δεξιών και αραβικών κομμάτων της αντιπολίτευσης συσπειρώνεται σε ένα κοινό μέτωπο κατά του Νετανιάχου. Δύο είναι τα κόμματα που δεν έχουν αποσαφηνίσει τις προθέσεις τους, το Ισλαμικό Αραβικό Κόμμα Ράαμ και το δεξιό Γιαμίνα, που εξασφάλισαν τέσσερις και επτά έδρες αντίστοιχα και αναμένεται να αποτελέσουν μήλον της Εριδος μεταξύ του Νετανιάχου και του επικεφαλής της αντιπολίτευσης, Γιαΐρ Λαπίντ, για τη συγκρότηση κυβερνητικού συνασπισμού.

Η συμμετοχή ήταν από τις χαμηλότερες της τελευταίας 12ετίας. Το αδιέξοδο παρατείνει τη διετή πολιτική παράλυση, που έχει αφήσει τη χώρα χωρίς σταθερή κυβέρνηση και εθνικό προϋπολογισμό εν μέσω πανδημίας, ενώ παραμένουν εκκρεμείς καίριες ερωτήσεις για τη μεταρρύθμιση του εκλογικού συστήματος και τη γεφύρωση των βαθιών κοινωνικών διαφορών.

Εύθραυστες συμμαχίες

Επειτα από δύο αναμετρήσεις το 2019, ουδείς είχε την ικανότητα να διαμορφώσει μια πλειοψηφική συμμαχία και να συγκροτήσει κυβέρνηση. Αφότου πραγματοποιήθηκαν και οι εκλογές του 2020, ο Νετανιάχου και κάποιοι αντίπαλοί του εισήλθαν σε μιαν εύθραυστη συνεργασία, που δεν μπορούσε να συναινέσει σε έναν κοινό προϋπολογισμό, ωθώντας τη χώρα εκ νέου στις κάλπες την εβδομάδα που μας πέρασε. Το παρατεταμένο αδιέξοδο επιτρέπει στον Νετανιάχου να παραμείνει στην εξουσία ως μεταβατικός πρωθυπουργός, παρόλο που αντιμετωπίζει σωρεία κατηγοριών για διαφθορά.

Η τελευταία αναμέτρηση οδήγησε σε αναδιάταξη του πολιτικού χάρτη, διχάζοντας τους ψηφοφόρους, όχι τόσο με βάση την ιδεολογία τους, όσο τη στάση τους απέναντι στον Νετανιάχου και την απόφασή του να θέσει ξανά υποψηφιότητα παρά τις εις βάρος του διώξεις. Αν τελικά αποφασίσει να σχηματίσει κυβέρνηση συνασπισμού, οι επικριτές του φοβούνται ότι θα θεσπίσει νόμο που θα του παρέχει νομική ασυλία. Ο ίδιος απορρίπτει τον ισχυρισμό, αλλά έχει δεσμευθεί πως θα προχωρήσει σε νομικές μεταρρυθμίσεις που θα περιορίζουν τον ρόλο του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Σε αυτό το σημείο, βασικός θα είναι ο ρόλος του προέδρου. Ο Ρίβλιν πρέπει να κάνει διαβουλεύσεις με κάθε ένα από τα 13 κόμματα που εκπροσωπούνται στη Βουλή, προτού ζητήσει από κάποιον πολιτικό ηγέτη να επιχειρήσει να σχηματίσει κυβέρνηση πλειοψηφίας. Η πρόταση αυτή αναμένεται να διατυπωθεί στο τέλος της προσεχούς εβδομάδας.

Παραδοσιακά, οι πρόεδροι του Ισραήλ ανέθεταν αρχικά την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης στον ηγέτη του πρώτου κόμματος, που σε αυτήν την περίπτωση είναι ο Νετανιάχου, αφού το Λικούντ κέρδισε 30 έδρες. Ωστόσο, ο Ρίβλιν έχει το δικαίωμα να προσφέρει την εντολή σε οποιονδήποτε θεωρεί ικανό να συγκεντρώσει την απαραίτητη πλειοψηφία και μετεκλογικά αυτός ο ηγέτης θα μπορούσε κάλλιστα να είναι ο Λαπίντ. Οποιος όμως και αν λάβει εντολή σχηματισμού κυβέρνησης, θα δυσκολευθεί εξαιρετικά να συγκεντρώσει την απαραίτητη πλειοψηφία. Αν, για παράδειγμα, ο Νετανιάχου πείσει το Ράαμ να συμπαραταχθεί με το συντηρητικό στρατόπεδο, θα μπορούσε να χάσει την υποστήριξη μιας ακροδεξιάς συμμαχίας, που έχει ενταχθεί στη δική του πλευρά. Ο θρησκευτικός σιωνισμός προειδοποίησε αυτή την εβδομάδα ότι θα αρνηθεί να συμμετάσχει σε οιαδήποτε κυβέρνηση υποστηρίζεται από το Ράαμ.

Αντίστοιχα, ο Λαπίντ θα μπορούσε να δυσκολευθεί να πείσει δύο δεξιά κόμματα της συμμαχίας του να «συγκατοικήσουν» όχι μόνο με το Ράαμ, αλλά και με την έτερη αραβική συμμαχία, την Κοινή Λίστα. Ακόμη και αν ένας εκ των δύο πετύχει τελικά να συγκροτήσει κυβέρνηση, θα είναι τόσο εύθραυστη και ιδεολογικά ασυνάρτητη, που είναι βέβαιο ότι θα χρειαστεί αγώνα για να επιβιώσει για πάνω από μερικούς μήνες.

Η Σίρα Εφρον, πολιτική αναλύτρια ερευνητικής ομάδας με έδρα τη Νέα Υόρκη, εξηγεί πως το Ισραήλ δεν είναι αποτυχημένο κράτος: «Δεν είναι Λίβανος. Υπάρχουν ακόμη θεσμοί». Σπεύδει, όμως, να προσθέσει ότι υπάρχουν ενδείξεις κατάρρευσης. «Δύο χρόνια να μην έχει ψηφιστεί προϋπολογισμός – αυτό είναι πραγματικά επικίνδυνο». Ο Νετανιάχου ηγήθηκε ενός διεθνώς πρωτοποριακού προγράμματος εμβολιασμού, απόδειξη ότι σε πολλούς τομείς το κράτος λειτουργεί ακόμη αποτελεσματικά. Σε γενικές γραμμές, ωστόσο, η έλλειψη κρατικού προϋπολογισμού υποχρεώνει τα υπουργεία να εργάζονται με βραχυπρόθεσμο ορίζοντα, «παγώνοντας» τα έργα υποδομής μακράς πνοής, όπως είναι η κατασκευή αυτοκινητοδρόμων.

Ατελέσφορες οι ισραηλινές εκλογές

Οι προοπτικές διατήρησης της εξουσίας από τον Μπένζαμιν Νετανιάχου μοιάζουν αβέβαιες, παρόλο που το κόμμα του προηγείται με λίγες έδρες διαφορά στην τέταρτη κατά σειράν αναμέτρηση τα τελευταία δύο χρόνια.

Το κόμμα Γιαμίνα ή το Ράαμ, το ισλαμικό αραβικό κόμμα, θα μπορούσαν να αναδειχθούν σε ρυθμιστές

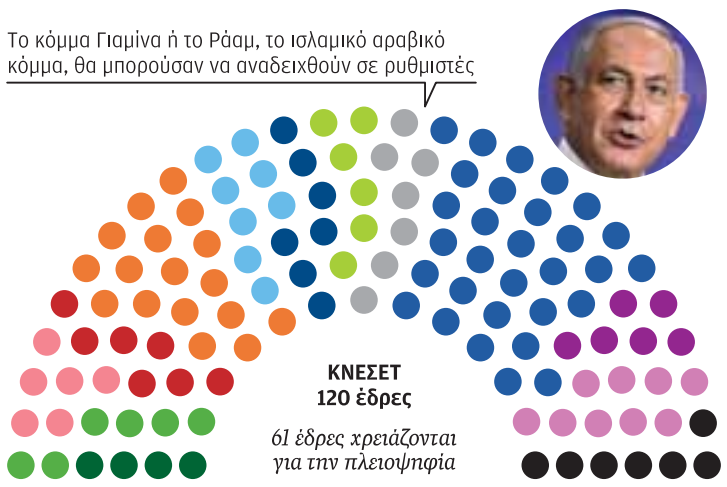

ΚΕΝΤΡΟΑΡΙΣΤΕΡΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ
57 έδρες

17	Γιες Ατίντ
8	Μπλε και Ασπρο
7	Γιεσραΐλ Μπεϊτενού
7	Εργατικοί
6	Νέα Ελπίδα
6	Κοινή λίστα (αραβικό)
6	Μερέτς

ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ
52 έδρες

30	Λικούντ
9	Σας
7	Ενωμένος ιουδαϊσμός της Τορά
6	Θρησκευτικός σιωνισμός

Συμμετοχή
67,2%

7	Γιαμίνα, το κόμμα του άλλοτε συμμάχου που έγινε αντίπαλος του Νετανιάχου, Ναφτάλι Μπένετ, έχει αρνηθεί να διαλέξει συνασπισμό.
4	Ράαμ, το ισλαμικό κόμμα δεν απέκλεισε να συμπαραταχθεί με κάποια εκ των δύο πλευρών.

ΠΗΓΕΣ: Central Elections Committee, Haaretz / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: Getty Images

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Χώρα-υπόδειγμα στους εμβολιασμούς

Το γεγονός ότι το Λικούντ του Νετανιάχου κατάφερε να διατηρηθεί στην πρώτη θέση αποδίδεται από πολιτικούς αναλυτές στην άρτια διαδικασία εμβολιασμού στο Ισραήλ. Ο μισός και πλέον πληθυσμός της χώρας έχει κάνει και τις δύο δόσεις εμβολίων κατά της COVID-19, αναδεικνύοντας τη χώρα σε διεθνές πρότυπο. Η επιστροφή στην κανονικότητα έχει ξεκινήσει για όσους έχουν λάβει το «πράσινο διαβατήριο», ενώ οι θάνατοι από κορωνοϊό ημερησίως έχουν μειωθεί κατά 85%. Αντίστοιχος είναι και ο περιορισμός νέων ημερήσιων κρουσμάτων συγκριτικά με τα μέσα Ιανουαρίου, οπότε το Ισραήλ βρέθηκε στην τρίτη κατά σειρά κορύφωση της πανδημίας. Ενα 10% όσων δικαιούνται να εμβολιαστούν πιστεύεται ότι θα αρνηθεί, είτε επειδή είναι υπερορθόδοξοι Εβραίοι είτε Παλαιστίνιοι που απασχολούνται στο Ισραήλ.

Κοινό μέτωπο από ΗΠΑ - Ε.Ε. εναντίον Κίνας

Κυρώσεις με αφορμή τη Σιντζιάνγκ

Σκληρό νέου Ψυχρού Πολέμου μεταξύ Κίνας και Δύσης μοιάζει να διαμορφώνεται μετά την οξεία αντιπαράθεση στη σύνοδο υπουργών Εξωτερικών ΗΠΑ και Κίνας στην Αλάσκα, την περασμένη εβδομάδα, και την επίθεση από την κινεζική πρεσβεία στο Παρίσι εναντίον Γάλλου ερευνητή, με αφορμή την καταπίεση της μουσουλμανικής μειονότητας των Ουιγούρων στην κινεζική επαρχία Σιντζιάνγκ. Ουάσιγκτον, Ε.Ε., Βρετανία και Καναδάς αποφάσισαν, τη Δευτέρα, την επιβολή κυρώσεων εναντίον συγκεκριμένων στελεχών της κυβέρνησης του Πεκίνου για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο κατάλογος των στελεχών που βρέθηκαν στο στόχαστρο της Ε.Ε. δεν περιλαμβάνει, πάντως, τον «αρχιτέκτονα» της πολιτικής απέναντι στους Ουιγούρους, Τσεν Κουανγκό, γραμματέα του Κ.Κ. στην επαρχία Σιντζιάνγκ και μέλος του πολιτικού γραφείου του κόμματος. Οι Βρυξέλλες θέλησαν, έτσι, να στείλουν μεν μήνυμα στο Πεκίνο, επιλέγοντας όμως να στραφούν κατά της κομματικής «μαρίδας».

Λίγες ώρες μετά την άκαρπη συνάντησή του με τον επικεφαλής για θέματα εξωτερικής πολιτικής του κινεζικού Κομμουνιστικού Κόμματος, ο Αμερικανός ΥΠΕΞ Αντονι Μπλίνκεν έκανε λόγο για γενοκτονία εναντίον των Ουιγούρων. Απαντώντας, το επίσημο ειδησεογραφικό πρακτορείο της Κίνας δημοσίευσε το πόρισμα έκθεσης οργάνωσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η οποία καταγράφει εκτενώς την καταπίεση και τις διακρίσεις που υφίστανται οι μειονότητες στις ΗΠΑ, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στον ενδημικό ρατσισμό που αντιμετωπίζουν οι Αφροαμερικανοί. Η αντιπαράθεση φέρνει στον νου τον πόλεμο ανακοινώσεων μεταξύ ΕΣΣΔ και ΗΠΑ την εποχή της κορύφωσης του Ψυχρού Πολέμου.

Η κινεζική πρεσβεία στο Παρίσι εξαπέλυσε παράλληλα πρωτοφανή επίθεση κατά του συγγραφέα και ερευνητή Αντουάν Μποντάζ, ο οποίος έχει διακριθεί κυρίως για την κριτική που ασκεί στο Πεκίνο για τον εγκλεισμό ενός εκατομμυρίου Ουιγούρων σε στρατόπεδα «επανεκπαίδευσης». Σε μήνυμά του στο Twitter, ο Κινέζος πρέσβης χαρακτήρισε «μικροκακοποιό» τον Μποντάζ, προκαλώντας την άμεση αντίδραση του Quai D'Orsay, το οποίο κάλεσε τον Κινέζο διπλωμάτη για διαβουλεύσεις στο υπουργείο. Επιθετικά σχόλια επιφύλαξε ο Κινέζος πρέσβης και για τον Γάλλο ευρωβουλευτή των Σοσιαλιστών, Εμανουέλ Γκλουκσμάν, ο οποίος έχει βρεθεί στην πρώτη γραμμή της εκστρατείας υπέρ των δικαιωμάτων της κινεζικής μουσουλμανικής μειονότητας.

Η Ουάσιγκτον ανησυχεί για την οικονομική διείσδυση του Πεκίνου σε Βαλκάνια και Κ. Ευρώπη.

Οι διπλωματικές επιτυχίες του Πεκίνου, που μοιάζει να έχει διεισδύσει οικονομικά σε όλα τα Βαλκάνια και την Κεντρική Ευρώπη, όπως εξηγεί η εφημερίδα Le Monde, οργίζουν τις ΗΠΑ. Η κρίση μεταξύ Ε.Ε. και Κίνας παραμένει δευτερεύουσας σημασίας, καθώς το Πεκίνο θεωρεί ότι η σημαντικότερη γεωπολιτική απειλή προέρχεται από τις ΗΠΑ και τον βολονταρισμό της κυβέρνησης Μπάιντεν, η οποία έχει ήδη συνάψει νέες αμυντικές συμφωνίες με τη Νότια Κορέα και την Ιαπωνία, σε μια εμφανή προσπάθεια να απομονώσει διπλωματικά το Πεκίνο στη γεωγραφική σφαίρα επιρροής του.

REUTERS

A.P.

Η H&M εξαφανίστηκε από το κινεζικό Διαδίκτυο την Παρασκευή, καθώς το Πεκίνο αυξάνει την πίεση προς δυτικές εταιρείες υπόδησης και ένδυσης, ενώ επέβαλε κυρώσεις κατά Βρετανών αξιωματούχων.

ΑΠΟΨΗ *Του* **ΑΓΓΕΛΟΥ ΡΕΝΤΟΥΛΑ**

Ενα δείπνο θα φέρει την άνοιξη;

«Κάποιοι έγραψαν ότι έπρεπε να σερβίρουμε μπακαλιάρο-σκορδαλιά!». Ο αρχιμάγειρας Λευτέρης Λαζάρου σχολιάζει με χιούμορ όσα άκουσε για το μενού που ετοίμασε για το επίσημο δείπνο που παρέθεσε η Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κατερίνα Σακελλαροπούλου στους υψηλούς προσκεκλημένους της στις 24 Μαρτίου για τον εορτασμό των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση. Του ζητώ να μας μιλήσει για αυτή την εμπειρία: «Ηταν πολύ ζεστή η πρώτη μας συνάντηση με την Πρόεδρο της Δημοκρατίας, σε άψογο κλίμα. Είχαμε ταύτιση απόψεων. Μου ζήτησε ένα μενού ελληνικό, βασισμένο σε προϊόντα μικρών Ελλήνων παραγωγών. Της υποσχέθηκα ότι θα προσπαθήσω να χωρέσω όση περισσότερη Ελλάδα μπορώ στα πιάτα. Ολα πήγαν ήσυχα, στρωτά, έχω εμπειρία και από το υπουργείο Εξωτερικών και από το "Βαρούλκο" όπου εδώ και 35 χρόνια έχω φιλοξενήσει σημαντικές προσωπικότητες. Οταν μου είπε ότι ως επιδόρπιο οίνο θέλει να βάλουμε ένα λιαστό κρασί από τους Λειψούς, τον Αποσπερίτη από Φωκιανό, συγκινήθηκα». «Δουλέψαμε με όρεξη και μεράκι. Μέσα από τις πρεσβείες μάθαμε τις διατροφικές αλλεργίες και συνήθειες των προσκεκλημένων. Κάποιοι καλεσμένοι δεν έτρωγαν κάποια τρόφιμα. Αλλάξαμε ένα πιάτο. Ακολουθήσαμε ένα αυστηρό πρωτόκολλο: να μη φάνε κάποιοι κάτι διαφορετικό από το υπόλοιπο τραπέζι. Το μενού διαμορφώθηκε λοιπόν έτσι ώστε να ικανοποιεί όλους. Υπήρχε και η εξής δυσκολία: έπρεπε να σερβιριστούν όλα τα πιάτα ταυτοχρόνως. Η κουζίνα είναι μεγάλη και άνετη, αλλά είναι μακριά. Επομένως, στη δημιουργία του μενού έπρεπε να συνυπολογιστούν οι αποστάσεις ώστε να φτάσουν όλα τα πιάτα μαζί στην εντέλεια». Για τα πιάτα: «Στην αρχή βγάλαμε χαρουπόψωμο και χωριάτικο ψωμί αργής ωρίμανσης με εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο από τα Χανιά. Ακολούθησε ένα μπισκότο ζυμωμένο με μελάνι σουπιάς, το οποίο σέρβιρα με κρέμα ταραμά, λίγο ελληνικό χαβιάρι και μυρώνια. Ηθελα να δώσω μια γεύση της θαλασσινής μας κουζίνας. Το επόμενο πιάτο ήταν η πεσκανδρίτσα (σ.σ.: ψάρι που έβγαλε από την αφάνεια πριν από πολλά χρόνια ο σεφ). Την έκανα κακαβιά. Τα ψάρια ήρθαν από την Εύβοια. Επειδή κάποιος δεν έτρωγε κρεμμύδι, αφαιρέθηκε, και έδωσα γευστική ένταση στη σούπα χρησιμοποιώντας σελινόριζα και μυρωδικά χόρτα, μυρώνια, καυκαλήθρες κ.ά. Στη συνέχεια είχαμε ένα είδος λαχανοντολμά με "κιμά" από τις ολόγλυκες γαρίδες της Κοιλάδας και σάλτσα από ζωμό γαρίδας και κρόκο Κοζάνης. Το επόμενο πιάτο ήταν φιλέτο χριστόψαρου με πουρέ από χειμωνιάτικες ρίζες, σελινόριζα, μαϊντανόριζα και ντοματίνια από την Κρήτη. Αυτό άρεσε ιδιαίτερα στον πρίγκιπα Κάρολο. Μου το ανέφερε μετά το πέρας του δείπνου. Το επιδόρπιο βασίστηκε σε μια έμπνευση του συνεργάτη μου ζαχαροπλάστη Θοδωρή Μωυσίδη: λευκή σοκολάτα με κρέμα μπαχαρικών, φιστίκια Αιγίνης και μαστίχα Χίου».

Η επιλογή του Λαζάρου έχει αξία συμβολική, μέσω αυτής επιβραβεύεται η σύγχρονη γαστρονομική ιστορία της χώρας.

ΑΠΕ-ΜΠΕ / ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

Είναι κοινώς παραδεκτή η ανάγκη για εθνική γαστρονομική πολιτική.

Το μενού ήταν ψαροφαγικό, ελληνοκεντρικό, βασισμένο σε εκλεκτά του τόπου προϊόντα: ψάρια και θαλασσινά, ελαιόλαδο, κρασί, λαχανικά και μυρωδικά χόρτα. Κατ' εμέ πρωτότυπο, χωρίς εξαλλοσύνες και αυταρέσκεια, σοφό και ισορροπημένο. Η επιλογή του Λαζάρου για την εθνική επέτειο δεν ήταν τυχαία. Στο πρόσωπό του η κ. Σακελλαροπούλου βλέπει τον εθνικό μας μάγειρα, έναν εγνωσμένης αξίας, με μακρά διαδρομή και διαρκώς στις επάλξεις μάγειρα, έναν ιστορικό μάγειρα, έναν πρωταθλητή. Υπάρχουν φυσικά και άλλοι που θα μπορούσαν να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων. Η επιλογή όμως του Λαζάρου έχει αξία συμβολική, μέσω αυτής επιβραβεύεται η σύγχρονη γαστρονομική ιστορία της χώρας.

Και κάτι ακόμα: η ενδιαφέρουσα κριτική που –κυρίως μέσω των κοινωνικών δικτύων– ασκήθηκε για εκείνο και τ' άλλο του μενού καταδεικνύει ότι στη δημόσια λογική υπάρχει πλέον ένα σαφές νοιάξιμο, μια αληθινή έγνοια για την ελληνική κουζίνα, για τα ελληνικά προϊόντα, για τους παραγωγούς. Υπογραμμίζει ότι είναι κοινώς παραδεκτή η ανάγκη για μια εθνική γαστρονομική πολιτική. Οπερ δεν ίσχυε στο παρελθόν.

Η κίνηση της Προέδρου της Δημοκρατίας Κατερίνας Σακελλαροπούλου να αναθέσει σε έναν διακεκριμένο μάγειρα την εκπόνηση ενός μενού με ελληνική ταυτότητα είναι σημαντική και εκφράζει ακριβώς αυτή την αναγκαιότητα. Σπάει τη νυσταλέα «παράδοση» χρόνων, βάζει την ελληνικότητα και τους μικρούς παραγωγούς στο επίκεντρο, βάζει και τον μάγειρα στο κάδρο, όχι ως σταρ-μεταδότη του μηνύματος, αλλά ως πολιτικό ον. Αναγνωρίζοντας τη δύναμη που έχει να μιλήσει για τη γαστρονομία του τόπου, τη δύναμή του να θέσει την ατζέντα, τη δύναμή του ως ενδιάμεσου ανάμεσα στον πρωτογενή τομέα και στον καταναλωτή.

Καλά όλα αυτά, θα πείτε, αλλά στο πλαίσιο των εορτασμών για τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση υπάρχει κάποια εκδήλωση, κάποια κουβέντα σχετική με τη γαστρονομική ταυτότητα, τη μαγειρική παράδοση και τα προϊόντα του τόπου μας; Ενα δείπνο θα φέρει την άνοιξη;

* Ο κ. Αγγελος Ρέντουλας είναι αρχισυντάκτης του περιοδικού «Γαστρονόμος».

Τύμπανα πολέμου σε Κίεβο, Μόσχα

Κίνδυνος ανοικτής στρατιωτικής σύρραξης στην ανατολική Ουκρανία με εμπλοκή και της Τουρκίας

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Επτά χρόνια ύστερα από την προσάρτηση της Κριμαίας στη Ρωσική Ομοσπονδία και τη στάση των ρωσόφωνων αυτονομιστών στις περιοχές του Ντονέτσκ και του Λουγκάνσκ στην ανατολική Ουκρανία, πλησιάζει άραγε η στιγμή όπου η «παγωμένη» σύγκρουση θα αναζωπυρωθεί ξανά; Το ερώτημα απασχολεί έντονα τις ηγεσίες των εμπλεκομένων κρατών και των συμμάχων τους το τελευταίο διάστημα, καθώς οι ανησυχητικοί οιωνοί συσσωρεύονται με ταχείς ρυθμούς.

Από τις αρχές του 2021 έχει καταγραφεί σειρά παραβιάσεων της εκεχειρίας τόσο από τον ουκρανικό στρατό όσο και από τους ρωσόφωνους παραστρατιωτικούς, ενώ τουλάχιστον 10 Ουκρανοί στρατιώτες και άγνωστος αριθμός παραστρατιωτικών έχουν χάσει τη ζωή τους. Μονάδες του ουκρανικού στρατού προωθούνται προς την πράσινη γραμμή και ουκρανικά μη επανδρωμένα αεροσκάφη (drones) πυκνώνουν τις υπερπτήσεις τους. Πρόσφατα ο Ουκρανός υπουργός Εξωτερικών Ντμίτρο Κούλεμπα γνωστοποίησε ότι το Εθνικό Συμβούλιο Ασφάλειας και Αμυνας ενέκρινε στρατηγικό σχέδιο για την ανακατάληψη της Κριμαίας από τους Ρώσους και για την ανάκτηση του ελέγχου του Ντονμπάς (Ντονέτσκ και Λουγκάνσκ) από το Κίεβο.

Απαντώντας, το ρωσικό υπουργείο Εξωτερικών προειδοποίησε σε αυστηρό τόνο το Κίεβο να απόσχει από κάθε προσπάθεια δημιουργίας τετελεσμένων με τη δύναμη των όπλων. Από την πλευρά του, ο Ρώσος πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν τόνισε ότι η χώρα του «δεν θα γυρίσει την πλάτη στο Ντονμπάς, σε καμία περίπτωση». Στην εντεινόμενη αντιπαράθεση εμπλέκεται και η Τουρκία, η οποία είχε υπογράψει συμφωνία το 2019, όταν πρόεδρος της Ουκρανίας ήταν ακόμη ο Πέτρο Ποροσένκο, να παράσχει στον ουκρανικό στρατό τουρκικά drones TB2. Ρωσικά μέσα ενημέρωσης ανέφεραν την περασμένη εβδομάδα ότι τριάντα drones αυτού του είδους μεταφέρθηκαν στο Κίεβο.

Μέχρι πρόσφατα, υπήρχαν ισχυρές ελπίδες για μια πολύ διαφορετική πορεία των σχέσεων ανάμεσα στις δύο πρώην σοβιετικές δημοκρατίες. Ο Βολοντίμιρ Ζελένσκι κατατρόπωσε τον Ποροσένκο στις προεδρικές εκλογές του Απριλίου του 2019 (73% έναντι 25%) λαμβάνοντας αποστάσεις από τους ακροδεξιούς εθνικιστές που στήριζαν τον προκάτοχό του. Εχοντας εξασφαλίσει μεγάλο ακροατήριο στη Ρωσία και σε άλλες χώρες της πρώην ΕΣΣΔ, ο ρωσόφωνος, επιτυχημένος κωμικός της τηλεόρασης που έγινε πρόεδρος στα 41 του χρόνια υποσχέθηκε ότι θα κάνει το παν για μια ειρηνική επίλυση των διαφορών με τον μεγάλο του γείτονα. Τον πρώτο χρόνο της προεδρίας του απέσυρε τα ουκρανικά στρατεύματα από τις πιο προκεχωρημένες θέσεις που κατείχαν, εμφανίστηκε ανεκτικός απέναντι στους φιλορώσους βουλευτές και ολιγάρχες της χώρας του και επιδίωξε μια συνεννόηση με τη Μόσχα για την επίλυση του προβλήματος στο Ντονμπάς.

EPA / MARKIIAN LYSEIKO

Ουκρανοί στρατιώτες σε παλαιότερη στρατιωτική άσκηση κοντά στην πόλη Λβιβ, στα δυτικά της χώρας. Στα ανατολικά τα πράγματα είναι τεταμένα.

Η επιθετική γραμμή Μπάιντεν έναντι της Ρωσίας ενθαρρύνει τους οπαδούς της σκληρής γραμμής στους κόλπους της ουκρανικής ηγεσίας.

Ωστόσο οι προσπάθειες αυτές δεν ευοδώθηκαν. Εν πρώτοις, η Μόσχα δεν ήθελε να συζητήσει την αξίωση του Ζελένσκι για αναθεώρηση της συμφωνίας εκεχειρίας του Μινσκ, την οποία είχαν συνομολογήσει Ρωσία, Ουκρανία, Γαλλία και Γερμανία (η συμφωνία αναγνώριζε ως αντιμαχόμενα μέρη το ουκρανικό κράτος από τη μια πλευρά και τους παραστρατιωτικούς του Ντονέτσκ και του Λουγκάνσκ από την άλλη· ο Ζελένσκι ήθελε να αναγνωριστεί και η Ρωσία ως εμπλεκόμενο μέρος και να αναλάβει τις αντίστοιχες υποχρεώσεις). Αντίθετα, η Μόσχα άρχισε να παραχωρεί ρωσικά διαβατήρια στους πολίτες του Ντονμπάς, μετατρέποντάς το σε ντε φάκτο ρωσικό προτεκτοράτο. Καταλυτικό ρόλο στην επιδείνωση της ατμόσφαιρας έπαιξε η σύγκρουση στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ, το περασμένο φθινόπωρο. Κύκλοι της ουκρανικής ηγεσίας ενθουσιάστηκαν από τη συντριπτική επικράτηση του Αζερμπαϊτζάν, με τη βοήθεια της Τουρκίας, εις βάρος της Αρμενίας, και άρχισαν να οραματίζονται κάτι ανάλογο για το Ντονμπάς, παραβλέποντας ότι η Ρωσία του Πούτιν δεν είναι Αρμενία του Πασινιάν.

Δύο άλλοι παράγοντες φαίνεται ότι βάρυναν καθοριστικά στην κλιμάκωση της έντασης. Ο πρώτος ήταν η επιθετική, έναντι της Ρωσίας, γραμμή που υιοθέτησε ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν. Το γεγονός ότι ο Μπάιντεν επανέφερε στο Στέιτ Ντιπάρτμεντ τη Βικτόρια Νούλαντ, το «γεράκι» που έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο στην κρίση του Μεϊντάν και την ανατροπή του φιλορώσου Γιανουκόβιτς το 2013-2014, ήταν σαφέστατο μήνυμα. Η ηχηρή δήλωση του Αμερικανού υπουργού Εξωτερικών Αντονι Μπλίνκεν ότι η χώρα του δεν θα δεχθεί ποτέ την προσάρτηση της Κριμαίας ανάγκασε τον Ζελένσκι να ακολουθήσει για να μην υστερήσει σε πατριωτικό ζήλο, αν και γνωρίζει πολύ καλά ότι η ανάκτηση της Κριμαίας (και της Σεβαστούπολης, όπου βρίσκεται ο ναύσταθμος του ρωσικού στόλου της Μαύρης Θάλασσας) δεν είναι νοητή χωρίς ταπεινωτική ήττα της Ρωσίας σε πόλεμο, κάτι που ούτε στα πιο τρελά όνειρά τους δεν μπορούν να διανοηθούν στο Κίεβο.

Το κόστος της πανδημίας

Ο δεύτερος παράγων είναι το τεράστιο κόστος, σε ανθρώπινες ζωές και επέκταση της φτώχειας, που πλήρωσε η Ουκρανία λόγω της πανδημίας, γεγονός που ασκεί μεγάλη πολιτική πίεση στην κυβέρνηση, δελεάζοντάς την να αναζητήσει αντιπερισπασμούς στο μέτωπο της εθνικής ασφάλειας. Είναι σε αυτή τη συγκυρία που ο Ζελένσκι αλλάζει θεαματικά κατεύθυνση, κλείνει τρία ρωσόφωνα τηλεοπτικά δίκτυα και επιβάλλει κυρώσεις στον ολιγάρχη Βίκτορ Μεντβετσούκ, έναν από τους ισχυρότερους ντόπιους συμμάχους του Βλαντιμίρ Πούτιν.

Ωστόσο ο Ουκρανός πρόεδρος θα σκεφτεί πολύ σοβαρά αν κάνει το αμετάκλητο βήμα που χωρίζει τον ψυχολογικό πόλεμο από τον πραγματικό, γνωρίζοντας ότι το ρίσκο θα είναι αφάνταστα υψηλό, για τον ίδιο και για τη χώρα του. Εξάλλου, παρά την αντιρωσική γραμμή του, ο Τζο Μπάιντεν δεν φαίνεται να του έχει εμπιστοσύνη, όπως μαρτυρεί το γεγονός ότι δεν τον έχει πάρει ακόμη τηλέφωνο, δύο μήνες μετά την ανάληψη της εξουσίας. Μιλώντας στο αμερικανικό περιοδικό Politico, Αμερικανός πρώην αξιωματούχος έλεγε ότι «είναι λογικό να κρατάμε τον Ζελένσκι σε αναμονή για το τηλεφώνημα. Δεν παλεύει με όλη τη δύναμη που διαθέτει εναντίον της διαφθοράς. Στην πραγματικότητα, οι φιλορώσοι ολιγάρχες της Ουκρανίας κέρδισαν τεράστιο έδαφος από τη στιγμή που ανέλαβε τη διακυβέρνηση ο Ζελένσκι».

Τα διλήμματα

Η Τουρκία κινδυνεύει να εμπλακεί σε ένα παιχνίδι με τη φωτιά. Ο Ταγίπ Ερντογάν υποστήριξε την προοπτική ένταξης της Ουκρανίας στο ΝΑΤΟ, κάτι που αποτελεί κόκκινο πανί για το Κρεμλίνο, ενώ ο Τούρκος αναπλ. υπουργός Εξωτερικών Γιαβούζ Σελίμ κατήγγειλε πρόσφατα την «απαράδεκτη» προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσία και έκανε λόγο για διωγμούς εναντίον της (τουρκογενούς) μειονότητας από τους Ρώσους της χερσονήσου. Ωστόσο μια ενεργός στρατιωτική υποστήριξη του Κιέβου στο Ντονμπάς (δεν μιλάμε για την Κριμαία, γιατί αυτό θα ήταν ξεκάθαρα casus belli) θα ήταν πραγματική τορπίλη στις ρωσοτουρκικές σχέσεις, διαγράφοντας μεμιάς όλη τη θεαματική πρόοδο που έγινε με τους S-400, το πυρηνικό εργοστάσιο του Ακούγιου και τη συνεννόηση στο συριακό μέτωπο. Ηδη από τον Οκτώβριο ο Ρώσος υπουργός Εξωτερικών Σεργκέι Λαβρόφ είχε στείλει προειδοποίηση, όταν δήλωνε: «Ποτέ δεν θεωρήσαμε την Τουρκία στρατηγικό σύμμαχο της Ρωσίας. Η Τουρκία είναι ένας στενός εταίρος». Τη στιγμή που η τουρκική οικονομία κλυδωνίζεται επικίνδυνα, ο Ερντογάν θα μετρήσει με μεγάλη περίσκεψη το ενδεχόμενο μιας ρήξης με τη Ρωσία, όταν μάλιστα οι προσπάθειές του να ρίξει γέφυρες προς ΗΠΑ, Ε.Ε. και Αίγυπτο δεν έχουν ακόμη αποδώσει χειροπιαστά αποτελέσματα. Σε κάθε περίπτωση, υπάρχουν πολλοί λόγοι να αμφιβάλλουμε για τη μάλλον μυθοποιημένη αξία των τουρκικών όπλων και ειδικά των drones. Οι ρωσόφωνοι της ανατολικής Ουκρανίας έχουν ήδη καταρρίψει κάμποσα από αυτά, ενδεχομένως με ρωσική βοήθεια, υπενθυμίζοντας για άλλη μία φορά ότι το Ντονμπάς δεν είναι Ναγκόρνο-Καραμπάχ.

Ρωγμές στο «δημοκρατικό τείχος» απέναντι στη Λεπέν

Δεν θεωρείται πλέον δεδομένη η ήττα της επικεφαλής του Εθνικού Συναγερμού στις προεδρικές εκλογές του 2022

Να ηγείται στον πρώτο γύρο των προεδρικών εκλογών του 2022 εμφανίζουν οι δημοσκοπήσεις την επικεφαλής του Εθνικού Συναγερμού, Μαρίν Λεπέν, η οποία, όπως όλα δείχνουν, θα βρεθεί αντιμέτωπη με τον σημερινό πρόεδρο, Εμανουέλ Μακρόν, στον δεύτερο γύρο.

Την ίδια ώρα, όμως, το παραδοσιακά αρραγές «δημοκρατικό τείχος» εναντίον του ακροδεξιού κόμματος μοιάζει να ραγίζει. Το ήμισυ των ψηφοφόρων της Αριστεράς, εξηγεί σε άρθρο της η εφημερίδα Le Monde, δηλώνει ότι σε περίπτωση μονομαχίας Λεπέν - Μακρόν στον δεύτερο γύρο, τον Μάιο του 2022, θα επιλέξει την αποχή. Τρεις σφυγμομετρήσεις επιβεβαιώνουν το ανησυχητικό αυτό φαινόμενο.

Ποσοστό 52% των ψηφοφόρων του επικεφαλής της Ανυπότακτης Γαλλίας, Ζαν-Λικ Μελανσόν, δηλώνει ότι δεν θα προσέλθει στις κάλπες ή θα ψηφίσει λευκό ή άκυρο σε περίπτωση αναμέτρησης Μακρόν - Λεπέν. Το ίδιο θα πράξει και ποσοστό 50% των ψηφοφόρων της δημάρχου του Παρισιού, Αν Ιταλγκό, η οποία διεκδικεί το χρίσμα των Σοσιαλιστών για τις προεδρικές εκλογές, ενώ 44% των ψηφοφόρων του οικολόγου Γιανίκ Ζαντό στηρίζουν την τακτική αυτή.

Αναλυτές εκτιμούν, μάλιστα, ότι ποσοστό ψηφοφόρων της Αριστεράς θα ήταν πρόθυμο να ψηφίσει υπέρ της Λεπέν στον δεύτερο γύρο. «Είχαμε εντοπίσει μικρό ποσοστό ψηφοφόρων της Λεπέν οι οποίοι αποφάσισαν την τελευταία στιγμή, το 2017, να ψηφίσουν υπέρ του Μελανσόν. Εκτιμώ το ποσοστό αυτό σε 5% του συνόλου των ψήφων υπέρ της Ανυπότακτης Γαλλίας. Οι ψήφοι αυτές μπορεί να ευνοήσουν τη Λεπέν το 2022», λέει ο Ζαν-Ντανιέλ Λεβί, της εταιρείας δημοσκοπήσεων Harris.

Αναλυτές εκτιμούν ότι ποσοστό ψηφοφόρων της Αριστεράς θα ήταν πρόθυμο να ψηφίσει υπέρ της Λεπέν στον δεύτερο γύρο.

Το φαινόμενο αυτό οφείλεται επίσης στην επιτυχία της Μαρίν Λεπέν να αποστασιοποιηθεί ιδεολογικά από τον ιδρυτή του Εθνικού Μετώπου και πατέρα της, Ζαν-Μαρί Λεπέν. Ο γερόλυκος της γαλλικής Ακροδεξιάς και οι λεκτικές του ακρότητες δεν ήταν πλέον ικανές να προσελκύσουν νέα γενιά ψηφοφόρων στο κόμμα. Τον ρόλο αυτόν ανέλαβαν η Μαρίν Λεπέν και η ανιψιά της. Οι πρόσφατες διαβεβαιώσεις της Λεπέν για την προσήλωσή της στους δημοκρατικούς θεσμούς εντάσσονται στη μακρόπνοη στρατηγική του κόμματος για κατασκευή δημοκρατικών περγαμηνών. Την ίδια στιγμή, ακροδεξιές οργανώσεις δρουν σχεδόν ανενόχλητες, όπως συνέβη την Πέμπτη με την εισβολή μελών της Γαλλικής Δράσης (Action Francaise) στο δημαρχείο της Τουλούζης και με τις επιχειρήσεις εντοπισμού και καταδίωξης μεταναστών στα Πυρηναία Ορη, πριν από τα Χριστούγεννα, με το υπουργείο Εσωτερικών να αποφεύγει την αντιπαράθεση με τους ακροδεξιούς ταραξίες.

EPA

Η κυβερνητική μεταναστευτική πολιτική προσφέρει αφορμές στην Αριστερά για ηχηρές ακτιβιστικές ενέργειες, όπως η συγκέντρωση, την Πέμπτη, εκατοντάδων άστεγων μεταναστών στην Πλατεία της Δημοκρατίας, στο Παρίσι.

Η «αποδαιμονοποίηση» της Μαρίν Λεπέν κρίνεται επιτυχής. «Ο Εθνικός Συναγερμός έχει ενταχθεί στο πολιτικό σκηνικό. Κάθε ιδέα αντίστασης στην παρουσία του είναι πια αδιανόητη. Πρόκειται για ιστορική εξέλιξη», τονίζει ο Ζαν-Ντανιέλ Λεβί στη Monde. Η εκλογική παρουσία του κόμματος έχει πλέον εδραιωθεί. Το 2011, το Εθνικό Μέτωπο εξασφαλίζει ποσοστό 15% στις περιφερειακές εκλογές. Το 2012, η Λεπέν πετυχαίνει με 17,9% το καλύτερο ποσοστό ακροδεξιού υποψηφίου σε προεδρικές εκλογές, ενώ το 2014 και 2019 το κόμμα αναδεικνύεται στην πρώτη θέση στις ευρωεκλογές. Το 2015, ποσοστό 28% των Γάλλων ψηφίζει υπέρ των υποψηφίων της Λεπέν στις περιφερειακές εκλογές, ενώ το 2017, με ποσοστό 21,3%, εξασφαλίζει θέση στον δεύτερο γύρο.

Παρότι η οδός προς το Μέγαρο των Ηλυσίων μοιάζει –για την ώρα– κλειστή στη Μαρίν Λεπέν, το κόμμα της κατήγαγε ήδη σημαντική νίκη, επιβάλλοντας τις ιδεολογικές και πολιτικές προτεραιότητές του, όπως είναι το μεταναστευτικό, η ασφάλεια και η συζήτηση γύρω από την έννοια της εθνικής ταυτότητας. Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν, επίσης, ότι η απάθεια έχει εδραιωθεί ως αντίδραση στην άνοδο της Ακροδεξιάς. Ο πρόεδρος Μακρόν προσπαθεί τώρα να ανακόψει τη διαρροή ψήφων προς την άκρα Δεξιά με έστω και καθυστερημένες πρωτοβουλίες κοινωνικού χαρακτήρα για την αντιμετώπιση της φτώχειας και την επέκταση της γονικής άδειας. Οι πρωτοβουλίες αυτές περνούν, όμως, απαρατήρητες από τους ψηφοφόρους της Αριστεράς, οι οποίοι εστιάζουν την κριτική τους στον νεοφιλελεύθερο χαρακτήρα των οικονομικών μεταρρυθμίσεων.

Η απόφαση του Μακρόν να εστιάσει τη συζήτηση γύρω από τον κίνδυνο που παρουσιάζει το εξτρεμιστικό Ισλάμ για τη Γαλλική Δημοκρατία αποτελεί παραδοχή ήττας.

Ο Γάλλος πρόεδρος, υπό την πίεση εξωγενών παραγόντων όπως είναι η πανδημία, κολακεύει τις ανησυχίες της άκρας Δεξιάς, εγείροντας ανύπαρκτα ζητήματα. Οι ισχυρισμοί ορισμένων ειδικών περί κινδύνου εμφάνισης αποσχιστικών ισλαμικών τάσεων στη γαλλική κοινωνία επέτρεψαν στον πρόεδρο να υιοθετήσει ακραία στάση, στιγματίζοντας τη μουσουλμανική κοινότητα και αμφισβητώντας τον πατριωτισμό της.

Η επίμονη χρήση αντιπαραγωγικών, δρακόντειων μεθόδων αστυνόμευσης έχει αποξενώσει ακόμη περισσότερο τη νεολαία των υποβαθμισμένων προαστίων, γεννώντας «ζώνες ανομίας», όπως τις χαρακτηρίζουν οι ίδιοι οι αστυνομικοί, που αδυνατούν να επιχειρήσουν σε αυτές. Η κυβερνητική πολιτική στο μεταναστευτικό αποδεικνύεται επίσης ατελέσφορη, προσφέροντας αφορμές στην Αριστερά για ηχηρό ακτιβισμό.

REUTERS

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΜΑΡΤΙΟΥ 2021

Φορτσάτη από θέση ισχύος

Η Ομόνοια μόνη στο ρετιρέ περιμένει την επανέναρξη για να συνεχίσει σε τροχιά τίτλου

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗ**

Η ομάδα δεν παραιτείται και καταφέρνει τις πλείστες φορές να επικρατεί στα μεγάλης κρισιμότητας παιχνίδια.

Έχει προκριθεί σε όμιλο ευρωπαϊκού θεσμού (Γιουρόπα Λιγκ) για πρώτη φορά στην ιστορία της. Είναι αυτήν τη στιγμή με 30 αγωνιστικές στο πρωτάθλημα συμπληρωμένες στην πρώτη θέση του βαθμολογικού πίνακα με 66 βαθμούς (4 βαθμούς διαφορά από τον δεύτερο), καθιστώντας την έτσι, με βάση τουλάχιστον το βαθμολογικό τεκμήριο, ως το πρώτο φαβορί για την κατάκτηση του τίτλου.

Σπουδαία στατιστικά

Είναι αήττητη για 20 παιχνίδια, έχει δεχτεί 14 γκολ σε 30 αγώνες, (0,46 ανά αγώνα), τα λιγότερα από κάθε άλλη ομάδα και κράτησε σε 18 παιχνίδια απαραβίαστη την εστία της. Έχει τις λιγότερες ήττες στο πρωτάθλημα, (2), ενώ δεν έχει χάσει ούτε ένα ντέρμπι. Σε σύνολο 13 αγώνων.

Με νοοτροπία νικητή

Εμφανίζεται στο γήπεδο έπειτα από πολλά χρόνια με νοοτροπία νικητή. Αυτήν τη νοοτροπία την είχε αποκτήσει από πέρυσι που η πρόωρη λήξη του πρωταθλήματος τη βρήκε πρώτη στον πίνακα και της έδωσε τη θέση στο Τσάμπιονς Λιγκ της τρέχουσας περιόδου. Υπάρχει χαρακτήρας στην ομάδα. Δεν παραιτείται και καταφέρνει τις πλείστες φορές να επικρατεί στα μεγάλης κρισιμότητας παιχνίδια (σε Κύπρο και Ευρώπη) και διαχειρίζεται αποτελεσματικά και (βαθμολογικά) αποδοτικά αγώνες που στραβώνουν ή μοιάζουν να στραβώνουν.

13 διεθνείς!

Η ποιότητα είναι εμφανής. Απόδειξη αυτής η παρουσία μεγάλου αριθμού διεθνών ποδοσφαιριστών. Τα προηγούμενα χρόνια ο αριθμός των διεθνών στο «τριφύλλι» ήταν πενιχρός. Τώρα είναι αλλιώς τα πράγματα, αφού 13 ποδοσφαιριστές της ομάδας βρίσκονται αυτές τις μέρες σε αποστολές εθνικών ομάδων. Αυτοί είναι Ιωάννης Κούσουλος, Κωνσταντίνος Παναγή, Λοΐζος Λοΐζου, Μαρίνος Τζιωνή Φώτης Παπουλής Νικόλας Παναγιώτου, Ανδρόνικος Κακουλλής, Χαράλαμπος Χαραλάμπους Αμπντουλαχί Σεχού, Μίκαλ Ντούρις, Τόμας Χούμποτσαν, Χάρις Μαυρίας, Άνταμ Λανγκ.

Αυτή είναι η Ομόνοια της σεζόν 2020-21 που μέσω αυτής της εικόνας έχει πείσει και τον πλέον δύσπιστο φίλαθλο –πράσινο η μη– ότι έχει αφήσει πίσω της τα χρόνια της παρακμής και οδεύει ξανά προς την ακμή. Ως μικρογραφία της φυσιολογικής ακμής και παρακμής που παρατηρείται στην ιστορία της ανθρωπότητας.

Ολοι αναγνωρίζουν ότι ο Χένινγκ αναμόρφωσε την Ομόνοια.

Ο «πράσινος» λαός

Η ομάδα του τριφυλλιού θυμίζει ξανά Ομόνοια και έχει ξαναφέρει τη χαμένη περηφάνια στον κόσμο της που την καμαρώνει. Από τηλεοράσεως για την ώρα. Δεν βλέπει δε την ώρα να το κάνει και από την κερκίδα στο γήπεδο, ενώ η αμφοτεροβαρής μορφή αυτής της σχέσης θέλει και τους ποδοσφαιριστές να περιμένουν πώς και πώς να δουν τον κόσμο της ομάδας στην κερκίδα. Η αναμονή αυτή εκφράζεται μέσω των συχνών αναρτήσεων των ποδοσφαιριστών στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.

Ως Μεσσίας ο Μπεργκ

Όλη αυτή η αγωνιστική ανάταση περιλαμβάνει βεβαίως και τον προπονητή, το Νορβηγό Χένινγκ Μπεργκ. Τον άνθρωπο που καθοδηγεί αυτή την ομάδα. Τον άνθρωπο που οι Ομονοιάτες οπαδοί βλέπουν περίπου ως Μεσσία. Καθ' υπερβολήν βεβαίως τίθεται ο όρος, αλλά όλοι αναγνωρίζουν ότι ο άνθρωπος αυτός αναμόρφωσε την Ομόνοια. Την πήρε από τα (αγωνιστικά) τάρταρα την έβγαλε στην επιφάνεια και τώρα την οδηγεί προς τον Όλυμπο. Την οδήγησε σε ευρωπαϊκό όμιλο για πρώτη φορά στην ιστορία της, εκπληρώνοντας το μεγάλο απωθημένο των χιλιάδων οπαδών της, της ξανάδωσε ταυτότητα και απαλλαγμένος από φοβίες και αγκυλώσεις made in Cyprus, δημιούργησε ένα θησαυρό, προωθώντας με θάρρος νέα παιδιά στην πρώτη ομάδα (Λοΐζος Λοΐζου, Ανδρόνικος Κακουλλής, Μαρίνος Τζιωνής, Νικόλας Παναγιώτου). Νέα παιδιά, που αν έχουν το μυαλό στο κεφάλι και δουλέψουν στη συνέχεια σωστά, πειθαρχημένα και αποδοτικά, θα αποτελέσουν βασικά στελέχη της ομάδας τους και του αντιπροσωπευτικού μας συγκροτήματος κατ' επέκταση. Φυσικά και ενδέχεται σε κάποια στιγμή σε μεταγενέστερο στάδιο (που δεν θα αργήσει να έλθει αν συνεχίσουν τοιουτοτρόπως) να ανοίξουν τα φτερά τους για το εξωτερικό.

Επαγγελματικά πρότυπα

Πέραν της αγωνιστικής πτυχής το «πράσινο» οικοδόμημα από την έλευση του Σταύρου Παπασταύρου και μετά έχει δομηθεί σε καθαρά επαγγελματικά πρότυπα και εργάζεται μεθοδικά, οργανωμένα και αποτελεσματικά. Από δε οικονομικής πλευράς οι συνθήκες είναι άψογες (υπενθυμίζεται ότι τα συνολικά έσοδα του «τριφυλλιού» από την πορεία στην Ευρώπη κατά την τρέχουσα σεζόν υπολογίζονται στα 9.540.000 ευρώ.) και οι ποδοσφαιριστές της ομάδας εργάζονται απρόσκοπτα.

Στην τελική ευθεία

Ακολουθεί η τελική εξάδα αγώνων (με Απόλλωνα, Ολυμπιακό, Ανόρθωση, ΑΕΛ,ΑΕΚ Απόλλωνα) όπου η Ομόνοια πάει φορτσάτη και από θέση ισχύος. Με στόχο να φορέσει ξανά το στέμμα του πρωταθλητή. Έπειτα από πολλά χρόνια οι οπαδοί της δικαιολογούνται να νιώθουν ότι η ομάδα τους θα τα καταφέρει. Για να δούμε αν αυτό που νιώθουν, στο τέλος του πρωταθλήματος μετατραπεί σε πραγματικότητα. Σε σύντομο χρονικό διάστημα θα ξέρουμε. Πάντως, η πρώτη μάχη θα γίνει τη μεθεπόμενη Δευτέρα 5 Απριλίου 2021 στο Τσίρειο με αντίπαλο τον Απόλλωνα.

Το μακρινό ταξίδι που δεν τέλειωσε

Παρατίθενται όλα τα φετινά ματς που έδωσε η Ομόνοια μέχρι τώρα. Είναι 43 τον αριθμό, τα περισσότερα από κάθε άλλη ομάδα.

19.8.20	Αραράτ-Αρμενία-Ομόνοια	0-1 (0-0)
22.8.20	Πάφος -Ομόνοια	2-2
26.8.20	Λέγκια-Ομόνοια	0-2 (0-0)
30.8.20	Ομόνοια-Καρμιώτισσα	1-0
12.9.20	Ανόρθωση-Ομόνοια	1-1
16.9. 20	Ομόνοια-Ερυθρός Αστέρας	1-1 (4-2 π.)
20.9.20	Ομόνοια-ΑΕΚ	2-1
23.9.20	Ολυμπιακός Πειραιώς –Ομόνοια	2-0
29.9.20	Ομόνοια-Ολυμπιακός Π.	0-0
4.10.20	Ομόνοια-ΑΕΛ	3-0
18.10.20	Εθνικός-Ομόνοια	1-2
22.10.20	ΠΑΟΚ-Ομόνοια	1-1
25.10.20	Ομόνοια-ΕΝΠ	0-0
29.10.20	Ομόνοια-PSV Αϊντχόφεν	1-2
1.11.20	Ολυμπιακός-Ομόνοια	1-0
5.11.20	Ομόνοια-Γρανάδα	0-2
8.11.20	Ομόνοια-Δόξα	0-0
22.11.20	Ν.Σαλαμίνα-Ομόνοια	2-1
26.11.20	Γρανάδα-Ομόνοια	2-1
30.11.20	Ομόνοια-Ερμής	0-0
3.12.20	Ομόνοια-ΠΑΟΚ	2-1
7.12.20	ΑΠΟΕΛ-Ομόνοια	0-3
10.12.20	PSV Αϊντχόφεν-Ομόνοια	4-0
14.12.20	Ομόνοια-Πάφος	2-1
18.12 .20	Καρμιώτισσα-Ομόνοια	1-5
22.12.20	Ομόνοια-Ανόρθωση	3-0
3.1.21	ΑΕΚ-Ομόνοια	0-3
6.1.21	Ομόνοια-Απόλλωνας	2-1
9.1.21	ΑΕΛ-Ομόνοια	1-1
13.1.21	Απόλλωνας-Ομόνοια	0-0
16.1.21	Ομόνοια-Εθνικός	2-0
23.1.20	ΕΝΠ-Ομόνοια	0-1
29.1.20	Ομόνοια-Ολυμπιακός	1-1
5.2.20	Δόξα-Ομόνοια	0-3
9.2.20	Ομόνοια-Νέα Σαλαμίνα	2-0
13.2.20	Ερμής -Ομόνοια	0-2
20.2.21	Ομόνοια-ΑΠΟΕΛ	1-0
24.2.21	ΑΠΟΕΛ-Ομόνοια	1-1(Κ)
28.2.21	Ολυμπιακός-Ομόνοια	1-0
6.3.21	Ομόνοια-Ανόρθωση	0-0
10.3.21	Ομόνοια-ΑΠΟΕΛ	0-1 (Κ)
13.3.21	ΑΕΛ-Ομόνοια	1-2
18.3.21	Ομόνοια-ΑΕΚ	1-0

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Κύπριοι διαιτητές

Πρόσφατα η ηγεσία του ΣΔΚ ενημερώθηκε από τον πρόεδρο της ΚΟΠ για την επικείμενη κάθοδο ξένων διαιτητών. Απόφαση αναγκαία με βάση την εικόνα και πολύ περισσότερο τις χτυπητές αδυναμίες των Κύπριων διαιτητών και παρά τη σημαντική βοήθεια που τους παρέχει πλέον το VAR. Η εξέλιξη αυτή συνέπεσε με την εμφάνιση κρουσμάτων κορωνοϊού στους διαιτητές. Η προσπάθεια, ωστόσο, να συνδεθεί και κυρίως να αποδοθεί η απόφαση για ξένους, με τις απουσίες Κύπριων διαιτητών – παροπλισμένων λόγω κορωνοϊού, στην ουσία με προσπάθεια ωραιοποίησης της κατάστασης στον χώρο της κυπριακής διαιτησίας αποτελεί. Και όσο η ηγεσία του ΣΔΚ και γενικότερα οι αρμόδιοι του χώρου υποστηρίζουν ή πιστεύουν κάτι τέτοιο, το πρόβλημα θα διογκώνεται...

* * * * *

Ιστορία κατάθεσης

Υπό κανονικές συνθήκες ή σε άλλες χώρες, ζητούμενο θα ήταν η τελική κατάληξη μιας υπόθεσης σοβαρών καταγγελιών ή μιας κατάθεσης από ένα σημαντικό ποδοσφαιρικό παράγοντα. Στη χώρα μας και στο κυπριακό ποδόσφαιρο, προσπαθούμε εδώ και μήνες να απαντήσουμε στο κύριο μεν αλλά υπό φυσιολογικά δεδομένα απλό ερώτημα, για το κατά πόσον ο πρόεδρος της Ομόνοιας Σταύρος Παπασταύρου έδωσε κατάθεση στην αρμόδια επιτροπή, μετά τις καταγγελίες του. Φαίνεται, εκτός απροόπτου, να πλησιάζουμε στο τέλος του σήριαλ! Η νέα Επιτροπή Δεοντολογίας και Προστασίας του Αθλητισμού, θα συνεδριάσει την ερχόμενη Τρίτη και θα αποφανθεί.

* * * * *

Κάποιος... χριστιανός;

Οι ομάδες της επίλεκτης κατηγορίας ΚΟΠ έχουν σταματήσει την αγωνιστική δράση από τον περασμένο Νοέμβριο. Γίνονται προπονήσεις –όπου γίνονται– με βάση τα διατάγματα της κυβέρνησης γίνονται rapid test και η ζωή συνεχίζεται. Δεν θα πει κάποιος... χριστιανός να πει επιτέλους επίσημα στις ομάδες της συγκεκριμένης κατηγορίας το τι τελικά θα γίνει; Θα παίξουν ποδόσφαιρο; Ναι ή όχι;

* * * * *

Τα λόγια τα μεγάλα

Γίνεται μια νέα αρχή στο αντιπροσωπευτικό μας συγκρότημα. Έχουμε βεβαίως κάνει ουκ ολίγες... νέες αρχές. Είναι πάντως θετικό για την ώρα που δεν έχουν ειπωθεί μεγάλα λόγια. Ευτυχώς που προσγειωθήκαμε. Μετά τις τόσες κατραπακιές (ασυνέπειες λόγων και έργων) καιρός ήταν. Δεν νομίζετε;

ΑΠΟΨΕΙΣ

Από το ποδόσφαιρο στην επανάσταση

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Κάποιοι τρέφουν αυταπάτες θεωρώντας ότι οι αθλητικογράφοι ανήκουν σ' ένα τυχερό κλάδο εργαζομένων, που κατάφερε να συνδυάσει το επάγγελμα με την ψυχαγωγία. Σπάνιος δηλαδή συνδυασμός, όταν όμως επιτυγχάνεται για τον καθένα που επιδιώκει την ευτυχία αποτελεί σημαντικό συστατικό. Ας μη γενικολογήσουμε, όμως, περί του τι εστί τελικώς ευτυχία και θέματα παρόμοια που συνήθως αναλύονται με καλούς συνομιλητές συνοδευόμενα –γιατί όχι με καλό κρασί και τ' ανάλογα γαλακτοκομικά– και προσγειωμένοι στην πραγματικότητα ας επικεντρωθούμε στο παράδοξο, κυπριακό δε φαινόμενο, του να είναι κανείς αθλητικογράφος, καλύπτοντας ποδοσφαιρικές κυρίως εξελίξεις και να μην ασχολείται καθόλου με το άθλημα. Όσο και αν μοιάζει ή φαίνεται περίεργο, όχι μόνο ισχύει αλλά αποτελεί και τη μεγαλύτερη πλάνη την οποία βιώνουν οι νεαροί, κυρίως εν δυνάμει φοιτητές που νομιζόμενοι ότι θα γίνουν αθλητικογράφοι και θα μπορούν να ασχολούνται κάθε λεπτό και στιγμή με το αγαπημένο τους άθλημα σπεύδουν να κυνηγήσουν το όνειρό τους. Η πραγματικότητα όμως είναι τέτοια, που δεν χρειάζεται και πολύ χρόνο για να διαπιστώσεις ότι στην Κύπρο, λίγο έως και καθόλου ασχολούμαστε με το παιχνίδι, αφού ως επί το πλείστον η κουβέντα, δημοσιογραφικά και όχι μόνο επικεντρώνεται γύρω από οτιδήποτε άλλο εκτός από το ποδόσφαιρο.

Σπανίως εκθειάζονται οι χορευτικές κινήσεις ενός παίκτης εντός του γηπέδου, τ' άπιαστα σουτ, η περιστροφή της μπάλας μετά από ένα φάλτσο κτύπημά της, μια μαγευτική τρίπλα, ένα δυναμικό τάκλιν, οι σωστές ή λανθασμένες αποφάσεις του προπονητή ή γενικότερα η ανάλυση της μάχης των πάγκων. Στην όμορφη νήσο μας, συνήθως συζητούμε ή μάλλον τσακωνόμαστε για το ποια ομάδα πήρε ή δεν πήρε σφυρίγματα, πώς θα κινηθεί η προεδράρα, τι θέλει ν' ακούσει ο γκράντε παράγοντας, πώς θα κοπεί το κείμενο ανάλογα με το τι αποφάσισε το επικοινωνιακό επιτελείο της ομάδας, πώς το σκέφτεται η Ομοσπονδία, υπάρχει ή δεν υπάρχει κατάθεση ενός μεγαλοπαράγοντα, ποιος ελέγχει και ποιος έμεινε έξω από το παρασκήνιο και αν καμιά φορά η κουβέντα φουντώσει καταλήγουμε και στο διαχρονικό διαξιφισμό κατά πόσο ευθύνεται ο Γρίβας ή ο Μακάριος για τον διαμοιρασμό του νησιού ή και στην Ελληνική Επανάσταση του '21 τέτοιες που είναι οι μέρες.

Και άμα στην τελική τύχει να παρευρίσκεστε ανάμεσα σε φιλάθλους που «κονταροχτυπιούνται» για το ποιου η ομάδα είναι καλύτερη και ακούσετε περί του Κολοκοτρώνη, του Μακρυγιάννη και του Παπαφλέσσα και τον «μπουρλοτιέρη» Μιαούλη... μην μπερδευτείτε, για ποδόσφαιρο μιλάνε.

Κεφάλαιο Τιμούρ Κετσπάγια...

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Αν μη τι άλλο, έχουμε τη θέση της μιας από τις δύο πλευρές. Η διοίκηση της Ανόρθωσης και πιο συγκεκριμένα ο πρόεδρός της, Ευγένιος Χαμπουλλάς, επιθυμεί την παραμονή Τιμούρ Κετσπάγια στην τεχνική ηγεσία. Χωρίς αυτό να εξυπακούεται και την τελική έκβαση του θέματος, πολύ περισσότερο την ανανέωση της συνεργασίας. Άλλο επιθυμώ και άλλο καταλήγω σε συμφωνία. Επιπρόσθετα, η πρόσφατη τηλεοπτική παρουσία του προέδρου της εταιρίας της Ανόρθωσης έριξε περισσότερο φως στην όλη ιστορία, με την αποκάλυψη πως η πρώτη επαφή, η πρώτη κουβέντα ανάμεσα στις δύο πλευρές έχει γίνει και θα συνεχισθεί με το τέλος της φετινής αγωνιστικής περιόδου. Αν με ανάλογο τρόπο ο Τιμούρ Κετσπάγια απαντούσε στις ερωτήσεις που κατ' επανάληψη δέχθηκε το τελευταίο χρονικό για το συμβόλαιό του, αν δηλαδή δημοσιοποιούσε τις πρώτες συζητήσεις και επαφές με τη διοίκηση, μάλλον το θέμα δεν θα έπαιρνε τις διαστάσεις που πήρε τις τελευταίες μέρες και πολύ πιο αποδεκτή θα γινόταν η θέση, πως οι κρίσιμες αγωνιστικές υποχρεώσεις που ακολουθούν αποτελούν αυτή τη στιγμή προτεραιότητα. Απεναντίας, απαντήσεις τύπου «έχω συμβόλαιο μέχρι τον Μάιο και τίποτε άλλο» ή «πολύ πιθανό να μην είμαι εδώ του χρόνου», φυσιολογικά άνοιξαν θέμα προς συζήτηση και στην ουσία δημιούργησαν αυτό που διοίκηση και προπονητής δεν θέλουν αυτή την περίοδο, την αναστάτωση δηλαδή... Θα είναι λοιπόν ο Τιμούρ Κετσπάγια προπονητής στην Ανόρθωση και του χρόνου; Δύσκολο να προβλέψει – εκτιμήσει κάποιος. Γιατί η σχέση Ανόρθωσης - Τιμούρ Κετσπάγια δεν είναι μια απλή σχέση ομάδας ή διοίκησης με τον προπονητή. Γιατί το κυριότερο κριτήριο για την αξιολόγηση ενός προπονητή, η αγωνιστική εικόνα και τα αποτελέσματα, δεν ισχύει απόλυτα στην περίπτωση Ανόρθωσης – Κετσπάγια. Αν στη θέση του Τιμούρ ήταν σήμερα ένας οποιοσδήποτε άλλος προπονητής, πολύ πιο εύκολα θα μπορούσαμε να εκτιμήσουμε το μέλλον του. Ο πρόεδρος και γενικότερα η διοίκηση της Ανόρθωσης, διαχώρισε τις πιθανότητες επέκτασης της συνεργασίας με τον Τιμούρ Κετσπάγια, με την κατάληξη της φετινής περιόδου. Παρ' όλα αυτά, το αποτέλεσμα της προσπάθειας στο Κύπελλο σαφώς και θα πρέπει να θεωρείται καθοριστικό για τις όποιες τελικές εξελίξεις. Ενδεχόμενη αποτυχία κατάκτησης και του δεύτερου τίτλου, πολύ περισσότερο αποτυχία εξασφάλισης ευρωπαϊκής συμμετοχής, βάζει το τελικό στάδιο των συζητήσεων σε άλλη διάσταση. Στην αντίθετη περίπτωση, θέσεις και επιθυμίες ισχυροποιούνται...

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΜΑΡΤΙΟΥ 2021

Eurobank Cyprus

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.	Χ.Α.	Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	Πετρέλαιο	€/$
-1,02%	2,25%	0,46%	-1,48%	-2,07%	-1,04%	-1,55%	-2,91%	-1,03%

ΤΖΟ ΜΠΑΪΝΤΕΝ
Σχέδιο ύψους 3 τρισ. δολ για ανοικοδόμηση των ΗΠΑ
Σελ. 11

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΤΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

Συνέχιση στήριξης για αποτροπή πτωχεύσεων

Ο αντίκτυπος στις θέσεις εργασίας, τα περιοριστικά μέτρα που θα συνεχισθούν και το βάθος των προβλημάτων κάθε κλάδου είναι τα κριτήρια που θα εξετάσουν οι χώρες της Ε.Ε., όταν θα αποφασίσουν ποιες επιχειρήσεις θα στηρίξουν περαιτέρω για να αποτρέψουν κύμα πτωχεύσεων. **Σελ. 10**

ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

Αύξηση 3 - 4 δισ. ευρώ των ΜΕΔ στην Ελλάδα

Νέα κόκκινα δάνεια 3 έως και 4 δισ. ευρώ λόγω COVID, σε σύνολο 20 δισ. ευρώ που μπήκαν σε μορατόριουμ, δείχνουν τα στοιχεία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, με βάση τα ετήσια αποτελέσματα που δημοσίευσαν τρεις από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες της Ελλάδας. **Σελ. 8**

ΤΟ 2020 ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Αυξήθηκαν οι τιμές πώλησης κατοικιών

Μέχρι και 9% σε ετήσια βάση αυξήθηκαν οι τιμές των κατοικιών στην Ελλάδα, το 2020, σύμφωνα με έρευνα του δικτύου μεσιτικών γραφείων RE/MAX Ελλάς. Η αύξηση αφορά κυρίως τις πωλήσεις νεόδμητων κατοικιών. Στο σύνολο της χώρας, η εταιρεία αναφέρει αύξηση τιμών κατά 2,3%. **Σελ. 12**

Κλειδί οι μεταρρυθμίσεις για ζεστό χρήμα

Θα ξεκλειδώσουν τη χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης της Ε.Ε. – Πώς θα κατανεμηθούν

Μεταρρυθμίσεις όπως της δημόσιας υπηρεσίας, τοπικής αυτοδιοίκησης, δικαστικής μεταρρύθμισης και πάταξη της διαφθοράς είναι απαραίτητα «κλειδιά» για να «ξεκλειδώσουν» τη χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης την περίοδο 2021 – 2026. Η χρηματοδότηση θα ξεπερνά το 1 δισεκατομμύριο ευρώ. Η πρώτη καταβολή χρημάτων, περίπου 130 εκατ. ευρώ αναμένεται εντός του τετάρτου τριμήνου του 2021. Τα υπόλοιπα θα έρχονται σταδιακά, καθώς το κράτος έχει την υποχρέωση δύο φορές τον χρόνο να ενημερώνει μέσω έκθεσης προόδου για τα πράγματα που θα έχουν επιτευχθεί ως ορόσημα και στόχοι. Σύμφωνα με το προσχέδιο, γύρω στα 78 εκατ. ευρώ αφορούν θέματα δημόσιας υγείας. Ένας άλλος άξονας αφορά για μετάβαση στην πράσινη οικονομία, -περιβαλλοντολογικά, η διαχείριση αποβλήτων, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας- και είναι πέραν των 400 εκατ. ευρώ. Άλλος ένας άξονας αφορά στη μετάβαση της Κύπρου στην ψηφιακή εποχή, με το ποσό να φτάνει στα 100 εκατ. ευρώ. Για αγορά εργασίας, θέματα παιδείας και ανθρώπινου δυναμικού μπορεί να λάβει η Κύπρος 122 εκατ. ευρώ. **Σελ. 3**

Η κλιματική αλλαγή απειλεί τις τράπεζες

Πηγή συστημικού κινδύνου αποτελεί η κλιματική αλλαγή, με την ΕΚΤ να προετοιμάζεται να αυξήσει τις απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας για όσες τράπεζες της Ευρωζώνης έχουν μεγάλη έκθεση στους οικονομικούς κινδύνους που απορρέουν από αυτήν. Αυτά καταδεικνύουν τα προκαταρκτικά αποτελέσματα της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress tests) που διεξήγαγε η ΕΚΤ για την επίδραση που έχει η κλιματική αλλαγή σε 4 εκατομμύρια εταιρείες και 2.000 χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα επόμενα 30 χρόνια. **Σελ. 9**

Περιμένει φιλί της ζωής ο τουρισμός

Συνέντευξη Σάββα Περδίου

Τον Ιούλιο αναμένεται να υπάρξει κάποια σταθερότητα στον τουρισμό εκτιμά ο Σάββας Περδίος, προσθέτοντας ότι οι προηγούμενοι μήνες θα κινηθούν σε πιο χαμηλά επίπεδα. Ο υφυπ. Τουρισμού αναφέρεται στο φιλί της ζωής που περιμένουμε από Ισραήλ, Ρωσία και Βρετανία και ξεκαθαρίζει ότι η σταθερότητα δεν θα έρθει προ του 2022. **Σελ. 4**

Επενδύσεις εκατομμυρίων για χαλλούμι

Από ελληνικές εταιρείες

Η κατοχύρωση του χαλλουμιού ως προϊόντος Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης αναμένεται να ανοίξει την αγορά και να προσελκύσει επενδυτές. Ήδη εταιρείες από την Ελλάδα έχουν δείξει ενδιαφέρον. Η μία είναι η Δωδώνη που δραστηριοποιείται στην Κύπρο από το 2016 και η άλλη τα Ελληνικά Γαλακτοκομεία Olympos, που προχωρούν σε επένδυση 25 εκατ. ευρώ στο Τσέρι. **Σελ. 5**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**0,31%**	**0,01%**
Γερμανία	-0,39%	-0,12%
Γαλλία	-0,10%	-0,06%
Ιταλία	0,58%	-0,11%
Ισπανία	0,26%	-0,11%
Ιρλανδία	0,06%	0,01%
Ελλάδα	0,85%	-0,09%
Ην. Βασίλειο	0,72%	-0,15%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Των* **ΑΝΔΡΕΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ** *και* **ΟΜΗΡΟΥ ΠΙΣΣΑΡΙΔΗ**

Πλησιάζουμε το σημείο πληθωριστικών πιέσεων;

Ο πληθωρισμός ανέκαθεν θεωρείτο δείκτης μείζονος σημασίας, τόσο λόγω των επιπτώσεων στα εισοδήματα, όσο και της ύφεσης και πιθανής ανεργίας που προκύπτουν στο πλαίσιο διορθωτικών μέτρων. Οι προοπτικές εξέλιξης του πληθωρισμού επηρεάζουν τις αποφάσεις των Κεντρικών Τραπεζών για τα επιτόκια και τη διαμόρφωση της νομισματικής πολιτικής γενικότερα και, ως επακόλουθο, τα δημόσια οικονομικά, καθώς και τις επενδύσεις και την ανάπτυξη. Η Κύπρος, ως χώρα με υψηλό χρέος, είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη.

Αν και στην παρούσα φάση ο πληθωρισμός παραμένει σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα ανά το παγκόσμιο, η συζήτηση για τη μελλοντική του πορεία εντείνεται. Μια σχολή σκέψης θεωρεί ότι ο πληθωρισμός θα παραμείνει σε χαμηλά πλαίσια λόγω της αναμενόμενης υποτονικής ανάπτυξης και των διαρθρωτικών παραγόντων που συντείνουν σε χαμηλό κόστος παραγωγής, όπως η παγκοσμιοποίηση και η τεχνολογική εξέλιξη. Η άλλη σχολή προβλέπει αύξηση των πληθωριστικών πιέσεων λόγω της παρατεταμένης περιόδου χαμηλών επιτοκίων και της υπέρμετρης διοχέτευσης ρευστότητας στην οικονομία. Σε εμπειρικό επίπεδο πρόσφατα σημειώθηκε μια αυξητική τάση, ιδιαίτερα στις ΗΠΑ και σε μικρότερο βαθμό στην Ε.Ε., ωστόσο, όλοι οι δείκτες που αντανακλούν τις μακροχρόνιες πληθωριστικές τάσεις παραμένουν σε σχετικά χαμηλά επίπεδα.

Δεδομένων και των επιπτώσεων της πανδημίας, οι πλείστες Κεντρικές Τράπεζες σκοπεύουν στην παρούσα φάση να διατηρήσουν χαμηλά επιτόκια και να διοχετεύσουν αυξημένη ρευστότητα στην οικονομία. Επιπλέον, έχουν ανακοινώσει ότι προτίθενται να συντηρήσουν τη χαλαρή νομισματική πολιτική τουλάχιστον μέχρι το τέλος του 2022 και να διαφοροποιήσουν προσέγγιση μετέπειτα με σταδιακό τρόπο, εάν η ομαλοποίηση της οικονομίας επιτυγχάνεται με βιώσιμο τρόπο. Μια άλλη καθοριστική παράμετρος αφορά το στόχο του πληθωρισμού. Ήδη, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ ανακοίνωσε ότι θα ανεχθεί υψηλότερο πληθωρισμό σε σχέση με το παραδοσιακό στόχο του 2%, για περιορισμένο χρονικό διάστημα.

Ποιες είναι οι συνέπειες για κυβερνήσεις και επιχειρήσεις στις ανεπτυγμένες χώρες, περιλαμβανομένης και της Κύπρου; Φαίνεται ότι οι παρούσες συνθήκες επιτρέπουν τη διατήρηση υψηλότερου χρέους σε σύγκριση με την κατάσταση λίγα χρόνια πριν, εφόσον η ρευστότητα διοχετεύεται σε επενδύσεις που διευκολύνουν την προσαρμογή στην οικονομία του αύριο και όχι σε καταναλωτικής φύσεως δαπάνες.

Υπό αυτή την προϋπόθεση, οι χώρες και οι επιχειρήσεις δύνανται να μην επιταχύνουν το ρυθμό μείωσης των χρεών τους. Αντίθετα, έχουν τη δυνατότητα να επιμηκύνουν τη χρονική διάρκεια του δανεισμού τους αξιοποιώντας την ευνοϊκή συγκυρία.

Παράλληλα, όμως, πρέπει να έχουν διαμορφωμένο ένα σχέδιο Β΄ ταχύτερης προσαρμογής σε περίπτωση που επιβεβαιωθούν οι πιθανότητες έξαρσης πληθωριστικών πιέσεων. Ξεκάθαρα, διανύουμε περίοδο αβεβαιότητας και η ευελιξία είναι απαραίτητο στοιχείο μιας συνετής οικονομικής πολιτικής, η οποία θα μας προστατεύσει από τις αρνητικές συνέπειες μιας απρόσμενης και πιθανόν απότομης ανόδου του πληθωρισμού, τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε τοπικό επίπεδο.

Ο κ. Ανδρέας Χαραλάμπους είναι οικονομολόγος και πρώην διευθυντής στο Υπουργείο Οικονομικών.
Ο κ. Όμηρος Πισσαρίδης είναι διευθύνων σύμβουλος της Pricewaterhouse-Coopers Investment Services.

ΑΝΑΛΥΣΗ *Των* **JESSICA SHANNON*, RICHARD ABADIE**** *και* **YVONNE WELSH*****

Τα ΣΔΙΤ στις υποδομές και η πράσινη ανάπτυξη

Καθώς εργαζόμαστε για την κοινωνική, οικονομική και δημοσιονομική ανάκαμψη από την πανδημία, με την έλευση του εμβολίου, συνεχίζουμε να βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μία άλλη κρίση, αυτή της κλιματικής αλλαγής, με οικονομικό αντίκτυπο που υπολογίζεται να αγγίξει τα 8 τρισ. δολάρια έως το 2050. Η υιοθέτηση νέων προσεγγίσεων ως προς τις παράλληλες προκλήσεις της οικονομικής ανάπτυξης και της κλιματικής αλλαγής, θα μας δώσει την ευκαιρία για ένα καλύτερο και πιο βιώσιμο μέλλον. Για την εξισορρόπηση της θετικής οικονομικής επίδρασης των επενδύσεων στις υποδομές με την τυχόν περιβαλλοντική ζημιά που ενδεχομένως επιφέρουν, απαιτείται συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων και των κυβερνήσεων. Ποιες δράσεις όμως μπορούν να αναλάβουν οι κυβερνήσεις και οι επιχειρήσεις προς αυτή την κατεύθυνση;

1) Εντοπισμός ευκαιριών για ταυτόχρονη μεγιστοποίηση οικονομικών και περιβαλλοντικών ωφελειών. Η επιτάχυνση της οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάκαμψης απαιτεί άμεση υλοποίηση των δαπανών με επίκεντρο τη στήριξη καθαρών τεχνολογιών όπως τα ηλεκτρικά οχήματα, το υδρογόνο ως καύσιμο, τη δέσμευση και αποθήκευση του διοξειδίου του άνθρακα και τον ανανεώσιμο ηλεκτρισμό σε συνδυασμό με την αποθήκευση στο δίκτυο σε μεγάλη κλίμακα. Ωστόσο, η περιβαλλοντική πρόοδος κοστίζει. Για παράδειγμα, η χρήση ηλεκτρικών οχημάτων επιφέρει απώλεια εσόδων από τους φόρους καυσίμων για αρκετές κυβερνήσεις. Οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς χρειάζεται να συνεργαστούν για τη δημιουργία ενός καινοτόμου συστήματος σχεδιασμού και φόρτισης μεταφορικών μέσων, που ενθαρρύνει επιλογές χαμηλών εκπομπών άνθρακα.

2) Η πολιτική ως κινητήριος δύναμη. Πολλές από τις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων είναι χρονοβόρες, κοστοβόρες και ανελαστικές. Επιπλέον, οι συμφωνίες σύμπραξης που ανακοινώνονται σε κρατικό επίπεδο, συχνά αποτιμώνται με καθαρά χρηματοοικονομικά κριτήρια και όχι βάσει ενός συνδυασμού χρηματοοικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών δεικτών. Ωστόσο, οι κυβερνήσεις έχουν τη δυνατότητα αξιοποίησης τέτοιων πολιτικών. Ενδεικτικά, στην Ινδία, η κυβέρνηση παρέχει ενίσχυση σε ιδιωτικές επιχειρήσεις για την επέκταση των υποδομών τους για φόρτιση των ηλεκτρικών οχημάτων.

3) Εξισορρόπηση κινδύνου και απόδοσης. Η κατανομή των κινδύνων αποτελεί μόνιμη δυσκολία στις συμπράξεις μεγάλης κλίμακας. Οι ανταγωνιστικοί στόχοι, η διαφορετική πρόθεση ανάληψης κινδύνου, η ασυμμετρία στις δεξιότητες διαπραγμάτευσης και το μακροπρόθεσμο πλαίσιο των έργων ανάγουν τον «βέλτιστα κατανεμημένο κίνδυνο» σε θεωρητική έννοια. Η κυβέρνηση της Νέας Νότιας Ουαλλίας στην Αυστραλία έχει δεσμευτεί ως προς τη συνεργασία της με τον ιδιωτικό κλάδο για την εξισορρόπηση του κινδύνου και της απόδοσης, υποσχόμενη να υιοθετήσει προσεγγίσεις για την κατανομή του κινδύνου με επίκεντρο τις συμπράξεις.

4) Ευέλικτες συνεργασίες. Δεν υπάρχει κάποιο μοντέλο συνεργασίας που να ταιριάζει σε όλους και να μπορεί να διασφαλίζει οικονομική απόδοση, βεβαιότητα προϋπολογισμού, προσιτές τιμές και μακροπρόθεσμα βιώσιμα αποτελέσματα. Τα μακρόπνοα «κλειδωμένα» χρονοδιαγράμματα και οι σταθεροί οικονομικοί διακανονισμοί για τις συμπράξεις δεν συμβαδίζουν με τις καινοτόμες και μη δοκιμασμένες λύσεις. Θα ήταν ωφέλιμη επομένως η επίδειξη μεγαλύτερης ευελιξίας των εμπλεκόμενων μερών με τακτική επανεξέταση της συνεργασίας τους.

5) Τα δεδομένα ως εργαλείο συνεργασίας. Πλέον, υιοθετούνται σε συντριπτικό βαθμό τα ψηφιακά μέσα, συμπεριλαμβανομένης και της έκφρασης δυσαρέσκειας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, στις εφαρμογές και τους ιστότοπους. Είναι σημαντική επομένως η ενθάρρυνση καινοτομιών που χρησιμοποιούν open data, δίνοντας τη δυνατότητα στους πολίτες να αποτελέσουν το τρίτο μέρος της συνεργασίας μεταξύ κρατικού/ιδιωτικού τομέα.

Ο παγκόσμιος αγώνας δρόμου για την ανάπτυξη του εμβολίου κατά της COVID-19 έχει αποδείξει πώς τα κράτη, οι κυβερνήσεις, οι χρηματοδότες και οι πολίτες μπορούν να επιλύσουν φαινομενικά ακατόρθωτα προβλήματα μέσω συνεργασίας.

* Η κ. Jessica Shannon είναι Global Leader, Government & Public Services, PwC Ghana.
** Ο κ. Richard Abadie είναι Global Leader, Capital projects & Infrastructure, PwC UK.
*** Η κ. Yvonne Welsh είναι Senior Manager, PwC UK.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Εσωστρέφεια

«Δεν θα φτάσουμε πουθενά, αν είμαστε αρνητικοί» και «Θα τον κερδίσουμε τον ιό». Με αυτά τα λόγια η Γερμανίδα καγκελάριος απευθύνθηκε στον γερμανικό λαό, μιλώντας στο κοινοβούλιο σε μια προσπάθεια να διαχειριστεί την κατάσταση με την πανδημία και κυρίως την επιμήκυνση των μέτρων εγκλεισμού και τις καθυστερήσεις στην άφιξη των εμβολίων. Η συζήτηση στη Βουλή έγινε μετά την έντονη κριτική που δέχθηκε η κυβέρνηση για την απόφασή της να θέσει τη χώρα σε πενθήμερο lock down για τις μέρες του Πάσχα. Η κριτική έρχεται σε μια δύσκολη συγκυρία για την κυβέρνηση και το κόμμα των χριστιανοδημοκρατών, αφού η χώρα διανύει χρονιά σημαντικών εκλογών μετά από αρκετά χρόνια που στο τιμόνι βρίσκεται η Άνγκελα Μέρκελ.

Πανδαιμόνιο

Έντονος προβληματισμός επικρατεί στα υψηλά δώματα της Ε.Ε. μιας και η πορεία της πανδημίας αφήνει εκτεθειμένη την Ένωση και τις Βρυξέλλες που αποτελούν την διοικητική δομή των 27. Η προσοχή αυτήν την περίοδο βρίσκεται στην απαγόρευση των εξαγωγών εμβολίων από την Ευρώπη. Πρόκειται όμως για μια απόφαση που δεν πρόκειται να λύσει άμεσα το πρόβλημα των ελλείψεων που παρατηρούνται στην εφοδιαστική αλυσίδα των εμβολίων. Οι εξελίξεις φαίνεται να επιβαρύνουν τις ήδη τεταμένες σχέσεις Ε.Ε. με Βρετανία, προκαλώντας την παρέμβαση του Βρετανού πρωθυπουργού, ο οποίος έκανε λόγο για αντίποινα εφόσον επηρεαστεί η προμήθεια εμβολίων στη χώρα του. Η κατάσταση πάντως που επικρατεί εντός Ε.Ε. σε σχέση με τους εμβολιασμούς μπορεί να χαρακτηριστεί και ως πανδαιμόνιο.

Σουέζ

Το ολοκληρωτικό μπλοκάρισμα που προκάλεσε στο κανάλι του Σουέζ το εμπορικό καράβι ιδιοκτησίας της Evergreen «απειλεί» το παγκόσμιο εμπόριο, σημειώνει η αμερικανική τράπεζα JP Morgan. Από το Σουέζ διοχετεύεται το 12% του παγκόσμιου θαλάσσιου εμπορίου. Η ανησυχία έρχεται από νεότερες αξιολογήσεις ότι θα χρειαστούν μέρες και ίσως εβδομάδες προκειμένου να ελευθερωθεί το κανάλι και να επανέλθει η ομαλότητα. Προς το παρόν συνολικά 150 πλοία βρίσκονται εν αναμονή ανοίγματος του καναλιού για να συνεχίσουν το ταξίδι τους. Σε περίπτωση που επαληθευτούν τα σενάρια της καθυστέρησης τότε θα πρέπει να αναμένεται εκτόξευση των τιμών των ναύλων. Κάποιοι αναλυτές μάλιστα προειδοποιούν για τον κίνδυνο να εκδηλωθούν επιθέσεις σε πετρελαϊκές εγκαταστάσεις τώρα που η εφοδιαστική αλυσίδα έχει κατά κάποιον τρόπο «τραυματιστεί».

Το μεταρρυθμιστικό έργο σε συγκεκριμένους τομείς αποτελεί βασική προτεραιότητα αλλά και προϋπόθεση για τη ανάπτυξη των επόμενων ετών.

Pfizer

Δεν μπορεί να επιτευχθεί ανοσία αγέλης, αν δεν εμβολιαστούν τα παιδιά, σημειώνουν Αμερικανοί ερευνητές. Προς αυτήν την κατεύθυνση η εταιρεία Pfizer ανακοίνωσε πως έχει ξεκινήσει εμβολιαστικές δοκιμές σε παιδιά, από 6 μηνών μέχρι 11 χρονών, σε ένα αποφασιστικό βήμα για να λάβει τις απαιτούμενες εγκρίσεις για να επεκταθεί το εμβολιαστικό πρόγραμμα. Η πρώτη φάση των δοκιμών θα περιλαμβάνει 144 παιδιά, στα οποία θα χορηγηθεί μικρή ποσότητα του φαρμάκου που αντιστοιχεί περίπου στο 15% της ενήλικης δόσης. Σημειώνεται ότι, οι δοκιμές στις ηλικίες 12 με 15 έχουν ήδη ξεκινήσει και τα πρώτα σημάδια είναι θετικά. Το εμβόλιο της Pfizer έχει μέχρι στιγμής εγκριθεί για εμβολιασμούς σε άτομα άνω των 16 ετών.

Καραντίνα

Μεγάλο ενδιαφέρον για την Κύπρο παρουσιάζει η ανακοίνωση από ελληνικής πλευράς ότι υπό προϋποθέσεις θα δέχεται Ισραηλινούς χωρίς την υποχρέωση καραντίνας κατά την άφιξή τους. Οι υποχρεώσεις είναι δύο και αφορούν στην πάροδο 14 ημερών από την ολοκλήρωση του εμβολιασμού και στην αρνητική διάγνωση τεστ εντός των τελευταίων 72 ωρών από την άφιξη. Η Ελλάδα για αφίξεις από Βρετανία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα προβλέπει υποχρεωτικό τεστ κατά την άφιξη σε ελληνικό αεροδρόμιο και υποχρεωτική επταήμερη καραντίνα. Η Κύπρος εξέδωσε πρόσφατα οδηγία για αφίξεις από τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα χωρίς την υποχρέωση για καραντίνα υπό προϋποθέσεις.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Αγοραία Τιμή Αγαθών/Υπηρεσιών

CYPRUS INSTITUTE of MARKETING – THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

Με τον όρο αγοραία τιμή ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας εννοούμε την τιμή που διαμορφώνεται στην αγορά από τις δυνάμεις της ζήτησης και της προσφοράς, και εξισορροπεί τη ζητούμενη και την προσφερόμενη ποσότητα σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Ονομάζεται και τιμή ισορροπίας και υποδηλώνει συμφωνία μεταξύ αγοραστών και προμηθευτών για συγκεκριμένη ποσότητα του αγαθού ή της υπηρεσίας σε μια δεδομένη χρονική στιγμή.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Επανάσταση στην έρευνα με τα βλαστοειδή

Σφαιρίδια ανθρώπινου ιστού, που συμπεριφέρονται σαν έμβρυα στο αρχικό στάδιο ανάπτυξης, δημιούργησαν Αυστραλοί και Αμερικανοί ερευνητές.

Οι επιστήμονες πιστεύουν ότι το επίτευγμά τους αποτελεί το πρώτο βήμα μιας συνταρακτικής επανάστασης στην κατανόηση των αρχικών σταδίων της ύπαρξής μας.

Αμερικανοί και Αυστραλοί ερευνητές δημιούργησαν σφαιρίδια ανθρώπινου ιστού με συμπεριφορά εμβρύου.

Τα σφαιρίδια, που ονομάστηκαν βλαστοειδή, έχουν διάμετρο μικρότερη του ενός χιλιοστού, και πολλές ομοιότητες με τις βλαστοκύστεις, οι οποίες σχηματίζονται λίγα 24ωρα μετά τη σύλληψη του εμβρύου. Αυτές περιλαμβάνουν περίπου 100 κύτταρα τα οποία σταδιακά εξελίσσονται στους διαφορετικούς ιστούς του ανθρώπινου οργανισμού. Οι δύο ερευνητικές ομάδες διαπίστωσαν ότι είναι δυνατή η δημιουργία βλαστοειδών, είτε από βλαστοκύτταρα είτε από επαναπρογραμματισμένα δερματικά κύτταρα, τα οποία αναπτύσσονται σε τρισδιάστατες δομές, παρόμοιες με πηγάδι, και τρέφονται με ένα «ζωμό» πλούσιο στα θρεπτικά στοιχεία που απαιτεί η ανάπτυξη μιας φυσιολογικής βλαστοκύστης. Οι δύο ομάδες, σε δύο ξεχωριστές δημοσιεύσεις, στο περιοδικό Nature περιγράφουν πώς τα κύτταρα δημιούργησαν μόνα τους τα σφαιρικά συσσωματώματα, τα βλαστοείδη, πέντε ή έξι ημέρες από την έναρξη της καλλιέργειας. Ιδιαίτερα εντυπωσιακό είναι ότι κάποια βλαστοειδή αποπειράθηκαν να προσκολληθούν στα εργαστηριακά δισκάρια, ακριβώς όπως το έμβρυο προσκολλάται στα τοιχώματα της μήτρας.

Η μελέτη τους, εκτιμούν οι ερευνητές, θα αποκαλύψει τον τρόπο ανάπτυξης του εμβρύου στα πρώτα στάδια ύπαρξής του, πριν καν εμφυτευθεί στη μήτρα.

Ταυτόχρονα, θα μπορέσουν να μάθουν γιατί συμβαίνουν τόσο πολλές αποβολές σε αυτό το ιδιαίτερα ευαίσθητο στάδιο της ανθρώπινης εγκυμοσύνης. Επίσης, ίσως να αποκαλύψουν πώς εμφανίζονται συγκεκριμένες γενετικές ανωμαλίες, αλλά και ποια ακριβώς είναι η επίδραση τοξινών, φαρμάκων, ακόμα και ιογενών λοιμώξεων, στην εμβρυϊκή ανάπτυξη.

Ο επικεφαλής της μιας ερευνητικής ομάδας, καθηγητής Χοζέ Πόλο του πανεπιστημίου Μόνας της Αυστραλίας, επισημαίνει «ότι οι νέες δυνατότητες θα φέρουν επανάσταση στην κατανόηση των αρχικών σταδίων της ανθρώπινης ανάπτυξης». Ο επικεφαλής της δεύτερης ομάδας, ο Τζουν Γου, αναπληρωτής καθηγητής στο ιατρικό κέντρο Σαουγουέστερν του πανεπιστημίου του Τέξας, δηλώνει ενθουσιασμένος με την επιτυχία και επισημαίνει ότι στα βλαστοειδή επιτράπηκε να αναπτυχθούν όσο ένα έμβρυο 10 ημερών.

Τσουνάμι ευρωπαϊκών απορριμμάτων

Η Γερμανία έστειλε στο εξωτερικό ένα εκατ. τόνους πλαστικού το 2020

ΑΜΒΟΥΡΓΟ. Πανευρωπαϊκό ρεκόρ εξαγωγής πλαστικών σκουπιδιών σημείωσε και πάλι η Γερμανία, στέλνοντας στο εξωτερικό ένα εκατομμύριο τόνους πλαστικού το 2020. Μετά την απαγόρευση που επέβαλε η Κίνα στην εισαγωγή 24 ειδών πλαστικού το 2018, το μεγαλύτερο βάρος πέφτει στη Μαλαισία, η οποία όμως εντείνει τους ελέγχους και επιστρέφει στην Ευρώπη όλο και περισσότερα παράνομα φορτία.

«Δεν θα γίνουμε η χωματερή του πλανήτη», δήλωσε η απερχόμενη υπουργός Περιβάλλοντος της Μαλαισίας, Γέο Μπιν Γιν, παρουσιάζοντας νέους κανονισμούς που αυστηροποιούν τους ελέγχους στα λιμάνια και κλείνουν εργοστάσια ανακύκλωσης που δεν τηρούν τις προδιαγραφές και καίνε αντί να ανακυκλώνουν τα πλαστικά σκουπίδια. Σύμφωνα με στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας, περίπου το ένα τρίτο των πλαστικών απορριμμάτων του πλανήτη προέρχεται από πλούσιες χώρες, στις οποίες κατοικεί μόνο το 16% του παγκόσμιου πληθυσμού. «Πρέπει να κάνουμε κάτι άμεσα, αλλιώς τα απορρίμματα στις θάλασσες θα διπλασιαστούν μέσα στην επόμενη δεκαπενταετία», σημείωσε ο επικεφαλής πολιτικής της οργάνωσης WWF στη Γερμανία, Αλοϊς Βέντερ. Η χώρα περιλαμβάνεται στις περίπου 70 σε όλο τον κόσμο που έχουν ξεκινήσει διαδικασίες για τη σύναψη διεθνούς συνθήκης για τον περιορισμό της πλαστικής ρύπανσης.

Το μεγαλύτερο βάρος πέφτει στη Μαλαισία, η οποία εντείνει τους ελέγχους και επιστρέφει στην Ευρώπη όλο και περισσότερα παράνομα φορτία.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Greenpeace, μόλις 9% των πλαστικών συσκευασιών παγκοσμίως ανακυκλώνεται, ένα μέρος αποτεφρώνεται και η μερίδα του λέοντος απορρίπτεται σε νόμιμες ή παράνομες χωματερές, ποτάμια και θάλασσες.

Την ίδια στιγμή, γερμανικές συσκευασίες προϊόντων με το σηματάκι της ανακύκλωσης εμφανίζονται σε χωματερές της Νοτιοανατολικής Ασίας – ανακύκλωση μόνο κατ' όνομα. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Greenpeace, μόλις 9% των πλαστικών συσκευασιών παγκοσμίως ανακυκλώνεται, ένα μέρος αποτεφρώνεται και η μερίδα του λέοντος απορρίπτεται σε νόμιμες ή παράνομες χωματερές, ποτάμια και θάλασσες. «Εντοπίσαμε μεγάλες ποσότητες σκουπιδιών από πλούσιες χώρες όπως η Γερμανία, οι ΗΠΑ, η Βρετανία και η Νέα Ζηλανδία», είπε εκπρόσωπος της οργάνωσης στη Μαλαισία. «Δεν νομίζω ότι οι Γερμανοί καταναλωτές ξέρουν πού καταλήγουν τα σκουπίδια τους», είπε.

Κάθε αναπτυσσόμενη χώρα προσπαθεί με τον δικό της τρόπο να αποκρούσει τις ποσότητες σκουπιδιών που καταφθάνουν στα λιμάνια της. Πέρυσι, η Μαλαισία έκλεισε 200 εργοστάσια ψευτο-ανακύκλωσης, ενώ έστειλε πίσω στην Ευρώπη 30 φορτία με απορρίμματα που είχαν εισαχθεί λαθραία. Ένα από τα μέτρα που προτείνονται είναι να υπάρχει πολύ πιο αυστηρός διαχωρισμός και σήμανση των πλαστικών απορριμμάτων προς εξαγωγή, ώστε οι χώρες να είναι σε θέση να αποκλείουν τις εισαγωγές των ανεπιθύμητων υλικών.

Από την άλλη πλευρά, για όσο καιρό η παρασκευή νέων συσκευασιών κοστίζει λιγότερο από τη χρήση ανακυκλωμένου πλαστικού, το κίνητρο για την παραγωγή όλο και μεγαλύτερου όγκου απορριμμάτων παραμένει.

DER SPIEGEL, DEUTSCHLANDFUNK

Με μεταρρυθμίσεις το ευρωπαϊκό χρήμα

Θα έρθουν 130 εκατ. ευρώ μέχρι το τέλος του χρόνου βάσει του Εθνικού Σχέδιου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Recovery and Resilience Facility - Next Generation EU) την περίοδο 2021 – 2026 είναι πολύ σημαντικό, αλλά και φιλόδοξο επειδή πρέπει να συνδυαστεί απαραιτήτως με μεταρρυθμίσεις. Μεταρρυθμίσεις όπως της δημόσιας υπηρεσίας, τοπικής αυτοδιοίκησης, δικαστικής μεταρρύθμισης και πάταξη της διαφθοράς είναι απαραίτητα «κλειδιά» για να «ξεκλειδώσουν» τα λίγο παραπάνω από 1 δισεκατομμύριο ευρώ που δικαιούται η Κύπρος. Το προσχέδιο προτάσεων της Κύπρου για το Ταμείο Ανάκαμψης έχει υποβληθεί ήδη στην Κομισιόν τον Ιανουάριο και έχει μέχρι το τέλος Απριλίου η Κύπρος να καταθέσει το τελικό σχέδιο προς έγκριση. Το Υπουργείο Οικονομικών προχωρά σχεδόν κάθε εβδομάδα σε διαβουλεύσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να υπάρξει ένα «προϊόν» το οποίο να είναι σε πλήρη συνεννόηση με τους ευρωπαίους. Παράλληλα, το Υπουργείο Οικονομικών έχει προχωρήσει σε διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς φορείς και μέσω τεχνοκρατικής επιτροπής με εκπροσώπους των κοινοβουλευτικών κομμάτων. Στα κοινοβουλευτικά κόμματα εξάλλου, έχει παρουσιαστεί μέρος του Εθνικού Σχεδίου και εκείνα με τη σειρά τους προχώρησαν στις δικές τους εισηγήσεις. Μέχρι το τέλος Απριλίου το τελικό σχέδιο θα έχει περάσει από το Υπουργικό Συμβούλιο και εν συνεχεία θα προχωρήσει η κατάθεσή του –στην τελική του μορφή– στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Με την κατάθεσή του και αφού πολλές από τις πτυχές του θα έχει συμφωνήσει ήδη η Κομισιόν, διότι όπως προείπαμε είναι προϊόν διαλόγου με τους Ευρωπαίους, θα εγκριθεί και η πρώτη καταβολή χρημάτων.

Τα υπόλοιπα κονδύλια θα έρχονται σταδιακά, καθώς το κράτος έχει την υποχρέωση δύο φορές το χρόνο να ενημερώνει μέσω έκθεσης προόδου για τα πράγματα που θα έχουν επιτευχθεί ως ορόσημα και στόχοι.

Δεν υπάρχει καμία επικάλυψη του τι θα χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης και από τα διαρθρωτικά ταμεία.

Η πρώτη καταβολή χρημάτων, όπως πληροφορείται η «Κ» θα γίνει μέχρι το τέλος του 2021, ίσως πιο κοντά στις αρχές του τετάρτου τριμήνου. Το ύψος αυτής της καταβολής ανέρχεται στο 13% του συνολικού ποσού των 1,006 δισεκατομμυρίων ευρώ που θα λάβει η Κύπρος ως ανώτατο όριο μέχρι και το 2026. Άρα, 130 εκατ. ευρώ περίπου αναμένονται εντός του τετάρτου τριμήνου του 2021, από το Ταμείο Ανάκαμψης. Τα υπόλοιπα κονδύλια θα έρχονται σταδιακά, καθώς το κράτος έχει την υποχρέωση δύο φορές το χρόνο να ενημερώνει μέσω έκθεσης προόδου για τα πράγματα που θα έχουν επιτευχθεί ως ορόσημα και στόχοι.

Το κράτος έχει δημιουργήσει άξονες προτεραιότητας, δηλαδή εκεί που και θα διοχετευθούν τα χρήματα. Οι ποσοστώσεις των χρημάτων που θα παρουσιαστούν παρακάτω αξίζει να σημειωθεί πως δεν είναι οι τελικές και θα αλλάξουν μέχρι τα τέλη Απριλίου αφού είναι προϊόν διαλόγου μεταξύ της Ε.Ε. και της Κύπρου.

Σύμφωνα λοιπόν με το προσχέδιο, ένας άξονας διοχέτευσης των χρημάτων που θα αντληθούν, αφορά θέματα δημόσιας υγείας και αφορούσε βάσει του προσχεδίου, γύρω στα 78 εκατ. ευρώ. Ένας άλλος άξονας αφορά για μετάβαση στην πράσινη οικονομία, που άπτονται τα περιβαλλοντολογικά, η διαχείριση αποβλήτων, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και είναι πέραν των 400 εκατ. ευρώ (Green Deal).

Επί της ουσίας άπτονται της πρότασης της Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν που προβλέπει τη διενέργεια «πράσινων επενδύσεων», αφού απαραίτητη προϋπόθεση που έθεσε η Κομισιόν ήταν τουλάχιστον το 37% των πόρων να διατεθούν σε δράσεις για περιβάλλον και κλιματική αλλαγή. Άλλος ένας άξονας που υπάρχει στο Σχέδιο αφορά στη μετάβαση της Κύπρου στην ψηφιακή εποχή, με το ποσό να φτάνει στα 100 εκατ. ευρώ. Για αγορά εργασίας, θέματα παιδείας και ανθρώπινου δυναμικού μπορεί να λάβει η Κύπρος 122 εκατ. ευρώ. Τέλος, υπάρχει και άξονας προτεραιότητας που αφορά στην ανθεκτικότητα και ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, θέματα για καινοτομία, στήριξη στις επιχειρήσεις για ανταγωνιστικότητα (όπου κάποια από τα σχέδια του Υπουργείου Εργασίας άπτονται αυτού) και φτάνει τα 300 εκατ. ευρώ. Εκεί όμως υπάρχει ένας μεγάλος αστερίσκος. Μέσα στα παραπάνω, υπάρχουν και μεταρρυθμίσεις που πρέπει να γίνουν, μεταρρυθμίσεις που παραδοσιακά η Κύπρος δεν προχωρά. Όπως της δημόσιας υπηρεσίας, της τοπικής αυτοδιοίκησης, της δικαστικής μεταρρύθμισης και της πάταξης της διαφθοράς. Ένα κομμάτι επίσης, θα αφορά και στη διασφάλιση της δημοσιονομικής και χρηματοοικονομικής σταθερότητας.

Το προσχέδιο προτάσεων της Κύπρου για το Ταμείο Ανάκαμψης έχει υποβληθεί ήδη στην Κομισιόν τον Ιανουάριο και έχει μέχρι το τέλος Απριλίου η Κύπρος να καταθέσει το τελικό σχέδιο προς έγκριση.

Οι Ευρωπαίοι θα παρακολουθούν και έργα και μεταρρυθμίσεις. Θα παρακολουθούν δηλαδή και για τα δύο και οι εκθέσεις προόδου που θα γίνονται δύο φορές ετησίως θα έχουν ορόσημα - στόχους και για μεταρρυθμίσεις και για έργα. Όπως γίνεται αντιληπτό, το να λάβει η Κύπρος όλα τα χρήματα στην περίοδο αυτή των 6 ετών (μέχρι το 2026) είναι μεγάλη πρόκληση, καθώς υπάρχουν μεταρρυθμίσεις που εκκρεμούν σε εκτελεστική εξουσία και νομοθετική εξουσία.

Παράλληλα οι δύο διαδικασίες

Υπάρχουν αρκετές ομοιότητες, λοιπόν, όπως γίνεται αντιληπτό με τους στόχους πολιτικής που έχουν τεθεί για την αξιοποίηση των διαρθρωτικών ταμείων, του 2021 – 2027 και συγκεκριμένα για την αξιοποίηση των 968 εκατομμυρίων ευρώ. Και είναι λογικό. Τους στόχους, τους θέτει η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση και συνάδουν με τις γενικές πολιτικές της. Το «Green Deal» για παράδειγμα είναι ένα μεγάλο «πρότζεκτ» και είναι βασική πολιτική της, και γι' αυτό βλέπουμε να διαχέεται και σε αυτό το Ταμείο, αλλά και στα διαρθρωτικά ταμεία. Το ίδιο συμβαίνει και στα θέματα που άπτονται στην ψηφιακή εποχή. Δεν υπάρχει καμία επικάλυψη του τι θα χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης και από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, αλλά την ίδια ώρα έχουν γίνει συνέργειες, δηλαδή δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν και από το Ταμείο και από τα διαρθρωτικά. Θα «τρέχουν» παράλληλα, αλλά απαγορεύεται μία διπλή χρηματοδότηση.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΠΑΝΙΚΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Η ήρεμη επανάσταση στις επιχειρήσεις

Ο κλάδος της τραπεζικής βιώνει ραγδαίες αλλαγές. Αρκετή συζήτηση γίνεται για το πώς αλλάζουν οι προτεραιότητες των πελατών μας, για την απαραίτητη στροφή προς την ψηφιακή εξυπηρέτηση, και ακόμα για το γεγονός ότι η τιμή του κεφαλαίου έχει πλέον εδραιωθεί πολύ χαμηλά, όπως τεκμαίρεται και μέσα από τα ιστορικά χαμηλά επιτόκια. Πίσω όμως από αυτές τις σημαντικές αλλαγές τις οποίες διαχειρίζονται οι τράπεζες διεθνώς, συντελείται και μια άλλη κοσμογονία στον χώρο των τραπεζών. Η στροφή προς τους όρους «ESG» (Περιβάλλον, Κοινωνία, εταιρική Διακυβέρνηση) αλλάζει τον τρόπο σκέψης και την προσέγγιση των τραπεζών σε όλα τα ζητήματα.

Μέχρι πριν από μερικά χρόνια, οι οικονομικοί αναλυτές, οι επενδυτές, ακόμα και οι κοινωνικοί σχολιαστές αντιμετώπιζαν τον κοινωνικό ρόλο των επιχειρήσεων με μια πολύ απλή προσέγγιση: Οι επιχειρήσεις οφείλουν να κάνουν λογικά κέρδη, χωρίς υπερβολές, και ταυτόχρονα να δίνουν πίσω στην κοινωνία μέσα από τα προγράμματα Κοινωνικής Εταιρικής Ευθύνης. Αυτή η λογική επέφερε πολλά οφέλη για την κοινωνία, μέσα από χορηγίες και δραστηριότητες, οι οποίες επέτρεψαν στις ΜΚΟ να κάνουν πολλά αξιόλογα πράγματα, βοηθώντας τους συμπολίτες μας που έχουν συγκεκριμένες ανάγκες, προωθώντας κοινωνικά ζητήματα, στηρίζοντας τον πολιτισμό κοκ. Την ίδια ώρα, ο διαχωρισμός του κοινωνικού αντίκτυπου από τις δραστηριότητες των μεγάλων επιχειρήσεων, μπορούσε να γεφυρωθεί μέσα από ειδικά σχέδια και προγράμματα, όπως το Εστία, το #RestartCy ή ειδικές εξαιρέσεις σε ομάδες πελατών που αντιμετωπίζουν δυσχέρεια. Αυτές οι δράσεις παραμένουν εξαιρετικά σημαντικές, όπως διαφαίνεται και από τα αποτελέσματά τους.

Μέσα από τους στόχους «ESG», όμως, καλούμαστε να κάνουμε ένα βήμα παραπάνω, να περάσουμε σε μια νέα φάση ωρίμανσης και να αντιμετωπίσουμε τους οργανισμούς μας, όχι απλά σαν συνέταιρους της κοινωνίας, αλλά σαν μέλη της. Εδώ και μερικά χρόνια, οι αναλυτές έχουν εντοπίσει πως οι κοινωνικά ευαίσθητες επιχειρήσεις, και δη οι τράπεζες, έχουν την τάση να τα πηγαίνουν καλύτερα από τις άλλες. Την ίδια ώρα, έχει εδραιωθεί η λογική πως για τις μεγάλες επιχειρήσεις όπως την Τράπεζα Κύπρου, που έχουν συστημικό ρόλο στην κοινωνία όπου δραστηριοποιούνται, δεν αρκεί μόνο να κοιτάζει κανείς το κέρδος, αλλά απαιτείται και κάτι παραπάνω:

Η ενίσχυση της οικονομίας και της κοινωνίας στην οποία δραστηριοποιούμαστε, δεν αποτελεί απλά μια κίνηση «καλής θέλησης», αλλά μια επένδυση στο ίδιο το μέλλον του οργανισμού μας. Έχει πια εδραιωθεί πως το κοινωνικό κεφάλαιο, είναι Κεφάλαιο και πως η επένδυση σε αυτό δεν είναι, ούτε πολυτέλεια, ούτε προαίρεση, αλλά ανάγκη. Μέσα από αυτό κτίζεται η μελλοντική κερδοφορία, η μελλοντική ανάπτυξη, η μελλοντική απασχόληση, και επομένως μια καλύτερη κοινωνία.

Το ESG καταργεί τον διαχωρισμό της επιχειρηματικής δραστηριότητας από την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και ενισχύει δραματικά το Κοινωνικό Κεφάλαιο.

Τα τελευταία χρόνια έχουμε κάνει άλματα στην Κύπρο. Η ανάπτυξη του δικτύου #SupportCy από την Τράπεζα Κύπρου στα μέσα του Μάρτη του 2020, αποτέλεσε, όχι μόνο καινοτομία, αλλά και επιβεβαίωση πως η εταιρική υπευθυνότητα μπορεί, και πρέπει, να μετατραπεί σε οργανικό γνώρισμα των επιχειρήσεων.

Αποτελεί επίσης επιβεβαίωση πως, αν εστιάσουμε τη προσοχή μας στην προσπάθεια να επενδύσουμε σε Κοινωνικό Κεφάλαιο, τότε το όφελος της κοινωνίας, αλλά και των ίδιων των επιχειρήσεων, πολλαπλασιάζεται. Αυτό το συμπέρασμα, φυσικά, δεν αφορά μόνο στην Τράπεζα Κύπρου που ίδρυσε και τρέχει το συγκεκριμένο πρόγραμμα, αλλά και στους 116 άλλους οργανισμούς και επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε αυτό. Πάνω από όλα, η ανάδειξη των όρων του ESG στην ατζέντα των επενδυτών, των αναλυτών και των εποπτών, επιβεβαιώνει πως δεν μπορούμε πλέον να διαχωρίζουμε την καθημερινή μας λειτουργία από την Περιβαλλοντική και Κοινωνική μας δράση, ή από την Εταιρική μας Διακυβέρνηση. Το αποτύπωμα που αφήνουν στην κοινωνία οι τράπεζες και οι άλλες μεγάλες επιχειρήσεις δεν μπορεί άλλο να περιορίζεται σε χορηγίες ή άλλες δράσεις που είναι μεν πολύ σημαντικές, αλλά από μόνες τους δεν αρκούν. Το αποτύπωμά μας, όπως γίνεται πλέον αντιληπτό, περνά μέσα από την καθημερινότητά μας.

Έτσι, για παράδειγμα, πέρα από δράσεις και εκδηλώσεις για την ισότητα, το ζητούμενο είναι και τι κάνουμε εσωτερικά για να την εδραιώσουμε. Πέρα από προγράμματα και χορηγίες για το περιβάλλον, καλούμαστε να πούμε και ποια είναι η δική μας κατανάλωση ενέργειας. Πέρα από την στήριξη ευπαθών ομάδων, καλούμαστε να δείξουμε τον αντίκτυπο που έχουν τα προϊόντα μας. Και, πέρα από τα προγράμματα για την επιχειρηματικότητα, καλούμαστε να δούμε πώς τη στηρίζουμε και με νέες υπηρεσίες και προϊόντα.

Με αυτό τον τρόπο δεν γινόμαστε μόνο καλύτεροι επαγγελματίες, αλλά και καλύτεροι πολίτες του τόπου μας. Ενισχύουμε την αξία της επιχείρησής μας με την ενίσχυση των γύρω μας. Μάλιστα, η δύσκολη συγκυρία της τρέχουσας Πανδημίας έχει εντείνει αυτή την προσέγγιση σε πολλές μεγάλες επιχειρήσεις. Σε τελική ανάλυση, αυτή είναι η πρωτοπορία του ESG: Ενώ ανέκαθεν θεωρούσαμε ασυμβίβαστο το «να πάμε καλά» με το «να κάνουμε καλό», σήμερα γίνεται όλο και πιο αντιληπτό πως τα δύο είναι αλληλένδετα και αλληλεξαρτούμενα. Καταρρέει το επίπλαστο τείχος που είχε σηκωθεί στο μυαλό του κόσμου, με το οποίο διαχωριζόταν το κέρδος, το οικονομικό όφελος και η σωστή επιχειρηματική λειτουργία, από το κοινωνικό και περιβαλλοντικό αποτύπωμα, από την κοινωνική ευθύνη και από τις κοινωνικές μας δράσεις.

Ως Τράπεζα Κύπρου συνεχίζουμε να πρωτοπορούμε, έχοντας πλέον υιοθετήσει αυτή την προσέγγιση. Η Εταιρική Κοινωνική μας Ευθύνη, στις παραδοσιακές της εκφάνσεις, παραμένει υψηλά στις προτεραιότητές μας. Σήμερα, όμως, αυτή ενισχύεται σημαντικά με οργανικές κινήσεις, αφού ερωτούμε καθημερινά τους εαυτούς μας:

Τι κάνουμε, μέσα από το IDEA αλλά και από τα τραπεζικά μας προϊόντα, για να στηρίξουμε και να προωθήσουμε την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία; Πώς ενισχύουμε την ισότητα των φύλων μέσα από τις πολιτικές διαχείρισης ανθρώπινων πόρων και τις σχέσεις με τους συνεργάτες μας; Με ποια προϊόντα μπορούμε να προωθήσουμε την πράσινη ενέργεια, από το αυτοκίνητο μέχρι και το σπίτι; Πώς μπορεί η ψηφιακή μας πρωτοκαθεδρία να μεταφραστεί σε όφελος για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις; Ποιο είναι το οικολογικό όφελος από την κατάργηση του χαρτιού και τη στροφή στην ηλεκτρονική εξυπηρέτηση;

Θέτοντας τέτοιες –και άλλες πολλές– ερωτήσεις, καθημερινά αλλά και επιτακτικά, η εισαγωγή του ESG αλλάζει τον τρόπο που σκεφτόμαστε.

Γι' αυτό και αποτελεί μια αόρατη, ήρεμη αλλά ρηξικέλευθη καινοτομία για την τραπεζική, για τον επιχειρηματικό κόσμο γενικότερα, για το περιβάλλον αλλά και για το σύνολο της κοινωνίας.

Ο κ. Πανίκος Νικολάου είναι διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας Κύπρου.

Restart σε τρία βήματα για τον τουρισμό

Σάββας Περδίος: Ανοίγει και περιμένει η Κύπρος - Απρίλη το Ισραήλ, από το Πάσχα η Ρωσία, Ιούλη σταθεροποιείται η εικόνα

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Ο Ιούλιος είναι ο μήνας ο οποίος θα φέρει μια κάποια σταθερότητα για τον τουρισμό, ενώ οι προηγούμενοι μήνες θα κινηθούν σε πιο χαμηλά επίπεδα.

Τον Απρίλιο, ωστόσο, θα πρέπει να αναμένονται εξελίξεις για τη ρωσική αγορά, ενώ πιο θολή είναι η εικόνα για τη βρετανική. Ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίος μιλάει στην «Κ» για τα νέα δρομολόγια από Ryanair, SAS και WizzAir, το φιλί της ζωής που περιμένουμε από Ισραήλ, Ρωσία και Βρετανία και ξεκαθαρίζει ότι η σταθερότητα στον τουρισμό δεν θα έρθει πριν από το 2022.

–Πόσο μας ανησυχεί η απόφαση για περιορισμό των ταξιδίων αναψυχής στην Βρετανία; Τι σημαίνει αυτό για την Κύπρο;

–Αυτό που είδε το φως της δημοσιότητας είναι απλώς η νομοθετική ρύθμιση για επιβολή προστίμων μέχρι τις 30 Ιουνίου αλλά ισχύει ακόμα η ημερομηνία της 17ης Μαΐου. Δεν σημαίνει δηλαδή ότι μέχρι τις 30 Ιουνίου θα απαγορεύονται τα ταξίδια για τους Βρετανούς.

Η πανδημία έφερε ενώπιον μας κάποιες ευκαιρίες αφού υπάρχει ενδιαφέρον για χώρες της Μεσογείου και διαθεσιμότητα αεροσκαφών.

«Πλήρης ανάκαμψη του τουρισμού μας, σε σχέση με το 2019 όμως, δεν αναμένουμε να υπάρξει πριν από το 2023-2024» εκτιμά ο Υφυπουργός Τουρισμού.

–Πότε λοιπόν αναμένουμε τους Βρετανούς τουρίστες;

–Δεν εξαρτάται από εμάς αλλά από τους ίδιους. Και αυτό ισχύει για όλες τις αγορές μας πλέον. Εμείς από την 1η Απριλίου θα ανοίξουμε την Κύπρο για όλη την Ε.Ε. και όλες τις βασικές μας αγορές εκτός Ε.Ε. Από εκεί και πέρα εξαρτιόμαστε πλέον εξ ολοκλήρου από τις ταξιδιωτικές οδηγίες της κάθε χώρας, οι οποίες εξαρτιόνται από την κατάσταση στις χώρες τους αλλά και από την εικόνα που παρουσιάζει η Κύπρος στο κομμάτι της πανδημίας.

–Πάντως, είδαμε την Κύπρο να φιγουράρει στα βρετανικά ΜΜΕ το τελευταίο διάστημα ως ασφαλής τουριστικός προορισμός. Είναι κάτι που θα δούμε και σε άλλες αγορές;

–Η απόφαση της κυβέρνησης για διευκόλυνση των Βρετανών ταξιδιωτών με πιστοποιητικό εμβολιασμού ήταν μεγάλη είδηση, εξ ου και η επιπλέον ώθηση που είδαμε. Κάτι αντίστοιχο έγινε και στο Ισραήλ, το ίδιο αναμένω να γίνει και στη ρωσική αγορά όταν θα εγκριθεί το ρωσικό εμβόλιο. Από την 1η του Μάρτη όμως τρέχει η διαφημιστική μας καμπάνια σε όλες τις τουριστικές μας αγορές. Αυτή την εβδομάδα ενημερώσαμε την κάθε χώρα ξεχωριστά με ένα δελτίο Τύπου το οποίο ενημερώνει ότι 1η Απριλίου είμαστε ανοικτοί, ότι δεν είναι προϋπόθεση το εμβόλιο, ότι δεν θα μπαίνει κανένας σε καραντίνα και ότι διασφαλίζουμε τη συνεχή και συνεχόμενη αεροπορική συνδεσιμότητα, εξηγούμε τα πρωτόκολλά μας και είναι κάτι που πιστεύουμε ότι θα βοηθήσει αρκετά.

Από τον Απρίλη

–Ποιες είναι οι επόμενες σημαντικές ημερομηνίες για τον τουρισμό μας;

–Θεωρούμε ότι τον Απρίλιο θα υπάρχει κίνηση από την αγορά του Ισραήλ, είναι η μόνη αγορά η οποία ρεαλιστικά θα έχει κίνηση τον Απρίλιο, πιθανό και η Ελλάδα λόγω των επαγγελματικών ταξιδίων.

Από εκεί και πέρα, τέλος του Απρίλη, την περίοδο του Πάσχα, δείχνει πρόθεση για ταξίδι η ρωσική αγορά. Από κεντρική Ευρώπη αναμένουμε ότι τέλη Μαΐου - αρχές Ιουνίου θα μπορέσουν να ταξιδεύουν, ελπίζω ότι κάτι παρόμοιο θα γίνει και με τη Βρετανία. Οι επόμενοι τρεις μήνες θα είναι σε χαμηλά επίπεδα, αλλά θεωρούμε ότι θα μπορούμε να μιλούμε για αύξηση στο τουριστικό ρεύμα από τα τέλη Μαΐου αρχές Ιουνίου.

–Τι εννοούμε όταν λέμε αυξημένο τουριστικό ρεύμα σε σύγκριση με το 2019;

–Το 2019 δεν θα το φτάσουμε με τίποτε και ούτε ασφαλείς εκτιμήσεις μπορούμε να κάνουμε επί του παρόντος. Ωστόσο, άρχισε να διαφαίνεται ότι το 2021 θα είναι μια καλύτερη χρονιά σε σχέση με το 2020.

Το πόσο καλύτερη θα εξαρτηθεί από τις ταξιδιωτικές οδηγίες των χωρών στο εξωτερικό και σίγουρα από την επιδημιολογική εικόνα της Κύπρου και κατά πόσο θεωρούν ότι είμαστε μια χώρα που θα παρέχει ασφάλεια.

Το Πάσχα οι Ρώσοι

–Για την αγορά της Ρωσίας θα γίνουν επαφές σε πολιτικό επίπεδο όπως έγινε με το Ισραήλ;

–Οι επαφές σε πολιτικό επίπεδο οπωσδήποτε θα γίνουν, υπάρχει η πρόθεση εκ μέρους μας να κάνουμε κάτι ανάλογο και με τη Ρωσία αλλά σίγουρα περιμένουμε και την έγκριση του εμβολίου τους κάτι που δεν νομίζω ότι θα καθυστερήσει. Κάπου μέσα στον Απρίλιο αναμένεται να δοθεί η έγκριση και τότε εμείς είμαστε έτοιμοι να κινηθούμε αστραπιαία για να γίνει παρόμοια συμφωνία όπως έγινε με το Ισραήλ και με τη Βρετανία. Ωστόσο, το πιο σημαντικό είναι ότι ανοίγουμε για τη Ρωσία από την 1η Απριλίου.

–Κρατήσεις από Ρώσους όμως υπάρχουν;

–Θα ξεκινήσουν οι κρατήσεις περί τα τέλη του Απρίλη εκεί που ξεκινούν οι διακοπές για το Πάσχα. Ίσως νωρίτερα να έρθουν μεμονωμένοι τουρίστες αλλά οι βασικοί οργανωτές ταξιδίων προγραμματίζουν να ξεκινήσουν προς το τέλος του Απρίλη.

Πιο σταθερός ο Ιούλιος

–Σοβαρός παράγοντας είναι όμως και η ψυχολογία των ταξιδιωτών. Υπάρχει η ψυχολογία για ταξίδια αυτό το καλοκαίρι;

–Πιστεύω ότι υπάρχει. Με βάση τα δικά μας στατιστικά, αναλύσεις και τις πληροφορίες από τις αεροπορικές εταιρείες και άλλους φορείς βλέπουμε να υπάρχει μεγάλη ζήτηση και αναζήτηση για ταξίδι.

Απλώς ο κόσμος δεν έχει φτάσει ακόμα στο τελικό στάδιο του να κλείσει τις διακοπές του, λόγω αβεβαιότητας για το πότε θα καταφέρουν να εκκινήσουν αυτές οι χώρες. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε που για τον Ιούλιο και μετά οι κρατήσεις είναι πιο σταθερές, διότι ο κόσμος νιώθει πιο πολλή σιγουρά και εμπιστοσύνη ότι δεν θα χρειαστεί να αλλάξει ημερομηνίες του ταξιδιού του.

–Πότε αναμένουμε σταθεροποίηση για τον τουρισμό; Αντιλαμβάνομαι ότι μιλούμε για μετά το 2021.

–Είχαμε πέρσι μια χρονιά τραγική, η οποία διέλυσε τον τουρισμό ανά το παγκόσμιο. Φαίνεται ότι η φετινή χρονιά είναι μεταβατική χρονιά για τον τουρισμό. Θεωρώ ότι η χρονιά που θα υπάρξει μια πιο μεγάλη σταθερότητα ούτως ώστε να ξεκινήσει την ανάπτυξή του ο τουρισμός, θα είναι το 2022. Πλήρης ανάκαμψη του τουρισμού μας, σε σχέση με το 2019 όμως, δεν αναμένουμε να υπάρξει πριν από το 2023-2024.

–Υπάρχει εκτίμηση της ζημιάς για φέτος;

–Είναι πολύ νωρίς ακόμα να μιλήσουμε γι' αυτό διότι ακόμα όλα είναι ρευστά.

Νέο λογότυπο πριν από το καλοκαίρι

–Μπορούσαμε να κάνουμε κάτι το οποίο δεν έγινε στο πλαίσιο διαχείρισης της κατάστασης στον τουρισμό;

–Είχαμε βάλει στόχο τον Σεπτέμβρη ότι μέχρι τον Απρίλη, ο προορισμός θα πρέπει να είναι ανοικτός και θα πρέπει να έχουν τύχει ενημέρωσης όλες οι βασικές μας αγορές. Το έχουμε πετύχει και για να φτάσουμε ώς εδώ έγινε πάρα πολλή δουλειά. Θεωρώ ότι ένα τεράστιο ποσοστό του τι θέλαμε να πετύχουμε για να θεωρηθεί ανοικτός ο προορισμός έχει γίνει και έχουμε κάνει ό,τι περνούσε από το χέρι μας. Εκκρεμότητες μπορεί να υπάρχουν, αλλά έχοντας πετύχει τον στόχο μας, να θεωρείται ανοικτή η Κύπρος από την 1η Απριλίου, θεωρούμε ότι ένα μεγάλο ποσοστό της δουλειάς μας για άνοιγμα του προορισμού έχει διεκπεραιωθεί. Πλέον η επικέντρωσή μας θα είναι εξολοκλήρου στο κομμάτι του μάρκετινγκ και της προβολής. Θα έχουμε σε κάποιες εβδομάδες και το νέο μας λογότυπο το οποίο θα βοηθήσει.

–Πότε να αναμένουμε λοιπόν το νέο λογότυπο;

–Ακριβώς πότε δεν μπορώ να υποσχεθώ όμως θα είναι σίγουρα πριν να μπει το καλοκαίρι. Οπότε θα έχουμε πλέον την εικόνα που θέλαμε να έχουμε για την προβολή της Κύπρου στο εξωτερικό. Άρα από εδώ και πέρα, έχοντας κάνει τις κινήσεις που έπρεπε για να θεωρηθεί ανοικτός ο προορισμός, πλέον παρακολουθούμε στενά τη διαφημιστική μας καμπάνια, τις διμερείς συμφωνίες με χώρες εκτός Ε.Ε. και οπωσδήποτε στη συνέχιση των προσπαθειών για προσέλκυση κι άλλων αεροπορικών εταιρειών και εταιρειών κρουαζιέρας στην Κύπρο.

Νέες αγορές, δρομολόγια, άνοιγμα των ξενοδοχείων και rapid test

–Πέραν της Ρωσίας της Βρετανίας και του Ισραήλ τι γίνεται με τις άλλες αγορές. Είναι η κατάλληλη στιγμή για νέα ανοίγματα;

–Βεβαίως είναι η στιγμή. Και να δούμε νέες αγορές αλλά και να υποστηρίξουμε τις υπάρχουσες. Κάτι το οποίο έχουμε αποδείξει έμπρακτα ότι το κάνουμε με τον διακανονισμό για τα πιστοποιητικά εμβολιασμού στη Βρετανία και το Ισραήλ και στο προσεχές μέλλον και με τη Ρωσία.

Δεν είναι η στιγμή να αφεθούν οι αγορές. Είναι οι αγορές οι οποίες μπορούν πολύ γρήγορα να δώσουν το φιλί της ζωής στον τουρισμό και τις επιχειρήσεις μας, άρα είναι δεδομένο ότι θα συνεχίσουμε να τις στηρίζουμε. Συνάμα αυτό που κάνει το Υφυπουργείο είναι να βελτιώσει τον τουρισμό και τις διάφορες μορφές τουρισμού, ώστε να μπορέσει με αξιώσεις να κτυπούμε την πόρτα άλλων αγορών όπως οι Σκανδιναβικές χώρες, η Γαλλία, η Γερμανία η οποία διαχρονικά μας ενδιαφέρει και οι χώρες του Κόλπου.

–Υπάρχει ενδιαφέρον από αυτές τις αγορές;

–Τα πρώτα δείγματα γραφής τα είχαμε πέρυσι με την κάθοδο της WizzAir της οποίας τα δρομολόγια αφορούν νέες αγορές για την Κύπρο (Γαλλία, Δανία, Σουηδία και άλλες σκανδιναβικές χώρες) και παρόλο που είχαμε πτήσεις προς κάποιες από αυτές τις χώρες, ο αριθμός των δρομολογίων έχει αυξηθεί όπως και οι πόλεις από τις οποίες κάποιος μπορεί να πετάξει να έρθει στην Κύπρο. Λόγω του ότι πετύχαμε τον στόχο με τη WizzAir, ήρθαν πολλές άλλες εταιρείες και βάζουν επιπλέον δρομολόγια. Ήδη έχουμε ενημέρωση από τη Ryanair για έναρξη πτήσεων και από Γαλλία στον πρόγραμμά τους. Επίσης η σκανδιναβική SAS, μετά από 7 χρόνια βάζει ξανά στο πρόγραμμά της την Κοπεγχάγη και τη Στοκχόλμη. Άρα βλέπουμε ότι η Κύπρος άρχισε να πετυχαίνει τον στόχο της για άνοιγμα νέων δρομολογίων και αγορών. Ίσως να ακουστεί παράξενο αλλά νομίζω ότι η πανδημία μάς βοήθησε και έφερε ενώπιόν μας κάποιες ευκαιρίες τις οποίες έχουμε αρπάξει από τα μαλλιά. Πλέον υπάρχει αυξημένη ζήτηση για χώρες της Μεσογείου και αυξημένη διαθεσιμότητα αεροσκαφών. Αυτός είναι ο λόγος που πετύχαμε να συνδέσουμε την Κύπρο με νέες αγορές εν μέσω πανδημίας. Όχι μόνο αεροπορικώς αλλά και μέσω θαλάσσης. Οι ανακοινώσεις της Royal Caribbean είναι επίσης πολύ σημαντικές γιατί μας δίνεται η ευκαιρία να μπούμε ξανά στον χάρτη της κρουαζιέρας την ώρα που παραδοσιακά σπουδαίοι προορισμοί μένουν εκτός.

Σε περίπτωση έγκρισης του ρωσικού εμβολίου, τότε θα γίνουν συμφωνίες με την Ρωσία, όπως στην περίπτωση της Βρετανίας και του Ισραήλ.

–Ένα ερώτημα είναι το πότε ανοίγει για τους Κύπριους η ξενοδοχειακή βιομηχανία;

–Θεωρώ ότι εφόσον περάσουν οι πρώτες εβδομάδες της επανέναρξης της εστίασης, θα μπορέσει να γίνει αξιολόγηση της κατάστασης των τελευταίων εβδομάδων και να παρθούν οι σχετικές αποφάσεις που αφορούν το άνοιγμα των ξενοδοχείων. Προσωπικά δεν πιστεύω ότι είμαστε μακριά. Το πότε θα γίνει αυτό δεν το γνωρίζω καθώς δεν συζητήθηκε ακόμα η τελεσίδικη ημερομηνία στο Υπουργικό Συμβούλιο.

Φυσικά δεν θεωρώ σωστό και ούτε μπορούμε ως προορισμός να περιμένουμε ως την τελευταία μέρα που θα έρθει κάποιος από το εξωτερικό για να ανοίξουμε. Ελπίζω ότι είναι μια απόφαση η οποία θα ληφθεί το συντομότερο καθώς ο τομέας των ξενοδοχείων χρειάζεται εβδομάδες προετοιμασίας.

–Θεωρείτε ότι η διενέργεια των rapid test στα αεροδρόμια και ο εμβολιασμός των εργαζομένων στον τουριστικό κλάδο, θα λειτουργήσουν υπέρ του τουρισμού; Είναι κάτι που προωθείτε;

–Στις τοποθετήσεις του ο αρμόδιος υπουργός Μεταφορών έχει πει ότι προς το παρόν θα παραμείνει το PCR στο αεροδρόμιο και για λόγους ασφάλειας. Είναι σημαντικό να πούμε ότι δεν υπάρχει χώρα σήμερα οποία έχει επιλέξει την διενέργεια rapid test αντί του PCR τεστ. Όσο αφορά στο θέμα του εμβολιασμού, από τη στιγμή που το Υπ. Υγείας λέει ότι ο εμβολιασμός μέχρι τον Ιούνιο θα φτάσει τον 70% του πληθυσμού νομίζω ότι θα υπάρξει μεγάλη κάλυψη και στον τομέα του τουρισμού.

Φαίνεται ξεκάθαρα ότι προχωρά πιο γρήγορα ο δικός μας εμβολιασμός σε σχέση με το τι γίνεται στην Ευρώπη. Είναι ένα θετικό το οποίο προβάλλουμε εμείς στο εξωτερικό, όπως επίσης και τον αριθμό των rapid test που διενεργούνται στην Κύπρο. Κυμαίνονται μεταξύ 40-50 χιλ. τεστ την ημέρα. Καμία χώρα στην Ευρώπη δεν μπορεί ή δεν επέλεξε να κάνει αυτό το πράγμα και πιστεύω ότι είναι ήδη ένα πολύ θετικό στοιχείο το οποίο το Υφυπουργείο μας προβάλλει στο εξωτερικό.

Ανοίγει η όρεξη εταιρειών για το χαλλούμι

Ελληνικό ενδιαφέρον για παραγωγή του προϊόντος, προχωρά επένδυση 25 εκατ. ευρώ στο Τσέρι από την Olympos

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Οι ανησυχίες και ο προβληματισμός που έχει εκφραστεί ουκ ολίγες φορές από τον κλάδο των τυροκόμων και των αγελαδοτρόφων σε ενδεχόμενη κατοχύρωση του χαλλουμιού ως προϊόντος Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης είναι γνωστές. Γίνεται λόγος για μείωση των εξαγωγών και γενικότερα για μία εξέλιξη μάλλον επιβλαβή για την αγορά του. Υπάρχει όμως και η άλλη όψη του νομίσματος. Αυτή που λέει ότι μια ενδεχόμενη κατοχύρωση του προϊόντος, ανοίγει η αγορά, ενισχύει το brand name του και αποτελεί αφετηρία για προσέλκυση επενδυτικού ενδιαφέροντος. Αυτή την άποψη συμμερίζονται Έλληνες παραγωγοί. Κάποιοι ήδη άρχισαν τη δραστηριότητά τους στην κυπριακή αγορά, κάποιοι άλλοι ετοιμάζονται, ενώ άλλοι το βλέπουν ακόμα σε θεωρητικό επίπεδο. Στα εσωτερικά της κυπριακής αγοράς, αυτό που θα πρέπει να περιμένουμε είναι επενδύσεις στον τομέα, στον κλάδο της αιγοπροβατοτροφίας. Προς αυτή την κατεύθυνση κινείται το πλάνο του Υπουργείου Γεωργίας με τον υπουργό Κώστα Καδή να δηλώνει στην «Κ» ότι «μέσα στις επόμενες προκηρύξεις του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης που θα ανακοινωθούν τον Απρίλιο θα περιλαμβάνεται και ειδικό μέτρο για στήριξη επενδύσεων στην αιγοπροβατοτροφία με διαθέσιμο προϋπολογισμό αρκετών εκατομμυρίων ευρώ».

Η κατοχύρωση της φέτας βοήθησε στην αύξηση της αγοράς της και εκτιμάται ότι αυτό θα ισχύσει και για την περίπτωση του χαλλουμιού.

Τον Απρίλιο θα ανακοινωθούν ειδικά μέτρα για στήριξη επενδύσεων στην αιγοπροβατοτροφία με προϋπολογισμό αρκετών εκατομμυρίων, σημειώνει ο υπουργός Γεωργίας.

Ανοίγει ο δρόμος

Σχολιάζοντας την ανησυχία των Κύπριων παραγωγών για τις επιπτώσεις σε συγκεκριμένα προϊόντα χαλουμιού (με τσίλι, σε στρογγυλό σχήμα κτλ.) τα οποία αντιστοιχούν στο 35% των εξαγωγών, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών βιομηχανιών γαλακτοκομικών προϊόντων Χρήστος Αποστολόπουλος σημείωσε ότι κάτι ανάλογο έγινε και στην περίπτωση της φέτας. Τα προϊόντα συνέχισαν να παράγονται και να εξάγονται, καθώς είχαν αποκτήσει μια σταθερή αγορά και δεδομένη ζήτηση, ωστόσο, δεν αναγράφουν το όνομα Φέτα στην συσκευασία τους. Κάτι αντίστοιχο εκτιμά ότι θα γίνει και στην περίπτωση των προϊόντων στην Κύπρο.

Την ίδια ώρα εκτιμά ότι η αγορά και το ενδιαφέρον για το αυθεντικό χαλλούμι, θα αυξάνεται σταθερά μετά από ενδεχόμενη κατοχύρωση. Πάντως, σύμφωνα με τα στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας, εν έτει 2020 και εν μέσω πανδημίας τα τυροκομικά προϊόντα στην Κύπρο κατέγραψαν εξαγωγές ύψους €268,9 παρουσιάζοντας αύξηση 21% και μερίδιο 21% στις συνολικές εξαγωγές «Πρόκειται για προϊόν με εξασφαλισμένη ζήτηση, σημαντικό brand name και με την ταυτότητά του θα μπορεί να δώσει ένα καλύτερο αποτύπωμα στις αγορές του εξωτερικού» σημείωσε ο κ. Αποστολόπουλος. Κάτι που θα μεταφραστεί σε επενδυτικό ενδιαφέρον όχι μόνο από την Ελλάδα όπως ανέφερε, αλλά και από άλλες αγορές. Ήδη τα τελευταία χρόνια λόγω της αυξανόμενης ζήτησης και του ενδιαφέροντος, υπήρξαν δύο περιπτώσεις ελληνικών εταιρειών, οι οποίες έκλεισαν το μάτι στην κυπριακή αγορά. Η μία είναι η Δωδώνη που δραστηριοποιείται στην Κύπρο από το 2016 και η άλλη τα Ελληνικά Γαλακτοκομεία Olympos.

Προσωρινή μείωση

Αν και έχει πληγεί από την πανδημία στο κομμάτι της εστίασης, το προϊόν θα ανακάμψει το επόμενο διάστημα, κάτι που θα επιταχυνθεί από μια ενδεχόμενη κατοχύρωση, ανέφερε ο κ. Σαράντης, εξηγώντας τη δυναμική του προϊόντος που τους οδήγησε στην επένδυση στην Κύπρο. Αυτή τη στιγμή η εταιρεία ήδη έχει εμπορική δραστηριότητα στο νησί και εξάγει τα προϊόντα της στην κυπριακή αγορά, αν και εκτιμάται ότι με το άνοιγμα της μονάδας θα αποκτήσει άλλη δυναμική.

Η παραγωγή στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τον σύνδεσμο Βιομηχανιών Γαλακτοκομικών Προϊόντων, το προϊόν χαλλούμι, παρασκευάζεται αυτή τη στιγμή και στην Ελλάδα. Πρόκειται για ελληνικές εταιρείες με πολύ μικρές ποσότητες παραγωγής. Σαφώς σημείωσε, σε περίπτωση κατοχύρωσης, η παραγωγή θα τερματιστεί. Ωστόσο ανέφερε ότι ενδεχομένως, κάποιες από αυτές τις εταιρείες θα επιδείξουν ενδιαφέρον να μεταφερθούν στην Κύπρο, ειδικά αν τα κανάλια διοχέτευσης του προϊόντος είναι πραγματικά τόσο εύρωστα που να μπορούσαν να δικαιολογήσουν μια τέτοια επένδυση.

Η ανασυσκευασία

Μια δεύτερη επιλογή που βρίσκεται στο τραπέζι, είναι εταιρείες να αγοράζουν το αυθεντικό προϊόν από την Κύπρο και να το πωλούν με τη δική τους συσκευασία, κάτι που γίνεται ήδη με τη φέτα. Είναι ευκαιρία, αλλά και τεράστιο πρόβλημα, ανέφερε ο κ. Αποστολόπουλος αφού σε τέτοιες περιπτώσεις υπάρχουν παραθυράκια για νόθευση του προϊόντος. Πρόκειται για θέμα το οποίο ήδη αντιμετωπίζουν στην Ελλάδα με το δικό τους ΠΟΠ προϊόν, της φέτας. «Μπορούν να υπάρξουν και πρέπει να υπάρξουν ασφαλιστικές δικλίδες αλλά μπορεί σε κάθε περίπτωση ένας κρίκος της αλυσίδας να δημιουργήσει παρατυπίες» σημείωσε.

Νέα μονάδα το 2024

Αυτή τη στιγμή η μονάδα παραγωγής της ελληνικής εταιρείας Olympos στο Τσέρι βρίσκεται σε διαδικασία αδειοδότησης. Μιλώντας στην «Κ» ο Σύμβουλος Εμπορίας της εταιρείας Στέλιος Σαράντης σημείωσε παρά το γεγονός ότι υπήρξαν καθυστερήσεις λόγω κορωνοϊού, εκτιμάται ότι η εταιρεία θα είναι σε θέση να ξεκινήσει την κατασκευή της μονάδας μετά το καλοκαίρι του 2021. Πρόκειται για επένδυση που αγγίζει τα 25 εκατ. ευρώ. Οι εργασίες ολοκλήρωσης του έργου αναμένεται να διαρκέσουν 1,5-2 χρόνια. Στόχος της εταιρείας είναι περί τα τέλη του 2023, αρχές 2024 να έχουν ολοκληρώσει τις εργασίες για τη μονάδα και να είναι έτοιμοι να ξεκινήσουν την παραγωγή.

Την Κυριακή 4 Απριλίου μαζί με την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

118 έργα και 64 μεταρρυθμίσεις στο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης

Στα μέσα Απριλίου υποβάλλεται στην Ε.Ε. ο φάκελος για τη διεκδίκηση των 31 δισ.

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Σε έναν κατάλογο 118 έργων και 64 μεταρρυθμίσεων αποκρυσταλλώθηκε τελικά το εθνικό σχέδιο ανάκαμψης, που θα υποβληθεί στα μέσα Απριλίου στην Κομισιόν για να διεκδικήσει τις επιχορηγήσεις του Ταμείου Ανάκαμψης, ύψους 18 δισ. ευρώ. Αλλα 13 δισ. ευρώ θα είναι τα δάνεια του Ταμείου, που προορίζονται για ιδιωτικές επενδύσεις.

Ο προγραμματισμός, όπως συμφωνήθηκε χθες σε σύσκεψη της διοικούσας επιτροπής, προβλέπει τη Δευτέρα 29/3 να παρουσιάσει το σχέδιο ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Θεόδωρος Σκυλακάκης στο Υπουργικό Συμβούλιο και την Τετάρτη 31/3 να γίνει η επίσημη ανακοίνωσή του από τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη. Η τελευταία θα είναι μια σύνοψη 100 σελίδων με όλα τα έργα, τις μεταρρυθμίσεις και τον προϋπολογισμό τους. Το πλήρες σχέδιο πλησιάζει τις 2.000 σελίδες.

Την εβδομάδα που ξεκινάει στις 5 Απριλίου θα παρουσιαστεί στη Βουλή και στα μέσα Απριλίου, το σχέδιο θα οδεύσει προς τις Βρυξέλλες. Από εκεί και πέρα θα ακολουθήσει μια δίμηνη διαδικασία διαπραγματεύσεων με την Κομισιόν, έως ότου εγκριθεί η προκαταβολή, που υπολογίζεται στο 13% του προϋπολογισμού, περίπου 2,3 δισ. ευρώ. Τόσα περίπου έχουν εγγραφεί και στον φετινό προϋπολογισμό.

Τα έργα όμως, εν τω μεταξύ, θα ξεκινήσουν με εθνική χρηματοδότηση. Σύμφωνα με πληροφορίες, μετά τα tablets για την τηλεκπαίδευση των μαθητών, θα ξεκινήσουν άμεσα τα πρώτα προγράμματα κατάρτισης του υπουργείου Εργασίας, ύψους 200-300 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται ότι πολλά από τα 118 έργα του σχεδίου περιλαμβάνουν σειρά υποέργων. Ετσι, για παράδειγμα, περίπου 12 υποέργα της ΑΑΔΕ παρουσιάζονται ως ένα έργο. Ο συνολικός κατάλογος μαζί με τα υποέργα φτάνει τα 250.

Μετά την υποβολή του σχεδίου θα ακολουθήσει μια δίμηνη διαδικασία διαπραγματεύσεων με την Κομισιόν έως ότου εγκριθεί η προκαταβολή, που υπολογίζεται στο 13% του προϋπολογισμού, περίπου 2,3 δισ. ευρώ.

Μετά τα tablets για τους μαθητές, θα ξεκινήσουν άμεσα τα πρώτα προγράμματα κατάρτισης ύψους 200-300 εκατ.

Καθυστέρηση εξακολουθεί να υπάρχει στην έγκριση από την Κομισιόν της ελληνικής πρότασης για την αξιοποίηση των δανείων σε ιδιωτικές επενδύσεις, καλύπτοντας έως το 50% του προϋπολογισμού τους, με το υπόλοιπο 30% να καλύπτεται από τραπεζικό δανεισμό και το 20% από ίδια κεφάλαια. Στο επιτελείο της κυβέρνησης διευκρινίζουν ότι επί της αρχής η πρόταση έχει εγκριθεί, αλλά απομένει μια τεχνική συνάντηση για να κλείσει η διαπραγμάτευση.

Ενδιαφέρον στοιχείο για τα δάνεια είναι το γεγονός ότι θα εκταμιεύονται σε δόσεις των 100 εκατ. ευρώ κάθε φορά προς τις τράπεζες και εφόσον απορροφούνται θα δίνεται η επόμενη δόση, άλλων 100 εκατ. ευρώ. Για κάθε 100 εκατ. ευρώ, οι τράπεζες θα καλούνται να συνεισφέρουν τουλάχιστον άλλα 30 εκατ. ευρώ δάνεια και οι ιδιώτες επενδυτές τουλάχιστον άλλα 20 εκατ. ευρώ. Ετσι, τα δάνεια μπορεί να φτάσουν να χρηματοδοτήσουν επενδύσεις πάνω από 26 δισ. ευρώ.

Το σχέδιο θα συνοδεύεται από μια ανάλυση των μακροοικονομικών επιπτώσεων, που ετοιμάζει η Τράπεζα της Ελλάδος, μαζί με το ΚΕΠΕ, υπολογισμούς για το «πράσινο» περιεχόμενο των έργων από την Pricewaterhouse Coopers και για το εύλογο κόστος από την Grant Thornton. Θα περιλαμβάνει «ορόσημα και στόχους» που θα συμφωνηθούν με τις Βρυξέλλες, οι οποίες θα προτείνουν το χρονοδιάγραμμα των εκταμιεύσεων. Η διοικούσα επιτροπή αποτελείται από τους Θεόδωρο Σκυλακάκη, αναπληρωτή υπουργό Οικονομικών, Αλέξη Πατέλη, επικεφαλής οικονομικό σύμβουλο του πρωθυπουργού, Μιχάλη Αργυρού, πρόεδρο του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνωμόνων, Ακη Σκέρτσο, υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργώ και Δημήτρη Σκάλκο, γενικό γραμματέα Επενδύσεων και ΕΣΠΑ.

Ξεκινάει τον Απρίλιο το Ταμείο Ανάπτυξης Δυτικής Μακεδονίας

Εντός του Απριλίου αναμένεται η ενεργοποίηση του Ταμείου Ανάπτυξης Δυτικής Μακεδονίας που σκοπεύει στη δυναμική στήριξη της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας της περιοχής. Το Ταμείο Ανάπτυξης Δυτικής Μακεδονίας είναι το πρώτο περιφερειακό χρηματοδοτικό εργαλείο που συστάθηκε με κεφάλαια του ελληνικού Δημοσίου και της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, με σκοπό να χορηγηθούν αμέσως δάνεια ύψους περίπου 20 εκατ. ευρώ. Εξι ελληνικές τράπεζες –η Εθνική Τράπεζα, η Τράπεζα Πειραιώς, η Alpha Bank, η Eurobank, η Attica Bank και η Συνεταιριστική Τράπεζα Κεντρικής Μακεδονίας– ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (Hellenic Development Bank - HDB) υποβάλλοντας προτάσεις συνεργασίας για τη χρηματοδότηση με δάνεια κεφαλαίου κίνησης των πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας. Οι προτάσεις που υποβλήθηκαν θα αξιολογηθούν από την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα, με στόχο οι πρώτες χρηματοδοτήσεις να ξεκινήσουν εντός του Απριλίου 2021.

Οι τράπεζες θα συμμετάσχουν κατά 60% στο πρόγραμμα χρηματοδότησης δανείων των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, ενώ το υπόλοιπο 40% θα καταβληθεί από το Ταμείο Ανάπτυξης Δυτικής Μακεδονίας (ΤΑΔΥΜ) που διαχειρίζεται η HDB.

Περισσότερες από 1.000 πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις της Περιφέρειας έχουν τη δυνατότητα να λάβουν δάνεια για κεφάλαια κίνησης, ύψους από 5.000 έως και 50.000 ευρώ, με 100% επιδότηση επιτοκίου για δύο χρόνια και προϋπόθεση τη διατήρηση των υφιστάμενων θέσεων εργασίας για το διάστημα αυτό.

Τα δάνεια θα είναι πενταετούς διάρκειας (συμπεριλαμβανομένης και πιθανής περιόδου χάριτος), το επιτόκιο, που θα επιδοτείται για δύο έτη, θα είναι σταθερό και στο διάστημα αυτό οι επιχειρήσεις –εφόσον τηρούν την προϋπόθεση διατήρησης θέσεων εργασίας– θα καταβάλλουν μόνο χρεολύσια. Η πρόεδρος και διευθύνουσα σύμβουλος της Hellenic Development Bank Αθηνά Χατζηπέτρου δήλωσε ότι η τράπεζα «έχει κερδίσει την εμπιστοσύνη τόσο του τραπεζικού συστήματος όσο και της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας γιατί διαθέτει –αποδεδειγμένα πια– τεχνογνωσία και εμπειρία γρήγορης υλοποίησης κρίσιμων και χρήσιμων χρηματοδοτικών προγραμμάτων. Αξιοποιώντας την εμπειρία της η HDB έχει υιοθετήσει σύγχρονους δείκτες αποτελεσματικότητας ώστε όχι μόνο να κινητοποιεί κεφάλαια του ιδιωτικού τομέα αλλά κυρίως να συμβάλει στην μέτρηση της αποτελεσματικότητάς τους για την περαιτέρω αξιοποίηση των εθνικών πόρων».

Στόχος, η χορήγηση δανείων 20 εκατ. ευρώ για τη στήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων της Περιφέρειας.

Στρατηγική ενίσχυσης μισθωτής εργασίας με μείωση εισφορών

Οι φορολογικές ελαφρύνσεις θα συνεχισθούν, δήλωσε ο Αλέξης Πατέλης

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Την πρόθεση της κυβέρνησης να συνεχίσει τις φορολογικές ελαφρύνσεις, δίνοντας έμφαση στη μείωση της επιβάρυνσης της εργασίας και κυρίως της μισθωτής, ανέδειξε ο επικεφαλής του Οικονομικού Γραφείου του Πρωθυπουργού Αλέξης Πατέλης.

«Προκρίνουμε τη μείωση της φορολογίας της εργασίας και όχι της κατανάλωσης», είπε χαρακτηριστικά ο κ. Πατέλης σε συνέντευξή του στον ΣΚΑΪ, στον Παύλο Τσίμα. Πρόσθεσε ότι η κυβέρνηση θέλει να στηρίξει τη μισθωτή εργασία και στο πλαίσιο αυτό ανέφερε ότι επίκειται περαιτέρω μείωση των ασφαλιστικών εισφορών κατά 0,5 ποσοστιαία μονάδα το 2022, επιπλέον των 3 μονάδων που μειώθηκαν φέτος και της 0,9 μονάδας τον προηγούμενο χρόνο. Μίλησε επίσης για σταδιακή μείωση της εισφοράς αλληλεγγύης.

Εξάλλου, ο κ. Πατέλης σε ομιλία του, σε εκδήλωση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου, είπε ότι όταν το επιτρέψουν οι συνθήκες θα χρειαστούν και άλλες παρεμβάσεις, όπως η μείωση του λεγόμενου πλαφόν των ασφαλιστικών εισφορών.

Οι επισημάνσεις αυτές του επικεφαλής οικονομικού συμβούλου του πρωθυπουργού έχουν σημασία, γιατί δείχνουν την πρόθεση της κυβέρνησης να κινηθεί στην κατεύθυνση της μονιμοποίησης και της διεύρυνσης των δύο αυτών μέτρων (μείωση ασφαλιστικών εισφορών κατά 3 μονάδες και αναστολή της εισφοράς αλληλεγγύης), που ψηφίστηκαν και ισχύουν προσωρινά μόνο, για φέτος. Για να το επιτύχει αυτό, πρέπει να εξασφαλίσει τη συναίνεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η προδιαγραφόμενη διατήρηση της δημοσιονομικής χαλάρωσης, που ισχύει φέτος και για το 2022, δίνει βάσιμες ελπίδες ότι αυτό θα καταστεί εφικτό.

«Προκρίνουμε τη μείωση της φορολογίας της εργασίας και όχι της κατανάλωσης», ανέφερε ο επικεφαλής του Οικονομικού Γραφείου του Πρωθυπουργού Αλέξης Πατέλης.

Η μεγάλη πρόκληση μετά την πανδημία θα είναι η μετάβαση στην ψηφιοποίηση.

Ο κ. Πατέλης είπε ότι η χαλάρωση αυτή των κανόνων της Ε.Ε. δίνει τη δυνατότητα στην κυβέρνηση να εφαρμόσει δοκιμαστικά αυτές τις ελαφρύνσεις και να διαπιστώσει στην πράξη ποιο θα είναι το πραγματικό δημοσιονομικό τους κόστος. Ο ίδιος εκτιμά ότι το κόστος θα αποδειχθεί μικρότερο από το «λογιστικό», όπως το ονόμασε, καθότι ένα μέρος του θα αντισταθμιστεί από τη θετική επίπτωση του μέτρου στην πραγματική οικονομία.

Η πρόθεση της κυβέρνησης, σε συνεννόηση και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για τη συνέχιση των φορολογικών ελαφρύνσεων, όπως οι παραπάνω, θα αποτυπωθεί στο πρόγραμμα σταθερότητας και στο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα, που θα κατατεθούν στις Βρυξέλλες στο τέλος Απριλίου και τον Μάιο αντίστοιχα.

Πηγή του οικονομικού επιτελείου ανέφερε σχετικά προχθές ότι κάποιες εκκρεμότητες από τις παραπάνω θα περιληφθούν στα σενάρια των προγραμμάτων αυτών και κάποιες άλλες θα παρεμφθούν για τον προϋπολογισμό το φθινόπωρο.

Εξάλλου, στο σχέδιο δράσης του υπουργείου Εργασίας για το 2021 προβλέπεται η διερεύνηση της δυνατότητας σωρευτικής μείωσης των ασφαλιστικών εισφορών κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες, κάτι που σημαίνει ότι όχι μόνο θα διατηρηθεί η φετινή μείωση των 3 μονάδων, αλλά θα υπάρξει και περαιτέρω μείωση κατά 1,1 μονάδα έως το 2023.

Ο κ. Πατέλης είπε, επίσης, ότι εκτός από τις φορολογικές ελαφρύνσεις προχωρούν και οι μεταρρυθμίσεις. Υποστήριξε ότι η μεγάλη πρόκληση μετά την πανδημία θα είναι η μετάβαση στην ψηφιοποίηση με τρόπο που θα αξιοποιείται προς όφελος της οικονομίας, αλλά και θα προστατεύει από πιθανές αρνητικές παρενέργειές της. Στο πλαίσιο αυτό θα συμβάλουν οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης, που θα χρηματοδοτήσουν μεταξύ άλλων την κατάρτιση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στις νέες ψηφιακές δεξιότητες.

«Τα πρώτα μηνύματα για μετά την πανδημία είναι πολύ αισιόδοξα», σχολίασε, εξάλλου, ο κ. Πατέλης, ο οποίος υποστήριξε ότι η χώρα «χτίζει εμπιστοσύνη» αυτό το διάστημα ακόμη και με πρωτοβουλίες όπως αυτή του «πράσινου διαβατηρίου». Η εμπιστοσύνη αυτή θα μεταφραστεί σε προσέλκυση επενδύσεων, εκτίμησε.

Νέα πρόωρη αποπληρωμή 3,3 δισ. στο ΔΝΤ

Μόνο 1,8 δισ. ευρώ απομένει πλέον να εξοφληθεί από τα μνημονιακά δάνεια που πήρε η χώρα από το ΔΝΤ, μετά την πρόωρη αποπληρωμή χθες άλλων 3,3 δισ. ευρώ στο Ταμείο.

Το υπουργείο Οικονομικών ανακοίνωσε την ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας, η οποία ενεργοποιήθηκε ύστερα από επίσημο αίτημά του στις 8 Φεβρουαρίου και έγκριση από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας στις 4 Μαρτίου.

Τα 3,3 δισ. ευρώ που αποπληρώθηκαν αφορούν τα ποσά των χρεολυσίων που θα αποπληρώνονταν από σήμερα έως και τις 2 Δεκεμβρίου 2022. Ειδικότερα, περίπου 1,5 δισ. ευρώ θα αποπληρωνόταν εντός του τρέχοντος έτους και τα υπόλοιπα το 2022.

Το υπουργείο Οικονομικών σε χθεσινή του ανακοίνωση υποστηρίζει ότι με την πληρωμή αυτή «επιτυγχάνεται η βέλτιστη αξιοποίηση των υφιστάμενων ταμειακών διαθεσίμων του ελληνικού Δημοσίου». Πρόκειται για τη δεύτερη πληρωμή που γίνεται από τη σημερινή κυβέρνηση, προεξοφλώντας έτσι 6 δισ. ευρώ από τα συνολικά περίπου 8 δισ. ευρώ του δανεισμού από το ΔΝΤ, που εκκρεμούσε το καλοκαίρι του 2019, ήτοι περίπου το 75% αυτού. Η πρώτη είχε γίνει τον Οκτώβριο του 2019, ύψους 2,7 δισ. ευρώ.

Το 1,8 δισ. ευρώ που απομένει αφορά το 2022 (1,287 δισ. ευρώ), το 2023 (284 εκατ. ευρώ) και ένα μικρό μέρος, περίπου 200 εκατ. ευρώ, τον Δεκέμβριο του 2022. Σημειώνεται ότι τα δάνεια προς την Ευρώπη (EFSF, ESM και διμερή), συνολικά πάνω από 240 δισ. ευρώ, λήγουν το 2070. Οπως υποστηρίζει το υπουργείο, «με τη νέα αυτή προεξόφληση ενισχύεται περαιτέρω η αξιοπιστία της χώρας έναντι εταίρων, θεσμών, αγορών και επενδυτών, μειώνεται ο επιτοκιακός και συναλλαγματικός κίνδυνος, περιορίζεται ο κίνδυνος αναχρηματοδότησης για τα επόμενα δύο έτη, ενώ βελτιώνονται οι βασικοί δείκτες βιωσιμότητας του δημοσίου χρέους, όπως ο δείκτης ετήσιων μεικτών χρηματοδοτικών αναγκών ως ποσοστό του ΑΕΠ, καθώς και ο λόγος χρέους προς ΑΕΠ.

Πλέον απομένουν μόνο 1,8 δισ. ευρώ από τα μνημονιακά δάνεια που έλαβε η χώρα από το Ταμείο.

Λόγω των παραπάνω παραγόντων, η νέα αυτή πρόωρη αποπληρωμή έχει ήδη εκληφθεί ως ένα πολύ θετικό γεγονός αναφορικά με το αξιόχρεο του ελληνικού Δημοσίου, τόσο από τους οίκους αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, όσο και από τη διεθνή επενδυτική κοινότητα. Γεγονός που αποτυπώθηκε στη σημαντική ζήτηση, στο χαμηλό κόστος δανεισμού και στην εξαιρετική ποιότητα της χθεσινής έκδοσης του 30ετούς ομολόγου και επιτρέπει στο ελληνικό Δημόσιο να συνεχίσει να αντλεί πόρους από τις αγορές, με ιδιαιτέρως ευνοϊκούς όρους».

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Επιχορήγηση κεφαλαίου επανεκκίνησης της εστίασης

Νέο πακέτο στήριξης του κλάδου, που αναμένεται να ανοίξει στα τέλη Απριλίου

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Τη Μεγάλη Εβδομάδα, στην καλύτερη περίπτωση, εκτιμάται ότι θα μπορέσει να επαναλειτουργήσει ο κλάδος της εστίασης, παρά το γεγονός ότι ο προγραμματισμός της κυβέρνησης προβλέπει μέχρι στιγμής το άνοιγμα στα μέσα Απριλίου. Το γεγονός ότι η εστίαση οδεύει προς τον έκτο συνεχή μήνα αναστολής λειτουργίας οδηγεί την κυβέρνηση στη λήψη πρόσθετων μέτρων στήριξης των επιχειρήσεων του κλάδου, έτσι ώστε να περιοριστεί η «πανδημία λουκέτων» που αναμένεται κυρίως μετά το καλοκαίρι.

Βασικό μέτρο στήριξης αναμένεται να είναι ένα νέο χρηματοδοτικό εργαλείο μέσω ΕΣΠΑ, ως κεφάλαιο επανεκκίνησης, το οποίο θα έχει τη μορφή επιδότησης και όχι δανείου. Το παραπάνω ανέφερε μεταξύ άλλων χθες το πρωί ο υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων Αδωνις Γεωργιάδης στην τηλεδιάσκεψη που είχε με τη διοίκηση της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Εστιατορικών και Συναφών Επαγγελμάτων (ΠΟΕΣΕ). Μάλιστα, ο ίδιος τόνισε στους εκπροσώπους των εστιατόρων ότι το νέο πρόγραμμα θα τους εκπλήξει ευχάριστα. Περισσότερες ανακοινώσεις από την κυβέρνηση αναμένονται μέσα στο επόμενο δεκαήμερο. Υπό εξέταση επίσης είναι ένα ακόμη πρόγραμμα μέσω ΕΣΠΑ το οποίο αφορά την επιδότηση των επιχειρήσεων εστίασης για την προμήθεια αποστειρωτών αέρα, έτσι ώστε να μπορέσουν με ασφάλεια, ειδικά από το φθινόπωρο και έπειτα, να λειτουργήσουν και τους εσωτερικούς χώρους των καταστημάτων τους.

Την ίδια ώρα, η κυβέρνηση ετοιμάζει νομοθετική ρύθμιση για την παράταση των επαγγελματικών μισθώσεων που λήγουν. Αν και η ΠΟΕΣΕ ζήτησε παράταση των εν λόγω μισθώσεων για δύο χρόνια και απαγόρευση εξώσεων έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021, ο κ. Γεωργιάδης τόνισε ότι η νομοθετική ρύθμιση θα προβλέπει παράταση ισόχρονη με την αναστολή λειτουργίας της πληττόμενης επιχείρησης. Εάν, για παράδειγμα, μια επιχείρηση έχει μείνει κλειστή με κυβερνητική εντολή για έξι μήνες, η επαγγελματική μίσθωση θα παρατείνεται για έξι ακόμη μήνες μετά τη λήξη της.

Υπό εξέταση είναι και η επιδότηση των επιχειρήσεων εστίασης για την προμήθεια αποστειρωτών αέρα, έτσι ώστε να μπορέσουν να λειτουργήσουν με ασφάλεια και τους εσωτερικούς χώρους. INTIME

Η ενίσχυση θα έχει τη μορφή επιδότησης και όχι δανείου και θα δοθεί μέσω του ΕΣΠΑ.

Σε ό,τι αφορά τα υγειονομικά πρωτόκολλα, με ποιους όρους δηλαδή θα λειτουργήσουν οι επιχειρήσεις του κλάδου (π.χ. αποστάσεις μεταξύ τραπεζιών, μέγιστη επιτρεπόμενη δυναμικότητα κ.ά.) τονίστηκε στους εκπροσώπους της ΠΟΕΣΕ από τον υπουργό ότι θα προηγηθεί τριμερής συνάντηση υπουργείου Ανάπτυξης - Επιτροπής λοιμωξιολόγων - ΠΟΕΣΕ.

Σημειώνεται εδώ ότι η ΠΟΕΣΕ διαφωνεί με την ύπαρξη δύο ταυτόχρονων περιορισμών που καθορίστηκαν πέρυσι, όταν ξεκίνησε η επαναλειτουργία του κλάδου τον Μάιο και προέβλεπαν τόσο τον καθορισμό των ατόμων που επιτρέπεται να βρίσκονται στο κατάστημα με βάση τα τετραγωνικά μέτρα, όσο και την ύπαρξη μεγάλων αποστάσεων μεταξύ των τραπεζιών. Το παραπάνω είχε ως αποτέλεσμα τότε τις έντονες διαμαρτυρίες του κλάδου, καθώς στην πραγματικότητα τα εστιατόρια καλούνταν να λειτουργήσουν με περίπου το 30% της δυναμικότητας και οδήγησε τελικά στην ελαστικοποίηση των υγειονομικών πρωτοκόλλων.

Από την πλευρά της ΠΟΕΣΕ ζητήθηκε επίσης να εμβολιασθούν κατά προτεραιότητα οι εργαζόμενοι στον κλάδο του τουρισμού - επισιτισμού, κάτι που σύμφωνα με τον υπουργό Ανάπτυξης περιλαμβάνεται και στον προγραμματισμό της κυβέρνησης.

Απαλλαγή από τέλη

Τέλος, ο υπουργός εξέφρασε τη στήριξή του προς το αίτημα της ΠΟΕΣΕ για απαλλαγή των επιχειρήσεων από φόρους και τέλη προς τους δήμους για το διάστημα που ήταν κλειστές με κρατική εντολή, απαλλαγή που έχει μεν θεσπισθεί, αλλά απαιτεί τη λήψη σχετικών αποφάσεων και από τις κατά τόπους δημοτικές αρχές. Σημειώνεται ότι σχετική απόφαση έχουν λάβει μόλις 80 δήμοι.

Ανάκαμψη 2,7% φέτος προβλέπει το Γραφείο Προϋπολογισμού

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Αναθεωρήθηκε για άλλη μια φορά προς τα πάνω το κόστος των μέτρων στήριξης, μετά τη νέα παράταση της πανδημίας και του lockdown, όπως προκύπτει από τους τελευταίους υπολογισμούς του υπουργείου Οικονομικών, αλλά και τις εκτιμήσεις του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή (ΓΠΚΒ). Το Γραφείο, επιπλέον, προσγειώνει στο 2,7% την πρόβλεψή του για την ανάκαμψη του 2021, συμπληρώνοντας τη βαριά σκιά που ρίχνει η πανδημία στην οικονομία.

Συγκεκριμένα, στο υπουργείο Οικονομικών υπολογίζουν πλέον ότι το κόστος των μέτρων στήριξης θα ξεπεράσει κατά πολύ τα 11,6 δισ. ευρώ των τελευταίων εκτιμήσεων κυβέρνησης και Κομισιόν, που είχαν ήδη αυξηθεί έναντι των 7,5 δισ. ευρώ του προϋπολογισμού. Αυτό μετέφερε προχθές μιλώντας στο Action 24 ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας, προαναγγέλλοντας και νέο πακέτο μέτρων στήριξης για τον Απρίλιο. Χθες, εξάλλου, το ΓΠΚΒ στην τριμηνιαία του έκθεση εκτίμησε ότι οι μεταβιβάσεις του κράτους, στις οποίες περιλαμβάνονται τα μέτρα στήριξης, θα φτάσουν το 2021 τα 35 δισ. ευρώ, αντί των 30 δισ. ευρώ που προβλέπει ο προϋπολογισμός, δηλαδή, 5 δισ. υψηλότερα.

Η πρόβλεψη του Γραφείου για ανάκαμψη 2,7% είναι από τις πιο απαισιόδοξες προβλέψεις που έχουν διατυπωθεί έως τώρα. Η Κομισιόν και η κυβέρνηση προβλέπουν 3,5%, η Εθνική Τράπεζα 4,7% και μόνο ο ΟΟΣΑ είναι πιο απαισιόδοξος προβλέποντας 0,9%. Για το πρώτο τρίμηνο, το ΓΠΚΒ προβλέπει ύφεση 7%.

Το Γραφείο εκτιμά, πάντως, ότι αν αυξηθούν κατά 5 δισ. ευρώ οι μεταβιβάσεις, ο ρυθμός ανάκαμψης θα αυξηθεί στο 3,65%, ενώ αν αυτά τα 5 δισ. ευρώ κατευθυνθούν σε δημόσια κατανάλωση, θα επιταχυνθεί περαιτέρω στο 4,84%.

Σημαντική αβεβαιότητα, που θα κρίνει το ΑΕΠ, σύμφωνα με το Γραφείο, είναι η αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης. Η παραδοχή που κάνει το ίδιο είναι ότι οι δημόσιες επενδύσεις, περιλαμβανομένων των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης, θα φτάσουν τα 7,5 δισ. ευρώ, ενώ ο προϋπολογισμός προβλέπει 6,7 δισ. επενδύσεις του ΠΔΕ και 2,6 του Ταμείου Ανάκαμψης, δηλαδή συνολικά 9,3 δισ. ευρώ.

Η έκθεση του Γραφείου, όπως μετέφερε ο κ. Κουτεντάκης, στέλνει 2 μηνύματα:

1. Η δημοσιονομική χαλάρωση δεν δημιουργεί πραγματικά δημοσιονομικά περιθώρια. «Το χρέος δεν θα εξαφανιστεί, πρέπει να το διαχειριστούμε», είπε.

2. Πρέπει να αντιμετωπισθεί το θέμα της αύξησης του ιδιωτικού χρέους, το οποίο στο τέλος του 2020 έφτασε τα 242,6 δισ. ευρώ. Το μέγεθος δεν είναι αυξημένο σε σχέση με το 2019, αλλά το Γραφείο αναμένει να καταγράψει σημαντική επιδείνωση όταν θα ξεκινήσει η υλοποίηση των αποπληρωμών. «Σε αυτό το στάδιο ενδέχεται να χρειαστούν επιπρόσθετες παρεμβάσεις και ειδικές ρυθμίσεις αποπληρωμής που ουσιαστικά θα ισοδυναμούν με ανάληψη μέρους του ιδιωτικού χρέους από τον δημόσιο τομέα».

Το Γραφείο επισημαίνει ότι πρέπει να αντιμετωπισθεί το ιδιωτικό χρέος, που έφτασε πέρυσι τα 242,6 δισ.

Το Γραφείο υπολογίζει ότι το 2020 σημειώθηκε δημοσιονομική επιδείνωση 20,4 δισ. ευρώ, κάτι που αντιστοιχεί σε πρωτογενές έλλειμμα στο 8,4% του ΑΕΠ. Ωστόσο, διευκρινίζεται ότι το αποτέλεσμα που θα εμφανισθεί θα είναι καλύτερο, καθώς οι δημοσιονομικοί κανόνες επιτρέπουν να μην καταγράφονται στο έλλειμμα οι αναστολές υποχρεώσεων και οι επιστρεπτέες προκαταβολές, εφόσον τελικά θα πληρωθούν σε μεταγενέστερο στάδιο.

Το 2020 σημειώθηκε δημοσιονομική επιδείνωση 20,4 δισ. ευρώ, εκτιμά το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή.

Απώλειες για ένδυση, υπόδηση τον Ιανουάριο

Σε χαμηλά επίπεδα κυμάνθηκε ο τζίρος του λιανεμπορίου τον Ιανουάριο του 2021, επηρεασμένος από το γεγονός ότι τα φυσικά καταστήματα άνοιξαν μόλις στις 18 Ιανουαρίου για να κλείσουν βεβαίως ξανά σε μεγάλο μέρος της χώρας στις 30 Ιανουαρίου. Οι μεγάλοι χαμένοι ήταν για μια ακόμη φορά οι κλάδοι ένδυσης και υπόδησης, ενώ κέρδη συνέχισε να έχει ο κλάδος των σούπερ μάρκετ, το ηλεκτρονικό εμπόριο και ο κλάδος πώλησης ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε χθες η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), ο κύκλος εργασιών για το σύνολο των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου με υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων (σ.σ. δεν πρόκειται για όλες τις επιχειρήσεις αλλά για τις πιο μεγάλες που υποβάλλουν σε μηνιαία βάση στοιχεία) διαμορφώθηκε τον Ιανουάριο του 2021 σε 2,2 δισ. ευρώ έναντι 2,33 δισ. ευρώ τον Ιανουάριο του 2020, μειωμένος κατά 5,6%. Στο παραπάνω ποσό περιλαμβάνεται βεβαίως και ο κλάδος των σούπερ μάρκετ, ο οποίος τον φετινό Ιανουάριο πραγματοποίησε τζίρο 940 εκατ. ευρώ έναντι 878,15 εκατ. ευρώ τον περυσινό Ιανουάριο, αύξηση δηλαδή 7%.

Η μείωση του τζίρου στους δύο κλάδους πλησίασε το 35%, καθώς τα καταστήματα λειτούργησαν μόλις 11 ημέρες.

Στον αντίποδα βρίσκονται οι κλάδοι ένδυσης, υπόδησης και καλλυντικών, οι οποίοι δέχθηκαν μεγάλο πλήγμα από τη λειτουργία των φυσικών καταστημάτων μόνο για 11 εργάσιμες ημέρες τον Ιανουάριο, εν μέσω μάλιστα εκπτώσεων. Ο τζίρος στον κλάδο ένδυσης υποχώρησε κατά 32,5%, στα 107,82 εκατ. ευρώ έναντι 159,75 εκατ. ευρώ τον Ιανουάριο του 2020, στον κλάδο υπόδησης υποχώρησε κατά 34,6%, 10,73 εκατ. ευρώ από 16,4 εκατ. ευρώ πέρυσι, ενώ στον κλάδο καλλυντικών υποχώρησε κατά 33,2%, στα 37,77 εκατ. ευρώ από 56,58 εκατ. ευρώ τον περυσινό Ιανουάριο. Αύξηση τζίρου 40,3% κατέγραψαν τα καταστήματα ηλεκτρονικού εμπορίου και 32,6% τα καταστήματα πώλησης ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Χαμένοι σε εκατοντάδες φακέλους, χωρίς σύγχρονη υποδομή, οι υπάλληλοι του ΕΦΚΑ

Αντιμέτωπος με τη σχεδόν τριτοκοσμική πραγματικότητα του ΕΦΚΑ βρέθηκε χθες ο υπουργός Εργασίας Κωστής Χατζηδάκης, κατά την αιφνιδιαστική επίσκεψή του στο Περιφερειακό Υποκατάστημα Μισθωτών Αττικής. Υπάλληλοι χαμένοι ανάμεσα σε φακέλους ασφαλισμένων, με ανεπαρκή και ξεπερασμένη υλικοτεχνική υποδομή, αιτήσεις συνταξιοδότησης στοιβαγμένες σε ράφια που περιμένουν επί μήνες να ελεγχθούν και αόρατο φόντο πίσω από όλα αυτά χιλιάδες εν αναμονή συνταξιούχοι χωρίς εισόδημα.

«Εκανα μια επίσκεψη γιατί με ενδιαφέρει να έχω ο ίδιος μια εικόνα του τι συμβαίνει. Υπάρχουν προβλήματα φοβερά. Ο ΕΦΚΑ είναι το αποτέλεσμα μιας φύρδην μίγδην συγχώνευσης που... μπέρδεψε τα πράγματα και πήγε πίσω και τη διαδικασία έκδοσης των συντάξεων καθώς "μπλέχτηκαν" οι υπάλληλοι, οι υπηρεσίες, οι διαδικασίες, τα τμήματα. Εγινε χωρίς ένα ξεκάθαρο οργανωτικό σχέδιο και το πράγμα πήγε πίσω».

Οπως είπε ο κ. Χατζηδάκης, μιλώντας στον Real fm, ο προκάτοχός του Γιάννης Βρούτσης βρήκε 1.059.000 διαφορετικές εκκρεμότητες προς επίλυση. «Ολη αυτή την κληρονομιά εγώ θα τη χαρακτήριζα κόπρο του Αυγείου. Οι εκκρεμότητες έχουν περιοριστεί σημαντικά σε σχέση με το 2019. Εχουν δοθεί το 2020 31% περισσότερες συντάξεις από το 2019, έχουν γίνει 1.750.000 ψηφιακές συναλλαγές πολιτών με ΕΦΚΑ αλλά υπάρχουν ακόμα πολλά ζητήματα προς διευθέτηση. Ενα ενδεικτικό είναι ότι το δίκτυο των κομπιούτερ, όπως είναι σήμερα, πολύ απέχει από το να θεωρηθεί επαρκές όπως και η πρόσβαση των υπαλλήλων σε σύγχρονα κομπιούτερ. Εκεί που πήγα στη Νικηφόρου, έχουν κομπιούτερ αλλά είναι Windows του 2000, ανεπαρκή σε ασφάλεια, υπάρχει ένα κεντρικό κομπιούτερ και ο υπάλληλος κάνει και χρέη διανομέως των e-mails στους επιμέρους υπαλλήλους. Είχαν παραγγελθεί ήδη 1.700 υπολογιστές πριν έρθω εγώ, όμως χρειάζεται κι άλλη ενίσχυση της υλικοτεχνικής υποδομής».

Αιφνιδιαστική επίσκεψη Χατζηδάκη στο Περιφερειακό Υποκατάστημα Μισθωτών Αττικής.

Ο ΕΦΚΑ είναι το αποτέλεσμα μιας φύρδην μίγδην συγχώνευσης που... μπέρδεψε τα πράγματα και πήγε πίσω και τη διαδικασία έκδοσης των συντάξεων, ανέφερε ο υπουργός Εργασίας.

Σε σχέση με τις αντιδράσεις για την πρόθεσή του να αναθέσει και σε ιδιώτες την έκδοση συντάξεων, την οποία αποκάλυψε σε συνέντευξή του στην «Κ» την προηγούμενη Κυριακή, ο υπουργός είπε: «Πάμε να χρησιμοποιήσουμε όλα τα όπλα που μπορεί να έχουμε στη διάθεσή μας και μάλιστα αυτά που μπορούμε να αξιοποιήσουμε γρήγορα. Γι' αυτό και τις πρώτες ημέρες που ήρθα, ξεκίνησαν να δουλεύουν στο σύστημα περίπου 150 υπάλληλοι που μονιμοποιήθηκαν, νέοι σε ηλικία για να πέσουν στη "μάχη" για τις συντάξεις.

Την περασμένη εβδομάδα υπέγραψα μια απόφαση για να χρησιμοποιηθούν και οι υπηρεσίες 100 συνταξιούχων που με την εμπειρία τους μπορούν να βοηθήσουν στην έκδοση των συντάξεων και θα πληρώνονται ανά τεμάχιο. Οσο περισσότερες συντάξεις βγάζουν, τόσο περισσότερα θα παίρνουν. Παράλληλα προωθούμε την πρόσληψη 150 νέων συμβασιούχων οικονομολόγων για να βοηθήσουν κι εκείνοι. Προχωρήσαμε με τις εθνικές συντάξεις που θα καταβληθούν πριν από το Πάσχα και με τα αναδρομικά μαζί. Συνεχίζοντας τις προσπάθειες, πήγαμε και στο θέμα των πιστοποιημένων επαγγελματιών. Μιλάμε για πιστοποιημένους δικηγόρους και λογιστές που θα βοηθούν στην έκδοση προσωρινών και οριστικών συντάξεων. Εχουν γνώση και επαφή με το αντικείμενο. Θέλουμε να το προχωρήσουμε και δεν είναι κάτι πρωτότυπο, γίνεται ήδη στις πολεοδομίες με τους μηχανικούς από το 2010. Τι στο καλό έχει πια η έννοια ιδιωτικό στην Ελλάδα που ορισμένοι έχουν φάει αυτό το κόλλημα και δεν μπορούν να δεχθούν τη συμμετοχή των ιδιωτών; Δεν μπορεί ό,τι κάνει ο ΣΥΡΙΖΑ με τον ιδιωτικό τομέα να είναι σωστό και ό,τι κάνουμε εμείς λάθος».

Αυξήθηκαν 47% οι προσφυγές κατά της εφορίας το 2020

Ξεπέρασαν τις 11.000 τα αιτήματα που αμφισβητούν τους πρόσθετους φόρους

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Ολοένα και περισσότεροι φορολογούμενοι οι οποίοι αμφισβητούν τους πρόσθετους φόρους που τους έχουν επιβληθεί από τις φορολογικές αρχές σπεύδουν στη Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών (ΔΕΔ) για να βρουν το δίκιο τους.

Ο αριθμός των ενδικοφανών προσφυγών που υποβλήθηκαν το 2020 είναι αυξημένος κατά 47% σε σχέση με το σύνολο όσων κατατέθηκαν το 2019. Εν μέσω πανδημίας υποβλήθηκαν 11.020 ενδικοφανείς προσφυγές όταν το 2019 είχαν υποβληθεί συνολικά 7.488.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΑΔΕ, από τις προσφυγές που υποβλήθηκαν στη ΔΕΔ οι 4.951 εξετάστηκαν και έκλεισαν, εκ των οποίων 1.886 έγιναν δεκτές εν μέρει ή εν όλω (38%), 2.826 υποθέσεις απορρίφθηκαν, 30 δήλωσαν παραίτηση και μπήκαν στο αρχείο και 209 απορρίφθηκαν καθώς εξέπνευσε η προθεσμία. Για τις υπόλοιπες αποφασίστηκε να εξεταστούν εντός του 2021 καθώς παρατάθηκαν οι προθεσμίες. Η ΑΑΔΕ με απόφασή της δίνει μεγαλύτερο χρονικό περιθώριο στους φορολογουμένους να αμφισβητήσουν τους πρόσθετους φόρους που τους έχουν καταλογίσει οι φορολογικές αρχές, έπειτα από ελέγχους και διασταυρώσεις στοιχείων, και να ζητήσουν αναστολή της καταβολής του φόρου.

Οι προθεσμίες για την άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής και υποβολής του αιτήματος αναστολής παρατάθηκαν με απόφαση του διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, με στόχο να διευκολυνθούν οι φορολογούμενοι και οι επιχειρήσεις αλλά και η αρμόδια επιτροπή, ώστε να εξετάσει όλες τις προσφυγές. Σύμφωνα με απόφαση του διοικητή της ΑΑΔΕ Γιώργου Πιτσιλή, οι προθεσμίες για την άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής και αιτήματος αναστολής που έχουν λήξει ή λήγουν από την 1η Φεβρουαρίου 2021 έως και την 28η Απριλίου 2021, παρατείνονται έως και την 29η Απριλίου 2021.

Με απόφασή της η ΑΑΔΕ δίνει μεγαλύτερο χρονικό περιθώριο στους πολίτες να αμφισβητήσουν τους πρόσθετους φόρους που τους έχουν καταλογίσει οι φορολογικές αρχές και να ζητήσουν αναστολή της καταβολής του φόρου.

Παρατείνονται οι προθεσμίες για την υποβολή των αιτημάτων στη Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών.

Παραδείγματα

Το νέο τοπίο για την άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής μετά τις παρατάσεις που δόθηκαν ξεκαθαρίζει η ΑΑΔΕ με παραδείγματα:

1. Πράξη προσδιορισμού του φόρου κοινοποιήθηκε στον φορολογούμενο στις 4.1.2021 και η προθεσμία των τριάντα (30) ημερών για την άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής και αιτήματος αναστολής έληγε στις 3.2.2021. Η εν λόγω προθεσμία παρατείνεται έως και τις 29.4.2021.

2. Πράξη προσδιορισμού του φόρου κοινοποιήθηκε στον υπόχρεο φορολογούμενο στις 16.12.2020 και η προθεσμία των τριάντα ημερών για την άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής και αιτήματος αναστολής έληγε στις 15.1.2021. Η εν λόγω προθεσμία ανεστάλη για εξήντα ημέρες, δηλαδή έως τις 16.3.2021, και παρατείνεται έως και τις 29.4.2021.

3. Ο φορολογούμενος άσκησε ενδικοφανή προσφυγή ενώπιον της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών στις 15.9.2020 και η προθεσμία των 120 ημερών για την έκδοση απόφασης έληγε στις 13.1.2021. Η εν λόγω προθεσμία παρατάθηκε έως και τις 31.3.2021, και παρατείνεται εκ νέου έως και τις 29.10.2021.

4. Ενδικοφανής προσφυγή κατά πράξης διοικητικού προσδιορισμού του φόρου που εκδόθηκε μέχρι την 31.12.2019 με βάση στοιχεία που είχε στη διάθεσή της η φορολογική διοίκηση και αφορά αποδοχές που εισπράχθηκαν αναδρομικά εντός του 2013, επιστράφηκε στην αρμόδια ΔΟΥ, προκειμένου να εξεταστεί ως αίτηση ακύρωσης ή τροποποίησης. Το εν λόγω αίτημα ακύρωσης ή τροποποίησης απορρίφθηκε σιωπηρά από τον προϊστάμενο της ΔΟΥ λόγω άπρακτης παρέλευσης της ορισμένης προθεσμίας, επιστράφηκε στη Διεύθυνση Επίλυσης Διαφορών και η εκ νέου εκκίνηση της προθεσμίας εξέτασης της ενδικοφανούς προσφυγής παρατάθηκε έως τις 31.12.2020. Κατά συνέπεια, η προθεσμία των εκατόν είκοσι ημερών για έκδοση απόφασης λήγει στις 4.5.2021 και παρατείνεται εκ νέου έως και τις 29.10.2021.

Σημειώνεται ότι με βάση το ισχύον νομοθετικό καθεστώς, ο φορολογούμενος εφόσον αμφισβητεί οποιαδήποτε πράξη που έχει εκδοθεί εις βάρος του από τη φορολογική διοίκηση ή σε περίπτωση σιωπηρής άρνησης, οφείλει να υποβάλει ενδικοφανή προσφυγή με αίτημα την επανεξέταση της πράξης στο πλαίσιο διοικητικής διαδικασίας από την υπηρεσία εσωτερικής επανεξέτασης της φορολογικής διοίκησης. Η αίτηση υποβάλλεται στη φορολογική αρχή που εξέδωσε την πράξη ή παρέλειψε την έκδοσή της και πρέπει να αναφέρει τους λόγους και τα έγγραφα στα οποία ο υπόχρεος βασίζει το αίτημά του.

Μόλις 25 εκατ. ευρώ τα τουριστικά έσοδα τον Ιανουάριο

Στα 25 εκατ. ευρώ διαμορφώθηκαν οι ταξιδιωτικές εισπράξεις τον Ιανουάριο του 2021, μειωμένες κατά 90,9% σε σχέση με τα 281 εκατ. ευρώ που είχαν καταγραφεί τον αντίστοιχο μήνα του 2020. Τον Ιανουάριο ήρθαν στην Ελλάδα 96.000 ταξιδιώτες (κατά 87,9% λιγότεροι σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2020), με την πρώτη χώρα προέλευσης να είναι η Γερμανία, με 19.000 ταξιδιώτες.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το ταξιδιωτικό ισοζύγιο τον Ιανουάριο του 2021 εμφάνισε πλεόνασμα 2 εκατ. ευρώ, έναντι πλεονάσματος 98 εκατ. ευρώ το 2020. Μείωση κατά 87,4% παρατηρήθηκε και στις ταξιδιωτικές πληρωμές (Ιανουάριος 2021: 23 εκατ. ευρώ, Ιανουάριος 2020: 183 εκατ. ευρώ), αφού ούτε οι Έλληνες ταξίδεψαν στο εξωτερικό. Η μείωση των ταξιδιωτικών εισπράξεων οφείλεται στην πτώση της εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης αλλά και της μέσης δαπάνης ανά ταξίδι κατά 25,1%.

Οσον αφορά τις σημαντικότερες χώρες προέλευσης ταξιδιωτών, οι εισπράξεις από τη Γερμανία μειώθηκαν κατά 81,3% και διαμορφώθηκαν στα 5 εκατ. ευρώ, ενώ αυτές από τη Γαλλία μειώθηκαν κατά 87,5% και διαμορφώθηκαν στο 1 εκατ. ευρώ. Από τις χώρες εκτός της Ε.Ε.-27, μείωση κατά 96,2% παρουσίασαν οι εισπράξεις από το Ηνωμένο Βασίλειο, οι οποίες διαμορφώθηκαν στο 1 εκατ. ευρώ. Οι εισπράξεις από τις ΗΠΑ και από τη Ρωσία υποχώρησαν κατά 99,4% και 99,0%, αντιστοίχως, και διαμορφώθηκαν σε σχεδόν μηδενικά επίπεδα.

Η μείωση της εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης ήταν αποτέλεσμα της πτώσης της ταξιδιωτικής κίνησης από τις χώρες της Ε.Ε.-27 κατά 83,4% και από τις χώρες εκτός της Ε.Ε.-27 κατά 91,9%. Η ταξιδιωτική κίνηση από τη Γερμανία μειώθηκε κατά 71,4% και διαμορφώθηκε σε 19.000 ταξιδιώτες, ενώ από τη Γαλλία παρουσίασε πτώση κατά 71,2% και σε 3.000 ταξιδιώτες. Αναφορικά με τις χώρες εκτός της Ε.Ε.-27, η ταξιδιωτική κίνηση από το Ηνωμένο Βασίλειο μειώθηκε κατά 92,1% και έφτασε στις 6.000 ταξιδιώτες, ενώ η αντίστοιχη από τις ΗΠΑ παρουσίασε πτώση κατά 97,7% και διαμορφώθηκε στους 1.000 ταξιδιώτες. Η ταξιδιωτική κίνηση από τη Ρωσία μειώθηκε κατά 97,5% και διαμορφώθηκε σε σχεδόν μηδενικά επίπεδα.

«Βουτιά» 90,9% σε σχέση με τα 281 εκατ. ευρώ τον Ιανουάριο του 2020.

Τον πρώτο μήνα του έτους ήρθαν 96.000 ταξιδιώτες, με την πρώτη χώρα προέλευσης να είναι η Γερμανία, με 19.000 ταξιδιώτες.

Εως 5 δισ. τα νέα κόκκινα δάνεια της πανδημίας

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Νέα κόκκινα δάνεια 3 έως και 4 δισ. ευρώ λόγω COVID σε σύνολο 20 δισ. ευρώ που μπήκαν σε μορατόριουμ, δείχνουν τα στοιχεία των τραπεζών με βάση τα ετήσια αποτελέσματα που δημοσίευσαν τρεις από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες. Πρόκειται για το 15%-20% των δανείων που πήραν αναστολή καταβολής δόσης εντός του 2020, πολλά από τα οποία έχουν ήδη λήξει και έχουν επανέλθει σε καθεστώς μερικής ή ολικής εξυπηρέτησης.

Η εξέλιξη των καθυστερήσεων με βάση τα στοιχεία που δημοσίευσαν η Alpha Bank, η Eurobank και η Τράπεζα Πειραιώς –η Εθνική Τράπεζα ανακοινώνει αύριο ετήσια αποτελέσματα– επαληθεύει τις εκτιμήσεις των τραπεζών ότι τα κόκκινα δάνεια της COVID δεν θα ξεπεράσουν τα 5 δισ. ευρώ. Ο στόχος μένει να επαληθευθεί από τη διάρκεια της πανδημίας καθώς και από παράγοντες όπως το κατά πόσον τα δάνεια που έχουν πάρει μέχρι σήμερα κάποιας μορφής διευκόλυνση θα αποφύγουν οριστικά την αθέτηση. Αυτό γιατί, όπως προκύπτει από τα αναλυτικά στοιχεία των τραπεζών, σανίδα σωτηρίας αποτελεί το πρόγραμμα «Γέφυρα» στο οποίο έχει ήδη ή πρόκειται να ενταχθεί το 20% των δανείων που μπήκαν σε μορατόριουμ. Συγκεκριμένα, ένα 10% των δανείων έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα «Γέφυρα 1» για την προστασία της πρώτης κατοικίας, ενώ άλλο ένα 10% εκτιμάται ότι θα ενταχθεί στο πρόγραμμα «Γέφυρα 2», που αφορά την επιδότηση των δόσεων των επιχειρηματικών δανείων όσων επιχειρήσεων ή ελεύθερων επαγγελματιών έχουν πληγεί από την πανδημία.

Σανίδα σωτηρίας για τους πληττόμενους δανειολήπτες αποτελεί το πρόγραμμα «Γέφυρα».

Το 15%-20% των δανείων που μπήκαν σε μορατόριουμ το 2020 αναμένεται να «κοκκινίσουν».

Συγκεκριμένα, η Alpha Bank έχει εντάξει το 10% από τα 5,5 δισ. ευρώ των δανείων που έχουν μπει σε αναστολή στο πρόγραμμα «Γέφυρα» του υπουργείου Οικονομικών, ενώ άλλο ένα 10% έχει ενταχθεί σε πρόγραμμα σταδιακής επαναφοράς της δόσης (step up) που έχει εφαρμόσει η τράπεζα. Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε η τράπεζα, το 63% των δανείων που είχαν πάρει αναστολή καταβολής δόσης εξυπηρετείται κανονικά, ενώ το ποσοστό αυτών που βρίσκονται σε κίνδυνο προσδιορίζεται στο 18%. Εως και τον Φεβρουάριο του 2021 το 86% των 5,5 δισ. ευρώ που είχε θέσει σε αναστολή η Alpha Bank έχει επανέλθει σε καθεστώς εξυπηρέτησης, είτε μέσω κάποιας μορφής διευκόλυνσης είτε όχι.

Τα αντίστοιχα στοιχεία της Eurobank δείχνουν ότι από το σύνολο των 4,9 δισ. ευρώ που είχαν μπει σε μορατόριουμ στην Ελλάδα, έχουν ήδη λήξει τα 4,2 δισ. ευρώ, ενώ άλλα 700 εκατ. ευρώ αναμένεται να λήξουν εντός του 2021. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της τράπεζας, σε ρίσκο εκτιμάται ότι θα βρεθεί το 20% των 4,9 δισ. ευρώ, ενώ ποσοστό της τάξης του 20% επωφελείται ή πρόκειται να επωφεληθεί από το πρόγραμμα Γέφυρα 1 και 2. Σε step up πρόγραμμα έχει ενταχθεί μόλις το 5%, ενώ το 42% έχει ξεκινήσει και αποπληρώνει κανονικά τις οφειλές του, χωρίς πρόσθετη στήριξη.

Τέλος, η Τράπεζα Πειραιώς είχε θέσει σε μορατόριουμ δάνεια ύψους 5 δισ. ευρώ από τα οποία τον Μάρτιο του 2021 είναι ακόμη ενεργά 1,4 δισ. ευρώ. Στο πρόγραμμα «Γέφυρα 1» έχουν ενταχθεί δάνεια 500 εκατ. ευρώ, ενώ στο «Γέφυρα 2» και σε προγράμματα σταδιακής καταβολής δόσης εκτιμάται ότι θα ενταχθούν δάνεια 1,2 δισ. ευρώ, δηλαδή το 25% των δανείων σε αναστολή. Από το σύνολο των 5 δισ. ευρώ ένα ποσοστό της τάξης του 5% (200 εκατ. ευρώ) έχει ήδη «κοκκινίσει», ενώ σύμφωνα με τους υπολογισμούς της τράπεζας, το ύψος των νέων αθετήσεων εκτιμάται στο 15%, ήτοι στα 800 εκατ. ευρώ και το 45% εκτιμάται ότι θα μπορέσει να αποπληρωθεί κανονικά χωρίς να χρειαστεί να ενταχθεί σε πρόγραμμα διευκόλυνσης.

522 εκατ. δολάρια για εξαγορές ελληνικών startups το 2020

Τετραπλασιάστηκε το ποσό των εξαγορών νεοφυών επιχειρήσεων που έχουν έδρα ή παρουσία στην Ελλάδα κατά την περυσινή χρονιά σε σύγκριση με το 2019. Εάν και ο αριθμός των νεοφυών επιχειρήσεων που εξαγοράστηκαν ήταν μικρότερος σε σύγκριση με το 2019, τα τιμήματα για την απόκτησή τους από τις ξένες τεχνολογικές εταιρείες κινήθηκαν σε υψηλότερα επίπεδα.

Ετσι, σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη που δημοσίευσε το ελληνικό επενδυτικό κεφάλαιο Marathon Venture Capital, το 2020 πραγματοποιήθηκαν 8 εξαγορές ελληνικών startups έναντι 10 το 2019, με το ποσό των εξαγορών να ανέρχεται, σύμφωνα με αναθεωρημένα στοιχεία, την περασμένη χρονιά στα 522 εκατ. δολ. από 119 εκατ. δολ. το 2019. Πέρυσι, σημειώθηκαν δύο από τις μεγαλύτερες εξαγορές ελληνικών νεοφυών επιχειρήσεων, με εκείνη της InstaShop, της εταιρείας που δραστηριοποιείται στο ηλεκτρονικό εμπόριο, αλλά και της Softomotive να ξεχωρίζουν, καθώς περιήλθαν η πρώτη στον έλεγχο της γερμανικής Delivery Hero και η δεύτερη σε εκείνον της Microsoft. Παράγοντες της αγοράς των startups προβλέπουν ότι εφεξής, 2 με 4 εξαγορές αντίστοιχου μεγέθους θα αρχίσουν να πραγματοποιούνται στη χώρα μας σε διάστημα δύο - τριών ετών.

Οπως διαπιστώνουν οι συντάκτες της μελέτης, το ποσό των εξαγορών που αφορά εταιρείες με παρουσία στην Ελλάδα ήταν το 2020 μεγαλύτερο από εκείνο των χρηματοδοτήσεων που εξασφάλισαν ελληνικές startups.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της μελέτης, το ύψος των χρηματοδοτήσεων σε εταιρείες με δραστηριότητα στη χώρα μας ανήλθε πέρυσι στα 386 εκατ. δολ., πόσο 39 φορές μεγαλύτερο συγκριτικά με το 2010.

Τετραπλασιάστηκαν τα ποσά σε σύγκριση με το 2019.

Επίσης, τη δεκαετία 2010-2020, 84 νεοφυείς επιχειρήσεις εξαγοράστηκαν (σε αυτές περιλαμβάνονται και εκείνες που ανήκουν σε Ελληνες του εξωτερικού, χωρίς όμως να έχουν παρουσία στη χώρα μας), ενώ άλλες 8 εταιρείες ιδρυτών ελληνικής καταγωγής μπήκαν στο Χρηματιστήριο. Συνολικά, ο αριθμός των εξαγορών από μία το 2010 έφτασε τις 18 το 2019 και τις 14 το 2020. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, το συνολικό ποσό εξαγορών σκαρφάλωσε στα 7,5 δισ. δολ. (μαζί με όσες startups Ελλήνων ιδρυτών δεν έχουν παρουσία στην Ελλάδα), ενώ το 2020 καταγράφηκε το μεγαλύτερο ιστορικά ποσό εξαγορών ανά έτος, αγγίζοντας τα 2,6 εκατ. δολ.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΝΤΗ

Τα φαινόμενα της κλιματικής αλλαγής απειλούν τις τράπεζες

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα προετοιμάζεται να αυξήσει τις απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειάς τους

Πηγή συστημικού κινδύνου αποτελεί η κλιματική αλλαγή, με την ΕΚΤ να προετοιμάζεται να αυξήσει τις απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας για όσες τράπεζες της Ευρωζώνης έχουν μεγάλη έκθεση στους οικονομικούς κινδύνους που απορρέουν από αυτήν. Αυτά καταδεικνύουν τα προκαταρκτικά αποτελέσματα της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress tests) που διεξήγαγε η ΕΚΤ για την επίδραση που έχει η κλιματική αλλαγή σε 4 εκατομμύρια εταιρείες και 2.000 χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα επόμενα 30 χρόνια. Αναφερόμενος στα πρώτα δείγματα των stress tests, ο αντιπρόεδρος της ΕΚΤ, Λουίς ντε Γκίντος, επισήμανε την περασμένη Πέμπτη πως «χωρίς περαιτέρω πολιτικές που αφορούν την κλιματική αλλαγή, το κόστος για τις επιχειρήσεις από τα ακραία καιρικά φαινόμενα αυξάνεται σημαντικά, ιδιαιτέρως μάλιστα ο κίνδυνος πτώχευσης». Οπως αναφέρουν σε δημοσίευμά τους οι Financial Times, κατά κανόνα οι κίνδυνοι που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τις επιχειρήσεις διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: η πρώτη κατηγορία αφορά τον κίνδυνο από ακραία καιρικά φαινόμενα, όπως πλημμύρες και πυρκαγιές, ενώ η δεύτερη τον κίνδυνο μετάβασης στο πλαίσιο του οποίου πολιτικές για μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αύξηση του κόστους για τις επιχειρήσεις, πλήττοντας και την κερδοφορία τους. Ο κ. Ντε Γκίντος τόνισε πως τα πρώτα αποτελέσματα από τα φετινά οικονομικά stress tests έχουν ήδη καταδείξει πως η κλιματική αλλαγή «αντιπροσωπεύει μια μεγάλη πηγή συστημικού κινδύνου, κυρίως για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα των οποίων τα χαρτοφυλάκια επικεντρώνονται σε συγκεκριμένους οικονομικούς κλάδους, και ακόμη περισσότερο σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές».

«Καμπανάκι» από τα προκαταρκτικά αποτελέσματα της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε 4 εκατομμύρια εταιρείες και 2.000 χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα επόμενα 30 χρόνια.

Σύμφωνα με τους Financial Times, τα τελικά αποτελέσματα από τα stress tests αναμένεται να δημοσιευθούν τον Ιούλιο, ενώ τα ευρήματά τους θα παράσχουν το υπόβαθρο για να αναλυθεί πώς οι τράπεζες θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν την κλιματική αλλαγή, περιορίζοντας την έκθεσή τους σε επιχειρήσεις αυξημένου ρίσκου.

Παράλληλα, θα αποτελέσουν βάση για να υπολογιστεί ποια επίδραση θα έχει ευρύτερα στην οικονομία, αλλά και σε τι βαθμό θα επηρεάσει εταιρείες που δραστηριοποιούνται εκτός του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Η ΕΚΤ χρησιμοποιεί δεδομένα που παρείχαν η Four Twenty Seven, θυγατρική της Moody's, και η εταιρεία ερευνών Urgentem, ώστε να διαμορφώσει τρία διαφορετικά σενάρια: μια ομαλή μετάβαση στην πράσινη οικονομία, μια άτακτη μετάβαση, η οποία θα έχει περιορισμένους κινδύνους από την κλιματική αλλαγή, και έναν κόσμο «θερμοκήπιο», όπου λίγες πράσινες πολιτικές θα οδηγήσουν σε ακραίους φυσικούς κινδύνους.

Σύμφωνα με την κεντρική τράπεζα, όσοι μολύνουν περισσότερο το περιβάλλον αλλά και όσες επιχειρήσεις εδρεύουν σε περιοχές που είναι πιο εκτεθειμένες σε φυσικά φαινόμενα τα οποία προκαλούνται λόγω της κλιματικής αλλαγής, αυξάνουν κατά 4 φορές, σε σύγκριση με τον μέσο όρο των επιχειρήσεων, την πιθανότητα να εκτεθούν σε κάποιο φυσικό κίνδυνο τα επόμενα 30 χρόνια. Οι ευρωπαϊκές χώρες του Νότου είναι περισσότερο ευάλωτες σε φαινόμενα ακραίας θερμότητας και πυρκαγιών εν αντιθέσει με τις βόρειες ευρωπαϊκές χώρες, που είναι περισσότερο ευάλωτες σε πλημμύρες.

Η βιομηχανία εξόρυξης, η ενέργεια, αλλά και η μεταποίηση αποτελούν κλάδους με τις περισσότερες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, αποδεικνύοντας ότι θα πρέπει να προχωρήσουν σε άμεσες αλλαγές στην πολιτική τους για το κλίμα. Από την πλευρά του, ο Φρανκ Ελντερσον, εκτελεστικό μέλος της ΕΚΤ, επισήμανε σε συνέδριο της Morgan Stanley αυτή την εβδομάδα ότι θα αυξηθούν οι απαιτήσεις κεφαλαίων των τραπεζών που έχουν μεγάλη έκθεση σε κινδύνους που συνδέονται με το κλίμα.

A.P.

Οι ευρωπαϊκές χώρες του Νότου είναι περισσότερο ευάλωτες σε φαινόμενα ακραίας θερμότητας και πυρκαγιών εν αντιθέσει με τις βόρειες ευρωπαϊκές χώρες, που είναι περισσότερο ευάλωτες σε πλημμύρες.

"Αγαπητό μου ημερολόγιο"
κάθε Σάββατο και Κυριακή
από τις 5 μέχρι τις 7 το απόγευμα,
να μην ξεχάσω να ακούσω
τα αγαπημένα μου τραγούδια,
νέα και παλιά.

... και τις Παρασκευές, το βράδυ κυλάει
από τις 9 μέχρι τις 12 "Εκ γυναικός"
με μελωδίες ταξιδιάρικες.

παρέα με την Μαριάννα Γαλίδη στο

ΚΑΝΑΛΙ ΕΞ
106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

www.kanali6.com.cy | info@kanali6.com.cy | 25-820500

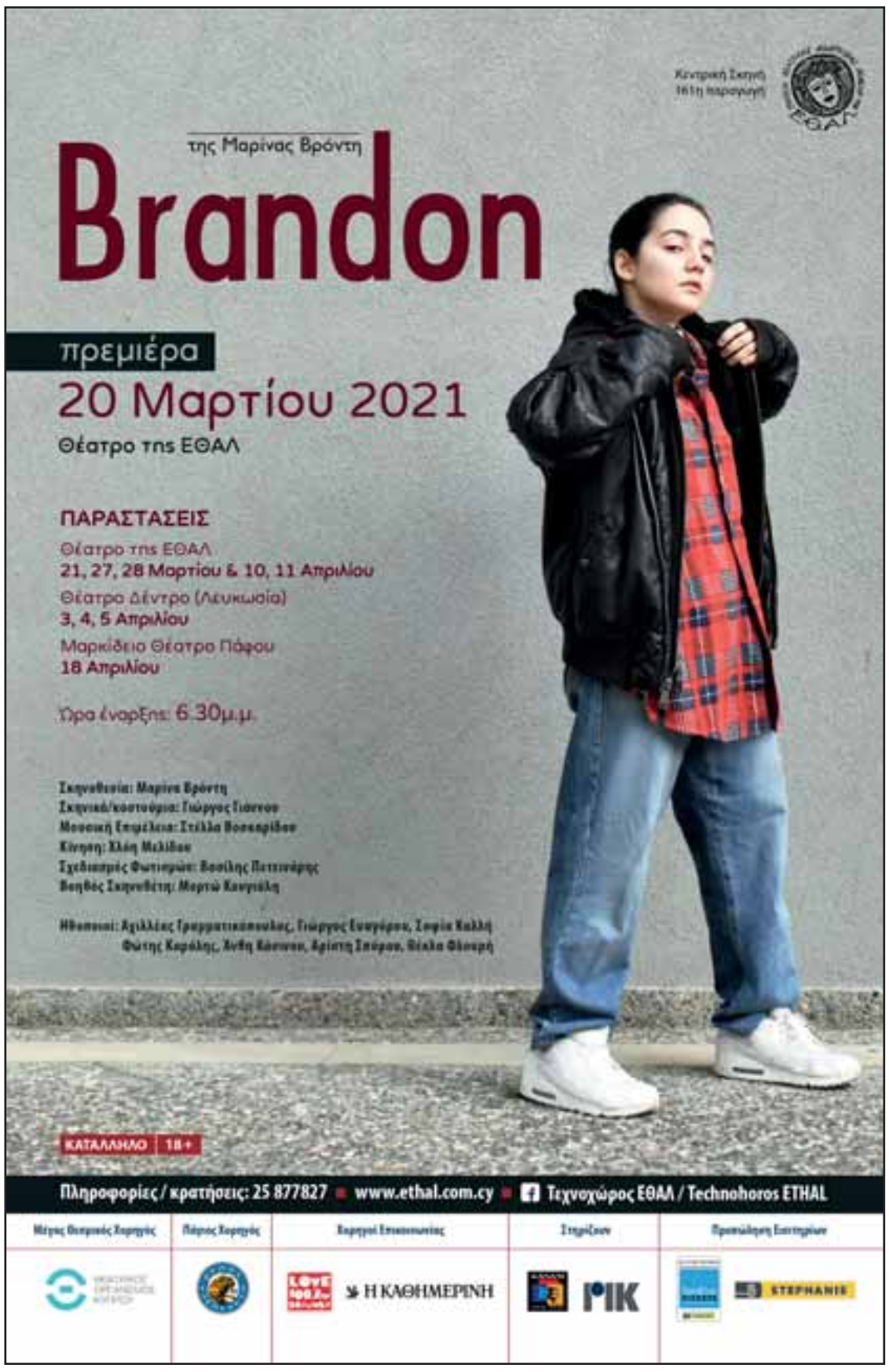

Τα τρία κριτήρια για τη στήριξη των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων

Πώς θα αποτραπεί κύμα πτωχεύσεων με την ανάκληση των μέτρων

SHUTTERSTOCK

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Κομισιόν, σχεδόν το 25% των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων θα είχε δυσκολευτεί να καλύψει τις υποχρεώσεις του το περασμένο έτος χωρίς τη στήριξη των κυβερνήσεων. Η βοήθεια που χορηγήθηκε κυρίως με τη μορφή εγγυήσεων του κράτους ανέρχεται στο 19% του ΑΕΠ της Ε.Ε.

Ο αντίκτυπος της πανδημίας στις θέσεις εργασίας, τα περιοριστικά μέτρα που θα εξακολουθούν να υφίστανται και το βάθος των οικονομικών προβλημάτων στον εκάστοτε κλάδο είναι τα τρία κριτήρια που θα εξετάσουν τα υπουργεία Οικονομικών των ευρωπαϊκών χωρών στην επόμενη φάση, όταν θα χρειαστεί να αποφασίσουν ποιες επιχειρήσεις θα στηρίξουν περαιτέρω για να αποτρέψουν ένα κύμα πτωχεύσεων. Στα τρία αυτά θεμελιώδη κριτήρια αναφέρθηκε σε συνέντευξή του στο Bloomberg, ο πρόεδρος του Eurogroup και υπουργός Οικονομικών της Ιρλανδίας, Πασκάλ Ντόναχιου, καθώς το θέμα προβληματίζει έντονα κυβερνήσεις, δεδομένης και της μεγάλης έκθεσης των ευρωπαϊκών τραπεζών σε τομείς που έχουν δεχθεί καίριο πλήγμα από την πανδημία. Η αποτίμηση των κινδύνων ανά τομέα της οικονομίας θα απασχολήσει, άλλωστε, τους ιθύνοντες στο πλαίσιο της συνόδου υπουργών Οικονομικών.

«Πρόκειται για έναν μεγάλο κίνδυνο» τόνισε ο κ. Ντόναχιου, απηχώντας πρόσφατη δήλωση του επιτρόπου Οικονομικών της Ε.Ε., Πάολο Τζεντιλόνι, ότι «πρέπει να λάβουμε τις σωστές αποφάσεις ώστε να αντιμετωπίσουμε αποφασιστικά τον κίνδυνο πτωχεύσεων επιχειρήσεων τους επόμενους μήνες και τα επόμενα χρόνια και να έχουμε σε πρώτη προτεραιότητα στον νου μας τις κοινωνικές επιπτώσεις των αποφάσεών μας». Από την αρχή της πανδημίας οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις έχουν πάρει μεγάλα δάνεια χάρη στις εγγυήσεις που τους προσέφεραν τα κράτη και τα προγράμματα των κεντρικών τραπεζών προκειμένου να αντεπεξέλθουν στα περιοριστικά μέτρα και την αναστολή της λειτουργίας τους που περιόρισε δραματικά τα έσοδά τους. Η ανάκληση των μέτρων στήριξης ενδέχεται να επιβαρύνει περαιτέρω την οικονομική τους κατάσταση, προκαλώντας κύμα πτωχεύσεων με τις συνεπακόλουθες απώλειες θέσεων εργασίας και την επιβάρυνση του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Κομισιόν, σχεδόν το 25% των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων θα είχε δυσκολευτεί να καλύψει τις υποχρεώσεις στη διάρκεια του περασμένου έτους χωρίς τη στήριξη που παρείχαν οι κυβερνήσεις. Η βοήθεια που χορηγήθηκε κυρίως με τη μορφή εγγυήσεων του κράτους ανέρχεται συνολικά στο 19% του ΑΕΠ της Ε.Ε. Το επόμενο βήμα θα είναι η στοχευμένη στήριξη

Η αποτίμηση των κινδύνων ανά τομέα της οικονομίας θα απασχολήσει τη σύνοδο υπουργών Οικονομικών.

και δεδομένων των κινδύνων που απειλούν την ανάκαμψη της ευρωπαϊκής οικονομίας, οι κυβερνήσεις προβληματίζονται για το πώς θα αποφασίσουν ποιες επιχειρήσεις θα πρέπει να προστατεύσουν όταν θα αρχίσουν να ανακαλούν σταδιακά τα μέτρα στήριξης που υιοθέτησαν κατά την πανδημία.

Η κυβέρνηση της Ισπανίας ενέκρινε προσφάτως πακέτο ύψους 11 δισ. ευρώ για να διευκολύνει τις ισπανικές επιχειρήσεις να αποπληρώσουν τα δάνειά τους. Από αυτά, τα 7 δισ. ευρώ θα διατεθούν ως άμεση βοήθεια στις επιχειρήσεις και τα 4 δισ. ευρώ για την κάλυψη ενδεχόμενων αναδιαρθρώσεων χρέους.

Παραδόξως, ο αριθμός των πτωχεύσεων στην Ε.Ε. μειώθηκε στη διάρκεια του περασμένου έτους σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2019, κυρίως χάρη στο «πάγωμα» των πληρωμών των δανείων και στην προσωρινή χαλάρωση των κανόνων περί πτωχεύσεων. Το τρίτο τρίμηνο του περασμένου έτους δόθηκε παράταση σε δάνεια συνολικού ύψους 587 δισ. ευρώ, το 60% των οποίων ήταν δάνεια επιχειρήσεων. Σύμφωνα με την Κομισιόν, το ποσοστό των «κόκκινων» δανείων που αφορά δάνεια επιχειρήσεων ανήλθε στο 5,23% του συνόλου το δεύτερο τρίμηνο του 2020. Αναμένεται, όμως, να αυξηθεί το ποσοστό αυτό από τη στιγμή κατά την οποία θα ανακληθούν τα έκτακτα μέτρα στήριξης.

Από το πρώτο κύμα της πανδημίας η Ε.Ε. ανέστειλε την απαγόρευση κατά των κρατικών ενισχύσεων για να δώσει στις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις τη δυνατότητα να στηρίξουν τις επιχειρήσεις τους. Οσο παρατείνει αυτήν την αναστολή, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις θα στηρίξουν τις επιχειρήσεις αναλόγως με τις δυνατότητές τους. Οσες χώρες έχουν μεγαλύτερα περιθώρια, όπως η Γερμανία, ενδέχεται να αποφασίσουν να χορηγήσουν μεγαλύτερη βοήθεια στις επιχειρήσεις. Η Γαλλία έχει ήδη δώσει στη δημοσιότητα πρόγραμμα κρατικών εγγυήσεων για τη στήριξη των γαλλικών επιχειρήσεων «με κάθε κόστος». Πρωτίστως, πάντως, οι υπουργοί Οικονομικών θα εξετάσουν τον αντίκτυπο της πανδημίας στις θέσεις εργασίας ειδικότερα σε κάθε κλάδο της οικονομίας. Ορισμένοι από τους βαρύτατα πληγέντες κλάδους, όπως για παράδειγμα ο τουρισμός, απασχολούν τον μεγαλύτερο αριθμό υπαλλήλων σε πολλές οικονομίες και ειδικότερα του ευρωπαϊκού Νότου. Ως εκ τούτου, αν οι κυβερνήσεις στηρίξουν τις επιχειρήσεις αυτών των κλάδων, θα είναι πιο αποτελεσματική η προσπάθειά τους να διασφαλίσουν περισσότερες θέσεις εργασίας.

Θα λάβουν, επίσης, υπ' όψιν τους ποια μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας εξακολουθούν να εφαρμόζονται. Ορισμένα τμήματα της οικονομίας έχουν επανέλθει σε πλήρη λειτουργία ή ετοιμάζονται να επανέλθουν όταν σημειωθεί αρκετή πρόοδος στην εμβολιαστική διαδικασία, αλλά δεν ισχύει το ίδιο για όσα προϋποθέτουν δραστηριότητες που συγκεντρώνουν μεγάλο αριθμό ανθρώπων στον ίδιο χώρο. Το τρίτο κριτήριο στο οποίο θα δώσουν μεγάλη προσοχή οι Ευρωπαίοι πολιτικοί είναι η έκταση των οικονομικών προβλημάτων σε κάθε τομέα.

BLOOMBERG

Αβέβαιη η συμφωνία για τις επενδύσεις μετά την ανταλλαγή κυρώσεων Ε.Ε. - Κίνας

Η κλιμάκωση της διπλωματικής έντασης και η ανταλλαγή κυρώσεων ανάμεσα στην Ε.Ε. και την Κίνα υπονομεύουν τη συμφωνία για τις επενδύσεις που υπέγραψαν οι δύο πλευρές κατά την εκπνοή του περασμένου έτους. Στην προειδοποίηση αυτή προέβη ο επίτροπος Εμπορίου, Βάλντις Ντομπρόβσκις, σχολιάζοντας τα αντίποινα της Κίνας στις κυρώσεις που αποφάσισε εναντίον της η Ε.Ε. για την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της μουσουλμανικής μειονότητας των Ουιγούρων στην περιοχή Ξινγιάνγκ. Σημειωτέον πρόκειται περί συντονισμένης κίνησης της Ε..Ε., των ΗΠΑ, του Καναδά και της Βρετανίας. Το Πεκίνο, όμως, προχώρησε σε αντίποινα που αφορούν μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Οπως υπογράμμισε ο κ. Ντομπρόβσκις, η διαδικασία επικύρωσης της διμερούς συμφωνίας από τα Κοινοβούλια των ενδιαφερόμενων χωρών «δεν μπορεί να διαχωριστεί από τη δυναμική που αναπτύσσεται στις ευρύτερες σχέσεις της Ε.Ε. με την Κίνα».

Οπως σχολιάζει σε σχετικό ρεπορτάζ της η βρετανική εφημερίδα Financial Times, μπορεί να θεωρηθεί παράτολμη έτσι κι αλλιώς η απόφαση που έλαβε η Κομισιόν το περασμένο έτος να συνάψει συμφωνία με το Πεκίνο, προκαλώντας αντιδράσεις από οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα που κατηγόρησαν την Ε.Ε. ότι θέτει τα οικονομικά συμφέροντά της πάνω από τις θεμελιώδεις αξίες της Ευρώπης. Τώρα προκύπτει, όμως, πως η τύχη της επίμαχης συμφωνίας είναι αβέβαιη μετά και την απόφαση του Πεκίνου να επιβάλει κυρώσεις σε μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ενώ το μοναδικό δημοκρατικό εκλεγμένο όργανο της Ε.Ε. πρέπει να αποφασίσει αν θα επικυρώσει τη συμφωνία για τις επενδύσεις. Σύμφωνα με τον επίτροπο Οικονομικών, «η Ε.Ε. έχει καταβάλει κάθε προσπάθεια για να προωθήσει μια ισορροπημένη σχέση συνεργασίας με την Κίνα και η επενδυτική συμφωνία αποτελεί βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση». Ο ίδιος προσέθεσε, όμως, πως η εμπορική και οικονομική ατζέντα της Ε.Ε. έχει στον πυρήνα της τις ευρωπαϊκές αξίες και «προωθούμε τα οικονομικά μας συμφέροντα παράλληλα με τις αξίες μας και αν χρειάζεται και με κυρώσεις»». Η επίμαχη συμφωνία ενδιαφέρει την Ε.Ε. πρωτίστως επειδή προσφέρει ευκαιρίες στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και καλύτερη πρόσβαση στην κινεζική αγορά, καθώς για πρώτη φορά ανταποκρίνεται σε πάγια αιτήματα των ξένων επιχειρήσεων για ισότιμη μεταχείρισή τους στην κινεζική αγορά. Ειδικότερα προσφέρει στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις τη δυνατότητα να αυξήσουν την παραγωγή τους σε πολλά υποσχόμενους τομείς όπως, για παράδειγμα, στη βιομηχανία ηλεκτροκίνητων οχημάτων. Παράλληλα, καταργεί την υποχρέωση που επέβαλαν ώς τώρα οι κινεζικές αρχές στις ξένες επιχειρήσεις να σχηματίζουν κοινοπραξίες με εγχώριες προκειμένου να μπορούν να δραστηριοποιηθούν στην κινεζική αγορά.

Προειδοποίηση Ντομπρόβσκις μετά τα αντίποινα της Κίνας στις κυρώσεις που αποφάσισε εναντίον της η Ε.Ε. για καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο επίτροπος Εμπορίου υπογράμμισε ότι η διαδικασία επικύρωσης της διμερούς συμφωνίας για τις επενδύσεις από τα Κοινοβούλια των ενδιαφερόμενων χωρών «δεν μπορεί να διαχωριστεί από τη δυναμική που αναπτύσσεται στις ευρύτερες σχέσεις της Ε.Ε. με την Κίνα».

Μετά την κίνηση του Πεκίνου, όμως, οι πολιτικές ομάδες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με προεξάρχοντες τους κεντροαριστερούς σχηματισμούς έχουν θέσει ως «προαπαιτούμενο» την άρση των κυρώσεων κατά ευρωβουλευτών προκειμένου να υπάρχει πιθανότητα επικύρωσης της συμφωνίας για τις επενδύσεις. Ακόμη και πριν από την πρόσφατη κλιμάκωση ανάμεσα στις δύο πλευρές, πολλά μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είχαν απαιτήσει από την Κίνα να παρουσιάσει έναν «οδικό χάρτη» σταδιακής συμμόρφωσης του Πεκίνου με διεθνείς συμβάσεις προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που απαγορεύουν την καταναγκαστική εργασία.

Για την Κίνα τα οφέλη από τη συμφωνία με την Ε.Ε. περιορίζονται στην αμοιβαία πρόσβαση στην αγορά ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Σύμφωνα, όμως, με διπλωματικές πηγές της Ε.Ε., το πραγματικό δέλεαρ για το Πεκίνο είναι η πολιτική αναβάθμιση των σχέσεων της Κίνας με την Ευρώπη σε μια περίοδο κατά την οποία η Ουάσιγκτον αναζητεί συμμάχους για να συμπήξει ενιαίο μέτωπο εναντίον του ασιατικού οικονομικού γίγαντα. Απώτερος στόχος αυτής της επιδιωκόμενης συμμαχίας είναι να ανακοπούν η επέλαση και η συνεχής αύξηση της οικονομικής και πολιτικής επιρροής της Κίνας ανά τον κόσμο.

Ενίσχυση μεταποίησης τον Μάρτιο στην Ευρωζώνη

Η επιχειρηματική δραστηριότητα στη Ζώνη του Ευρώ επέστρεψε σε αναπτυξιακή πορεία τον Μάρτιο, σύμφωνα με τα προκαταρκτικά της εταιρείας Markit. Την ίδια ώρα, οι οικονομίες της Ευρώπης βρίσκονται στη «δίνη» ενός νέου κύματος κρουσμάτων κορωνοϊού που είναι ικανό να «εκτροχιάσει» οποιαδήποτε ανάκαμψη.

Η προκαταρκτική μέτρηση του σύνθετου δείκτη flash composite PMI της IHS Markit για τη Ζώνη του Ευρώ, ο οποίος εξετάζει τη δραστηριότητα τόσο στις κατασκευές όσο και στις υπηρεσίες, αυξήθηκε στις 52,5 μονάδες τον Μάρτιο από 48,1 τον Φεβρουάριο. Υπενθυμίζεται ότι οποιαδήποτε τιμή πάνω από το σημείο μηδενικής μεταβολής των 50,0 μονάδων υποδεικνύει συνολική βελτίωση των συνθηκών του τομέα.

Το τρίτο κύμα της πανδημίας αποτελεί σοβαρή απειλή για την ανάκαμψη προειδοποιεί η Markit.

Τα προκαταρκτικά στοιχεία δείχνουν την πρώτη ανάπτυξη στην περιοχή από τον Σεπτέμβριο και τη μεγαλύτερη αύξηση από τον Ιούλιο. «Η οικονομία της Ευρωζώνης ξεπέρασε τις προσδοκίες τον Μάρτιο, δείχνοντας μια καλύτερη από το αναμενόμενο ανάπτυξη χάρη κυρίως σε μια αύξηση-ρεκόρ της παραγωγής», δήλωσε ο Κρις Ουίλιαμσον, επικεφαλής οικονομολόγος της IHS Markit.

Ο κλάδος της μεταποίησης υπήρξε ο «οδηγός» των καλών οικονομικών επιδόσεων αυτό τον μήνα, ωστόσο, ακόμη και ο κλάδος των υπηρεσιών που φέρει τις «πληγές» από την πανδημία παρουσίασε επίσης βελτίωση, φτάνοντας σε υψηλό των επτά μηνών.

«Οι προοπτικές έχουν επιδεινωθεί εν μέσω αυξανόμενων ποσοστών μόλυνσης COVID-19 και νέων μέτρων lockdown. Αυτή η κίνηση δύο ταχυτήτων της οικονομίας θα παραμείνει πιθανότατα για κάποιο χρονικό διάστημα, καθώς οι κατασκευαστές επωφελούνται από την ανάκαμψη της παγκόσμιας ζήτησης, αλλά οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών για τις οποίες απαιτείται φυσική παρουσία ώστε να εξυπηρετήσουν τους καταναλωτές παραμένουν περιορισμένες από τους κοινωνικούς περιορισμούς», δήλωσε ο Οουίλιαμσον.

Υπενθυμίζεται ότι στις αρχές του μήνα η ΕΚΤ προέβλεψε ανάπτυξη του ΑΕΠ της Ευρωζώνης 4% για φέτος και 4,1% για το 2022. Ωστόσο, η πρόβλεψη εξαρτάται από την εξέλιξη της πανδημίας και τον ρυθμό των εμβολιασμών στην περιφέρεια.

Αύξηση-ρεκόρ σημείωσε η βιομηχανική παραγωγή στη Γερμανία, τροφοδοτώντας έτσι σε μεγάλο βαθμό την καλή εικόνα της μεταποίησης στην Ευρωζώνη που σημείωσε ανάπτυξη για πρώτη φορά μέσα σε έξι μήνες. Στη Γαλλία τα τελευταία δεδομένα επιχειρηματικής δραστηριότητας για τη χώρα βρέθηκαν σε υψηλό τριών μηνών, αν και εξακολουθούν να είναι σε συρρίκνωση. Ο προκαταρκτικός σύνθετος δείκτης υπευθύνων προμηθειών PMI για τη Γαλλία διαμορφώθηκε στις 49,5 μονάδες τον Μάρτιο από 47,0 τον Φεβρουάριο.

Αύξηση-ρεκόρ σημείωσε η βιομηχανική παραγωγή στη Γερμανία, τροφοδοτώντας έτσι σε μεγάλο βαθμό την καλή εικόνα της μεταποίησης στην Ευρωζώνη.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι στοχεύσεις ενός διασυνοριακού φόρου ρύπων

Της **GINA CHON / REUTERS BREAKINGVIEWS**

Ολοένα και περισσότερο κερδίζει έδαφος η ιδέα της επιβολής ενός διασυνοριακού φόρου για τις εκπομπές ρύπων τόσο στην Ευρωπαϊκή Ενωση όσο και στις ΗΠΑ. Ισως και να μοιάζει με μία νίκη στη μάχη για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Ωστόσο, τέτοιου είδους πολιτικές ίσως και να εξομοιώνουν τις χώρες όπου είναι δαπανηρό για τις εταιρείες να λειτουργούν κι εκείνες όπου το κόστος είναι χαμηλό, με αποτέλεσμα να διευκολύνονται οι πλούσιες χώρες να διατηρήσουν θέσεις εργασίας και επενδύσεις.

Ο Αμερικανός πρόεδρος Τζο Μπάιντεν και οι ομόλογοί του στην Ευρώπη επεξεργάζονται την πρόταση να επιβάλουν πρόσθετες χρεώσεις στις εισαγωγές ειδών των οποίων η παραγωγή εκπέμπει υψηλούς ρύπους, από χώρες με ανεπαρκές περιβαλλοντικό πλαίσιο. Ταυτοχρόνως οι ντόπιοι προμηθευτές θα μπορούν να εξασφαλίζουν συναφείς

Πώς θα διαμορφωθεί το τοπίο για τα εταιρικά κέρδη των πολυεθνικών.

διευκολύνσεις, ώστε να ενισχύονται οι εξαγωγές τους. Λίγο καιρό πριν, το Ευρωκοινοβούλιο ενέκρινε σχέδιο, του οποίου οι λεπτομέρειες αναμένονται εντός του θέρους, για πιλοτικό πρόγραμμα που θα καταρτιστεί έως το 2023. Αλλά η επικύρωση μιας τελικής πρότασης δεν είναι κάτι σαφές, διότι έχουν διατυπωθεί αρκετές διαφωνίες από τις χώρες-μέλη. Από τη δική του πλευρά, ο Τζο Μπάιντεν ενέταξε το εν λόγω θέμα στην ατζέντα για το εμπόριο του 2021.

Στην πραγματικότητα, όμως, περί τίνος πρόκειται; Η κλιματική αλλαγή έχει ιεραρχηθεί ψηλά στην ατζέντα των κυβερνήσεων ανά τον κόσμο συνολικά και ειδικά του Μπάιντεν, αν και ο διασυνοριακός φόρος ρύπων είναι απλώς το επόμενο επεισόδιο μιας διαφορετικής πολιτικής διαμάχης. Και αυτή η διαμάχη αφορά τους φόρους επί των εταιρικών κερδών και τον πόλεμο να παρεμποδιστούν οι όμιλοι να μετακινούν τα κέρδη τους πέραν των συνόρων για να φορολογούνται λιγότερο. Οι δυτικές εταιρείες δεν επιθυμούν οι επιχειρήσεις να μετακομίζουν στην Κίνα ή στην Ινδία εξαιτίας του ότι οι περιβαλλοντικοί κανονισμοί εκεί είναι λιγότερο αυστηροί, καθιστώντας την παραγωγή αγαθών φθηνότερη. Επιβληθέντος ενός διασυνοριακού φόρου ρύπων, τα προϊόντα αυτά θα ακριβύνουν, αποδυναμώνοντας το κίνητρο των ομίλων να μετακινούν θέσεις εργασίας στο εξωτερικό. Επίσης, μπορεί να έχει και άλλη επίδραση. Δηλαδή, οι εγχώριες εταιρείες, των οποίων τα προϊόντα μπορεί να είναι ακριβότερα λόγω των αυστηρότερων κανονισμών ή για άλλους λόγους, εξασφαλίζουν εκπτώσεις φόρων όταν τα εν λόγω εξάγονται.

Κατά συνέπεια, αμβλύνονται με τον τρόπο αυτόν οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην παγκόσμια αγορά, εξ ου και τον φόρο, υποστηρίζουν εργατικά συνδικάτα και ενώσεις ντόπιων παραγωγών χάλυβα στις ΗΠΑ. Το να αποφασιστεί τώρα από τις κυβερνήσεις ποιες χώρες θα υπόκεινται στον διασυνοριακό φόρο ρύπων, απαιτεί το να εξεταστούν τα διαφορετικά καθεστώτα που ισχύουν διεθνώς. Το Ευρωκοινοβούλιο τάσσεται υπέρ του να συνδεθεί αυτός με το σύστημα εμπορίας ρύπων της Ε.Ε., το οποίο επιτρέπει στις επιχειρήσεις να αγοράζουν και να διαπραγματεύονται την άδεια να εκπέμπουν αέρια του θερμοκηπίου. Στις εισαγωγές θα προβλέπεται φόρος ισοδύναμος με το τίμημα που έχει κατά περίπτωση καταβληθεί στο σύστημα εμπορίας ρύπων, εκτός εάν η αντίστοιχη χώρα διαθέτει επαρκές ρυθμιστικό πλαίσιο για τη ρύπανση.

Και μπαίνει, φυσικά, το εύλογο ερώτημα: θα αποδώσει το προτεινόμενο σύστημα; Θεωρητικά, ένας διασυνοριακός φόρος στις εκπομπές ρύπων έχει λογική και θεωρείται καλός τρόπος για να επιβάλει κάποιος χρέωση σε χώρες που καταστρέφουν το περιβάλλον. Αλλά η Κίνα θα μπορούσε να αντεπιτεθεί, ακριβώς όπως συνέβη και στον εμπορικό πόλεμο με τον Ντόναλντ Τραμπ.

Επίσης, τέλος, θα μπορούσε να υπάρχει αντίδραση εκ μέρους εταιρειών, όπως οι κατασκευαστικές και οι αυτοκινητοβιομηχανίες, που χρησιμοποιούν ελασματοποιημένα προϊόντα χάλυβα και θα δουν τα ετήσια κέρδη να μειώνονται 40% κατά μέσον όρο.

Σχέδιο - μαμούθ 3 τρισ. δολαρίων για την ανοικοδόμηση των ΗΠΑ

Το νέο πακέτο αφορά έργα σε δρόμους, λιμάνια, αεροδρόμια, παιδεία και στέγαση

Ενα φιλόδοξο πρόγραμμα, ύψους 3 τρισ. δολαρίων, για την ανοικοδόμηση της Αμερικής, την αποκατάσταση των φθαρμένων υποδομών της, την αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητάς της και του εκπαιδευτικού της συστήματος, αλλά και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, ετοιμάζει πυρετωδώς το επιτελείο του Αμερικανού προέδρου. Πρόκειται για τη νέα μεγάλη νομοθετική πρωτοβουλία της κυβέρνησης Μπάιντεν μετά την έγκριση του πακέτου του 1,9 τρισ. δολαρίων για τη στήριξη της αμερικανικής οικονομίας εν μέσω της πανδημίας και του οικονομικού της αντίκτυπου. Σχεδιάζεται, άλλωστε, με πρότυπο τις προεκλογικές υποσχέσεις του Τζο Μπάιντεν και θα παρουσιαστεί ως πρόγραμμα «Ανοικοδόμηση καλύτερα» με δύο σκέλη: αφενός δαπάνες για έργα υποδομής και πράσινες επενδύσεις, που παράλληλα θα προσφέρουν θέσεις εργασίας, και αφετέρου δαπάνες για την παιδεία και τη φροντίδα των παιδιών ακόμη και πριν από τη νηπιακή ηλικία.

Οι λεπτομέρειες του νέου προγράμματος δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί και, σύμφωνα με πληροφορίες του αμερικανικού Τύπου, ο Αμερικανός πρόεδρος δεν έχει ακόμη δεσμευθεί για κάποιο συγκεκριμένο σχέδιο. Οι διαρροές στον αμερικανικό Τύπο, και συγκεκριμένα στους New York Times και στην Washington Post, αναφέρουν, πάντως, πως σχεδιάζει να διαθέσει το ένα από τα τρία τρισ. δολάρια σε έργα υποδομής, γέφυρες, οδικές αρτηρίες, σιδηροδρομικές γραμμές, λιμένες και ηλεκτρικά δίκτυα. Παράλληλα προβλέπει δαπάνες ύψους 400 δισ. δολαρίων για πράσινες επενδύσεις, σχέδια μείωσης των εκπομπών καυσαερίων και γενικότερα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Πηγές που μίλησαν στο Bloomberg σημειώνουν ότι το πρόγραμμα προβλέπει την ανέγερση 162 νέων αεροδρομίων για επιβατική κίνηση, καθώς στις ΗΠΑ από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 δεν έχει κατασκευαστεί παρά μόνον ένα νέο αεροδρόμιο, το Διεθνές Αεροδρόμιο του Ντένβερ. Μιλώντας στην Washington Post ο Εντ Ρέντελ, πρώην κυβερνήτης της Πενσιλβάνια, τόνισε ότι η υπερδύναμη «δεν έχει θέσει σε εφαρμογή κανένα πρόγραμμα έργων υποδομής από τότε που

A.P.

Η νέα πρωτοβουλία Μπάιντεν θα παρουσιαστεί ως πρόγραμμα «Ανοικοδόμηση καλύτερα» με δύο σκέλη: αφενός δαπάνες για έργα υποδομής και πράσινες επενδύσεις, που παράλληλα θα προσφέρουν θέσεις εργασίας, και αφετέρου δαπάνες για την παιδεία και τη φροντίδα των παιδιών ακόμη και πριν από τη νηπιακή ηλικία.

Η χρηματοδότηση αυτών των προγραμμάτων αναμένεται να γίνει με αυξημένους φόρους στις επιχειρήσεις και στα πολύ υψηλά εισοδήματα.

ο Ντουάιτ Αϊζενχάουερ κατασκεύασε το δίκτυο των μεγάλων αμερικανικών αυτοκινητοδρόμων.

Πρόκειται για ένα από τα σχέδια που εξυπηρετούν την επιδίωξη της υπερδύναμης να ανταγωνιστεί την Κίνα εκεί όπου προπορεύεται ο ασιατικός οικονομικός γίγαντας. Και αυτό γιατί το Πεκίνο έχει από πέρυσι εγκαινιάσει πρόγραμμα ύψους 11 δισ. δολαρίων για την ανέγερση νέων αεροδρομίων.

Μεταξύ άλλων, το πρόγραμμα προβλέπει δαπάνες ύψους 200 δισ. δολαρίων για έργα στέγασης, από τα οποία τα 100 δισ. θα διατεθούν για την προσφορά φθηνής στέγης σε Αμερικανούς με χαμηλά εισοδήματα. Παράλληλα, όμως, το πρόγραμμα προβλέπει εκτεταμένες δαπάνες για την παιδεία, όπως δωρεάν τριτοβάθμια εκπαίδευση σε ιδρύματα κοινοτήτων, δαπάνες ύψους 100 δισ. δολαρίων για ανέγερση ή οικονομική στήριξη σχολείων και γενικότερα για υποδομές του εκπαιδευτικού συστήματος. Ακόμη, προβλέπει πρόσβαση σε βρεφονηπιακούς σταθμούς για όλα τα αμερικανικά νοικοκυριά. Σε αυτό το σκέλος εντάσσονται, σύμφωνα πάντα με πηγές του αμερικανικού Τύπου, γενικευμένες φοροαπαλλαγές σχετικές με τη φροντίδα των παιδιών.

Οπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ της Washington Post, ο Αμερικανός πρόεδρος θα δυσκολευθεί να πάρει το πράσινο φως από τους Ρεπουμπλικανούς, που είναι βέβαιο ότι θα προβάλουν αντιρρήσεις σε ένα ακόμη πρόγραμμα εκτεταμένων δαπανών μετά το πακέτο του 1,9 τρισ. δολαρίων. Πολλώ δε μάλλον όταν στα σχέδια του Τζο Μπάιντεν είναι, άλλωστε, η χρηματοδότηση αυτών των προγραμμάτων με τους αυξημένους φόρους που θα επιβάλει στις επιχειρήσεις και στα πολύ υψηλά εισοδήματα. Στη διάρκεια της προεκλογικής του εκστρατείας, ο Τζο Μπάιντεν υποσχέθηκε να αυξήσει τον φορολογικό συντελεστή για τις επιχειρήσεις από το υφιστάμενο 21% στο 28% και να αυξήσει αναλόγως τους φόρους στους πλούσιους επενδυτές και γενικότερα σε όσους έχουν εισοδήματα άνω των 4.000.000 δολαρίων. Την υπόσχεσή του αυτή επανέλαβε, εξάλλου, την περασμένη εβδομάδα μιλώντας στο αμερικανικό δίκτυο ABC. Παρά τα εμπόδια στα οποία ενδέχεται να προσκρούσουν τα σχέδια του Αμερικανού προέδρου, τα έργα υποδομής θα αποτελέσουν προτεραιότητά του. Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση που παρουσίασε η Αμερικανική Ενωση Πολιτικών Μηχανικών, το 43% των αυτοκινητοδρόμων στις ΗΠΑ είναι σε κακή ή πολύ μέτρια κατάσταση, ενώ το 42% από τις 617.000 γέφυρες της χώρας είναι ηλικίας τουλάχιστον 50 ετών.

BLOOMBERG
THE NEW YORK TIMES

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΥΠΟΤΡΟΦΙΑΣ ΓΙΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2020/21

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου (Ι.Κ.Υ.Κ.) ενημερώνει το κοινό ότι οι αιτήσεις για τις κρατικές υποτροφίες προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου για σπουδές στην Κύπρο ή στο εξωτερικό, θα είναι διαθέσιμες από τη Δευτέρα 29 Μαρτίου 2021 μόνο στην Ιστοσελίδα του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου http://www.cyscholarships.gov.cy.

Ως ημερομηνία λήξης της υποβολής των αιτήσεων έχει ορισθεί η Παρασκευή 7 Μαΐου 2021. Αιτήσεις που θα παραδίδονται / αποστέλλονται εκπρόθεσμα, δεν θα γίνονται αποδεκτές.

Οι αιτήσεις θα μπορούν να παραδοθούν στα γραφεία του Ι.Κ.Υ.Κ. ή να αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση info@ikyk.mof.gov.cy ή μέσω ταχυδρομείου ή μέσω εταιρειών ταχείας μεταφοράς στη διεύθυνση Φλωρίνης 7, GREG TOWER, 3ος όροφος, 1065 Λευκωσία ή στην Τ.Θ. 23949, 1687 Λευκωσία.

Για λεπτομέρειες σχετικά με την εξασφάλιση των σχετικών Αιτήσεων παρακαλώ όπως επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.cyscholarships.gov.cy και ενημερωθείτε με τις Ανακοινώσεις που βρίσκονται αναρτημένες στην «Τελευταία Ενημέρωση».

Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να ζητήσετε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση: info@ikyk.mof.gov.cy ή στο τηλέφωνο 22456433.

Το Διοικητικό Συμβούλιο επιθυμεί να ενημερώσει τους πολίτες, ότι ήδη προβαίνει σε όλες τις απαιτούμενες διαδικασίες, ώστε, από το ακαδημαϊκό έτος 2021/22, οι αιτήσεις να μπορούν να υποβάλλονται ηλεκτρονικά.

ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

ΔΕΛΤΙΟ Α
ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΥ
Δυνάμει του περί Πώλησης Ενυπόθηκου Ακινήτου μέσω Ηλεκτρονικού Συστήματος Πλειστηριασμού Διατάγματος του 2019

ΑΝΑΚΟΙΝΩΝΕΤΑΙ ότι σύμφωνα με το περί Πωλήσεως Ενυπόθηκου Ακινήτου μέσω Ηλεκτρονικού Συστήματος Πλειστηριασμού Διάταγμα του 2019, το οποίο εκδόθηκε δυνάμει των διατάξεων του περί Μεταβιβάσεως και Υποθηκεύσεως Ακινήτων Νόμου, θα πωληθεί σε ηλεκτρονικό πλειστηριασμό μετά από αίτηση της Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ, η ακίνητη ιδιοκτησία που περιγράφεται στον πιο κάτω Πίνακα από τον Υπάλληλο Ηλεκτρονικού Πλειστηριασμού ή τον εργοδότη αυτού ACB E-Auctions Ltd, αρ. τηλ. 22-222230, ηλεκτρονική διεύθυνση: info@eauctions-cy.com.

Η πώληση θα διεξαχθεί μέσω Ηλεκτρονικού Συστήματος Πλειστηριασμού στην Ιστοσελίδα Ηλεκτρονικού Πλειστηριασμού www.eauction-cy.com, στις 05/04/2021 και ώρα 10:00π.μ.

Μοναδικός Αριθμός Ηλεκτρονικού Πλειστηριασμού: QYS5TGG9VW

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ							
Α/Α	Αριθμός εγγραφής	Αριθμός Φύλλου/ Σχεδίου και Αρ. Τεμαχίου	Δήμος/ Ενορία/ Κοινότητα	Τοποθεσία ή οδός	Λεπτομέρειες του ακινήτου		Εγγεγραμμένο συμφέρον που θα πωληθεί
					Είδος	Έκταση τ.μ.	
1.	5/938	39-08W1 και 5	Λευκωσία/ Νήσου	Βασιλικά	Χωράφι	1422	1/1
	Επιφυλασσόμενη τιμή πώλησης: €244.000						
	Ποσό Εγγύησης: €24.400						

1. Το ακίνητο δεν θα παραδοθεί αν δεν καλυφθεί η επιφυλαχθείσα τιμή πώλησης.
2. Το συμφέρον στο πιο πάνω ακίνητο προσφέρεται στην πώληση χωρίς περισσότερες εγγυήσεις σχετικά με την ύπαρξη, το είδος ή την έκταση του ακινήτου ή με το δικαίωμα που έχει ο ενυπόθηκος οφειλέτης.
3. Ο Ψηλότερος Προσφοροδότης πρέπει να έχει υπόψη του ότι, το υπόλοιπο από το τίμημα πώλησης (αποδεχόμενης τιμής προσφοράς μείον το ποσό της εγγύησης) πρέπει να πληρωθεί στον ενυπόθηκο δανειστή, διαφορετικά χάνει το ποσό της εγγύησης και έχει ευθύνη για κάθε ζημιά που πιθανόν να υπάρξει σε κατοπινή πώληση.
4. Οι πλειοδότες θα πρέπει να έχουν υπόψη τους ότι, σε περιπτώσεις όπου ενδέχεται να προκύπτει Φ.Π.Α., το οποιοδήποτε κατακυρωθέν τίμημα πώλησης δεν θα περιλαμβάνει το ποσό του Φ.Π.Α. Το ποσό αυτό θα είναι πληρωτέο επιπρόσθετα από το τίμημα πώλησης και θα βαρύνει τον αγοραστή.
5. Το ακίνητο επηρεάζεται από ρυμοτομία ολικού εμβαδού περί τα 285μ2.

Ημερομηνία: 19/02/2021

Η Τράπεζα θα παρέχει περαιτέρω πληροφόρηση αναφορικά με το ακίνητο στους ενδιαφερόμενους αγοραστές, οι οποίοι παρακαλούνται όπως απευθυνθούν στην ηλεκτρονική διεύθυνση www hellenicbank com και/ή στο τηλέφωνο 22-690470.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΜΑΡΤΙΟΥ 2021

Κατά 2,3% αυξήθηκαν το 2020 οι τιμές πώλησης κατοικιών

Μέχρι και 9% σε ετήσια βάση αυξήθηκαν οι τιμές των κατοικιών κατά τη διάρκεια του 2020, σύμφωνα με την τελευταία ετήσια έρευνα του δικτύου μεσιτικών γραφείων RE/MAX Ελλάς. Η αύξηση αυτή αφορά τις πωλήσεις νεόδμητων κατοικιών σε περιοχές πλην των δύο μεγάλων αστικών κέντρων της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Στο σύνολο της χώρας, η εταιρεία αναφέρει αύξηση τιμών κατά 2,3%, μια εξέλιξη η οποία, κατά την RE/MAX Ελλάς, «αποδεικνύει ότι η αγορά ακινήτων συνεχίζει να αποτελεί βασική επενδυτική επιλογή των πολιτών, παρά τη στάση αναμονής που τηρούν σε μεγάλο βαθμό, μέχρι να βγει η χώρα από την υγειονομική κρίση».

Πάντως, τα νεόδμητα ακίνητα (μέχρι πέντε ετών) αποδεικνύονται ιδιαιτέρως ανθεκτικά, καθώς οι αξίες τους ενισχύθηκαν με πολύ υψηλότερο ρυθμό σε σχέση με τα παλαιότερα ακίνητα. Συγκεκριμένα, σε πανελλαδικό επίπεδο, τα νεόδμητα σημείωσαν άνοδο κατά 4,5%, έναντι μέσης αύξησης κατά 1,8% των παλιότερων ακινήτων. Αντίστοιχα, στην Αττική, τα μεταχειρισμένα ακίνητα σημείωσαν άνοδο κατά 1,8%, ενώ οι τιμές των νεόδμητων ενισχύθηκαν με ετήσιο ρυθμό της τάξεως του 2,6%. Στη Θεσσαλονίκη, τα νεόδμητα αυξήθηκαν κατά 2,8%, αλλά οι παλιότερες κατασκευές σημείωσαν μικρή κάμψη της τάξεως του 0,8%. Στην υπόλοιπη χώρα οι τιμές στα μεταχειρισμένα είχαν θετικό πρόσημο καθώς αυξήθηκαν κατά 3,8%. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα στοιχεία της RE/MAX έχουν βαρύνουσα σημασία, καθώς αφορούν τις αξίες όπως αυτές προέκυψαν από πραγματικές συναλλαγές που έγιναν στην αγορά το 2020.

Σύμφωνα με την RE/MAX, «η ζήτηση και οι τιμές πώλησης των ακινήτων είχαν μπει σε τροχιά σταθερής ανόδου, καθώς η Ελλάδα αποτέλεσε πόλο έλξης επενδύσεων τόσο από εγχώριους όσο και από ξένους επενδυτές, με στόχο την εκμετάλλευση των ακινήτων μέσω βραχυχρόνιων μισθώσεων, τη δημιουργία ξενοδοχειακών μονάδων και την απόκτηση της golden visa. Ακολούθως, η βελτίωση του οικονομικού κλίματος επηρέασε θετικά τη διάθεση και τη δυνατότητα των Ελλήνων για αγορά κατοικίας. Η τάση αυτή αντανακλάται και στα επίσημα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, σύμφωνα με τα οποία ο αριθμός των αγοραπωλησιών σημείωσε αύξηση το 2019 συγκριτικά με το 2018 κατά 21,5% και σωρευτικά από το 2014 κατά 122,5% πανελλαδικά».

Τα νεόδμητα ακίνητα (μέχρι πέντε ετών) αποδεικνύονται ιδιαιτέρως ανθεκτικά, καθώς οι αξίες τους ενισχύθηκαν με πολύ υψηλότερο ρυθμό σε σχέση με τα παλαιότερα ακίνητα.

Τι δείχνει έρευνα του δικτύου της RE/MAX για την εξέλιξη των τιμών σε πραγματικές συναλλαγές το περυσινό έτος.

Ωστόσο, σύμφωνα με την ανάλυση της εταιρείας, η εικόνα αυτή διαφοροποιήθηκε το 2020, ως αποτέλεσμα των αυστηρών περιοριστικών μέτρων στις μετακινήσεις σε μια προσπάθεια να κερδίσει η χώρα τη μάχη κατά του κορωνοϊού, με τους ξένους επενδυτές να αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα στο να επισκεφθούν την Ελλάδα για να προβούν σε αγορές διαφόρων κατηγοριών ακινήτων.

«Κούρεμα» ενοικίων και τον Απρίλιο στην Ελλάδα

Ξεκίνησαν οι πληρωμές των αποζημιώσεων για τα μηδενικά ενοίκια του Ιανουαρίου

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Την απαλλαγή από τα ενοίκια του Απριλίου για τις περίπου 200.000 επιχειρήσεις που και σήμερα δεν καταβάλλουν το μηνιαίο μίσθωμα, και ενδεχομένως του Μαΐου (για όσες θα παραμείνουν κλειστές) σχεδιάζει η κυβέρνηση προκειμένου να τις βοηθήσει να επιβιώσουν όταν θα ανοίξει η αγορά. Ταυτόχρονα, θα συνεχισθεί, όπως φαίνεται, και για τον μήνα Απρίλιο το μειωμένο κατά 40% ενοίκιο για τις πληττόμενες επιχειρήσεις.

Η επέκταση και τον Απρίλιο του μηδενικού ενοικίου αφορά τους κλάδους του λιανεμπορίου, της εστίασης, του πολιτισμού, του αθλητισμού, του τουρισμού και των μεταφορών με το κόστος να φθάνει στα 70 εκατ. ευρώ τον μήνα, κάτι που σημαίνει ότι εφόσον η κυβέρνηση προχωρήσει στη θεσμοθέτηση των μηδενικών ενοικίων για ακόμα δύο μήνες το κόστος θα ανέλθει στα 350 εκατ. ευρώ (διάστημα Ιανουαρίου - Μαΐου). Υπό αυτές τις συνθήκες, οι ιδιοκτήτες ακινήτων θα συνεχίσουν να αποζημιώνονται από το ελληνικό κράτος ως εξής:

1. Καταβολή αποζημίωσης που θα ανέλθει στο 80% των απολεσθέντων ενοικίων των μηνών Απριλίου και Μαΐου σε όσους ιδιοκτήτες - φυσικά πρόσωπα εκμισθώνουν ακίνητά τους στις επιχειρήσεις που δεν θα καταβάλουν ενοίκιο.

2. Απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής του 40% του μηνιαίου ενοικίου των μηνών Απριλίου και Μαΐου για τις επιχειρήσεις που εξακολουθούν να πλήττονται οικονομικά από την υγειονομική κρίση. Η απαλλαγή θα ισχύει και για τα ενοίκια κύριας κατοικίας των εργαζομένων στις επιχειρήσεις αυτές, οι οποίοι έχουν τεθεί σε καθεστώς αναστολής συμβάσεων, καθώς επίσης και για τα ενοίκια φοιτητικής στέγης των τέκνων των εργαζομένων αυτών.

3. Καταβολή αποζημίωσης στους φορολογουμένους που εκμισθώνουν τα ακίνητά τους στις πληττόμενες επιχειρήσεις και στους εργαζομένους των επιχειρήσεων αυτών, οι οποίοι είναι σε αναστολή συμβάσεων εργασίας. Οι αποζημιώσεις αντιστοιχούν στο 50% των απωλειών.

Η επέκταση του μηδενικού ενοικίου αφορά τους κλάδους του λιανεμπορίου, της εστίασης, του πολιτισμού, του αθλητισμού, του τουρισμού και των μεταφορών, με το κόστος να φθάνει στα 70 εκατ. ευρώ τον μήνα.

Μειωμένο κατά 40% το μίσθωμα για τις πληττόμενες επιχειρήσεις και μηδενικό για όσες παραμένουν κλειστές.

Οι πληρωμές

Στο μεταξύ, ξεκίνησε η πίστωση στους τραπεζικούς λογαριασμούς των ιδιοκτητών των αποζημιώσεων για τα μηδενικά ενοίκια του περασμένου Ιανουαρίου, ενώ από αύριο, Τετάρτη, θα αρχίσουν να καταβάλλονται τα ποσά των εκκρεμοτήτων για τα μειωμένα ενοίκια των μηνών Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου 2020. Επίσης, στις 24 και 25 Μαρτίου η ΑΑΔΕ θα προχωρήσει σε συμψηφισμούς για την περίοδο Μαρτίου - Δεκεμβρίου 2020.

Σύμφωνα με ανακοίνωση της ΠΟΜΙΔΑ, ο αρμόδιος υφυπουργός Οικονομικών Απόστολος Βεσυρόπουλος ανέφερε ότι οι πληρωμές θα υπερβούν τα 70 εκατ. ευρώ και θα αφορούν άνω των 150.000 ΑΦΜ, ενώ μετά το στάδιο των διορθώσεων, θα ακολουθήσει η εκκαθάριση και πραγματοποίηση των συμψηφισμών με φορολογικές υποχρεώσεις, των αποζημιώσεων για τους μήνες Μάρτιο έως Οκτώβριο 2020.

Ο υφυπουργός Οικονομικών ανέφερε επίσης ότι έχει δρομολογηθεί η επίλυση και των λοιπών εκκρεμών θεμάτων που προβληματίζουν σοβαρότατα τους εκμισθωτές ακινήτων από την αναγκαστική μείωση των ενοικίων τους, μεταξύ των οποίων η αποζημίωση των εκμισθωτών των οποίων τα ακίνητα υπεκμισθώνονται, και ότι σύντομα θα υπάρχουν ανακοινώσεις για μέτρα που θα βελτιώνουν ουσιωδώς τη σημερινή κατάσταση.

Μέχρι πότε πρέπει να γίνουν οι διορθώσεις για τα «κουρεμένα» ενοίκια:

- Μέχρι τις 12 Απριλίου 2021 μπορούν να δηλωθούν τα παλαιά μισθωτήρια που έληξαν μέχρι τη 12η Ιουνίου 2020.
- Μέχρι 12 Απριλίου 2021 και ειδικά για τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο 2020, οι εκμισθωτές ακινήτων με μείωση μισθωμάτων κατά 40%, μπορούν να υποβάλουν αρχικές ή διορθωτικές «Δηλώσεις COVID» και «Δηλώσεις πληροφοριακών στοιχείων μίσθωσης ακίνητης περιουσίας».
- Μέχρι τις 19 Απριλίου 2021 υποβάλλονται διορθωτικές δηλώσεις για λάθη και παραλείψεις σε δηλώσεις COVID που κατατέθηκαν την περίοδο Μαρτίου - Δεκεμβρίου 2020.
- Μέχρι 12 Απριλίου 2021 οι επιχειρήσεις εκμετάλλευσης περιπτέρων ή κυλικείων μπορούν να υποβάλουν «Δήλωση COVID» και «Δήλωση πληροφοριακών στοιχείων μίσθωσης ακίνητης περιουσίας» για τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο 2020, καθώς και για τον Ιανουάριο 2021.
- Μέχρι 29 Μαρτίου 2021 οι επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται εκπτωτικά καταστήματα (outlet), εμπορικά κέντρα ή εκπτωτικά χωριά μπορούν υποβάλουν δηλώσεις για τον μήνα Ιανουάριο 2021.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Το Αλφαβητάριο της ανάκαμψης

Η πανδημία μας έμαθε να διαβάζουμε καλύτερα τα γράμματα της αγγλικής αλφαβήτου. Πριν από έναν χρόνο ακριβώς στην αρχή της πανδημίας και σαν επακόλουθο της απαρχής των lockdown σπεύσαμε οι απανταχού οικονομολόγοι της υφηλίου να δώσουμε την ερμηνεία μας ως προς την οικονομική ανάκαμψη που θα έπρεπε να αναμένουμε. Αρχίσαμε λέγοντας πως θα έπρεπε να αναμένουμε μια «U-shaped» ανάκαμψη. Θεωρώντας πως το κλείδωμα της οικονομίας και της κοινωνίας θα διαρκούσε κάποιες βδομάδες μέχρι να ανοίξουν όλα κανονικά, αυτή η άποψη ήταν μια λογική προσέγγιση. Κλείνεις τον διακόπτη, περιμένεις κάποιο χρονικό διάστημα, περιορίζεις τον ιό και τα κρούσματα, έρχεται στο μεταξύ το καλοκαίρι, ανοίγεις ξανά τον διακόπτη και… μπουμ: όλα πίσω όπως τα ξέραμε: οικονομική δραστηριότητα και ανεργία εκεί που ήταν τέλη Φεβρουαρίου και όλα καλά.

Κάποιοι από εμάς ήταν και πιο θετικοί υποστηρίζοντας μια «V-shaped» ανάκαμψη. Μεταξύ μας η «U» και η «V» δεν έχουν και μεγάλες διαφορές μεταξύ τους πλην το χρονικό διάστημα που παρεμβάλλεται για μεταστροφή της πορείας οικονομικής δραστηριότητας, όπου στην «V» το διάστημα είναι πολύ μικρότερο από ό,τι στη «U». Αναλόγως της χώρας που τίθετο κάτω από το μικροσκόπιο και αναλυόταν τότε, ήταν λογικό σε κάποιες περιπτώσεις να αναμενόταν μια πιο γρήγορη οικονομική αντίδραση. Η χώρα μας τότε είχε τα εχέγγυα να ήταν μια τέτοια περίπτωση επειδή, (α) το μέγεθος της οικονομίας της είναι μικρό, (β) το κράτος υποστήριξε άμεσα την εργασία και την κατανάλωση για να υπάρχει δύναμη πυρός με την επιστροφή, και (γ) έγινε σωστή υγειονομική διαχείριση του πρώτου κύματος.

Όμως τα πράγματα κοντά στα μέσα του Απρίλη παγκοσμίως έδειξαν πως δεν πήγαιναν κατ' ευχή. Τα εμβόλια καθυστερούσαν με καλύτερο ορίζοντα το τέλος του χρόνου, η αύξηση της θερμοκρασίας δεν βοηθούσε όσο υπολόγιζαν οι απανταχού ειδικοί, τα συστήματα υγείας παγκοσμίως ήταν κοντά σε κατάρρευση ή κατέρρεαν το ένα μετά το άλλο – ιδιαίτερα σε χώρες που θεωρούνται μεγαθήρια, η διακίνηση ατόμων μεταξύ χωρών ήταν απειροελάχιστη με αποτέλεσμα οι τουριστικές βιομηχανίες και οι αεροπορικές να γονατίσουν, η βιομηχανική παραγωγή και οι αγορές να κάνουν βουτιά, η ανεργία να αυξάνεται και τα ΑΕΠ να συρρικνώνονται με τα δεύτερα lockdown, με αποτέλεσμα όλοι πλέον να λέμε ότι μάλλον πάμε για «W-shaped» ανάκαμψη. Δηλαδή, εκεί που καταγράφεται μια μικρή ανάκαμψη μετά την πρώτη πτώση, ακολουθεί μια δεύτερη πτώση η οποία –ειρήσθω εν παρόδω– αντιστρέφεται όταν επανέλθουμε σε πιο κανονικές συνθήκες.

Και εκεί που πιστεύαμε πως θα ακολουθήσουμε τελειωτικά την πορεία του «W» εφόσον έχουμε πλέον τα εμβόλια στη φαρέτρα μας, φθάνουμε στο σήμερα που τι πραγματικά έχουμε Τρίτα κύματα της πανδημίας, αφού η ανάπτυξη των εμβολιασμών είναι ανόμοια μεταξύ χωρών και με σοβαρές καθυστερήσεις και σαν αποτέλεσμα νέα lockdown μέχρι να έχουμε καλές ροές εμβολίων. Τι ανάκαμψη να αναμένουμε υπό το φως των νέων εξελίξεων Ενώ η αντίδραση στον κίνδυνο των επαναλαμβανόμενων lockdown ήταν η προσέγγιση της «L-shaped» ανάκαμψης, γρήγορα έγινε αντιληπτό πως το «L» εξ ορισμού δεν είναι ανάκαμψη! Σκεφτείτε το, μένουμε στο κάτω μέρος του κύκλου μέχρι νεοτέρας! Άρα βράσε ρύζι. Που μας φέρνει στην αιχμή των ορισμών περί οικονομικής ανάκαμψης, που είναι η «K-shaped» ανάκαμψη!

Τι είναι λοιπόν η «K» Όντως μπορεί να ισχύσει Το επιχείρημα πίσω από το διχάλι που εισηγείται αυτό το είδος ανάκαμψης είναι πως κάποιοι τομείς της οικονομίας θα βιώσουν σημαντική ανάκαμψη και μεγέθυνση, ενώ άλλοι τομείς της οικονομίας βιώνουν και θα συνεχίσουν να βιώνουν συρρίκνωση και σοβαρά προβλήματα.

Τομείς που ασχολούνται με την τεχνολογία ευρύτερα καθώς και τη δημιουργία και διάθεση λογισμικών προγραμμάτων είχαν αυτή την περίοδο την τιμητική τους.

Αυστηρά ομιλούντες δεν μπορεί να μιλάμε για «K-shaped» ανάκαμψη, επειδή ο δείκτης μέτρησης της οικονομικής δραστηριότητας είναι ένας. Συνεπώς πάντα καταγράφεται η καθαρή τάση: αν οι δύο κατηγορίες έχουν το ίδιο ειδικό βάρος στην οικονομία και η μια κατηγορία αυξάνεται κατά 10% και η άλλη μειώνεται κατά 3%, τότε η οικονομία θα καταγράψει αύξηση 7%. Στο ίδιο παράδειγμα, αν η μια πάει πάνω 5% και η άλλη κάτω 15%, τότε συνολικά η οικονομία θα πάει κάτω 10%.

Από την άλλη, είναι επίσης γεγονός ότι έχουμε τομείς που τους «έκατσε» η κρίση και ευδοκίμησαν και άλλοι που την έπαθαν, προκαλώντας τους μόνιμη ζημιά και διαρθρωτικά προβλήματα από τα οποία δύσκολα θα ανακάμψουν ακριβώς λόγω της παρατεταμένης φύσης και ευρείας κλίμακας της κρίσης.

Όμως, το επιχείρημα είναι σημαντικό ως μια ακτινογράφηση της κατάστασης και βοηθά στην εκπόνηση πολιτικών αντιμετώπισης και στήριξης. Ποιοι τομείς εμπίπτουν στην πρώτη κατηγορία που γενικά πάει καλά και ποιοι τομείς εμπίπτουν στην κατηγορία που δεν πάει καλά Αδιαμφησβήτητα τομείς που ασχολούνται με την τεχνολογία ευρύτερα καθώς και τη δημιουργία και διάθεση λογισμικών προγραμμάτων είχαν αυτή την περίοδο την τιμητική τους. Το λιανεμπόριο στη μεγάλη του εικόνα επίσης – φτάνει να σκεφτείτε διαδικτυακές αγορές, υπεραγορές κ.λπ.

Τομείς που έχουν σοβαρό πρόβλημα είναι οι συναφείς της τουριστικής βιομηχανίας (φιλοξενία, διοργανωτές ταξιδιών, διοργανωτές συνεδρίων, αεροπορικές κ.λπ.), η εστίαση σε μεγάλο αλλά όχι απόλυτο βαθμό, η ψυχαγωγία κ.λπ.

Για τα ακίνητα θα μπορούσε να λεχθεί με κάποια δόση ασφάλειας πως βρίσκονται και στις δύο κατηγορίες.

Η πορεία θα δείξει ποιο είδος ανάκαμψης τελικά θα έχουμε, επειδή είναι δεδομένο πως ανάκαμψη θα υπάρξει. Το θέμα είναι να βρεθούν και άλλοι τρόποι στήριξης των τομέων που έχουν πραγματικό πρόβλημα στο μεσοδιάστημα. Αν αποτύχουμε στην στήριξη τους τότε θα έχουμε κλιμακούμενα προβλήματα οικονομικής εξαθλίωσης, εγκληματικότητας, διολίσθησης της παιδείας, ανεργίας και ψυχικών διαταραχών. Είναι επίσης αναμενόμενο να δούμε αύξηση στις ενοικιάσεις για σκοπούς στέγασης.

Αν αποτύχουμε, τότε τελικά το μόνο σίγουρο είναι πως θα δούμε ένα μεγάλο «Χ» πάνω από όλα. Και αυτό θα είναι καταστροφικό. Το «Α» και το «Ω» λοιπόν είναι να δούμε στη λεπτομέρεια τους τομείς της οικονομίας που έχουν πρόβλημα.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ζωή
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΜΑΡΤΙΟΥ 2021

ΓΑΚ - ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ, ΣΥΛΛΟΓΗ ΧΑΡΑΚΤΙΚΩΝ

«Ο Οικονόμος κηρύττει εν Υδρα την ελευθερίαν». Από το λεύκωμα «Πάνθεο Ηρώων του '21», με σχεδιαστή τον Peter Von Hess και χαράκτη τον H. Kohler.

ΓΑΚ - ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ, ΣΥΛΛΟΓΗ ΓΙΑΝΝΗ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ, ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ Γ'

Ο Δημήτριος Υψηλάντης προτρέπει τους Σπετσιώτες καπετάνιους να συνεχίσουν την πολιορκία του Νεοκάστρου (Πύλος/Ναυαρίνο) επισημαίνοντας ότι η φιλογένεια (πατριωτισμός) και η ανδρεία τους θα ανταμειφθούν. Τρίκορφα, 14 Ιουλίου 1821.

ΓΑΚ - ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ, ΣΥΛΛΟΓΗ ΧΑΡΑΚΤΙΚΩΝ

«Η Μπουμπουλίνα αποκλείει την Ναυπλίαν». Από το λεύκωμα «Πάνθεο Ηρώων του '21», με σχεδιαστή τον Peter Von Hess και χαράκτη τον H. Kohler.

Στα κύματα «της φοβεράς θαλάσσης»

Εκθεση των Γενικών Αρχείων του Κράτους για τη συνδρομή της ναυτοσύνης στην Επανάσταση του 1821

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Είναι η «πατριώτις Λασκαρίνα Δ. Βουμπουλίνα», που με έγγραφό της προς το Υπουργείο της Αστυνομίας απορεί: «Σεβαστοί πατέρες του έθνους, διατί μία γυνή πατριώτις με τόσας και τόσας υπέρ της κοινής ελευθερίας μας θυσίας να αποκλείεται από την πολιτικήν κοινωνίαν, και να προφυλάκτεται εις έγκλειστον μέρος ως κατάδικος;».

Είναι η «πατριώτις Μαδώ Ν. Μαυρογένους» που απευθύνεται «προς το Σεβαστόν Βουλευτικόν Σώμα» ζητώντας να «εκστρατεύσει, όπου, και με όσους στρατιώτας νομίση αρκετούς» η διοίκηση, τονίζοντας ότι θα δεχτεί «την στρατοπεδείαν και της πλέον επικινδύνου θέσεως, και προς παραδειγματισμόν των επιλοίπων».

Ο πλούτος των τεκμηρίων από τα Γενικά Αρχεία του Κράτους (ΓΑΚ) για την Ελληνική Επανάσταση είναι τόσο μεγάλος, ώστε ακόμη και οι συνήθως «βουβές» γυναίκες του Αγώνα –καμία δεν μας άφησε απομνημονεύματα– εδώ αποκτούν τη φωνή τους. Οσο για τους άντρες, τους πρωταγωνιστές αλλά κι εκείνους που η Ιστορία λησμόνησε τα ονόματά τους, βρίσκονται όλοι παρόντες. «Χάρις στον Γιάννη Βλαχογιάννη, τον άνθρωπο που πρωτοστάτησε στην ίδρυσή τους το 1914 δωρίζοντας την πολύτιμη συλλογή του, τα ΓΑΚ διαθέτουν σήμερα τη μεγαλύτερη σε όγκο παρακαταθήκη πρωτογενών πηγών για το 1821», αναφέρει η Αμαλία Παππά, αναπληρώτρια γενική διευθύντρια των Αρχείων του Κράτους, στον θαυμάσιο κατάλογο που συνοδεύει την έκθεση «Τρέξε επάνω εις τα κύματα της φοβεράς θαλάσσης. 1821. Ο Αγώνας στη Θάλασσα».

Η ίδια ονομάζει την έκθεση «ναυαρχίδα» των δράσεων που σχεδιάστηκαν από τα Αρχεία στο πλαίσιο του εορτασμού των 200 χρόνων από την κήρυξη της Επανάστασης, και ο χαρακτηρισμός ταιριάζει απόλυτα στο περιεχόμενο. Το αρχειακό υλικό που παρουσιάζεται αναδεικνύει τις συνθήκες της προετοιμασίας της Επανάστασης μέσα από κείμενα και προκηρύξεις, και πραγματεύεται την οργάνωση του στόλου και των ναυτικών επιχειρήσεων, τις συνθήκες ναυσιπλοΐας και τους ναυτικούς αποκλεισμούς, τους ναυτότοπους, τις προσωπικότητες, αλλά και τους αφανείς ήρωες που έδρασαν εκείνη την ταραγμένη περίοδο.

Ενταγμένη στις επίσημες δράσεις της «Πρωτοβουλίας 1821-2021», η έκθεση υλοποιείται χάρις στην υποστήριξη και συνεργασία του Ιδρύματος Ευγενίδου. Μέσω της προβολής αρχειακών τεκμηρίων, μουσειακών κειμηλίων και ψηφιακών εφαρμογών, «αποσκοπούμε να αναδείξουμε τη συμβολή του εμπορικού και πολεμικού στόλου και τον ρόλο του στην επιτυχή έκβαση της Επανάστασης», εξηγεί ο Λεωνίδας Δημητριάδης-Ευγενίδης, πρόεδρος του Ιδρύματος Ευγενίδου, στο εισαγωγικό του κείμενο από την ίδια έκδοση. «Η επιλογή μας να επικεντρώσουμε το ενδιαφέρον μας στον Αγώνα των Ελλήνων στη θάλασσα δεν είναι τυχαία, αφού το Ιδρυμα "οφείλει" την ύπαρξή του στη ναυτιλία και ως εκ τούτου συστηματικά υποστηρίζει τη ναυτική εκπαίδευση», διευκρινίζει.

Το αρχειακό υλικό που παρουσιάζεται πραγματεύεται την οργάνωση του στόλου και των ναυτικών επιχειρήσεων εκείνης της ταραγμένης περιόδου.

Συνεπώς, μέσω ετούτης της έκθεσης στρέφουμε το βλέμμα στη θάλασσα. «Σε ένα πεδίο μέγιστης στρατηγικής σημασίας για τις ευρωπαϊκές δυνάμεις, καθοριστικό παράγοντα για την πορεία της Επανάστασης, σύνδεσμο μεταξύ των εξεγερμένων περιοχών στην Οθωμανική Αυτοκρατορία», διευκρινίζει ο πρόεδρος της Εφορείας των ΓΑΚ, καθηγητής Ιστορίας Νίκος Α. Καραπιδάκης. Η συζήτηση μαζί του μας μεταφέρει στα χρόνια του Αγώνα, μέσα σε ένα Αιγαίο που φλέγεται. Εκεί όπου ταξιδεύουν με επιδεξιότητα καραβοκύρηδες, κουρσάροι, καπεταναίοι και ναύτες, έτοιμοι τη μια στιγμή να συγκρουστούν μεταξύ τους και την επομένη να μεγαλουργήσουν για χάρη της πατρίδας. Είναι οι ίδιοι άνθρωποι που σε ελάχιστο χρόνο μετέτρεψαν έναν ισχυρό εμπορικό στόλο, όπως ήταν ο ελληνικός των αρχών του 19ου αιώνα, σε αξιόμαχο πολεμικό προς έκπληξη των ξένων δυνάμεων.

ΓΑΚ - ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ, ΜΙΚΡΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ Κ, ΑΡΧΕΙΟ ΙΩΑΝΝΗ ΠΕΤΡΟΦ

Ιστορικός χάρτης Υδρας και Σπετσών με χρονολόγιο γεγονότων της επαναστατικής περιόδου. Λειψία, 1887.

ΓΑΚ - ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ, ΑΡΧΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΚΩΝ

Διακήρυξη της Αντικυβερνητικής Επιτροπής για τον ναυτικό αποκλεισμό των λιμανιών και παραλίων της Αττικής. Πόρος, 9 Ιουνίου 1827.

– Από πού προέρχονταν οι ναυτικοί που μπήκαν στην Επανάσταση;

– Η πλειονότητα, από τα μεγάλα ναυτικά νησιά: Υδρα, Σπέτσες και Ψαρά. Αλλά οι ναυτότοποι ήταν πολύ περισσότεροι κι έδωσαν στον Αγώνα ναυτικούς και πλοία, όπως η Κάσος για παράδειγμα, και πολλά λιμάνια της χερσαίας Ελλάδας σαν την Κάρυστο, την Κυπαρισσία, το Λεωνίδιο. Συνολικά τα μάχιμα πληρώματα ήταν περίπου 25.000 με 30.000 άνθρωποι. Αλλά σε μια ιστορία του Ναυτικού πρέπει να υπολογίσουμε και τις δυνάμεις της ξηράς: εκείνους που έραβαν πανιά, που διόρθωναν πλοία, που εξασφάλιζαν τα ξάρτια, που είχαν αναλάβει την τροφοδοσία και τη φύλαξη των τροφίμων, την προετοιμασία των πολεμοφοδίων, την πυρίτιδα, την επισκευή των κανονιών, την αναγόμωση των βλημάτων.

– Αυτός ο ακμαίος εμπορικός στόλος σταμάτησε τις άλλες του δραστηριότητες στη διάρκεια του Αγώνα;

– Ουσιαστικά ναι, αλλά η ερώτηση μας φέρνει κοντά στο θέμα της πειρατείας. «Πειρατεία», «κούρσος» και «εμπόριο» ήταν έννοιες πολύ κοντινές στο Ναυτικό μέχρι τον 18ο αιώνα διεθνώς. Μια επίσημη ναυτική δύναμη, όπως η Αγγλία για παράδειγμα, μπορούσε να απασχολεί για τις δραστηριότητες εναντίον ξένων δυνάμεων πειρατικά πλοία. Υπήρχαν βέβαια και οι κουρσάροι, έμποροι που με μεγάλη ευκολία μετατρέπονταν σε πειρατές στην υπηρεσία μιας επίσημης δύναμης, ή σε κουρσάρους, δηλαδή σε καταδρομείς ληστές. Ο 18ος αιώνας ήταν αιώνας τακτοποίησης του Ναυτικού. Μπήκαν κανόνες, εισήχθη ένα είδος διεθνούς εμπορικού δικαίου.

Ενταγμένη στις επίσημες δράσεις της «Πρωτοβουλίας 1821-2021», η έκθεση υλοποιείται χάρις στην υποστήριξη και συνεργασία του Ιδρύματος Ευγενίδου.

Οσον αφορά τις ελληνικές δυνάμεις, πολλοί καπετάνιοι ήταν οιονεί κουρσάροι. Δηλαδή ένα μεγάλο μέρος της δραστηριότητάς τους ήταν ημιπαράνομο, αν και όχι πάντοτε βίαιο. Συνεπώς υπήρχε ένα θολό τοπίο. Κατά τη διάρκεια της Επανάστασης, πολλοί Ελληνες καπετάνιοι –ίσως όχι από τα τρία μεγάλα ναυτικά νησιά– παράλληλα ή στα κενά των πολεμικών δραστηριοτήτων, επιδίδονταν σε κούρσους. Φυσικά τα πλοία που κουρσεύονταν ήταν κυρίως οθωμανικά, γαλλικά, αυστριακά, μαλτέζικα ή ιταλικά. Το γεγονός αυτό προκάλεσε τη διαμαρτυρία των ξένων δυνάμεων. Τα Ναυτικό Δικαστήριο, που συστάθηκε το 1825, καταδίκαζε ανάλογες περιπτώσεις, ενώ, μέχρι τη σύστασή του, οι Αρχές της Υδρας και των Σπετσών επέβαλλαν τιμωρίες στους καπετάνιους που επιδίδονταν σε τέτοιες ενέργειες.

– Ο στόλος βγήκε κατεστραμμένος από την Επανάσταση;

– Αυτό το θέμα δεν είναι ακόμη πολύ γνωστό. Σχετίζεται με το μεγάλο ζήτημα των πολεμικών αποζημιώσεων που ζήτησαν οι αγωνιστές από το ελληνικό κράτος. Σχεδόν όλοι οι συμμετέχοντες, και οι πιο γνωστοί, έκαναν αιτήσεις αποζημίωσης για τη συμμετοχή τους, άλλοι μεγαλύτερες και άλλοι μικρότερες. Ετσι, ενώ ο πολεμικός έγινε πλέον κρατική υπόθεση, ο εμπορικός στόλος ξαναφτιάχτηκε σιγά σιγά. Δεν ξαναφτιάχτηκε όμως απαραίτητα από εκείνους που ήταν καραβοκύρηδες πριν από την Επανάσταση. Πολλοί από εκείνους ακολούθησαν μετά την ίδρυση του κράτους πολιτική καριέρα. Ή είχαν θησαυρίσει χρήματα τα οποία δεν θέλησαν να επενδύσουν στη ναυτιλία. Πάντως, η νέα εμπορική ναυτιλία που δημιουργήθηκε γύρω στο 1850-1860 ήταν εξίσου ισχυρή με την προεπαναστατική.

– Ερευνώντας το αρχειακό σας υλικό για το 1821 υπό το πρίσμα του Αγώνα στη θάλασσα, οδηγηθήκατε σε κάποιες διαπιστώσεις;

– Στην ιστορική έρευνα, ό,τι νέο προκύπτει δεν είναι εντελώς ανεξάρτητο από τις γνώσεις που είχε κανείς έως τότε. Αυτό που διαπιστώσαμε, θα μου επιτραπεί να πω ότι είναι κάτι τυπικά ελληνικό. Μια βαθιά αντίφαση διέπει όλη αυτή την προσπάθεια: τη μια στιγμή έχουμε τρομερά κατορθώματα, την άλλη, όλα βρίσκονται στο χείλος του γκρεμού. Υπάρχουν στιγμές που όλα λειτουργούν ρολόι και άλλες που τίποτα δεν πηγαίνει καλά. Υπάρχουν στιγμές που όλοι είναι ενθουσιασμένοι και θέλουν να συνεχίσουν τον Αγώνα, κι εκείνες που είναι όλοι έτοιμοι να τον παρατήσουν και να συνθηκολογήσουν. Υπάρχουν στιγμές που νιώθεις ότι βρίσκεσαι μπροστά σε απίστευτες δυσαρέσκειες μεταξύ των καπεταναίων, αλλά και των πληρωμάτων, κι άλλες που όλοι μονιασμένοι μοιράζονται στιγμές έξαρσης και ενθουσιασμού.

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

28.3 - 4.4.2021

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΜΟΥΣΙΚΗ

Η ομορφιά της Μπαρόκ

Αριστουργήματα της ώριμης εποχής μπαρόκ Johann Sebastian Bach, George Frideric Handel, Antonio Vivaldi και Tomaso Albinoni από τη Συμφωνική Ορχήστρα εις μνήμην Krasen Penev. Σολίστ: Simeon Spasov (όμποε), Laura Rodgers (όμποε), Ρόμπερτ Χοβανεσιάν (βιολί), Χάσμικ Σαργκσιάν (βιολί), Varvara Merzlova - Peneva (βιολί), Μάριος Ιωάννου (βιολί). Διεύθυνση - Εξάρχων: Wolfgang Schroeder. Σάββατο 3 Απριλίου, Θέατρο Παλλάς, Πύλη Πάφου, ώρα 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες 22463144, www.cyso.org.cy**

ΘΕΑΤΡΟ

«1958» του Μιχάλη Παπαδόπουλου

Το θέατρο Αντίλογος και ο Μιχάλης Παπαδόπουλος συνεχίζουν τη δημιουργική τους συνεργασία που καταπιάνεται με ιστορικές στιγμές της Κύπρου, της Ελλάδας και της Τουρκίας, και μετά τη συγκλονιστική «Μακρόνησο» επιστρέφουν με το νέο έργο «1958», αναδεικνύοντας αυτή τη φορά μια ιστορική περίοδο της κυπριακής ιστορίας λίγο πριν από την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας. Ο Νεοκλής Νεοκλέους σε ρόλο σκηνοθέτη – ηθοποιού και η Χριστίνα Χριστόφια, εξιστορούν μια περίοδο της ιστορίας του τόπου, μέσα από τα μάτια των απλών ανθρώπων του νησιού και την καθημερινότητα τους. Το έργο περιγράφει τις πολιτικές φουρτούνες της εποχής, τη γέννηση της ΕΟΚΑ, τον αγώνα για την ένωση και την ίδια στιγμή τη δράση της ΤΜΤ. Μέσα από δύο διαφορετικές ιστορίες, το έργο περιγράφει τις διαμάχες, πολιτικές και εθνικιστικές, των Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, από τη μία τη συσπείρωση του λαού απέναντι στην αποικιοκρατία και από την άλλη αγγίζει θέματα όπως τον διχασμό, διπολισμό και τις ακρότητες που διαδραματιστήκαν κατά τη συγκεκριμένη περίοδο. Σκηνοθεσία : Νεοκλής Νεοκλέους. Σκηνογραφική επιμέλεια: Μαρίζα Παρτζίλη. Μουσική / στίχοι: Γιώργος Καλογήρου. Σχεδιασμός φωτισμού: Σταύρος Τάρταρης. Επί σκηνής: Χριστίνα Χριστόφια, Νεοκλής Νεοκλέους. Παραστάσεις κάθε Πέμπτη, ώρα 7:00 μ.μ. Πρεμιέρα: Πέμπτη, 1 Απριλίου. Θέατρο Μασκαρίνι, Αθαλάσσης 11, Λατσιά. **Πληροφορίες και κρατήσεις 99251331.**

ΔΙΑΛΕΞΗ

«Στ' αχνάρια των Γάλλων μελετητών στην Κύπρο»

Ο Σύνδεσμος Αποφοίτων Γαλλικών και Γαλλόφωνων Πανεπιστημίων Κύπρου (ADUFF) με την ευκαιρία της σεζόν γαλλοφωνίας 2021 διοργανώνει διαδικτυακή διάλεξη από την αρχαιολόγο και ιστορικό τέχνης Άννα Μαραγκού. Στο τέλος του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα Γάλλοι ιστορικοί και λόγιοι μελετητές, όπως οι Louis de Mas Latrie, Camille Enlart και Jean Richard, στο πλαίσιο των ταξιδιών τους προς τη Λατινική Ανατολή, επισκέπτονται το νησί και μελετούν κυρίως τη μεσαιωνική μας ιστορία που είναι στενά συνδεδεμένη με το γαλλικό βασίλειο των Λουζινιάν. Οι μελέτες τους και οι πολύτιμοι τόμοι που δημοσιεύσαν παραμένουν μέχρι σήμερα από τις σημαντικότερες βάσεις των γνώσεων μας για την ιστορία της Κύπρου. Στα γαλλικά με ταυτόχρονη διερμηνεία στα ελληνικά από τη Μαρία Χουβαρτά. **Join Zoom Meeting: https://ucy.zoom.us/j/93950458732?pwd=S0t3RFQxMmZJWFc4NFRJNjZIY0gwZz09 | Meeting ID: 939 5045 8732 - Passcode: 650943**

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Ο Θάνατος του Εμποράκου» του Άρθουρ Μίλλερ

Πέραν των ήδη προγραμματισμένων παραστάσεων κάθε Παρασκευή, Σάββατο, Κυριακή, και λόγω αυξημένης ζήτησης και περιορισμένης διαθεσιμότητας, το αριστούργημα του Άρθουρ Μίλλερ «Ο Θάνατος του Εμποράκου» θα παρουσιάζεται από την προσεχή Τετάρτη 17 Μαρτίου και κάθε Τετάρτη μέχρι τις 21 Απριλίου στην Κεντρική Σκηνή του ΘΟΚ. Ο σκηνοθέτης Νεοκλής Νεοκλέους, με απόλυτο σεβασμό στην αρχιτεκτονική του κειμένου και το ιστορικοκοινωνικό του πλαίσιο, ανοίγει έναν διάλογο που περιλαμβάνει σημερινούς προβληματισμούς και αποπειράται να δώσει απαντήσεις σε ερωτήματα που εξακολουθούν να παραμένουν αναπάντητα. Τον Ουίλλυ Λόμαν ερμηνεύει ο Γιώργος Μουαΐμης. Μαζί του έμπειροι και νεότεροι ηθοποιοί συνθέτουν ένα εξαιρετικό σύνολο ερμηνευτών που καλείται να μεταφέρει στη σκηνή το σύμπαν του μεγάλου Αμερικανού συγγραφέα. Διανομή: Δέσποινα Βιολάρη, Νίκη Δραγούμη, Αντρέας Κουτσόφτας, Πάνος Λουκαΐδης, Λέα Μαλένη, Αλέξανδρος Μαρτίδης, Βασίλης Μιχαήλ, Μαρία Μιχαήλ, Γιώργος Μουαΐμης, Νεοκλής Νεοκλέους, Φώτης Φωτίου, Βασίλης Χαραλάμπους. Παραστάσεις κάθε Τετάρτη, Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή στις 6:00 μ.μ. Θέατρο ΘΟΚ, Κεντρική Σκηνή, Αίθουσα Εύης Γαβριηλίδης **Πληροφορίες, Εισιτήρια Ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ, τηλ. 77772717, www.thoc.org.cy**

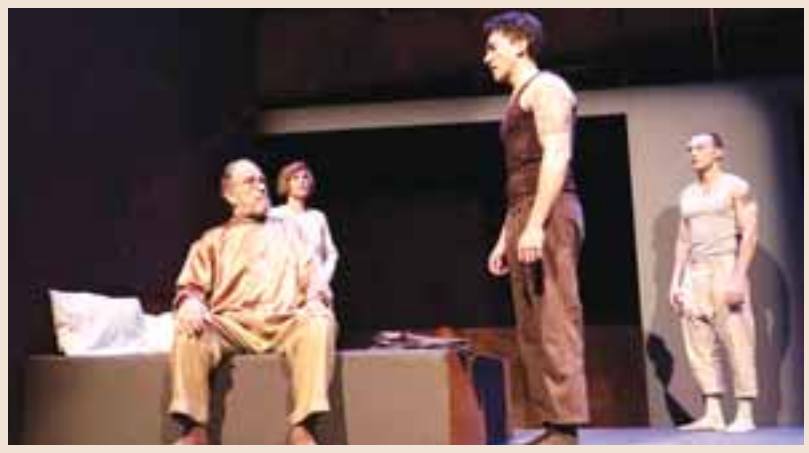

ΕΚΘΕΣΗ

«Teasing Creatures + The Sea Glass»

Το Πολιτιστικό Ίδρυμα Λευτέρη Οικονόμου παρουσιάζει στο ΓΚΑΡΑΖ την έκθεση «Teasing Creatures του Γιώργου Γεροντίδη και το πρότζεκτ «The Sea Glass Factory» του ιδίου σε συνεργασία με το αρχιτεκτονικό γραφείο Post Spectacular office. Η έκθεση «Teasing Creatures + The Sea Glass Factory» αποτελείται από σύνθετες εγκαταστάσεις που ενσωματώνουν γλυπτά, αντικείμενα καθημερινής χρήσης (found objects), σχέδια και βίντεο. Κατά τη διάρκεια της πρώτης μέρας παρουσίασης της έκθεσης, ο Ελλαδίτης εικαστικός Δημητρης Αμελαδιώτης θα παρουσιάσει μια διαδραστική ξενάγηση-περφόρμανς του πρότζεκτ The Sea Glass Factory. Εγκαίνια 27 Μαρτίου, ώρα 5:30 μ.μ. Διάρκεια έως 24 Απριλίου. Ξενάγηση (περφόρμανς): 27/3, στις 6:30 + 7:30 μ.μ. 30-31/3 και 2/4 στις 4:00 μ.μ. Απαραίτητη η κράτηση στο 22001508, ΓΚΑΡΑΖ, Αμμοχώστου 16, Λευκωσία. Π**ληροφορίες 22001508 .**

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Out of Necessity

Με αφορμή τα 60 χρόνια από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, το Out of Necessity από τη Fresh Target Theatre Ensemble, είναι μια παράσταση θεάτρου της επινόησης, που επιχειρεί την αναζήτηση ταυτότητας, έχοντας ως αφετηρία το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας και το Δίκαιο της Ανάγκης. Πώς αυτά τα θεμελιώδη έγγραφα καθόρισαν και εξακολουθούν να καθορίζουν την πολιτική μας υπόσταση σήμερα; Πώς η έκτακτη ανάγκη μετατρέπεται σε μονιμότητα; Πώς ένα εξ ανάγκης 'παράθυρο', δύναται να καθορίσει τον τρόπο που αντιμετωπίζουμε τη ζωή γενικότερα; Πώς επηρεάζει την καθημερινότητά μας; Σύλληψη – σκηνοθεσία – δραματουργία: Μαρία Κυριάκου, Μαρία Βαρνακκίδου. Επί σκηνής: Άντρια Ζένιου, Έλενα Καλλίνικου, Γιώργος Κυριάκου, Μαρίνα Μακρή, Φοίβος Παπακώστας, Λουκία Πιερίδου. Παραστάσεις στη Λευκωσία Κυριακή 4 Απριλίου, Τετάρτη 7, Πέμπτη 8, Παρασκευή 9, Σάββατο 10, Κυριακή 11 Απριλίου, ώρα 7:00 μ.μ. Wherehaus 612, Μιχαήλ Κουσουλίδη 5, Βιομηχανική Περιοχή Παλλουριώτισσας. **Πληροφορίες 70007040, 77777745, www.rialto.com.cy**

MISE EN PLACE | *Της* **ΓΙΟΥΛΗΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Κάτι καινούργιο που να μοιάζει με παλιό

Σε ποιον ανήκει η γαλατόπιτα Μάνης; Στον μάγειρα ή στη μαγείρισσα; Διχάστηκε το κοινό. Οι μισοί followers πήγαν από τη μια πλευρά της κουζίνας, οι άλλοι μισοί από την άλλη. Μέγα ζήτημα προέκυψε τη στιγμή που το έθνος θα έπρεπε να εορτάζει ενωμένο την 200ή επέτειο από την Ελληνική Επανάσταση. Το ερώτημα πάντως που προκύπτει είναι άλλο: Υπάρχει γαλατόπιτα Μάνης; Εχει η περιοχή παράδοση σ' αυτήν τη νόστιμη πίτα;

Γαλα(κ)τόπιτα. Ενα παρασκεύασμα που, όπως το συγγενικό γαλακτομπούρεκο, αναπτύχθηκε κυρίως σε περιοχές όπου το γάλα υπήρχε σε αφθονία, δηλαδή σε ποιμενικές και ορεινές περιοχές. Γι' αυτό είναι συνδεδεμένο με μέρη όπως η Θεσσαλία και η Ηπειρος.

«Υπάρχουν εκδοχές που αντί για σιμιγδάλι χρησιμοποιείται ρυζάλευρο, κάτι που κάνει τη γέμιση να έχει πιο λεία υφή. Υπάρχουν επίσης συνταγές, όπως μια παλιά από τους Ελληνες της Ανατολικής Ρωμυλίας, που δεν χρειάζονται ούτε σιμιγδάλι ούτε ρυζάλευρο παρά μόνο μπόλικα αυγά για να δέσει η κρέμα. Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει το γεγονός ότι παρασκευάζονται και αλμυρές γαλατόπιτες όπως ο γαλοχυλός της Αρκαδίας και η αλμυρή γαλατόπιτα που γίνεται με πρόβειο γάλα από την ορεινή Τριχωνίδα στη Μακεδονία». Αυτά αναφέρει στο βιβλίο της «Γεύση Ελληνική» η Εύη Βουτσινά που σε όλη της τη ζωή αφοσιώθηκε στην παράδοση. Τη σεβάστηκε και την τίμησε όσο λίγοι. Ταξίδεψε στην Ελλάδα απ' άκρη σ' άκρη, μπήκε σε σπίτια και μαγείρεψε με τις γιαγιάδες, κάθισε στο τραπέζι τους και δοκίμασε τα φαγητά τους, κατέγραψε συνταγές και συνήθειες, την πολύτιμη γνώση της αγίας καθημερινότητας. Και όλα αυτά τα υπηρέτησε με μεγάλη συνέπεια, με αίσθημα ευθύνης γι' αυτές τις γυναίκες αλλά και τους άνδρες που μοιράστηκαν μαζί της συνταγές ζεστασιάς και αγάπης.

Πρέπει να σκύβει κανείς με σεβασμό επάνω στην αληθινή παράδοση.

Σήμερα ο καθένας βαφτίζει μια συνταγή παραδοσιακή, τη βάζει στο σάιτ του ή στο μπλογκ του, την παίρνει ο επόμενος, την «πειράζει» λίγο, τη σερβίρει ως δικιά του κι έτσι σ' αυτόν τον ρυθμό, στον ρυθμό του Instagram και του YouTube, καταναλώνουμε κατ' όνομα παραδοσιακές συνταγές.

Κάπου τους καταλαβαίνω τους καημένους τους μάγειρες και τις μαγείρισσες. Πόσες πια πρωτότυπες συνταγές να σκεφτούν; Το αχόρταγο κοινό των followers θέλει κάθε μέρα κάτι καινούργιο. Τώρα αν αυτό μοιάζει με παλιό, ακόμη καλύτερα!

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Το «κουβεντολόι» που μας έλειψε

Περνώντας έξω από την Εθνική Πινακοθήκη, λίγα 24ωρα πριν από τα συμβολικά εγκαίνιά της από τον πρωθυπουργό και τους ξένους υψηλούς προσκεκλημένους, παραμονή του εορτασμού της 25ης Μαρτίου, ένιωσα έναν κόμπο στον λαιμό. Φωταγωγημένη κιόλας, έχει κάτι καθαρτικό, μια αποθεωτική υπόμνηση της ζωής πριν από την πανδημία. Ισως τον Ιούνιο να μπορέσουμε να δρασκελίσουμε το κατώφλι της. Ισως. Και να δούμε αυτά που περιγράφουν τα ρεπορτάζ των πρώτων περιηγήσεων. Πρώτα το γλυπτό του Ροντέν «Ανθρωπος που βαδίζει πάνω σε κολώνα», «σύμβολο συνένωσης ετερόκλητων στοιχείων», και στη συνέχεια, στον χώρο έκδοσης των εισιτηρίων, τη μνημειακή «Λαϊκή αγορά» του Παναγιώτη Τέτση (1925-2016), έργο που απασχόλησε τον καλλιτέχνη πάνω από μία τριετία (ολοκληρώθηκε το 1982). Ενας φόρος τιμής στο λαϊκό δρώμενο, που είναι μια λαϊκή αγορά, όπως την παρακολουθούσε τις Παρασκευές στην οδό Ξενοκράτους, έξω από το σπίτι του. «Ισως αυτή η απροσδόκητη ποιητική εκ του συστάδην να χάρισε ακόμη μεγαλύτερη οικειότητα σ' αυτή τη σύνθεση τη γεμάτη ζωικό παλμό, όπου ο θεατής συγχέεται με τα πρόσωπα του έργου κι έχει την ψευδαίσθηση ότι συμμετέχει, βουτηγμένος κυριολεκτικά στο χρώμα», όπως έχει γράψει η διευθύντρια της Εθνικής Πινακοθήκης Μαρίνα Λαμπράκη-Πλάκα.

Στον δεύτερο όροφο, κλειστός προς το παρόν, θα βρίσκεται ένα άλλο έργο μνημειακής κλίμακας: τοιχογραφίες του Φώτη Κόντογλου. Δύο τοίχοι δωματίου, από το σπίτι του, στη συνοικία Κυπριάδου, «που πουλήθηκε, για λίγες οκάδες λάδι και αλεύρι, στην Κατοχή». Ο νέος ιδιοκτήτης του σπιτιού, τις ασβέστωσε. Το 1977-78, οι τοιχογραφίες καθαρίστηκαν και σήμερα στήθηκαν στον νέο χώρο τους. Η μεγάλη σύνθεση (1932) απαρτίζεται από πορτρέτα της οικογένειας Κόντογλου, από μορφές αγίων και μαρτύρων, από φανταστικές συνθέσεις, με την τεχνική της μεταβυζαντινής ζωγραφικής.

Τέτσης και Κόντογλου σε μυστικό διάλογο. Δύο μεγάλα έργα πυκνοκατοικημένα, θορυβώδη, το καθένα με τον τρόπο του. Ο θόρυβος από τον δρόμο στο μυαλό του ζωγράφου, οι εικόνες που ξεχύνονται από παντού. Ενα «κουβεντολόι» που έλειψε από την καθημερινότητα της πόλης/πρωτεύουσας. Οχι μόνο εικαστικό «κουβεντολόι». Αλλά και σκέψεων, αισθήσεων, εντυπώσεων, συζητήσεων έντυπων ή προφορικών.

Δέκα χρόνια έμεινε κλειστή, υπό ανακατασκευή, η νέα Εθνική Πινακοθήκη. Χρόνιζαν προβλήματα και εμπόδια, κατά διαστήματα τη λησμονούσαμε, θεωρούσαμε σχεδόν δεδομένο το δεκαετές εργοτάξιο. Η νυν υπουργός Πολιτισμού εργάστηκε εντατικά και συστηματικά για να πάρει το κτίριο την τελική, πολυπρισματική, εντυπωσιακή μορφή του. Και το μεγάλο κενό, όχι μόνο οικοδομικά αλλά και ουσιαστικά/συμβολικά, στην πόλη, στη χώρα, μοιάζει να πληρώνεται. Παραμένουμε επιφυλακτικοί, μέχρι να ανοίξουν οι πόρτες για το κοινό. Δέκα χρόνια «κακουχίας» δεν είναι λίγα και έχουμε κακοπάθει βλέποντας κι άλλα μουσεία να ανοιγοκλείνουν… Το σημαντικό όμως, σε αυτήν τη συγκυρία της διαρκούς απειλής, του φόβου και της μεγάλης δυσθυμίας, είναι η νέα άφιξη στην πόλη. Το περπάτημα που σου επιτρέπει «να ακουμπήσεις κάπου το βλέμμα σου», που καλλιεργεί την αναμονή για την επόμενη «κανονική» μέρα.

Πριν από δέκα χρόνια, σε «Γεύμα» μας με τον Παναγιώτη Τέτση (11/04/2010), ο σπουδαίος ζωγράφος σχολίαζε την, κατά την άποψή του, αποστολή της Πινακοθήκης: «Δεν είναι να οργανώνει εκθέσεις, αλλά να δείχνει τις συλλογές της, την πορεία της νεοελληνικής τέχνης. Οι εκθέσεις οφείλουν να λειτουργούν συμπληρωματικά. Η Πινακοθήκη πάσχει στους χώρους, στη διαμόρφωση του κτιρίου. Είναι ακατάλληλο. Κάθε έργο θέλει τον χώρο του. Δεν μπορεί να παρατίθενται σαν να είναι στρατιώτες. Υπάρχουν σημαντικά έργα και άλλων καλλιτεχνών που δεν είναι τόσο γνωστοί και πρέπει και αυτά να βρουν τη θέση τους».

Η επιθυμία του γίνεται πραγματικότητα και εκείνος δεν είναι παρών για να απολαύσει τη νέα «στέγη» του. Η εσωτερική ευρυχωρία της νέας Εθνικής Πινακοθήκης, όμως, μας περιλαμβάνει όλους: εμάς, τους μελλοντικούς επισκέπτες, τους μεγάλους δημιουργούς, όλους τους ανθρώπους της που τη νοιάστηκαν και τη φρόντισαν. Μόλις η ανθρώπινη ροή αποκατασταθεί, θα αρχίσουν να «ρέουν» και οι ιστορίες, οι κουβέντες, να «κυκλοφορούν» στις αίθουσές της όλοι, παρόντες και απόντες.

Μια παράσταση που δεν κρύβει την αλήθεια

Η Μαρίνα Βρόντη μιλάει στην «Κ» για το έργο της «Brandon», την καινούργια της δουλειά που ανεβαίνει στην ΕΘΑΛ

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η Μαρίνα Βρόντη έγραψε και σκηνοθετεί το έργο «Brandon». Πρόκειται για μια ιστορία βασισμένη στα πραγματικά γεγονότα που σημειώθηκαν στη Νεμπράσκα των ΗΠΑ και την άγρια δολοφονία του Μπράντον Τίνα. Ένα έγκλημα μίσους για λόγους ταυτότητας φύλου, που τράβηξε παγκόσμια τα φώτα της δημοσιότητας και έδωσε ώθηση στην τρανς κοινότητα της Αμερικής να θέσει ανοικτά το θέμα

«Θα ήθελα να φάει μια γροθιά στο στομάχι και να ξέρει γιατί την έφαγε, αλλά μέσα από την τέχνη. Έχει και η τέχνη φωνή. Πάντα πίστευα στη δύναμή της».

Θέλησα, κάνοντας αυτό το έργο να δικαιώσω τα τρανς άτομα, όχι για να τα καταδικάσω. Άρα, ούτε μία στιγμή δεν πίστεψα ότι θα έβγαινε προς τα έξω κάτι διαφορετικό, μου λέει η Μαρίνα Βρόντη.

της βίας και των προβλημάτων που βιώνουν τα τρανς άτομα. Η Μαρίνα Βρόντη μού λέει πώς από την αρχή ήξερε τι θα κάνει και πως «κάνω αυτό το έργο για να μιλήσω μέσα από την τέχνη μου, για να πω εγώ πώς νιώθω, πώς εγώ βλέπω αυτό το έργο και η δική μου θέση είναι να δικαιώσω το θύμα».

–Τι σε έκανε να ασχοληθείς με αυτή τη θεματική;

–Ασχολήθηκα μετά από πρόταση του Αχιλλέα Γραμματικόπουλου. Είχα δει την ταινία το «Boys don't cry», που μου άρεσε και πάρα πολύ αλλά και στο διαδίκτυο το ντοκιμαντέρ «Brandon Teena». Μετά και από δύο θεατρικά έργα που είχαν έρθει στα χέρια μου, και την ταινία, αποφάσισα να κάνω ένα νέο έργο, βασισμένο στο ντοκιμαντέρ. Πολύ σύντομα ήξερα τι θα έκανα. Όταν έχεις στα χέρια σου μια ιδέα θα πρέπει να γνωρίζεις τι θα την κάνεις, αλλιώς μην την κάνεις καθόλου.

–Έχεις κάνει προσαρμογές που αφορούν την Κύπρο;

–Η ιστορία μου διαδραματίζεται στο Falls City. Μπορεί όμως να καθρεφτίζει αρκετές συμπεριφορές που βλέπουμε κι εδώ. Τον ρατσισμό ας πούμε απέναντι σε καθετί που δεν είναι σαν εμάς.

–Τι σε δυσκόλεψε περισσότερο στο να φτιάξεις από την αρχή ένα έργο με αυτή τη θεματική;

–Να σου πω κατ' αρχάς ότι έγραψα το έργο όπως θα το σκηνοθετούσα, πράγμα που με διευκόλυνε πάρα πολύ και ήμουν πιο ελεύθερη να εμπιστευθώ και τις εικόνες, άρα η εικόνα που είχα βοηθούσε πάρα πολύ στην εξέλιξη του έργου. Επίσης, άκουσα πάρα πολλές φορές τις κασέτες από την ανάκριση που έκαναν στον Μπράντον και στο έργο που έφτιαξα αυτές οι ανακρίσεις είναι αυτούσιες, είναι σχεδόν απομαγνητοφωνήσεις, άρα θα μπορούσα να πω ότι έχει πολύ ντοκουμέντο η παράσταση μέσα –φυσικά, υπάρχει μυθοπλασία για να βοηθηθεί η δομή ενός θεατρικού, έχει όμως χαρακτήρα ντοκιμαντέρ. Αυτό που με δυσκόλεψε, ωστόσο, πάρα πολύ ήταν να δώσω τη σκηνή του βιασμού. Δεν χωρούσαν οι λέξεις σε αυτό το σημείο.

–Αυτή η σκηνή που σε δυσκόλεψε, τελικά θα τη δούμε καμουφλαρισμένη ή αποφάσισες να τη δούμε στη θεατρική της ωμότητα;

–Κάνω μία παράσταση για να αφυπνίσω, άρα ναι ήθελα να δείξω την ωμότητα. Να σου το πω αλλιώς, αν ένα χέρι είναι οπλισμένο και είναι έτοιμο να ρίξει πρέπει να το δείξεις, πρέπει να δείξεις τι θα πάθει το θύμα. Έτσι και στη δική μου παράσταση, ο θεατής θα πρέπει να δει τι θα πάθει ο ήρωας. Νομίζω θα του προκληθεί ένα σοκ, αν θέλεις, από τις συνέπειες μιας τέτοιας πράξης. Όχι, δεν μου πέρασε ούτε για μια στιγμή να το κάνω πιο ποιητικά, αν θες, ήθελα να υπάρχει. Το θέατρο σου δίνει τη δυνατότητα να δείξεις πολύ δυνατά πράγματα.

–Τελικά γιατί κάνεις αυτό το έργο;

–Εγώ θέλησα, κάνοντας αυτό το έργο να δικαιώσω τα τρανς άτομα, όχι για να τα καταδικάσω. Άρα, ούτε μία στιγμή δεν πίστεψα ότι θα έβγαινε προς τα έξω κάτι διαφορετικό. Η ιστορία είναι από μόνη της τόσο τρομερή, μιλάμε για ένα αποτρόπαιο έγκλημα και δυστυχώς συνεχίζονται να γίνονται ακόμα τέτοια εγκλήματα μίσους. Κάνω αυτό το έργο για να μιλήσω μέσα από την τέχνη μου, για να πω εγώ πώς νιώθω, πώς εγώ βλέπω αυτό το έργο και η δική μου θέση είναι να δικαιώσω το θύμα, επαναλαμβάνω.

–Τι θα ήθελες να πάρει ο θεατής, φεύγοντας από την παράσταση;

–Θα ήθελα να καταλάβει ότι θα πρέπει να σταματήσει οποιαδήποτε μορφή βίας σε οποιονδήποτε άνθρωπο. Θα ήθελα να φάει μια γροθιά στο στομάχι και να ξέρει γιατί την έφαγε, αλλά μέσα από την τέχνη. Έχει και η τέχνη φωνή. Πάντα πίστευα στη δύναμή της.

–Στην Κύπρο πού βρισκόμαστε σε ό,τι αφορά αυτά τα ζητήματα;

–Είμαστε πολύ πίσω στο να δεχτούμε πολλά πράγματα. Γενικά, δεν είμαστε έτοιμοι για κανένα διάλογο, δεν υπάρχει χώρος διαλόγου στην Κύπρο.

Πληροφορίες: «Brandon» από την Κεντρική Σκηνή της ΕΘΑΛ της Μαρίνας Βρόντη. Κατάλληλο για ηλικίες άνω των 18 ετών. Τηλέφωνο: 25877827.

Το συναπάντημα του καλλιτέχνη με το εύρημα

Ο εικαστικός Σάββας Χριστοδουλίδης μιλάει στην «Κ» για τη νέα του δουλειά, που παρουσιάζει στην Eins Γκαλερί στη Λεμεσό

«Τα έργα στην έκθεση Tools & Other Stories τα στοιχειοθέτησα σαν μια μονοκοντυλιά σε ένα χαρτί» λέει ο εικαστικός Σάββας Χριστοδουλίδης.

Συνέντευξη στη **ΛΟΥΙΖΑ ΛΟΥΗ**

Μετά από δέκα χρόνια ο εικαστικός Σάββας Χριστοδουλίδης εκθέτει τη νέα του δουλειά στην Eins Γκαλερί στη Λεμεσό, με τίτλο της έκθεσης «Tools & Other Stories». Αντικρίζοντας τα μεγάλα σε κλίμακα έργα του, αντιλήφθηκα ότι μέσα από την αρχιτεκτονική τους έβγαζαν προς τον θεατή μια ποιητικότητα. Λίγες μέρες αργότερα συναντήθηκα με το Σάββα Χριστοδουλίδη στο Καφεαναγνωστήριο Έρμα στη Λευκωσία για να συζητήσουμε για την έκθεση. Ο Σάββας Χριστοδουλίδης είπε στην «Κ» ότι τα έργα της έκθεσης γεννήθηκαν μέσα στο πολύ ιδιαίτερο πλαίσιο που βιώνει η κοινωνία μας. Για τα έργα του λέει: «Από τη στιγμή που η επεξεργασία του έργου γίνεται τεχνικά περίπλοκη δεν με ενδιαφέρει πλέον, διότι χάνεται η αξία της αμεσότητας που είναι πολύ σημαντική για εμένα. Τα έργα σε αυτή την έκθεση τα στοιχειοθέτησα σαν μια μονοκοντυλιά σε ένα χαρτί». Να σημειώσουμε ότι στην παρέα μας ήταν και ο Μπέκετ, το σκυλάκι του Σάββα.

–Επιστρέφετε μετά από δέκα χρόνια με ατομική έκθεση στη Λεμεσό...

–Η τελευταία έκθεση ήταν στην γκαλερί Όμικρον στη Λευκωσία, μετά ακολούθησε μια ατομική έκθεση στην Αθήνα και μετά η Μπιενάλε του Σάο Πάολο. Αλλά κάτι έκανα τα τελευταία 10 χρόνια, ποτέ δεν έδειχνα τη δουλειά μου τόσο συχνά, πάντα έκανα μεγάλα διαλείμματα, διότι θεωρώ ότι για να μπορέσει να υπάρξει μια πρόταση, χρειάζεται απόσταση χρόνου. Δεν είναι ότι δεν εργαζόμουν, ασχολήθηκα με τη μελέτη, με το γράψιμο που ήρθαν ως ισχυρά συμπληρώματα στην εικαστική πρακτική. Αυτά ενδυναμώνουν ακόμη περισσότερο το έργο και όλη τη διαδικασία της δημιουργίας. Δεν έδειξα μέχρι τώρα, διότι θεωρούσα ότι ήμουν πολύ κοντά σε παλιές πρακτικές. Τώρα ήταν τέτοια η συγκύρια, ήθελα μέσα σε αυτή την εμβληματική περίοδο, την πολύ χαρακτηριστική περίοδο να δώσω ένα στίγμα. Και είναι πολύ σημαντικό για εμένα ότι τα έργα γεννήθηκαν μέσα σε αυτό το πολύ ιδιαίτερο πλαίσιο. Επέλεξα να δείξω τη δουλειά στη Λεμεσό, πρώτον γιατί ήθελα να στηρίξω τον θεσμό της γκαλερί και να στηρίξω τον Τάσο, ο οποίος κάνει μια αξιόλογη προσπάθεια. Επίσης, το γεγονός ότι μετατοπίζεσαι, και επίσης ότι τα έργα σου μετατοπίζονται δημιουργείται τόσο με εσένα όσο και με το ίδιο το έργο, ένας διάλογος, αλλά και ένας νέος διάλογος με ένα καινούργιο κοινό.

–«Tools & Other Stories», λοιπόν...

–Εργαλεία και άλλες ιστορίες, με αυτόν το τίτλο θέλω να επισημάνω τη σημασία του υλικού στη διαμόρφωση της ιδέας και κατ' επέκταση του έργου τέχνης. Στην ουσία το υλικό είναι το εργαλείο και το υλικό ως εργαλείο είναι με αυτό που αναμοχλεύω την ιδέα, την πλάθω και τη διαμορφώνω. Το υλικό στην περίπτωση της δικής μου δουλειάς μένει ανέφικτο, δηλαδή πρόκειται για οικειοποιημένο αντικείμενο, το οποίο τις περισσότερες φορές παραχωρείται για τη διαμόρφωση του έργου ως έχει, αυτούσιο. Επομένως, όταν λέω πλάθω, δεν πλάθω υπό την έννοια που τη χρησιμοποιεί ο γλύπτης αλλά υπό την έννοια ότι πλάθω την ιδέα. Το υλικό είναι άρρηκτα συνυφασμένο με την ιδέα. Το ζήτημα της υλικότητας είναι εμφανές σε όλα τα έργα και στη δουλειά μου τον τελευταίο χρόνο. Η υλικότητα είναι η αρχή γύρω από την οποία στοιχειοθετείται το έργο, η ιδέα έρχεται και συνταιριάζεται και επισυνάπτεται στην υλικότητα προκειμένου να την ενισχύσει εννοιολογικά. Το υλικό είναι ο υποδοχέας μιας ιδέας.

«Είναι έργα στωικά, αρκούνται με την ελάχιστη πληροφορία, αλλά αυτό δεν τα παρεμποδίζει να αποπνέουν συγκίνηση», λέει ο Σάββας Χριστοδουλίδης στην «Κ».

–Για ποιο λόγο χρησιμοποιείτε στα έργα σας το «έτοιμο - υλικό»;

–Υποστηρίζω σε μεγάλο βαθμό την αρχή του Andre Breton που πίστευε ότι στο συναπάντημα του καλλιτέχνη με το εύρημα, εκεί –έλεγε– συντελείται ένα γεγονός. Εγώ υιοθετώ αυτή την ιδέα και πιστεύω ότι η συνεύρεση του καλλιτέχνη με το αντικείμενο, με το εύρημα, αποτελεί ένα γεγονός. Για τη στοιχειοθέτηση του έργου τέχνης προϋπόθεση είναι αυτό το γεγονός.

–Επιμένοντας στον τίτλο «εργαλεία και άλλες ιστορίες», ποιες είναι αυτές οι άλλες ιστορίες που θα θέλατε να αφηγηθείτε;

–Οι άλλες ιστορίες είναι όλες αυτές οι έννοιες τις οποίες το έργο αποπνέει με τη στοιχειοθέτηση του, με την ολοκλήρωσή του. Είναι οι ιστορίες, οι οποίες γεννιούνται μέσα από το έργο, είναι οι ιστορίες οι οποίες συνεπάγονται την ολοκλήρωση του έργου. Οι άλλες ιστορίες είναι αυτές που ο θεατής, ο παρατηρητής καλείται να ερμηνεύσει.

–Δημιουργείτε τα έργα τέχνης σας μέσα από βιώματα;

–Η διάρκεια δημιουργίας του έργου είναι το λιγότερο σημαντικό τμήμα της στοιχειοθέτησής του. Η επεξεργασία του έργου δεν έχει διάρκεια, πολλές φορές πρόκειται για την εναπόθεση των υλικών. Πολλές φορές η συγκρότηση του έργου περιορίζεται σε μια χειρονομία. Δεν είναι τόσο η παρασκευή, η δημιουργία του έργου όσο αυτό που προηγείται και αυτό που έπεται. Αυτό που προηγείται της χειρονομίας, δηλαδή το φανέρωμα του αντικειμένου, η εξεύρεση του αντικειμένου και κατ' επέκταση η οικειοποίηση του αντικειμένου και μετά τη χειρονομία θέσπισης του αντικειμένου αυτό που έπεται. Αυτό που έπεται είναι ένας λόγος, ο οποίος –θεωρώ– είναι καθαρά αφηγηματικός, έστω και εάν προς τη φόρμα αποπνέει μια διάθεση αφαίρεσης. Η κατάληξη του έργου είναι καθαρά αφηγηματική. Πρόκειται για μια ιστορία, ένα βίωμα κυρίως όσον αφορά τη σχέση μου με τη ζωγραφική, με το σχέδιο. Μέσα από τα συγκεκριμένα έργα επισημαίνω επίσης τις εικαστικές αξίες. Οι εικαστικές αξίες είναι η γλώσσα της τέχνης, είναι οι αξίες που σου επιτρέπουν να αρθρώσεις τον λόγο για το έργο τέχνης, αλλά και να αρθρώσεις και το ίδιο το έργο τέχνης. Επισημαίνω ότι αυτό στις νέες γενιές δεν το συναντούμε τόσο συχνά. Η εικαστική όψη του έργου έρχεται δεύτερη, θεωρώ ότι γίνεται αυτό είτε από άγνοια, είτε εσκεμμένα. Οι νέοι καλλιτέχνες εστιάζουν περισσότερο στο ιδεολογικό κομμάτι του έργου, αφήνοντας κατά μέρος, ή σε δεύτερη μοίρα τη φόρμα. Η έκθεση αυτή είναι θρύμματα ιδεών, τα οποία προσπαθώ να συνταιριάξω προκειμένου να υπάρχει αυτό το σώμα, το καθεστώς, αυτό το μορφικό αποτέλεσμα, αλλά και αυτό το εννοιολογικό καθεστώς.

«Μπορεί σε παλαιότερες εποχές αλλά και έργα να αφιέρωνα περισσότερο χρόνο για την δημιουργία του έργου, τώρα νιώθω αμέτρητα λυτρωμένος από το τεχνικό τμήμα του έργου» είπε ο καλλιτέχνης στην «Κ».

Αμέτρητα Λυτρωμένος

–Δηλαδή πρώτα έρχεται η αισθητική, το υλικό και μετά η αφηγηματική επεξήγηση του έργου;

–Η επιλογή του έργου δεν υπόκειται μόνο σε αισθητικό κριτήριο. Με ενδιαφέρει αισθητικά αλλά με ενδιαφέρει και εννοιολογικά. Δηλαδή αυτό το τσαλάκωμα της ύλης, αυτό το βιωμένο της ύλης, αυτό το παρελθόν της ύλης, έρχομαι να το ακουμπήσω και πάλι, να το αναβιώσω, να του δώσω μια νέα ζωή σε ένα νέο πλαίσιο. Συγκριτικά με παλαιότερες δουλειές η καινούργια αυτή δουλειά διακρίνεται τόσο για την καθαρότητά της, όσο και για τη δυναμική της. Είναι έργα στωικά, αρκούνται στην ελάχιστη πληροφορία, αλλά αυτό δεν τα παρεμποδίζει να αποπνέουν συγκίνηση.

–Εσείς κατά τη διάρκεια δημιουργίας αυτών των έργων τι ανακαλύψατε;

–Ανακάλυψα ότι η στοιχειοθέτηση του έργου τέχνης με την πάροδο του χρόνου και την εμπειρία που έχω αποτελεί τη χειρονομία στην ελάχιστή της μορφή. Μπορεί σε παλαιότερες εποχές, αλλά και έργα να αφιέρωνα περισσότερο χρόνο για τη δημιουργία του έργου, τώρα νιώθω αμέτρητα λυτρωμένος από το τεχνικό τμήμα του έργου. Από τη στιγμή που η επεξεργασία του έργου γίνεται τεχνικά περίπλοκη δεν με ενδιαφέρει πλέον, διότι χάνεται η αξία της αμεσότητας που είναι πολύ σημαντική για εμένα. Τα έργα σε αυτή την έκθεση τα στοιχειοθέτησα σαν μια μονοκοντυλιά σε ένα χαρτί.

–Για να μπορέσει κάποιος να φτάσει τεχνικά σε αυτό το επίπεδο που εξηγείτε, πρέπει πρώτα να περάσει από κάποια αλλά στάδια;

–Φυσικά! Η αφετηρία στην πρακτική μου ήταν ζωγραφική, μετά πέρασα σε έργα μικρής κλίμακας, πέρασα σε έργα πολύ πιο περίτεχνα, πέρασα από διάφορες πρακτικές και μπορώ να τις ονομάσω πρακτικές προσήλωσης. Τελικά, με την αλλαγή κλίμακας αυτή η προσήλωση αλλοιώνεται και ευρύνεται. Ερμηνεύεται ως ευρύτητα ως προς τη χειρονομία, αλλά και του βλέμματος. Από το μικρό το οποίο απαιτεί μια προσήλωση με τα χρόνια οδηγήθηκα σιγά και σταδιακά στη μεγάλη κλίμακα και σε αυτού του τύπου την πρακτική. Την ελεύθερη πρακτική που το έργο στοιχειοθετείται αβίαστα. Τα υλικά που χρησιμοποιώ σε καμία περίπτωση δεν ξεπερνούν τα τρία, μετά γίνεται ένα άλλο πράγμα, δεν με ενδιαφέρει να απλώσω το έργο στον χώρο, με ενδιαφέρει η αυτονομία του έργου και η αυτάρκειά του. Το έργο να υπάρχει εκεί χωρίς να αποπνέει την ανάγκη μιας επεξήγησης, χωρίς να αποπνέει την ανάγκη ενός συμπληρωματικού τμήματος. Το έργο θέλω να υποστηρίζεται από μόνο του. Φυσικά, αυτό είναι καθαρά αποτέλεσμα μιας εσωτερικής διεργασίας, να νιώθεις αυτάρκης και να είσαι ικανός να το αφήσεις, να το εγκαταλείψεις εκεί μόνο του σε διάλογο με τον θεατή.

Πρόταση κλίμακας

–Πώς νιώθετε την ώρα που αφήνετε τα έργα σας στον θεατή;

–Δεν θεωρώ ότι αξιολογούμαι, απλώς αυτό που με ενδιαφέρει είναι να μελετήσω το ξένο κοίταγμα, δηλαδή η πληροφορία την οποία θα εισπράξω από την προσέγγιση του άλλου. Αυτό που με ενδιαφέρει είναι πώς το ξένο μάτι στέκει απέναντι τους.

–Πώς έγινε η επιλογή των συγκεκριμένων έργων;

–Το στήσιμο έγινε στη βάση των δύο μεγάλων έργων. Σε μεγάλο βαθμό η σημασία της έκθεσης είναι ότι αποτελεί πρόταση κλίμακας, πέρα από το υλικό και τη θεματική. Η ανάγνωση ενός μικρού έργου δεν είναι η ίδια με την ανάγνωση ενός μεγάλου έργου, ούτε η αντίστοιχη θέαση. Οπότε δεν μπορείς, όταν προτείνεις ένα μεγάλο έργο ξαφνικά να απαιτείς από τον παρατηρητή να προσηλωθεί επίσης σε ένα μικρό που το κοιτάς από απόσταση αναπνοής. Είναι και θέμα θέσης του σώματος, αλλά και θέση του βλέμματος. (Συμφωνεί και ο Μπεκέτ το σκυλάκι του Σάββα που ήταν μαζί μας καθ' όλη τη διάρκεια της συνέντευξης).

–Τι επιζητάτε από το έργο σας;

–Αυτό που επιζητώ στο έργο είναι το μεγάλο έργο να διατηρεί τη φρεσκάδα και την αμεσότητα που μπορεί να σου χαρίσει ένα μικρό έργο. Έστω και εάν μεγαλώνει σε κλίμακα το έργο να παραμείνει κοντά στον θεατή. Η κλίμακα να μην αποτελεί αφορμή ώστε να δημιουργείται χάσμα ανάμεσα στον παρατηρητή και το έργο. Να μη φοβάται ο άλλος να προσεγγίσει το έργο, να μη νιώθει ότι απειλείται από το έργο. Το έργο έτσι και αλλιώς από τη στιγμή που προκαλεί συγκίνηση έχει ως επακόλουθο να είναι φιλόξενο. Κάθε έργο που σε συγκινεί δεν είναι τίποτε αλλά παρά ένα κάλεσμα, μια πρόσκληση.

Πληροφορίες: «Tools & Other Stories», Eins Gallery, στη Λεμεσό. Διάρκεια έκθεσης 10 Απριλίου 2021

Ενίσχυση της κυπριακής βιβλιογραφίας

Το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών συνέχισε το πλούσιο εκδοτικό του πρόγραμμα και το 2020 με τρεις σημαντικές εκδόσεις

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

Η εκδοτική δουλειά που γίνεται από το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών (Κ.Ε.Ε.) είναι από τις πιο σημαντικές προσπάθειες που γίνονται στη χώρα στον χώρο των εκδόσεων. Η συνεργασία του Κ.Ε.Ε. με σημαντικούς Κύπριους και ξένους συνεργάτες όχι μόνο διασφαλίζει την επιστημονικότητα των βιβλίων που εκδίδονται, αλλά προσδίδει κύρος στο Κέντρο, εξασφαλίζοντας ενδιαφέρουσες και εύφορες μελλοντικές συνεργασίες.

Μία σημαντική παράμετρος που πρέπει να τονιστεί είναι η ποικιλία των εκδόσεων και η ισορροπία μεταξύ της ειδικής και της γενικής γνώσης, διατηρώντας πάντοτε υψηλά εκδοτικά και επιστημονικά κριτήρια σε όλα ανεξαιρέτως τα βιβλία.

Το εκδοτικό πρόγραμμα του Κ.Ε.Ε. λοιπόν συνεχίζει με σταθερό ρυθμό και για το 2020, εμπλουτίζοντας την κυπρολογική βιβλιογραφία με τρεις ακόμα σημαντικές εκδόσεις. Τρεις εκδόσεις που αναδεικνύουν την ιστορία, αλλά και τη λαογραφία της Κύπρου (α) Άννα Νεοφύτου, «Λαϊκή λατρεία στην παραδοσιακή κοινωνία της Κύπρου: Οι γιορτές του Πάσχα από τις Αποκριές μέχρι την Πεντηκοστή», (β) Nicholas Coureas, «The Burgesses of Lusignan Cyprus 1192-1474», (γ) Στέφανος Ευθυμιάδης, «Η βυζαντινή αγιολογία της Κύπρου: Οι άγιοι, οι συγγραφείς και τα κείμενα (4ος – 13ος αιώνας)», οι εκδόσεις εντάσσονται στις σειρές Δημοσιεύματα του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών και

Μεσαιωνική Κύπρος

Ο ιστορικός Νικόλας Κουρέας, λειτουργός του Κέντρου, έχοντας στη βιβλιογραφική του φαρέτρα σημαντικές μελέτες για τη μεσαιωνική Κύπρο, συνέγραψε τη μελέτη «The Burgesses of Lusignan Cyprus 1192-1474» [= Οι βουργέσιοι της Κύπρου επί εποχής των Λουζινιανών 1192-1474] που εντάσσεται στη Σειρά: Πηγές και Μελέτες της Κυπριακής Ιστορίας εξιστορεί τη γένεση και διαμόρφωση στο φραγκικό βασίλειο της Κύπρου μιας κοινωνικής ομάδας, των βουργεσίων, οι οποίοι αποτελούνταν από τεχνίτες, εμπόρους, νομικούς και διπλωμάτες, και είχαν ως κοινό χαρακτηριστικό το δικαίωμα πρόσβασης στο δικαστήριο που ονομαζόταν Η Χαμηλή Αυλή, άλλως η Αυλή των Βουργεσίων, για την εκδίκαση των υποθέσεών τους. Ο συγγραφέας προσεγγίζει το θέμα από τη δημιουργία του Βασιλείου έως το τέλος του και εξηγεί πως αρχικά οι βουργέσιοι, στην αρχή αποκλειστικά Φράγκοι στην καταγωγή και Ρωμαιοκαθολικοί στο θρήσκευμα, με την πάροδο του χρόνου και ιδίως από τις αρχές του 14ου αιώνα και μετά περιλάμβαναν Έλληνες, Σύριους, Αρμένιους και από τα μέσα του 14ου αιώνα ακόμη και Εβραίους. Ο συγγραφέας περιγράφει το νομικό πλαίσιο μέσα στο οποίο διαμορφώθηκε η ομάδα των βουργεσίων, τις δραστηριότητές τους στα πολιτικά, διπλωματικά, στρατιωτικά και νομικά δρώμενα του βασιλείου της Κύπρου. Ο Κουρέας σε πολύ μεγάλη έκταση εξιστορεί τις εμπορικές δραστηριότητες των βουργεσίων όχι μόνο στην Κύπρο αλλά στον ευρύτερο μεσογειακό χώρο. Εξετάζεται επίσης η συμμετοχή των βουργεσίων στη δημόσια ζωή της Αμμοχώστου τον 15ο αιώνα, όταν η πόλη βρισκόταν κάτω από τη διακυβέρνηση των Γενουατών, καθώς και οι δραστηριότητες και σχέσεις των βουργεσίων της Συρίας, της Ρόδου και της νότιας Γαλλίας με τους ομόλογους τους στην Κύπρο. Το βιβλίο περιλαμβάνει τρεις χάρτες, βιβλιογραφία και γενικό ευρετήριο.

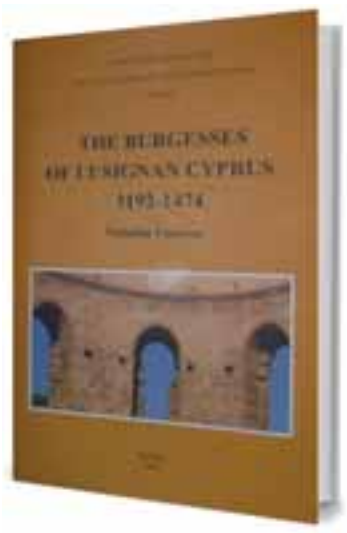

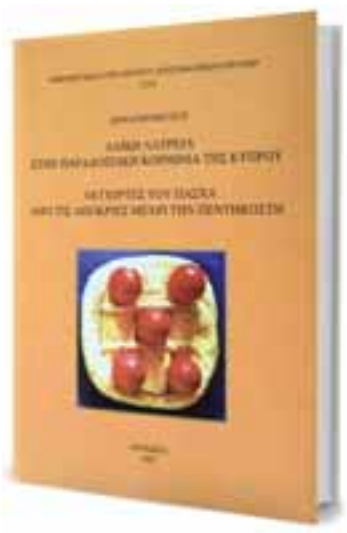

Το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών εδώ και χρόνια τρέχει ένα σημαντικό εκδοτικό πρόγραμμα, που εμπλουτίζει την κυπρολογική βιβλιοθήκη.

Το 2020 κυκλοφόρησαν τρεις ακόμα σημαντικές κυπρολογικές εκδόσεις για τη μεσαιωνική Κύπρο, τη λαογραφία και την αγιολογία.

Αγιολογικές πηγές

Η τρίτη έκδοση είναι του καθηγητή στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου Στέφανου Ευθυμιάδη με τίτλο «Η βυζαντινή αγιολογία της Κύπρου: Οι άγιοι, οι συγγραφείς και τα κείμενα (4ος – 13ος αιώνας)». Ο συγγραφέας εξετάζει ενδελεχώς τα αγιολογικά κείμενα, τα οποία πλέον η ακαδημαϊκή κοινότητα αναγνωρίζει ως μια από τις πιο αυθεντικές λογοτεχνικές πηγές της ύστερης αρχαιότητας και του μεσαιωνικού κόσμου. Στο βιβλίο του Ευθυμιάδη τα αγιολογικά κείμενα που αναλύονται καλύπτουν μια εποχή που εκτείνεται από τον 4ο έως και τον 13ο αιώνα, δηλαδή από την όψιμη αρχαιότητα μέχρι την αρχή της φραγκικής κυριαρχίας κάτω από την ηγεμονία των Λουζινιανών και αντιπροσωπεύουν σχεδόν όλη την κυπριακή λογοτεχνική παραγωγή αυτής της εποχής, γεγονός το οποίο τους προσδίδει μια ιδιαίτερη σημασία. Ο συγγραφέας σε αυτή τη μονογραφία παρέχει στον αναγνώστη τη δυνατότητα να προσεγγίσει τον τρόπο με τον οποίο βιογραφήθηκαν και σκιαγραφήθηκαν επιφανείς αλλά και λιγότερο γνωστοί Άγιοι της Κύπρου. Στο τέλος του βιβλίου προστίθενται οι εκδόσεις τεσσάρων ανέκδοτων αγιολογικών κειμένων, χάρτης με τα τοπωνύμια της βυζαντινής Κύπρου, βιβλιογραφία και τέσσερα αναλυτικά ευρετήρια.

Συμβολή στη λαογραφία

Η Άννα Νεοφύτου βασιζόμενη στο Αρχείο Προφορικής Παράδοσης του Κ.Ε.Ε. στο συγκεντρώνεται ένας απίστευτος λαογραφικός πλούτος που εδώ και τρεις περίπου δεκαετίες ηχογραφήθηκαν και συγκεντρώθηκαν από ομάδα ερευνητών. Η συγγραφέας περιγράφει και σχολιάζει μαρτυρίες που σχετίζονται με όλα τα πασχαλινά έθιμα, ξεκινώντας με τις Αποκριές, φτάνοντας έως την Πεντηκοστή. Η Νεοφύτου δεν καταγράφει απλώς τα διάφορα έθιμα, αλλά εξηγεί τη θρησκευτική σημασία και τους συμβολισμούς που κρύβουν τα έθιμα, τις τοπικές παραλλαγές τους και τον κοινωνικό τους αντίκτυπο. Στο βιβλίο περιλαμβάνονται και φωτογραφίες (έγχρωμες και μαυρόασπρες), εμπλουτίζοντας την έκδοση. Στο βιβλίο υπάρχουν παραρτήματα (ερευνητές/πληροφορητές Αρχείο Προφορικής παράδοσης και Λαογραφικού Αρχείου, Φωτογραφιών). Παρατίθεται, επίσης, γλωσσάριο, βιβλιογραφία και ευρετήριο των χωριών και πόλεων. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι μαρτυρίες παρατίθενται αυτούσιες σε όλα τα κεφάλαια του βιβλίου.

Όλες τις εκδόσεις μπορείτε να τις δείτε στο www.moec.gov.cy/kee/ekdoseis.html

• Μπορείτε να προμηθευτείτε τις εκδόσεις από όλα τα βιβλιοπωλεία.

Ριαλτο / 04

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ προτείνει

2/4 FlashArt@Rialto 2
#kazantí | Ομάδα Γιασεμίν
Παρασκευή 20:00 (60') Επί Σκηνής
Πολυπολιτισμικού χαρακτήρα το καζαντί βρίσκεται σε συνεχή κίνηση και είναι πανταχού παρόν. Με χιουμοριστική προσέγγιση, το #kazantí διερευνά τις έννοιες του παιχνιδιού, της τύχης και της ταυτότητας.
Σύλληψη ιδέας: Ναταλία Παναγιώτου
Έρευνα-Κείμενο-Σκηνοθεσία-Ερμηνεία: Ναταλία Παναγιώτου, Άννη Σοφοκλέους, Δέσποινα Χρυσάνθου
€ 12-10
12+

10/4 FlashArt@Rialto 2
Beat the Devil
Alpha Square
Σάββατο 20:00 (45') Επί Σκηνής
Ο πολυβραβευμένος David Hare θυμάται το παραλήρημα της ασθένειάς του με Covid 19, ανάμικτο με φόβο, όνειρα, τίμια ιατρική και ανέντιμη πολιτική, δημιουργώντας έναν εξαίρετο μονόλογο. Στα Αγγλικά.
Σκηνοθεσία: Νίκος Μυλωνάς, Ανδρέας Αραούζος
Ερμηνεία: Ανδρέας Αραούζος
€ 12-10

11/4
Πάρε Θέση στην Πλατεία
Κυριακή 20:00 (100')
Ο συνθέτης Γιώργος Κολιάς σε ρόλο οικοδεσπότη, υποδέχεται στη σκηνή καλλιτέχνες που μοιράζονται με το κοινό τραγούδια που τους εκφράζουν. Μια παραγωγή του Θεάτρου Ριάλτο που δίνει βήμα στους καλλιτέχνες της Λεμεσού.
Καλλιτεχνική επιμέλεια: Γιώργος Κολιάς
Ενορχήστρωση-Διεύθυνση ορχήστρας: Κωσταντίνος Ζορμπάς
€ 15-10

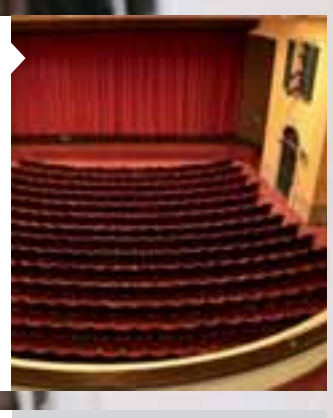

14/4 FlashArt@Rialto
Θαλάσσιο Τείχος | Θεατρική Ομάδα Μαρίας Καρολίδου
Τετάρτη 20:00 (50')
Μια ειλικρινής εξερεύνηση της απώλειας ενός πατέρα από την οπτική ενός άντρα, ο οποίος έχει να αντιπαλέψει και τις έμφυλες προκαταλήψεις, που του περιορίζουν το δικαίωμα στη θλίψη και την ανθρώπινη αδυναμία.
Μετάφραση - Σκηνοθεσία: Μαρία Ιόλη Καρολίδου
Επί σκηνής ο Πάνος Μακρής.
12+
€ 12-10

15/4
Μουσικά Τοπία
Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου
Πέμπτη 20:30 (65')
Ένα αφιέρωμα στη μουσική του 20ου αιώνα με τρία εξαιρετικά έργα τα οποία εμπνέονται από τις αισθήσεις, τη φύση και τη ζωή.
Wojciech Kilar: Orawa
Aaron Copland: Άνοιξη στα Απαλλάχια, σουίτα για 13 όργανα
Bohuslav Jan Martinů: Συμφωνιέττα "La Jolla", H. 328
Μαέστρος: Patrick Gallois
€ 12-7-5

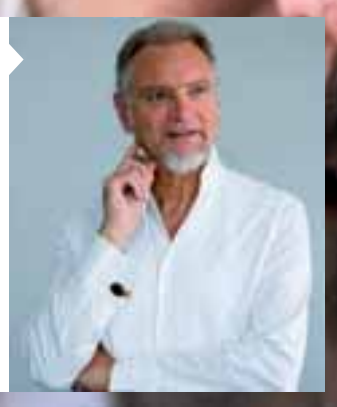

16-24/4 18+
Κινηματογραφικές Μέρες Κύπρος 2021
Παρασκευή - Σάββατο 18:00 & 20:00
Το Φεστιβάλ επανέρχεται στο Θέατρο Ριάλτο και στον κινηματογράφο Ζήνα Πάλας στη Λευκωσία με ένα πολυσυλλεκτικό πρόγραμμα. Διεθνές διαγωνιστικό (Glocal Images), Viewfinder, κυπριακές ταινίες, αφιερώματα, παράλληλα προγράμματα για παιδιά και νέους και το 2ο Dot on the Map Industry Days.
Διοργάνωση: Πολιτιστικές Υπηρεσίες Υπ. Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας & Θέατρο Ριάλτο.
€ 3

19th INTERNATIONAL CYPRUS FILM DAYS FESTIVAL 2021

26&27/4 FlashArt2
Σάββατο του Λαζάρου
Μίτος
Δευτέρα - Τρίτη 20:00 (60') Επί Σκηνής
Η παράσταση βασίζεται στην ιστορία του Λαζάρου των Γραφών που κάθε χρόνο, καλείται να πεθάνει και να αναστηθεί... Αυτό το Σάββατο, μια μπάντα θα παίξει για έναν σύγχρονο Λάζαρο.
Σκηνοθεσία/δραματουργία: Έλενα Αγαθοκλέους
Κείμενο/συρραφή: Έλενα Αγαθοκλέους και Γιώργος Κριθάρας
Performer: Έλενα Αγαθοκλέους
€ 12-10

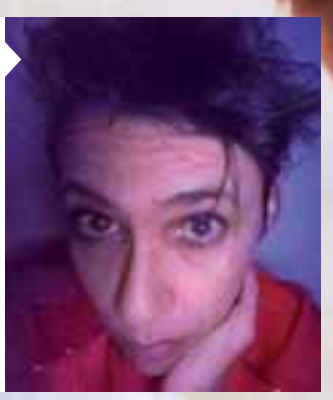

28/4
1958 | Θέατρο ΑντίΛογος
Τετάρτη 20:00 (75')
Το θεατρικό έργο του Μιχάλη Παπαδόπουλου, γραμμένο στην κυπριακή διάλεκτο, στοχεύει στον δημόσιο διάλογο γύρω από στιγμές της ιστορίας της Κύπρου και αναδεικνύει σκοτεινές στιγμές της, άγνωστες στο ευρύ κοινό.
Σκηνοθεσία: Νεοκλής Νεοκλέους
Επί σκηνής: Νεοκλής Νεοκλέους, Χριστίνα Χριστόφια
€ 12-10

Rialto App
77 77 77 45
rialto.com.cy

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της **ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Η διάχυτη βία των ημερών μας

Στις 22 και 23 Σεπτεμβρίου 2006 η Ελληνική Ψυχαναλυτική Εταιρεία είχε διοργανώσει μια διημερίδα με θέμα «Βία στην Πόλη». Τότε είχαν κληθεί, εκτός από τους ψυχαναλυτές που συμμετείχαν, και διάφοροι ειδήμονες άλλων επιστημών για να συνομιλήσουν πάνω στο κοινωνικό φαινόμενο της βίας. Πέρασαν δεκαπέντε χρόνια για να εκδοθούν τα πρακτικά εκείνου του πολύ πετυχημένου συνεδρίου εξαιτίας διάφορων δυσκολιών. Και έφτασε η ώρα να κυκλοφορήσουν τώρα από τις εκδόσεις Αρμός, σε μια συγκυρία πολύ δύσκολη σε παγκόσμιο επίπεδο. Θα είχε ενδιαφέρον να σκεφτούμε πώς θα τοποθετηθούν οι επιστήμες του ανθρώπου στο μέλλον για τα φαινόμενα που προκύπτουν σε σχέση με την πανδημία.

Το σίγουρο είναι ότι η βία στις μέρες μας είναι διάχυτη. Αυτό που ζούμε, παίρνοντας αφορμή από τις εξαιρετικές εισηγήσεις στοχαστών όπως οι ψυχαναλυτές Σ. Μανωλόπουλος, Στ. Μπεράτης, Κ. Μπαζαρίδης, Αρ. Σκουλίκας και Μ. Χατζηανδρέου, αλλά και των κοινωνικών επιστημόνων και αρθρογράφων όπως οι Β. Γεωργιάδου, Λ. Λουλούδης (που δεν είναι πλέον στη ζωή), Παντελής Μπουκάλας, Γιάννης Πανούσης και Ιωάννα Τσιγκάνου, δεν μπορεί να νοηματοδοτηθεί μονοσήμαντα. Ζούμε τις πολλαπλές σημασίες της βίας. Ο ιστορικός χρόνος τρέχει ασταμάτητα, ζούμε εν ακινησία μια τρελή κούρσα ταχύτητας στον τρόπο που εξελίσσονται τα γεγονότα. Είναι μόλις ένας χρόνος από τη ζωή μας. Ενα χρόνο μετά έχουν συμβεί πολλά και πυκνά σε νοήματα. Ας μην τα απαριθμήσουμε, είναι και αυτό μια μορφή βίας. Η βία ως βασύνη μάς καθιστά ανίκανους να παρακολουθήσουμε τις εξελίξεις. Νομίζουμε ότι τις παρακολουθούμε αλλά δεν υπάρχει χρόνος να τις νοηματοδοτήσουμε.

Αυτό γεννά σαν τσουνάμι το συνεχές της επιθετικότητας, της τυφλής και ορισμένης οργής, του θυμού των ανθρώπων απέναντι στους περιορισμούς, απέναντι στους θεσμούς. Υπάρχει αυτός ο εσωτερικός θυμός απέναντι σε ό,τι μας συμβαίνει που κανείς σε βάθος δεν μπορεί να αντέξει. Υπάρχει η φράση ενός παιδιού που ρωτάει με δάκρυα στα μάτια τη μαμά του: «Είμαστε τόσο κακοί και μας έχει συμβεί αυτό το κακό;». Αυτό το ερώτημα, με άπειρες παραλλαγές, ενυπάρχει και στους ενηλίκους. Ενα «γιατί» που δεν μπορεί να απαντηθεί. Το «γιατί μας συμβαίνει το κακό» δεν έχει μεμονωμένη απάντηση, σίγουρα δεν έχει καμία εύκολη απάντηση. Και ψάχνουμε να βρούμε τους υπαίτιους. Γιατί κάποτε φανταστήκαμε ότι η ζωή έχει και τις λύσεις και τις απαντήσεις για εμάς. Αυτή η παιδική φαντασιωσική παντοδυναμία που συνεχίζεται εν πολλοίς και όσο μεγαλώνουν οι περισσότεροι άνθρωποι καταρρέει σε στιγμές τεράστιας αβεβαιότητας, όπως αυτή που ζούμε τον τελευταίο χρόνο.

SHUTTERSTOCK

Ζούμε εν ακινησία μια τρελή κούρσα ταχύτητας στον τρόπο που εξελίσσονται τα γεγονότα.

Ο τρόμος απέναντι στο ότι δεν υπάρχουν εύκολες απαντήσεις οδηγεί τους ανθρώπους σε μεγάλη δίνη, ταραχή, σε διάχυτο άγχος.

Γιατί η ζωή είναι αν-ήθικη, είναι αβέβαιη, ρευστή, απρόβλεπτη. Αυτό είναι δύσκολο να το αντέξει ο νους. Για να το αντέξει, επικαλείται τη σκέψη, τη λογική, τη γνώση. Για να τιθασεύσει τη βία μέσα του, τη βία έξω από αυτόν. Οση επεξεργασία και εάν έχει γίνει, είναι αδύνατον να χτιστούν τόσο αρραγή ψυχικά τοιχώματα ώστε να παρέχουν συνεχή προστασία απέναντι στη συνεχή αβεβαιότητα. Δεν υπάρχουν αυτές οι πόρτες που σφαλίζουν πίσω τους κάθε φόβο. Δεν υπάρχουν αυτά τα θωρακισμένα παράθυρα που θα αποφύγουν την αναποδιά. Ο τρόμος απέναντι στο ότι δεν υπάρχουν εύκολες απαντήσεις οδηγεί τους ανθρώπους σε μεγάλη δίνη, ταραχή, σε διάχυτο άγχος. Οσο πιο ευάλωτοι οι άνθρωποι, τόσο πιο θυμωμένοι. Ο θυμός προκύπτει από αυτή την παιδική ανάγκη, «κάποιος να ξέρει καλύτερα από εμάς». Αυτοί που μας κυβερνούν πάντα χρεώνονται αυτόν το ρόλο. «Είναι η δουλειά τους, θα έπρεπε να ξέρουν». Οπως τώρα χρεώνονται τα πάντα και οι γιατροί, «γιατί είναι η δουλειά τους». Και όταν δεν ικανοποιούνται οι απαιτήσεις μας, όταν δεν έρχεται η λύση έτσι όπως τη θέλουμε ή όπως θα τη φανταζόμασταν, τότε θυμώνουμε.

Σαν το παιδί που έμεινε αφρόντιστο και εγκαταλελειμμένο, είμαστε έτοιμοι να επιτεθούμε γιατί μας εξαπάτησαν. Το αίσθημα του πόνου και της ματαίωσης είναι τόσο μεγάλο στον εξαπατηθέντα, που μπορεί να γίνει και αυτοκαταστροφικό τούτη την ώρα. Ο εξαπατηθείς συντήρησε για πάρα πολλά χρόνια την επιθυμία να εξαπατιέται. Να παραμείνει στη ρομαντική και ασφαλή σφαίρα της καλής εκδοχής του παραμυθιού, εκεί όπου δεν υπάρχουν γήρας, πόνος, απώλεια, φόνος, καθρέφτης του ανεπαρκούς εαυτού. Μόνο πρίγκιπες και πριγκίπισσες. Οι καλοί δεν είναι οι κακοί. Τη στιγμή που στην πραγματική ζωή είμαστε και τα δύο. Αυτό που κινδυνεύει στις μέρες μας είναι η σκέψη. Και είναι το μόνο που θα μας σώσει. Οπως έλεγε και ο Βρετανός ψυχαναλυτής Alfred Bion, εκεί που η σκέψη δεν επαρκεί για να επεξεργαστεί τις εσωτερικές και εξωτερικές εντάσεις, στερήσεις και απογοητεύσεις, εκεί ξεσπά η βία. Θα προσέθετα ότι η βία στις μέρες μας ξεσπά και από τον ταχύ τρόπο που παίρνουμε την πληροφορία. Από τον καταιγισμό των ειδήσεων και των απόψεων στα social media. Αυτή η άμεση αναπαραγωγή της εικόνας και της είδησης, χωρίς να μεσολαβεί ο αναγκαστικός ενδιάμεσος χώρος της επεξεργασίας των ειδικών, έχει οδηγήσει τους ανθρώπους σε ένα παραληρηματικό ταγκό όπου νιώθουν ότι συμμετέχουν σε κάτι χωρίς να το γνωρίζουν. Είμαστε κατά φαντασίαν ισότιμοι, αλλά στην ουσία είμαστε ανίδεοι. Δεν υπάρχει μεγαλύτερη βία από την κατάργηση του ενδιάμεσου χώρου. Στην κοινωνία και στον ψυχισμό. Χρειαζόμαστε τους αντιπροσώπους των θεσμών και της λογικής. Οταν καταργούνται οι διαμεσολαβήσεις, όταν καταργούνται ο χρόνος, η ψυχραιμία και η ικανότητα του ανθρώπου να σκέφτεται με σύνθετο τρόπο, να μελετά σε βάθος και όχι να διατρέχει το κείμενο, τότε οι κοινωνίες είναι καταδικασμένες να μείνουν καθηλωμένες, όχι στην πανδημία, αλλά στην ανωριμότητα και στη χειραγώγηση.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ**

Οι περιπέτειες ενός βαθιά τραυματισμένου ανθρώπου

OCEAN VUONG
Στη Γη είμαστε πρόσκαιρα υπέροχοι
μτφρ. Εφη Φρυδά
εκδ. Gutenberg, **σελ.** 325
Νυχτερινός ουρανός με τραύματα εξόδου
μτφρ. Δημήτρης Μαύρος
εκδ. Gutenberg, **σελ.** 195

Το μυθιστόρημα και η ποιητική συλλογή του Αμερικανοβιετναμέζου Ocean Vuong αποτελούν πολλαπλώς ενδιαφέροντα έργα. Συνιστούν αισθητική πρόταση ενός πρωτοεμφανιζόμενου τριαντατριάχρονου συγγραφέα. Αναπλάθουν την εμπειρία του διαγενεακού τραύματος που προκάλεσε ο πόλεμος του Βιετνάμ. Και ταυτόχρονα καταγράφουν την αντίδραση του αναγνωστικού κοινού και των αμερικανικών καλλιτεχνικών θεσμών απέναντι σε μια λογοτεχνία που σχετίζεται με τις κρίσιμες θεματικές της φυλής και του φύλου.

Ο συγγραφέας γεννήθηκε το 1988 σε έναν ορυζώνα στην πόλη του Χο Τσι Μινχ από μητέρα Αμερικανοβιετναμέζα και από πατέρα βίαιο Αμερικανό που πολύ σύντομα τους εγκατέλειψε. Λόγω της μεικτής καταγωγής της, η μητέρα του, Ρόουζ, δεν είχε το δικαίωμα να εργαστεί νόμιμα στο Βιετνάμ. Η οικογένεια μετεγκαταστάθηκε έτσι μαζί με τη σχιζοφρενή γιαγιά στο αμερικανικό Κονέκτικατ. Αγράμματη και με σπασμένα αγγλικά, η Ρόουζ εργάστηκε σκληρά σε εργοστάσια και ινστιτούτα αισθητικής για να ζήσουν. Ενήλικος πλέον ο συγγραφέας-αφηγητής, που επονομάζεται Λιτλ Ντογκ, απευθύνει μια επιστολή στη μητέρα του (που αδυνατεί να τη διαβάσει). Και αναπλάθει τη δύσκολη ζωή τους, την τρυφερότητα αναμεμειγμένη με βιαιότητα που εκείνη έδειξε απέναντί του, την εμπειρία εισόδου του διαφορετικού σε μια ξένη κοινωνία, το χρονικό ενός μεγάλου έρωτα με έναν φίλο πλήρως αυτοκαταστροφικό.

Λυρικός, πλαστικός, ικανός για δυνατές ποιητικές παρομοιώσεις και μεταφορικές αναγωγές, ο λόγος του Ocean Vuong άλλοτε αγγίζει το βάθος του δραματικού και άλλοτε τις υψηλές νότες του λυγμού. Κι ωστόσο, το αυτοβιογραφικό ποιητικό χρονικό του μοιάζει να μην κατορθώνει να ελέγξει πάντοτε τον ήχο της φωνής. Δεν αποφεύγει κατά χωρία έναν αναπεπταμένο λόγο που ρέπει προς το ρητορικό παραμένοντας καλλιτεχνικά ανενεργός. Δεν έχει ωστόσο τόση σημασία καθώς επιτυγχάνει να καταθέσει το βίωμα του ξένου που δυσκολεύεται να ενσωματωθεί, και λόγω της καταγωγής του, και λόγω των ακραίων εμπειριών που έχει ζήσει, και λόγω της αποκλίνουσας ομοφυλόφιλης ταυτότητάς του.

Τόσο το μυθιστόρημα όσο και το ποίημα φέρνουν στο φως τις περιπέτειες του σώματος, του παιδικού, του εφηβικού και του ενήλικου· τις περιπέτειες της αλλοδαπής γλώσσας που αδυνατεί να μεταφέρει στην κοινότητα ό,τι ζητάει και διακατέχεται από βαθιά ντροπή· την απροσμέτρητη βία της Ιστορίας καθώς μετατρέπεται σε διαπροσωπική βία ανάμεσα σε άντρες και γυναίκες, γονείς και παιδιά· τη στροφή προς τα ναρκωτικά μιας καταδικασμένης ομάδας που δεν βρίσκει καμιά διαφυγή. Το αποτέλεσμα είναι η μοναξιά ενός βαθιά τραυματισμένου ανθρώπου που προσπαθεί να συμφιλιώσει το παρελθόν με το παρόν, και που το κατορθώνει γιατί τολμά να εξεικονίσει στο κάτοπτρο της τέχνης την εμπειρία ως έχει, με καθαρά λόγια και χωρίς περιστροφές όσο κι αν νιώθει οδύνη και ντροπή.

Τις αρετές των έργων αναγνώρισαν αναγνώστες και κριτικοί, με αποτέλεσμα μια πανηγυρική υποδοχή του νέου συγγραφέα στην αμερικανική εμπορική και πνευματική αγορά. Παρέμεινε στη λίστα των ευπώλητων των New York Times για έξι εβδομάδες. Ελαβε το T.S. Eliot Prize και το Whiting Award για την αυτοβιογραφικής εμπνεύσεως ποιητική του συλλογή. Επί μακρό διάστημα ήταν στις βραχείες λίστες των βραβείων Faulkner Award for Fiction και National Book Award. Κέρδισε την υποτροφία MacArthur, γνωστή με την επωνυμία «υποτροφία για ιδιοφυΐες». Πέρυσι ανακοινώθηκε, τέλος, η μεταφορά του «Στη Γη είμαστε πρόσκαιρα υπέροχοι» στην οθόνη. Σήμερα ο Ocean Voung διδάσκει στο Τμήμα Λογοτεχνίας του Πανεπιστημίου της Μασαχουσέτης.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΣΕΚΟΥΡΑ

Ο Δημήτρης Τσεκούρας γεννήθηκε στα Γιάννενα το 1967. Σπούδασε Ελληνική Φιλολογία και Γλωσσολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του ΑΠΘ. Γράφει πεζογραφία και θέατρο. Ζει στην Αθήνα. Το τελευταίο του βιβλίο, «Ιστορίες του πάστορα Βογκ», κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ερμα.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Τους «Πλάντες» της Ολγκα Τοκάρτσουκ και τον «Κάιν» του Λόρδου Βύρωνα.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο Ούλριχ από τον «Ανθρωπο χωρίς ιδιότητες» του Ρόμπερτ Μούζιλ. Ακατάτακτος, απροσάρμοστος, ειρωνικός προς πάσα κατεύθυνση, αντιφατικός in perpetuum. Μια υπερδιάνοια με μόνιμο πονοκέφαλο. Τον λατρεύω.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;
Παρασκευή βράδυ στο σπίτι μου, παρέα με τον Κλάους Μαν, τον Λάσλο Κρασναχορκάι, τη Σάρα Κέιν και τον Νίκο Βεργέτη.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Αγνοούσα εντελώς ότι ο Αύγουστος Στρίντμπεργκ ήταν και ζωγράφος. Μετά έψαξα και είδα στο Διαδίκτυο. Και έμεινα άναυδος.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Τον «Τίμαιο» του Πλάτωνα.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Από παιδί έχω μια εμμονή με τη Βίβλο.

Πώς θα μας συστήνατε με δυο λόγια τον πάστορα Βογκ;
Ο πάστορας Βογκ είναι σαν μια πανταχού παρούσα σκιά. Και αυτές οι πολύ διακριτικές, σχεδόν διστακτικές, εμφανίσεις του σε όλες τις Ιστορίες του βιβλίου θαρρώ πως γίνονται μόνο για καλό. Δεν ξέρω αν παίζει ρόλο το γεγονός ότι μία πολύ κρίσιμη για μένα Ιστορία του βιβλίου είναι γραμμένη στο Βερολίνο, πάντως, καθ' όλη τη διάρκεια της γραφής, στο μυαλό μου είχα συνέχεια εκείνον τον Αγγελο από τα «Φτερά του έρωτα» του Βέντερς.

Τα διηγήματα αυτά θα μπορούσαν να είναι κεφάλαια από ένα μυθιστόρημα-ψηφιδωτό;
Σαφώς και υπάρχει, εντελώς συνειδητά εκ μέρους μου, ένα νήμα, αλλού περισσότερο και αλλού λιγότερο διακριτό που συνέχει όλες τις Ιστορίες. Ας μην το δούμε όμως σαν μυθιστόρημα-ψηφιδωτό. Ισως περισσότερο σαν ένα road movie σε μια μεγαλούπολη όπου βλέπουμε συνηθισμένες, σχεδόν αιώνιες, εικόνες. Ενα οικογενειακό τραπέζι, για παράδειγμα, μια σαρκική επαφή, μια κηδεία, μια θλιβερή επέτειο, έναν καλλιτέχνη σε παροξυσμό, έναν παρανοϊκό ηγέτη.

Αν περιέγραφε κάποιος την ατμόσφαιρα αυτών των πεζών, τι θα μπορούσε να πει; Είναι μία ατμόσφαιρα ή πολλές εντέλει;
Νομίζω πως κάθε έργο οφείλει να έχει την «τελική» δική του μία ατμόσφαιρα. Είναι το ύφος που λέμε. Αυτό όμως δεν είναι πιο δίκαιο να το αποφασίσει ο κάθε αναγνώστης από μόνος του;

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Μελέτες, δοκίμια, βιογραφίες

1. **«Το απόλυτο βιβλίο της νηστείας»** του Ακη Πετρετζίκη (Ψυχογιός)
2. **«Μοντεσσόρι. Στο σπίτι με το μικρό παιδί»** της Σιμόν Ντέιβις (Μεταίχμιο)
3. **«Η βίβλος του κόλπου»** της Τζένιφερ Γκούντερ (Μεταίχμιο)
4. **«Προς τ' άστρα»** του Παύλου Καστανά (Κάκτος)
5. **«Το πικρό ποτήρι»** της Λένας Διβάνη (Πατάκη)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1. **«Αναλφάβητος»** του Σεμπάστιαν Φίτζεκ (Διόπτρα)
2. **«Η Κλάρα και ο Ηλιος»** του Καζούο Ισιγκούρο (Ψυχογιός)
3. **«Στη γη είμαστε πρόσκαιρα υπέροχοι»** του Οσεαν Βουόνγκ (Gutenberg)
4. **«Το πράσινο σημειωματάριο»** της Κλαρ Πούλεϊ (Μεταίχμιο)
5. **«Κορίτσι, γυναίκα, άλλο»** της Εβαρίστο Μπερναρντίν (Gutenberg)

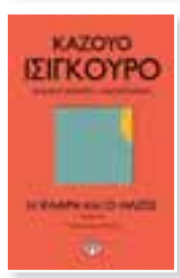

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία Public.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

CALDER FOUNDATION

ΤΕΛ ΑΒΙΒ

Αλεξάντερ Κάλντερ

Με το Ισραήλ να είναι «ανοικτό» και να λειτουργεί ως χώρα, το Μουσείο Τέχνης του Τελ Αβίβ έχει εγκαινιάσει μια ενδιαφέρουσα έκθεση έργων του Αλεξάντερ Κάλντερ, του Αμερικανού μοντερνιστή γλύπτη, γνωστού και για τα κινητικά γλυπτά του. Η έκθεση στο Τελ Αβίβ έχει την ιδιαιτερότητα ότι προβάλλει μια λιγότερο γνωστή πτυχή της δημιουργικότητάς του, που ήταν τα έργα με τεχνική γκουάς με τα έντονα, συμπαγή χρώματα. Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 15 Αυγούστου.

DECCA CLASSICS

ΑΛΜΠΟΥΜ

Η κιθάρα του Μίλος

Από τους κορυφαίους κλασικούς κιθαρίστες, ο 37χρονος Μίλος Καράνταγλιτς, γεννημένος στο Μαυροβούνιο, έχει έτοιμο ένα νέο άλμπουμ, που θα κυκλοφορήσει από την Decca Classics στις 30 Απριλίου. Περιλαμβάνει δύο κοντσέρτα που γράφτηκαν ειδικά για τον Μίλος, και σε συνεργασία μαζί τους, από δύο κορυφαίους σύγχρονους συνθέτες, τον Βρετανό Τζόμπι Τάλμποτ και τον Καναδό Χάουαρντ Σορ («Ο άρχοντας των δαχτυλιδιών»), διάσημο για τα δημοφιλή σάουντρακ.

THE ROYAL MAIL

ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΜΟΣ

Ο βασιλιάς Αρθούρος

Τα Βρετανικά Βασιλικά Ταχυδρομεία έθεσαν σε κυκλοφορία μια νέα αναμνηστική σειρά γραμματοσήμων με θέμα τον βασιλιά Αρθούρο. Αποτελούμενη από δέκα αξίες, η νέα σειρά είναι δημιουργία του εικαστικού Jaime Jones και χαρακτηρίζεται από ένα γνήσιο βρετανικό ύφος στην καλύτερη παράδοση της εικονογραφίας. Τα νέα γραμματόσημα σώζουν την τιμή των Βρετανικών Ταχυδρομείων, που δυστυχώς έχουν εκπέσει με τις σειρές που εκδίδουν τα τελευταία χρόνια.

NATIONAL GALLERY

ΣΑΟΥΘΑΜΠΤΟΝ

Η τοπική Πινακοθήκη

Με έργα Μονέ και Γκένσμπρο, δάνεια από την Εθνική Πινακοθήκη του Λονδίνου, η Πινακοθήκη του Σαουθάμπτον θα εγκαινιάσει στις 28 Μαΐου μια νέα έκθεση. Τη σχέση των δύο ιδρυμάτων αναλύει άρθρο του «Γκάρντιαν». Η Πινακοθήκη του Σαουθάμπτον ιδρύθηκε το 1911 με ιδιωτική δωρεά και όρο να αποτελεί η Εθνική Πινακοθήκη του Λονδίνου σταθερό σύμβουλο. Ο ιστορικός τέχνης Κένεθ Κλαρκ, διευθυντής της Εθνικής Πινακοθήκης λίγο πριν από τον πόλεμο, συνέβαλε σημαντικά.

KENGO KUMA & ASSOCIATE

ΟΝΤΕΝΣΕ

Μουσείο Αντερσεν

Αυτό το καλοκαίρι θα εγκαινιαστεί το νέο μουσείο αφιερωμένο στον Χανς Κρίστιαν Αντερσεν. Βρίσκεται στην Οντένσε της Δανίας, όπου ο μεγάλος συγγραφέας γεννήθηκε το 1805. Το μουσείο, που περιλαμβάνει και το σπίτι του Αντερσεν, είναι σαν να έχει βγει από τις σελίδες των παραμυθιών του, σχεδιασμένο από το γραφείο του Ιάπωνα αρχιτέκτονα Κένγκο Κούμα. Η ιδέα, λέει ο ίδιος, είναι ο τρόπος που ένας μικρός κόσμος ξαφνικά διαστέλλεται σε ένα σύμπαν.

BBR/THOMAS BRUNS

Η Νέα Πινακοθήκη του Βερολίνου θα εγκαινιαστεί στις 21 Αυγούστου. Το αρχικό κτίριο του Μις βαν ντερ Ρόε ανακαινίστηκε πλήρως από το αρχιτεκτονικό γραφείο του Ντέιβιντ Τσίπερφιλντ.

Η Νέα Εθνική Πινακοθήκη του Βερολίνου

Ένα από τα μεγάλα έργα πολιτιστικής υποδομής στην Ευρώπη ολοκληρώνεται. Από το 2012, το αρχιτεκτονικό γραφείο του Ντέιβιντ Τσίπερφιλντ είχε αναλάβει την ανακαίνιση και τον μετασχηματισμό του μουσείου που είχε σχεδιάσει ο Μις βαν ντερ Ρόε (1886-1969) στο Βερολίνο, το μοναδικό που είχε κάνει στην Ευρώπη, μετά την εγκατάστασή του στις ΗΠΑ.

Το παραλληλόγραμμο κτίριο, από γυαλί και ατσάλι, είχε εγκαινιαστεί το 1968 στο Kulturforum του Βερολίνου και, ως στέγη ενός μουσείου για την τέχνη του εικοστού αιώνα, αποτέλεσε εξαρχής μνημείο του μεταπολεμικού μοντερνισμού. Εκτοτε, το Βερολίνο έχει μεταμορφωθεί, οι ανάγκες έχουν μεταβληθεί, το κτίριο είχε γεράσει αλλά παρέμενε «αξεπέραστο». Αν δεν υπήρχε η πανδημία, η Νέα Εθνική Πινακοθήκη του Βερολίνου, που θα στεγαστεί στο παλιό κτίριο του Βαν ντερ Ρόε, θα ήταν ήδη έτοιμη και επισκέψιμη, αλλά όλα πήγαν πίσω. Ωστόσο, το έργο ολοκληρώθηκε από το έμπειρο γραφείο του Ντέιβιντ Τσίπερφιλντ, που με βάση το Λονδίνο και το Βερολίνο έχει εξειδίκευση στα μουσεία. Στο Βερολίνο, δικό του έργο είναι και η επέκταση του Neues Museum. Η Νέα Εθνική Πινακοθήκη του Βερολίνου θα παρουσιαστεί στο κοινό και στους επισήμους τον Απρίλιο, αλλά θα πρέπει να περιμένουμε να ωριμάσουν οι συνθήκες, με τη βελτίωση του υγειονομικού κλίματος, ώστε να γίνουν τα εγκαίνια και να παραδοθεί το έργο στους επισκέπτες, στο τέλος του καλοκαιριού, οπότε όλοι ελπίζουμε να έχουν διευκολυνθεί οι μετακινήσεις.

Το νέο κτίριο έχει πολλά να μας πει, πρώτα απ' όλα για το ίδιο το Βερολίνο, και τη δυνατότητά του να αφομοιώνει και να εκσυγχρονίζει. Είναι πολύ ενδιαφέρον πώς ένα τόσο ενδιαφέρον έργο του ψυχροπολεμικού δυτικού Βερολίνου ενσωματώνεται τώρα στη νέα μητροπολιτική γλώσσα του διεθνοποιημένου Βερολίνου. Και επιπλέον, το νέο αυτό έργο έχει πολλά να μας διδάξει για την αρχιτεκτονική κληρονομιά. Πώς, δηλαδή, ένα κτίριο με τη βαριά υπογραφή του γεννημένου στη Γερμανία Λούντβιχ Μις βαν ντερ Ρόε, σύμβολο του μεταπολεμικού κόσμου, εκσυγχρονίζεται παραδιδόμενο σε έναν άλλον μεγάλο αρχιτέκτονα της εποχής μας, τον Βρετανό Ντέιβιντ Τσίπερφιλντ, ο οποίος, ως χειρουργός αλλά και ως αυτόνομος δημιουργός, παρεμβαίνει, εκσυγχρονίζει, διασώζει και παρατείνει τη ζωή για πολλές ακόμη δεκαετίες ενός κτιρίου-ορόσημου για το μεταπολεμικό Βερολίνο.

Οι εναρκτήριες εκθέσεις της Πινακοθήκης θα εγκαινιαστούν στις 22 Αυγούστου και θα είναι η «Τέχνη της Κοινωνίας», μια επιλογή έργων από τις μόνιμες συλλογές, και «Αλεξάντερ Κάλντερ: Μίνιμαλ/Μάξιμαλ», ένας καλλιτέχνης που ο ίδιος ο Μις βαν ντερ Ρόε εκτιμούσε ιδιαιτέρως.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Η ψευδαίσθηση μιας παρουσίας είναι η επιβεβαίωση μιας απουσίας

Οταν κάποτε ο Ουίνστον Τσώρτσιλ φιλοξενήθηκε στον Λευκό Οίκο, μπαίνοντας στο Υπνοδωμάτιο Αβραάμ Λίνκολν, έπεσε πάνω στο «φάντασμα» του Αμερικανού προέδρου.

Ο Λίνκολν στεκόταν δίπλα στο τζάκι, ο Βρετανός πρωθυπουργός ωστόσο διατήρησε την ψυχραιμία του. «Καλησπέρα, πρόεδρε», είπε. «Φαίνεται ότι με βρίσκετε σε μειονεκτική θέση», πρόσθεσε. Το «φάντασμα» δεν μίλησε, μονάχα χαμογέλασε και χάθηκε.

Το επεισόδιο αναφέρει ο καθηγητής Θανάσης Ντινόπουλος στο βιβλίο του «Ο αλλόκοτος εγκέφαλος» (εκδ. Ροπή). Ο τίτλος του βιβλίου τα λέει όλα για το πόσο περίεργο όργανο είναι ο εγκέφαλος και τι εξωφρενικές καταστάσεις μπορεί να υποκινήσει.

Ειδικά για τη θέαση «φαντασμάτων», μας πληροφορεί ότι «η

Η χρήση της λέξης «ιππόκαμπος» προκαλεί εσωτερική δόνηση: ένα «αλογάκι της θάλασσας» μέσα στο κεφάλι μας;

ψευδαίσθηση μιας παρουσίας είναι γνωστή κατάσταση στην κλινική νευρολογία και έχει συσχετιστεί με κάκωση της αμυγδαλής και του ιππόκαμπου (δηλαδή περιοχών της έσω μοίρας του κροταφικού λοβού)».

Ακούγεται ψυχρή και κλινική η εξήγηση που δίδει η επιστήμη, αλλά κάποτε αυτού του τύπου οι κλινικές εξηγήσεις χαρακτηρίζονται και από μιαν ιδιότυπη ποίηση: και μόνον η χρήση λέξεων όπως «ιππόκαμπος» προκαλεί μια κάποια εσωτερική δόνηση: ένα «αλογάκι της θάλασσας» μέσα στο κεφάλι μας;

SHUTTERSTOCK

Πόσο περίεργο όργανο είναι ο εγκέφαλος και τι εξωφρενικές καταστάσεις μπορεί να υποκινήσει.

«Οπως εξόχως ποιητική μπορεί να είναι η θέαση ενός φαντάσματος, με ή χωρίς εισαγωγικά – μικρή σημασία έχει», κατά τον κύριο Γκρι, ο οποίος όσος σκεπτικισμός τον διακρίνει ως προς τα παραφυσικά φαινόμενα, άλλος τόσος τον διακρίνει και ως προς τη χρήση εισαγωγικών όταν αναφέρεται σε αυτά. «Ναι, επειδή τη στιγμή εκείνη αυτό που νομίζεις ότι βλέπεις, πιστεύεις ότι το βλέπεις στ' αλήθεια. Ο σερ Ουίνστον μπορεί να διατήρησε το βρετανικό φλέγμα του μπροστά στη θέαση μιας αδιανόητης εμπειρίας, για τους περισσότερους όμως ένα τέτοιο φαινόμενο θα ισοδυναμούσε με νευρικό κλονισμό».

Ο κύριος Γκρι επιμένει ότι οι Βρετανοί είναι συνηθισμένοι στη θέαση φαντασμάτων. Ο ποιητής Ρόμπερτ Γκρέιβς έβλεπε νεκρούς συμπολεμιστές του να σουλατσάρουν στα χαρακώματα του Μεγάλου Πολέμου σαν να ήταν το πιο φυσικό πράγμα στον κόσμο.

Υπενθυμίζω στον κύριο Γκρι ότι πολλάκις έχουμε σε αυτές τις συζητήσεις, κοντά οκτώ χρόνια τώρα, αναφερθεί σε φαντάσματα, έχοντας συμφωνήσει ότι το πιο τρομακτικό απ' όλα (και το οποίο δεν προϋποθέτει καμία κάκωση της αμυγδαλής και του ιππόκαμπου κ.ο.κ.) είναι αυτό που μνημονεύει ο ποιητής Γέιτς: «Φαντάσματα έχω δει ίσαμε δεκαπέντε/ το πιο τρομακτικό, ένα σακάκι περασμένο στην κρεμάστρα».

Μήπως επειδή εντέλει το πιο τρομακτικό, το πιο ανατριχιαστικό, το πιο υπερβατικό δεν είναι αυτό που βλέπεις αλλά αυτό που δεν βλέπεις; Με άλλα λόγια, αυτό που δεν είναι πια εκεί: η παρουσία της απουσίας.

Το ταξίδι της Εθνικής Πινακοθήκης

1836: Ο Βαυαρός αρχιτέκτονας **Λέο φον Κλέντσε** εκπονεί μελέτη για ένα «Παντεχνείον» που θα στεγάζει τις αρχαιολογικές συλλογές, το Σχολείο των Τεχνών αλλά και μια Πινακοθήκη. Θα φτάσουμε όμως στο 1878 για να δημιουργηθεί στον χώρο του Πολυτεχνείου από τον διευθυντή του, F. Zentner, ο πρώτος πυρήνας με 117 έργα τέχνης τα οποία είχε συγκεντρώσει στο υπουργείο Εσωτερικών και στην Αίγινα ο Ιωάννης Καποδίστριας.

1900: Ιδρύεται με νόμο η Εθνική Πινακοθήκη. Ο ζωγράφος **Γεώργιος Ιακωβίδης** καλείται από το Μόναχο για να αναλάβει τη διεύθυνση. Η Πινακοθήκη στεγάζεται σε τρεις αίθουσες του β΄ ορόφου του Πολυτεχνείου.

1901: Στη συλλογή προστίθενται τα έργα της δωρεάς του Αλεξάνδρου Σούτσου. Σε όλη την ιστορία της Πινακοθήκης, οι δωρεές Ελλήνων καλλιτεχνών, των οικογενειών τους αλλά και μεγάλων ευεργετών και ευπατρίδων αποτελούν σημαντικό κεφάλαιο.

Τιέπολο Τζοβάννι-Μπαττίστα (;) (1696-1770), «Η προσευχή στον κήπο της Γεθσημανής». Δωρεά Πολυτεχνείου.

1901: Στη μόνιμη έκθεση που οργανώνεται στο Πολυτεχνείο παρουσιάζεται κυρίως, ζωγραφική που προσελκύει την προσοχή των λιγοστών φιλότεχνων Αθηναίων της εποχής. Ενα από τα έργα που ξεχωρίζουν είναι η «Προσευχή στον Κήπο της Γεθσημανής» του Giovanni-Battista Tiepolo.

1918: Ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου διορίζεται διευθυντής. Ενα από τα πρώτα έργα που αγοράζει, έναντι 6.000 δραχμών με χορηγία του Δημοσίου, είναι η «Πλαγιά» του Παρθένη. Το 1931 σε δημοπρασία στο Μόναχο, το ελληνικό κράτος καταβάλλει 5.900.000 δρχ. για τη Συναυλία των Αγγέλων του Θεοτοκόπουλου.

Ντελακρουά Εζέν (1798-1863), «Επεισόδιο του Ελληνικού Αγώνα», 1856.

1972: Αναλαμβάνει διευθυντής ο Δημήτρης Παπαστάμος. Πραγματοποιούνται δωρεές σημαντικών έργων των Νικολάου Βεντούρα, Νίκου Χατζηκυριάκου – Γκίκα, Γιάννη Μόραλη κ.ά., ενώ με τη συνδρομή των Σταύρου Νιάρχου και Βασίλη Γουλανδρή, αγοράζεται το έργο «Επεισόδιο του Ελληνικού Αγώνα» του Ευγένιου Ντελακρουά.

1992: Ξεκινάει η θητεία της ιστορικού τέχνης και καθηγήτριας **Μαρίνας Λαμπράκη-Πλάκα**.

1990: Αναλαμβάνει διευθύντρια η Μαίρη Μιχαηλίδου, η οποία μεταξύ άλλων οργανώνει μερική επανέκθεση των μόνιμων συλλογών με έργα του 19ου αιώνα.

1976: Γίνονται πανηγυρικά τα επίσημα εγκαίνια της Πινακοθήκης από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κωνσταντίνο Τσάτσο και τον πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Καραμανλή.

Ζαν Ωγκύστ Ντομινίκ Ενγκρ (1780-1867), «Η μεγάλη οδαλίσκη», 1814. Μουσείο του Λούβρου. Παρουσιάστηκε στην έκθεση «Από τον Θεοτοκόπουλο στον Σεζάν».

1992 : Εγκαινιάζεται η περιοδική έκθεση «Από τον Θεοτοκόπουλο στον Σεζάν». Περιλαμβάνει 72 αριστουργήματα από το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης και από την Εθνική Πινακοθήκη της Ουάσιγκτον και την επισκέπτονται πάνω από 600 χιλιάδες άτομα.

1999: Εγκαινιάζεται με μεγάλη επιτυχία η έκθεση «El Greco. Ταυτότητα και μεταμόρφωση» και σχηματίζονται ουρές επισκεπτών στους τρεις μήνες που διαρκεί.

Γαΐτης Γιάννης (1923-1984), «Σύνθεση», 1975. Από την επετειακή έκδοση για τους τέσσερις αιώνες ελληνικής ζωγραφικής.

2000: Η Πινακοθήκη γιορτάζει τα 100 της χρόνια. Με χορηγία του ιδρύματος «Σταύρος Σ. Νιάρχος» ανακαινίζονται οι αίθουσες των μόνιμων συλλογών και κυκλοφορεί ο επετειακός τόμος «100 χρόνια Εθνική Πινακοθήκη: Τέσσερις αιώνες ελληνικής ζωγραφικής».

Το νέο υπερσύγχρονο κτίριο

Το νέο υπερσύγχρονο κτίριο, προϋπολογισμού 60 εκατ. ευρώ, είναι έτοιμο. Περιλαμβάνει υπερδιπλάσιους εκθεσιακούς χώρους (21.000 τ.μ. έναντι 9.720 τ.μ.), χώρο περιοδικών εκθέσεων 2.000 τ.μ., αμφιθέατρο, καφέ, εστιατόριο.
Η Εθνική Πινακοθήκη, στις 24 Μαρτίου, συμβολικά θα υποδεχθεί τους ξένους ηγέτες που θα τιμήσουν με την παρουσία τους τη χώρα στη διακοσιοστή επέτειο της Επανάστασης του 1821 και θα ξεναγηθούν στο αφιέρωμα για τα 200 χρόνια.
Τα εγκαίνια της ανακαινισμένης Εθνικής Πινακοθήκης και η απόδοσή της στο ελληνικό και στο διεθνές φιλότεχνο κοινό θα πραγματοποιηθούν μόλις το επιτρέψουν οι υγειονομικές συνθήκες.

ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΛΙΑΣ

ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΛΙΑΣ

Στους νέους χώρους, όπου αυτές τις ημέρες μπαίνουν οι τελευταίες πινελιές, θα εκτίθενται 1.000 έργα από τις συλλογές της Εθνικής Πινακοθήκης έναντι των 480 που παρουσιάζονταν.

Γκόγια υ Λουθιέντες Φρανθίσκο (1746-1828), «Βάρβαροι!», 1823.

1941: Η Πινακοθήκη αναγκάζεται να εγκαταλείψει το κτίριο του Πολυτεχνείου λόγω επιτάξεως από τον στρατό κατοχής. Τα έργα μεταφέρονται και φυλάσσονται στα υπόγεια του Αρχαιολογικού Μουσείου και στο θησαυροφυλάκιο της Τράπεζας της Ελλάδος.

1949: Τη διεύθυνση αναλαμβάνει ο ιστορικός τέχνης και βυζαντινολόγος Μαρίνος Καλλιγάς. Στη διάρκεια της θητείας του η Πινακοθήκη μπαίνει σε νέα φάση και ο εμπλουτισμός των συλλογών γίνεται συστηματικός με έργα ζωγραφικής, γλυπτικής και χαρακτικής μεταξύ των οποίων και αντίτυπα καλής ποιότητας χαρακτικών του Ρέμπραντ, του Γκόγια, του Ντίρερ κ.ά.

1952: Η Εθνική Πινακοθήκη συνεχίζει να διάγει νομαδικό βίο. Για τα επόμενα τέσσερα χρόνια στεγάζεται σε δύο ορόφους της οδού Κολοκοτρώνη 11, όπου άλλοτε ήταν το υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας. Στη συνέχεια, τα γραφεία και τα έργα μεταφέρονται στους στρατώνες του Πυροβολικού, στη γωνία των οδών Ριζάρη και Βασιλίσσης Σοφίας.

Λύτρας Νικηφόρος (1832-1904), «Ναυτικός που καπνίζει», π. 1894-1895. Κληροδότημα Στέφανου Σκουλούδη. Παρουσιάστηκε σε μία από τις εκθέσεις στο Ζάππειο Μέγαρο.

Ο Παύλος Μυλωνάς (επάνω) και ο Δημήτρης Φατούρος.

1956: Προκηρύσσεται αρχιτεκτονικός διαγωνισμός για την ανέγερση ιδιόκτητου κτιρίου. Επειτα από πολλές καθυστερήσεις και εμπλοκές σε σχέση με τη θέση του οικοπέδου το 1964 θεμελιώνεται το πρώτο από τα σημερινά κτίρια πάνω σε σχέδια των αρχιτεκτόνων Παύλου Μυλωνά και Δημήτρη Φατούρου.

1954: Συγχωνεύεται με νόμο η Εθνική Πινακοθήκη με το κληροδότημα Αλεξάνδρου Σούτσου, απ' όπου προέρχεται και η διπλή της ονομασία, και το γεγονός συμβάλλει αποφασιστικά στην ανάπτυξή της.

1953: Ο Μαρίνος Καλλιγάς παρουσιάζει εκθέσεις με έργα της μόνιμης συλλογής του μουσείου στις αίθουσες του Ζαππείου Μεγάρου.

Πικάσσο Πάμπλο (1881-1973), «Γυναικείο κεφάλι», 1939. Δωρεά του καλλιτέχνη στον ελληνικό λαό, τιμητική προσφορά για τη γενναία αντίστασή του στη διάρκεια της ναζιστικής Κατοχής

Τέτσης Παναγιώτης (1925-2016), «Λαϊκή Αγορά», 1972-1982. Δωρεά του καλλιτέχνη. Παρουσιάστηκε στην τελευταία έκθεση πριν από την μεταστέγαση της Πινακοθήκης.

2012: Κλοπή. Οι δράστες αποσπούν 3 σημαντικά έργα: «Γυναικείο κεφάλι» (1939) του Πικάσο, «Μύλος» (1905) του Πιετ Μοντριάν και ένα σχέδιο σε χαρτί, των αρχών του 17ου αιώνα, που αποδίδεται στον Ιταλό Γκουλιέλμο Κάτσια (Μονκάλβο).

2012: Εγκαινιάζεται η τελευταία έκθεση πριν από τη μεταστέγαση της Πινακοθήκης, εν όψει της επικείμενης επέκτασης των κτιριακών της εγκαταστάσεων, με έργα από τις Δωρεές Ελλήνων Καλλιτεχνών προς την Εθνική Πινακοθήκη 1910-2012. Τον Μάρτιο του 2013, το κεντρικό κτίριο της Εθνικής Πινακοθήκης επί της οδού Βασιλέως Κωνσταντίνου 50 κλείνει και ξεκινούν εργασίες επέκτασης.

24 Μαρτίου 2021: Παρουσιάζεται το νέο κτίριο.

Το κτίριο, συνολικού κόστους 60 εκατ. ευρώ, εξασφαλίζει σύγχρονες υποδομές και ο στόχος είναι να αποτελέσει διεθνή προορισμό για όσους αγαπούν την τέχνη. (Φωτογραφίες: Βαγγέλης Ζαβός)

Επιλογές από τη συλλογή των γλυπτών

Χαλεπάς Γιαννούλης (1851-1938), «Η σκέψη», 1933. Δωρεά Τράπεζας της Ελλάδος.

Ροντέν Ωγκύστ (1840-1917), «Ο άνθρωπος που βαδίζει πάνω σε κολόνα», 1900. Δωρεά Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος.
Ζούνη Οπυ (1941-2008), «Λευκός κίονας», 1991. Δωρεά της καλλιτέχνιδος.

Τάκις (1925-2019), «Εσώτερος χώρος», 1957. Δωρεά Αλέξανδρου Ιόλα.

Καπράλος Χρήστος (1909-1993), «Η πλύστρα (παραλλαγή), 1970. Πρώην Ιδρυμα Χρήστου και Σούλης Καπράλου.

Αναζητώντας τον ήχο της ψυχής

Μια ευαίσθητη ταινία με καλές ερμηνείες και έξι υποψηφιότητες για Οσκαρ

Ο υποψήφιος για Οσκαρ Ριζ Αχμεντ ερμηνεύει τον Ρούμπεν, έναν εύθραυστο μουσικό με έντονο παρελθόν καταχρήσεων.

Sound of Metal ★★★
ΔΡΑΜΑ (2019)
Σκηνοθεσία: Ντάριους Μάρντερ
Ερμηνείες: Ριζ Αχμεντ, Ολίβια Κουκ, Πολ Ράτσι

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Σε οποιαδήποτε άλλη «φυσιολογική» κινηματογραφική σεζόν, η ταινία του πρωτάρη στις μεγάλου μήκους Ντάριους Μάρντερ πολύ δύσκολα θα έβρισκε τον δρόμο προς την οσκαρική τελετή.

Στη φετινή χρονιά, όμως, των ανεξάρτητων παραγωγών και της διαδικτυακής πλατφόρμας, το φιλμ του Amazon Prime που υπάγεται και στις δύο κατηγορίες, είναι υποψήφιο, ούτε λίγο ούτε πολύ, για έξι χρυσά αγαλματίδια, ανάμεσά τους και αυτό για την καλύτερη ταινία.

Το θέμα του φυσικά βοηθάει αρκετά, με τον πρωταγωνιστή, Ριζ Αχμεντ, να υποδύεται τον Ρούμπεν, έναν νεαρό ντράμερ της μέταλ, ο οποίος γυρίζει παρέα με την επίσης μουσικό κοπέλα του τις πόλεις της Αμερικής, δίνοντας συναυλίες και πασχίζοντας να κάνει το βήμα παραπάνω. Οι φιλοδοξίες ωστόσο και η ίδια του η ζωή θα μπουν στον πάγο, όταν σταδιακά θα αρχίσει να χάνει μεγάλο μέρος της ακοής του.

Ο Βρετανός, πακιστανικής καταγωγής, Αχμεντ είναι επίσης υποψήφιος για Οσκαρ, ερμηνεύοντας έναν εύθραυστο μουσικό με έντονο παρελθόν καταχρήσεων, το οποίο έρχεται να τον στοιχειώσει όταν η ζωή θα του δείξει το σκληρό της πρόσωπο. Εκείνος πάντως θα βρει παρηγοριά σε ένα αναπάντεχο μέρος, μια απομονωμένη κοινότητα κωφών, η οποία θα τον δεχθεί και θα του δείξει πως η συμπόνια και η στήριξη είναι μεν σημαντικά πράγματα, όμως η αληθινή δύναμη για να προχωρήσει βρίσκεται μέσα του.

Το δράμα του μουσικού που χάνει την αίσθηση της ακοής το έχουμε ξαναδεί σε ταινίες, όπως για παράδειγμα το πολύ αξιόλογο «It's all gone Pete Tong», ωστόσο εδώ υπάρχει μια περίσσια ευαισθησία και συγκίνηση, την οποία αποπνέει συνολικά το φιλμ. Αν και στο ντεμπούτο του ο Ντάριους Μάρντερ δεν φοβάται να πειραματιστεί με τον ήχο της ταινίας του, ισορροπώντας ανάμεσα στη φυσική κατάσταση και στον σχεδόν σιωπηλό –και αργότερα παραμορφωμένο ηχητικά– κόσμο του Ρούμπεν.

Το αποτέλεσμα δεν διαθέτει πάντα την απαιτούμενη ακρίβεια και ρυθμό, είναι πάντως σίγουρα πολύ προτιμότερο από την πιο συμβατική εναλλακτική, ενώ με τον τρόπο αυτό αναδεικνύονται (και με τη σειρά τους αναδεικνύουν το σύνολο) οι πολύ καλές ερμηνείες που υπάρχουν εδώ.

Αρκετά ενδιαφέρον είναι και το φινάλε της ταινίας, το οποίο δίνεται στο Παρίσι. Δίχως να προδώσουμε την (όποια) έκπληξη, μπορούμε να πούμε ότι εκεί υπάρχει η ιδέα της αποδοχής και της εσωτερικής γαλήνης. Το γεγονός επίσης ότι οι προφανείς «λύσεις» δεν είναι πάντα οι ιδανικές και πως οι μεγαλεπήβολοι στόχοι δεν λένε και πολλά, όταν σε εμποδίζουν να απολαμβάνεις τις μικρές χαρές της κάθε ημέρας.

HOME CINEMA

Ο δημιουργός του «La Casa de Papel» κοπιάρει Ταραντίνο

Επάνω, τρεις ιερόδουλες είναι οι ηρωίδες της καταιγιστικής σειράς του Netflix «Sky Rojo». Κάτω, η Λάια Κόστα πρωταγωνιστεί στο φιλμ «Victoria», που προβάλλεται από το Cinobo.

Sky Rojo
ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ (2021)
Δημιουργός: Αλεξ Πίνια
Ερμηνείες: Βερόνικα Σάντσεζ, Λάλι Εσπόζιτο, Γιάνι Πράδο

Σε ένα από τα λίγα προγράμματα του Netflix που περιλαμβάνουν όλες τις «άνω των 16 ετών» προδιαγραφές (σεξ, βία, γυμνό, ακατάλληλη γλώσσα, σεξουαλική βία, χρήση ναρκωτικών), ο χαρισματικός δημιουργός των «La Casa de Papel» και «White Lines», Αλεξ Πίνια, πραγματικά... ξεσαλώνει. Πρωταγωνίστριες της ιστορίας του είναι τρεις ιερόδουλες, οι οποίες το σκάνε από τον οίκο ανοχής όπου κρατούνται ουσιαστικά αιχμάλωτες, τραυματίζοντας σοβαρά και το αφεντικό τους. Σύντομα εκείνος θα στείλει στο κατόπι τους δύο έμπιστα παλικάρια, τα οποία ωστόσο έχουν κι εκείνα τα δικά τους μυστικά.

Ο Πίνια εφαρμόζει εδώ ξανά τη δοκιμασμένη τακτική της κεντρικής αφήγησης, η οποία συμπλέκεται με μια μακρά σειρά από φλας μπακ, που αναλαμβάνουν να εξηγήσουν το υπόβαθρο των ηρώων. Η διαφορά είναι ότι αυτή τη φορά ο Ισπανός δημιουργός ξεσηκώνει ολόκληρες σελίδες από τα αισθητικά «βιβλία» του Κουέντιν Ταραντίνο και του Ρόμπερτ Ροντρίγκεζ, δημιουργώντας μια καταιγιστική, εξτραβαγκάντ περιπέτεια, όπου ο ρεαλισμός υποχωρεί μπροστά στο στυλ και στη δύναμη της εικόνας.

Στη διαδρομή, η οποία αποτελείται από οκτώ ταχύτατα επεισόδια των 25-30 λεπτών, προλαβαίνουν να χωρέσουν και αρκετά κοινωνικά μηνύματα, τα πάντα ωστόσο υπερκαλύπτονται τελικά από τη δράση αλλά και τις λαμπερές παρουσίες των τριών γυναικών πρωταγωνιστριών.

Victoria ★★★½
ΔΡΑΜΑ (2015)
Σκηνοθεσία: Σεμπάστιαν Σίπερ
Ερμηνείες: Λάια Κόστα, Φρέντερικ Λάου, Φραντς Ρογκόφσκι

Από την πλατφόρμα του Cinobo αυτή την εβδομάδα επιλέγουμε ένα από τα σπουδαιότερα κινηματογραφικά επιτεύγματα των τελευταίων ετών. Πρόκειται για αυτό του Γερμανού Σεμπάστιαν Σίπερ, ο οποίος καταφέρνει κόντρα σε κάθε λογική να γυρίσει ένα κανονικό θρίλερ δράσης σε μονοπλάνο διάρκειας 134 λεπτών. Κάποιο βράδυ μια νεαρή Ισπανίδα συναντά στους δρόμους του Βερολίνου μια παρέα επίσης νέων Γερμανών. Εκείνη την προσκαλούν να έλθει μαζί τους, ωστόσο τελικά την παρασύρουν σε μια μαφιόζικη υπόθεση εκβιασμού που θα βάλει τελικά σε κίνδυνο τις ζωές όλων.

Δίχως να χρειάζεται να εξηγήσουμε πόσο περίπλοκο είναι να γυρίσει κανείς σε μονοπλάνο ένα τέτοιου είδους φιλμ, το οποίο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων πολλές διαφορετικές τοποθεσίες, καταδιώξεις και πυροβολισμούς, η ταινία του Σίπερ είναι από μόνη της συναρπαστική και αγωνιώδης, ανεβάζοντας την αδρεναλίνη στο κατακόρυφο. Ο Γερμανός σκηνοθέτης καταφέρνει επιπλέον να αποσπάσει εξαιρετικές ερμηνείες από τους πρωταγωνιστές του και να συντονίσει τα πάντα σε μια μοναδική κινηματογραφική χορογραφία που κρατά αμείωτο το ενδιαφέρον του θεατή μέχρι το τέλος. Είναι χαρακτηριστικό πως το 2015 το Φεστιβάλ Βερολίνου «αναγκάστηκε» να θεσπίσει ειδικό βραβείο Καλλιτεχνικού Επιτεύγματος για να τιμήσει το συγκεκριμένο φιλμ.

ΡΙΚ1 ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Παραδοσιακή βραδιά
07.30 Θεία λειτουργία
10.00 Καμώματα τζι αρώματα Κωμική σειρά εποχής.
11.00 Η ζωή μας ένα τραγούδι Μουσική εκπομπή με τη Γωγώ Βασιλάκη.
12.00 Χωρίς αποσκευές (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
12.30 Brand News Ενημερωτική εκπομπή.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης Ενημερωτική εκπομπή.
15.00 Αποτυπώματα - (Ε) Ιστορικές στιγμές.
16.30 Σε προσκυνώ γλώσσα Γλωσσική παιδεία.
17.30 Χρονογράφημα, ΙΙΙ Στιγμές από την Κύπρο.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.20 Αφανείς ήρωες Ιστορίες ανθρώπων που ξεχώρισαν στην Κύπρο ή το εξωτερικό.
18.55 Μουσικό ραντεβού Μουσική εκπομπή με την Αγγελική Νικηφόρου.
19.20 Λούνα Παρκ Κωμική σειρά, με τους Μαριλένη Σταύρου, Μαρίνο Χατζηβασιλείου.
19.55 Σαν σήμερα με το ΡΙΚ
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.00 Αθλητική Κυριακή
21.30 Παραδοσιακή βραδιά Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άντρη Καραντώνη.
23.15 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.20 Σαν σήμερα με το ΡΙΚ (Ε)
23.25 Αφανείς ήρωες (Ε)
00.15 Brand News (Ε)

ΡΙΚ2 ΤΗΛ.: 22862000

22.00 Hostage
07.30 Το κόκκινο λεωφορείο (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
08.15 Παιδική ζώνη
α. Μάγια η μέλισσα
β. Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον
γ. Ο μικρός Χουδωτός
δ. Μπόμπι και Μπιλ
ε. Σπίριτ, το άγριο άλογο
στ. Τα τρενάκια ρομπότ
11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)
11.30 Παιδική ζώνη
16.00 Expedition with Steve Backshall - (Ε) Ταξιδιωτικό ντοκιμαντέρ, με τον Steve Backshall.
16.45 Baywatch, IX Περιπετειώδης σειρά.
17.30 Προσωπογραφίες - (Ε) Κοινωνική εκπομπή με τη Μαρία Αγγελίδου.
18.15 Μαζί / Birlikte, II Δικοινοτική εκπομπή.
19.00 Art of Space - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.30 Γυναίκα Κοινωνική εκπομπή
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
19.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
21.05 Travel Diary - (Ε) Ταξιδιωτικές ταινίες.
22.00 Διπλή ομηρία - Hostage Θρίλερ, με τους Μπρους Γουίλις, Κέβιν Πόλακ.
23.15 ArtCafe, IV - (Ε) Εκπομπή πολιτισμού με τη Μαρίνα Μαλένη
00.20 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
00.40 Επαναλήψεις
02.10 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.20 Παράδοση κατ' οίκον
06.30 Αστέρια στην άμμο - (Ε) Ελληνική σειρά.
07.15 24 ώρες - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
08.15 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
09.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοϊζίδου.
10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 Οικογενειακές ιστορίες Κοινωνική σειρά.
13.45 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά.
14.30 Λούης Night Show - (Ε) Σατιρική εκπομπή.
16.00 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά.
16.50 Έλα στη θέση μου Κωμική σειρά
17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.00 Έλα στη θέση μου (Συνέχεια)
18.20 ΤΕΤ- Α-ΤΕΤ στον Alpha (Ε)
19.20 Δώσε Βάση Κωμικό show.
20.20 ALPHA NEWS
21.20 Παράδοση κατ' οίκον Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλική Χατζηαδάμου.
22.30 Κάρμα Δραματοποιημένη σειρά.
23.30 ΤΕΤ- Α-ΤΕΤ στον Alpha (Ε)
00.30 Hidden Figures Βιογραφική δραματική ταινία.
02.00 Έρωτας με επιδότηση ΟΓΑ
02.45 10η εντολή - (Ε)
03.30 Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.00 YFSF - All Star
06.30 Daddy cool - (Ε) Κωμική σειρά.
08.00 Δείξε μου τον φίλο σου Κωμική σειρά.
09.30 Taxi - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
10.20 Πρώτη σταγόνα - (Ε) Κωμική σειρά.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία.
12.50 Ενώπιος Ενωπίω Εκπομπή με το Νίκο Χατζηνικολάου.
14.00 Γειτονιές στο πιάτο Εκπομπή μαγειρικής, με τον Δημήτρη Σκαρμούτσο.
14.50 Ήλιος - (Ε) Δραματική σειρά.
16.15 Casa De Mikel, II - (Ε) Σατιρική εκπομπή, με τον Μιχάλη Σοφοκλέους.
17.40 Παρουσιάστε - (Ε) Κωμική σειρά.
18.00 Τα νέα του ΑΝΤ1 σε 10΄
18.10 Παρουσιάστε (Συνέχεια)
18.40 Το καφέ της Χαράς - (Ε) Κωμική σειρά.
19.30 Taxi Τηλεπαιχνίδι.
20.20 Τα νέα του ΑΝΤ1
21.00 Your Face Sounds Familiar - All Star Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Μαρία Μπεκατώρου.
00.50 Best Friend's Fear - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σάββα Πούμπουρα.
00.50 Aquarius - (Ε)
01.40 Blackout - (Ε)
02.30 Πλάκα μου κάνεις - (Ε)

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

21.15 Wag the dog
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη.
09.45 Έλα χαμογέλα Ψυχαγωγική επομπή, με τους Σίσσυ Χριστίδου, Παύλο Σταματόπουλο, Κωνσταντίνο Βασάλο, Ελένη Βουλγαράκη.
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και τη Βάλια Χατζηθεοδώρου.
15.00 Γλυκές αλχημείες Εκπομπή ζαχαροπλαστικής με τον Στέλιο Παρλιάρο.
16.00 Εικόνες Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Τάσο Δούση.
17.10 My Greece - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
18.00 OMEGA NEWS
18.10 MasterChef-MasterClass Διαγωνισμός μαγειρικής, με τους Σωτήρη Κοντιζά, Πάνο Ιωαννίδη, Λεωνίδα Κουτσόπουλο.
20.10 OMEGA NEWS
22.15 Wag the dog Κωμωδία με τους Ντάστιν Χόφμαν, Ρόμπερτ Ντε Νίρο, κ.ά.
23.45 Parker Περιπέτεια, με τους Τζέισον Στέιθαμ, Τζένιφερ Λόπεζ, κ.ά.
00.30 Έλα χαμογέλα - (Ε) Ψυχαγωγική επομπή.
03.30 Εικόνες - (Ε)
04.30 The Booth - (Ε)
05.30 Ο άντρας των ονείρων

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Survivor
06.30 Τα χρυσόψαρα - (Ε) Κωμική σειρά.
07.00 Love it - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
08.30 Καλό μεσημεράκι - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
09.40 Ζωή ποδήλατο - (Ε) Κοινωνική σειρά.
10.15 Dot. - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
11.15 Χωρίς περιστροφές - (Ε) Με τον Γιάννη Καρεκλά.
13.10 Ώρα για φαγητό - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής, με την Αργυρώ Μπαρμπαρίγου.
13.40 Βουράτε γειτόνοι - (Ε) Κωμική σειρά.
14.30 Super Makeover - (Ε) Με τη Δούκισσα Νομικού.
15.30 Σου Κου Family Ψυχαγωγική εκπομπή με τους Χάρη και Αντελίνα Βαρθακούρη.
17.30 Στα παρά πέντε - (Ε) Κωμική σειρά.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 Στο παρά πένε - (Ε) Κωμική σειρά.
18.40 Πενήντα - Πενήντα Κωμική σειρά.
19.40 Η πεθερά - (Ε) Κωμική σειρά.
20.20 Τομές στα γεγονότα
21.00 Survivor Παιχνίδι επιβίωσης, με τον Γιώργο Λιανό.
00.30 Γεγονότα σε τίτλους
00.40 House of Fame - (Ε)
03.40 Dot - (Ε)
04.40 Παντρεμένοι κι οι δυο (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

07.40 Τηλεαγορά
08.45 Παιδική ταινία
10.20 Ποπ Σταρ
12.00 Τηλεαγορά
12.30 Ελληνική ταινία
14.00 Τηλεαγορά
15.15 Ελληνική ταινία
17.00 Τηλεαγορά
19.10 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.00 Ξένη ταινία
02.45 Μήνυμα από τον Σομ

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.30 Παιδική ζώνη
07.25 Μουλάν
08.20 Παιδικές σειρές
09.35 Cook Eat (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
13.00 ANNITA κοίτα
16.35 Τηλεαγορά
18.30 Αόρατος φακός
19.00 Ταξίδι γεύσεων, ΙΙΙ (Ε)
20.15 Ο καιρός
20.20 Για πάντα νέοι (Ε)
21.30 Το ταξίδι της ζωής, ΙΙΙ
22.30 Ξένη ταινία
00.25 Ξένη ταινία

EXTRA ΤΗΛ.: 25715111

10.20 Κορίτσια ο Μάρκουλης
11.00 Έξυπνες αγορές
12.30 Ελιές Θρούμπες
13.00 Έξυπνες αγορές
14.00 Ασημένια φεγγάρια
15.35 Έξυπνες αγορές
16.05 Κινημ/φικές επιτυχίες
16.10 Έξυπνες αγορές
16.40 Δελτίο Ειδήσεων
16.45 Έξυπνες αγορές
17.15 Αόρατος φακός
17.20 Έξυπνες αγορές
18.05 Ελληνική ταινία
19.45 EXTRA News
20.20 Ελληνική ταινία
22.00 Η προδοσία

MOVIES BEST

21.00 Arkansas
05.30 Egg
07.00 The Proposal
09.00 Tall Tales
10.40 Blood Money
12.15 Snake Eyes
14.00 The Daughter
16.00 A Kid Like Jake
17.45 Egg
19.15 My Fake Fiance
21.00 Arkansas
23.05 The New Pope
00.00 American Gods 2
01.00 Snake Eyes

GREEK CINEMA

21.40 Οι αδίστακτοι
05.40 Οι αδίστακτοι
07.10 Ο παραγιός μου ο ραλίστας
08.40 Πολύ αργά για δάκρυα
10.15 Το λεβεντόπαιδο
11.40 Τα κίτρινα γάντια
13.05 Πυρετός στην άσφαλτο
14.45 Οι κληρονόμοι
16.10 Η Ρένα είναι "Οφ-Σάιντ"
17.35 Εμείς τα μπατιράκια
18.45 Μια νύχτα στον παράδεισο
20.00 Το δόλωμα
21.40 Οι αδίστακτοι
23.10 Η κυρά μας, η μαμμή
01.00 Ρεπόρτερ

«Για τη δική μας και τη δική σας Ελευθερία»

Οι Πολωνοί Φιλέλληνες στο τόλμημα των Ελλήνων είδαν και την απελευθέρωση της δικής τους χώρας

Του **ΜΙΧΑΗΛ ΦΑΝΤΑΡΟΥ**

«Λέγω ότι Φιλέλλην είναι όποιος δεν εγεννήθη εις χώματα ελληνικά, είναι τέκνον ξένης φυλής, Αγγλογάλλος, Γερμανός, Πολωνός, Ιταλός, Αμερικάνος, πλην, αν και ξένης φυλής, ήλθε εις την ελληνικήν γη, εκινδύνευσε εις τα φρούρια τα ελληνικά, επολέμησε εις το Χαϊδάρι, εχάθηκε εις του Πέτα, εκλείσθηκε εις την Αθήνα, εκάηκε εις το Μεσολόγγι, έκαψε τα οθωμανικά καράβια εις τα νερά του Νεοκάστρου, χάρις της απολαύσεως της ελευθερίας και αυτονομίας των Χριστιανών Ελλήνων».

Με τα λόγια αυτά ο Γεώργιος Τερτσέτης (1800-1873), δικαστής, αγωνιστής και συγγραφέας, έδωσε έναν γλαφυρό ορισμό του φαινομένου του φιλελληνισμού, όπως αυτός εκδηλώθηκε κατά την Ελληνική Επανάσταση. Ποιοι ήταν, όμως, οι Πολωνοί φιλέλληνες που κάνουν την εμφάνισή τους στην αναφορά του Γ. Τερτσέτη; Πώς βρέθηκαν να πολεμούν σε άγνωστα σ' αυτούς μέρη και πώς ο πολωνικός φιλελληνισμός –ένα γεγονός σχετικά άγνωστο στο ευρύ κοινό – συνέβαλε στην Ελληνική Παλιγγενεσία;

Ιδεαλισμός και πολιτική

Η ιδέα της δημιουργίας ελληνικού κράτους φάνταζε ελκυστική στα μάτια των Πολωνών φιλελλήνων. Όπως και οι υπόλοιποι φιλέλληνες, οι Πολωνοί έβλεπαν τη νεότερη Ελλάδα ως την υπόδουλη κληρονόμο ενός ένδοξου παρελθόντος. Επιπρόσθετα, στην επαναστατημένη Ελλάδα τούς οδήγησε και η πολιτική κατάσταση στην Ευρώπη μετά το τέλος των Ναπολεόντειων Πολέμων. Ο συνασπισμός των αντιδραστικών, ισχυρών μοναρχιών της Ευρώπης το 1815, που είχε σκοπό την αναχαίτιση των εθνικών κινημάτων και τη δίωξη των φιλελεύθερων στοιχείων στις ευρωπαϊκές χώρες, υπήρξε όντως καταλυτική εξέλιξη. Ως μάρτυρες του διαμελισμού της χώρας τους (1795) ανάμεσα στην Αυστρία, τη Ρωσία και την Πρωσία –που ξαφνικά τους μετέτρεψε σε υπόδουλους ξένων, καταπιεστικών και ανελεύθερων κυβερνήσεων– βλέπανε τον αγώνα τους δίπλα στους Έλληνες επαναστάτες ως τη συνέχεια του αγώνα που έκαναν για την ελευθερία.

Είναι χαρακτηριστικό το σύνθημα «Για τη δική μας και τη δική σας Ελευθερία» ("Za nasza i wasza wolnosc"), που έγινε το σύμβολο των εξεγέρσεων στην Πολωνία και όπου αλλού πολέμησαν για την ελευθερία Πολωνοί εθελοντές κατά τον 19ο αιώνα.

Ποιοι ήταν, όμως, οι Πολωνοί φιλέλληνες που κάνουν την εμφάνισή τους στην αναφορά του Γ. Τερτσέτη; Ο πολωνικός φιλελληνισμός παραμένει ένα γεγονός σχετικά άγνωστο στο ευρύ κοινό.

Στο τόλμημα των Ελλήνων είδαν το πρότυπο για την απελευθέρωση και της δικής τους χώρας. Η Ελλάδα, εξάλλου, δεν έλειψε από την πολιτική σκέψη Πολωνών διπλωματών, όπως δείχνει το παράδειγμα του κόμη Άνταμ Τσαρτορίσκι (Adam Jerzy Czartoryski, 1770-1861) –Πολωνού ευγενή, άλλοτε υπουργού των Εξωτερικών στην υπηρεσία του τσάρου Αλέξανδρου Α΄ (1802-06) και μετέπειτα ηγέτη της εξόριστης στο Παρίσι πολωνικής κυβέρνησης. Στο ημερολόγιό του (έτη 1804-05), στην αλληλογραφία που ανέπτυξε με τον Ι. Καποδίστρια (1826-27) και αλλού, διακρίνεται συμπάθεια για την επανάσταση των Ελλήνων, ως έκφραση της απαίτησης για δικαιοσύνη. Ταυτόχρονα, διαπιστώνουμε σύγκλιση απόψεων μεταξύ του ιδίου και των οραματισμών του Ρήγα Φεραίου. Όπως και ο Βελεστινλής, ο Τσαρτορίσκι έβλεπε την απελευθέρωση των υπόδουλων λαών ως ανάγκη –μια ανάγκη, που θα ένωνε τις τύχες Ελλήνων και Σλάβων. Στην σκέψη του Τσαρτορίσκι, η απελευθέρωση θα οδηγούσε τελικά τα μικρότερα έθνη, όχι μόνο αυτά της βαλκανικής, στη δημιουργία πολιτικών ομοσπονδιών.

Προτού όμως πατήσουν Πολωνοί φιλέλληνες το πόδι τους στην επαναστατημένη Ελλάδα, νέα για τον αγώνα έφταναν μέσω δημοσιευμάτων σε πολωνικές εφημερίδες και περιοδικά ή άλλες εκδόσεις. Ανάλογα βέβαια με τον τόπο έκδοσής τους, τα έντυπα αυτά υπόκειντο στον έλεγχο της λογοκρισίας των κατοχικών αρχών, ώστε πολλάκις οι θέσεις της εφημερίδας να εξαρτώνται και από αυτό. Να όμως, που ζωηρά Πολωνοί ανταποκριτές σε έγκριτα έντυπα της εποχής, όπως η «Εφημερίδα του Ανταποκριτή της Βαρσοβίας και του Εξωτερικού», η «Εφημερίδα της Κρακοβίας», η «Εφημερίδα του Μεγάλου Δουκάτου του Πόζναν» κ.ά. συχνά και με λεπτομέρεια αναφέρονται στα διάφορα επεισόδια του αγώνα. Ήδη το 1821 η εφημερίδα «Μέλισσα της Κρακοβίας» στην ανταπόκρισή της (τχ. 45) γράφει με συγκλονισμό, πως μετά την εκδήλωση της επανάστασης στην Ελλάδα «[…] οι Τούρκοι δολοφονούν στην Κύπρο τον αρχιεπίσκοπο και 600 εκ των επιφανέστερων κατοίκων. Φυλακίζουν, δε, τον Γάλλο πρόξενο, ο οποίος τους υπερασπίστηκε». Ο εκδότης του φιλελεύθερου περιοδικού «Sibylla» γράφει ξεκάθαρα τον Απρίλιο 1821: «Τάσσομαι με όλες μου τις δυνάμεις υπέρ της απαλλαγής των μαχόμενων Ελλήνων από τον ανίερο οθωμανικό ζυγό –αυτών που βυθίζουν στο σκοτάδι και αλυσοδένουν το ωραιότερο κομμάτι της Ευρώπης, την κοιτίδα της ελευθερίας και του αρχαίου μεγαλείου».

Μια τέτοια αντίκριση των πραγμάτων ήταν βέβαια κοντά σ' αυτήν των ιδεαλιστών φιλελλήνων. Χαρακτηριστική εικόνα της στάσης αυτής αφήνει το «Ημερολόγιο ταξιδιού 1826–1827», που συντάχτηκε από τον Henryk Bogdanski, Πολωνό φοιτητή της νομικής στη Βιέννη, που μαζί με τον συμφοιτητή του Franciszek Zablocki, έφυγε για την Ελλάδα με σκοπό να συμμετάσχει στον επαναστατικό αγώνα. Με παρόμοιο ιδεαλισμό, η Εμιλία Σανιέτσκα (Emilia Szaniecka, 1804-96), διακεκριμένη κοινωνική λειτουργός με μακρόχρονη πατριωτική δράση, ίδρυσε την «Επιτροπή Βοήθειας προς τους Έλληνες» και οργάνωσε εράνους. Το παράδειγμα της Μπουμπουλίνας θα εξάψει μια άλλη φλογερή αγωνίστρια της εξέγερσης του Νοεμβρίου 1830, την Εμιλία Πλάτερ (Emilia Platter, 1806-31).

Αν και λιγότεροι αριθμητικά, ως πρώην αξιωματικοί ή στρατιώτες του στρατού του Μέγα Ναπολέοντα, ήταν έμπειροι και αξιόμαχοι. Πριν έρθουν στην Ελλάδα, περιπλανήθηκαν σε διάφορες χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής, συμμετέχοντας σε εξεγέρσεις και επαναστάσεις κατά των καθεστώτων της Ιερής Συμμαχίας.

Επίθετα, όπως αυτά των Kuszelewski, Laski, Mlodowski, Dielszewski, Dobronowski, Pronkowski, Odworski αναγράφονται στο παλαιότερο μνημείο Φιλελλήνων της Ελληνικής Επανάστασης, που βρίσκεται στον καθολικό ναό Ναυπλίου. Στον Κήπο των Ηρώων στο Μεσολόγγι υπάρχει μνημείο και για τους Πολωνούς πεσόντες.

Στρατευμένοι-Φιλέλληνες

Συγκριτικά με Γερμανούς, Γάλλους ή Ιταλούς φιλέλληνες, ο αριθμός των στρατευμένων Πολωνών φιλελλήνων υπήρξε μικρότερος. Υπολογίζεται σήμερα, πως γύρω στους 30 (κατ' άλλους μέχρι πενήντα) Πολωνοί εθελοντές πολέμησαν στην Ελλάδα εναντίον του οθωμανικού ζυγού. Αν και λιγότεροι αριθμητικά, ως πρώην αξιωματικοί ή στρατιώτες του στρατού του Μέγα Ναπολέοντα, ήταν έμπειροι και αξιόμαχοι. Πριν έρθουν στην Ελλάδα, περιπλανήθηκαν σε διάφορες χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής, συμμετέχοντας σε εξεγέρσεις και επαναστάσεις κατά των καθεστώτων της Ιερής Συμμαχίας. Είναι χαρακτηριστικό το σύνθημα «Για τη δική μας και τη δική σας Ελευθερία» ("Za nasza i wasza wolnosc"), που έγινε το σύμβολο των εξεγέρσεων στην Πολωνία και όπου αλλού πολέμησαν για την ελευθερία Πολωνοί εθελοντές κατά τον 19ο αιώνα.

Τον Μάιο του 1822 συγκροτήθηκε τάγμα φιλελλήνων, αποτελούμενο από Γάλλους, Ιταλούς, Γερμανούς και Πολωνούς εθελοντές. Διοικητής του 2ου λόχου του Τάγματος των Φιλελλήνων υπήρξε ο πολωνός Φραντσίσεκ Μιεζεγιέφσκι (Franciszek Mierzejewski). Ως αξιωματικός του ιππικού της αυτοκρατορικής φρουράς ακολουθεί το Ναπολέοντα ως τη νήσο Έλβα, πριν επιστρέψει στην πατρίδα του. Τον βρίσκουμε τελικά να πολεμά στη Μάχη του Πέτα (1822), όπου έπεσε ηρωικά, μαχόμενος με απίστευτη γενναιότητα από την οροφή της εκκλησίας του χωριού μαζί με ομοεθνείς του, προσπαθώντας να καλύψει την υποχώρηση εκτεθειμένου αποσπάσματος των Φιλελλήνων.

Σε διάφορα μέρη στην Ελλάδα βρίσκουμε σήμερα μαρτυρίες της παρουσίας Πολωνών φιλελλήνων σε μάχες της επανάστασης. Επίθετα, όπως αυτά των Kuszelewski, Laski, Mlodowski, Dielszewski, Dobronowski, Pronkowski, Odworski αναγράφονται στο παλαιότερο μνημείο Φιλελλήνων της Ελληνικής Επανάστασης, που βρίσκεται στον καθολικό ναό Ναυπλίου. Στον Κήπο των Ηρώων στο Μεσολόγγι υπάρχει μνημείο και για τους Πολωνούς πεσόντες, ενώ ένας εκ των προμαχώνων των οχυρώσεων του Φρουρίου του Μεσολογγίου, ονομάστηκε Πύργωμα Κοτσιούσκο (ή Κουτσιούσκου).

Ο εμπνευστής του σχεδίου των οχυρώσεων, Μιχαήλ Π. Κοκκίνης, αναγνωρίζοντας την συμβολή Πολωνών εθελοντών, έδωσε το όνομα αυτό τιμώντας έτσι τον Θαδδαίο Κοστσιούσκο (Tadeusz Kosciuszko, 1746-1817), πολιτικό και στρατιωτικό ηγέτη, ο οποίος ηγήθηκε εξέγερσης στην πατρίδα του το 1794, διακρίθηκε στον αγώνα για την αμερικανική ανεξαρτησία και τιμάται ως εθνικός ήρωας στην πατρίδα του και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Επιπρόσθετα, σε ιστορικές πηγές υπάρχουν πληροφορίες, που συν τω χρόνω μακραίνουν τον ονομαστικό κατάλογο πεσόντων Πολωνών φιλελλήνων. Μέσα από την έρευνα αναδύονται μορφές, όπως αυτή του Alexander Kuzianski, ιατρού, που έφτασε τον Φεβρουάριο του 1822 στην Ελλάδα και κατατάχτηκε στο τάγμα φιλελλήνων ή αυτή του Andrzej Kalinski, εθελοντή που πήρε μέρος σε πολλές μάχες, αγάπησε τη χώρα, εξελλήνισε το ονοματεπώνυμό του σε Ανδρέας Καλίνσκης και μετά την απελευθέρωση εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Ελλάδα. Αναφέρεται, πως για μακρύ διάστημα υπήρξε ο εξ απορρήτων του βασιλιά Γεωργίου Α΄. Στην κατάληψη της Τριπολιτσάς (1821) και την πολιορκία της Ακρόπολης (1827) πήρε μέρος ο Henryk Jossardowski, αξιωματικός ιππικού, που κι αυτός εγκαθίσταται μετά την επανάσταση στην Ελλάδα, το ίδιο και ο ιατρός Kutsowski, που το 1854 θα συμβάλει στην καταπολέμηση του λοιμού χολέρας στην Αθήνα.

Ο πολωνικός Φιλελληνισμός στη λογοτεχνία

Στην πολωνική γραμματεία της εποχής του ρομαντισμού αναπτύχτηκε μια αναλογία μεταξύ της σύγχρονης ιστορίας της Πολωνίας και της νεότερης Ελλάδας, ενώ το θέμα της ελληνικής επανάστασης αποτελούσε πεδίο αναζητήσεων και μελέτης των γενικότερων ζητημάτων της ρομαντικής λογοτεχνίας. Οι κύριοι αντιπρόσωποι του ρεύματος, Μιτσκιέβιτς, Σουοβάτσκι, Κρασίνσκι και Νόρβιντ (οι οποίοι έχουν δημιουργήσει κυρίως στην εξορία) βρήκαν στην ελληνική ιστορία έμπνευση και σχεδόν όλοι αντιμετώπισαν τον αγώνα των Ελλήνων ως πρότυπο στον συσχετισμό που έκαναν με τη σύγχρονη πολωνική ιστορία.

Ο ελληνολάτρης και ενεργός παρατηρητής των τεκταινομένων στην Ελλάδα, Juliusz Slowacki (1809-49), εκδίδει το 1832 το ποιητικό μυθιστόρημα «Λάμπρος, ο Ρωμιός επαναστάτης», όπου πρότυπο του ήρωα υπήρξε η ιστορική μορφή του Λάμπρου Κατσώνη και η ναυτική δράση του κατά των Τούρκων. Αργότερα, όπως πολλοί άλλοι σύγχρονοί του, ο ποιητής θα κινήσει για ένα πολύμηνο ταξίδι στην Ιταλία, την Ελλάδα, την Αίγυπτο και τους Αγίους Τόπους. Αλληλογραφώντας στη μητέρα του αναφέρει: «Η γεμάτη από υπέροχα ερείπια Ελλάδα πιότερο απ' τη Ρώμη μ' ενθουσιάζει». Στις 8 Σεπτεμβρίου 1836 ο Διονύσιος Σολωμός και ο Slowacki, οι δύο εθνικοί ποιητές, βρέθηκαν στο ίδιο ατμόπλοιο, το «Επτάνησος», με προορισμό τη Ζάκυνθο. Ο Slowacki περιέγραψε τη συνάντηση με τον Έλληνα ποιητή στο επικό ποίημα «Οδοιπορικό στους Αγίους Τόπους», προσθέτοντας εκεί και τη δική του μετάφραση των πρώτων στροφών του «Ύμνου εις την Ελευθερίαν». Στην Πάτρα ο ποιητής θα συναντηθεί με τον Κωνσταντίνο Κανάρη. Στο ίδιο έργο –επηρεασμένο από «Το Προσκύνημα του Τσάιλντ Χάρολντ» του Βύρωνα– ο Slowacki περιγράφει με ιδιαίτερα ζωντανά χρώματα τη Μονή Μεγάλου Σπηλαίου στα Καλάβρυτα και την αντίσταση που προέβαλε κατά τη διάρκεια της επανάστασης. Περιγράφει τον ηρωικό θάνατο του Μάρκου Μπότσαρη και αφιερώνει τέσσερις στροφές στο Μεσολόγγι.

Η ανάμνηση της Πολωνίας στα έργα του Slowacki καταλήγει στο όραμα της επανάστασης και της απελευθέρωσης, κατά το πρότυπο των αγώνων των Ελλήνων. Σχετικά με το επικό έργο του «Ο Τάφος του Αγαμέμνονα» (1836/39) αναφέρεται χαρακτηριστικά: «Όλο το ποίημα, βασιζόμενο στην ασύμμετρη ζεύξη μεταξύ υπόδουλης Πολωνίας και επικής-ηρωικής Ελλάδας, μοιάζει να είναι ένα όνειρο, μία φευγαλέα σκέψη. Πού σταματά το άλογο του ποιητή-αγωνιστή; Στις Θερμοπύλες; Στη Χαιρώνεια; Όχι! Ο ποιητής θα το πει πια ξεκάθαρα: στη χώρα από όπου κατάγεται, εκεί ανήκει το όνειρο. Η καρδιά του Πολωνού αναφωνεί: «καλύτερα ο θάνατος παρά οι αλυσίδες». Τι απόλυτη ταύτιση με το σύνθημα της Ελληνικής Επανάστασης "Ελευθερία ή θάνατος"!».

Ο Zygmunt Krasi ski (1812-59) παρακολουθούσε κι αυτός με έντονο ενδιαφέρον την πορεία της επανάστασης. Μεταφράζει στα πολωνικά και εκδίδει μέρος του έργου «L'Histoire des evenements de la Grece» του Γάλλου φιλέλληνα Claude Denis Raffenel. Με αφορμή από την καταστροφή των Ψαρών, αφιέρωσε στον Μάρκο Μπότσαρη ένα από τα πρώιμα νεανικά του διηγήματα («Ο γιος του Μπότσαρη»), με τη δράση να εκτυλίσσεται ως επεισόδια από τη ζωή μιας ομάδας αγωνιστών.

Στα έργα του Cyprian Norwid (1821-83) ο φιλελληνισμός αναδύεται μέσα από τέτοια έργα, όπως ο «Επιμενίδης» (1854) ή ο λόγος που εκφώνησε ο ποιητής το 1875 στην επέτειο της πολωνικής εξέγερσης του Ιανουαρίου 1830. Και στα έργα του Norwid ο φιλελληνισμός παίρνει τη μορφή παραβολής, η οποία γενικεύει τη μοίρα των σκλαβωμένων εθνών, όπου η μοίρα του πολωνού αφηγητή συναντά τη μοίρα του υπόδουλου ελληνικού έθνους. Ο φιλελληνισμός του όμως δεν αποτελεί λευκή επιταγή, παρατηρεί την αναγεννημένη Ελλάδα με καθαρό μάτι, μη διστάζοντας να απομυθοποιήσει την αρχαιολατρεία και τον ιδεαλισμό άλλων.

Όπως και ο Βελεστινλής, ο Τσαρτορίσκι έβλεπε την απελευθέρωση των υπόδουλων λαών ως ανάγκη –μια ανάγκη, που θα ένωνε τις τύχες Ελλήνων και Σλάβων.

must
ΖΩΗ
ΔΩΡΟΘΕΑ ΠΑΝΑ
04/04
ΜΕ ΤΗΝ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
«ΜΑΚΑΡΙ
Η ΚΥΠΡΟΣ
ΝΑ ΓΙΝΕΙ
Η ΙΘΑΚΗ ΜΟΥ»